Legislație

NCC

Noul Cod civil

și 9 legi uzuale

- ❒ Legea pentru punerea în aplicare
- ❒ Actele de stare civilă
- ❒ Exproprierea pentru cauză de utilitate publică
- ❒ Bunurile proprietate publică
- ❒ Publicitatea imobiliară
- ❒ Legea locuinţei
- ❒ Protecţia chiriaşilor
- ❒ Dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare
- ❒ Înscrierea în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare

Editura Hamangiu

Actualizat 4 ianuarie 2016

Noul Cod civil

și 9 legi uzuale

Ediţia a 12-a, actualizată la
4 ianuarie 2016

Editura Hamangiu
2016

Copyright © 2016
Editura Hamangiu SRL
Editură acreditată **CNCS** - Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice
Toate drepturile rezervate **Editurii Hamangiu**
Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată
fără acordul scris al **Editurii Hamangiu**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ROMÂNIA [Legislaţie]
Noul Cod civil şi 9 legi uzuale. - Ed. a 12-a, rev. - Bucureşti : Editura Hamangiu, 2016
Index
ISBN 978-606-27-0458-2
347(498)

Editura Hamangiu:
Bucureşti, Str. Col. Popeia
nr. 36, sector 5
O.P. 5, C.P. 91

Vânzări:
021.336.01.25
031.425.42.24
0741.244.032

Tel./Fax:
021.336.04.43
031.805.80.21

E-mail:
redactie@hamangiu.ro
distributie@hamangiu.ro

Cuprins general

Noul Cod civil ____ **1**

Index ____ 587

1. **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil *(extras)* ____ 619
2. **Legea nr. 119/1996** cu privire la actele de stare civilă ____ 655
3. **Legea nr. 33/1994** privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică ____ 679
4. **Legea nr. 213/1998** privind bunurile proprietate publică ____ 688
5. **Legea nr. 7/1996** a cadastrului şi a publicităţii imobiliare ____ 697
6. **Legea nr. 114/1996** a locuinţei ____ 742
7. **Ordonanţa de urgenţă nr. 40/1999** privind protecţia chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spaţiile cu destinaţia de locuinţe ____ 760
8. **Ordonanţa nr. 13/2011** privind dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare pentru obligaţii băneşti, precum şi pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar *(extras)* ____ 771
9. **Ordonanţa nr. 89/2000** privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare ____ 776

Listă de abrevieri
ale reglementărilor frecvent citate

C. civ. 1864	Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865, cu modificările şi completările ulterioare, abrogat de la 1 octombrie 2011, cu excepția dispozițiilor art. 1169-1174 şi 1176-1206, abrogate la 15 februarie 2013;
C. com.	Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, abrogat de la 1 octombrie 2011, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 şi 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesionişti, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II-a „Despre comerțul maritim şi despre navigație", precum şi a dispozițiilor art. 948, 953, art. 954 alin. (1) şi art. 955, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Codului maritim;
C. fam.	Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările şi completările ulterioare, abrogată de la 1 octombrie 2011;
C. Rom.	Constituția României (republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003);
CEDO	Convenția europeană a drepturilor omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, ratificată de România prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994);
LSC	Legea nr. 31/1990 a societăților, republicată (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004);
Legea nr. 272/2004	Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004; ulterior, legea a fost republicată în M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014;

Legea nr. 273/2004	Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009, abrogată parțial [art. 1, 5-13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1)-(4), art. 57, 59-63 şi 65] la 1 octombrie 2011; ulterior, legea a fost republicată în M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012; în prezent, titlul legii este „Legea privind procedura adopției";
Legea nr. 509/2002	Legea nr. 509/2002 privind agenții comerciali permanenți, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002, abrogată la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 114/1996	Legea locuinței nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997, abrogată parțial (art. 21-33) la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 119/1996	Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările ulterioare; ulterior, legea a fost republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012;
Legea nr. 7/1996	Legea cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 3 martie 2006, abrogată parțial de la 1 octombrie 2011; ulterior, legea a fost republicată în M. Of. nr. 83 din 7 februarie 2013 şi în M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015;
Legea nr. 99/1999, Titlul VI	titlul VI „Regimul juridic al garanțiilor reale mobiliare" al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare, titlu abrogat la 1 octombrie 2011;
O.U.G. nr. 40/1999	Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/1999 privind protecția chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările ulterioare, abrogată parțial [art. 12, 14-25, art. 32 alin. (2), art. 43 şi 44] la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 16/1994	Legea arendării nr. 16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare, abrogată la 1 octombrie 2011;

Legea nr. 105/1992	Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completările ulterioare, abrogată parțial (art. 1-33 şi 36-147) la 1 octombrie 2011 şi în întregime de la 15 februarie 2013;
Legea nr. 136/1995	Legea nr. 136/1995 privind asigurările şi reasigurările în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 303 din 30 decembrie 1995, cu modificările şi completările ulterioare, abrogată parțial la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 167/1958	Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, abrogat la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 31/1954	Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările şi completările ulterioare, abrogat la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 32/1954	Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, abrogat la 1 octombrie 2011, cu excepția art. 30-43, abrogate la 15 februarie 2013;
Legea nr. 319/1944	Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soțului supraviețuitor, publicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944, abrogată la 1 octombrie 2011;
Decretul-lege nr. 115/1938	Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare, abrogat la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 178/1934	Legea nr. 178/1934 privind reglementarea contractului de consignație, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934, abrogată de la 1 octombrie 2011;
NCPC	noul Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010, republicată în M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015).

Legea nr. 287/2009[1]
privind Codul civil

republicată în
M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011

rectificată în **M. Of. nr. 246 din 29 aprilie 2013**;

cu modificările aduse prin:

- **Legea nr. 60/2012** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012);
- **Legea nr. 138/2014** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative conexe (M. Of. nr. 753 din 16 octombrie 2014).

[1] Republicată în temeiul art. 218 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.

Legea nr. 287/2009 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 şi rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 17 iunie 2011 şi în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011.

Noul Cod civil

	Art.
Titlul preliminar. Despre legea civilă	**1-24**
Capitolul I. Dispoziții generale	**1-5**
Capitolul II. Aplicarea legii civile	**6-8**
Capitolul III. Interpretarea şi efectele legii civile	**9-17**
Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor şi a faptelor juridice	**18-24**
CARTEA I. DESPRE PERSOANE	**25-257**
Titlul I. Dispoziții generale	**25-33**
Titlul II. Persoana fizică	**34-103**
Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice	**34-57**
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință	34-36
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu	37-48
Secțiunea a 3-a. Declararea judecătorească a morții	49-57
Capitolul II. Respectul datorat ființei umane şi drepturilor ei inerente	**58-81**
Secțiunea 1. Dispoziții comune	58-60
Secțiunea a 2-a. Drepturile la viață, la sănătate şi la integritate ale persoanei fizice	61-69
Secțiunea a 3-a. Respectul vieții private şi al demnității persoanei umane	70-77
Secțiunea a 4-a. Respectul datorat persoanei şi după decesul său	78-81
Capitolul III. Identificarea persoanei fizice	**82-103**
Secțiunea 1. Numele	82-85
Secțiunea a 2-a. Domiciliul şi reşedința	86-97
Secțiunea a 3-a. Actele de stare civilă	98-103
Titlul III. Ocrotirea persoanei fizice	**104-186**
Capitolul I. Dispoziții generale	**104-109**
Capitolul II. Tutela minorului	**110-163**
Secțiunea 1. Deschiderea tutelei	110-111
Secțiunea a 2-a. Tutorele	112-123
Secțiunea a 3-a. Consiliul de familie	124-132
Secțiunea a 4-a. Exercitarea tutelei	133-150
§1. Dispoziții generale	133-135
§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului	136-139
§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului	140-150

Secțiunea a 5-a. Controlul exercitării tutelei 151-155
Secțiunea a 6-a. Încetarea tutelei 156-163
Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc **164-177**
Capitolul IV. Curatela **178-186**
Titlul IV. Persoana juridică **187-251**
Capitolul I. Dispoziții generale **187-193**
Capitolul II. Înființarea persoanei juridice **194-204**
Secțiunea 1. Dispoziții comune 194-195
Secțiunea a 2-a. Nulitatea persoanei juridice 196-199
Secțiunea a 3-a. Înregistrarea persoanei juridice 200-204
Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice **205-224**
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice 205-208
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu și funcționarea persoanei juridice 209-224
§1. Capacitatea de exercițiu 209-211
§2. Funcționarea persoanei juridice 212-220
§3. Dispoziții speciale 221-224
Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice **225-231**
Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice **232-243**
Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice **244-251**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 244
Secțiunea a 2-a. Dizolvarea persoanei juridice 245-249
Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale 250-251
Titlul V. Apărarea drepturilor nepatrimoniale **252-257**

CARTEA A II-A. DESPRE FAMILIE **258-534**
Titlul I. Dispoziții generale **258-265**
Titlul II. Căsătoria **266-404**
Capitolul I. Logodna **266-270**
Capitolul II. Încheierea căsătoriei **271-289**
Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei 271-277
Secțiunea a 2-a. Formalitățile pentru încheierea căsătoriei 278-289
Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei **290-292**
Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei **293-306**
Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei 293-296
Secțiunea a 2-a. Nulitatea relativă a căsătoriei 297-303
Secțiunea a 3-a. Efectele nulității căsătoriei 304-306
Capitolul V. Drepturile și îndatoririle personale ale soților **307-311**
Capitolul VI. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților **312-372**
Secțiunea 1. Dispoziții comune 312-338
§1. Despre regimul matrimonial în general 312-320
§2. Locuința familiei 321-324

§3. Cheltuielile căsătoriei 325-328
§4. Alegerea regimului matrimonial 329-338
Secțiunea a 2-a. Regimul comunității legale 339-359
Secțiunea a 3-a. Regimul separației de bunuri 360-365
Secțiunea a 4-a. Regimul comunității convenționale 366-368
Secțiunea a 5-a. Modificarea regimului matrimonial 369-372
§1. Modificarea convențională 369
§2. Modificarea judiciară 370-372
Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei 373-404
Secțiunea 1. Cazurile de divorț 373-381
§1. Dispoziții generale 373
§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară 374
§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială 375-378
§4. Divorțul din culpă 379-380
§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț 381
Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului 382-404
§1. Data desfacerii căsătoriei 382
§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți 383-384
§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți 385-395
I. Efecte cu privire la regimul matrimonial 385-387
II. Dreptul la despăgubiri 388
III. Obligația de întreținere între foştii soți 389
IV. Prestația compensatorie 390-395
§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți şi copiii lor minori 396-404
Titlul III. Rudenia 405-482
Capitolul I. Dispoziții generale 405-407
Capitolul II. Filiația 408-450
Secțiunea 1. Stabilirea filiației 408-440
§1. Dispoziții generale 408-413
§2. Prezumția de paternitate 414
§3. Recunoaşterea copilului 415-420
§4. Acțiuni privind filiația 421-440
I. Contestarea filiației 421
II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă 422-423
III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei 424-428
IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie 429-434
V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație 435-440

Secțiunea a 2-a. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator 441-447
Secțiunea a 3-a. Situația legală a copilului 448-450
Capitolul III. Adopția **451-482**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 451-454
Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției 455-468
§1. Persoanele care pot fi adoptate 455-458
§2. Persoanele care pot adopta 459-462
§3. Consimțământul la adopție 463-468
Secțiunea a 3-a. Efectele adopției 469-474
Secțiunea a 4-a. Încetarea adopției 475-482
Titlul IV. Autoritatea părintească **483-512**
Capitolul I. Dispoziții generale **483-486**
Capitolul II. Drepturile şi îndatoririle părinteşti **487-502**
Capitolul III. Exercitarea autorității părinteşti **503-507**
Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti **508-512**
Titlul V. Obligația de întreținere **513-534**
Capitolul I. Dispoziții generale **513-515**
Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere şi ordinea în care aceasta se datorează **516-523**
Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere **524-528**
Capitolul IV. Stabilirea şi executarea obligației de întreținere **529-534**

CARTEA A III-A. DESPRE BUNURI **535-952**
Titlul I. Bunurile şi drepturile reale în general **535-554**
Capitolul I. Despre bunuri în general **535-550**
Secțiunea 1. Despre distincția bunurilor 535-546
Secțiunea a 2-a. Produsele bunurilor 547-550
Capitolul II. Drepturile reale în general **551-554**
Titlul II. Proprietatea privată **555-692**
Capitolul I. Dispoziții generale **555-566**
Secțiunea 1. Conținutul, întinderea şi stingerea dreptului de proprietate privată 555-562
Secțiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată 563-566
Capitolul II. Accesiunea **567-601**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 567-568
Secțiunea a 2-a. Accesiunea imobiliară naturală 569-576
Secțiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială 577-597
§1. Dispoziții comune 577-579
§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia 580
§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia 581-582

§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia 583-585
§5. Înțelesul unor termeni 586
§6. Dispoziții speciale 587-597
Secțiunea a 4-a. Accesiunea mobiliară 598-601
Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată 602-630
Secțiunea 1. Limite legale 602-625
§1. Dispoziții comune 602-603
§2. Folosirea apelor 604-610
§3. Picătura streşinii 611
§4. Distanța şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări şi plantații 612-613
§5. Vederea asupra proprietății vecinului 614-616
§6. Dreptul de trecere 617-620
§7. Alte limite legale 621-625
Secțiunea a 2-a. Limite convenționale 626-629
Secțiunea a 3-a. Limite judiciare 630
Capitolul IV. Proprietatea comună 631-686
Secțiunea 1. Dispoziții generale 631-633
Secțiunea a 2-a. Coproprietatea obişnuită 634-645
Secțiunea a 3-a. Coproprietatea forțată 646-666
§1. Dispoziții comune 646-647
§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente 648-659
I. Părțile comune 648-652
II. Drepturile şi obligațiile coproprietarilor 653-658
III. Asociația de proprietari 659
§3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune 660-666
Secțiunea a 4-a. Proprietatea comună în devălmăşie 667-668
Secțiunea a 5-a. Partajul 669-686
Capitolul V. Proprietatea periodică 687-692
Titlul III. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată 693-772
Capitolul I. Superficia 693-702
Capitolul II. Uzufructul 703-748
Secțiunea 1. Dispoziții generale 703-708
Secțiunea a 2-a. Drepturile şi obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar 709-745
§1. Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar 709-722
§2. Obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar 723-736
§3. Dispoziții speciale 737-745
Secțiunea a 3-a. Stingerea uzufructului 746-748
Capitolul III. Uzul şi abitația 749-754

Capitolul IV. Servituțile 755-772
Secțiunea 1. Dispoziții generale 755-764
Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile proprietarilor 765-769
Secțiunea a 3-a. Stingerea servituților 770-772
Titlul IV. Fiducia 773-791
Titlul V. Administrarea bunurilor altuia 792-857
Capitolul I. Dispoziții generale 792-794
Capitolul II. Formele de administrare 795-801
Secțiunea 1. Administrarea simplă 795-799
Secțiunea a 2-a. Administrarea deplină 800-801
Capitolul III. Regimul juridic al administrării 802-845
Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar 802-812
Secțiunea a 2-a. Obligațiile administratorului și ale beneficiarului în raporturile cu terții 813-817
Secțiunea a 3-a. Inventar, garanții și asigurare 818-824
Secțiunea a 4-a. Administrarea colectivă și delegarea 825-830
Secțiunea a 5-a. Plasamentele considerate sigure 831-836
Secțiunea a 6-a. Repartiția profiturilor și a pierderilor 837-841
Secțiunea a 7-a. Darea de seamă anuală 842-845
Capitolul IV. Încetarea administrării 846-857
Secțiunea 1. Cauzele de încetare 846-849
Secțiunea a 2-a. Darea de seamă și predarea bunurilor 850-857
Titlul VI. Proprietatea publică 858-875
Capitolul I. Dispoziții generale 858-865
Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice 866-875
Secțiunea 1. Dispoziții generale 866
Secțiunea a 2-a. Dreptul de administrare 867-870
Secțiunea a 3-a. Dreptul de concesiune 871-873
Secțiunea a 4-a. Dreptul de folosință cu titlu gratuit 874-875
Titlul VII. Cartea funciară 876-915
Capitolul I. Dispoziții generale 876-884
Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare 885-901
Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte și raporturi juridice 902-906
Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară 907-915
Titlul VIII. Posesia 916-952
Capitolul I. Dispoziții generale 916-921
Capitolul II. Viciile posesiei 922-927
Capitolul III. Efectele posesiei 928-948
Secțiunea 1. Dispoziții generale 928-929
Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea imobiliară 930-934

Secțiunea a 3-a. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință 935-940
Secțiunea a 4-a. Ocupațiunea 941-947
Secțiunea a 5-a. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință 948
Capitolul IV. Acțiunile posesorii **949-952**

CARTEA A IV-A. DESPRE MOȘTENIRE ȘI LIBERALITĂȚI **953-1163**
Titlul I. Dispoziții referitoare la moștenire în general **953-962**
Capitolul I. Dispoziții generale **953-956**
Capitolul II. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni **957-962**
Titlul II. Moștenirea legală **963-983**
Capitolul I. Dispoziții generale **963-964**
Capitolul II. Reprezentarea succesorală **965-969**
Capitolul III. Moștenitorii legali **970-983**
Secțiunea 1. Soțul supraviețuitor 970-974
Secțiunea a 2-a. Descendenții defunctului 975
Secțiunea a 3-a. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați 976-981
Secțiunea a 4-a. Ascendenții ordinari 982
Secțiunea a 5-a. Colateralii ordinari 983
Titlul III. Liberalitățile **984-1099**
Capitolul I. Dispoziții comune **984-1010**
Secțiunea 1. Dispoziții preliminare 984-986
Secțiunea a 2-a. Capacitatea în materie de liberalități 987-992
Secțiunea a 3-a. Substituțiile fideicomisare 993-1000
Secțiunea a 4-a. Liberalitățile reziduale 1001-1005
Secțiunea a 5-a. Revizuirea condițiilor și sarcinilor 1006-1008
Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale 1009-1010
Capitolul II. Donația **1011-1033**
Secțiunea 1. Încheierea contractului 1011-1016
Secțiunea a 2-a. Efectele donației 1017-1019
Secțiunea a 3-a. Revocarea donației 1020-1029
§1. Dispoziții comune 1020-1022
§2. Revocarea pentru ingratitudine 1023-1026
§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii 1027-1029
Secțiunea a 4-a. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți 1030-1033
Capitolul III. Testamentul **1034-1085**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1034-1039
Secțiunea a 2-a. Formele testamentului 1040-1050
Secțiunea a 3-a. Revocarea voluntară a testamentului 1051-1053

Secțiunea a 4-a. Legatul 1054-1073
§1. Categorii de legate 1054-1057
§2. Efectele legatelor 1058-1067
§3. Ineficacitatea legatelor 1068-1073
Secțiunea a 5-a. Dezmoștenirea 1074-1076
Secțiunea a 6-a. Execuțiunea testamentară 1077-1085
Capitolul IV. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive 1086-1099
Secțiunea 1. Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă 1086-1090
Secțiunea a 2-a. Reducțiunea liberalităților excesive 1091-1099
Titlul IV. Transmisiunea și partajul moștenirii 1100-1163
Capitolul I. Transmisiunea moștenirii 1100-1134
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1100-1105
Secțiunea a 2-a. Acceptarea moștenirii 1106-1119
Secțiunea a 3-a. Renunțarea la moștenire 1120-1124
Secțiunea a 4-a. Sezina 1125-1129
Secțiunea a 5-a. Petiția de ereditate 1130-1131
Secțiunea a 6-a. Certificatul de moștenitor 1132-1134
Capitolul II. Moștenirea vacantă 1135-1140
Capitolul III. Amintirile de familie 1141-1142
Capitolul IV. Partajul succesoral și raportul 1143-1163
Secțiunea 1. Dispoziții generale referitoare la partajul succesoral 1143-1145
Secțiunea a 2-a. Raportul donațiilor 1146-1154
Secțiunea a 3-a. Plata datoriilor 1155-1159
Secțiunea a 4-a. Partajul de ascendent 1160-1163

CARTEA A V-A. DESPRE OBLIGAȚII 1164-2499
Titlul I. Dispoziții generale 1164-1165
Titlul II. Izvoarele obligațiilor 1166-1395
Capitolul I. Contractul 1166-1323
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1166-1170
Secțiunea a 2-a. Diferite categorii de contracte 1171-1177
Secțiunea a 3-a. Încheierea contractului 1178-1245
§1. Dispoziții preliminare 1178-1179
§2. Capacitatea părților 1180-1181
§3. Consimțământul 1182-1224
I. Formarea contractului 1182-1203
II. Valabilitatea consimțământului 1204-1205
III. Viciile consimțământului 1206-1224
§4. Obiectul contractului 1225-1234
§5. Cauza 1235-1239
§6. Forma contractului 1240-1245

Secțiunea a 4-a. Nulitatea contractului 1246-1265
§1. Dispoziții generale 1246-1249
§2. Cauzele de nulitate 1250-1253
§3. Efectele nulității 1254-1260
§4. Validarea contractului 1261-1265
Secțiunea a 5-a. Interpretarea contractului 1266-1269
Secțiunea a 6-a. Efectele contractului 1270-1294
§1. Efectele între părți 1270-1279
§2. Efectele față de terți 1280-1294
I. Dispoziții generale 1280-1282
II. Promisiunea faptei altuia 1283
III. Stipulația pentru altul 1284-1288
IV. Simulația 1289-1294
Secțiunea a 7-a. Reprezentarea 1295-1314
Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului 1315-1320
Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului 1321-1323
Capitolul II. Actul juridic unilateral 1324-1329
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1324-1326
Secțiunea a 2-a. Actul unilateral ca izvor de obligații 1327-1329
Capitolul III. Faptul juridic licit 1330-1348
Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri 1330-1340
Secțiunea a 2-a. Plata nedatorată 1341-1344
Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză 1345-1348
Capitolul IV. Răspunderea civilă 1349-1395
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1349-1350
Secțiunea a 2-a. Cauze exoneratoare de răspundere 1351-1356
Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta proprie 1357-1371
Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru fapta altuia 1372-1374
Secțiunea a 5-a. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri 1375-1380
Secțiunea a 6-a. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale 1381-1395
Titlul III. Modalitățile obligațiilor 1396-1420
Capitolul I. Dispoziții generale 1396-1398
Capitolul II. Condiția 1399-1410
Capitolul III. Termenul 1411-1420
Titlul IV. Obligațiile complexe 1421-1468
Capitolul I. Obligațiile divizibile şi obligațiile indivizibile 1421-1433
Capitolul II. Obligațiile solidare 1434-1460
Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori 1434-1442
Secțiunea a 2-a. Obligațiile solidare între debitori 1443-1460
§1. Dispoziții generale 1443-1446

§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari 1447-1455
I. Efectele principale în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari 1447-1453
II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari 1454-1455
§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori 1456-1460
Capitolul III. Obligațiile alternative şi facultative 1461-1468
Secțiunea 1. Obligațiile alternative 1461-1467
Secțiunea a 2-a. Obligațiile facultative 1468
Titlul V. Executarea obligațiilor 1469-1565
Capitolul I. Plata 1469-1515
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1469-1471
Secțiunea a 2-a. Subiectele plății 1472-1479
Secțiunea a 3-a. Condițiile plății 1480-1498
Secțiunea a 4-a. Dovada plății 1499-1505
Secțiunea a 5-a. Imputația plății 1506-1509
Secțiunea a 6-a. Punerea în întârziere a creditorului 1510-1515
Capitolul II. Executarea silită a obligațiilor 1516-1557
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1516-1520
Secțiunea a 2-a. Punerea în întârziere a debitorului 1521-1526
Secțiunea a 3-a. Executarea silită în natură 1527-1529
Secțiunea a 4-a. Executarea prin echivalent 1530-1548
§1. Dispoziții generale 1530
§2. Prejudiciul 1531-1546
I. Evaluarea prejudiciului 1531-1537
II. Clauza penală şi arvuna 1538-1546
§3. Vinovăția debitorului 1547-1548
Secțiunea a 5-a. Rezoluțiunea, rezilierea şi reducerea prestațiilor 1549-1554
Secțiunea a 6-a. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale 1555-1557
Capitolul III. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului 1558-1565
Secțiunea 1. Măsurile conservatorii 1558-1559
Secțiunea a 2-a. Acțiunea oblică 1560-1561
Secțiunea a 3-a. Acțiunea revocatorie 1562-1565
Titlul VI. Transmisiunea şi transformarea obligațiilor 1566-1614
Capitolul I. Cesiunea de creanță 1566-1592
Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general 1566-1586
Secțiunea a 2-a. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător 1587-1592
Capitolul II. Subrogația 1593-1598

Capitolul III. Preluarea datoriei **1599-1608**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1559-1604
Secțiunea a 2-a. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul 1605-1608
Capitolul IV. Novația **1609-1614**
Titlul VII. Stingerea obligațiilor **1615-1634**
Capitolul I. Dispoziții generale **1615**
Capitolul II. Compensația **1616-1623**
Capitolul III. Confuziunea **1624-1628**
Capitolul IV. Remiterea de datorie **1629-1633**
Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare **1634**
Titlul VIII. Restituirea prestațiilor **1635-1649**
Capitolul I. Dispoziții generale **1635-1638**
Capitolul II. Modalitățile de restituire **1639-1647**
Capitolul III. Efectele restituirii față de terți **1648-1649**
Titlul IX. Diferite contracte speciale **1650-2278**
Capitolul I. Contractul de vânzare **1650-1762**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1650-1740
§1. Domeniul de aplicare 1650-1651
§2. Cine poate cumpăra sau vinde 1652-1656
§3. Obiectul vânzării 1657-1667
§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare şi promisiunea de vânzare 1668-1670
§5. Obligațiile vânzătorului 1671-1718
I. Dispoziții generale 1671-1672
II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut 1673-1684
III. Predarea bunului 1685-1694
IV. Garanția contra evicțiunii 1695-1706
V. Garanția contra viciilor bunului vândut 1707-1715
VI. Garanția pentru buna funcționare 1716-1718
§6. Obligațiile cumpărătorului 1719-1729
§7. Dreptul de preempțiune 1730-1740
Secțiunea a 2-a. Vânzarea bunurilor imobile 1741-1746
§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor 1741-1745
§2. Vânzarea terenurilor forestiere 1746
Secțiunea a 3-a. Vânzarea moştenirii 1747-1754
Secțiunea a 4-a. Alte varietăți de vânzare 1755-1762
§1. Vânzarea cu plata prețului în rate şi rezerva proprietății 1755-1757
§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare 1758-1762
Capitolul II. Contractul de schimb **1763-1765**
Capitolul III. Contractul de furnizare **1766-1771**
Capitolul IV. Contractul de report **1772-1776**

Capitolul V. Contractul de locațiune **1777-1850**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1777-1823
§1. Cuprinsul contractului 1777-1785
§2. Obligațiile locatorului 1786-1795
§3. Obligațiile locatarului 1796-1804
§4. Sublocațiunea şi cesiunea contractului de locațiune 1805-1808
§5. Expirarea termenului şi tacita relocațiune 1809-1810
§6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune 1811-1815
§7. Încetarea contractului 1816-1823
Secțiunea a 2-a. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor 1824-1835
Secțiunea a 3-a. Reguli particulare în materia arendării 1836-1850
Capitolul VI. Contractul de antrepriză **1851-1880**
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză 1851-1873
§1. Dispoziții generale 1851-1856
§2. Obligațiile părților 1857-1869
§3. Încetarea contractului 1870-1873
Secțiunea a 2-a. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții 1874-1880
Capitolul VII. Contractul de societate **1881-1954**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1881-1889
Secțiunea a 2-a. Societatea simplă 1890-1948
§1. Încheierea contractului de societate 1890-1893
§2. Efectele contractului de societate 1894-1924
I. Drepturile şi obligațiile asociaților între ei 1894-1912
II. Administrarea societății 1913-1919
III. Obligațiile asociaților față de terți 1920-1924
§3. Pierderea calității de asociat 1925-1924
§4. Încetarea contractului de societate şi dizolvarea societății 1930-1940
§5. Lichidarea societății 1941-1948
Secțiunea a 3-a. Asocierea în participație 1949-1954
Capitolul VIII. Contractul de transport **1955-2008**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1955-1960
Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri 1961-2001
Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane şi bagaje 2002-2008
Capitolul IX. Contractul de mandat **2009-2071**
Secțiunea 1. Dispoziții comune 2009-2012
Secțiunea a 2-a. Mandatul cu reprezentare 2013-2038
§1. Forma şi întinderea mandatului 2013-2016
§2. Obligațiile mandatarului 2017-2024
§3. Obligațiile mandantului 2025-2029
§4. Încetarea mandatului 2030-2038

Secțiunea a 3-a. Mandatul fără reprezentare 2039-2071
§1. Dispoziții generale 2039-2042
§2. Contractul de comision 2043-2053
§3. Contractul de consignație 2054-2063
§4. Contractul de expediție 2064-2071
Capitolul X. Contractul de agenție 2072-2095
Capitolul XI. Contractul de intermediere 2096-2102
Capitolul XII. Contractul de depozit 2103-2143
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit 2103-2123
§1. Dispoziții generale 2103-2106
§2. Obligațiile depozitarului 2107-2121
§3. Obligațiile deponentului 2122-2123
Secțiunea a 2-a. Depozitul necesar 2124-2126
Secțiunea a 3-a. Depozitul hotelier 2127-2137
Secțiunea a 4-a. Sechestrul convențional 2138-2143
Capitolul XIII. Contractul de împrumut 2144-2170
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2144-2145
Secțiunea a 2-a. Împrumutul de folosință 2146-2157
Secțiunea a 3-a. Împrumutul de consumație 2158-2170
§1. Dispoziții comune 2158-2166
§2. Împrumutul cu dobândă 2167-2170
Capitolul XIV. Contractul de cont curent 2171-2183
Capitolul XV. Contul bancar curent şi alte contracte bancare 2184-2198
Secțiunea 1. Contul bancar curent 2184-2190
Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar 2191-2192
Secțiunea a 3-a. Facilitatea de credit 2193-2195
Secțiunea a 4-a. Închirierea casetelor de valori 2196-2198
Capitolul XVI. Contractul de asigurare 2199-2241
Secțiunea 1. Dispoziții comune 2199-2213
Secțiunea a 2-a. Asigurarea de bunuri 2214-2220
Secțiunea a 3-a. Asigurările de credite şi garanții şi asigurările de pierderi financiare 2221-2222
Secțiunea a 4-a. Asigurarea de răspundere civilă 2223-2226
Secțiunea a 5-a. Asigurarea de persoane 2227-2238
Secțiunea a 6-a. Coasigurarea, reasigurarea şi retrocesiunea 2239-2241
Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră 2242-2253
Capitolul XVIII. Contractul de întreținere 2254-2263
Capitolul XIX. Jocul şi pariul 2264-2266
Capitolul XX. Tranzacția 2267-2278
Titlul X. Garanțiile personale 2279-2322
Capitolul I. Dispoziții generale 2279

Capitolul II. Fideiusiunea 2280-2320
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2280-2292
Secțiunea a 2-a. Efectele fideiusiunii 2293-2313
§1. Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor 2293-2304
§2. Efectele fideiusiunii între debitor şi fideiusor 2305-2312
§3. Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiusori 2313
Secțiunea a 3-a. Încetarea fideiusiunii 2314-2320
Capitolul III. Garanțiile autonome 2321-2322
Titlul XI. Privilegiile şi garanțiile reale 2323-2499
Capitolul I. Dispoziții generale 2323-2332
Capitolul II. Privilegiile 2333-2342
Secțiunea 1. Dispoziții comune 2333-2337
Secțiunea a 2-a. Privilegiile generale şi privilegiile speciale 2338-2341
Secțiunea a 3-a. Concursul privilegiilor între ele şi concursul dintre privilegii şi ipoteci 2342
Capitolul III. Ipoteca 2343-2428
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2343-2376
§1. Dispoziții comune 2343-2349
§2. Obiectul şi întinderea ipotecii 2350-2359
§3. Efectele ipotecii față de terți 2360-2364
§4. Ipotecile convenționale 2365-2376
Secțiunea a 2-a. Ipoteca imobiliară 2377-2386
§1. Constituirea ipotecii imobiliare 2377-2383
§2. Drepturile şi obligațiile părților 2384-2385
§3. Ipotecile legale 2386
Secțiunea a 3-a. Ipoteca mobiliară 2387-2419
§1. Dispoziții generale 2387-2397
I. Constituirea ipotecii 2387-2393
II. Drepturile şi obligațiile părților 2394-2397
§2. Ipotecile asupra creanțelor 2398-2408
I. Dispoziții comune 2398-2402
II. Drepturile şi obligațiile părților 2403-2408
§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare 2409-2412
§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare 2413-2419
Secțiunea a 4-a. Concursul între creditorii ipotecari 2420-2427
Secțiunea a 5-a. Stingerea ipotecilor 2428
Capitolul IV. Executarea ipotecii 2429-2479
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2429-2434
Secțiunea a 2-a. Executarea ipotecii mobiliare 2435-2477
§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale 2435-2463
I. Deposedarea debitorului 2435-2444
II. Vânzarea bunului ipotecat 2445-2459

III. Prelucrarea bunului ipotecat în contul creanței 2460-2463
§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative 2464
§3. Executarea ipotecii asupra creanțelor 2465-2467
§4. Prelucrarea bunului în vederea administrării 2468-2473
§5. Sancțiuni 2474-2477
Secțiunea a 3-a. Executarea ipotecilor imobiliare 2478-2479
Capitolul V. Gajul 2480-2494
Secțiunea 1. Constituirea gajului 2480-2486
Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile creditorului gajist 2487-2494
Capitolul VI. Dreptul de retenție 2495-2499

CARTEA A VI-A. DESPRE PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ, DECĂDERE ȘI CALCULUL TERMENELOR 2500-2556
Titlul I. Prescripția extinctivă 2500-2544
Capitolul I. Dispoziții generale 2500-2516
Capitolul II. Termenul prescripției extinctive 2517-2522
Capitolul III. Cursul prescripției extinctive 2523-2543
Secțiunea 1. Începutul prescripției extinctive 2523-2531
Secțiunea a 2-a. Suspendarea prescripției extinctive 2532-2536
Secțiunea a 3-a. Întreruperea prescripției extinctive 2537-2543
Capitolul IV. Împlinirea prescripției 2544
Titlul II. Regimul general al termenelor de decădere 2545-2550
Titlul III. Calculul termenelor 2551-2556

CARTEA A VII-A. DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT 2557-2663
Titlul I. Dispoziții generale 2557-2571
Titlul II. Conflicte de legi 2572-2663
Capitolul I. Persoane 2572-2584
Secțiunea 1. Persoana fizică 2572-2579
Secțiunea a 2-a. Persoana juridică 2580-2584
Capitolul II. Familia 2585-2612
Secțiunea 1. Căsătoria 2585-2602
§1. Încheierea căsătoriei 2585-2588
§2. Efectele căsătoriei 2589-2596
§3. Desfacerea căsătoriei 2597-2602
Secțiunea a 2-a. Filiația 2603-2610
§1. Filiația copilului din căsătorie 2603-2604
§2. Filiația copilului din afara căsătoriei 2605-2606
§3. Adopția 2607-2610

Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească. Protecția copiilor 2611
Secțiunea a 4-a. Obligația de întreținere 2612
Capitolul III. Bunurile **2613-2632**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2613-2616
Secțiunea a 2-a. Bunurile mobile corporale 2617-2619
Secțiunea a 3-a. Mijloacele de transport 2620-2621
Secțiunea a 4-a. Titlurile de valoare 2622-2623
Secțiunea a 5-a. Bunurile incorporale 2624-2625
Secțiunea a 6-a. Formele de publicitate 2626
Secțiunea a 7-a. Ipotecile mobiliare 2627-2632
Capitolul IV. Moştenirea **2633-2636**
Capitolul V. Actul juridic **2637-2639**
Capitolul VI. Obligațiile **2640-2646**
Capitolul VII. Cambia, biletul la ordin şi cecul **2647-2658**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2647-2650
Secțiunea a 2-a. Cambia şi biletul la ordin 2651-2654
Secțiunea a 3-a. Cecul 2655-2658
Capitolul VIII. Fiducia **2659-2662**
Capitolul IX. Prescripția extinctivă **2663**

Dispoziții finale **2664**

TITLUL PRELIMINAR
Despre legea civilă[1]

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Izvoarele dreptului civil. (1) Sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzanțele şi principiile generale ale dreptului.

(2) În cazurile neprevăzute de lege se aplică uzanțele, iar în lipsa acestora, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului.

(3) În materiile reglementate prin lege, uzanțele se aplică numai în măsura în care legea trimite în mod expres la acestea.

(4) Numai uzanțele conforme ordinii publice şi bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept.

(5) Partea interesată trebuie să facă dovada existenței şi a conținutului uzanțelor. Uzanțele publicate în culegeri elaborate de către entitățile sau organismele autorizate în domeniu se prezumă că există, până la proba contrară.

(6) În sensul prezentului cod, prin *uzanțe* se înțelege obiceiul (cutuma) şi uzurile profesionale.

Legislație conexă: art. 5 alin. (3), art. 255 alin. (3) şi art. 601 NCPC.

Art. 2. Obiectul şi conținutul Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod reglementează raporturile patrimoniale şi nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil.

(2) Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale.

Legislație conexă: art. 291 LSC.

Art. 3. Aplicarea generală a Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod se aplică şi raporturilor dintre profesioniști, precum şi raporturilor dintre aceştia şi orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

---

[1] Dispozițiile de punere în aplicare a titlului preliminar sunt cuprinse în art. 8-8[1] din Legea nr. 71/2011.

Legea de aplicare:
Art. 8. (1) Noțiunea „profesionist" prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum şi orice alte persoane autorizate să desfăşoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.
(2) În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț", respectiv „fapte de comerț" se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii".

Legislație conexă: art. 2 din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării şi dezvoltării întreprinderilor mici şi mijlocii (M. Of. nr. 681 din 29 iulie 2004).

Art. 4. Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului. (1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile şi libertățile persoanelor vor fi interpretate şi aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele şi celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Legislație conexă: ▶ art. 20 C. Rom.; ▶ art. 3 NCPC.

Art. 5. Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene. În materiile reglementate de prezentul cod, normele dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părților.

Legislație conexă: ▶ Declarația nr. 17 - cu privire la supremație anexată la actul final al Conferinței interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona; ▶ art. 148 C. Rom.; ▶ art. 4 NCPC.

Capitolul II. Aplicarea legii civile

Art. 6. Aplicarea în timp a legii civile. (1) Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă.

(2) Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii ori producerii lor.

(3) Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit dispozițiilor legii noi.

(4) Prescripțiile, decăderile şi uzucapiunile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

(5) Dispozițiile legii noi se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(6) Dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Legea de aplicare:
Art. 3. Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.
Art. 4. La data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum și de alte acte normative, rămân supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil sau dispozițiilor prezentei legi.
Art. 5. (1) Dispozițiile Codului civil se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.
(2) Dispozițiile Codului civil sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 1 C. civ. 1864.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 1/2014 (M. Of. nr. 283 din 17 aprilie 2014), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursurile în interesul legii declarate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5, art. 201, art. 223 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil și ale art. 6 alin. (4), art. 2512, art. 2513 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, a stabilit că: *„Prescripțiile extinctive începute anterior datei de 1 octombrie 2011, împlinite ori neîmplinite la aceeași dată, rămân supuse dispozițiilor art. 18 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat, astfel încât atât instanțele de judecată, din oficiu, cât și părțile interesate pot invoca excepția prescripției extinctive, indiferent de stadiul procesual, chiar în litigii începute după 1 octombrie 2011".*
N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Legislație conexă: art. 15 alin. (2) C. Rom.

Art. 7. Teritorialitatea legii civile. (1) Actele normative adoptate de autoritățile și instituțiile publice centrale se aplică pe întreg teritoriul țării, afară de cazul în care se prevede altfel.

(2) Actele normative adoptate, în condițiile legii, de autoritățile și instituțiile administrației publice locale se aplică numai în raza lor de competență teritorială.

Legislație conexă: ▶ Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere (M. Of. nr. 182 din 30 iulie 1992); ▶ Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România (M. Of. nr. 577 din 29 iunie 2004).

Art. 8. Extrateritorialitatea legii civile. În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face ținându-se seama de normele de drept internațional privat cuprinse în cartea a VII-a din prezentul cod.

Capitolul III. Interpretarea şi efectele legii civile

Art. 9. Interpretarea legii. (1) Cel care a adoptat norma civilă este competent să facă şi interpretarea ei oficială.

(2) Norma interpretativă produce efecte numai pentru viitor.

(3) Interpretarea legii de către instanță se face numai în scopul aplicării ei în cazul dedus judecății.

Reglementarea anterioară: art. 4 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 69 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010).

Art. 10. Interzicerea analogiei. Legile care derogă de la o dispoziție generală, care restrâng exercițiul unor drepturi civile sau care prevăd sancțiuni civile se aplică numai în cazurile expres şi limitativ prevăzute de lege.

Art. 11. Respectarea ordinii publice şi a bunelor moravuri. Nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Reglementarea anterioară: art. 5 C. civ. 1864.

Art. 12. Libertatea de a dispune. (1) Oricine poate dispune liber de bunurile sale, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Nimeni nu poate dispune cu titlu gratuit, dacă este insolvabil.

Art. 13. Renunțarea la drept. Renunțarea la un drept nu se prezumă.

Legislație conexă: ▶ art. 408-409 NCPC; ▶ art. 38 din Codul muncii, republicat (M. Of. nr. 345 din 18 mai 2011).

Art. 14. Buna-credință. (1) Orice persoană fizică sau persoană juridică trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligațiile civile cu bună-credință, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

(2) Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Reglementarea anterioară: art. 970 alin. (1) şi art. 1899 alin. (2) C. civ. 1864.

Legislație conexă: ▶ art. 57 C. Rom.; ▶ art. 12 NCPC.

Art. 15. Abuzul de drept. Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv şi nerezonabil, contrar bunei-credințe.

Reglementarea anterioară: art. 3 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 17 CEDO.

Art. 16. Vinovăția. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru faptele sale săvârşite cu intenție sau din culpă.

(2) Fapta este săvârşită cu intenție când autorul prevede rezultatul faptei sale şi fie urmăreşte producerea lui prin intermediul faptei, fie, deşi nu îl urmăreşte, acceptă posibilitatea producerii acestui rezultat.

(3) Fapta este săvârşită din culpă când autorul fie prevede rezultatul faptei sale, dar nu îl acceptă, socotind fără temei că nu se va produce, fie nu prevede rezultatul faptei, deşi trebuia să îl prevadă. Culpa este gravă atunci când autorul a acționat cu o neglijență sau imprudență pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o față de propriile interese.

(4) Atunci când legea condiționează efectele juridice ale unei fapte de săvârşirea sa din culpă, condiția este îndeplinită şi dacă fapta a fost săvârşită cu intenție.

Art. 17. Eroarea comună şi invincibilă. (1) Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decât are el însuşi.

(2) Cu toate acestea, când cineva, împărtăşind o credință comună şi invincibilă, a considerat că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanța judecătorească, ținând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această stare va produce, față de cel aflat în eroare, aceleaşi efecte ca şi când ar fi valabil, afară de cazul în care desființarea lui nu i-ar cauza niciun prejudiciu.

(3) Eroarea comună şi invincibilă nu se prezumă.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile în materie de carte funciară şi nici în alte materii în care legea reglementează un sistem de publicitate.

Reglementarea anterioară: art. 7 din Legea nr. 119/1996.

Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor şi a faptelor juridice

Art. 18. Obiectul publicității şi modalitățile de realizare. (1) Drepturile, actele şi faptele privitoare la starea şi capacitatea persoanelor, cele în legătură cu bunurile care aparțin acestora, precum şi orice alte raporturi juridice sunt supuse publicității în cazurile expres prevăzute de lege.

(2) Publicitatea se realizează prin cartea funciară, Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, denumită în cuprinsul prezentului cod şi *arhivă*, prin registrul comerțului, precum şi prin alte forme de publicitate prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 38 din Legea nr. 7/1996.

Legislație conexă: Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015).

Art. 19. Condițiile de publicitate. (1) Procedura şi condițiile de publicitate se stabilesc prin lege.

(2) Îndeplinirea formalității de publicitate poate fi cerută de orice persoană, chiar dacă este lipsită de capacitatea de exercițiu.

(3) Orice renunțare sau restrângere a dreptului de a îndeplini o formalitate de publicitate, precum şi orice clauză penală sau altă sancțiune stipulată pentru a împiedica exercitarea acestui drept sunt considerate nescrise.

(4) Nimeni nu poate invoca faptul că nu a cunoscut dreptul, actul sau faptul supus publicității, dacă formalitatea de publicitate a fost legal îndeplinită.

Legea de aplicare:
Art. 8[1]. Existența unui litigiu sau înscrierea lui în registrele publice prevăzute de lege nu împiedică efectuarea formalităților de publicitate.

Legislație conexă: ▶ Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015); ▶ O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 423 din 1 septembrie 2000).

Art. 20. Efectele publicității. (1) Publicitatea asigură opozabilitatea dreptului, actului, faptului, precum şi a oricărui alt raport juridic supus publicității, stabileşte rangul acestora şi, dacă legea prevede în mod expres, condiționează constituirea sau efectele lor juridice.

(2) Între părți sau succesorii lor, universali ori cu titlu universal, după caz, drepturile, actele sau faptele juridice, precum şi orice alte raporturi juridice produc efecte depline, chiar dacă nu au fost îndeplinite formalitățile de publicitate, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Publicitatea nu validează dreptul, actul sau faptul supus ori admis la publicitate. Cu toate acestea, în cazurile şi condițiile expres prevăzute de lege, ea poate produce efecte achizitive în favoarea terților dobânditori de bună-credință.

(4) Publicitatea nu întrerupe cursul prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 21. Prezumțiile. (1) Dacă un drept, act sau fapt a fost înscris într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii.

(2) În cazul în care un drept, act sau fapt a fost radiat, se prezumă că el nu există.

Art. 22. Lipsa publicității. Sancțiuni. (1) Dacă formalitatea de publicitate nu a fost realizată, iar aceasta nu era prevăzută de lege cu caracter constitutiv, drepturile, actele, faptele sau alte raporturi juridice supuse publicității sunt inopozabile terților, afară de cazul în care se dovedeşte că aceştia le-au cunoscut pe altă cale.

(2) Atunci când legea prevede că simpla cunoaştere de fapt nu suplineşte lipsa de publicitate, absența acesteia poate fi invocată de orice persoană interesată, inclusiv de terțul care a cunoscut, pe altă cale, dreptul, actul, faptul sau raportul juridic supus publicității.

(3) În toate cazurile însă, simpla cunoaştere a dreptului, actului, faptului sau raportului juridic nu suplineşte lipsa de publicitate față de alte persoane decât terțul care, în fapt, le-a cunoscut.

Art. 23. Concursul dintre formele de publicitate. Dacă un drept, act, fapt sau orice raport juridic este supus în acelaşi timp unor formalităţi de publicitate diferite, neefectuarea unei cerinţe de publicitate nu este acoperită de îndeplinirea alteia.

Art. 24. Consultarea registrelor publice. Orice persoană, chiar fără a justifica un interes, poate, în condiţiile legii, să consulte registrele publice privitoare la un drept, act, fapt sau o anumită situaţie juridică şi să obţină extrase sau copii certificate de pe acestea.

Reglementarea anterioară: art. 41 din Legea nr. 7/1996.

CARTEA I. DESPRE PERSOANE[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 25. Subiectele de drept civil. (1) Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice şi persoanele juridice.

(2) Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi şi de obligații civile.

(3) Persoana juridică este orice formă de organizare care, întrunind condițiile cerute de lege, este titulară de drepturi şi de obligații civile.

Art. 26. Recunoaşterea drepturilor şi libertăților civile. Drepturile şi libertățile civile ale persoanelor fizice, precum şi drepturile şi libertățile civile ale persoanelor juridice sunt ocrotite şi garantate de lege.

Art. 27. Cetățenii străini şi apatrizii. (1) Cetățenii străini şi apatrizii sunt asimilați, în condițiile legii, cu cetățenii români, în ceea ce priveşte drepturile şi libertățile lor civile.

(2) Asimilarea se aplică în mod corespunzător şi persoanelor juridice străine.

Legislație conexă: art. 18 alin. (1) şi art. 21 C. Rom.

Art. 28. Capacitatea civilă. (1) Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor.

(2) Orice persoană are capacitate de folosință şi, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, capacitate de exercițiu.

Reglementarea anterioară: art. 4 alin. (1) şi art. 5 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 29. Limitele capacității civile. (1) Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosință sau lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exercițiu, decât în cazurile şi condițiile expres prevăzute de lege.

(2) Nimeni nu poate renunța, în tot sau în parte, la capacitatea de folosință sau la capacitatea de exercițiu.

Reglementarea anterioară: art. 6 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 30. Egalitatea în fața legii civile. Rasa, culoarea, naționalitatea, originea etnică, limba, religia, vârsta, sexul sau orientarea sexuală, opinia, convingerile personale, apartenența politică, sindicală, la o categorie socială ori la o categorie

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții I sunt cuprinse în art. 13-19 din Legea nr. 71/2011.

defavorizată, averea, originea socială, gradul de cultură, precum şi orice altă situaţie similară nu au nicio influenţă asupra capacităţii civile.

Reglementarea anterioară: art. 4 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954.

Legislaţie conexă: ▶ art. 16 C. Rom.; ▶ O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea şi sancţionarea tuturor formelor de discriminare (republicată în M. Of. nr. 166 din 7 martie 2014).

Art. 31. Patrimoniul. Mase patrimoniale şi patrimonii de afectaţiune. (1) Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu care include toate drepturile şi datoriile ce pot fi evaluate în bani şi aparţin acesteia.

(2) Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau unei afectaţiuni numai în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

(3) Patrimoniile de afectaţiune sunt masele patrimoniale fiduciare, constituite potrivit dispoziţiilor titlului IV al cărţii a III-a, cele afectate exercitării unei profesii autorizate, precum şi alte patrimonii determinate potrivit legii.

Art. 32. Transferul intrapatrimonial. (1) În caz de diviziune sau afectaţiune, transferul drepturilor şi obligaţiilor dintr-o masă patrimonială în alta, în cadrul aceluiaşi patrimoniu, se face cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege şi fără a prejudicia drepturile creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1), transferul drepturilor şi obligaţiilor dintr-o masă patrimonială în alta nu constituie o înstrăinare.

Art. 33. Patrimoniul profesional individual. (1) Constituirea masei patrimoniale afectate exercitării în mod individual a unei profesii autorizate se stabileşte prin actul încheiat de titular, cu respectarea condiţiilor de formă şi de publicitate prevăzute de lege.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi în cazul măririi sau micşorării patrimoniului profesional individual.

(3) Lichidarea patrimoniului profesional individual se face în conformitate cu dispoziţiile art. 1.941-1.948, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Titlul II. Persoana fizică

Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice

Secţiunea 1. Capacitatea de folosinţă

Art. 34. Noţiune. Capacitatea de folosinţă este aptitudinea persoanei de a avea drepturi şi obligaţii civile.

Reglementarea anterioară: art. 5 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 35. Durata capacităţii de folosinţă. Capacitatea de folosinţă începe la naşterea persoanei şi încetează odată cu moartea acesteia.

Reglementarea anterioară: art. 7. alin. (1) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 36. Drepturile copilului conceput. Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepțiune, însă numai dacă el se naşte viu. Dispozițiile art. 412 referitoare la timpul legal al concepțiunii sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 7 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954.

Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu

Art. 37. Noțiune. Capacitatea de exercițiu este aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile.

Reglementarea anterioară: art. 5 alin. (3) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 38. Începutul capacității de exercițiu. (1) Capacitatea de exercițiu deplină începe la data când persoana devine majoră.

(2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani.

Reglementarea anterioară: art. 8 alin. (1) şi (2) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 39. Situația minorului căsătorit. (1) Minorul dobândeşte, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercițiu.

(2) În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

Reglementarea anterioară: art. 8 alin. (3) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 40. Capacitatea de exercițiu anticipată. Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaşte minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați şi părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, şi avizul consiliului de familie.

Art. 41. Capacitatea de exercițiu restrânsă. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercițiu restrânsă.

(2) Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, şi cu autorizarea instanței de tutelă. Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului.

(3) Cu toate acestea, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum şi acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent şi care se execută la data încheierii lor.

Reglementarea anterioară: art. 9 alin. (1) şi (2) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 42. Regimul unor acte ale minorului. (1) Minorul poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum şi cu respectarea dispozițiilor legii speciale, dacă este cazul.

(2) În acest caz, minorul exercită singur drepturile şi execută tot astfel obligațiile izvorâte din aceste acte şi poate dispune singur de veniturile dobândite.

Reglementarea anterioară: art. 10 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: ► art. 13 din Codul muncii (republicat în M. Of. nr. 345 din 18 mai 2011); ► H.G. nr. 75/2015 privind reglementarea prestării de către copii de activități remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar şi de modeling (M. Of. nr. 115 din 13 februarie 2015).

Art. 43. Lipsa capacității de exercițiu. (1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, nu au capacitate de exercițiu:

a) minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;

b) interzisul judecătoresc.

(2) Pentru cei care nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentanții lor legali, în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 42 alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitatea de exercițiu poate încheia singură actele anume prevăzute de lege, actele de conservare, precum şi actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent şi care se execută la momentul încheierii lor.

(4) Actele pe care minorul le poate încheia singur pot fi făcute şi de reprezentantul său legal, afară de cazul în care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru.

Reglementarea anterioară: art. 11 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 85 şi urm. din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței şi de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014).

Art. 44. Sancțiune. (1) Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. (3) şi la art. 43 alin. (3), precum şi actele făcute de tutore fără autorizarea instanței de tutelă, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt anulabile, chiar fără dovedirea unui prejudiciu.

(2) Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă poate invoca şi singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultată din minoritate ori din punerea sub interdicție judecătorească.

Art. 45. Frauda comisă de incapabil. Simpla declarație că este capabil să contracteze, făcută de cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, nu înlătură anulabilitatea actului. Dacă însă a folosit manopere dolosive, instanța, la cererea părții induse în eroare, poate menține contractul atunci când apreciază că aceasta ar constitui o sancțiune civilă adecvată.

Art. 46. Regimul nulității. (1) Persoanele capabile de a contracta nu pot opune minorului sau celui pus sub interdicție judecătorească incapacitatea acestuia.

(2) Acțiunea în anulare poate fi exercitată de reprezentantul legal, de minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, precum şi de ocrotitorul legal.

(3) Atunci când actul s-a încheiat fără autorizarea instanței de tutelă, necesară potrivit legii, aceasta va sesiza procurorul în vederea exercitării acțiunii în anulare.

Reglementarea anterioară: art. 952 C. civ. 1864.

Art. 47. Limitele obligației de restituire. Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu este obligată la restituire decât în limita folosului realizat. Dispozițiile art. 1.635-1.649 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 1164 C. civ. 1864.

Art. 48. Confirmarea actului anulabil. Minorul devenit major poate confirma actul făcut singur în timpul minorității, atunci când el trebuia să fie reprezentat sau asistat. După descărcarea tutorelui, el poate, de asemenea, să confirme actul făcut de tutorele său fără respectarea tuturor formalităților cerute pentru încheierea lui valabilă. În timpul minorității, confirmarea actului anulabil se poate face numai în condițiile art. 1.263 şi 1.264.

Secțiunea a 3-a. Declararea judecătorească a morții

Art. 49. Cazul general. (1) În cazul în care o persoană este dispărută şi există indicii că a încetat din viață, aceasta poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, dacă au trecut cel puțin 2 ani de la data primirii ultimelor informații sau indicii din care rezultă că era în viață.

(2) Dacă data primirii ultimelor informații sau indicii despre cel dispărut nu se poate stabili cu exactitate, termenul prevăzut în alin. (1) se socoteşte de la sfârşitul lunii în care s-au primit ultimele informații sau indicii, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârşitul anului calendaristic.

Reglementarea anterioară: art. 16 alin. (2) şi art. 17 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 50. Cazuri speciale. (1) Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt inundațiile, cutremurul, catastrofa de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptățeşte a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel puțin 6 luni de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

(2) Dacă ziua în care a intervenit împrejurarea când a avut loc dispariția nu poate fi stabilită, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art. 49 alin. (2).

(3) Atunci când este sigur că decesul s-a produs, deşi cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească, fără a se aştepta împlinirea vreunui termen de la dispariție.

Reglementarea anterioară: art. 16 alin. (3) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 51. Procedura de declarare a morții. Soluționarea cererii de declarare a morții se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Legislație conexă: art. 944-951 NCPC.

Art. 52. Data prezumată a morții celui dispărut. (1) Cel declarat mort este socotit că a încetat din viață la data pe care hotărârea rămasă definitivă a stabilit-o

ca fiind aceea a morții. Dacă hotărârea nu arată şi ora morții, se socoteşte că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a zilei stabilite ca fiind aceea a morții.

(2) În lipsa unor indicii îndestulătoare, se va stabili că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a celei din urmă zile a termenului prevăzut de art. 49 sau 50, după caz.

(3) Instanța judecătorească poate rectifica data morții stabilită potrivit dispozițiilor alin. (1) şi (2), dacă se dovedeşte că nu era posibil ca persoana declarată moartă să fi decedat la acea dată. În acest caz, data morții este cea stabilită prin hotărârea de rectificare.

Reglementarea anterioară: art. 18 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 53. Prezumție. Cel dispărut este socotit a fi în viață, dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte rămasă definitivă.

Reglementarea anterioară: art. 19 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 54. Anularea hotărârii de declarare a morții. (1) Dacă cel declarat mort este în viață, se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea.

(2) Cel care a fost declarat mort poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale în natură, iar dacă aceasta nu este cu putință, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze decât dacă, sub rezerva dispozițiilor în materie de carte funciară, se va face dovada că la data dobândirii ştia ori trebuia să ştie că persoana declarată moartă este în viață.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 55. Descoperirea certificatului de deces. Orice persoană interesată poate cere oricând anularea hotărârii declarative de moarte, în cazul în care se descoperă certificatul de deces al celui declarat mort.

Art. 56. Plata făcută moştenitorilor aparenți. Plata făcută moştenitorilor legali sau legatarilor unei persoane, care reapare ulterior hotărârii declarative de moarte, este valabilă şi liberatorie, dacă a fost făcută înainte de radierea din registrul de stare civilă a mențiunii privitoare la deces, cu excepția cazului în care cel care a făcut plata a cunoscut faptul că persoana declarată moartă este în viață.

Art. 57. Drepturile moştenitorului aparent. Moştenitorul aparent care află că persoana care a fost declarată decedată prin hotărâre judecătorească este în viață păstrează posesia bunurilor şi dobândeşte fructele acestora, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

Capitolul II. Respectul datorat ființei umane şi drepturilor ei inerente

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 58. Drepturi ale personalității. (1) Orice persoană are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică şi psihică, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vieții private, precum şi alte asemenea drepturi recunoscute de lege.

(2) Aceste drepturi nu sunt transmisibile.

Legea de aplicare:

Art. 13. (1) Drepturile personalității sunt supuse legii în vigoare la data exercitării lor. (2) Orice atingere adusă drepturilor personalității este supusă legii în vigoare la data săvârşirii acesteia.

Legislație conexă: ▶ Convenția pentru protecția drepturilor omului şi libertăților fundamentale, Roma, 1950, ratificată prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994); ▶ Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948; ▶ Carta socială europeană din 18 octombrie 1961; ▶ Pactul internațional privind drepturile civile şi politice şi Pactul internațional privitor la drepturile economice, sociale şi culturale din 16 decembrie 1966; ▶ Convenția referitoare la protecția persoanelor în privința tratamentului automatizat al datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981; ▶ Convenția pentru protecția drepturilor omului şi demnității ființei umane privitoare la aplicarea biologiei şi medicinei, [„Convenția asupra drepturilor omului şi biomedicinei"], adoptată la 4 aprilie 1997 la Oviedo (Spania), ratificată de România prin Legea nr. 17/2001 privind ratificarea Convenției europene pentru protecția drepturilor omului şi a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei şi medicinei, Convenția privind drepturile omului şi biomedicina, semnată la Oviedo la 4 aprilie 1997, şi a Protocolului adițional la Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului şi a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei şi medicinei, referitor la interzicerea clonării ființelor umane, semnat la Paris la 12 ianuarie 1998 (M. Of. nr. 103 din 28 februarie 2001).

Art. 59. Atributele de identificare. Orice persoană are dreptul la nume, la domiciliu, la reşedință, precum şi la o stare civilă, dobândite în condițiile legii.

Legislație conexă: ▶ Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012); ▶ O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români (republicată în M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 60. Dreptul de a dispune de sine însuşi. Persoana fizică are dreptul să dispună de sine însăşi, dacă nu încalcă drepturile şi libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

Legislație conexă: art. 26 alin. (2) C. Rom.

Secțiunea a 2-a. Drepturile la viață, la sănătate și la integritate ale persoanei fizice

Art. 61. Garantarea drepturilor inerente ființei umane. (1) Viața, sănătatea și integritatea fizică și psihică a oricărei persoane sunt garantate și ocrotite în mod egal de lege.

(2) Interesul și binele ființei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societății sau al științei.

Legislație conexă: art. 22 alin. (1) C. Rom.

Art. 62. Interzicerea practicii eugenice. (1) Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.

(2) Este interzisă orice practică eugenică prin care se tinde la organizarea selecției persoanelor.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) lit. b) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J.O. nr. C 326 din 26 octombrie 2012).

Art. 63. Intervențiile asupra caracterelor genetice. (1) Sunt interzise orice intervenții medicale asupra caracterelor genetice având drept scop modificarea descendenței persoanei, cu excepția celor care privesc prevenirea și tratamentul maladiilor genetice.

(2) Este interzisă orice intervenție având drept scop crearea unei ființe umane genetic identice unei alte ființe umane vii sau moarte, precum și crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare.

(3) Utilizarea tehnicilor de reproducere umană asistată medical nu este admisă pentru alegerea sexului viitorului copil decât în scopul evitării unei boli ereditare grave legate de sexul acestuia.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) lit. d) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J.O. nr. C 326 din 26 octombrie 2012).

Art. 64. Inviolabilitatea corpului uman. (1) Corpul uman este inviolabil.

(2) Orice persoană are dreptul la integritatea sa fizică și psihică. Nu se poate aduce atingere integrității ființei umane decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege.

Art. 65. Examenul caracteristicilor genetice. (1) Examenul caracteristicilor genetice ale unei persoane nu poate fi întreprins decât în scopuri medicale sau de cercetare științifică, efectuate în condițiile legii.

(2) Identificarea unei persoane pe baza amprentelor sale genetice nu poate fi efectuată decât în cadrul unei proceduri judiciare civile sau penale, după caz, sau în scopuri medicale ori de cercetare științifică, efectuate în condițiile legii.

Art. 66. Interzicerea unor acte patrimoniale. Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Legislație conexă: ▶ art. 3 alin. (2) lit. c) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J.O. nr. C 326 din 26 octombrie 2012); ▶ art. 144 lit. e) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015).

Art. 67. Intervențiile medicale asupra unei persoane. Nicio persoană nu poate fi supusă experiențelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor intervenții în scop terapeutic ori în scop de cercetare științifică decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege.

Art. 68. Prelevarea și transplantul de la persoanele în viață. (1) Prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule de origine umană de la donatori în viață se fac exclusiv în cazurile și condițiile prevăzute de lege, cu acordul scris, liber, prealabil și expres al acestora și numai după ce au fost informați, în prealabil, asupra riscurilor intervenției. În toate cazurile, donatorul poate reveni asupra consimțământului dat, până în momentul prelevării.

(2) Se interzice prelevarea de organe, țesuturi și celule de origine umană de la minori, precum și de la persoanele aflate în viață, lipsite de discernământ din cauza unui handicap mintal, unei tulburări mintale grave sau dintr-un alt motiv similar, în afara cazurilor expres prevăzute de lege.

Legislație conexă: art. 144-145 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015).

Art. 69. Sesizarea instanței judecătorești. La cererea persoanei interesate, instanța poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrității corpului uman, precum și pentru a dispune repararea, în condițiile prevăzute la art. 252-256, a daunelor materiale și morale suferite.

Secțiunea a 3-a. Respectul vieții private și al demnității persoanei umane

Art. 70. Dreptul la libera exprimare. (1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare.

(2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75.

Legislație conexă: ▶ art. 10 CEDO; ▶ art. 30 C. Rom.

Art. 71. Dreptul la viața privată. (1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private.

(2) Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni în viața intimă, personală sau de familie, nici în domiciliul, reședința sau corespondența sa, fără consimțământul său ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

(3) Este, de asemenea, interzisă utilizarea, în orice mod, a corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, precum și a informațiilor din viața privată a unei persoane, fără acordul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Legislație conexă: ▶ art. 8 CEDO; ▶ art. 26 C. Rom.; ▶ art. 89 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe (M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996); ▶ art. 33 din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 72. Dreptul la demnitate. (1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale.

(2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei şi reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Art. 73. Dreptul la propria imagine. (1) Orice persoană are dreptul la propria imagine.

(2) În exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățişării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispozițiile art. 75 rămân aplicabile.

Legislație conexă: ▶ art. 88 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe (M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996), astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 71/2011; ▶ art. 34 şi urm. din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 74. Atingeri aduse vieții private. Sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private:

a) intrarea sau rămânerea fără drept în locuință sau luarea din aceasta a oricărui obiect fără acordul celui care o ocupă în mod legal;

b) interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârşită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunoştință de cauză, a unei asemenea interceptări;

c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spațiu privat, fără acordul acesteia;

d) difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spațiu privat, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal;

e) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;

f) difuzarea de ştiri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viața intimă, personală sau de familie, fără acordul persoanei în cauză;

g) difuzarea de materiale conținând imagini privind o persoană aflată la tratament în unitățile de asistență medicală, precum şi a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala şi cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără acordul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără acordul familiei sau al persoanelor îndreptățite;

h) utilizarea, cu rea-credință, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;

i) difuzarea sau utilizarea corespondenței, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reşedința, precum şi numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără acordul persoanei căreia acestea îi aparțin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Art. 75. Limite. (1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secțiune atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte.

(2) Exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune.

Legislație conexă: ▶ art. 17 CEDO; ▶ art. 57 C. Rom.; ▶ art. 31 din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 76. Prezumția de consimțământ. Când însuși cel la care se referă o informație sau un material le pune la dispoziția unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunoștință că își desfășoară activitatea în domeniul informării publicului, consimțământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris.

Legea de aplicare:
Art. 14. Dispozițiile art. 76 din Codul civil nu se aplică în cazul în care punerea la dispoziție a informației sau a materialului s-a făcut anterior datei intrării în vigoare a Codului civil, chiar dacă utilizarea informației ori a materialului se realizează după această dată.

Art. 77. Prelucrarea datelor personale. Orice prelucrare a datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, se poate face numai în cazurile și condițiile prevăzute de legea specială.

Legislație conexă: ▶ Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, ratificată de România prin Legea nr. 682/2001 (M. Of. nr. 830 din 21 decembrie 2001); ▶ art. 8 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J.O. nr. C 326 din 26 octombrie 2012); ▶ Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (M. Of. nr. 790 din 12 decembrie 2001); ▶ Legea nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice (M. Of. nr. 1101 din 25 noiembrie 2004); ▶ art. 267 din noul Cod de procedură penală (M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010); ▶ art. 154 alin. (8) NCPC.

Secțiunea a 4-a. Respectul datorat persoanei și după decesul său

Art. 78. Respectul datorat persoanei decedate. Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum și cu privire la corpul său.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispozițiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile și în privința persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 79. Interzicerea atingerii memoriei persoanei decedate. Memoria persoanei decedate este protejată în aceleași condiții ca și imaginea și reputația persoanei aflate în viață.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispozițiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privința persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 80. Respectarea voinței persoanei decedate. (1) Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii şi poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul celor lipsiți de capacitate de exercițiu sau al celor cu capacitate de exercițiu restrânsă este necesar şi consimțământul scris al părinților sau, după caz, al tutorelui.

(2) În lipsa unei opțiuni exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voința soțului, părinților, descendenților, rudelor în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv, legatarilor universali sau cu titlu universal ori dispoziția primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a avut loc decesul. În toate cazurile se va ține seama de apartenența confesională a persoanei decedate.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispozițiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privința persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 81. Prelevarea de la persoanele decedate. Prelevarea de organe, țesuturi şi celule umane, în scop terapeutic sau ştiințific, de la persoanele decedate se efectuează numai în condițiile prevăzute de lege, cu acordul scris, exprimat în timpul vieții, al persoanei decedate sau, în lipsa acestuia, cu acordul scris, liber, prealabil şi expres dat, în ordine, de soțul supraviețuitor, de părinți, de descendenți ori, în sfârşit, de rudele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispozițiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privința persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 147 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015).

Capitolul III. Identificarea persoanei fizice

Secțiunea 1. Numele

Art. 82. Dreptul la nume. Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Reglementarea anterioară: art. 12 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 83. Structura numelui. Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Reglementarea anterioară: art. 12 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 84. Dobândirea numelui. (1) Numele de familie se dobândeşte prin efectul filiației şi poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Prenumele se stabileşte la data înregistrării naşterii, pe baza declaraţiei de naştere. Este interzisă înregistrarea de către ofiţerul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole şi a altora asemenea, de natură a afecta ordinea publică şi bunele moravuri ori interesele copilului, după caz.

(3) Numele de familie şi prenumele copilului găsit, născut din părinţi necunoscuţi, precum şi cele ale copilului care este părăsit de către mamă în spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilită în termenul prevăzut de lege, se stabilesc prin dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul ori, după caz, s-a constatat părăsirea lui, în condiţiile legii speciale.

Legislaţie conexă: art. 15 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 85. Schimbarea numelui pe cale administrativă. Cetăţenii români pot obţine, în condiţiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie şi a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

Reglementarea anterioară: art. 12 alin. (3) din Decretul nr. 31/1954.

Legislaţie conexă: O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea şi schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003).

Secţiunea a 2-a. Domiciliul şi reşedinţa

Art. 86. Dreptul la domiciliu şi reşedinţă. (1) Cetăţenii români au dreptul să îşi stabilească ori să îşi schimbe, în mod liber, domiciliul sau reşedinţa, în ţară sau în străinătate, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, o persoană fizică nu poate să aibă în acelaşi timp decât un singur domiciliu şi o singură reşedinţă, chiar şi atunci când deţine mai multe locuinţe.

Legislaţie conexă: ▶ art. 25 C. Rom.; ▶ art. 26 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 87. Domiciliul. Domiciliul persoanei fizice, în vederea exercitării drepturilor şi libertăţilor sale civile, este acolo unde aceasta declară că îşi are locuinţa principală.

Reglementarea anterioară: art. 13 din Decretul nr. 31/1954.

Legislaţie conexă: art. 27 alin. (1) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 88. Reşedinţa. Reşedinţa persoanei fizice este în locul unde îşi are locuinţa secundară.

Legislație conexă: art. 30 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 89. Stabilirea și schimbarea domiciliului. (1) Stabilirea sau schimbarea domiciliului se face cu respectarea dispozițiilor legii speciale.

(2) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenția de a avea acolo locuința principală.

(3) Dovada intenției rezultă din declarațiile persoanei făcute la organele administrative competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declarații, din orice alte împrejurări de fapt.

Legislație conexă: art. 26 și urm. din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 90. Prezumția de domiciliu. (1) Reședința va fi considerată domiciliu când acesta nu este cunoscut.

(2) În lipsă de reședință, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaște, la locul unde acea persoană se găsește.

Art. 91. Dovada. (1) Dovada domiciliului și a reședinței se face cu mențiunile cuprinse în cartea de identitate.

(2) În lipsa acestor mențiuni ori atunci când acestea nu corespund realității, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reședinței nu va putea fi opusă altor persoane.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu se aplică în cazul în care domiciliul sau reședința a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

Legislație conexă: art. 28 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 92. Domiciliul minorului și al celui pus sub interdicție judecătorească. (1) Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu în condițiile prevăzute de lege este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuiește în mod statornic.

(2) În cazul în care părinții au domicilii separate și nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanța de tutelă, ascultându-i pe părinți, precum și pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide ținând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, minorul este prezumat că are domiciliul la părintele la care locuiește în mod statornic.

(3) Prin excepție, în situațiile prevăzute de lege, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de încredere, cu consimțământul acestora. De asemenea, domiciliul minorului poate fi și la o instituție de ocrotire.

(4) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei puse sub interdicție judecătorească este la reprezentantul legal.

Reglementarea anterioară: art. 14 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 27 alin. (2) şi (4) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 93. Cazuri speciale. Domiciliul copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi şi supus unor măsuri de protecție specială, în cazurile prevăzute de lege, se află la instituția, la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament.

Legislație conexă: art. 63 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 94. Domiciliul persoanei puse sub curatelă. În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, acesta are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să îl reprezinte.

Reglementarea anterioară: art. 15 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 27 alin. (2) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 95. Domiciliul la curatorul special. Dacă a fost numit un curator special pentru administrarea bunurilor succesorale, cei chemați la moştenire au domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să îi reprezinte.

Reglementarea anterioară: art. 15 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 96. Domiciliul profesional. Cel care exploatează o întreprindere are domiciliul şi la locul acelei întreprinderi, în tot ceea ce priveşte obligațiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

Art. 97. Domiciliul ales. (1) Părțile unui act juridic pot să aleagă un domiciliu în vederea exercitării drepturilor sau a executării obligațiilor născute din acel act.

(2) Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci trebuie făcută în scris.

Legislație conexă: O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români (republicată în M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Secțiunea a 3-a. Actele de stare civilă

Art. 98. Starea civilă. Starea civilă este dreptul persoanei de a se individualiza, în familie şi societate, prin calitățile strict personale care decurg din actele şi faptele de stare civilă.

Art. 99. Dovada stării civile. (1) Starea civilă se dovedeşte prin actele de naştere, căsătorie şi deces întocmite, potrivit legii, în registrele de stare civilă, precum şi prin certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.

(2) Actele de stare civilă sunt înscrisuri autentice şi fac dovada, până la înscrierea în fals, pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofiţerului de stare civilă şi, până la proba contrară, pentru celelalte menţiuni.

(3) Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.

(4) Dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit o anumită stare civilă a unei persoane, iar printr-o hotărâre judecătorească ulterioară este admisă o acţiune prin care s-a contestat starea civilă astfel stabilită, prima hotărâre îşi pierde efectele la data rămânerii definitive a celei de a doua hotărâri.

Reglementarea anterioară: art. 22 din Decretul nr. 31/1954 şi art. 14 din Legea nr. 119/1996.

Legislaţie conexă: art. 12 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 100. Anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de stare civilă. (1) Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe acestea se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive.

(2) Rectificarea actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe marginea acestora se poate face, din oficiu sau la cerere, numai în temeiul dispoziţiei primarului de la primăria care are în păstrare actul de stare civilă.

(3) Starea civilă poate fi modificată în baza unei hotărâri de anulare, completare sau modificare a unui act de stare civilă numai dacă a fost formulată şi o acţiune de modificare a stării civile, admisă printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(4) Hotărârea judecătorească prin care se dispune anularea, completarea sau modificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în temeiul unei asemenea hotărâri sunt opozabile oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul. Actul administrativ prin care s-a dispus rectificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în baza lui sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Reglementarea anterioară: art. 23 din Decretul nr. 31/1954 şi art. 15 din Legea nr. 119/1996.

Legislaţie conexă: art. 57 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 101. Înscrierea menţiunilor pe actul de stare civilă. Anularea, completarea, modificarea şi rectificarea unui act de stare civilă sau a unei menţiuni înscrise pe acesta, dispuse prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă ori, după caz, prin dispoziţie a primarului, se înscriu numai prin menţiune pe actul de stare civilă corespunzător. În acest scop, hotărârea judecătorească rămasă definitivă se

comunică de îndată, din oficiu, de către instanța care s-a pronunțat ultima asupra fondului.

Reglementarea anterioară: art. 9 din Legea nr. 119/1996.

Legislație conexă: art. 43 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 102. Actele întocmite de un ofițer de stare civilă necompetent. Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuțiile de ofițer de stare civilă, cu respectarea tuturor prevederilor legale, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate, afară de cazul în care beneficiarii acestor acte au cunoscut, în momentul întocmirii lor, lipsa acestei calități.

Reglementarea anterioară: art. 7 din Legea nr. 119/1996.

Art. 103. Alte mijloace de dovadă a stării civile. Starea civilă se poate dovedi, înaintea instanței judecătoreşti, prin orice mijloace de probă, dacă:

a) nu au existat registre de stare civilă;

b) registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte;

c) nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului de pe actul de stare civilă;

d) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

Reglementarea anterioară: art. 24 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 13 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Titlul III. Ocrotirea persoanei fizice

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 104. Interesul persoanei ocrotite. (1) Orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabileşte numai în interesul acesteia.

(2) La luarea unei măsuri de ocrotire trebuie să se țină seama de posibilitatea persoanei fizice de a-şi exercita drepturile şi de a-şi îndeplini obligațiile cu privire la persoana şi bunurile sale.

Art. 105. Persoanele ocrotite. Sunt supuşi unor măsuri speciale de ocrotire minorii şi cei care, deşi capabili, din cauza bătrâneții, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege nu pot să îşi administreze bunurile şi nici să îşi apere interesele în condiții corespunzătoare.

Art. 106. Măsurile de ocrotire. (1) Ocrotirea minorului se realizează prin părinți, prin instituirea tutelei, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială anume prevăzute de lege.

(2) Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdicție judecătorească sau prin instituirea curatelei, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Legea de aplicare:
Art. 16. Persoanele aflate la data intrării în vigoare a Codului civil sub tutelă, curatelă, interdicție sau alte măsuri de ocrotire sunt supuse, în ceea ce privește capacitatea lor, dispozițiilor Codului civil.

Legislație conexă: art. 59 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 107. Instanța de tutelă. (1) Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competența instanței de tutelă și de familie stabilite potrivit legii, denumită în continuare *instanța de tutelă*.

(2) În toate cazurile, instanța de tutelă soluționează de îndată aceste cereri.

Legea de aplicare:
Art. 229. (1) Organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.
(2) Până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă:
a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie;
b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială și protecția copilului;
c) autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.
(3) Până la data intrării în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), atribuțiile instanței de tutelă referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau ale interzisului judecătoresc ori, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile acestuia revin autorității tutelare.
(3^1) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgență și a supravegherii specializate se stabilesc și se monitorizează potrivit art. 58-70 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare.
(3^2) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterea procedurii succesorale se face, de îndată, de autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță.
(3^3) Dispozițiile alin. (3^2) se aplică în mod corespunzător și în cazul numirii curatorului special prevăzut la art. 167 din Codul civil.
(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.
Notă. Potrivit art. VIII din Legea nr. 60/2012: „Cererile prevăzute la art. 229 alin. (3) și (3^2) din Legea nr. 71/2011, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta lege, în curs de soluționare la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor".

Legislație conexă: art. 94 pct. 1 lit. a) și art. 114 NCPC.

Art. 108. Ocrotirea persoanei prin tutelă. (1) Ocrotirea persoanei fizice prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în condițiile prezentului cod, precum şi de către consiliul de familie, ca organ consultativ.

(2) Consiliul de familie poate fi constituit de către instanța de tutelă numai la cererea persoanelor interesate.

(3) În cazul în care nu se constituie consiliul de familie, atribuțiile acestuia vor fi exercitate de către instanța de tutelă.

Art. 109. Ocrotirea persoanei prin curatelă. Ocrotirea persoanei fizice prin curatelă are loc numai în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

Capitolul II. Tutela minorului

Secțiunea 1. Deschiderea tutelei

Art. 110. Cazurile de instituire. Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt, după caz, decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție judecătorească, dispăruți ori declarați judecătoreşte morți, precum şi în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăşte că este în interesul minorului instituirea unei tutele.

Reglementarea anterioară: art. 113 C. fam. şi art. 40 alin. (1) din Legea nr. 272/2004.

Legislație conexă: art. 60 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 111. Persoanele obligate să înştiințeze instanța de tutelă. Au obligația ca, de îndată ce află de existența unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute la art. 110, să înştiințeze instanța de tutelă:

a) persoanele apropiate minorului, precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul;

b) serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor[1], cu prilejul înregistrării morții unei persoane, precum şi notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesorale;

c) instanțele judecătoreşti, cu prilejul condamnării la pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părinteşti;

d) organele administrației publice locale, instituțiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

Reglementarea anterioară: art. 115 C. fam.

---

[1] Potrivit art. IX din Legea nr. 60/2012, *„La data intrării în vigoare a prezentei legi, în toate actele normative în vigoare, sintagma «serviciul/serviciile de stare civilă» se înlocuieşte cu sintagma «serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor/serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor»"*. În această versiune actualizată a noului Cod civil, s-a făcut înlocuirea, acolo unde a fost cazul.

Secțiunea a 2-a. Tutorele

Art. 112. Persoana care poate fi numită tutore. (1) Poate fi tutore o persoană fizică sau soțul şi soția, împreună, dacă nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod.

(2) În cazul în care în situația prevăzută la art. 110 se află mai mulți minori care sunt frați sau surori, se numeşte, de regulă, un singur tutore.

Reglementarea anterioară: art. 41 alin. (1) din Legea nr. 272/2004.

Art. 113. Persoanele care nu pot fi numite tutore. (1) Nu poate fi tutore:

a) minorul, persoana pusă sub interdicție judecătorească sau cel pus sub curatelă;

b) cel decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore;

c) cel căruia i s-a restrâns exercițiul unor drepturi civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări reținute ca atare de către o instanță judecătorească;

d) cel care, exercitând o tutelă, a fost îndepărtat din aceasta în condițiile art. 158;

e) cel aflat în stare de insolvabilitate;

f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu cele ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei;

g) cel înlăturat prin înscris autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morții, autoritatea părintească.

(2) Dacă una dintre împrejurările prevăzute la alin. (1) survine sau este descoperită în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat, respectându-se aceeaşi procedură ca şi la numirea lui.

Reglementarea anterioară: art. 117 C. fam.

Art. 114. Desemnarea tutorelui de către părinte. (1) Părintele poate desemna, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, ori, după caz, prin testament, persoana care urmează a fi numită tutore al copiilor săi.

(2) Desemnarea făcută de părintele care în momentul morții era decăzut din drepturile părinteşti sau pus sub interdicție judecătorească este lipsită de efecte.

(3) Desemnarea făcută în condițiile prezentului articol poate fi revocată oricând de către părinte, chiar şi printr-un înscris sub semnătură privată.

(4) Înscrisul prin care se revocă persoana desemnată pentru a fi numită tutore se va înscrie în registrul prevăzut la art. 1.046 sau la art. 2.033, după caz.

(5) Notarul public sau instanța de tutelă, după caz, are obligația să verifice la registrele prevăzute la alin. (4) dacă persoana desemnată pentru a fi tutore nu a fost revocată.

Art. 115. Desemnarea mai multor tutori. În cazul în care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fără vreo preferință, ori există mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului în stare să îndeplinească sarcinile tutelei şi care îşi exprimă dorința de a fi tutore, instanța de tutelă va hotărî ținând seama de condițiile

lor materiale, precum şi de garanţiile morale necesare dezvoltării armonioase a minorului.

Art. 116. Măsuri provizorii. (1) Cel chemat la tutelă în conformitate cu dispoziţiile art. 114 nu poate fi înlăturat de către instanţă fără acordul său decât dacă se află în vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 113 sau dacă prin numirea sa interesele minorului ar fi periclitate.

(2) În cazul în care cel chemat la tutelă este numai temporar împiedicat în exercitarea atribuţiilor ce i-au fost conferite, instanţa de tutelă, după încetarea împiedicării, îl numeşte tutore la cererea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la deschiderea tutelei. Până atunci, instanţa desemnează un tutore provizoriu.

(3) După trecerea celor 6 luni, dacă persoana desemnată nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore rămâne să îndeplinească în continuare sarcinile tutelei până la numirea unui tutore în condiţiile art. 118.

Art. 117. Garanţii. La numirea sau, după caz, în timpul tutelei, instanţa de tutelă poate hotărî, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele să dea garanţii reale sau personale, dacă interesele minorului cer o astfel de măsură. În acest caz, ea stabileşte potrivit cu împrejurările, felul şi întinderea garanţiilor.

Reglementarea anterioară: art. 41 alin. (2) din Legea nr. 272/2004.

Art. 118. Numirea tutorelui de către instanţa de tutelă. În lipsa unui tutore desemnat, instanţa de tutelă numeşte cu prioritate ca tutore, dacă nu se opun motive întemeiate, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină, ţinând seama, după caz, de relaţiile personale, de apropierea domiciliilor, de condiţiile materiale şi de garanţiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.

Reglementarea anterioară: art. 116 C. fam. şi art. 42 din Legea nr. 272/2004.

Art. 119. Procedura de numire. (1) Numirea tutorelui se face, cu acordul acestuia, de către instanţa de tutelă în camera de consiliu, prin încheiere definitivă. Atunci când desemnarea tutorelui s-a făcut prin contract de mandat, cel desemnat tutore nu poate refuza numirea decât pentru motivele prevăzute la art. 120 alin. (2).

(2) Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie.

(3) În lipsa unui tutore desemnat, dacă instanţa de tutelă a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin. (1), cu consultarea consiliului de familie.

(4) Încheierea de numire se comunică în scris tutorelui şi se afişează la sediul instanţei de tutelă şi la primăria de la domiciliul minorului.

(5) Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la data comunicării încheierii de numire.

(6) Între timp, instanţa de tutelă poate lua măsuri provizorii cerute de interesele minorului, putând chiar să numească un curator special.

Legea de aplicare:

Art. 17[1]. Dispoziţiile art. 186 din Codul civil se aplică şi în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) şi art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 119 C. fam.

Art. 120. Refuzul continuării tutelei. (1) Cel numit tutore este dator să continue îndeplinirea sarcinilor tutelei.

(2) Poate refuza continuarea tutelei:

a) cel care are vârsta de 60 de ani împliniți;

b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de 8 ani;

c) cel care creşte şi educă 2 sau mai mulți copii;

d) cel care, din cauza bolii, a infirmității, a felului activităților desfăşurate, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar mai putea să îndeplinească această sarcină.

Reglementarea anterioară: art. 118 alin. (1) şi (2) C. fam.

Art. 121. Înlocuirea tutorelui. Dacă vreuna dintre împrejurările prevăzute la art. 120 alin. (2) survine în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit. Cererea de înlocuire se adresează instanței de tutelă, care va hotărî de urgență. Până la soluționarea cererii sale de înlocuire, el este obligat să continue exercitarea atribuțiilor.

Reglementarea anterioară: art. 118 alin. (3) C. fam.

Art. 122. Caracterul personal al tutelei. (1) Tutela este o sarcină personală.

(2) Cu toate acestea, instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, poate, ținând seama de mărimea şi compunerea patrimoniului minorului, să decidă ca administrarea patrimoniului ori doar a unei părți a acestuia să fie încredințată, potrivit legii, unei persoane fizice sau persoane juridice specializate.

Art. 123. Gratuitatea tutelei. (1) Tutela este o sarcină gratuită.

(2) Cu toate acestea, tutorele poate fi îndreptățit, pe perioada exercitării sarcinilor tutelei, la o remunerație al cărei cuantum va fi stabilit de instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, ținând seama de munca depusă în administrarea averii şi de starea materială a minorului şi a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile produse de bunurile minorului. Instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima această remunerație, potrivit împrejurărilor.

Reglementarea anterioară: art. 121 C. fam.

Secțiunea a 3-a. Consiliul de familie

Art. 124. Rolul consiliului de familie. (1) Consiliul de familie se poate constitui pentru a supraveghea modul în care tutorele îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte îndatoririle cu privire la persoana şi bunurile minorului.

(2) În cazul ocrotirii minorului prin părinți, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială prevăzute de lege nu se va institui consiliul de familie.

Art. 125. Membrii consiliului de familie. (1) Instanța de tutelă poate constitui un consiliu de familie, compus din 3 rude sau afini, ținând seama de gradul de rudenie şi de relațiile personale cu familia minorului. În lipsă de rude sau afini pot fi

numite şi alte persoane care au avut legături de prietenie cu părinţii minorului sau care manifestă interes pentru situaţia acestuia.

(2) Soţul şi soţia nu pot fi, împreună, membri ai aceluiaşi consiliu de familie.

(3) În aceleaşi condiţii, instanţa de tutelă numeşte şi 2 supleanţi.

(4) Tutorele nu poate fi membru în consiliul de familie.

Art. 126. Alte dispoziţii aplicabile consiliului de familie. Dispoziţiile art. 113, art. 120 alin. (1) şi alin. (2) lit. d), art. 121 şi 147 se aplică în mod corespunzător şi membrilor consiliului de familie.

Art. 127. Modificarea consiliului de familie. În afară de cazul prevăzut la art. 131, alcătuirea consiliului de familie nu se poate modifica în timpul tutelei, afară numai dacă interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau dacă, prin moartea ori dispariţia unuia dintre membri, ar fi necesară completarea.

Art. 128. Constituirea consiliului de familie. (1) În vederea constituirii consiliului de familie, persoanele care îndeplinesc condiţiile pentru a fi membri sunt convocate la domiciliul minorului de către instanţa de tutelă, din oficiu sau la sesizarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricăror altor persoane care au cunoştinţă despre situaţia minorului.

(2) Numirea membrilor consiliului de familie se face cu acordul acestora.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat în condiţiile art. 264.

Art. 129. Funcţionarea consiliului de familie. (1) Consiliul de familie este convocat cu cel puţin 10 zile înainte de data întrunirii de către tutore, din propria iniţiativă sau la cererea oricăruia dintre membrii acestuia, a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani sau a instanţei de tutelă. Cu acordul tuturor membrilor consiliului de familie, convocarea se poate face şi mai devreme de împlinirea termenului de 10 zile dinainte de data întrunirii. În toate cazurile, prezenţa tuturor membrilor consiliului de familie acoperă neregularitatea convocării.

(2) Cei convocaţi sunt obligaţi să se prezinte personal la locul indicat în actul de convocare. În cazul în care aceştia nu se pot prezenta, ei pot fi reprezentaţi de persoane care sunt rude sau afini cu părinţii minorului, dacă aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate în nume propriu ca membri ai consiliului de familie. Soţii se pot reprezenta reciproc.

(3) Şedinţele consiliului de familie se ţin la domiciliul minorului. În cazul în care convocarea a fost făcută la solicitarea instanţei de tutelă, şedinţa se ţine la sediul acesteia.

Art. 130. Atribuţii. (1) Consiliul de familie dă avize consultative, la solicitarea tutorelui sau a instanţei de tutelă, şi ia decizii, în cazurile prevăzute de lege. Avizele consultative şi deciziile se iau în mod valabil cu votul majorităţii membrilor săi, consiliul fiind prezidat de persoana cea mai înaintată în vârstă.

(2) La luarea deciziilor, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Deciziile consiliului de familie vor fi motivate şi consemnate într-un registru special constituit, care se ţine de unul dintre membrii consiliului, desemnat în acest scop de instanţa de tutelă.

(4) Actele încheiate de tutore în lipsa avizului consultativ sunt anulabile. Încheierea actului cu nerespectarea avizului atrage numai răspunderea tutorelui. Dispozițiile art. 155 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 131. Înlocuirea consiliului de familie. Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, dacă în plângerile formulate potrivit prezentului cod instanța a hotărât de cel puțin două ori, în mod definitiv, împotriva deciziilor consiliului de familie.

Art. 132. Imposibilitatea constituirii consiliului de familie. Dacă în cazul prevăzut la art. 131 nu este posibilă constituirea unui nou consiliu, ca şi în cazul contrarietății de interese dintre minor şi toți membrii consiliului de familie şi supleanți, tutorele poate cere instanței de tutelă autorizația de a exercita singur tutela.

Secțiunea a 4-a. Exercitarea tutelei

§1. Dispoziții generale

Art. 133. Exercitarea tutelei în interesul minorului. Tutela se exercită numai în interesul minorului atât în ceea ce priveşte persoana, cât şi bunurile acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 114 C. fam.

Art. 134. Conținutul tutelei. (1) Tutorele are îndatorirea de a îngriji de minor.

(2) El este obligat să asigure îngrijirea minorului, sănătatea şi dezvoltarea lui fizică şi mentală, educarea, învățătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu aptitudinile lui.

Reglementarea anterioară: art. 123 C. fam.

Art. 135. Tutela exercitată de ambii soți. (1) În cazul în care tutori sunt 2 soți, aceştia răspund împreună pentru exercitarea atribuțiilor tutelei. Dispozițiile privind autoritatea părintească sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) În cazul în care unul dintre soți introduce acțiunea de divorț, instanța, din oficiu, va înştiința instanța de tutelă pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului

Art. 136. Avizul consiliului de familie. Măsurile privind persoana minorului se iau de către tutore, cu avizul consiliului de familie, cu excepția măsurilor care au caracter curent.

Art. 137. Domiciliul minorului. (1) Minorul pus sub tutelă are domiciliul la tutore. Numai cu autorizarea instanței de tutelă minorul poate avea şi o reşedință.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), tutorele poate încuviința ca minorul să aibă o reşedință determinată de educarea şi pregătirea sa profesională. În acest caz, instanța de tutelă va fi de îndată încunoştințată de tutore.

Reglementarea anterioară: art. 122 C. fam.

Art. 138. Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale. (1) Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale pe care minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani o

primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta decât cu încuviințarea instanței de tutelă.

(2) Instanța de tutelă nu poate, împotriva voinței minorului care a împlinit vârsta de 14 ani, să schimbe felul învățăturii acestuia, hotărâtă de părinți sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Art. 139. Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani. Instanța de tutelă nu poate hotărî fără ascultarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului

Art. 140. Inventarul bunurilor minorului. (1) După numirea tutorelui şi în prezența acestuia şi a membrilor consiliului de familie, un delegat al instanței de tutelă va verifica la fața locului toate bunurile minorului, întocmind un inventar, care va fi supus aprobării instanței de tutelă. Inventarul bunurilor minorului va începe să fie întocmit în maximum 10 zile de la numirea tutorelui de către instanța de tutelă.

(2) Cu prilejul inventarierii, tutorele şi membrii consiliului de familie sunt ținuți să declare în scris, la întrebarea expresă a delegatului instanței de tutelă, creanțele, datoriile sau alte pretenții pe care le au față de minor. Declarațiile vor fi consemnate în procesul-verbal de inventariere.

(3) Tutorele sau membrii consiliului de familie care, cunoscând creanțele sau pretențiile proprii față de minori, nu le-au declarat, deşi au fost somați să le declare, sunt prezumați că au renunțat la ele. Dacă tutorele sau membrii consiliului de familie nu declară datoriile pe care le au față de minor, deşi au fost somați să le declare, pot fi îndepărtați din funcție.

(4) Creanțele pe care le au asupra minorului tutorele sau vreunul dintre membrii consiliului de familie, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile acestora pot fi plătite voluntar numai cu autorizarea instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară: art. 126 C. fam.

Art. 141. Actele făcute în lipsa inventarului. Înainte de întocmirea inventarului, tutorele nu poate face, în numele minorului, decât acte de conservare şi acte de administrare ce nu suferă întârziere.

Art. 142. Administrarea bunurilor minorului. (1) Tutorele are îndatorirea de a administra cu bună-credință bunurile minorului. În acest scop, tutorele acționează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor minorului, dispozițiile titlului V din cartea a III-a aplicându-se în mod corespunzător, afară de cazul în care prin prezentul capitol se dispune altfel.

(2) Nu sunt supuse administrării bunurile dobândite de minor cu titlu gratuit decât dacă testatorul sau donatorul a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul ori de cel desemnat prin actul de dispoziție sau, după caz, numit de către instanța de tutelă.

Legea de aplicare:
Art. 17[1]. Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică şi în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) şi art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Art. 143. Reprezentarea minorului. Tutorele are îndatorirea de a-l reprezenta pe minor în actele juridice, dar numai până când acesta împlineşte vârsta de 14 ani.

Reglementarea anterioară: art. 124 alin. (1) C. fam.

Art. 144. Regimul juridic al actelor de dispoziţie. (1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donaţii şi nici să garanteze obligaţia altuia. Fac excepţie darurile obişnuite, potrivite cu starea materială a minorului.

(2) Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie şi autorizarea instanţei de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărţeală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunţe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum şi să încheie în mod valabil orice alte acte ce depăşesc dreptul de administrare.

(3) Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor prevăzute la alin. (1) şi (2) sunt anulabile. În aceste cazuri, acţiunea în anulare poate fi exercitată de tutore, de consiliul de familie sau de oricare membru al acestuia, precum şi de către procuror, din oficiu sau la sesizarea instanţei de tutelă.

(4) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie şi fără autorizarea instanţei de tutelă, bunurile supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierii, precum şi cele devenite nefolositoare pentru minor.

Reglementarea anterioară: art. 129 C. fam.

Art. 145. Autorizarea instanţei de tutelă. (1) Instanţa de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

(2) Autorizarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condiţiile de încheiere a actului.

(3) În caz de vânzare, autorizarea va arăta dacă vânzarea se va face prin acordul părţilor, prin licitaţie publică sau în alt mod.

(4) În toate cazurile, instanţa de tutelă poate indica tutorelui modul în care se întrebuinţează sumele de bani obţinute.

Reglementarea anterioară: art. 130 C. fam.

Art. 146. Încuviinţarea şi autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie actele juridice cu încuviinţarea scrisă a tutorelui sau, după caz, a curatorului.

(2) Dacă actul pe care minorul care a împlinit vârsta de 14 ani urmează să îl încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decât cu autorizarea instanţei de tutelă şi cu avizul consiliului de familie, va fi necesară atât autorizarea acesteia, cât şi avizul consiliului de familie.

(3) Minorul nu poate să facă donaţii, altele decât darurile obişnuite potrivit stării lui materiale, şi nici să garanteze obligaţia altuia.

(4) Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor alin. (1)-(3) sunt anulabile, dispoziţiile art. 144 alin. (3) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 133 C. fam.

Art. 147. Interzicerea unor acte juridice. (1) Este interzisă, sub sancțiunea nulității relative, încheierea de acte juridice între tutore sau soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui, pe de o parte, şi minor, pe de altă parte.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre persoanele prevăzute la alin. (1) poate cumpăra la licitație publică un bun al minorului, dacă are o garanție reală asupra acestui bun ori îl deține în coproprietate cu minorul, după caz.

Reglementarea anterioară: art. 128 C. fam.

Art. 148. Suma anuală necesară pentru întreținerea minorului. (1) Consiliul de familie stabileşte suma anuală necesară pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale şi poate modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă. Decizia consiliului de familie se aduce la cunoştință, de îndată, instanței de tutelă.

(2) Cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, instanța de tutelă va dispune vânzarea bunurilor minorului, prin acordul părților sau prin licitație publică.

(3) Obiectele ce au valoare afectivă pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vândute decât în mod excepțional.

(4) Dacă minorul este lipsit de bunuri şi nu are părinți sau alte rude care sunt obligate prin lege să îi acorde întreținere ori aceasta nu este suficientă, minorul are dreptul la asistență socială, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară: art. 127 C. fam.

Art. 149. Constituirea de depozite bancare. (1) Sumele de bani care depăşesc nevoile întreținerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi instrumentele financiare se depun, pe numele minorului, la o instituție de credit indicată de consiliul de familie, în termen de cel mult 5 zile de la data încasării lor.

(2) Tutorele poate dispune de aceste sume şi instrumente financiare numai cu autorizarea prealabilă a instanței de tutelă, cu excepția operațiunilor prevăzute la alin. (3).

(3) Cu toate acestea, el nu va putea folosi, în niciun caz, sumele de bani şi instrumentele financiare prevăzute la alin. (1) pentru încheierea, pe numele minorului, a unor tranzacții pe piața de capital, chiar dacă ar fi obținut autorizarea instanței de tutelă.

(4) Tutorele poate depune la o instituție de credit şi sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec într-un cont separat şi pot fi ridicate de tutore, fără autorizarea instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară: art. 131 C. fam.

Art. 150. Cazurile de numire a curatorului special. (1) Ori de câte ori între tutore şi minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța de tutelă va numi un curator special.

(2) De asemenea, dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează, instanța de tutelă va numi un curator special.

(3) Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesorale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanța de tutelă.

Reglementarea anterioară: art. 132 C. fam.

Secțiunea a 5-a. Controlul exercitării tutelei

Art. 151. Controlul instanței de tutelă. (1) Instanța de tutelă va efectua un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele şi consiliul de familie îşi îndeplinesc atribuțiile cu privire la minor şi bunurile acestuia.

(2) În îndeplinirea activității de control, instanța de tutelă va putea cere colaborarea autorităților administrației publice, a instituțiilor şi serviciilor publice specializate pentru protecția copilului sau a instituțiilor de ocrotire, după caz.

Reglementarea anterioară: art. 136 C. fam.

Art. 152. Darea de seamă. (1) Tutorele este dator să prezinte anual instanței de tutelă o dare de seamă despre modul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

(2) Darea de seamă se va prezenta instanței de tutelă în termen de 30 de zile de la sfârşitul anului calendaristic.

(3) Dacă averea minorului este de mică însemnătate, instanța de tutelă poate să autorizeze ca darea de seamă privind administrarea bunurilor minorului să se facă pe termene mai lungi, care nu vor depăşi însă 3 ani.

(4) În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea instanței de tutelă, să dea oricând dări de seamă despre felul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 134 C. fam.

Art. 153. Descărcarea tutorelui. Instanța de tutelă va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia şi cu administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt corect întocmite şi corespund realității, va da descărcare tutorelui.

Reglementarea anterioară: art. 135 C. fam.

Art. 154. Interzicerea dispensei de a da socoteală. Dispensa de a da socoteală acordată de părinți sau de o persoană care ar fi făcut minorului o liberalitate este considerată ca nescrisă.

Art. 155. Plângerea împotriva tutorelui. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, consiliul de familie, oricare membru al acestuia, precum şi toți cei prevăzuți la art. 111 pot face plângere la instanța de tutelă cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

(2) Plângerea se soluționează de urgență, prin încheiere executorie, de către instanța de tutelă, cu citarea părților şi a membrilor consiliului de familie. Minorul

care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dacă instanța de tutelă consideră că este necesar.

Reglementarea anterioară: art. 138 C. fam.

Secțiunea a 6-a. Încetarea tutelei

Art. 156. Cazurile de încetare. (1) Tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum și în cazul morții minorului.

(2) Funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, prin îndepărtarea de la sarcina tutelei sau prin înlocuirea tutorelui.

Art. 157. Moartea tutorelui. (1) În cazul morții tutorelui, moștenitorii săi sau orice altă persoană dintre cele prevăzute la art. 111 au datoria de a înștiința, de îndată, instanța de tutelă.

(2) Până la numirea unui nou tutore, moștenitorii vor prelua sarcinile tutelei. Dacă sunt mai mulți moștenitori, aceștia pot desemna, prin procură specială, pe unul dintre ei să îndeplinească în mod provizoriu sarcinile tutelei.

(3) Dacă moștenitorii sunt minori, înștiințarea instanței de tutelă se poate face de orice persoană interesată, precum și de cele prevăzute la art. 111. În acest caz, moștenitorii tutorelui nu vor prelua sarcinile tutelei, ci instanța de tutelă va numi de urgență un curator special, care poate fi executorul testamentar.

Art. 158. Îndepărtarea tutorelui. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, tutorele este îndepărtat dacă săvârșește un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care îl fac nedemn de a fi tutore, precum și dacă nu își îndeplinește în mod corespunzător sarcina.

Reglementarea anterioară: art. 117 alin. (2) și art. 138 alin. (2) C. fam.

Art. 159. Numirea curatorului special. Până la preluarea funcției de către noul tutore, în cazurile prevăzute la art. 157 și 158, instanța de tutelă poate numi un curator special.

Reglementarea anterioară: art. 139 C. fam.

Art. 160. Darea de seamă generală. (1) La încetarea din orice cauză a tutelei, tutorele sau, după caz, moștenitorii acestuia sunt datori ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instanței de tutelă o dare de seamă generală. Tutorele are aceeași îndatorire și în caz de îndepărtare de la tutelă.

(2) Dacă funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, darea de seamă generală va fi întocmită de moștenitorii săi majori sau, în caz de incapacitate a tuturor moștenitorilor, de reprezentantul lor legal, în termen de cel mult 30 de zile de la data acceptării moștenirii sau, după caz, de la data solicitării de către instanța de tutelă. În cazul în care nu există moștenitori ori aceștia sunt în imposibilitate de a acționa, darea de seamă generală va fi întocmită de către un curator special, numit de instanța de tutelă, în termenul stabilit de aceasta.

(3) Darea de seamă generală va trebui să cuprindă situațiile veniturilor şi cheltuielilor pe ultimii ani, să indice activul şi pasivul, precum şi stadiul în care se află procesele minorului.

(4) Instanța de tutelă îl poate constrânge pe cel obligat să facă darea de seamă generală, potrivit dispozițiilor art. 163.

Legea de aplicare:
Art. 17[1]. Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică şi în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) şi art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 140 alin. (1) C. fam.

Art. 161. Predarea bunurilor. Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moştenitorilor acestuia sau noului tutore de către tutore, moştenitorii acestuia sau reprezentantul lor legal ori, în lipsă, de curatorul special numit potrivit dispozițiilor art. 160 alin. (2).

Reglementarea anterioară: art. 140 alin. (2) C. fam.

Art. 162. Descărcarea de gestiune. (1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor şi aprobarea lor, instanța de tutelă va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.

(2) Chiar dacă instanța de tutelă a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru prejudiciul cauzat din culpa sa.

(3) Tutorele care înlocuieşte un alt tutore are obligația să ceară acestuia, chiar şi după descărcarea de gestiune, repararea prejudiciilor pe care le-a cauzat minorului din culpa sa, sub sancțiunea de a fi obligat el însuşi de a repara aceste prejudicii.

Reglementarea anterioară: art. 141 C. fam.

Art. 163. Amenda civilă. (1) În cazul refuzului de a continua sarcina tutelei, în alte cazuri decât cele prevăzute la art. 120 alin. (2), tutorele poate fi sancționat cu amendă civilă, în folosul statului, care nu poate depăşi valoarea unui salariu minim pe economie. Amenda poate fi repetată de cel mult 3 ori, la interval de câte 7 zile, după care se va numi un alt tutore.

(2) De asemenea, dacă tutorele, din culpa sa, îndeplineşte defectuos sarcina tutelei, va fi obligat la plata unei amenzi civile, în folosul statului, care nu poate depăşi 3 salarii medii pe economie.

(3) Amenda civilă se aplică de către instanța de tutelă, prin încheiere executorie.

Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc

Art. 164. Condiții. (1) Persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației ori debilității mintale, va fi pusă sub interdicție judecătorească.

(2) Pot fi puşi sub interdicție judecătorească şi minorii cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Reglementarea anterioară: art. 142 C. fam.

Art. 165. Persoanele care pot cere punerea sub interdicție. Interdicția poate fi cerută de persoanele prevăzute la art. 111, care este aplicabil în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 115 şi art. 143 C. fam.

Art. 166. Desemnarea tutorelui. Orice persoană care are capacitatea deplină de exercițiu poate desemna prin act unilateral sau contract de mandat, încheiate în formă autentică, persoana care urmează a fi numită tutore pentru a se îngriji de persoana şi bunurile sale în cazul în care ar fi pusă sub interdicție judecătorească. Dispozițiile art. 114 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 167. Numirea unui curator special. În caz de nevoie şi până la soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească, instanța de tutelă poate numi un curator special pentru îngrijirea şi reprezentarea celui a cărui interdicție a fost cerută, precum şi pentru administrarea bunurilor acestuia.

Legea de aplicare:
Art. 229. (1) Organizarea, funcționarea şi atribuțiile instanței de tutelă şi de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară. (...)
(3^2) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterea procedurii succesorale se face, de îndată, de autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță.
(3^3) Dispozițiile alin. (3^2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul numirii curatorului special prevăzut la art. 167 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 146 C. fam.

Art. 168. Procedura. Soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Legislație conexă: art. 936-943 NCPC.

Art. 169. Opozabilitatea interdicției. (1) Interdicția îşi produce efectele de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(2) Cu toate acestea, lipsa de capacitate a celui interzis nu poate fi opusă unei terțe persoane decât de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de Codul de procedură civilă, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut punerea sub interdicție pe altă cale.

Reglementarea anterioară: art. 144 alin. (1) şi (4) C. fam.

Art. 170. Numirea tutorelui. Prin hotărârea de punere sub interdicție, instanța de tutelă numeşte, de îndată, un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție judecătorească. Dispozițiile art. 114-120 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 145 alin. (1) C. fam.

Art. 171. Aplicarea regulilor de la tutelă. Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică şi în cazul tutelei celui pus sub interdicţie judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Reglementarea anterioară: art. 147 C. fam.

Art. 172. Actele încheiate de cel pus sub interdicţie judecătorească. Actele juridice încheiate de persoana pusă sub interdicţie judecătorească, altele decât cele prevăzute la art. 43 alin. (3), sunt anulabile, chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi avut discernământ.

Art. 173. Înlocuirea tutorelui. (1) Tutorele celui pus sub interdicţie judecătorească este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice tutorele poate cere înlocuirea sa şi înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Reglementarea anterioară: art. 148 C. fam.

Art. 174. Obligaţiile tutorelui. (1) Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicţie judecătorească, spre a-i grăbi vindecarea şi a-i îmbunătăţi condiţiile de viaţă. În acest scop, se vor întrebuinţa veniturile şi, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdicţie judecătorească.

(2) Instanţa de tutelă, luând avizul consiliului de familie şi consultând un medic de specialitate, va hotărî, ţinând seama de împrejurări, dacă cel pus sub interdicţie judecătorească va fi îngrijit la locuinţa lui sau într-o instituţie sanitară.

(3) Când cel pus sub interdicţie judecătorească este căsătorit, va fi ascultat şi soţul acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 149 alin. (1) şi (2) C. fam.

Art. 175. Liberalităţile primite de descendenţii interzisului judecătoresc. Din bunurile celui pus sub interdicţie judecătorească, descendenţii acestuia pot fi gratificaţi de către tutore, cu avizul consiliului de familie şi cu autorizarea instanţei de tutelă, fără însă să se poată da scutire de raport.

Art. 176. Minorul pus sub interdicţie judecătorească. (1) Minorul care, la data punerii sub interdicţie judecătorească, se afla sub ocrotirea părinţilor rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispoziţiile art. 174 sunt aplicabile şi situaţiei prevăzute în prezentul alineat.

(2) Dacă la data când minorul devine major acesta se află încă sub interdicţie judecătorească, instanţa de tutelă numeşte un tutore.

(3) În cazul în care, la data punerii sub interdicţie judecătorească, minorul se afla sub tutelă, instanţa de tutelă va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau dacă trebuie numit un nou tutore.

Reglementarea anterioară: art. 150 C. fam.

Art. 177. Ridicarea interdicţiei judecătoreşti. (1) Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa ridicarea ei.

(2) Cererea se poate introduce de cel pus sub interdicție judecătorească, de tutore, precum şi de persoanele sau instituțiile prevăzute la art. 111.

(3) Hotărârea prin care se pronunță ridicarea interdicției judecătoreşti îşi produce efectele de la data când a rămas definitivă.

(4) Cu toate acestea, încetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusă decât în condițiile prevăzute la art. 169 alin. (2), care se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 151 C. fam.

Capitolul IV. Curatela

Art. 178. Cazuri de instituire. În afară de cazurile prevăzute de lege, instanța de tutelă poate institui curatela:

a) dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal, să îşi administreze bunurile sau să îşi apere interesele în condiții corespunzătoare şi, din motive temeinice, nu îşi poate numi un reprezentant sau un administrator;

b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar sau un administrator general;

d) dacă o persoană a dispărut fără a exista informații despre ea şi nu a lăsat un mandatar sau un administrator general.

Reglementarea anterioară: art. 152 C. fam. şi art. 16 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 179. Competența instanței de tutelă. Instanța de tutelă competentă este:

a) în cazul prevăzut la art. 178 lit. a), instanța de la domiciliul persoanei reprezentate;

b) în cazul prevăzut la art. 178 lit. b), fie instanța de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanța de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;

c) în cazurile prevăzute la art. 178 lit. c) sau d), instanța de la ultimul domiciliu din țară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Art. 180. Persoana care poate fi numită curator. (1) Poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu şi care este în măsură să îndeplinească această sarcină.

(2) Când cel interesat a desemnat, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, o persoană care să fie numită curator, aceasta va fi numită cu prioritate. Numirea poate fi înlăturată numai pentru motive temeinice, dispozițiile art. 114-120 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 181. Efectele curatelei. În cazurile prevăzute la art. 178, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacității celui pe care curatorul îl reprezintă.

Reglementarea anterioară: art. 153 C. fam.

Art. 182. Procedura de instituire. (1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului său, a rudelor sau a celor prevăzuți la art. 111.

(2) Curatela nu se poate institui decât cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat.

(3) Numirea curatorului se face de instanța de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului şi se afişează la sediul instanței de tutelă, precum şi la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

Reglementarea anterioară: art. 154 C. fam.

Art. 183. Conținutul curatelei. (1) În cazurile în care se instituie curatela, se aplică regulile de la mandat, cu excepția cazului în care, la cererea persoanei interesate ori din oficiu, instanța de tutelă va hotărî că se impune învestirea curatorului cu drepturile şi obligațiile unui administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia.

(2) Dacă sunt aplicabile regulile de la mandat, instanța de tutelă poate stabili limitele mandatului şi poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Reglementarea anterioară: art. 155 C. fam.

Art. 184. Înlocuirea curatorului. (1) Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice curatorul poate cere înlocuirea sa şi înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Reglementarea anterioară: art. 156 C. fam.

Art. 185. Încetarea curatelei. Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de instanța de tutelă la cererea curatorului, a celui reprezentat sau a celor prevăzuți la art. 111.

Reglementarea anterioară: art. 157 C. fam.

Art. 186. Dispoziții speciale. Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică şi curatorului special prevăzut la art. 150, 159 şi 167. În aceste din urmă cazuri, drepturile şi obligațiile stabilite de lege în sarcina tutorelui se aplică, în mod corespunzător, şi curatorului special.

Legea de aplicare:

Art. 17[1]. Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică şi în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) şi art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Titlul IV. Persoana juridică

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 187. Elementele constitutive. Orice persoană juridică trebuie să aibă o organizare de sine stătătoare şi un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit şi moral, în acord cu interesul general.

Art. 188. Calitatea de persoană juridică. Sunt persoane juridice entitățile prevăzute de lege, precum şi orice alte organizații legal înființate care, deşi nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187.

Art. 189. Categorii de persoane juridice. Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

Art. 190. Persoana juridică de drept privat. Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, în mod liber, în una dintre formele prevăzute de lege.

Art. 191. Persoana juridică de drept public. (1) Persoanele juridice de drept public se înființează prin lege.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), în cazurile anume prevăzute de lege, persoanele juridice de drept public se pot înființa prin acte ale autorităților administrației publice centrale sau locale ori prin alte moduri prevăzute de lege.

Legislație conexă: ▶ Legea nr. 90/2001 privind organizarea şi funcționarea Guvernului României şi a ministerelor (M. Of. nr. 164 din 2 aprilie 2001); ▶ Legea nr. 340/2004 privind prefectul şi instituția prefectului (republicată în M. Of. nr. 225 din 24 martie 2008); ▶ Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007).

Art. 192. Regimul juridic aplicabil. Persoanele juridice legal înființate se supun dispozițiilor aplicabile categoriei din care fac parte, precum şi celor cuprinse în prezentul cod, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 18. Dispozițiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică şi persoanelor juridice în ființă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Art. 193. Efectele personalității juridice. (1) Persoana juridică participă în nume propriu la circuitul civil şi răspunde pentru obligațiile asumate cu bunurile proprii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) Nimeni nu poate invoca împotriva unei persoane de bună-credință calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmăreşte ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

Capitolul II. Înființarea persoanei juridice

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 194. Modurile de înființare. (1) Persoana juridică se înființează:

a) prin actul de înființare al organului competent, în cazul autorităților şi al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale, precum şi al operatorilor economici care se constituie de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale. În toate cazurile, actul de înființare trebuie să prevadă în mod expres dacă autoritatea publică sau instituția publică este persoană juridică;

b) prin actul de înființare al celor care o constituie, autorizat, în condițiile legii;

c) în orice alt mod prevăzut de lege.

(2) Dacă prin lege nu se dispune altfel, prin *act de înființare* se înțelege actul de constituire a persoanei juridice şi, după caz, statutul acesteia.

Reglementarea anterioară: art. 28 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 14 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcționarea cooperației, republicată (M. Of. nr. 368 din 20 mai 2014).

Art. 195. Durata persoanei juridice. Persoana juridică se înființează pe durată nedeterminată, dacă prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

Secțiunea a 2-a. Nulitatea persoanei juridice

Art. 196. Cauzele de nulitate. (1) Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatată sau, după caz, declarată de instanța judecătorească numai atunci când:

a) lipseşte actul de înființare sau nu a fost încheiat în forma autentică în situațiile anume prevăzute de lege;

b) toți fondatorii sau asociații au fost, potrivit legii, incapabili, la data înființării persoanei juridice;

c) obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri;

d) lipseşte autorizația administrativă necesară pentru înființarea acesteia;

e) actul de înființare nu prevede denumirea, sediul sau obiectul de activitate;

f) actul de înființare nu prevede aporturile fondatorilor sau ale asociaților ori capitalul social subscris şi vărsat;

g) s-au încălcat dispozițiile legale privind patrimoniul inițial sau capitalul social minim, subscris şi vărsat;

h) nu s-a respectat numărul minim de fondatori sau asociați prevăzut de lege;

i) au fost nesocotite alte dispoziții legale imperative prevăzute sub sancțiunea nulității actului de înființare a persoanei juridice.

(2) Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) lit. a), c)-g) se sancționează cu nulitatea absolută.

Legislație conexă: art. 56 şi urm. LSC.

Art. 197. Aspectele speciale privind regimul nulității. (1) Nulitatea relativă a persoanei juridice poate fi invocată în termen de un an de la data înregistrării sau înființării acesteia, după caz.

(2) Nulitatea absolută sau relativă a persoanei juridice se acoperă în toate cazurile, dacă, până la închiderea dezbaterilor în fața primei instanțe de judecată, cauza de nulitate a fost înlăturată.

Art. 198. Efectele nulității. (1) De la data la care hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității a devenit definitivă, persoana juridică încetează fără efect retroactiv şi intră în lichidare.

(2) Prin hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității se numesc şi lichidatorii.

(3) Hotărârea judecătorească definitivă se comunică, din oficiu, spre a fi notată în toate registrele publice în care persoana juridică a fost înregistrată sau, după caz, menționată.

(4) În toate cazurile, fondatorii sau asociații răspund, în condițiile legii, pentru obligațiile persoanei juridice care s-au născut în sarcina acesteia de la data înființării ei şi până la data notării în registrele publice a hotărârii judecătoreşti prevăzute la alin. (3).

Legislație conexă: art. 58 LSC.

Art. 199. Regimul actelor juridice încheiate cu terții. (1) Constatarea sau, după caz, declararea nulității nu aduce atingere actelor încheiate anterior în numele persoanei juridice de către organele de administrare, direct sau prin reprezentare, după caz.

(2) Nici persoana juridică şi nici fondatorii sau asociații nu pot opune terților nulitatea acesteia, în afară de cazul în care se dovedeşte că aceştia cunoşteau cauza de nulitate la momentul încheierii actului.

Legislație conexă: art. 59 LSC.

Secțiunea a 3-a. Înregistrarea persoanei juridice

Art. 200. Înregistrarea persoanei juridice. (1) Persoanele juridice sunt supuse înregistrării, dacă legile care le sunt aplicabile prevăd această înregistrare.

(2) Prin *înregistrare* se înțelege înscrierea, înmatricularea sau, după caz, orice altă formalitate de publicitate prevăzută de lege, făcută în scopul dobândirii personalității juridice sau al luării în evidență a persoanelor juridice legal înființate, după caz.

(3) Înregistrarea se face la cerere sau, în cazurile anume prevăzute de lege, din oficiu.

Reglementarea anterioară: art. 32 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 201. Obligația de verificare a documentelor publicate. Persoana juridică este obligată să verifice identitatea dintre textul actului constitutiv sau al statutului şi textul depus la registrul public şi cel apărut într-o publicație oficială. În caz de

neconcordanță, terții pot opune persoanei juridice oricare dintre aceste texte, în afară de cazul în care se face dovada că ei cunoşteau textul depus la registru.

Legislație conexă: art. 52 LSC.

Art. 202. Lipsa înregistrării. (1) Dacă înregistrarea persoanei juridice are caracter constitutiv, persoana juridică nu se consideră legal înființată cât timp înregistrarea nu a fost efectuată.

(2) Dacă însă înregistrarea este cerută numai pentru opozabilitate față de terți, actele sau faptele juridice făcute în numele sau în contul persoanei juridice, pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută în acest scop de lege, nu pot fi opuse terților, în afară de cazul în care se face dovada că aceştia cunoşteau că publicitatea nu a fost îndeplinită.

Legislație conexă: art. 50 LSC.

Art. 203. Răspunderea pentru neefectuarea formalităților de înregistrare. Fondatorii, reprezentanții persoanei juridice supuse înregistrării, precum şi primii membri ai organelor de conducere, de administrare şi de control ale acesteia răspund nelimitat şi solidar pentru prejudiciul cauzat prin neîndeplinirea formalităților de înregistrare a persoanei juridice, dacă aceste formalități trebuiau să fie cerute de aceste persoane.

Legislație conexă: art. 49 şi urm. LSC.

Art. 204. Înregistrarea modificărilor aduse actului de înființare. Dispozițiile art. 200-203 sunt aplicabile şi în cazul înregistrării modificărilor aduse actului de înființare a persoanei juridice, realizate cu respectarea condițiilor prevăzute de lege sau de actul de înființare a acesteia, după caz.

Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice

Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice

Art. 205. Data dobândirii capacității de folosință. (1) Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi şi obligații de la data înregistrării lor.

(2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi şi obligații, după caz, potrivit art. 194, de la data actului de înființare, de la data autorizării constituirii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, persoanele juridice prevăzute la alin. (1) pot, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi şi să îşi asume obligații, însă numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil.

(4) Fondatorii, asociații, reprezentanții şi orice alte persoane care au lucrat în numele unei persoane juridice în curs de constituire răspund nelimitat şi solidar față de terți pentru actele juridice încheiate în contul acesteia cu încălcarea dispozițiilor

alin. (3), în afară de cazul în care persoana juridică nou-creată, după ce a dobândit personalitate juridică, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi ale persoanei juridice încă de la data încheierii lor şi produc efecte depline.

Reglementarea anterioară: art. 33 din Decretul nr. 31/1954.

Legislaţie conexă: ▶ art. 41 LSC; ▶ art. 5, art. 8, art. 17 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 206. Conţinutul capacităţii de folosinţă. (1) Persoana juridică poate avea orice drepturi şi obligaţii civile, afară de acelea care, prin natura lor sau potrivit legii, nu pot aparţine decât persoanei fizice.

(2) Persoanele juridice fără scop lucrativ pot avea doar acele drepturi şi obligaţii civile care sunt necesare pentru realizarea scopului stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.

(3) Actul juridic încheiat cu încălcarea dispoziţiilor alin. (1) şi (2) este lovit de nulitate absolută.

Reglementarea anterioară: art. 34 din Decretul nr. 31/1954.

Legislaţie conexă: art. 8 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei, republicată (M. Of. nr. 368 din 20 mai 2014).

Art. 207. Desfăşurarea activităţilor autorizate. (1) În cazul activităţilor care trebuie autorizate de organele competente, dreptul de a desfăşura asemenea activităţi se naşte numai din momentul obţinerii autorizaţiei respective, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Actele şi operaţiunile săvârşite fără autorizaţiile prevăzute de lege sunt lovite de nulitate absolută, iar persoanele care le-au făcut răspund nelimitat şi solidar pentru toate prejudiciile cauzate, independent de aplicarea altor sancţiuni prevăzute de lege.

Art. 208. Capacitatea de a primi liberalităţi. Prin excepţie de la prevederile art. 205 alin. (3) şi dacă prin lege nu se dispune altfel, orice persoană juridică poate primi liberalităţi în condiţiile dreptului comun, de la data actului de înfiinţare sau, în cazul fundaţiilor testamentare, din momentul deschiderii moştenirii testatorului, chiar şi în cazul în care liberalităţile nu sunt necesare pentru ca persoana juridică să ia fiinţă în mod legal.

Secţiunea a 2-a. Capacitatea de exerciţiu şi funcţionarea persoanei juridice

§1. Capacitatea de exerciţiu

Art. 209. Data dobândirii capacităţii de exerciţiu. (1) Persoana juridică îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte obligaţiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

(2) Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin. (1), persoanele fizice sau persoanele juridice care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt

desemnate să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele şi pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridică şi cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Reglementarea anterioară: art. 35 alin. (1) şi art. 36 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 210. Lipsa organelor de administrare. (1) Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor care privesc persoana juridică se fac de către fondatori ori de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop.

(2) Actele juridice încheiate de către fondatori sau de către persoanele desemnate cu depăşirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru înființarea persoanei juridice, precum şi actele încheiate de alte persoane nedesemnate obligă persoana juridică în condițiile gestiunii de afaceri.

(3) Cel care contractează pentru persoana juridică rămâne personal ținut față de terți dacă aceasta nu se înființează ori dacă nu îşi asumă obligația contractată, în afara cazului când prin contract a fost exonerat de această obligație.

Art. 211. Incapacități şi incompatibilități. (1) Nu pot face parte din organele de administrare şi de control ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, cei decăzuți din dreptul de a exercita o funcție în cadrul acestor organe, precum şi cei declarați prin lege sau prin actul de constituire incompatibili să ocupe o astfel de funcție.

(2) Actele încheiate cu încălcarea dispozițiilor alin. (1) sunt anulabile. Acestea nu pot fi anulate pentru simplul fapt că persoanele care fac parte din aceste organe sunt incapabile ori incompatibile, după caz, sau pentru că acestea au fost numite cu încălcarea dispozițiilor legale ori statutare, dacă nu s-a produs o vătămare.

§2. Funcționarea persoanei juridice

Art. 212. Actele emise de organele persoanei juridice. (1) Hotărârile şi deciziile luate de organele de conducere şi administrare în condițiile legii, actului de constituire sau statutului sunt obligatorii chiar pentru cei care nu au luat parte la deliberare sau au votat împotrivă.

(2) Față de terți hotărârile şi deciziile luate în condițiile legii, ale actului de constituire sau ale statutului produc efecte numai de la data publicării lor, în cazurile şi condițiile prevăzute de lege, în afară de cazul în care se face dovada că aceştia le-au cunoscut pe altă cale.

Legislație conexă: ▶ art. 132 LSC; ▶ art. 43 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcționarea cooperației, republicată (M. Of. nr. 368 din 20 mai 2014); ▶ art. 23 şi urm. din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații şi fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 213. Obligațiile membrilor organelor de administrare. Membrii organelor de administrare ale unei persoane juridice trebuie să acționeze în interesul acesteia, cu prudența şi diligența cerute unui bun proprietar.

Art. 214. Separarea patrimoniilor. (1) Membrii organelor de administrare au obligația să asigure şi să mențină separația dintre patrimoniul persoanei juridice şi propriul lor patrimoniu.

(2) Ei nu pot folosi în profitul ori în interesul lor sau al unor terți, după caz, bunurile persoanei juridice ori informațiile pe care le obțin în virtutea funcției lor, afară de cazul în care ar fi autorizați în acest scop de către cei care i-au numit.

Legislație conexă: art. 272 alin. (1) pct. 2 LSC.

Art. 215. Contrarietatea de interese. (1) Este anulabil actul juridic încheiat în frauda intereselor persoanei juridice de un membru al organelor de administrare, dacă acesta din urmă, soțul, ascendenții sau descendenții lui, rudele în linie colaterală sau afinii săi, până la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes să se încheie acel act şi dacă partea cealaltă a cunoscut sau trebuia să cunoască acest lucru.

(2) Atunci când cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice ori una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) are interes într-o problemă supusă hotărârii acestor organe, trebuie să înştiințeze persoana juridică şi să nu ia parte la nicio deliberare privitoare la aceasta. În caz contrar, el răspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, dacă fără votul lui nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art. 216. Nulitatea actelor emise de organele persoanei juridice. (1) Hotărârile şi deciziile contrare legii, actului de constituire ori statutului pot fi atacate în justiție de oricare dintre membrii organelor de conducere sau de administrare care nu au participat la deliberare ori care au votat împotrivă şi au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de şedință, în termen de 15 zile de la data când li s-a comunicat copia de pe hotărârea sau decizia respectivă ori de la data când a avut loc şedința, după caz.

(2) Administratorii nu pot însă ataca hotărârea privitoare la revocarea lor din funcție. Ei au numai dreptul de a fi despăgubiți, dacă revocarea a fost nejustificată sau intempestivă şi au suferit astfel un prejudiciu.

(3) Cererea de anulare se soluționează în camera de consiliu de către instanța competentă în circumscripția căreia persoana juridică îşi are sediul, în contradictoriu cu persoana juridică în cauză, reprezentată prin administratori. Hotărârea instanței este supusă numai apelului.

(4) Dacă hotărârea este atacată de toți administratorii, persoana juridică este reprezentată în justiție de persoana desemnată de preşedintele instanței dintre membrii persoanei juridice, care va îndeplini mandatul cu care a fost însărcinată până când organul de conducere competent, convocat în acest scop, va alege o altă persoană.

(5) Hotărârea definitivă de anulare va fi menționată în registrul public în care este înregistrată persoana juridică, fiind opozabilă de la această dată față de orice persoană, inclusiv față de membrii acelei persoane juridice.

(6) Dacă se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la acțiunea în constatarea nulității este imprescriptibil, iar cererea poate fi formulată de orice persoană interesată. Dispozițiile alin. (3)-(5) rămân aplicabile.

(7) Prevederile prezentului articol se aplică în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Legislație conexă: ▶ art. 132 LSC; ▶ art. 23, art. 25 şi art. 29 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații şi fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 217. Suspendarea actelor atacate. (1) Odată cu intentarea acțiunii în anulare, reclamantul poate cere instanței, pe cale de ordonanță președințială, suspendarea executării actelor atacate.

(2) Pentru a încuviința suspendarea, instanța îl poate obliga pe reclamant să depună o cauțiune, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 133 LSC.

Art. 218. Participarea la circuitul civil. (1) Actele juridice făcute de organele de administrare ale persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice înseşi.

(2) În raporturile cu terții, persoana juridică este angajată prin actele organelor sale, chiar dacă aceste acte depăşesc puterea de reprezentare conferită prin actul de constituire sau statut, în afară de cazul în care ea dovedeşte că terții o cunoşteau la data încheierii actului. Simpla publicare a actului de constituire sau a statutului persoanei juridice nu constituie dovada cunoaşterii acestui fapt.

(3) Clauzele sau dispozițiile actului de constituire ori ale statutului, precum şi hotărârile organelor statutare ale persoanei juridice care limitează sau lărgesc puterile conferite exclusiv de lege acestor organe sunt considerate nescrise, chiar dacă au fost publicate.

Reglementarea anterioară: art. 35 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 219. Răspunderea pentru fapte juridice. (1) Faptele licite sau ilicite săvârşite de organele persoanei juridice obligă însăşi persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

(2) Faptele ilicite atrag şi răspunderea personală şi solidară a celor care le-au săvârşit, atât față de persoana juridică, cât şi față de terți.

Reglementarea anterioară: art. 35 alin. (3) şi (4) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 220. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice. (1) Acțiunea în răspundere împotriva administratorilor, cenzorilor, directorilor şi a altor persoane care au acționat în calitate de membri ai organelor persoanei juridice, pentru prejudiciile cauzate persoanei juridice de către aceştia prin încălcarea îndatoririlor stabilite în sarcina lor, aparține, în numele persoanei juridice, organului de conducere competent, care va decide cu majoritatea cerută de lege, iar în lipsă, cu majoritatea cerută de prevederile statutare.

(2) Hotărârea poate fi luată chiar dacă problema răspunderii persoanelor prevăzute la alin. (1) nu figurează pe ordinea de zi.

(3) Organul de conducere competent desemnează cu aceeaşi majoritate persoana însărcinată să exercite acțiunea în justiție.

(4) Dacă s-a hotărât introducerea acțiunii în răspundere împotriva administratorilor, mandatul acestora încetează de drept şi organul de conducere competent va proceda la înlocuirea lor.

(5) În cazul în care acțiunea se introduce împotriva directorilor angajați în baza unui alt contract decât a unui contract individual de muncă, aceştia sunt suspendați de drept din funcție până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti.

Legislație conexă: art. 155 LSC.

§3. Dispoziții speciale

Art. 221. Răspunderea persoanelor juridice de drept public. Dacă prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt obligate pentru faptele licite sau ilicite ale organele lor, în aceleaşi condiții ca persoanele juridice de drept privat.

Art. 222. Independența patrimonială. Persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru neexecutarea obligațiilor acesteia din urmă şi nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică față de care este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 223. Statul şi unitățile administrativ-teritoriale. (1) În raporturile civile în care se prezintă nemijlocit, în nume propriu, ca titular de drepturi şi obligații, statul participă prin Ministerul Finanțelor Publice, afară de cazul în care legea stabileşte un alt organ în acest sens.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi unităților administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 25 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 224. Răspunderea civilă a statului şi a unităților administrativ-teritoriale. (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, statul nu răspunde decât în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, autorităților şi instituțiilor publice care sunt persoane juridice şi niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligațiile statului.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi unităților administrativ-teritoriale care nu răspund decât în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, instituțiilor şi serviciilor publice din subordinea acestora atunci când acestea au personalitate juridică.

Reglementarea anterioară: art. 37 din Decretul nr. 31/1954.

Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice

Art. 225. Naționalitatea persoanei juridice. Sunt de naționalitate română toate persoanele juridice al căror sediu, potrivit actului de constituire sau statutului, este stabilit în România.

Art. 226. Denumirea persoanei juridice. (1) Persoana juridică poartă denumirea stabilită, în condițiile legii, prin actul de constituire sau prin statut.

(2) Odată cu înregistrarea persoanei juridice se vor trece în registrul public denumirea ei şi celelalte atribute de identificare.

Reglementarea anterioară: art. 38 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 227. Sediul persoanei juridice. (1) Sediul persoanei juridice se stabileşte potrivit actului de constituire sau statutului.

(2) În funcție de obiectul de activitate, persoana juridică poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele, reprezentanțele sale teritoriale şi punctele de lucru. Dispozițiile art. 97 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 228. Schimbarea denumirii şi sediului. Persoana juridică poate să îşi schimbe denumirea sau sediul, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 229. Dovada denumirii şi sediului. (1) În raporturile cu terții, dovada denumirii şi a sediului persoanei juridice se face cu mențiunile înscrise în registrele de publicitate sau de evidență prevăzute de lege pentru persoana juridică respectivă.

(2) În lipsa acestor mențiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii şi a sediului nu va putea fi opusă altor persoane.

Art. 230. Alte atribute de identificare. În funcție de specificul obiectului de activitate, persoana juridică mai poate avea şi alte atribute de identificare, cum sunt numărul de înregistrare în registrul comerțului sau într-un alt registru public, codul unic de înregistrare şi alte elemente de identificare, în condițiile legii.

Art. 231. Mențiuni obligatorii. Toate documentele, indiferent de formă, care emană de la persoana juridică trebuie să cuprindă denumirea şi sediul, precum şi alte atribute de identificare, în cazurile prevăzute de lege, sub sancțiunea plății de daune-interese persoanei prejudiciate.

Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice

Art. 232. Noțiune. Reorganizarea persoanei juridice este operațiunea juridică în care pot fi implicate una sau mai multe persoane juridice şi care are ca efecte înființarea, modificarea ori încetarea acestora.

Art. 233. Modurile de reorganizare. (1) Reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare.

(2) Reorganizarea se face cu respectarea condițiilor prevăzute pentru dobândirea personalității juridice, în afară de cazurile în care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Art. 234. Fuziunea. Fuziunea se face prin absorbția unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Reglementarea anterioară: art. 41 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: ► art. 238 şi urm. LSC; ► art. 76 şi urm. din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcționarea cooperației, republicată (M. Of. nr. 368 din 20 mai 2014).

Art. 235. Efectele fuziunii. (1) În cazul absorbției, drepturile şi obligațiile persoanei juridice absorbite se transferă în patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.

(2) În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile şi obligațiile acestora se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înființate.

Reglementarea anterioară: art. 46 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 236. Divizarea. (1) Divizarea poate fi totală sau parțială.

(2) Divizarea totală se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există deja sau care se înființează prin divizare.

(3) Divizarea parțială constă în desprinderea unei părți din patrimoniul unei persoane juridice, care continuă să existe, şi în transmiterea acestei părți către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înființează în acest mod.

Reglementarea anterioară: art. 41 alin. (2) şi art. 42 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 238 şi urm. LSC.

Art. 237. Efectele divizării. (1) Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporție.

(2) În cazul divizării parțiale, când o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde şi se transmite unei singure persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, reducerea patrimoniului persoanei juridice divizate este proporțională cu partea transmisă.

(3) În cazul în care partea desprinsă se transmite mai multor persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, împărțirea patrimoniului între persoana juridică față de care s-a făcut desprinderea şi persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiilor alin. (2), iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiilor alin. (1), ce se vor aplica în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 47 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 238. Întinderea răspunderii în caz de divizare. (1) În cazul divizării, fiecare dintre persoanele juridice dobânditoare va răspunde:

a) pentru obligațiile legate de bunurile care formează obiectul drepturilor dobândite sau păstrate integral;

b) pentru celelalte obligații ale persoanei juridice divizate, proporțional cu valoarea drepturilor dobândite sau păstrate, socotită după scăderea obligațiilor prevăzute la lit. a).

(2) Dacă o persoană juridică înființată în condițiile art. 194 alin. (1) lit. a) este supusă divizării, prin actul de reorganizare se va putea stabili şi un alt mod de repartizare a obligațiilor decât acela prevăzut în prezentul articol.

Art. 239. Repartizarea contractelor în caz de divizare. În caz de divizare, contractele se vor repartiza, cu respectarea dispozițiilor art. 206 alin. (2), art. 237 şi 238, astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă în întregime de către o singură persoană juridică dobânditoare, afară numai dacă aceasta nu este cu putință.

Reglementarea anterioară: art. 50 alin. (2) din Decretul nr. 31/1954.

Art. 240. Încetarea unor contracte. (1) În cazul contractelor încheiate în considerarea calității persoanei juridice supuse reorganizării, acestea nu îşi încetează efectele, cu excepția cazului în care părțile au stipulat expres contrariul sau menținerea ori repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate.

(2) Dacă menținerea sau repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate, aceasta va fi notificată sau, după caz, înştiințată prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, pentru a-şi da ori nu consimțământul în termen de 10 zile lucrătoare de la comunicarea notificării sau înştiințării. Lipsa de răspuns în acest termen echivalează cu refuzul de menținere sau preluare a contractului de către persoana juridică succesoare.

Art. 241. Transformarea persoanei juridice. (1) Transformarea persoanei juridice intervine în cazurile prevăzute de lege, atunci când o persoană juridică îşi încetează existența, concomitent cu înființarea, în locul ei, a unei alte persoane juridice.

(2) În cazul transformării, drepturile şi obligațiile persoanei juridice care şi-a încetat existența se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înființate, cu excepția cazului în care prin actul prin care s-a dispus transformarea se prevede altfel. În aceste din urmă cazuri, dispozițiile art. 239, 240 şi 243 rămân aplicabile.

Art. 242. Data transmiterii drepturilor şi obligațiilor. (1) În cazul reorganizării persoanelor juridice supuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligațiilor se realizează atât între părți, cât şi față de terți, numai prin înregistrarea operațiunii şi de la data acesteia.

(2) În ceea ce priveşte celelalte persoane juridice nesupuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligațiilor, în cazurile prevăzute la alin. (1), se realizează atât între părți, cât şi față de terți, numai pe data aprobării de către organul competent a inventarului, a bilanțului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a evidenței şi a repartizării tuturor contractelor în curs de executare, precum şi a oricăror alte asemenea acte prevăzute de lege.

(3) În cazul bunurilor imobile care fac obiectul transmisiunii, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale se dobândesc numai prin înscrierea în cartea funciară, în baza actului de reorganizare încheiat în formă autentică sau, după caz, a actului administrativ prin care s-a dispus reorganizarea, în ambele situații însoțit, dacă este cazul, de certificatul de înregistrare a persoanei juridice nou-înființate.

Reglementarea anterioară: art. 49 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 243. Opoziții. (1) Actele prin care s-a hotărât reorganizarea pot fi atacate, dacă prin lege nu se dispune altfel, prin opoziție, de către creditori şi orice alte persoane interesate, în termen de 30 de zile de la data când au luat cunoştință de apro-

barea reorganizării, dar nu mai târziu de un an de la data publicării acesteia, sau, după caz, de la data aprobării acesteia de către organul competent, potrivit legii.

(2) Opoziția suspendă executarea față de oponenți până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, în afară de cazul în care persoana juridică debitoare face dovada executării obligațiilor sau oferă garanții acceptate de creditori ori încheie cu aceştia un acord pentru plata datoriilor.

(3) Opoziția se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților, de către instanța competentă.

(4) Hotărârea pronunțată asupra opoziției este supusă numai apelului.

Legislație conexă: art. 243 LSC.

Notă. 1. Potrivit art. 222 din Legea nr. 71/2011, „Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010, referirea din cuprinsul Codului civil sau al prezentei legi la hotărârea definitivă se va înțelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă".

2. Credem că alin. (4) al art. 243 NCC este corelat cu prevederile noului Cod de procedură civilă, având în vedere că potrivit acestuia recursul va deveni cale extraordinară de atac exercitată esențialmente doar în cazuri excepționale în care legalitatea a fost înfrântă. Astfel, potrivit art. 483 alin. (2) teza finală din noul Cod de procedură civilă, „nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse *numai apelului*".

Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 244. Modurile de încetare. Persoana juridică încetează, după caz, prin constatarea ori declararea nulității, prin fuziune, divizare totală, transformare, dizolvare sau desființare ori printr-un alt mod prevăzut de actul constitutiv sau de lege.

Reglementarea anterioară: art. 40 din Decretul nr. 31/1954.

Secțiunea a 2-a. Dizolvarea persoanei juridice

Art. 245. Dizolvarea persoanelor juridice de drept privat. Persoanele juridice de drept privat se dizolvă:

a) dacă termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit;

b) dacă scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;

c) dacă scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuințate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice ori dacă ele urmăresc un alt scop decât cel declarat;

d) prin hotărârea organelor competente ale acestora;

e) prin orice alt mod prevăzut de lege, actul de constituire sau statut.

Reglementarea anterioară: art. 45 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: ▶ art. 227 LSC; ▶ art. 82-84 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcționarea cooperației, republicată (M. Of. nr. 368 din 20 mai 2014); ▶ art. 54 şi urm. din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații şi fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 246. Dizolvarea persoanelor juridice de drept public. Persoanele juridice de drept public se dizolvă numai în cazurile şi în condiţiile anume prevăzute de lege.

Art. 247. Opoziţii. În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărârea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opoziţie, dispoziţiile art. 243 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 248. Lichidarea. (1) Prin efectul dizolvării persoana juridică intră în lichidare în vederea valorificării activului şi a plăţii pasivului.

(2) Persoana juridică îşi păstrează capacitatea civilă pentru operaţiunile necesare lichidării până la finalizarea acesteia.

(3) Dacă încetarea persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totală, nu se declanşează procedura lichidării.

Reglementarea anterioară: art. 51 din Decretul nr. 31/1954.

Legislaţie conexă: ► art. 252 şi urm. LSC; ► art. 85 şi urm. din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei, republicată (M. Of. nr. 368 din 20 mai 2014); ► art. 61 şi urm. din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 249. Destinaţia bunurilor rămase după lichidare. (1) Oricare ar fi cauzele dizolvării, bunurile persoanei juridice rămase după lichidare vor primi destinaţia stabilită în actul de constituire sau statut ori destinaţia stabilită în hotărârea organului competent luată înainte de dizolvare.

(2) În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau statut ori în lipsa unei hotărâri luate în condiţiile alin. (1), precum şi în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, la propunerea lichidatorului, bunurile rămase după lichidare se atribuie de instanţa competentă, prin hotărâre supusă numai apelului, unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel. Atunci când există mai multe astfel de persoane juridice, lichidatorul propune cel puţin 3 persoane juridice, caz în care bunurile se atribuie prin tragere la sorţi.

(3) În cazul în care persoana juridică a fost dizolvată pentru motivele prevăzute la art. 245 lit. d), precum şi în cazul în care nicio persoană juridică nu este de acord cu preluarea bunurilor rămase după lichidare în condiţiile alin. (2), acestea vor trece în proprietatea comunei, oraşului sau municipiului în a cărui rază teritorială se află bunurile.

(4) În toate cazurile, transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor rămase după lichidare are loc la data preluării lor de către beneficiari, dacă prin lege nu se prevede altfel. Procesul-verbal de predare-primire şi hotărârea judecătorească rămasă definitivă, în cazurile prevăzute la alin. (2) ori (3), constituie titlu de proprietate sau, după caz, pot servi drept temei juridic pentru intabularea în cartea funciară. În cazul bunurilor imobile, dispoziţiile art. 1.244 şi cele în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 52 şi art. 53 din Decretul nr. 31/1954.

Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale

Art. 250. Desființarea unor persoane juridice. (1) Persoanele juridice înființate de către autoritățile publice centrale sau locale, nesupuse dizolvării, pot fi desființate prin hotărârea organului care le-a înființat.

(2) În acest caz, dacă organul competent nu a dispus altfel, drepturile şi obligațiile persoanei juridice desființate se transferă persoanei juridice dobânditoare, proporțional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, ținându-se însă seama şi de natura obligațiilor respective.

Art. 251. Data încetării personalității juridice. (1) Persoanele juridice supuse înregistrării încetează la data radierii din registrele în care au fost înscrise.

(2) Celelalte persoane juridice încetează la data actului prin care s-a dispus încetarea sau, după caz, la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 18. Dispozițiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică şi persoanelor juridice în ființă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Legislație conexă: art. 71 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații şi fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Titlul V. Apărarea drepturilor nepatrimoniale

Art. 252. Ocrotirea personalității umane. Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică şi psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conştiință, creația ştiințifică, artistică, literară sau tehnică.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 253. Mijloace de apărare. (1) Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate poate cere oricând instanței:

a) interzicerea săvârşirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă;

b) încetarea încălcării şi interzicerea pentru viitor, dacă aceasta durează încă;

c) constatarea caracterului ilicit al faptei săvârşite, dacă tulburarea pe care a produs-o subzistă.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul încălcării drepturilor nepatrimoniale prin exercitarea dreptului la libera exprimare, instanța poate dispune numai măsurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c).

(3) Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi poate cere instanței să îl oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum sunt:

a) obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare;

b) orice alte măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat.

(4) De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 54 din Decretul nr. 31/1954.

Legislație conexă: art. 49 şi urm. din Decizia Consiliului National al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 254. Apărarea dreptului la nume. (1) Cel al cărui nume este contestat poate să ceară instanței judecătoreşti recunoaşterea dreptului său la acel nume.

(2) De asemenea, cel care este lezat prin uzurparea, în tot sau în parte, a numelui său poate să ceară oricând instanței judecătoreşti să dispună încetarea acestei atingeri nelegitime.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, şi apărării dreptului la pseudonim, ales în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Legislație conexă: Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe (M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996).

Art. 255. Măsuri provizorii. (1) Dacă persoana care se consideră lezată face dovada credibilă că drepturile sale nepatrimoniale fac obiectul unei acțiuni ilicite, actuale sau iminente şi că această acțiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instanței judecătoreşti luarea unor măsuri provizorii.

(2) Instanța judecătorească poate să dispună în special:

a) interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie;

b) luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3) În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanța judecătorească nu poate să dispună încetarea, cu titlu provizoriu, a acțiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă acțiunea nu este în mod evident justificată, potrivit art. 75, şi dacă măsura luată de instanță nu apare ca fiind disproporționată în raport cu prejudiciile cauzate. Dispozițiile art. 253 alin. (2) rămân aplicabile.

(4) Instanța soluționează cererea potrivit dispozițiilor privitoare la ordonanța preşedințială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea acțiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a

dispus măsura provizorie se va fixa şi termenul în care acţiunea în fond trebuie să fie introdusă, sub sancţiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dispoziţiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părţii adverse, instanţa îl poate obliga pe reclamant să dea o cauţiune în cuantumul fixat de aceasta, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii dispuse.

(6) Măsurile luate potrivit prezentului articol anterior introducerii acţiunii în justiţie pentru apărarea dreptului nepatrimonial încălcat încetează de drept, dacă reclamantul nu a sesizat instanţa în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este ţinut să repare, la cererea părţii interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă acţiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă uşoară, instanţa, în raport cu circumstanţele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

(8) Dacă partea adversă nu solicită daune-interese, instanţa va dispune eliberarea cauţiunii, la cererea reclamantului, prin hotărâre dată cu citarea părţilor. Cererea se judecă potrivit dispoziţiilor privitoare la ordonanţa preşedinţială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care pârâtul se opune la eliberarea cauţiunii, instanţa va fixa un termen în vederea introducerii acţiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronunţării hotărârii, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cauţiune.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispoziţiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Legislaţie conexă: art. 978-979 NCPC.

Art. 256. Decesul titularului dreptului nepatrimonial. (1) Acţiunea pentru restabilirea dreptului nepatrimonial încălcat poate fi continuată sau pornită, după moartea persoanei vătămate, de către soţul supravieţuitor, de oricare dintre rudele în linie dreaptă ale persoanei decedate, precum şi de oricare dintre rudele sale colaterale până la gradul al patrulea inclusiv.

(2) Acţiunea pentru restabilirea integrităţii memoriei unei persoane decedate poate fi pornită de cei prevăzuţi la alin. (1).

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispoziţiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 257. Apărarea drepturilor nepatrimoniale ale persoanei juridice. Dispoziţiile prezentului titlu se aplică prin asemănare şi drepturilor nepatrimoniale ale persoanelor juridice.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispoziţiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

CARTEA A II-A. DESPRE FAMILIE[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 258. Familia. (1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum şi pe dreptul şi îndatorirea părinților de a asigura creşterea şi educarea copiilor lor.

(2) Familia are dreptul la ocrotire din partea societății şi a statului.

(3) Statul este obligat să sprijine, prin măsuri economice şi sociale, încheierea căsătoriei, precum şi dezvoltarea şi consolidarea familiei.

(4) În sensul prezentului cod, prin *soți* se înțelege bărbatul şi femeia uniți prin căsătorie.

Reglementarea anterioară: art. 1 C. fam.

Legislație conexă: art. 48 C. Rom.

Art. 259. Căsătoria. (1) Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat şi o femeie, încheiată în condițiile legii.

(2) Bărbatul şi femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie.

(3) Celebrarea religioasă a căsătoriei poate fi făcută numai după încheierea căsătoriei civile.

(4) Condițiile de încheiere şi cauzele de nulitate ale căsătoriei se stabilesc prin prezentul cod.

(5) Căsătoria încetează prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți.

(6) Căsătoria poate fi desfăcută prin divorț, în condițiile legii.

Art. 260. Egalitatea în drepturi a copiilor. Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie, precum şi cu cei adoptați.

Legislație conexă: ▶ art. 48 alin. (3) C. Rom.; ▶ art. 7 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 261. Îndatorirea părinților. Părinții sunt cei care au, în primul rând, îndatorirea de creştere şi educare a copiilor lor minori.

Art. 262. Relațiile dintre părinți şi copii. (1) Copilul nu poate fi separat de părinții săi fără încuviințarea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Copilul care nu locuieşte la părinții săi sau, după caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legături personale cu aceştia. Exercițiul acestui drept nu poate

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a II-a sunt cuprinse în art. 24-51 din Legea nr. 71/2011.

fi limitat decât în condițiile prevăzute de lege, pentru motive temeinice, luând în considerare interesul superior al copilului.

Legislație conexă: art. 38 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 263. Principiul interesului superior al copilului. (1) Orice măsură privitoare la copil, indiferent de autorul ei, trebuie să fie luată cu respectarea interesului superior al copilului.

(2) Pentru rezolvarea cererilor care se referă la copii, autoritățile competente sunt datoare să dea toate îndrumările necesare pentru ca părțile să recurgă la metodele de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă.

(3) Procedurile referitoare la relațiile dintre părinți și copii trebuie să garanteze că dorințele și interesele părinților referitoare la copii pot fi aduse la cunoștința autorităților și că acestea țin cont de ele în hotărârile pe care le iau.

(4) Procedurile privitoare la copii trebuie să se desfășoare într-un timp rezonabil, astfel încât interesul superior al copilului și relațiile de familie să nu fie afectate.

(5) În sensul prevederilor legale privind protecția copilului, prin *copil* se înțelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, potrivit legii.

Legislație conexă: art. 2 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 264. Ascultarea copilului. (1) În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluționarea cauzei.

(2) Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere și a primi orice informație, potrivit cu vârsta sa, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea aceasta, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește.

(3) Orice copil poate cere să fie ascultat, potrivit prevederilor alin. (1) și (2). Respingerea cererii de către autoritatea competentă trebuie motivată.

(4) Opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare în raport cu vârsta și cu gradul său de maturitate.

(5) Dispozițiile legale speciale privind consimțământul sau prezența copilului, în procedurile care îl privesc, precum și prevederile referitoare la desemnarea de către instanță a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.

Legislație conexă: art. 29 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 265. Instanța competentă. Toate măsurile date prin prezenta carte în competența instanței judecătorești, toate litigiile privind aplicarea dispozițiilor pre-

zentei cărți, precum şi măsurile de ocrotire a copilului prevăzute în legi speciale sunt de competența instanței de tutelă. Dispozițiile art. 107 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Titlul II. Căsătoria

Capitolul I. Logodna

Art. 266. Încheierea logodnei. (1) Logodna este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria.

(2) Dispozițiile privind condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția avizului medical şi a autorizării instanței de tutelă.

(3) Încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalități şi poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

(4) Încheierea căsătoriei nu este condiționată de încheierea logodnei.

(5) Logodna se poate încheia doar între bărbat şi femeie.

Art. 267. Ruperea logodnei. (1) Logodnicul care rupe logodna nu poate fi constrâns să încheie căsătoria.

(2) Clauza penală stipulată pentru ruperea logodnei este considerată nescrisă.

(3) Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalități şi poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

Art. 268. Restituirea darurilor. (1) În cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea căsătoriei, cu excepția darurilor obişnuite.

(2) Darurile se restituie în natură sau, dacă aceasta nu mai este cu putință, în măsura îmbogățirii.

(3) Obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

Art. 269. Răspunderea pentru ruperea logodnei. (1) Partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată la despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care au fost potrivite cu împrejurările, precum şi pentru orice alte prejudicii cauzate.

(2) Partea care, în mod culpabil, l-a determinat pe celălalt să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri în condițiile alin. (1).

Art. 270. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiune întemeiat pe dispozițiile art. 268 şi 269 se prescrie într-un an de la ruperea logodnei.

Legea de aplicare:

Art. 24. Dispozițiile privind logodna sunt aplicabile numai în cazul în care aceasta a fost încheiată după data intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul II. Încheierea căsătoriei

Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei

Art. 271. Consimțământul la căsătorie. Căsătoria se încheie între bărbat şi femeie prin consimțământul personal şi liber al acestora.

Reglementarea anterioară: art. 1 alin. (3) C. fam.

Legislație conexă: ▶ art. 16 alin. (2) din Declarația universală a drepturilor omului; ▶ art. 23 alin. (3) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile şi politice; ▶ art. 48 C. Rom.

Art. 272. Vârsta matrimonială. (1) Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani.

(2) Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui şi cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul îşi are domiciliul. În cazul în care unul dintre părinți refuză să încuviințeze căsătoria, instanța de tutelă hotărăşte şi asupra acestei divergențe, având în vedere interesul superior al copilului.

(3) Dacă unul dintre părinți este decedat sau se află în imposibilitate de a-şi manifesta voința, încuviințarea celuilalt părinte este suficientă.

(4) De asemenea, în condițiile art. 398, este suficientă încuviințarea părintelui care exercită autoritatea părintească.

(5) Dacă nu există nici părinți, nici tutore care să poată încuviința căsătoria, este necesară încuviințarea persoanei sau a autorității care a fost abilitată să exercite drepturile părinteşti.

Reglementarea anterioară: art. 4 C. fam.

Art. 273. Bigamia. Este interzisă încheierea unei noi căsătorii de către persoana care este căsătorită.

Reglementarea anterioară: art. 5 C. fam.

Art. 274. Interzicerea căsătoriei între rude. (1) Este interzisă încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

(2) Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi autorizată de instanța de tutelă în a cărei circumscripție îşi are domiciliul cel care cere încuviințarea. Instanța se va putea pronunța pe baza unui aviz medical special dat în acest sens.

(3) În cazul adopției, dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile atât între cei care au devenit rude prin adopție, cât şi între cei a căror rudenie firească a încetat prin efectul adopției.

Reglementarea anterioară: art. 6 şi art. 7 C. fam.

Art. 275. Interzicerea căsătoriei între tutore şi persoana minoră. Căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră care se află sub tutela sa.

Reglementarea anterioară: art. 8 C. fam.

Art. 276. Alienaţia şi debilitatea mintală. Este interzis să se căsătorească alienatul mintal şi debilul mintal.

Legea de aplicare:
Art. 211. În sensul Codului civil, precum şi al legislaţiei civile în vigoare, prin expresiile *alienaţie mintală* sau *debilitate mintală* se înţelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetenţa psihică a persoanei de a acţiona critic şi predictiv privind consecinţele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor şi obligaţiilor civile.

Reglementarea anterioară: art. 9 C. fam.

Art. 277. Interzicerea sau echivalarea unor forme de convieţuire cu căsătoria. (1) Este interzisă căsătoria dintre persoane de acelaşi sex.

(2) Căsătoriile dintre persoane de acelaşi sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetăţeni români, fie de cetăţeni străini nu sunt recunoscute în România.

(3) Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau de acelaşi sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetăţeni români, fie de cetăţeni străini nu sunt recunoscute în România.

(4) Dispoziţiile legale privind libera circulaţie pe teritoriul României a cetăţenilor statelor membre ale Uniunii Europene şi Spaţiului Economic European rămân aplicabile.

Secţiunea a 2-a. Formalităţile pentru încheierea căsătoriei

Art. 278. Comunicarea stării de sănătate. Căsătoria nu se încheie dacă viitorii soţi nu declară că şi-au comunicat reciproc starea sănătăţii lor. Dispoziţiile legale prin care este oprită căsătoria celor care suferă de anumite boli rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 10 C. fam.

Art. 279. Locul încheierii căsătoriei. (1) Căsătoria se celebrează de către ofiţerul de stare civilă, la sediul primăriei.

(2) Prin excepţie, căsătoria se poate celebra, cu aprobarea primarului, de către un ofiţer de stare civilă de la o altă primărie decât cea în a cărei rază teritorială domiciliază sau îşi au reşedinţa viitorii soţi, cu obligativitatea înştiinţării primăriei de domiciliu sau de reşedinţă a viitorilor soţi, în vederea publicării.

Reglementarea anterioară: art. 11 C. fam.

Legislaţie conexă: art. 24 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată (M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 280. Declarația de căsătorie. (1) Cei care vor să se căsătorească vor face personal declarația de căsătorie, potrivit legii, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

(2) În cazurile prevăzute de lege, declarația de căsătorie se poate face și în afara sediului primăriei.

(3) Atunci când viitorul soț este minor, părinții sau, după caz, tutorele vor face personal o declarație prin care încuviințează încheierea căsătoriei. Dispozițiile art. 272 alin. (5) rămân aplicabile.

(4) Dacă unul dintre viitorii soți, părinții sau tutorele nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declarația la primăria în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau reședința, care o transmite, în termen de 48 de ore, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

Reglementarea anterioară: art. 12 C. fam.

Legislație conexă: art. 25 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată (M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 281. Conținutul declarației de căsătorie. (1) În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există niciun impediment legal la căsătorie și vor menționa numele de familie pe care îl vor purta în timpul căsătoriei, precum și regimul matrimonial ales.

(2) Odată cu declarația de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege pentru încheierea căsătoriei.

Reglementarea anterioară: art. 27 alin. (1) C. fam.

Art. 282. Alegerea numelui de familie. Viitorii soți pot conveni să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricăruia dintre ei sau numele lor reunite. De asemenea, un soț poate să își păstreze numele de dinaintea căsătoriei, iar celălalt să poarte numele lor reunite.

Reglementarea anterioară: art. 27 alin. (2) C. fam.

Art. 283. Publicitatea declarației de căsătorie. (1) În aceeași zi cu primirea declarației de căsătorie, ofițerul de stare civilă dispune publicarea acesteia, prin afișarea în extras, într-un loc special amenajat la sediul primăriei și pe pagina de internet a acesteia unde urmează să se încheie căsătoria și, după caz, la sediul primăriei unde celălalt soț își are domiciliul sau reședința.

(2) Extrasul din declarația de căsătorie cuprinde, în mod obligatoriu: data afișării, datele de stare civilă ale viitorilor soți și, după caz, încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum și înștiințarea că orice persoană poate face opoziție la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afișării.

(3) Căsătoria se încheie după 10 zile de la afișarea declarației de căsătorie, termen în care se cuprind atât data afișării, cât și data încheierii căsătoriei.

(4) Primarul municipiului, al sectorului municipiului București, al orașului sau al comunei unde urmează a se încheia căsătoria poate să încuviințeze, pentru

motive temeinice, încheierea căsătoriei înainte de împlinirea termenului prevăzut la alin. (3).

Reglementarea anterioară: art. 13[1] C. fam.

Legislație conexă: art. 26-27 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 284. Reînnoirea declarației de căsătorie. În cazul în care căsătoria nu s-a încheiat în termen de 30 de zile de la data afişării declarației de căsătorie sau dacă viitorii soți doresc să modifice declarația inițială, trebuie să se facă o nouă declarație de căsătorie şi să se dispună publicarea acesteia.

Art. 285. Opoziția la căsătorie. (1) Orice persoană poate face opoziție la căsătorie, dacă există un impediment legal sau dacă alte cerințe ale legii nu sunt îndeplinite.

(2) Opoziția la căsătorie se face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care se întemeiază.

Reglementarea anterioară: art. 14 C. fam.

Art. 286. Refuzul celebrării căsătoriei. Ofițerul de stare civilă refuză să celebreze căsătoria dacă, pe baza verificărilor pe care este obligat să le efectueze, a opozițiilor primite sau a informațiilor pe care le deține, în măsura în care acestea din urmă sunt notorii, constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

Art. 287. Celebrarea căsătoriei. (1) Viitorii soți sunt obligați să se prezinte împreună la sediul primăriei, pentru a-şi da consimțământul la căsătorie în mod public, în prezența a 2 martori, în fața ofițerului de stare civilă.

(2) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute de lege, ofițerul de stare civilă poate celebra căsătoria şi în afara sediului serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor, cu respectarea celorlalte condiții menționate la alin. (1).

(3) Persoanele care aparțin minorităților naționale pot solicita celebrarea căsătoriei în limba lor maternă, cu condiția ca ofițerul de stare civilă sau cel care oficiază căsătoria să cunoască această limbă.

Reglementarea anterioară: art. 16 C. fam.

Art. 288. Martorii la căsătorie. (1) Martorii atestă faptul că soții şi-au exprimat consimțământul potrivit art. 287.

(2) Nu pot fi martori la încheierea căsătoriei incapabilii, precum şi cei care din cauza unei deficiențe psihice sau fizice nu sunt apți să ateste faptele prevăzute la alin. (1).

(3) Martorii pot fi şi rude sau afini, indiferent de grad, cu oricare dintre viitorii soți.

Art. 289. Momentul încheierii căsătoriei. Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimțământul fiecăruia dintre viitorii soți, ofițerul de stare civilă îi declară căsătoriți.

Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei

Art. 290. Actul de căsătorie. După încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă întocmește, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei 2 martori și de către ofițerul de stare civilă.

Reglementarea anterioară: art. 17 C. fam.

Legislație conexă: art. 29 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată (M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012).

Art. 291. Formalitățile privind regimul matrimonial. Ofițerul de stare civilă face mențiune pe actul de căsătorie despre regimul matrimonial ales. El are obligația ca, din oficiu și de îndată, să comunice la registrul prevăzut la art. 334 alin. (1), precum și, după caz, notarului public care a autentificat convenția matrimonială o copie de pe actul de căsătorie.

Art. 292. Dovada căsătoriei. (1) Căsătoria se dovedește cu actul de căsătorie și prin certificatul de căsătorie eliberat pe baza acestuia.

(2) Cu toate acestea, în situațiile prevăzute de lege, căsătoria se poate dovedi cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară: art. 18 C. fam.

Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei

Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei

Art. 293. Cazurile de nulitate absolută. (1) Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 271, 273, 274, 276 și art. 287 alin. (1).

(2) În cazul în care soțul unei persoane declarate moarte s-a recăsătorit și, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, noua căsătorie rămâne valabilă, dacă soțul celui declarat mort a fost de bună-credință. Prima căsătorie se consideră desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Reglementarea anterioară: art. 19 și art. 22 C. fam.

Art. 294. Lipsa vârstei matrimoniale. (1) Căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit vârsta de 16 ani este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Reglementarea anterioară: art. 20 C. fam.

Art. 295. Căsătoria fictivă. (1) Căsătoria încheiată în alte scopuri decât acela de a întemeia o familie este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, a intervenit convieţuirea soţilor, soţia a născut sau a rămas însărcinată ori au trecut 2 ani de la încheierea căsătoriei.

Art. 296. Persoanele care pot invoca nulitatea absolută. Orice persoană interesată poate introduce acţiunea în constatarea nulităţii absolute a căsătoriei. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce acţiunea după încetarea sau desfacerea căsătoriei, cu excepţia cazului în care ar acţiona pentru apărarea drepturilor minorilor sau a persoanelor puse sub interdicţie.

Secţiunea a 2-a. Nulitatea relativă a căsătoriei

Art. 297. Lipsa încuviinţărilor cerute de lege. (1) Este anulabilă căsătoria încheiată fără încuviinţările sau autorizarea prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) şi (5).

(2) Anulabilitatea poate fi invocată numai de cel a cărui încuviinţare era necesară. Dispoziţiile art. 46 alin. (3) se aplică în mod corespunzător[1].

Art. 298. Viciile de consimţământ. (1) Căsătoria poate fi anulată la cererea soţului al cărui consimţământ a fost viciat prin eroare, prin dol sau prin violenţă.

(2) Eroarea constituie viciu de consimţământ numai atunci când priveşte identitatea fizică a viitorului soţ.

Reglementarea anterioară: art. 21 alin. (1) C. fam.

Art. 299. Lipsa discernământului. Este anulabilă căsătoria încheiată de persoana lipsită vremelnic de discernământ.

Art. 300. Existenţa tutelei. Căsătoria încheiată între tutore şi persoana minoră aflată sub tutela sa este anulabilă.

Legea de aplicare:
Art. 26. Existenţa tutelei constituie cauză de nulitate relativă a căsătoriei numai în cazul căsătoriilor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 8 C. fam.

Art. 301. Termenul de prescripţie. (1) Anularea căsătoriei poate fi cerută în termen de 6 luni.

(2) În cazul prevăzut la art. 297, termenul curge de la data la care cei a căror încuviinţare sau autorizare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunoştinţă de aceasta.

(3) În cazul nulităţii pentru vicii de consimţământ ori pentru lipsa discernământului, termenul curge de la data încetării violenţei sau, după caz, de la data la care cel interesat a cunoscut dolul, eroarea ori lipsa vremelnică a discernământului.

(4) În cazul prevăzut la art. 300, termenul curge de la data încheierii căsătoriei.

Reglementarea anterioară: art. 21 alin. (2) C. fam.

---

[1] Teza a II-a a alin. (2) al art. 297 este reprodusă astfel cum a fost rectificată în M. Of. nr. 246 din 29 aprilie 2013.

Art. 302. Caracterul personal al acțiunii. Dreptul la acțiunea în anulare nu se transmite moștenitorilor. Cu toate acestea, dacă acțiunea a fost pornită de către unul dintre soți, ea poate fi continuată de către oricare dintre moștenitorii săi.

Art. 303. Acoperirea nulității. (1) În cazurile prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) și (5), anulabilitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, s-au obținut încuviințările și autorizarea cerute de lege.

(2) Căsătoria nu poate fi anulată dacă soții au conviețuit timp de 6 luni de la data încetării violenței sau de la data descoperirii dolului, a erorii ori a lipsei vremelnice a facultăților mintale.

(3) În toate cazurile, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, între timp, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Legea de aplicare:
Art. 25. (1) Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabilește potrivit dispozițiilor legii în vigoare la data încheierii ei.
(2) Cu toate acestea, în cazul în care, după intrarea în vigoare a Codului civil, a intervenit un fapt care, potrivit dispozițiilor acestuia, acoperă nulitatea, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după intrarea în vigoare a Codului civil.
(3) În cazul în care faptul prin care se acoperă nulitatea presupune curgerea unui termen, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după trecerea acelui termen de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 20 C. fam.

Secțiunea a 3-a. Efectele nulității căsătoriei

Art. 304. Căsătoria putativă. (1) Soțul de bună-credință la încheierea unei căsătorii nule sau anulate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne definitivă, situația unui soț dintr-o căsătorie valabilă.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), raporturile patrimoniale dintre foștii soți sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț.

Reglementarea anterioară: art. 23 alin. (1) C. fam.

Art. 305. Situația copiilor. (1) Nulitatea căsătoriei nu are niciun efect în privința copiilor, care păstrează situația de copii din căsătorie.

(2) În ceea ce privește drepturile și obligațiile dintre părinți și copii se aplică, prin asemănare, dispozițiile privitoare la divorț.

Reglementarea anterioară: art. 23 alin. (2) și art. 24 alin. (2) C. fam.

Art. 306. Opozabilitatea hotărârii judecătorești. (1) Hotărârea judecătorească de constatare a nulității sau de anulare a căsătoriei este opozabilă terților persoane, în condițiile legii. Dispozițiile art. 291, 334 și 335 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terțe persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soți, în afară de cazul în care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege cu privire la acțiunea

în constatarea nulității ori în anulare sau terțul a cunoscut, pe altă cale, înainte de încheierea actului, cauza de nulitate a căsătoriei. Dispozițiile art. 291, 334 și 335 sunt aplicabile în mod corespunzător și publicității acțiunii în constatarea nulității sau în anularea căsătoriei.

Capitolul V. Drepturile și îndatoririle personale ale soților

Art. 307. Reglementarea raporturilor personale dintre soți. Dispozițiile prezentului capitol se aplică raporturilor personale dintre soți, oricare ar fi regimul lor matrimonial.

Legea de aplicare:
Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce privește relațiile lor personale și patrimoniale, soții sunt supuși dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 308. Luarea deciziilor de către soți. Soții hotărăsc de comun acord în tot ceea ce privește căsătoria.

Reglementarea anterioară: art. 26 C. fam.

Art. 309. Îndatoririle soților. (1) Soții își datorează reciproc respect, fidelitate și sprijin moral.

(2) Ei au îndatorirea de a locui împreună. Pentru motive temeinice, ei pot hotărî să locuiască separat.

Reglementarea anterioară: art. 2 C. fam.

Art. 310. Independența soților. Un soț nu are dreptul să cenzureze corespondența, relațiile sociale sau alegerea profesiei celuilalt soț.

Art. 311. Schimbarea numelui de familie. (1) Soții sunt obligați să poarte numele declarat la încheierea căsătoriei.

(2) Dacă soții au convenit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun și l-au declarat potrivit dispozițiilor art. 281, unul dintre soți nu poate cere schimbarea acestui nume pe cale administrativă decât cu consimțământul celuilalt soț.

Reglementarea anterioară: art. 28 C. fam.

Capitolul VI. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților

Secțiunea 1. Dispoziții comune

§1. Despre regimul matrimonial în general

Art. 312. Regimurile matrimoniale. (1) Viitorii soți pot alege ca regim matrimonial: comunitatea legală, separația de bunuri sau comunitatea convențională.

(2) Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozițiile prezentei secțiuni, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce priveşte relațiile lor personale şi patrimoniale, soții sunt supuşi dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 313. Efectele regimului matrimonial. (1) Între soți, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua încheierii căsătoriei.

(2) Față de terți, regimul matrimonial este opozabil de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de lege, afară de cazul în care aceştia l-au cunoscut pe altă cale.

(3) Neîndeplinirea formalităților de publicitate face ca soții să fie considerați, în raport cu terții de bună-credință, ca fiind căsătoriți sub regimul matrimonial al comunității legale.

Art. 314. Mandatul convențional. Un soț poate să dea mandat celuilalt soț să îl reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Art. 315. Mandatul judiciar. (1) În cazul în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-şi manifesta voința, celălalt soț poate cere instanței de tutelă încuviințarea de a-l reprezenta pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin hotărârea pronunțată se stabilesc condițiile, limitele şi perioada de valabilitate a acestui mandat.

(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, mandatul încetează atunci când soțul reprezentat nu se mai află în situația prevăzută la alin. (1) sau când este numit un tutore ori, după caz, un curator.

(3) Dispozițiile art. 346 şi 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 28. Dispozițiile art. 315 alin. (1) din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă imposibilitatea unuia dintre soți de a-şi manifesta voința intervine sau se menține şi după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 316. Actele de dispoziție care pun în pericol grav interesele familiei. (1) În mod excepțional, dacă unul dintre soți încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt soț poate cere instanței de tutelă ca, pentru o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimțământul său expres. Durata acestei măsuri poate fi prelungită, fără însă a se depăşi în total 2 ani. Hotărârea de încuviințare a măsurii se comunică în vederea efectuării formalităților de publicitate imobiliară sau mobiliară, după caz.

(2) Actele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătoreşti sunt anulabile. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an, care începe să curgă de la data când soțul vătămat a luat cunoştință de existența actului.

(3) Dispozițiile art. 346 şi 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 29. Dispozițiile art. 316 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele juridice care pun în pericol grav interesele familiei sunt săvârşite de unul dintre soți după această dată.

Art. 317. Independența patrimonială a soților. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare soț poate să încheie orice acte juridice cu celălalt soț sau cu terțe persoane.

(2) Fiecare soț poate să facă singur, fără consimțământul celuilalt, depozite bancare, precum şi orice alte operațiuni în legătură cu acestea.

(3) În raport cu instituția de credit, soțul titular al contului are, chiar şi după desfacerea sau încetarea căsătoriei, dreptul de a dispune de fondurile depuse, dacă prin hotărâre judecătorească executorie nu s-a decis altfel.

Art. 318. Dreptul la informare. (1) Fiecare soț poate să îi ceară celuilalt să îl informeze cu privire la bunurile, veniturile şi datoriile sale, iar în caz de refuz nejustificat se poate adresa instanței de tutelă.

(2) Instanța poate să îl oblige pe soțul celui care a sesizat-o sau pe orice terț să furnizeze informațiile cerute şi să depună probele necesare în acest sens.

(3) Terții pot să refuze furnizarea informațiilor cerute atunci când, potrivit legii, refuzul este justificat de păstrarea secretului profesional.

(4) Atunci când informațiile solicitate de un soț pot fi obținute, potrivit legii, numai la cererea celuilalt soț, refuzul acestuia de a le solicita naşte prezumția relativă că susținerile soțului reclamant sunt adevărate.

Art. 319. Încetarea regimului matrimonial. (1) Regimul matrimonial încetează prin constatarea nulității, anularea, desfacerea sau încetarea căsătoriei.

(2) În timpul căsătoriei, regimul matrimonial poate fi modificat, în condițiile legii.

Art. 320. Lichidarea regimului matrimonial. În caz de încetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichidează potrivit legii, prin bună învoială sau, în caz de neînțelegere, pe cale judiciară. Hotărârea judecătorească definitivă sau, după caz, înscrisul întocmit în formă autentică notarială constituie act de lichidare.

§2. Locuința familiei

Art. 321. Noțiune. (1) Locuința familiei este locuința comună a soților sau, în lipsă, locuința soțului la care se află copiii.

(2) Oricare dintre soți poate cere notarea în cartea funciară, în condițiile legii, a unui imobil ca locuință a familiei, chiar dacă nu este proprietarul imobilului.

Art. 322. Regimul unor acte juridice. (1) Fără consimțământul scris al celuilalt soț, niciunul dintre soți, chiar dacă este proprietar exclusiv, nu poate dispune de drepturile asupra locuinței familiei şi nici nu poate încheia acte prin care ar fi afectată folosința acesteia.

(2) De asemenea, un soț nu poate deplasa din locuință bunurile ce mobilează sau decorează locuința familiei şi nu poate dispune de acestea fără consimțământul scris al celuilalt soț.

(3) În cazul în care consimțământul este refuzat fără un motiv legitim, celălalt soț poate să sesizeze instanța de tutelă, pentru ca aceasta să autorizeze încheierea actului.

(4) Soțul care nu şi-a dat consimțământul la încheierea actului poate cere anularea lui în termen de un an de la data la care a luat cunoştință despre acesta, dar nu mai târziu de un an de la data încetării regimului matrimonial.

(5) În lipsa notării locuinței familiei în cartea funciară, soțul care nu şi-a dat consimțământul nu poate cere anularea actului, ci numai daune-interese de la celălalt soț, cu excepția cazului în care terțul dobânditor a cunoscut, pe altă cale, calitatea de locuință a familiei.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător actelor încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (2).

Legea de aplicare:

Art. 30. Dispozițiile art. 322 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele de dispoziție asupra locuinței familiei ori asupra bunurilor care mobilează sau decorează locuința familiei ori deplasarea acestora din locuință au intervenit după această dată.

Art. 323. Drepturile soților asupra locuinței închiriate. (1) În cazul în care locuința este deținută în temeiul unui contract de închiriere, fiecare soț are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie.

(2) Dispozițiile art. 322 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) În caz de deces al unuia dintre soți, soțul supraviețuitor continuă exercitarea dreptului său locativ, dacă nu renunță în mod expres la acesta, în termenul prevăzut la art. 1.834.

Legea de aplicare:

Art. 31. Dispozițiile art. 323 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de închiriere încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 324. Atribuirea beneficiului contractului de închiriere. (1) La desfacerea căsătoriei, dacă nu este posibilă folosirea locuinței de către ambii soți şi aceştia nu se înțeleg, beneficiul contractului de închiriere poate fi atribuit unuia dintre soți, ținând seama, în ordine, de interesul superior al copiilor minori, de culpa în desfacerea căsătoriei şi de posibilitățile locative proprii ale foştilor soți.

(2) Soțul căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere este dator să plătească celuilalt soț o indemnizație pentru acoperirea cheltuielilor de instalare într-o altă locuință, cu excepția cazului în care divorțul a fost pronunțat din culpa exclusivă a acestuia din urmă. Dacă există bunuri comune, indemnizația se poate imputa, la partaj, asupra cotei cuvenite soțului căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere.

(3) Atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face cu citarea locatorului şi produce efecte față de acesta de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod similar şi în cazul în care bunul este proprietatea comună a celor 2 soţi, atribuirea beneficiului locuinţei conjugale producând efecte până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj.

Legea de aplicare:
Art. 32. Dispoziţiile art. 324 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face după această dată.

§3. Cheltuielile căsătoriei

Art. 325. Contribuţia soţilor. (1) Soţii sunt obligaţi să îşi acorde sprijin material reciproc.

(2) Ei sunt obligaţi să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenţie matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

(3) Orice convenţie care prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soţi este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 29 C. fam.

Art. 326. Munca în gospodărie. Munca oricăruia dintre soţi în gospodărie şi pentru creşterea copiilor reprezintă o contribuţie la cheltuielile căsătoriei.

Art. 327. Veniturile din profesie. Fiecare soţ este liber să exercite o profesie şi să dispună, în condiţiile legii, de veniturile încasate, cu respectarea obligaţiilor ce îi revin privind cheltuielile căsătoriei.

Art. 328. Dreptul la compensaţie. Soţul care a participat efectiv la activitatea profesională a celuilalt soţ poate obţine o compensaţie, în măsura îmbogăţirii acestuia din urmă, dacă participarea sa a depăşit limitele obligaţiei de sprijin material şi ale obligaţiei de a contribui la cheltuielile căsătoriei.

§4. Alegerea regimului matrimonial

Art. 329. Convenţia matrimonială. Alegerea unui alt regim matrimonial decât cel al comunităţii legale se face prin încheierea unei convenţii matrimoniale.

Art. 330. Încheierea convenţiei matrimoniale. (1) Sub sancţiunea nulităţii absolute, convenţia matrimonială se încheie prin înscris autentificat de notarul public, cu consimţământul tuturor părţilor, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică, specială şi având conţinut predeterminat.

(2) Convenţia matrimonială încheiată înainte de căsătorie produce efecte numai de la data încheierii căsătoriei.

(3) Convenţia încheiată în timpul căsătoriei produce efecte de la data prevăzută de părţi sau, în lipsă, de la data încheierii ei.

Art. 331. Simulaţia convenţiei matrimoniale. Actul secret, prin care se alege un alt regim matrimonial sau se modifică regimul matrimonial pentru care sunt îndeplinite formalităţile de publicitate prevăzute de lege, produce efecte numai între soţi şi nu poate fi opus terţilor de bună-credinţă.

Art. 332. Obiectul convenției matrimoniale. (1) Prin convenția matrimonială nu se poate deroga, sub sancțiunea nulității absolute, de la dispozițiile legale privind regimul matrimonial ales decât în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) De asemenea, convenția matrimonială nu poate aduce atingere egalității dintre soți, autorității părinteşti sau devoluțiunii succesorale legale.

Art. 333. Clauza de preciput. (1) Prin convenție matrimonială se poate stipula ca soțul supraviețuitor să preia fără plată, înainte de partajul moştenirii, unul sau mai multe dintre bunurile comune, deținute în devălmăşie sau în coproprietate. Clauza de preciput poate fi stipulată în beneficiul fiecăruia dintre soți sau numai în favoarea unuia dintre ei.

(2) Clauza de preciput nu este supusă raportului donațiilor, ci numai reducțiunii, în condițiile art. 1.096 alin. (1) şi (2).

(3) Clauza de preciput nu aduce nicio atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări, chiar înainte de încetarea comunității, bunurile ce fac obiectul clauzei.

(4) Clauza de preciput devine caducă atunci când comunitatea încetează în timpul vieții soților, când soțul beneficiar a decedat înaintea soțului dispunător ori când aceştia au decedat în acelaşi timp sau când bunurile care au făcut obiectul ei au fost vândute la cererea creditorilor comuni.

(5) Executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Art. 334. Publicitatea convenției matrimoniale. (1) Pentru a fi opozabile terților, convențiile matrimoniale se înscriu în Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale, organizat potrivit legii.

(2) După autentificarea convenției matrimoniale în timpul căsătoriei sau după primirea copiei de pe actul căsătoriei, potrivit art. 291, notarul public expediază, din oficiu, un exemplar al convenției la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor unde a avut loc celebrarea căsătoriei, pentru a se face mențiune pe actul de căsătorie, la registrul menționat la alin. (1), precum şi la celelalte registre de publicitate, în condițiile alin. (4).

(3) Dispozițiile alin. (2) nu exclud dreptul oricăruia dintre soți de a solicita îndeplinirea formalităților de publicitate.

(4) Ținând seama de natura bunurilor, convențiile matrimoniale se vor nota în cartea funciară, se vor înscrie în registrul comerțului, precum şi în alte registre de publicitate prevăzute de lege. În toate aceste cazuri, neîndeplinirea formalităților de publicitate speciale nu poate fi acoperită prin înscrierea făcută în registrul menționat la alin. (1).

(5) Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta registrul menționat la alin. (1) şi poate solicita, în condițiile legii, eliberarea de extrase certificate.

Legea de aplicare:

Art. 229[2]. (1) Registrele naționale notariale vor fi deschise, ținute şi administrate exclusiv de Uniunea Națională a Notarilor Publici.

(2) Deschiderea, conținutul, administrarea şi operarea registrelor notariale se stabilesc prin Legea nr. 36/1995, republicată.

Legislație conexă: ▶ art. 21 lit. d) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului (republicată în M. Of. nr. 49 din 4 februarie 1998); ▶ Normele metodologice din 31 august 2011 privind organizarea și funcționarea Registrului național notarial al regimurilor matrimoniale și procedura de înscriere și consultare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 1786/C din 31 august 2011 (M. Of. nr. 666 din 19 septembrie 2011).

Art. 335. Inopozabilitatea convenției matrimoniale. (1) Convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceștia cu unul dintre soți, decât dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute la art. 334 sau dacă terții au cunoscut-o pe altă cale.

(2) De asemenea, convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceștia cu oricare dintre soți înainte de încheierea căsătoriei.

Art. 336. Modificarea convenției matrimoniale. Convenția matrimonială poate fi modificată înainte de încheierea căsătoriei, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 330 și 332. Dispozițiile art. 334 și 335 sunt aplicabile.

Art. 337. Încheierea convenției matrimoniale de către minor. (1) Minorul care a împlinit vârsta matrimonială poate încheia sau modifica o convenție matrimonială numai cu încuviințarea ocrotitorului său legal și cu autorizarea instanței de tutelă.

(2) În lipsa încuviințării sau a autorizării prevăzute la alin. (1), convenția încheiată de minor poate fi anulată în condițiile art. 46, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Acțiunea în anulare nu poate fi formulată dacă a trecut un an de la încheierea căsătoriei.

Art. 338. Nulitatea convenției matrimoniale. În cazul în care convenția matrimonială este nulă sau anulată, între soți se aplică regimul comunității legale, fără a fi afectate drepturile dobândite de terții de bună-credință.

Secțiunea a 2-a. Regimul comunității legale

Art. 339. Bunurile comune. Bunurile dobândite în timpul regimului comunității legale de oricare dintre soți sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmășie ale soților.

Reglementarea anterioară: art. 30 alin. (1) C. fam.

Art. 340. Bunurile proprii. Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț:

a) bunurile dobândite prin moștenire legală, legat sau donație, cu excepția cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune;

b) bunurile de uz personal;

c) bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soți, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comerț care face parte din comunitatea de bunuri;

d) drepturile patrimoniale de proprietate intelectuală asupra creațiilor sale și asupra semnelor distinctive pe care le-a înregistrat;

e) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de invenții și alte asemenea bunuri;

f) indemnizația de asigurare şi despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soți;

g) bunurile, sumele de bani sau orice valori care înlocuiesc un bun propriu, precum şi bunul dobândit în schimbul acestora;

h) fructele bunurilor proprii.

Legea de aplicare:
Art. 33. Dispozițiile art. 340 şi 341 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 31 C. fam.

Art. 341. Veniturile din muncă şi cele asimilate acestora. Veniturile din muncă, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie în cadrul asigurărilor sociale şi altele asemenea, precum şi veniturile cuvenite în temeiul unui drept de proprietate intelectuală sunt bunuri comune, indiferent de data dobândirii lor, însă numai în cazul în care creanța privind încasarea lor devine scadentă în timpul comunității.

Legea de aplicare:
Art. 33. Dispozițiile art. 340 şi 341 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Art. 342. Regimul juridic al bunurilor proprii. Fiecare soț poate folosi, administra şi dispune liber de bunurile sale proprii, în condițiile legii.

Art. 343. Dovada bunurilor soților. (1) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

(2) Dovada că un bun este propriu se poate face între soți prin orice mijloc de probă. În cazul prevăzut la art. 340 lit. a), dovada se face în condițiile legii.

(3) Pentru bunurile mobile dobândite anterior căsătoriei, înainte de încheierea acesteia se întocmeşte un inventar de către notarul public sau sub semnătură privată, dacă părțile convin astfel. În lipsa inventarului, se prezumă, până la proba contrară, că bunurile sunt comune.

Reglementarea anterioară: art. 30 alin. (3) C. fam. şi art. 5 din Decretul nr. 32/1954.

Art. 344. Formalitățile de publicitate. Oricare dintre soți poate cere să se facă mențiune în cartea funciară ori, după caz, în alte registre de publicitate prevăzute de lege despre apartenența unui bun la comunitate.

Art. 345. Actele de conservare, de folosință şi de administrare. (1) Fiecare soț are dreptul de a folosi bunul comun fără consimțământul expres al celuilalt soț. Cu toate acestea, schimbarea destinației bunului comun nu se poate face decât prin acordul soților.

(2) De asemenea, fiecare soț poate încheia singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum şi acte de dobândire a bunurilor comune.

(3) Dispozițiile art. 322 rămân aplicabile.

(4) În măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate printr-un act juridic, soțul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terții de bună-credință.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 35 alin. (1) C. fam.

Art. 346. Actele de înstrăinare şi de grevare. (1) Actele de înstrăinare sau de grevare cu drepturi reale având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soți.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soți poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune a căror înstrăinare nu este supusă, potrivit legii, anumitor formalități de publicitate. Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

(3) Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin. (1) darurile obişnuite.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 35 alin. (2) C. fam.

Art. 347. Nulitatea relativă. (1) Actul încheiat fără consimțământul expres al celuilalt soț, atunci când el este necesar potrivit legii, este anulabil.

(2) Terțul dobânditor care a depus diligența necesară pentru a se informa cu privire la natura bunului este apărat de efectele nulității. Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 348. Aportul de bunuri comune. Bunurile comune pot face obiectul unui aport la societăți, asociații sau fundații, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 349. Regimul aporturilor. (1) Sub sancțiunea prevăzută la art. 347, niciunul dintre soți nu poate singur, fără consimțământul scris al celuilalt soț, să dispună de bunurile comune ca aport la o societate sau pentru dobândirea de părți sociale ori, după caz, de acțiuni. În cazul societăților comerciale[1] ale căror acțiuni sunt

[1] Potrivit art. 77 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012): *„Ori de câte ori prin legi şi prin alte acte*

tranzacționate pe o piață reglementată, soțul care nu şi-a dat consimțământul scris la întrebuințarea bunurilor comune nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terți.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), calitatea de asociat este recunoscută soțului care a aportat bunul comun, dar părțile sociale sau acțiunile sunt bunuri comune. Soțul asociat exercită singur drepturile ce decurg din această calitate şi poate realiza singur transferul părților sociale ori, după caz, al acțiunilor deținute.

(3) Calitatea de asociat poate fi recunoscută şi celuilalt soț, dacă acesta şi-a exprimat voința în acest sens. În acest caz, fiecare dintre soți are calitatea de asociat pentru părțile sociale sau acțiunile atribuite în schimbul a jumătate din valoarea bunului, dacă, prin convenție, soții nu au stipulat alte cote-părți. Părțile sociale sau acțiunile ce revin fiecăruia dintre soți sunt bunuri proprii.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 350. Dispoziții testamentare. Fiecare soț poate dispune prin legat de partea ce i s-ar cuveni, la încetarea căsătoriei, din comunitatea de bunuri.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 351. Datoriile comune ale soților. Soții răspund cu bunurile comune pentru:

a) obligațiile născute în legătură cu conservarea, administrarea sau dobândirea bunurilor comune;

b) obligațiile pe care le-au contractat împreună;

c) obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei;

d) repararea prejudiciului cauzat prin însuşirea, de către unul dintre soți, a bunurilor aparținând unui terț, în măsura în care, prin aceasta, au sporit bunurile comune ale soților.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 32 C. fam.

Art. 352. Răspunderea subsidiară pentru datoriile comune. (1) În măsura în care obligațiile comune nu au fost acoperite prin urmărirea bunurilor comune, soții

---

normative se face trimitere la Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale ori la «societatea comercială/societățile comerciale», după caz, trimiterea se consideră a fi făcută la Legea societăților nr. 31/1990 ori, după caz, la «societatea/societățile reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare». În tot cuprinsul Codului civil, acolo unde este cazul, trebuie avută în vedere această dispoziție.

răspund solidar, cu bunurile proprii. În acest caz, cel care a plătit datoria comună se subrogă în drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate dacă lichidarea s-ar face la data plății datoriei.

(2) Soțul care a plătit datoria comună în condițiile alin. (1) are un drept de retenție asupra bunurilor celuilalt soț până la acoperirea integrală a creanțelor pe care acesta i le datorează.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 34 C. fam.

Art. 353. Urmărirea bunurilor comune. (1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți.

(2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere partajul bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale.

(3) Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 33 C. fam.

Art. 354. Urmărirea veniturilor din profesie. Veniturile din muncă ale unui soț, precum și cele asimilate acestora nu pot fi urmărite pentru datoriile comune asumate de către celălalt soț, cu excepția celor prevăzute la art. 351 lit. c).

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 355. Lichidarea regimului comunității. (1) La încetarea comunității, aceasta se lichidează prin hotărâre judecătorească sau act autentic notarial.

(2) Până la finalizarea lichidării, comunitatea subzistă atât în privința bunurilor, cât și în privința obligațiilor.

(3) Când comunitatea încetează prin decesul unuia dintre soți, lichidarea se face între soțul supraviețuitor și moștenitorii soțului decedat. În acest caz, obligațiile soțului decedat se divid între moștenitori proporțional cu cotele ce le revin din moștenire.

Art. 356. Efectele încetării regimului comunității. Dacă regimul comunității de bunuri încetează prin desfacerea căsătoriei, foștii soți rămân coproprietari în devălmășie asupra bunurilor comune până la stabilirea cotei-părți ce revine fiecăruia.

Art. 357. Lichidarea comunității. Partajul. (1) În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soți preia bunurile sale proprii, după care se va proceda la partajul bunurilor comune şi la regularizarea datoriilor.

(2) În acest scop, se determină mai întâi cota-parte ce revine fiecărui soț, pe baza contribuției sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât şi la îndeplinirea obligațiilor comune. Până la proba contrară, se prezumă că soții au avut o contribuție egală.

(3) Dispozițiile art. 364 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 358. Partajul în timpul regimului comunității. (1) În timpul regimului comunității, bunurile comune pot fi împărțite, în tot sau în parte, prin act încheiat în formă autentică notarială, în caz de bună învoială, ori pe cale judecătorească, în caz de neînțelegere.

(2) Prevederile art. 357 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Bunurile atribuite fiecărui soț prin partaj devin bunuri proprii, iar bunurile neîmpărțite rămân bunuri comune.

(4) Regimul comunității nu încetează decât în condițiile legii, chiar dacă toate bunurile comune au fost împărțite potrivit acestui articol.

Legea de aplicare:
Art. 36. (1) Dispozițiile art. 358 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul de împărțire a bunurilor comune se încheie după această dată.
(2) În cazul cererilor de împărțire a bunurilor comune aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate dispune împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei, fără a mai fi necesară examinarea motivelor temeinice.

Reglementarea anterioară: art. 36 alin. (2) C. fam.

Art. 359. Convențiile contrare regimului comunității legale. Orice convenție contrară dispozițiilor prezentei secțiuni este lovită de nulitate absolută, în măsura în care nu este compatibilă cu regimul comunității convenționale.

Secțiunea a 3-a. Regimul separației de bunuri

Art. 360. Regimul bunurilor. (1) Fiecare dintre soți este proprietar exclusiv în privința bunurilor dobândite înainte de încheierea căsătoriei, precum şi a celor pe care le dobândeşte în nume propriu după această dată.

(2) Prin convenție matrimonială, părțile pot stipula clauze privind lichidarea acestui regim în funcție de masa de bunuri achiziționate de fiecare dintre soți în timpul căsătoriei, în baza căreia se va calcula creanța de participare. Dacă părțile nu au convenit altfel, creanța de participare reprezintă jumătate din diferența valorică dintre cele două mase de achiziții nete şi va fi datorată de către soțul a cărui masă de achiziții nete este mai mare, putând fi plătită în bani sau în natură.

Art. 361. Inventarul bunurilor mobile. (1) La adoptarea acestui regim, notarul public întocmeşte un inventar al bunurilor mobile proprii, indiferent de modul lor de dobândire.

(2) Se poate întocmi un inventar şi pentru bunurile mobile dobândite în timpul separaţiei de bunuri.

(3) În toate cazurile, pentru opozabilitate faţă de terţi, inventarul se anexează la convenţia matrimonială, supunându-se aceloraşi formalităţi de publicitate ca şi convenţia matrimonială.

(4) În lipsa inventarului se prezumă, până la proba contrară, că dreptul de proprietate exclusivă aparţine soţului posesor.

(5) Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei condiţii de formă pentru validitate ori unor cerinţe de publicitate, dreptul de proprietate exclusivă nu se poate dovedi decât prin înscrisul care îndeplineşte formele cerute de lege.

Art. 362. Bunurile proprietate comună pe cote-părţi. (1) Bunurile dobândite împreună de soţi aparţin acestora în proprietate comună pe cote-părţi, în condiţiile legii.

(2) Dovada coproprietăţii se face în condiţiile art. 361, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 363. Folosinţa bunurilor celuilalt soţ. (1) Soţul care se foloseşte de bunurile celuilalt soţ fără împotrivirea acestuia din urmă are obligaţiile unui uzufructuar, cu excepţia celor prevăzute la art. 723, 726 şi 727. El este dator să restituie numai fructele existente la data solicitării lor de către celălalt soţ sau, după caz, la data încetării ori schimbării regimului matrimonial.

(2) Dacă unul dintre soţi încheie singur un act prin care dobândeşte un bun, folosindu-se, în tot sau în parte, de bunuri aparţinând celuilalt soţ, acesta din urmă poate alege, în proporţia bunurilor proprii folosite fără acordul său, între a reclama pentru sine proprietatea bunului achiziţionat şi a pretinde daune-interese de la soţul dobânditor. Proprietatea nu poate fi însă reclamată decât înainte ca soţul dobânditor să dispună de bunul dobândit, cu excepţia cazului în care terţul dobânditor a cunoscut că bunul a fost achiziţionat de către soţul vânzător prin valorificarea bunurilor celuilalt soţ.

Art. 364. Răspunderea pentru obligaţiile personale. (1) Niciunul dintre soţi nu poate fi ţinut de obligaţiile născute din acte săvârşite de celălalt soţ.

(2) Cu toate acestea, soţii răspund solidar pentru obligaţiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei şi a celor legate de creşterea şi educarea copiilor.

Art. 365. Dreptul de retenţie. La încetarea regimului separaţiei de bunuri, fiecare dintre soţi are un drept de retenţie asupra bunurilor celuilalt până la acoperirea integrală a datoriilor pe care le au unul faţă de celălalt.

Secțiunea a 4-a. Regimul comunității convenționale

Art. 366. Domeniul de aplicare. Regimul comunității convenționale se aplică atunci când, în condițiile şi limitele prevăzute în prezenta secțiune, se derogă, prin convenție matrimonială, de la dispozițiile privind regimul comunității legale.

Art. 367. Obiectul convenției matrimoniale. În cazul în care se adoptă comunitatea convențională, convenția matrimonială se poate referi la unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

a) includerea în comunitate, în tot ori în parte, a bunurilor dobândite sau a datoriilor proprii născute înainte ori după încheierea căsătoriei, cu excepția bunurilor prevăzute la art. 340 lit. b) şi c);

b) restrângerea comunității la bunurile sau datoriile anume determinate în convenția matrimonială, indiferent dacă sunt dobândite ori, după caz, născute înainte sau în timpul căsătoriei, cu excepția obligațiilor prevăzute la art. 351 lit. c);

c) obligativitatea acordului ambilor soți pentru încheierea anumitor acte de administrare; în acest caz, dacă unul dintre soți se află în imposibilitate de a-şi exprima voința sau se opune în mod abuziv, celălalt soț poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanței de tutelă;

d) includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunității;

e) modalități privind lichidarea comunității convenționale.

Art. 368. Alte dispoziții aplicabile. În măsura în care prin convenție matrimonială nu se prevede altfel, regimul juridic al comunității convenționale se completează cu dispozițiile legale privind regimul comunității legale.

Secțiunea a 5-a. Modificarea regimului matrimonial

§1. Modificarea convențională

Art. 369. Condiții. (1) După cel puțin un an de la încheierea căsătoriei, soții pot, ori de câte ori doresc, să înlocuiască regimul matrimonial existent cu un alt regim matrimonial ori să îl modifice, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege pentru încheierea convențiilor matrimoniale.

(2) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Creditorii prejudiciați prin schimbarea sau lichidarea regimului matrimonial pot formula acțiunea revocatorie în termen de un an de la data la care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate sau, după caz, de când au luat cunoştință mai înainte de aceste împrejurări pe altă cale.

(4) Creditorii prevăzuți la alin. (3) pot invoca oricând, pe cale de excepție, inopozabilitatea modificării sau lichidării regimului matrimonial făcute în frauda intereselor lor.

Legea de aplicare:

Art. 37. Dispozițiile art. 369 din Codul civil privind modificarea convențională a regimului matrimonial sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

§2. Modificarea judiciară

Art. 370. Separația judiciară de bunuri. (1) Dacă regimul matrimonial al soților este cel al comunității legale sau convenționale, instanța, la cererea unuia dintre soți, poate pronunța separația de bunuri, atunci când celălalt soț încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

(2) Totodată, instanța va face aplicarea dispozițiilor art. 357.

(3) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 371. Efectele între soți. (1) Separația de bunuri pronunțată de către instanță face ca regimul matrimonial anterior să înceteze, iar soților li se aplică regimul matrimonial prevăzut la art. 360-365.

(2) Între soți, efectele separației se produc de la data formulării cererii, cu excepția cazului în care instanța, la cererea oricăruia dintre ei, dispune ca aceste efecte să li se aplice de la data despărțirii în fapt.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 372. Efectele față de terți. (1) Creditorii soților nu pot cere separația de bunuri, dar pot interveni în cauză.

(2) Dispozițiile art. 369 alin. (3) şi (4) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei

Secțiunea 1. Cazurile de divorț

§1. Dispoziții generale

Art. 373. Motive de divorț. Divorțul poate avea loc:

a) prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți acceptată de celălalt soț;

b) atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;

c) la cererea unuia dintre soți, după o separare în fapt care a durat cel puțin 2 ani;

d) la cererea aceluia dintre soți a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

Legea de aplicare:
Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) şi art. 374 din Codul civil.
[...] Art. 42. (1) În aplicarea art. 379 alin. (1) din Codul civil, divorțul se poate pronunța, în ipoteza prevăzută la art. 373 lit. b) din Codul civil, din culpa unuia dintre soți, dacă instanța stabileşte culpa soțului pârât în destrămarea căsătoriei.
(2) Dispozițiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a reclamantului.

Reglementarea anterioară: art. 37 alin. (2) C. fam.

§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară

Art. 374. Condiții. (1) Divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei şi indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie.

(2) Divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție.

(3) Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber şi neviciat al fiecărui soț.

Legea de aplicare:
Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) şi art. 374 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 38 C. fam.

Legislație conexă: art. 929-931 NCPC.

§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială

Art. 375. Condiții. (1) Dacă soții sunt de acord cu divorțul şi nu au copii minori, născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, ofițerul de stare civilă ori notarul public de la locul căsătoriei sau al ultimei locuințe comune a soților poate constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților, eliberându-le un certificat de divorț, potrivit legii.

(2) Divorțul prin acordul soților poate fi constatat de notarul public şi în cazul în care există copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, dacă soții convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care să îl

poarte după divorţ, exercitarea autorităţii părinteşti de către ambii părinţi, stabilirea locuinţei copiilor după divorţ, modalitatea de păstrare a legăturilor personale dintre părintele separat şi fiecare dintre copii, precum şi stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor. Dacă din raportul de anchetă socială rezultă că acordul soţilor privind exercitarea în comun a autorităţii părinteşti sau cel privind stabilirea locuinţei copiilor nu este în interesul copilului, sunt aplicabile prevederile art. 376 alin. (5).

(3) Dispoziţiile art. 374 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 376. Procedura. (1) Cererea de divorţ se depune de soţi împreună. Ofiţerul de stare civilă sau notarul public înregistrează cererea şi le acordă un termen de reflecţie de 30 de zile.

(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), cererea de divorţ se poate depune la notarul public şi prin mandatar cu procură autentică.

(3) La expirarea acestui termen, soţii se prezintă personal, iar ofiţerul de stare civilă sau, după caz, notarul public verifică dacă soţii stăruie să divorţeze şi dacă, în acest sens, consimţământul lor este liber şi neviciat.

(4) Dacă soţii stăruie în divorţ, ofiţerul de stare civilă sau, după caz, notarul public eliberează certificatul de divorţ fără să facă vreo menţiune cu privire la culpa soţilor.

(5) Dispoziţiile art. 383 alin. (1) şi (3) se aplică în mod corespunzător. Dacă soţii nu se înţeleg asupra numelui de familie pe care să îl poarte după divorţ ori, în cazul prevăzut la art. 375 alin. (2), asupra exercitării în comun a drepturilor părinteşti, ofiţerul de stare civilă sau, după caz, notarul public emite o dispoziţie de respingere a cererii de divorţ şi îndrumă soţii să se adreseze instanţei de judecată, potrivit prevederilor art. 374.

(6) Soluţionarea cererilor privind alte efecte ale divorţului asupra cărora soţii nu se înţeleg este de competenţa instanţei judecătoreşti.

Legislaţie conexă: ▶ Secţiunea a 7-a – „Procedura divorţului pe cale notarială" (art. 267-278) – din Capitolul al IV-lea al Regulamentului de aplicare a Legii notarilor publici şi a activităţii notariale nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 2333/C/2013 (M. Of. nr. 479 din 1 august 2013); ▶ Capitolul IX – „Constatarea desfacerii căsătoriei prin acordul soţilor de către ofiţerul de stare civilă" din H.G. nr. 64/2011 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la aplicarea unitară a dispoziţiilor în materie de stare civilă (M. Of. nr. 151 din 2 martie 2011).

Art. 377. Menţiunea în actul de căsătorie. (1) Când cererea de divorţ este depusă la primăria unde s-a încheiat căsătoria, ofiţerul de stare civilă, după emiterea certificatului de divorţ, face cuvenita menţiune în actul de căsătorie.

(2) În cazul depunerii cererii la primăria în a cărei rază teritorială soţii au avut ultima locuinţă comună, ofiţerul de stare civilă emite certificatul de divorţ şi înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face menţiune în actul de căsătorie.

(3) În cazul constatării divorţului de către notarul public, acesta emite certificatul de divorţ şi înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face menţiune în actul de căsătorie.

Art. 378. Refuzul ofiţerului de stare civilă sau notarului public. (1) Dacă nu sunt îndeplinite condiţiile art. 375, ofiţerul de stare civilă sau, după caz, notarul public respinge cererea de divorţ.

(2) Împotriva refuzului ofiţerului de stare civilă sau notarului public nu există cale de atac, dar soţii se pot adresa cu cererea de divorţ instanţei de judecată, pentru a dispune desfacerea căsătoriei prin acordul lor sau în baza unui alt temei prevăzut de lege.

(3) Pentru repararea prejudiciului prin refuzul abuziv al ofiţerului de stare civilă sau notarului public de a constata desfacerea căsătoriei prin acordul soţilor şi de a emite certificatul de divorţ, oricare dintre soţi se poate adresa, pe cale separată, instanţei competente.

Legea de aplicare:
Art. 41. Dispoziţiile Codului civil privind divorţul prin acordul soţilor pe cale administrativă sau prin procedură notarială sunt aplicabile şi căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil.

§4. Divorţul din culpă

Art. 379. Condiţii. (1) În cazul prevăzut la art. 373 lit. b), divorţul se poate pronunţa dacă instanţa stabileşte culpa unuia dintre soţi în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate rezultă culpa ambilor soţi, instanţa poate pronunţa divorţul din culpa lor comună, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divorţ. Dacă culpa aparţine în totalitate reclamantului, sunt aplicabile prevederile art. 388.

(2) În ipoteza prevăzută de art. 373 lit. c), divorţul se pronunţă din culpa exclusivă a soţului reclamant, cu excepţia situaţiei în care pârâtul se declară de acord cu divorţul, când acesta se pronunţă fără a se face menţiune despre culpa soţilor.

Legea de aplicare:
Art. 42. (1) În aplicarea art. 379 alin. (1) din Codul civil, divorţul se poate pronunţa, în ipoteza prevăzută la art. 373 lit. b) din Codul civil, din culpa unuia dintre soţi, dacă instanţa stabileşte culpa soţului pârât în destrămarea căsătoriei.
(2) Dispoziţiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorţul s-a pronunţat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorţul s-a pronunţat din culpa exclusivă a reclamantului.

Legislaţie conexă: art. 932 NCPC.

Art. 380. Continuarea acţiunii de divorţ. (1) În situaţia prevăzută la art. 379 alin. (1), dacă soţul reclamant decedează în timpul procesului, moştenitorii săi pot continua acţiunea de divorţ.

(2) Acţiunea continuată de moştenitori este admisă numai dacă instanţa constată culpa exclusivă a soţului pârât.

Legislaţie conexă: art. 926 NCPC.

§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț

Art. 381. Condițiile divorțului. În cazul prevăzut la art. 373 lit. d), desfacerea căsătoriei se pronunță fără a se face mențiune despre culpa soților.

Legea de aplicare:
Art. 39. (1) Dispozițiile Codului civil privind divorțul se aplică fără a se deosebi între căsătoriile încheiate înainte sau după intrarea sa în vigoare.
(2) Divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a Codului civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevocabilă.

Legislație conexă: art. 933 NCPC.

Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului

§1. Data desfacerii căsătoriei

Art. 382. Data desfacerii căsătoriei. (1) Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas definitivă.
(2) Prin excepție, dacă acțiunea de divorț este continuată de moștenitorii soțului reclamant, potrivit art. 380, căsătoria se socotește desfăcută la data decesului.
(3) În cazul prevăzut de art. 375, căsătoria este desfăcută pe data eliberării certificatului de divorț.

Reglementarea anterioară: art. 39 C. fam.

§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți

Art. 383. Numele de familie după căsătorie. (1) La desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Instanța ia act de această înțelegere prin hotărârea de divorț.
(2) Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului, instanța poate să încuviințeze ca soții să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înțelegeri între ei.
(3) Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei.

Reglementarea anterioară: art. 40 C. fam.

Art. 384. Drepturile soțului divorțat. (1) Divorțul este considerat pronunțat împotriva soțului din a cărui culpă exclusivă s-a desfăcut căsătoria.
(2) Soțul împotriva căruia a fost pronunțat divorțul pierde drepturile pe care legea sau convențiile încheiate anterior cu terții le atribuie acestuia.
(3) Aceste drepturi nu sunt pierdute în cazul culpei comune sau al divorțului prin acordul soților.

§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți

I. Efecte cu privire la regimul matrimonial

Art. 385. Încetarea regimului matrimonial. (1) În cazul divorțului, regimul matrimonial încetează între soți la data introducerii cererii de divorț.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soți sau amândoi, împreună, în cazul divorțului prin acordul lor, pot cere instanței de divorț să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separației în fapt.

(3) Prevederile acestui articol se aplică în mod corespunzător şi în cazul divorțului prevăzut de art. 375.

Legea de aplicare:
Art. 43. Dispozițiile art. 385 din Codul civil privind încetarea regimului matrimonial se aplică numai în cazul divorțului care intervine după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 386. Actele încheiate în frauda celuilalt soț. (1) Actele menționate la art. 346 alin. (2), precum şi actele din care se nasc obligații în sarcina comunității, încheiate de unul dintre soți după data introducerii cererii de divorț sunt anulabile, dacă au fost făcute în frauda celuilalt soț.

(2) Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 44. Dispozițiile art. 386 din Codul civil sunt aplicabile numai în cazul în care cererea de divorț este introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil, iar actele juridice sunt încheiate de un soț în frauda celuilalt soț după data introducerii cererii de divorț.

Art. 387. Opozabilitatea față de terți. (1) Hotărârea judecătorească prin care s-a pronunțat divorțul şi, după caz, certificatul de divorț prevăzut la art. 375 sunt opozabile față de terți, în condițiile legii.

(2) Dispozițiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător, inclusiv în cazul prevăzut la art. 375.

II. Dreptul la despăgubiri

Art. 388. Acordarea despăgubirilor. Distinct de dreptul la prestația compensatorie prevăzut la art. 390, soțul nevinovat, care suferă un prejudiciu prin desfacerea căsătoriei, poate cere soțului vinovat să îl despăgubească. Instanța de tutelă soluționează cererea prin hotărârea de divorț.

Legea de aplicare:
Art. 42. (2) Dispozițiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a reclamantului.
Art. 45. Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor şi cele ale art. 390 din Codul civil privind acordarea prestației compensatorii sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

III. Obligația de întreținere între foștii soți

Art. 389. Obligația de întreținere. (1) Prin desfacerea căsătoriei, obligația de întreținere între soți încetează.

(2) Soțul divorțat are dreptul la întreținere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacități de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei. El are drept la întreținere şi atunci când incapacitatea se iveşte în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria.

(3) Întreținerea datorată potrivit dispozițiilor alin. (2) se stabileşte până la o pătrime din venitul net al celui obligat la plata ei, în raport cu mijloacele sale şi cu starea de nevoie a creditorului. Această întreținere, împreună cu întreținerea datorată copiilor, nu va putea depăşi jumătate din venitul net al celui obligat la plată.

(4) Când divorțul este pronunțat din culpa exclusivă a unuia dintre soți, acesta nu beneficiază de prevederile alin. (2) şi (3) decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

(5) În afara altor cazuri prevăzute de lege, obligația de întreținere încetează prin recăsătorirea celui îndreptățit.

Reglementarea anterioară: art. 41 C. fam.

IV. Prestația compensatorie

Art. 390. Condițiile prestației compensatorii. (1) În cazul în care divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului pârât, soțul reclamant poate beneficia de o prestație care să compenseze, atât cât este posibil, un dezechilibru semnificativ pe care divorțul l-ar determina în condițiile de viață ale celui care o solicită.

(2) Prestația compensatorie se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel puțin 20 de ani.

(3) Soțul care solicită prestația compensatorie nu poate cere de la fostul său soț şi pensie de întreținere, în condițiile art. 389.

Legea de aplicare:
Art. 45. Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor şi cele ale art. 390 din Codul civil privind acordarea prestației compensatorii sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 391. Stabilirea prestației compensatorii. (1) Prestația compensatorie nu se poate solicita decât odată cu desfacerea căsătoriei.

(2) La stabilirea prestației compensatorii se ține seama atât de resursele soțului care o solicită, cât şi de mijloacele celuilalt soț din momentul divorțului, de efectele pe care le are sau le va avea lichidarea regimului matrimonial, precum şi de orice alte împrejurări previzibile de natură să le modifice, cum ar fi vârsta şi starea de sănătate a soților, contribuția la creşterea copiilor minori pe care a avut-o şi urmează să o aibă fiecare soț, pregătirea profesională, posibilitatea de a desfăşura o activitate producătoare de venituri şi altele asemenea.

Art. 392. Forma prestației compensatorii. (1) Prestația compensatorie poate fi stabilită în bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere, ori în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile care aparțin debitorului.

(2) Renta poate fi stabilită într-o cotă procentuală din venitul debitorului sau într-o sumă de bani determinată.

(3) Renta și uzufructul se pot constitui pe toată durata vieții celui care solicită prestația compensatorie sau pentru o perioadă mai scurtă, care se stabilește prin hotărârea de divorț.

Art. 393. Garanții. Instanța, la cererea soțului creditor, îl poate obliga pe soțul debitor să constituie o garanție reală sau să dea cauțiune pentru a asigura executarea rentei.

Art. 394. Modificarea prestației compensatorii. (1) Instanța poate mări sau micșora prestația compensatorie, dacă se modifică, în mod semnificativ, mijloacele debitorului și resursele creditorului.

(2) În cazul în care prestația compensatorie constă într-o sumă de bani, aceasta se indexează de drept, trimestrial, în funcție de rata inflației.

Art. 395. Încetarea prestației compensatorii. Prestația compensatorie încetează prin decesul unuia dintre soți, prin recăsătorirea soțului creditor, precum și atunci când acesta obține resurse de natură să îi asigure condiții de viață asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

Reglementarea anterioară: art. 41 alin. (5) C. fam.

§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 4/2013 (M. Of. nr. 226 din 19 aprilie 2013), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 223 raportat la art. 39 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, a stabilit:

„Prevederile art. 396-404 din noul Cod civil, referitoare la efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori, sunt aplicabile și cererilor de divorț formulate înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil și aflate pe rolul instanțelor de judecată în căile de atac".

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://bibliotecahamangiu.ro/.

Art. 396. Raporturile dintre părinții divorțați și copiii lor minori. (1) Instanța de tutelă hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă.

(2) Dispozițiile art. 264 sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 42 alin. (1) C. fam.

Art. 397. Exercitarea autorității părinteşti de către ambii părinți. După divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

Art. 398. Exercitarea autorității părinteşti de către un singur părinte. (1) Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăşte ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți.

(2) Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creştere şi educare a copilului, precum şi dreptul de a consimți la adopția acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 43 alin. (1) şi (3) C. fam.

Art. 399. Exercitarea autorității părinteşti de către alte persoane. (1) În mod excepțional, instanța de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimțământul acestora, sau într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită drepturile şi îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului.

(2) Instanța stabileşte dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinți în comun sau de către unul dintre ei.

Reglementarea anterioară: art. 42 alin. (2) şi art. 43 alin. (2) C. fam.

Art. 400. Locuința copilului după divorț. (1) În lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța de tutelă stabileşte, odată cu pronunțarea divorțului, locuința copilului minor la părintele cu care locuieşte în mod statornic.

(2) Dacă până la divorț copilul a locuit cu ambii părinți, instanța îi stabileşte locuința la unul dintre ei, ținând seama de interesul său superior.

(3) În mod excepțional, şi numai dacă este în interesul superior al copilului, instanța poate stabili locuința acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire. Acestea exercită supravegherea copilului şi îndeplinesc toate actele obişnuite privind sănătatea, educația şi învățătura sa.

Art. 401. Drepturile părintelui separat de copil. (1) În cazurile prevăzute la art. 400, părintele sau, după caz, părinții separați de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

(2) În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă decide cu privire la modalitățile de exercitare a acestui drept. Ascultarea copilului este obligatorie, art. 264 fiind aplicabil.

Art. 402. Stabilirea contribuției părinților. (1) Instanța de tutelă, prin hotărârea de divorț, stabileşte contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învățătură şi pregătire profesională a copiilor.

(2) Dispozițiile titlului V privind obligația de întreținere se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 42 alin. (3) C. fam.

Art. 403. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil. În cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile şi îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituției de ocrotire, a instituției publice specializate pentru protecția copilului sau a procurorului.

Legea de aplicare:
Art. 46. Dispozițiile hotărârilor judecătoreşti privitoare la relațiile personale şi patrimoniale dintre copii şi părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 44 C. fam.

Art. 404. Raporturile dintre părinți şi copiii lor minori în alte cazuri. În cazul prevăzut la art. 293 alin. (2), instanța hotărăşte asupra raporturilor dintre părinți şi copiii lor minori, dispozițiile art. 396-403 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Titlul III. Rudenia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 405. Noțiune. (1) Rudenia firească este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(2) Rudenia civilă este legătura rezultată din adopția încheiată în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 45 alin. (1) C. fam.

Art. 406. Rudenia în linie dreaptă sau colaterală. (1) Rudenia este în linie dreaptă în cazul descendenței unei persoane dintr-o altă persoană şi poate fi ascendentă sau descendentă.

(2) Rudenia este în linie colaterală atunci când rezultă din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(3) Gradul de rudenie se stabileşte astfel:

a) în linie dreaptă, după numărul naşterilor: astfel, copiii şi părinții sunt rude de gradul întâi, nepoții şi bunicii sunt rude de gradul al doilea;

b) în linie colaterală, după numărul naşterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun şi coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, frații sunt rude de gradul al doilea, unchiul sau mătuşa şi nepotul, de gradul al treilea, verii primari, de gradul al patrulea.

Reglementarea anterioară: art. 45 alin. (2) şi art. 46 C. fam.; art. 661-663 C. civ. 1864.

Art. 407. Afinitatea. (1) Afinitatea este legătura dintre un soț şi rudele celuilalt soț.

(2) Rudele soțului sunt, în aceeaşi linie şi acelaşi grad, afinii celuilalt soț.

Capitolul II. Filiația

Secțiunea 1. Stabilirea filiației

§1. Dispoziții generale

Art. 408. Modurile de stabilire a filiației. (1) Filiația față de mamă rezultă din faptul nașterii; ea se poate stabili şi prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească.

(2) Filiația față de tatăl din căsătorie se stabileşte prin efectul prezumției de paternitate.

(3) Filiația față de tatăl din afara căsătoriei se stabileşte prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 47 alin. (1), art. 56 şi art. 57 C. fam.

Legislație conexă: art. 2-3 din Convenția europeană asupra statutului juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, încheiată la Strasbourg la 15 octombrie 1975, la care România a aderat prin Legea nr. 101/1992 (M. Of. nr. 243 din 30 septembrie 1992).

Art. 409. Dovada filiației. (1) Filiația se dovedeşte prin actul de naştere întocmit în registrul de stare civilă, precum şi cu certificatul de naştere eliberat pe baza acestuia.

(2) În cazul copilului din căsătorie, dovada se face prin actul de naştere şi prin actul de căsătorie al părinților, trecute în registrele de stare civilă, precum şi prin certificatele de stare civilă corespunzătoare.

Reglementarea anterioară: art. 47 alin. (2) şi art. 50 C. fam.

Art. 410. Posesia de stat. (1) *Posesia de stat* este starea de fapt care indică legăturile de filiație şi rudenie dintre copil şi familia din care se pretinde că face parte. Ea constă, în principal, în oricare dintre următoarele împrejurări:

a) o persoană se comportă față de un copil ca fiind al său, îngrijindu-se de creşterea şi educarea sa, iar copilul se comportă față de această persoană ca fiind părintele său;

b) copilul este recunoscut de către familie, în societate şi, când este cazul, de către autoritățile publice, ca fiind al persoanei despre care se pretinde că este părintele său;

c) copilul poartă numele persoanei despre care se pretinde că este părintele său.

(2) Posesia de stat trebuie să fie continuă, paşnică, publică şi neechivocă.

Reglementarea anterioară: art. 294 C. civ. 1864, forma anterioară abrogării prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954.

Art. 411. Posesia de stat conformă cu actul de naştere. (1) Nicio persoană nu poate reclama o altă filiaţie faţă de mamă decât aceea ce rezultă din actul său de naştere şi posesia de stat conformă cu acesta.

(2) Nimeni nu poate contesta filiaţia faţă de mamă a persoanei care are o posesie de stat conformă cu actul său de naştere.

(3) Cu toate acestea, dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit că a avut loc o substituire de copil ori că a fost înregistrată ca mamă a unui copil o altă femeie decât aceea care l-a născut, se poate face dovada adevăratei filiaţii cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară: art. 51 C. fam.

Art. 412. Timpul legal al concepţiunii. (1) Intervalul de timp cuprins între a trei suta şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepţiunii. El se calculează zi cu zi.

(2) Prin mijloace de probă ştiinţifice se poate face dovada concepţiunii copilului într-o anumită perioadă din intervalul de timp prevăzut la alin. (1) sau chiar în afara acestui interval.

Reglementarea anterioară: art. 61 C. fam.

Art. 413. Domeniul de aplicare. Dispoziţiile prezentului capitol referitoare la copil sunt aplicabile şi persoanei majore a cărei filiaţie este cercetată.

§2. Prezumţia de paternitate

Art. 414. Prezumţia de paternitate. (1) Copilul născut sau conceput în timpul căsătoriei are ca tată pe soţul mamei.

(2) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputinţă ca soţul mamei să fie tatăl copilului.

Reglementarea anterioară: art. 53 alin. (1) şi art. 54 alin. (1) C. fam.

§3. Recunoaşterea copilului

Art. 415. Felurile recunoaşterii. (1) Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinţi necunoscuţi, mama îl poate recunoaşte pe copil.

(2) Copilul conceput şi născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de către tatăl său.

(3) După moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenţi fireşti.

Reglementarea anterioară: art. 48 alin. (1) şi art. 57 alin. (1) C. fam.

Art. 416. Formele recunoaşterii. (1) Recunoaşterea poate fi făcută prin declaraţie la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor, prin înscris autentic sau prin testament.

(2) Dacă recunoaşterea este făcută prin înscris autentic, o copie a acestuia este trimisă din oficiu serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor

competent, pentru a se face menţiunea corespunzătoare în registrele de stare civilă.

(3) Recunoaşterea, chiar dacă a fost făcută prin testament, este irevocabilă.

Reglementarea anterioară: art. 48 alin. (2) şi (3) şi art. 57 alin. (2) C. fam.

Art. 417. Recunoaşterea de către minorul necăsătorit. Minorul necăsătorit îl poate recunoaşte singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoaşterii.

Art. 418. Nulitatea absolută a recunoaşterii. Recunoaşterea este lovită de nulitate absolută dacă:

a) a fost recunoscut un copil a cărui filiaţie, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată. Cu toate acestea, dacă filiaţia anterioară a fost înlăturată prin hotărâre judecătorească, recunoaşterea este valabilă;

b) a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenţi fireşti;

c) a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

Legislaţie conexă: art. 1325 NCC, coroborat cu art. 1247 NCC.

Art. 419. Nulitatea relativă a recunoaşterii. (1) Recunoaşterea poate fi anulată pentru eroare, dol sau violenţă.

(2) Prescripţia dreptului la acţiune începe să curgă de la data încetării violenţei ori, după caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Art. 420. Contestarea recunoaşterii de filiaţie. (1) Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată oricând şi de orice persoană interesată.

(2) Dacă recunoaşterea este contestată de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada filiaţiei este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

Reglementarea anterioară: art. 49 şi art. 58 C. fam.

§4. Acţiuni privind filiaţia

I. Contestarea filiaţiei

Art. 421. Acţiunea în contestaţia filiaţiei. (1) Orice persoană interesată poate contesta oricând, prin acţiune în justiţie, filiaţia stabilită printr-un act de naştere ce nu este conform cu posesia de stat.

(2) În acest caz, filiaţia se dovedeşte prin certificatul medical constatator al naşterii, prin expertiza medico-legală de stabilire a filiaţiei sau, în lipsa certificatului ori în cazul imposibilităţii efectuării expertizei, prin orice mijloc de probă, inclusiv prin posesia de stat.

(3) Cu toate acestea, dovada filiaţiei nu se face prin martori decât în cazul prevăzut la art. 411 alin. (3) sau atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare acţiunea formulată.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă

Art. 422. Acțiunea în stabilirea maternității. În cazul în care, din orice motiv, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al naşterii ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al naşterii, filiația față de mamă se poate stabili printr-o acțiune în stabilirea maternității, în cadrul căreia pot fi administrate orice mijloace de probă.

Reglementarea anterioară: art. 50 C. fam.

Art. 423. Regimul juridic al acțiunii în stabilirea maternității. (1) Dreptul la acțiunea în stabilirea filiației față de mamă aparține copilului şi se porneşte, în numele acestuia, de către reprezentantul său legal.

(2) Acțiunea poate să fie pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea poate fi introdusă şi împotriva moştenitorilor pretinsei mame.

(4) Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

(5) Dacă însă copilul a decedat înainte de a introduce acțiunea, moştenitorii săi pot să o introducă în termen de un an de la data decesului.

Reglementarea anterioară: art. 52 C. fam.

III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei

Art. 424. Stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească. Dacă tatăl din afara căsătoriei nu îl recunoaşte pe copil, paternitatea acestuia se poate stabili prin hotărâre judecătorească.

Art. 425. Acțiunea în stabilirea paternității. (1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului şi se porneşte în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, sau de către reprezentantul lui legal.

(2) Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 59 C. fam.

Art. 426. Prezumția filiației față de pretinsul tată. (1) Paternitatea se prezumă dacă se dovedeşte că pretinsul tată a convieţuit cu mama copilului în perioada timpului legal al concepțiunii.

(2) Prezumția este înlăturată dacă pretinsul tată dovedește că este exclus ca el să îl fi conceput pe copil.

Art. 427. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului.

(2) Dispozițiile art. 423 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 60 C. fam.

Art. 428. Despăgubiri. (1) Mama copilului poate cere pretinsului tată să îi plătească jumătate din:

a) cheltuielile nașterii și ale lehuziei;

b) cheltuielile făcute cu întreținerea ei în timpul sarcinii și în perioada de lehuzie.

(2) Mama poate solicita aceste despăgubiri chiar și atunci când copilul s-a născut mort sau a murit înainte de pronunțarea hotărârii privind stabilirea paternității.

(3) Dreptul la acțiune al mamei se prescrie în termen de 3 ani de la nașterea copilului.

(4) Mama nu poate cere aceste despăgubiri dacă nu a formulat și acțiune pentru stabilirea paternității.

(5) În afara cheltuielilor prevăzute la alin. (1), mama și moștenitorii ei au dreptul la despăgubiri pentru orice alte prejudicii, potrivit dreptului comun.

IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie

Art. 429. Acțiunea în tăgada paternității. (1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de soțul mamei, de mamă, de tatăl biologic, precum și de copil. Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată și de moștenitorii acestora, în condițiile legii.

(2) Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului; când acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei sale și, dacă este cazul, a altor moștenitori ai săi.

(3) Dacă soțul este pus sub interdicție, acțiunea poate fi pornită de tutore, iar în lipsă, de un curator numit de instanța judecătorească.

(4) Mama sau copilul poate introduce acțiunea împotriva soțului. Dacă acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor lui.

(5) Tatăl biologic poate introduce acțiunea împotriva soțului mamei și a copilului. Dacă aceștia sunt decedați, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor.

Legea de aplicare:

Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 54 C. fam.

Art. 430. Tăgada paternității de către soțul mamei. (1) Soțul mamei poate introduce acțiunea în tăgada paternității în termen de 3 ani, care curge fie de la data la care soțul a cunoscut că este prezumat tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, când a aflat că prezumția nu corespunde realității.

(2) Termenul nu curge împotriva soțului pus sub interdicție judecătorească și, chiar dacă acțiunea nu a fost pornită de tutore, ea poate fi introdusă de soț în termen de 3 ani de la data ridicării interdicției.

(3) Dacă soțul a murit înainte de împlinirea termenul menționat la alin. (1), fără a porni acțiunea, aceasta poate fi pornită de către moștenitori în termen de un an de la data decesului.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 55 C. fam.

Art. 431. Tăgada paternității de către mamă. (1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de către mamă în termen de 3 ani de la data nașterii copilului.

(2) Dispozițiile art. 429 alin. (3) și art. 430 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Art. 432. Tăgada paternității de către pretinsul tată biologic. (1) Acțiunea în tăgada paternității introdusă de către cel care se pretinde tată biologic poate fi admisă numai dacă acesta face dovada paternității sale față de copil.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții tatălui biologic. Dacă acesta a decedat, acțiunea poate fi formulată de moștenitorii săi în termen de cel mult un an de la data decesului.

(3) Dispozițiile art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 59 alin. (2) și (3) C. fam.

Art. 433. Tăgada paternității de către copil și de către moștenitori. (1) Acțiunea în tăgada paternității se pornește de copil, în timpul minorității sale, prin reprezentantul său legal.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții copilului.

(3) Dispozițiile art. 423 alin. (5) și art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 54 alin. (2) și art. 60 alin. (4) C. fam.

Art. 434. Contestarea filiației față de tatăl din căsătorie. Orice persoană interesată poate cere, oricând, instanței să constate că nu sunt întrunite condițiile pentru ca prezumția de paternitate să se aplice unui copil înregistrat în actele de stare civilă ca fiind născut din căsătorie.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație

Art. 435. Filiația legal stabilită. (1) Atât timp cât o legătură de filiație legal stabilită nu a fost contestată în justiție, nu se poate stabili, pe nicio cale, o altă filiație.

(2) Dispozițiile art. 99 alin. (4) rămân aplicabile.

Art. 436. Citarea părinților şi a copilului. Părinții şi copilul vor fi citați în toate cauzele referitoare la filiație, chiar şi atunci când nu au calitatea de reclamant sau de pârât.

Art. 437. Inadmisibilitatea renunțării. (1) În acțiunile privitoare la filiație nu se poate renunța la drept.

(2) De asemenea, cel care introduce o acțiune privitoare la filiație în numele unui copil sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească, precum şi copilul minor care a introdus singur, potrivit legii, o astfel de acțiune nu pot renunța la judecarea ei.

Art. 438. Situația copilului. (1) Prin hotărârea de admitere a acțiunii instanța se pronunță şi cu privire la stabilirea numelui copilului, exercitarea autorității părinteşti şi obligația părinților de a-l întreține pe copil.

(2) În cazul în care admite o acțiune în contestarea filiației, instanța poate stabili, dacă este cazul, modul în care copilul păstrează legături personale cu acela care l-a crescut.

Art. 439. Acțiunea formulată în caz de moştenire vacantă. În cazul în care, potrivit legii, o acțiune privitoare la filiație poate fi pornită împotriva moştenitorilor, iar moştenirea este vacantă, acțiunea poate fi introdusă împotriva comunei, oraşului sau, după caz, municipiului de la locul deschiderii moştenirii. Citarea în proces a renunțătorilor, dacă există, este obligatorie.

Art. 440. Efectele stabilirii filiației asupra unui proces penal. În cazul infracțiunilor a căror calificare presupune existența unui raport de filiație care nu este legal stabilit, hotărârea penală nu poate fi pronunțată înainte de rămânerea definitivă a hotărârii civile privitoare la raportul de filiație.

Secțiunea a 2-a. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator

Art. 441. Regimul filiației. (1) Reproducerea umană asistată medical cu terț donator nu determină nicio legătură de filiație între copil şi donator.

(2) În acest caz, nicio acțiune în răspundere nu poate fi pornită împotriva donatorului.

(3) Părinți, în sensul dat de prezenta secțiune, nu pot fi decât un bărbat şi o femeie sau o femeie singură.

Art. 442. Condiții. (1) Părinții care, pentru a avea un copil, doresc să recurgă la reproducerea asistată medical cu terț donator trebuie să îşi dea consimțământul în prealabil, în condiții care să asigure deplina confidențialitate, în fața unui notar public care să le explice, în mod expres, consecințele actului lor cu privire la filiație.

(2) Consimțământul rămâne fără efect în cazul decesului, al formulării unei cereri de divorț sau al separației în fapt, survenite anterior momentului concepțiunii realizate în cadrul reproducerii umane asistate medical. El poate fi revocat oricând, în scris, inclusiv în fața medicului chemat să asigure asistența pentru reproducerea cu terț donator.

Art. 443. Contestarea filiației. (1) Nimeni nu poate contesta filiația copilului pentru motive ce țin de reproducerea asistată medical şi nici copilul astfel născut nu poate contesta filiația sa.

(2) Cu toate acestea, soțul mamei poate tăgădui paternitatea copilului, în condițiile legii, dacă nu a consimțit la reproducerea asistată medical realizată cu ajutorul unui terț donator.

(3) În cazul în care copilul nu a fost conceput în acest mod, dispozițiile privind tăgăduirea paternității rămân aplicabile.

Art. 444. Răspunderea tatălui. Cel care, după ce a consimțit la reproducerea asistată medical cu terț donator, nu recunoaşte copilul astfel născut în afara căsătoriei răspunde față de mamă şi față de copil. În acest caz, paternitatea copilului este stabilită pe cale judecătorească în condițiile art. 411 şi 423.

Art. 445. Confidențialitatea informațiilor. (1) Orice informații privind reproducerea umană asistată medical sunt confidențiale.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, în lipsa unor astfel de informații, există riscul unui prejudiciu grav pentru sănătatea unei persoane astfel concepute sau a descendenților acesteia, instanța poate autoriza transmiterea lor, în mod confidențial, medicului sau autorităților competente.

(3) De asemenea, oricare dintre descendenții persoanei astfel concepute poate să se prevaleze de acest drept, dacă faptul de a fi privat de informațiile pe care le cere poate să prejudicieze grav sănătatea sa ori pe cea a unei persoane care îi este apropiată.

Art. 446. Raporturile dintre tată şi copil. Tatăl are aceleaşi drepturi şi obligații față de copilul născut prin reproducere asistată medical cu terț donator ca şi față de un copil născut prin concepțiune naturală.

Art. 447. Reguli aplicabile. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator, regimul său juridic, asigurarea confidențialității informațiilor care țin de aceasta, precum şi modul de transmitere a lor se stabilesc prin lege specială.

Secțiunea a 3-a. Situația legală a copilului

Art. 448. Egalitatea în drepturi a copiilor. Copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită potrivit legii are, față de fiecare părinte şi rudele acestuia, aceeaşi situație ca şi aceea a unui copil din căsătorie.

Reglementarea anterioară: art. 63 C. fam.

Art. 449. Numele copilului din căsătorie. (1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinților săi.

(2) Dacă părinții nu au un nume comun, copilul ia numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se stabileşte prin acordul părinților şi se declară, odată cu naşterea copilului, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor.

(3) În lipsa acordului părinților, instanța de tutelă hotărăşte şi comunică de îndată hotărârea rămasă definitivă la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor unde a fost înregistrată naşterea.

Reglementarea anterioară: art. 62 C. fam.

Art. 450. Numele copilului din afara căsătoriei. (1) Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită.

(2) În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior şi față de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinților, poate lua numele de familie al părintelui față de care şi-a stabilit filiația ulterior sau numele reunite ale acestora. Noul nume de familie al copilului se declară de către părinți, împreună, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor la care a fost înregistrată naşterea. În lipsa acordului părinților se aplică dispozițiile art. 449 alin. (3).

(3) În cazul în care copilul şi-a stabilit filiația în acelaşi timp față de ambii părinți, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 449 alin. (2) şi (3).

Reglementarea anterioară: art. 64 C. fam.

Capitolul III. Adopția

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 451. Noțiune. *Adopția* este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator şi adoptat, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

Reglementarea anterioară: art. 1 din Legea nr. 273/2004.

Legislație conexă: Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Art. 452. Principiile adopției. Adopția este supusă cumulativ următoarelor principii:

a) interesul superior al copilului;

b) necesitatea de a asigura creşterea şi educarea copilului într-un mediu familial;

c) continuitatea creşterii şi educării copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, lingvistică, religioasă şi culturală;

d) celeritatea în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției.

Legislație conexă: art. 1 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Art. 453. Adopția internațională. Condițiile şi procedura adopției internaționale, ca şi efectele acesteia asupra cetățeniei copilului se stabilesc prin lege specială.

Legislație conexă: art. 52-65 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Art. 454. Procedura adopției. (1) Adopția se încuviințează de către instanța de tutelă, dacă este în interesul superior al copilului şi sunt îndeplinite toate celelalte condiții prevăzute de lege.

(2) Procedura adopției este reglementată prin lege specială.

Legislație conexă: art. 16-51 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției

§1. Persoanele care pot fi adoptate

Art. 455. Vârsta adoptatului. (1) Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacității depline de exercițiu.

(2) Cu toate acestea, poate fi adoptată, în condițiile legii, şi persoana care a dobândit capacitate deplină de exercițiu, dacă a fost crescută în timpul minorității de către cel care doreşte să o adopte.

Legea de aplicare:

Art. 48. Dispozițiile art. 455 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul în care minorul dobândeşte capacitate de exercițiu anticipată, potrivit art. 40 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 5 din Legea nr. 273/2004.

Art. 456. Pluralitatea de adoptați – frați şi surori. Adopția fraților, indiferent de sex, de către persoane sau familii diferite se poate face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Reglementarea anterioară: art. 6 din Legea nr. 273/2004.

Art. 457. Interzicerea adopției între frați. Adopția între frați, indiferent de sex, este interzisă.

Reglementarea anterioară: art. 8 alin. (1) din Legea nr. 273/2004.

Art. 458. Situația soților. Adopția a 2 soți sau foşti soți de către acelaşi adoptator sau familie adoptatoare, precum şi adopția între soți sau foşti soți sunt interzise.

Reglementarea anterioară: art. 8 alin. (2) din Legea nr. 273/2004.

§2. Persoanele care pot adopta

Art. 459. Capacitatea şi starea de sănătate. Persoanele care nu au capacitate deplină de exercițiu, precum şi persoanele cu boli psihice şi handicap mintal nu pot adopta.

Reglementarea anterioară: art. 8 alin. (3) şi art. 9 alin. (1) din Legea nr. 273/2004.

Art. 460. Diferența de vârstă. (1) Adoptatorul trebuie să fie cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât adoptatul.

(2) Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate încuviința adopția chiar dacă diferența de vârstă dintre adoptat şi adoptator este mai mică decât 18 ani, dar nu mai puțin de 16 ani.

Reglementarea anterioară: art. 9 din Legea nr. 273/2004.

Art. 461. Condițiile morale şi materiale. (1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale şi condițiile materiale necesare creşterii, educării şi dezvoltării armonioase a copilului.

(2) Îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritățile competente, potrivit legii speciale.

Reglementarea anterioară: art. 10 din Legea nr. 273/2004.

Art. 462. Adopția simultană sau succesivă. (1) Două persoane nu pot adopta împreună, nici simultan şi nici succesiv, cu excepția cazului în care sunt soț şi soție.

(2) Cu toate acestea, o nouă adopție poate fi încuviințată atunci când:

a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții;

b) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

(3) Două persoane de acelaşi sex nu pot adopta împreună.

Reglementarea anterioară: art. 7 din Legea nr. 273/2004.

§3. Consimțământul la adopție

Art. 463. Persoanele care consimt la adopție. (1) Pentru încheierea unei adopții este necesar consimțământul următoarelor persoane:

a) părinții fireşti ori, după caz, tutorele copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți sau dispăruți ori puşi sub interdicție, în condițiile legii;

b) adoptatul care a împlinit 10 ani;

c) adoptatorul sau, după caz, soții din familia adoptatoare, când aceştia adoptă împreună;

d) soțul celui care adoptă, cu excepția cazului în care lipsa discernământului îl pune în imposibilitatea de a-şi manifesta voința.

(2) Nu este valabil consimțământul dat în considerarea promisiunii sau obținerii efective a unor foloase, indiferent de natura acestora.

Reglementarea anterioară: art. 11 din Legea nr. 273/2004.

Art. 464. Situații speciale privind consimțământul părinților. (1) Dacă unul dintre părinții fireşti este necunoscut, mort, declarat mort, precum şi dacă se află, din orice motiv, în imposibilitate de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte este îndestulător. Când ambii părinți se află în una dintre aceste situații, adopția se poate încheia fără consimțământul lor.

(2) Părintele sau părinții decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti ori cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. În aceste cazuri, consimțământul celui care exercită autoritatea părintească este şi el obligatoriu.

(3) Persoana căsătorită care a adoptat un copil trebuie să consimtă la adopția aceluiaşi copil de către soțul său. Consimțământul părinților fireşti nu mai este necesar în acest caz.

Reglementarea anterioară: art. 12 din Legea nr. 273/2004.

Art. 465. Libertatea consimțământului părinților. Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului cu familia sa de origine.

Legislație conexă: art. 9 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției (republicată în M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Art. 466. Darea şi revocarea consimțământului părinților. (1) Consimțământul la adopție al părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului.

(2) Consimțământul dat în condițiile alin. (1) poate fi revocat în termen de 30 de zile de la data exprimării lui.

Reglementarea anterioară: art. 16 din Legea nr. 273/2004.

Art. 467. Refuzul părinților de a-şi da consimțământul. În mod excepțional, instanța de tutelă poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopție, dacă se dovedeşte, cu orice mijloc de probă, că acesta este abuziv şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al

copilului, ţinând seama şi de opinia acestuia, dată în condiţiile legii, cu motivarea expresă a hotărârii în această privinţă.

Reglementarea anterioară: art. 13 din Legea nr. 273/2004.

Art. 468. Condiţiile exprimării consimţământului. Condiţiile în care îşi exprimă consimţământul persoanele chemate să consimtă la adopţie sunt reglementate prin lege specială.

Legea de aplicare:
Art. 49. Adopţiile încuviinţate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce priveşte validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviinţate.

Secţiunea a 3-a. Efectele adopţiei

Art. 469. Data adopţiei. Adopţia produce efecte de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti prin care a fost încuviinţată.

Reglementarea anterioară: art. 56 alin. (1) din Legea nr. 273/2004.

Art. 470. Efectele asupra rudeniei. (1) Prin adopţie se stabilesc filiaţia dintre adoptat şi cel care adoptă, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

(2) Raporturile de rudenie încetează între adoptat şi descendenţii săi, pe de o parte, şi părinţii fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte.

(3) Când adoptator este soţul părintelui firesc sau adoptiv, legăturile de rudenie ale adoptatului încetează numai în raport cu părintele firesc şi rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

Reglementarea anterioară: art. 56 alin. (2) şi (3) din Legea nr. 273/2004.

Art. 471. Raporturile dintre adoptator şi adoptat. (1) Adoptatorul are faţă de copilul adoptat drepturile şi îndatoririle părintelui faţă de copilul său firesc.

(2) În cazul în care cel care adoptă este soţul părintelui firesc al adoptatului, drepturile şi îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator şi părintele firesc căsătorit cu acesta.

(3) Adoptatul are faţă de adoptator drepturile şi îndatoririle pe care le are orice persoană faţă de părinţii săi fireşti.

Reglementarea anterioară: art. 57 din Legea nr. 273/2004.

Art. 472. Decăderea adoptatorului din exerciţiul drepturilor părinteşti. Dacă adoptatorul este decăzut din exerciţiul drepturilor părinteşti, instanţa de tutelă, ţinând seama de interesul superior al copilului, poate să instituie tutela sau una dintre măsurile de protecţie prevăzute de lege. Ascultarea copilului este obligatorie, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 473. Numele adoptatului. (1) Copilul adoptat dobândeşte prin adopţie numele de familie al celui care adoptă.

(2) Dacă adopția se face de către 2 soți ori de către soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, copilul adoptat poartă acest nume. În cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței care încuviințează adopția numele pe care acesta urmează să îl poarte. Dacă soții nu se înțeleg, hotărăște instanța. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.

(3) Pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare și cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat.

(4) În cazul adopției unei persoane căsătorite, care poartă un nume comun cu celălalt soț, soțul adoptat poate lua numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, dat în fața instanței care încuviințează adopția.

(5) Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a adopției, serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor competent întocmește, în condițiile legii, un nou act de naștere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi firești. Vechiul act de naștere se păstrează, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

Reglementarea anterioară: art. 59 din Legea nr. 273/2004.

Art. 474. Informațiile cu privire la adopție. Informațiile cu privire la adopție sunt confidențiale. Modul în care adoptatul este informat cu privire la adopție și la familia sa de origine, precum și regimul juridic general al informațiilor privind adopția se stabilesc prin lege specială.

Legislație conexă: art. 68 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției (republicată în M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Secțiunea a 4-a. Încetarea adopției

Art. 475. Încetarea adopției. Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a anulării ori a constatării nulității sale.

Reglementarea anterioară: art. 60 din Legea nr. 273/2004.

Art. 476. Desfacerea adopției. (1) Adopția este desfăcută de drept în cazul prevăzut la art. 462 alin. (2) lit. a).

(2) De asemenea, adopția poate fi desfăcută în cazul în care față de adoptat este necesară luarea unei măsuri de protecție prevăzute de lege, dacă desfacerea adopției este în interesul superior al copilului. În acest caz, adopția se consideră desfăcută la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care se dispune măsura de protecție, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară: art. 61 din Legea nr. 273/2004.

Art. 477. Desfacerea adopției la cererea adoptatorului. (1) Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare, dacă adoptatul a atentat la viața lor sau a ascendenților ori descendenților lor, precum și atunci

când adoptatul s-a făcut vinovat față de adoptatori de fapte penale pedepsite cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin 2 ani.

(2) Dacă adoptatorul a decedat ca urmare a faptelor adoptatului, adopția poate fi desfăcută la cererea celor care ar fi venit la moştenire împreună cu adoptatul sau în lipsa acestuia.

(3) Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului numai după ce adoptatul a dobândit capacitate deplină de exercițiu, în condițiile legii, chiar dacă faptele au fost săvârşite anterior acestei date.

Art. 478. Desfacerea adopției la cererea adoptatului. Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatului dacă adoptatorul s-a făcut vinovat față de adoptat de faptele prevăzute la art. 477.

Art. 479. Anularea adopției. (1) Adopția poate fi anulată la cererea oricărei persoane chemate să consimtă la încheierea ei şi al cărei consimțământ a fost viciat prin eroare asupra identității adoptatului, dol sau violență.

(2) Acțiunea poate fi formulată în termen de 6 luni de la descoperirea erorii sau a dolului ori de la data încetării violenței, dar nu mai târziu de 2 ani de la încheierea adopției.

Art. 480. Nulitatea absolută a adopției. (1) Sunt nule adopția fictivă, precum şi cea încheiată cu încălcarea condițiilor de formă sau de fond, dacă, în acest din urmă caz, legea nu o sancționează cu nulitatea relativă.

(2) Adopția este fictivă dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului.

(3) Acțiunea în constatarea nulității adopției poate fi formulată de orice persoană interesată.

Reglementarea anterioară: art. 62 alin. (1) şi art. 63 din Legea nr. 273/2004.

Art. 481. Menținerea adopției. Instanța poate respinge cererea privind nulitatea dacă menținerea adopției este în interesul celui adoptat. Acesta este întotdeauna ascultat, dispozițiile art. 264 aplicându-se în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 62 alin. (2) din Legea nr. 273/2004.

Art. 482. Efectele încetării adopției. (1) La încetarea adopției, părinții firești ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti, cu excepția cazului când instanța hotărăşte că este în interesul superior al copilului să instituie tutela sau o altă măsură de protecție a copilului, în condițiile legii.

(2) De asemenea, adoptatul redobândeşte numele de familie şi, după caz, prenumele avut înainte de încuviințarea adopției. Cu toate acestea, pentru motive temeinice, instanța poate încuviința ca acesta să păstreze numele dobândit prin adopție.

(3) Adoptatul este întotdeauna ascultat în condițiile art. 264.

Reglementarea anterioară: art. 65 din Legea nr. 273/2004.

Titlul IV. Autoritatea părintească

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 483. Autoritatea părintească. (1) *Autoritatea părintească* este ansamblul de drepturi şi îndatoriri care privesc atât persoana, cât şi bunurile copilului şi aparţin în mod egal ambilor părinţi.

(2) Părinţii exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, şi îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ţinând cont de vârsta şi de gradul său de maturitate.

(3) Ambii părinţi răspund pentru creşterea copiilor lor minori.

Legislaţie conexă: art. 2 şi art. 36 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 484. Durata autorităţii părinteşti. Autoritatea părintească se exercită până la data când copilul dobândeşte capacitatea deplină de exerciţiu.

Art. 485. Îndatorirea de respect. Copilul datorează respect părinţilor săi indiferent de vârsta sa.

Art. 486. Neînţelegerile dintre părinţi. Ori de câte ori există neînţelegeri între părinţi cu privire la exerciţiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, instanţa de tutelă, după ce îi ascultă pe părinţi şi luând în considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, hotărăşte potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile.

Legislaţie conexă: art. 36 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Capitolul II. Drepturile şi îndatoririle părinteşti

Art. 487. Conţinutul autorităţii părinteşti. Părinţii au dreptul şi îndatorirea de a creşte copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, psihică şi intelectuală, de educaţia, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, însuşirilor şi nevoilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea şi sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaşte acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 101 C. fam.

Art. 488. Îndatoririle specifice. (1) Părinţii au îndatorirea de a creşte copilul în condiţii care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială în mod armonios.

(2) În acest scop, părinţii sunt obligaţi:

a) să coopereze cu copilul şi să îi respecte viaţa intimă, privată şi demnitatea;

b) să prezinte şi să permită informarea şi lămurirea copilului despre toate actele şi faptele care l-ar putea afecta şi să ia în considerare opinia acestuia;

c) să ia toate măsurile necesare pentru protejarea şi realizarea drepturilor copilului;

d) să coopereze cu persoanele fizice şi persoanele juridice cu atribuţii în domeniul îngrijirii, educării şi formării profesionale a copilului.

Legislaţie conexă: art. 37 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 489. Măsurile disciplinare. Măsurile disciplinare nu pot fi luate de părinţi decât cu respectarea demnităţii copilului. Sunt interzise luarea unor măsuri, precum şi aplicarea unor pedepse fizice, de natură a afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emoţională a copilului.

Legislaţie conexă: art. 33 alin. (2) din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 490. Drepturile părintelui minor. (1) Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile şi îndatoririle părinteşti cu privire la persoana copilului.

(2) Drepturile şi îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în condiţiile legii.

Art. 491. Religia copilului. (1) Părinţii îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în condiţiile legii, ţinând seama de opinia, vârsta şi de gradul de maturitate ale acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

(2) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul să îşi aleagă liber confesiunea religioasă.

Legislaţie conexă: art. 30 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 492. Numele copilului. Părinţii aleg prenumele şi, când este cazul, numele de familie al copilului, în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: art. 9 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014).

Art. 493. Supravegherea copilului. Părinţii au dreptul şi îndatorirea de supraveghere a copilului minor.

Art. 494. Relaţiile sociale ale copilului. Părinţii sau reprezentanţii legali ai copilului pot, numai în baza unor motive temeinice, să împiedice corespondenţa şi legăturile personale ale copilului în vârstă de până la 14 ani. Neînţelegerile se soluţionează de către instanţa de tutelă, cu ascultarea copilului, în condiţiile art. 264.

Art. 495. Înapoierea copilului de la alte persoane. (1) Părinţii pot cere oricând instanţei de tutelă înapoierea copilului de la orice persoană care îl ţine fără drept.

(2) Instanţa de tutelă poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului.

(3) Ascultarea copilului este obligatorie, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 103 C. fam.

Art. 496. Locuința copilului. (1) Copilul minor locuieşte la părinții săi.

(2) Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceştia vor stabili, de comun acord, locuința copilului.

(3) În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă hotărăşte, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială şi ascultându-i pe părinți şi pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.

(4) Locuința copilului, stabilită potrivit prezentului articol, nu poate fi schimbată fără acordul părinților decât în cazurile prevăzute expres de lege.

(5) Părintele la care copilul nu locuieşte în mod statornic are dreptul de a avea legături personale cu minorul, la locuința acestuia. Instanța de tutelă poate limita exercițiul acestui drept, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Reglementarea anterioară: art. 100 C. fam.

Art. 497. Schimbarea locuinței copilului. (1) Dacă afectează exercițiul autorității sau al unor drepturi părinteşti, schimbarea locuinței copilului, împreună cu părintele la care locuieşte, nu poate avea loc decât cu acordul prealabil al celuilalt părinte.

(2) În caz de neînțelegere între părinți, hotărăşte instanța de tutelă potrivit interesului superior al copilului, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială şi ascultându-i pe părinți. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 498. Schimbarea felului învățăturii ori al pregătirii profesionale. (1) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere părinților să îşi schimbe felul învățăturii sau al pregătirii profesionale ori locuința necesară desăvârşirii învățăturii ori pregătirii sale profesionale.

(2) Dacă părinții se opun, copilul poate sesiza instanța de tutelă, iar aceasta hotărăşte pe baza raportului de anchetă psihosocială. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 102 C. fam.

Art. 499. Obligația de întreținere. (1) Tatăl şi mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum şi educația, învățătura şi pregătirea sa profesională.

(2) Dacă minorul are un venit propriu care nu este îndestulător, părinții au obligația de a-i asigura condițiile necesare pentru creşterea, educarea şi pregătirea sa profesională.

(3) Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăşi vârsta de 26 de ani.

(4) În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere, felul şi modalitățile executării, precum şi contribuția fiecăruia dintre părinți se stabilesc de instanța de tutelă pe baza raportului de anchetă psihosocială.

Reglementarea anterioară: art. 107 C. fam.

Art. 500. Independența patrimonială. Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului şi nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moştenire şi la întreținere.

Reglementarea anterioară: art. 106 C. fam.

Art. 501. Administrarea bunurilor copilului. (1) Părinții au dreptul şi îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum şi de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz.

(2) După împlinirea vârstei de 14 ani minorul îşi exercită drepturile şi îşi execută obligațiile singur, în condițiile legii, însă numai cu încuviințarea părinților şi, după caz, a instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară: art. 105 şi art. 124 alin. (2) C. fam.

Art. 502. Alte dispoziții aplicabile. (1) Drepturile şi îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului sunt aceleaşi cu cele ale tutorelui, dispozițiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) Cu toate acestea, nu se întocmeşte inventarul prevăzut la art. 140, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Reglementarea anterioară: art. 105 alin. (3) C. fam.

Capitolul III. Exercitarea autorității părinteşti

Art. 503. Modul de exercitare a autorității părinteşti. (1) Părinții exercită împreună şi în mod egal autoritatea părintească.

(2) Față de terți de bună-credință, oricare dintre părinți, care îndeplineşte singur un act curent pentru exercitarea drepturilor şi îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, este prezumat că are şi consimțământul celuilalt părinte.

Legea de aplicare:
Art. 50. Dispozițiile art. 503 alin. (2) din Codul civil privind prezumția de mandat tacit reciproc între părinți sunt aplicabile în cazul actelor curente încheiate de unul dintre părinți, după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 98 alin. (1) C. fam.

Art. 504. Exercitarea autorității părinteşti în caz de divorț. Dacă părinții sunt divorțați, autoritatea părintească se exercită potrivit dispozițiilor referitoare la efectele divorțului în raporturile dintre părinți şi copii.

Art. 505. Copilul din afara căsătoriei. (1) În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv față de ambii părinți, autoritatea părintească se exercită în comun şi în mod egal de către părinți, dacă aceştia conviețuiesc.

(2) Dacă părinții copilului din afara căsătoriei nu conviețuiesc, modul de exercitare a autorității părinteşti se stabileşte de către instanța de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț.

(3) Instanța sesizată cu o cerere privind stabilirea filiației este obligată să dispună asupra modului de exercitare a autorității părinteşti, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț.

Reglementarea anterioară: art. 65 C. fam.

Art. 506. Învoiala părinților. Cu încuviințarea instanței de tutelă părinții se pot înțelege cu privire la exercitarea autorității părinteşti sau cu privire la luarea unei măsuri de protecție a copilului, dacă este respectat interesul superior al acestuia. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 507. Exercitarea autorității părinteşti de către un singur părinte. Dacă unul dintre părinți este decedat, declarat mort prin hotărâre judecătorească, pus sub interdicție, decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti sau dacă, din orice motiv, se află în neputință de a-şi exprima voința, celălalt părinte exercită singur autoritatea părintească.

Reglementarea anterioară: art. 98 alin. (2) C. fam.

Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti

Art. 508. Condiții. (1) Instanța de tutelă, la cererea autorităților administrației publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, poate pronunța decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti dacă părintele pune în pericol viața, sănătatea sau dezvoltarea copilului prin relele tratamente aplicate acestuia, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtarea abuzivă, prin neglijența gravă în îndeplinirea obligațiilor părinteşti ori prin atingerea gravă a interesului superior al copilului.

(2) Cererea se judecă de urgență, cu citarea părinților şi pe baza raportului de anchetă psihosocială. Participarea procurorului este obligatorie.

Reglementarea anterioară: art. 109 C. fam.

Art. 509. Întinderea decăderii. (1) Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti este totală şi se întinde asupra tuturor copiilor născuți la data pronunțării hotărârii.

(2) Cu toate acestea, instanța poate dispune decăderea numai cu privire la anumite drepturi părinteşti ori la anumiți copii, dar numai dacă, în acest fel, nu sunt primejduite creşterea, educarea, învățătura şi pregătirea profesională a copiilor.

Reglementarea anterioară: art. 111 C. fam.

Art. 510. Obligația de întreținere. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti nu scuteşte părintele de obligația sa de a da întreținere copilului.

Reglementarea anterioară: art. 110 C. fam.

Art. 511. Instituirea tutelei. În cazul în care, după decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti, copilul se află în situația de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinți, se instituie tutela.

Reglementarea anterioară: art. 113 C. fam.

Art. 512. Redarea exercițiului drepturilor părinteşti. (1) Instanța redă părintelui exercițiul drepturilor părinteşti, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exercițiul acestora şi dacă părintele nu mai pune în pericol viața, sănătatea şi dezvoltarea copilului.

(2) Până la soluționarea cererii, instanța poate îngădui părintelui să aibă legături personale cu copilul, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Reglementarea anterioară: art. 112 C. fam.

Titlul V. Obligația de întreținere

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 513. Caracterul legal al obligației de întreținere. Obligația de întreținere există numai între persoanele prevăzute de lege. Ea se datorează numai dacă sunt întrunite condițiile cerute de lege.

Art. 514. Caracterul personal al obligației de întreținere. (1) Obligația de întreținere are caracter personal.

(2) Ea se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligației de întreținere, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(3) Dreptul la întreținere nu poate fi cedat şi nu poate fi urmărit decât în condițiile prevăzute de lege.

Art. 515. Inadmisibilitatea renunțării la întreținere. Nimeni nu poate renunța pentru viitor la dreptul său la întreținere.

Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere şi ordinea în care aceasta se datorează

Art. 516. Subiectele obligației de întreținere. (1) Obligația de întreținere există între soț şi soție, rudele în linie dreaptă, între frați şi surori, precum şi între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) privind obligația de întreținere între rudele în linie dreaptă, precum şi între frați şi surori sunt aplicabile şi în cazul adopției.

(3) Obligația de întreținere există între foştii soți, în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 86 C. fam.

Art. 517. Întreținerea copilului de către soțul părintelui său. (1) Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să presteze întreținere copilului cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.

(2) La rândul său, copilul poate fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut astfel timp de 10 ani.

Reglementarea anterioară: art. 87 C. fam.

Art. 518. Obligația de întreținere aparținând moștenitorilor. (1) Moștenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținere fără a avea obligația legală sunt ținuți, în măsura valorii bunurilor moștenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor.

(2) În cazul în care sunt mai mulți moștenitori, obligația este solidară, fiecare dintre ei contribuind la întreținerea minorului proporțional cu valoarea bunurilor moștenite.

Reglementarea anterioară: art. 96 C. fam.

Art. 519. Ordinea de plată a întreținerii. Întreținerea se datorează în ordinea următoare:

a) soții și foștii soți își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați;

b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;

c) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

Reglementarea anterioară: art. 89 C. fam.

Art. 520. Întreținerea în cazul desfacerii adopției. După încetarea adopției, adoptatul poate cere întreținere numai de la rudele sale firești sau, după caz, de la soțul său.

Art. 521. Pluralitatea de debitori. (1) În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art. 516 sunt obligate să întrețină aceeași persoană, ele vor contribui la plata întreținerii, proporțional cu mijloacele pe care le au.

(2) Dacă părintele are drept la întreținere de la mai mulți copii, el poate, în caz de urgență, să pornească acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreținerea se poate întoarce împotriva celorlalți obligați pentru partea fiecăruia.

Reglementarea anterioară: art. 90 C. fam.

Art. 522. Obligația subsidiară. În cazul în care cel obligat în primul rând la întreținere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanța de tutelă le poate obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreținere să o completeze, în ordinea stabilită la art. 519.

Reglementarea anterioară: art. 91 C. fam.

Art. 523. Divizibilitatea întreținerii. Când cel obligat nu poate presta, în același timp, întreținere tuturor celor îndreptățiți să o ceară, instanța de tutelă, ținând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreținerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptățite să o ceară. În acest caz, instanța hotărăște, totodată, modul în care se împarte întreținerea între persoanele care urmează a o primi.

Reglementarea anterioară: art. 92 C. fam.

Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere

Art. 524. Creditorul întreținerii. Are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau din bunurile sale.

Reglementarea anterioară: art. 86 alin. (2) C. fam.

Art. 525. Dreptul la întreținere al minorului. (1) Minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care părinții n-ar putea presta întreținerea fără a-şi primejdui propria lor existență, instanța de tutelă poate încuviința ca întreținerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu excepția celor de strictă necesitate.

Reglementarea anterioară: art. 86 alin. (3) C. fam.

Art. 526. Comportamentul necorespunzător. (1) Nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri.

(2) Acela care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate.

Art. 527. Debitorul întreținerii. (1) Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace.

(2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile şi bunurile acestuia, precum şi de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale.

Reglementarea anterioară: art. 94 alin. (1) C. fam.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 21/2015 (M. Of. nr. 943 din 21 decembrie 2015), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursurile în interesul legii formulate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție şi de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava şi a stabilit:

„În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) şi art. 529 alin. (1) şi (2) din Codul civil, echivalentul valoric al normei de hrană prevăzute de art. 2 alin. (4) şi art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică şi siguranță națională, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, nu se include în totalul veniturilor nete lunare în raport de care se stabileşte pensia de întreținere datorată de către părinte copilului".

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Art. 528. Dovada stării de nevoie. Starea de nevoie a persoanei îndreptățite la întreținere, precum şi mijloacele celui care datorează întreținere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Capitolul IV. Stabilirea şi executarea obligaţiei de întreţinere

Art. 529. Cuantumul întreţinerii. (1) Întreţinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

(2) Când întreţinerea este datorată de părinte, ea se stabileşte până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii şi o jumătate pentru 3 sau mai mulţi copii.

(3) Cuantumul întreţinerii datorate copiilor, împreună cu întreţinerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăşi jumătate din venitul net lunar al celui obligat.

Reglementarea anterioară: art. 94 C. fam.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 21/2015 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 527.

Art. 530. Modalităţile de executare. (1) Obligaţia de întreţinere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului şi, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învăţătură şi pregătire profesională.

(2) Dacă obligaţia de întreţinere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanţa de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreţinere, stabilită în bani.

(3) Pensia de întreţinere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreţinere. Dispoziţiile art. 529 alin. (2) şi (3) rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 93 C. fam.

Art. 531. Modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere. (1) Dacă se iveşte o schimbare în ceea ce priveşte mijloacele celui care prestează întreţinerea şi nevoia celui care o primeşte, instanţa de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micşora pensia de întreţinere sau poate hotărî încetarea plăţii ei.

(2) Pensia de întreţinere stabilită într-o sumă fixă se indexează de drept, trimestrial, în funcţie de rata inflaţiei.

Legea de aplicare:
Art. 51. Dispoziţiile art. 531 din Codul civil privind modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere sunt aplicabile şi în cazul pensiilor de întreţinere stabilite prin hotărâre judecătorească anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 94 alin. (2) C. fam.

Art. 532. Data de la care se datorează pensia de întreţinere. (1) Pensia de întreţinere se datorează de la data cererii de chemare în judecată.

(2) Cu toate acestea, pensia poate fi acordată şi pentru o perioadă anterioară, dacă introducerea cererii de chemare în judecată a fost întârziată din culpa debitorului.

Art. 533. Plata pensiei de întreținere. (1) Pensia de întreținere se plătește în rate periodice, la termenele convenite de părți sau, în lipsa acordului lor, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.

(2) Chiar dacă creditorul întreținerii a decedat în perioada corespunzătoare unei rate, întreținerea este datorată în întregime pentru acea perioadă.

(3) De asemenea, părțile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanța de tutelă poate hotărî ca întreținerea să se execute prin plata anticipată a unei sume globale care să acopere nevoile de întreținere ale celui îndreptățit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întreținerea, în măsura în care debitorul întreținerii are mijloacele necesare acoperirii acestei obligații.

Art. 534. Restituirea întreținerii nedatorate. Dacă, din orice motiv, se dovedește că întreținerea prestată, de bunăvoie sau ca urmare a unei hotărâri judecătorești, nu era datorată, cel care a executat obligația poate să ceară restituirea de la cel care a primit-o sau de la cel care avea, în realitate, obligația să o presteze, în acest din urmă caz, pe temeiul îmbogățirii fără justă cauză.

CARTEA A III-A. DESPRE BUNURI[1]

Titlul I. Bunurile şi drepturile reale în general

Capitolul I. Despre bunuri în general

Secţiunea 1. Despre distincţia bunurilor

Art. 535. Noţiune. Sunt bunuri lucrurile, corporale sau necorporale, care constituie obiectul unui drept patrimonial.

Art. 536. Bunurile mobile şi imobile. Bunurile sunt mobile sau imobile.

Reglementarea anterioară: art. 461 C. civ. 1864.

Legislaţie conexă: Protocolul nr. 1 adiţional la Convenţia europeană a drepturilor omului. A se vedea şi înţelesul noţiunii de „bun" în lumina jurisprudenţei C.E.D.O.

Art. 537. Bunurile imobile. Sunt imobile terenurile, izvoarele şi cursurile de apă, plantaţiile prinse în rădăcini, construcţiile şi orice alte lucrări fixate în pământ cu caracter permanent, platformele şi alte instalaţii de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum şi tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acestea cu caracter permanent.

Reglementarea anterioară: art. 462, art. 463, art. 464, art. 465 alin. (1), art. 467, art. 468, art. 470, art. 471 C. civ. 1864.

Art. 538. Bunurile care rămân sau devin imobile. (1) Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un imobil, pentru a fi din nou întrebuinţate, atât timp cât sunt păstrate în aceeaşi formă, precum şi părţile integrante ale unui imobil care sunt temporar detaşate de acesta, dacă sunt destinate spre a fi reintegrate.

(2) Materialele aduse pentru a fi întrebuinţate în locul celor vechi devin bunuri imobile din momentul în care au dobândit această destinaţie.

Reglementarea anterioară: art. 469 C. civ. 1864.

Art. 539. Bunurile mobile. (1) Bunurile pe care legea nu le consideră imobile sunt bunuri mobile.

(2) Sunt bunuri mobile şi undele electromagnetice sau asimilate acestora, precum şi energia de orice fel produse, captate şi transmise, în condiţiile legii, de orice persoană şi puse în serviciul său, indiferent de natura mobiliară sau imobiliară a sursei acestora.

---

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a III-a sunt cuprinse în art. 55-82[1] din Legea nr. 71/2011.

Reglementarea anterioară: art. 472, art. 473 şi art. 474 C. civ. 1864.

Art. 540. Bunurile mobile prin anticipaţie. (1) Bogăţiile de orice natură ale solului şi subsolului, fructele neculese încă, plantaţiile şi construcţiile încorporate în sol devin mobile prin anticipaţie, atunci când, prin voinţa părţilor, sunt privite în natura lor individuală în vederea detaşării lor.

(2) Pentru opozabilitate faţă de terţi, este necesară notarea în cartea funciară.

Reglementarea anterioară: art. 465 şi art. 466 C. civ. 1864.

Legislaţie conexă: Legea nr. 357/2005 privind bursele de mărfuri (M. Of. nr. 1115 din 9 decembrie 2005).

Art. 541. Universalitatea de fapt. (1) Constituie o universalitate de fapt ansamblul bunurilor care aparţin aceleiaşi persoane şi au o destinaţie comună stabilită prin voinţa acesteia sau prin lege.

(2) Bunurile care alcătuiesc universalitatea de fapt pot, împreună sau separat, să facă obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte.

Art. 542. Regulile aplicabile drepturilor purtând asupra bunurilor. (1) Dacă nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile şi drepturile reale asupra acestora.

(2) Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Reglementarea anterioară: art. 471 şi art. 474 C. civ. 1864.

Art. 543. Bunurile fungibile şi bunurile nefungibile. (1) Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.

(2) Sunt fungibile bunurile determinabile după număr, măsură sau greutate, astfel încât pot fi înlocuite unele prin altele în executarea unei obligaţii.

(3) Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Art. 544. Bunurile consumptibile şi bunurile neconsumptibile. (1) Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.

(2) Sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuinţare obişnuită implică înstrăinarea sau consumarea substanţei.

(3) Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă, prin act juridic, i se schimbă întrebuinţarea.

Art. 545. Bunurile divizibile şi bunurile indivizibile. (1) Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.

(2) Bunurile care nu pot fi împărţite în natură fără a li se schimba destinaţia sunt bunuri indivizibile.

(3) Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Art. 546. Bunurile principale şi bunurile accesorii. (1) Bunul care a fost destinat, în mod stabil şi exclusiv, întrebuinţării economice a altui bun este accesoriu atât timp cât satisface această utilizare.

(2) Destinaţia comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri.

(3) Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situația juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.

(4) Încetarea calității de bun accesoriu nu poate fi însă opusă unui terț care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal.

(5) Separarea temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu îi înlătură această calitate.

(6) Drepturile unui terț privitoare la un bun nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

Secțiunea a 2-a. Produsele bunurilor

Art. 547. Produsele bunurilor. Produsele bunurilor sunt fructele şi productele.

Art. 548. Fructele. (1) Fructele reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanța acestuia. Fructele sunt: naturale, industriale şi civile. Fructele civile se numesc şi venituri.

(2) Fructele naturale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obținute fără intervenția omului, cum ar fi acelea pe care pământul le produce de la sine, producția şi sporul animalelor.

(3) Fructele industriale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obținute ca rezultat al intervenției omului, cum ar fi recoltele de orice fel.

(4) Fructele civile sunt veniturile rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană în virtutea unui act juridic, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor şi dividendele.

Reglementarea anterioară: art. 522 şi art. 523 C. civ. 1864.

Art. 549. Productele. *Productele* sunt produsele obținute dintr-un bun cu consumarea sau diminuarea substanței acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră şi altele asemenea.

Art. 550. Dobândirea fructelor şi a productelor. (1) Fructele şi productele se cuvin proprietarului, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Dreptul de proprietate asupra fructelor naturale şi industriale se dobândeşte la data separării de bunul care le-a produs.

(3) Dreptul de proprietate asupra fructelor civile se dobândeşte zi cu zi.

(4) Cel care, fără acordul proprietarului, avansează cheltuielile necesare pentru producerea şi perceperea fructelor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.

(5) În acest caz, produsele sau contravaloarea acestora pot fi reținute până la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere obligarea posesorului la predarea produselor ori a contravalorii acestora dacă furnizează o garanție îndestulătoare.

Reglementarea anterioară: art. 483 şi art. 484 C. civ. 1864.

Capitolul II. Drepturile reale în general

Art. 551. Drepturile reale. Sunt drepturi reale:
1. dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
3. dreptul de uzufruct;
4. dreptul de uz;
5. dreptul de abitație;
6. dreptul de servitute;
7. dreptul de administrare;
8. dreptul de concesiune;
9. dreptul de folosință;
10. drepturile reale de garanție;
11. alte drepturi cărora legea le recunoaşte acest caracter.

Art. 552. Formele de proprietate. Proprietatea este publică sau privată.

Legislație conexă: art. 136 alin. (1) C. Rom.

Art. 553. Proprietatea privată. (1) Sunt obiect al proprietății private toate bunurile de uz sau de interes privat aparținând persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat sau de drept public, inclusiv bunurile care alcătuiesc domeniul privat al statului şi al unităților administrativ-teritoriale.

(2) Moştenirile vacante se constată prin certificat de vacanță succesorală şi intră în domeniul privat al comunei, oraşului sau municipiului, după caz, fără înscriere în cartea funciară. Imobilele cu privire la care s-a renunțat la dreptul de proprietate conform art. 562 alin. (2) se dobândesc, fără înscriere în cartea funciară, de comună, oraş sau municipiu, după caz, şi intră în domeniul privat al acestora prin hotărârea consiliului local.

(3) Moştenirile vacante şi imobilele menționate la alin. (2), aflate în străinătate, se cuvin statului român.

(4) Bunurile obiect al proprietății private, indiferent de titular, sunt şi rămân în circuitul civil, dacă prin lege nu se dispune altfel. Ele pot fi înstrăinate, pot face obiectul unei urmăriri silite şi pot fi dobândite prin orice mod prevăzut de lege.

Legea de aplicare:
Art. 55. Dispozițiile art. 553 alin. (2) din Codul civil se aplică numai moştenirilor deschise după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 477 C. civ. 1864.

Art. 554. Proprietatea publică. (1) Bunurile statului şi ale unităților administrativ-teritoriale care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz sau de interes public formează obiectul proprietății publice, însă numai dacă au fost legal dobândite de către acestea.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile aplicabile dreptului de proprietate privată se aplică şi dreptului de proprietate publică, însă numai în măsura în care sunt compatibile cu acesta din urmă.

Legislație conexă: ▶ art. 136 alin. (3) C. Rom.; ▶ art. 6 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică (M. Of. nr. 448 din 24 noiembrie 1998).

Titlul II. Proprietatea privată

Capitolul I. Dispoziții generale

Secțiunea 1. Conținutul, întinderea și stingerea dreptului de proprietate privată

Art. 555. Conținutul dreptului de proprietate privată. (1) Proprietatea privată este dreptul titularului de a poseda, folosi și dispune de un bun în mod exclusiv, absolut și perpetuu, în limitele stabilite de lege.

(2) În condițiile legii, dreptul de proprietate privată este susceptibil de modalități și dezmembrăminte, după caz.

Reglementarea anterioară: art. 480 C. civ. 1864.

Art. 556. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată. (1) Dreptul de proprietate poate fi exercitat în limitele materiale ale obiectului său. Acestea sunt limitele corporale ale bunului care formează obiectul dreptului de proprietate, cu îngrădirile stabilite prin lege.

(2) Prin lege poate fi limitată exercitarea atributelor dreptului de proprietate.

(3) Exercitarea dreptului de proprietate poate fi limitată și prin voința proprietarului, cu excepțiile prevăzute de lege.

Legislație conexă: art. 45 alin. (7) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (M. Of. nr. 278 din 17 mai 2013).

Art. 557. Dobândirea dreptului de proprietate. (1) Dreptul de proprietate se poate dobândi, în condițiile legii, prin convenție, moștenire legală sau testamentară, accesiune, uzucapiune, ca efect al posesiei de bună-credință în cazul bunurilor mobile și al fructelor, prin ocupațiune, tradițiune, precum și prin hotărâre judecătorească, atunci când ea este translativă de proprietate prin ea însăși.

(2) În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

(3) Prin lege se pot reglementa și alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.

(4) Cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege, în cazul bunurilor imobile dreptul de proprietate se dobândește prin înscriere în cartea funciară, cu respectarea dispozițiilor prevăzute la art. 888.

Legea de aplicare:

Art. 56. (1) Dispozițiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială și deschiderea, la cerere sau din

oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate față de terți.

Reglementarea anterioară: art. 644 și art. 645 C. civ. 1864.

Art. 558. Riscul pieirii bunului. Proprietarul suportă riscul pieirii bunului, dacă acesta n-a fost asumat de o altă persoană sau dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 559. Întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor. (1) Proprietatea terenului se întinde și asupra subsolului și a spațiului de deasupra terenului, cu respectarea limitelor legale.

(2) Proprietarul poate face, deasupra și în subsolul terenului, toate construcțiile, plantațiile și lucrările pe care le găsește de cuviință, în afară de excepțiile stabilite de lege, și poate trage din ele toate foloasele pe care acestea le-ar produce. El este ținut să respecte, în condițiile și în limitele determinate de lege, drepturile terților asupra resurselor minerale ale subsolului, izvoarelor și apelor subterane, lucrărilor și instalațiilor subterane și altora asemenea.

(3) Apele de suprafață și albiile acestora aparțin proprietarului terenului pe care se formează sau curg, în condițiile prevăzute de lege. Proprietarul unui teren are, de asemenea, dreptul de a apropria și de a utiliza, în condițiile legii, apa izvoarelor și a lacurilor aflate pe terenul respectiv, apa freatică, precum și apele pluviale.

Reglementarea anterioară: art. 489-491 C. civ. 1864.

Legislație conexă: Legea nr. 107/1996 a apelor (M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996).

Art. 560. Obligația de grănițuire. Proprietarii terenurilor învecinate sunt obligați să contribuie la grănițuire prin reconstituirea hotarului și fixarea semnelor corespunzătoare, suportând, în mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Reglementarea anterioară: art. 584 C. civ. 1864.

Art. 561. Dreptul de îngrădire. Orice proprietar poate să își îngrădească proprietatea, suportând, în condițiile legii, cheltuielile ocazionate.

Reglementarea anterioară: art. 585 C. civ. 1864.

Art. 562. Stingerea dreptului de proprietate. (1) Dreptul de proprietate privată se stinge prin pieirea bunului, dar nu se stinge prin neuz. El poate fi însă dobândit de altul prin uzucapiune sau într-un alt mod, în cazurile și condițiile anume determinate de lege.

(2) Proprietarul poate abandona bunul său mobil sau poate renunța, prin declarație autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, înscris în cartea funciară. Dreptul se stinge în momentul părăsirii bunului mobil, iar dacă bunul este imobil, prin înscrierea în cartea funciară, în condițiile legii, a declarației de renunțare.

(3) Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă şi prealabilă despăgubire, fixată de comun acord între proprietar şi expropriator. În caz de divergenţă asupra cuantumului despăgubirilor, acesta se stabileşte pe cale judecătorească.

(4) Nu pot fi supuse confiscării decât bunurile destinate sau folosite pentru săvârşirea unei infracţiuni ori contravenţii sau cele rezultate din acestea.

Legislaţie conexă: ▶ art. 44 alin. (3) şi alin. (9) C. Rom.; ▶ art. 1 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011).

Secţiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată

Art. 563. Acţiunea în revendicare. (1) Proprietarul unui bun are dreptul de a-l revendica de la posesor sau de la o altă persoană care îl deţine fără drept. El are, de asemenea, dreptul la despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dreptul la acţiunea în revendicare este imprescriptibil, cu excepţia cazurilor în care prin lege se dispune altfel.

(3) Dreptul de proprietate dobândit cu bună-credinţă, în condiţiile legii, este pe deplin recunoscut.

(4) Hotărârea judecătorească prin care s-a admis acţiunea în revendicare este opozabilă şi poate fi executată şi împotriva terţului dobânditor, în condiţiile Codului de procedură civilă.

Legislaţie conexă: ▶ Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar (republicată în M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998); ▶ Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţia de locuinţe, trecute în proprietatea statului (M. Of. nr. 279 din 29 noiembrie 1995); ▶ Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 (republicată în M. Of. nr. 798 din 2 septembrie 2005); ▶ O.U.G. nr. 83/1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparţinut comunităţilor cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale din România (republicată în M. Of. nr. 797 din 1 septembrie 2005); ▶ O.U.G. nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparţinut cultelor religioase din România (republicată în M. Of. nr. 797 din 1 septembrie 2000); ▶ Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (M. Of. nr. 278 din 17 mai 2013).

Art. 564. Acţiunea negatorie. (1) Proprietarul poate intenta acţiunea negatorie contra oricărei persoane care pretinde că este titularul vreunui drept real, altul decât cel de proprietate, asupra bunului său.

(2) Dreptul la acţiunea negatorie este imprescriptibil.

Art. 565. Proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară. În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciară.

Legea de aplicare:

Art. 56. (1) Dispoziţiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din

oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate față de terți.

Art. 566. Efectele admiterii acțiunii în revendicare. (1) Pârâtul va fi obligat la restituirea bunului sau la despăgubiri dacă bunul a pierit din culpa sa ori a fost înstrăinat. În aceleași condiții, pârâtul va fi obligat la restituirea productelor sau a contravalorii acestora. În toate cazurile, despăgubirile vor fi evaluate în raport cu momentul restituirii.

(2) Posesorul de rea-credință sau detentorul precar va fi obligat, la cerere, și la restituirea fructelor produse de bun până la înapoierea acestuia către proprietar.

(3) Proprietarul poate fi obligat, la cerere, să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a făcut.

(4) Cheltuielile utile se restituie, la cerere, în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(5) De asemenea, proprietarul va putea fi obligat, la cerere, la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea și culegerea fructelor sau a productelor.

(6) Pârâtul are un drept de retenție asupra produselor până la restituirea cheltuielilor făcute pentru producerea și culegerea acestora, cu excepția cazului în care proprietarul furnizează pârâtului o garanție îndestulătoare.

(7) Dreptul de retenție nu poate fi exercitat în niciun caz asupra bunului frugifer sau când intrarea în stăpânirea materială a bunului s-a făcut prin violență ori fraudă sau când produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scăderi semnificative a valorii lor.

(8) Proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuare. Posesorul are dreptul de a-și însuși lucrările efectuate cu aceste cheltuieli numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează.

(9) Dispozițiile alin. (3), (4) și (8) se aplică numai în acele situații în care cheltuielile nu se concretizează într-o lucrare nouă, caz în care sunt incidente dispozițiile corespunzătoare din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Capitolul II. Accesiunea

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 567. Dobândirea dreptului de proprietate prin accesiune. Prin accesiune, proprietarul unui bun devine proprietarul a tot ce se alipește cu bunul ori se încorporează în acesta, dacă legea nu prevede altfel.

Reglementarea anterioară: art. 488 C. civ. 1864.

Art. 568. Formele accesiunii. Accesiunea este naturală, când unirea sau încorporarea este urmarea unui eveniment natural, ori artificială, când rezultă din fapta proprietarului ori a unei alte persoane.

Secțiunea a 2-a. Accesiunea imobiliară naturală

Art. 569. Aluviunile. Adăugirile de teren la malurile apelor curgătoare revin proprietarului fondului riveran, numai dacă ele se formează treptat.

Reglementarea anterioară: art. 495 C. civ. 1864.

Art. 570. Terenul lăsat de apele curgătoare. Proprietarul fondului riveran dobândește, de asemenea, terenul lăsat de apele curgătoare care s-au retras treptat de la țărmul respectiv.

Reglementarea anterioară: art. 496 C. civ. 1864.

Art. 571. Terenul lăsat de apele stătătoare. (1) Proprietarul terenului înconjurat de heleșteie, iazuri, canale și alte asemenea ape stătătoare nu devine proprietarul terenurilor apărute prin scăderea temporară a acestor ape sub înălțimea de scurgere.

(2) Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobândește niciun drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revărsări sporadice.

Reglementarea anterioară: art. 497 C. civ. 1864.

Art. 572. Avulsiunea. Proprietarul terenului de la care o apă curgătoare a smuls brusc o porțiune de mal din teren, alipind-o la terenul altui proprietar riveran, nu pierde dreptul de proprietate asupra părții desprinse dacă o revendică în termen de un an de la data faptului.

Reglementarea anterioară: art. 498 C. civ. 1864.

Art. 573. Albiile râurilor, insulele și prundișurile. (1) Albiile râurilor aparțin proprietarilor riverani, cu excepția acelora care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

(2) Insulele și prundișurile care nu sunt în legătură cu terenurile având malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.

(3) Dacă insula aparține proprietarilor riverani și trece peste jumătatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra părții de insulă ce se întinde spre el pornind de la jumătatea apei.

Reglementarea anterioară: art. 499 și art. 500 C. civ. 1864.

Art. 574. Dreptul de proprietate asupra insulelor nou-formate. În cazul în care o apă curgătoare, formându-și un braț nou, înconjoară terenul unui proprietar riveran, el rămâne proprietar asupra insulei astfel create.

Reglementarea anterioară: art. 501 C. civ. 1864.

Art. 575. Albiile părăsite de apele curgătoare. Albia părăsită de o apă curgătoare care și-a format un nou curs va avea regimul juridic stabilit în legea specială.

Reglementarea anterioară: art. 502 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 3 și art. 42 din Legea nr. 107/1996 a apelor (M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996).

Art. 576. Accesiunea naturală asupra animalelor. (1) Animalele domestice rătăcite pe terenul altuia îi revin acestuia din urmă dacă proprietarul nu le revendică în termen de 30 de zile de la data declarației făcute la primărie de către proprietarul terenului.

(2) Porumbeii, iepurii, peştii şi alte asemenea animale care trec pe fondul altui proprietar aparțin acestuia cât timp rămân pe fond, cu excepția cazului în care trecerea a fost provocată prin fraudă sau prin artificii.

(3) Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai dacă proprietarul roiului nu îl urmăreşte sau încetează să îl urmărească timp de două zile.

Legea de aplicare:
Art. 57. Dispozițiile art. 576 din Codul civil se aplică situațiilor născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 503 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială

§1. Dispoziții comune

Art. 577. Dobândirea lucrării de către proprietarul imobilului. (1) Construcțiile, plantațiile şi orice alte lucrări efectuate asupra unui imobil, denumite în continuare *lucrări*, revin proprietarului acelui imobil dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

(2) Când lucrarea este realizată de proprietarul imobilului cu materialele sale sau cu materialele altuia, dreptul de proprietate asupra lucrării se naşte în favoarea proprietarului imobilului din momentul începerii lucrării, pe măsura realizării ei, dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

Art. 578. Categoriile de lucrări. (1) Lucrările pot fi autonome sau adăugate, cu caracter durabil sau provizoriu.

(2) Lucrările autonome sunt construcțiile, plantațiile şi orice alte lucrări cu caracter de sine stătător realizate asupra unui imobil.

(3) Lucrările adăugate nu au caracter de sine stătător. Ele pot fi:

a) necesare, atunci când în lipsa acestora imobilul ar pieri sau s-ar deteriora;

b) utile, atunci când sporesc valoarea economică a imobilului;

c) voluptuare, atunci când sunt făcute pentru simpla plăcere a celui care le-a realizat, fără a spori valoarea economică a imobilului.

Art. 579. Prezumțiile în favoarea proprietarului imobilului. (1) Orice lucrare este prezumată a fi făcută de proprietarul imobilului, cu cheltuiala sa şi că este a lui, până la proba contrară.

(2) Proba contrară se poate face când s-a constituit un drept de superficie, când proprietarul imobilului nu şi-a intabulat dreptul de proprietate asupra lucrării noi sau în alte cazuri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 492 C. civ. 1864.

§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia

Art. 580. Regimul juridic. (1) În cazul în care a realizat lucrarea cu materialele altuia, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării, neputând fi obligat la desființarea acesteia şi nici la restituirea materialelor întrebuințate.

(2) Proprietarul materialelor are numai dreptul la contravaloarea materialelor, precum şi la repararea, în condițiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Reglementarea anterioară: art. 493 C. civ. 1864.

§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 581. Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu bună-credință. În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de bună-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instanței să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie valoarea materialelor şi a manoperei, fie sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Legea de aplicare:

Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

(2) Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opțiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acțiunea a fost admisă.

Reglementarea anterioară: art. 494 alin. (3) C. civ. 1864.

Art. 582. Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu rea-credință. (1) În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de rea-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instanței să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, cu plata, la alegerea sa, către autorul lucrării, a jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei ori din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desființarea acesteia; sau

c) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

(2) Desființarea lucrării se face, cu respectarea dispozițiilor legale în materie, pe cheltuiala autorului acesteia, care este ținut totodată să repare orice prejudicii cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosință.

Legea de aplicare:
Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.
(2) Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opțiune, el dobândește dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoașterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acțiunea a fost admisă.

Reglementarea anterioară: art. 494 C. civ. 1864.

§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 583. Lucrările adăugate necesare. (1) Proprietarul imobilului dobândește dreptul de proprietate asupra lucrării adăugate necesare din momentul efectuării acesteia, plătind autorului cheltuielile rezonabile făcute de acesta, chiar dacă imobilul nu mai există.

(2) În cazul în care lucrarea a fost efectuată cu rea-credință, din suma datorată de proprietarul imobilului se va putea deduce valoarea fructelor imobilului diminuată cu costurile necesare obținerii acestora.

Art. 584. Lucrările adăugate utile. (1) În cazul în care autorul lucrării utile este de bună-credință, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării din momentul efectuării acesteia, cu plata, la alegerea sa:

a) a valorii materialelor şi a manoperei; sau

b) a sporului de valoare adus imobilului.

(2) În cazul în care autorul lucrării utile este de rea-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, în funcție de regimul acesteia, cu sau fără înscriere în cartea funciară, după caz, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei, fie jumătate din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desființarea acesteia, cu repunerea imobilului în situația anterioară şi plata de daune-interese.

(3) În ambele cazuri, când valoarea lucrării este considerabilă, proprietarul imobilului poate cere obligarea autorului să îl cumpere la valoarea de circulație pe care imobilul ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Legea de aplicare:
Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.
(2) Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opțiune, el dobândește dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoașterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acțiunea a fost admisă.

Art. 585. Lucrările adăugate voluptuare. (1) În cazul lucrării voluptuare, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, fără înscriere în cartea funciară şi fără nicio obligaţie către autorul lucrării;

b) să ceară obligarea autorului de rea-credinţă al lucrării la desfiinţarea acesteia, cu readucerea imobilului în situaţia anterioară şi plata de daune-interese.

(2) Autorul de bună-credinţă al lucrării poate să o ridice înainte de restituirea imobilului către proprietar, cu condiţia de a readuce imobilul în situaţia anterioară.

Legea de aplicare:

Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opţiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

(2) Până la îndeplinirea condiţiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opţiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acţiunea a fost admisă.

§5. Înţelesul unor termeni

Art. 586. Buna-credinţă a autorului lucrării. (1) Autorul lucrării este de bună-credinţă dacă se întemeiază fie pe cuprinsul cărţii funciare în care, la data realizării lucrării, era înscris ca proprietar al imobilului, fie pe un mod de dobândire nesupus înscrierii în cartea funciară, dacă, în ambele cazuri, nu rezulta din cartea funciară şi nu a cunoscut pe nicio altă cale viciul titlului său.

(2) Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credinţă cel care construieşte în lipsa sau cu nerespectarea autorizaţiilor cerute de lege.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi autorului lucrării care se întemeiază pe un drept de superficie sau pe orice alt drept care, potrivit legii, îi permite, realizând o lucrare asupra imobilului altuia, să devină proprietarul acesteia.

§6. Dispoziţii speciale

Art. 587. Lucrările realizate parţial asupra imobilului autorului. (1) În cazul lucrării cu caracter durabil realizate cu bună-credinţă parţial asupra imobilului autorului şi parţial pe terenul proprietarului vecin, acesta din urmă poate cere înscrierea într-o nouă carte funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor asupra imobilului rezultat, incluzând terenul aferent, în raport cu valoarea contribuţiei fiecăruia.

(2) Dacă lucrarea a fost realizată cu rea-credinţă, proprietarul terenului vecin poate opta între a cere ridicarea lucrării de pe teren, cu obligarea autorului acesteia la plata de daune-interese, dacă este cazul, şi a cere înscrierea în cartea funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor. La stabilirea cotelor-părţi se va ţine seama de valoarea terenului proprietarului vecin şi de jumătate din valoarea contribuţiei autorului lucrării.

(3) În caz de neînțelegere între părți, instanța de judecată va stabili valoarea contribuției fiecăreia la imobilul rezultat, respectiv a cotelor-părți din dreptul de proprietate.

Art. 588. Lucrările provizorii. Când lucrarea are caracter provizoriu, în absența unei înțelegeri contrare, autorul ei va fi obligat să o desființeze, cu respectarea dispozițiilor legale în materie, şi, dacă este de rea-credință, să plătească despăgubiri pentru prejudiciile cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosință.

Art. 589. Înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară. Ori de câte ori dobândirea dreptului de proprietate, exclusivă sau pe cote-părți, este condiționată, potrivit reglementărilor din prezenta secțiune, de înscrierea în cartea funciară, înscrierea se face în temeiul convenției părților, încheiată în formă autentică, sau, după caz, al hotărârii judecătoreşti.

Art. 590. Dreptul autorului lucrării la ridicarea materialelor. (1) Până la data încheierii convenției sau a introducerii acțiunii de către cel îndreptățit la înscrierea în cartea funciară, autorul lucrării îşi poate ridica materialele.

(2) Dacă lucrarea a fost efectuată cu rea-credință, autorul acesteia va putea fi obligat, dacă este cazul, la plata de daune-interese.

Art. 591. Regulile privind exercitarea dreptului autorului lucrării la indemnizație. (1) Prescripția dreptului la acțiune al autorului lucrării privind plata indemnizației nu curge cât timp el este lăsat de proprietar să dețină imobilul.

(2) Autorul lucrării de bună-credință are un drept de ipotecă legală asupra imobilului pentru plata indemnizației şi poate cere înscrierea dreptului de ipotecă în baza convenției încheiate în formă autentică sau a unei hotărâri judecătoreşti, potrivit dispozițiilor art. 589.

Art. 592. Regulile privind obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului. (1) Ori de câte ori proprietarul optează pentru obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului, în absența înțelegerii părților, proprietarul poate cere instanței judecătoreşti stabilirea prețului şi pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract de vânzare-cumpărare.

(2) Proprietarul inițial al imobilului are un drept de ipotecă legală asupra acestuia pentru plata prețului de către autorul lucrării.

Art. 593. Pasivitatea proprietarului pe durata realizării lucrării. Autorul de rea-credință al lucrării nu poate să opună proprietarului terenului pasivitatea pe care ar fi vădit-o pe durata realizării lucrării.

Art. 594. Autorul lucrării care foloseşte materialele altuia. Dacă nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru dobândirea bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, cel care realizează o lucrare asupra imobilului altuia folosind materialele unui terț este obligat la plata contravalorii materialelor, precum şi la repararea, în condițiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Art. 595. Stabilirea indemnizației sau a despăgubirii. Ori de câte ori, în aplicarea unei dispoziții din prezenta secțiune, instanța este învestită să stabilească întinderea indemnizației sau a despăgubirii, ea va ține seama de valoarea de circulație a bunului calculată la data hotărârii judecătoreşti.

Art. 596. Cazurile speciale de accesiune. (1) Titularul dreptului de superficie ori al altui drept real asupra imobilului altuia care îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil va avea, în caz de accesiune, în mod corespunzător, drepturile şi obligaţiile reglementate pentru proprietarul imobilului, dacă nu s-a prevăzut altfel în momentul constituirii dreptului real.

(2) Dispoziţiile art. 582 şi art. 587 alin. (2) se aplică, în mod corespunzător, şi lucrărilor autonome cu caracter durabil efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil.

(3) Pentru lucrările adăugate efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea lucrării realizate asupra acelui imobil se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 716, în lipsa unei prevederi contrare.

Art. 597. Lucrările efectuate de un detentor precar. Lucrările făcute de un detentor precar sunt supuse, în mod corespunzător, regulilor aplicabile autorului de rea-credinţă.

Secţiunea a 4-a. Accesiunea mobiliară

Art. 598. Accesiunea mobiliară. (1) Bunul mobil produs cu materialele altuia aparţine celui care l-a confecţionat sau, după caz, proprietarului materialelor, în funcţie de raportul dintre manoperă şi valoarea materialelor, determinat la data confecţionării bunului.

(2) Proprietarul bunului datorează despăgubiri egale cu valoarea manoperei sau, după caz, cu valoarea materialelor.

Reglementarea anterioară: art. 508 şi art. 509 C. civ. 1864.

Art. 599. Raportul dintre valoarea manoperei şi valoarea materialelor. În toate cazurile în care valoarea materialelor este egală cu manopera sau există o diferenţă nesemnificativă, proprietatea asupra bunului este comună şi se exercită în condiţiile secţiunii a 2-a a cap. IV din prezentul titlu.

Art. 600. Unirea a două bunuri mobile. În cazul în care se unesc două bunuri mobile având proprietari diferiţi, fiecare poate pretinde separarea bunurilor dacă prin aceasta celălalt proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului său.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condiţiile art. 600 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 504 C. civ. 1864.

Art. 601. Regulile aplicabile în cazul imposibilităţii de separare a bunurilor unite. Dacă nu se poate obţine separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 598 şi 599.

Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată

Secțiunea 1. Limite legale

§1. Dispoziții comune

Art. 602. Interesul public şi interesul privat. (1) Legea poate limita exercitarea dreptului de proprietate fie în interes public, fie în interes privat.

(2) Limitele legale în interes privat pot fi modificate ori desființate temporar prin acordul părților. Pentru opozabilitate față de terți este necesară îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 603. Regulile privind protecția mediului şi buna vecinătate. Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului şi asigurarea bunei vecinătăți, precum şi la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§2. Folosirea apelor

Art. 604. Regulile privind curgerea firească a apelor. (1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica în niciun fel curgerea firească a apelor provenite de pe fondul superior.

(2) Dacă această curgere cauzează prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justiției spre a face pe fondul său lucrările necesare schimbării direcției apelor, suportând toate cheltuielile ocazionate.

(3) La rândul său, proprietarul fondului superior este obligat să nu efectueze nicio lucrare de natură să agraveze situația fondului inferior.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 578 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 26 din Legea nr. 107/1996 a apelor (M. Of. nr. 224 din 8 octombrie 1996).

Art. 605. Regulile privind curgerea provocată a apelor. (1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica nici curgerea provocată de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, aşa cum este cazul apelor care ţâşnesc pe acest

din urmă fond datorită unor lucrări subterane întreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlăştinoase, al apelor folosite într-un scop casnic, agricol sau industrial, însă numai dacă această curgere precedă vărsarea într-un curs de apă sau într-un şanţ.

(2) În acest caz, proprietarul fondului superior este obligat să aleagă calea şi mijloacele de scurgere de natură să aducă prejudicii minime fondului inferior, rămânând dator la plata unei despăgubiri juste şi prealabile către proprietarul acestui din urmă fond.

(3) Dispoziţiile prezentului articol nu se aplică atunci când pe fondul inferior se află o construcţie, împreună cu grădina şi curtea aferentă, sau un cimitir.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 606. Cheltuielile referitoare la irigaţii. (1) Proprietarul care vrea să folosească pentru irigarea terenului său apele naturale şi artificiale de care poate dispune în mod efectiv are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusivă, să facă pe terenul riveranului opus lucrările necesare pentru captarea apei.

(2) Dispoziţiile art. 605 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 607. Obligaţia proprietarului căruia îi prisoseşte apa. (1) Proprietarul căruia îi prisoseşte apa pentru necesităţile curente este obligat ca, în schimbul unei juste şi prealabile compensaţii, să ofere acest surplus pentru proprietarul care nu şi-ar putea procura apa necesară pentru fondul său decât cu o cheltuială excesivă.

(2) Proprietarul nu poate fi scutit de obligaţia prevăzută la alin. (1) pretinzând că ar putea acorda surplusului de apă o altă destinaţie decât satisfacerea necesităţilor curente. El poate însă cere despăgubiri suplimentare proprietarului aflat în nevoie, cu condiţia de a dovedi existenţa reală a destinaţiei pretinse.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 608. Întrebuinţarea izvoarelor. (1) Proprietarul poate acorda orice întrebuinţare izvorului ce ar exista pe fondul său, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobândite de proprietarul fondului inferior.

(2) Proprietarul fondului pe care se află izvorul nu poate să îi schimbe cursul dacă prin această schimbare ar lipsi locuitorii unei localităţi de apa necesară pentru satisfacerea nevoilor curente.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 579 şi art. 581 C. civ. 1864.

Art. 609. Despăgubirile datorate proprietarului fondului pe care se află izvorul. (1) Proprietarul fondului pe care se află izvorul poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrările efectuate, a secat, a micşorat ori a alterat apele sale.

(2) Dacă starea de fapt o permite, proprietarul fondului poate pretinde restabilirea situaţiei anterioare atunci când apa era indispensabilă pentru exploatarea fondului său.

(3) În cazul în care izvorul se întinde pe două fonduri învecinate, dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător, ţinând seama de întinderea izvorului pe fiecare fond.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 610. Regulile speciale privind folosirea apelor. Dispoziţiile prezentului paragraf se completează cu reglementările speciale în materia regimului apelor.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§3. Picătura streşinii

Art. 611. Picătura streşinii. Proprietarul este obligat să îşi facă streaşină casei sale astfel încât apele provenind de la ploi să nu se scurgă pe fondul proprietarului vecin.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 615 C. civ. 1864.

§4. Distanţa şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcţii, lucrări şi plantaţii

Art. 612. Distanţa minimă în construcţii. Orice construcţii, lucrări sau plantaţii se pot face de către proprietarul fondului numai cu respectarea unei distanţe minime de 60 de cm faţă de linia de hotar, dacă nu se prevede altfel prin lege sau prin regulamentul de urbanism, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin. Orice derogare de la distanţa minimă se poate face prin acordul părţilor exprimat printr-un înscris autentic.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 610 C. civ. 1864.

Art. 613. Distanța minimă pentru arbori. (1) În lipsa unor dispoziții cuprinse în lege, regulamentul de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie sădiți la o distanță de cel puțin 2 metri de linia de hotar, cu excepția acelora mai mici de 2 metri, a plantațiilor și a gardurilor vii.

(2) În caz de nerespectare a distanței, proprietarul vecin este îndreptățit să ceară scoaterea ori, după caz, tăierea, la înălțimea cuvenită, a arborilor, plantațiilor ori a gardurilor vii, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.

(3) Proprietarul fondului peste care se întind rădăcinile sau ramurile arborilor aparținând proprietarului vecin are dreptul de a le tăia, precum și dreptul de a păstra fructele căzute în mod natural pe fondul său.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 607, art. 608 și art. 609 C. civ. 1864.

§5. Vederea asupra proprietății vecinului

Art. 614. Fereastra sau deschiderea în zidul comun. Nu este permis să se facă fereastră sau deschidere în zidul comun decât cu acordul proprietarilor.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 611 C. civ. 1864.

Art. 615. Distanța minimă pentru fereastra de vedere. (1) Este obligatorie păstrarea unei distanțe de cel puțin 2 metri între fondul, îngrădit sau neîngrădit, aparținând proprietarului vecin și fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări ce ar fi orientate către acest fond.

(2) Fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări neparalele cu linia de hotar spre fondul învecinat sunt interzise la o distanță mai mică de un metru.

(3) Distanța se calculează de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe fața zidului în care s-a deschis vederea sau, după caz, pe linia exterioară a balconului, până la linia de hotar. Distanța, și în cazul lucrărilor neparalele, se măsoară tot perpendicular, de la punctul cel mai apropiat al lucrării de linia de hotar și până la această linie.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 612 și art. 613 C. civ. 1864.

Art. 616. Fereastra de lumină. Dispozițiile art. 615 nu exclud dreptul proprietarului de a-şi deschide, fără limită de distanță, ferestre de lumină dacă sunt astfel construite încât să împiedice vederea spre fondul învecinat.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§6. Dreptul de trecere

Art. 617. Dreptul de trecere. (1) Proprietarul fondului care este lipsit de acces la calea publică are dreptul să i să permită trecerea pe fondul vecinului său pentru exploatarea fondului propriu.

(2) Trecerea trebuie să se facă în condiții de natură să aducă o minimă stânjenire exercitării dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publică; în cazul în care mai multe fonduri vecine au acces la calea publică, trecerea se va face pe fondul căruia i s-ar aduce cele mai puține prejudicii.

(3) Dreptul de trecere este imprescriptibil. El se stinge în momentul în care fondul dominant dobândeşte un alt acces la calea publică.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 616-618 C. civ. 1864.

Art. 618. Exercitarea dreptului de trecere în situații speciale. (1) Dacă lipsa accesului provine din vânzare, schimb, partaj sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi cerută decât celor care au dobândit partea de teren pe care se făcea anterior trecerea.

(2) Când lipsa accesului este imputabilă proprietarului care pretinde trecerea, aceasta poate fi stabilită numai cu consimțământul proprietarului fondului care are acces la calea publică şi cu plata dublului despăgubirii.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 619. Întinderea şi modul de stabilire a dreptului de trecere. Întinderea şi modul de exercitare a dreptului de trecere sunt determinate prin înțelegerea părților, prin hotărâre judecătorească sau printr-o folosință continuă pe timp de 10 ani.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 620. Prescripția acțiunii în despăgubire şi restituirea despăgubirii încasate. (1) Termenul de prescripție pentru dreptul la acțiunea în despăgubire pe care o are proprietarul fondului aservit împotriva proprietarului fondului dominant începe să curgă din momentul stabilirii dreptului de trecere.

(2) În cazul în care încetează dreptul de trecere, proprietarul fondului aservit este dator să restituie despăgubirea încasată, cu deducerea pagubei suferite în raport cu durata efectivă a dreptului de trecere.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 619 C. civ. 1864.

§7. Alte limite legale

Art. 621. Dreptul de trecere pentru utilități. (1) Proprietarul este obligat să permită trecerea prin fondul său a rețelelor edilitare ce deservesc fonduri învecinate sau din aceeași zonă, de natura conductelor de apă, gaz sau altele asemenea, a canalelor și a cablurilor electrice, subterane ori aeriene, după caz, precum și a oricăror alte instalații sau materiale cu același scop.

(2) Această obligație subzistă numai pentru situația în care trecerea prin altă parte ar fi imposibilă, periculoasă sau foarte costisitoare.

(3) În toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei despăgubiri juste. Dacă este vorba despre utilități noi, despăgubirea trebuie să fie și prealabilă.

(4) Clădirile, curțile și grădinile acestora sunt exceptate de la acest drept de trecere, dacă ea are ca obiect conducte și canale subterane, în cazul în care acestea sunt utilități noi.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 90 alin. (2) din Legea gazelor nr. 351/2004 (M. Of. nr. 679 din 28 iulie 2004).

Legislație conexă: ► art. 7 din Legea nr. 85/2003 a minelor (M. Of. nr. 197 din 27 martie 2003); ► art. 7 din Legea nr. 238/2004 a petrolului (M. Of. nr. 535 din 15 iunie 2004); ► art. 12 și art. 129 și urm. din Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale (M. Of. nr. 485 din 16 iulie 2012).

Art. 622. Dreptul de trecere pentru efectuarea unor lucrări. (1) De asemenea, proprietarul este obligat să permită folosirea fondului său pentru efectuarea unor lucrări necesare fondului învecinat, precum și accesul vecinului pe terenul său pentru tăierea crengilor și culegerea fructelor, în schimbul unei despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dispozițiile art. 621 alin. (2) sunt aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 623. Dreptul de trecere pentru reintrarea în posesie. (1) Proprietarul unui fond nu poate împiedica accesul altuia pentru a redobândi posesia unui bun al său, ajuns întâmplător pe fondul respectiv, dacă a fost înștiințat în prealabil.

(2) În toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justă despăgubire pentru prejudiciile ocazionate de reintrarea în posesie, precum şi pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 624. Starea de necesitate. (1) În cazul în care o persoană a folosit sau a distrus un bun al altuia pentru a se apăra pe sine ori pe altul de un pericol iminent, proprietarul bunului are dreptul să ceară o despăgubire echitabilă numai de la cel care a fost salvat.

(2) Nu poate pretinde nicio despăgubire proprietarul care a provocat sau a favorizat apariţia pericolului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 625. Reguli speciale. Îngrădirile cuprinse în prezenta secţiune se completează cu dispoziţiile legilor speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile şi construcţiile de orice fel, pădurile, bunurile din patrimoniul naţional-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum şi altele asemenea.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Secţiunea a 2-a. Limite convenţionale

Art. 626. Limitarea dreptului de proprietate prin acte juridice. Proprietarul poate să consimtă la limitarea dreptului său prin acte juridice, dacă nu încalcă ordinea publică şi bunele moravuri.

Art. 627. Clauza de inalienabilitate. Condiţii. Domeniu de aplicare. (1) Prin convenţie sau testament se poate interzice înstrăinarea unui bun, însă numai pentru o durată de cel mult 49 de ani şi dacă există un interes serios şi legitim. Termenul începe să curgă de la data dobândirii bunului.

(2) Dobânditorul poate fi autorizat de către instanţă să dispună de bun dacă interesul care a justificat clauza de inalienabilitate a bunului a dispărut sau dacă un interes superior o impune.

(3) Nulitatea clauzei de inalienabilitate stipulate într-un contract atrage nulitatea întregului contract dacă a fost determinantă la încheierea acestuia. În contractele cu titlu oneros, caracterul determinant se prezumă, până la proba contrară.

(4) Clauza de inalienabilitate este subînţeleasă în convenţiile din care se naşte obligaţia de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată sau determinabilă.

(5) Transmiterea bunului pe cale de succesiune nu poate fi oprită prin stipularea inalienabilităţii.

Legea de aplicare:
Art. 60. (1) Valabilitatea şi efectele juridice ale clauzei de inalienabilitate instituite prin convenţie sunt guvernate de legea în vigoare la momentul încheierii convenţiei. (2) Valabilitatea clauzei de inalienabilitate instituite prin testament este guvernată de legea în vigoare la data încheierii acestuia, iar efectele clauzei sunt guvernate de legea în vigoare la data deschiderii succesiunii.
Art. 60[1]. În categoria convenţiilor prevăzute de art. 627 alin. (4) din Codul civil, din care se naşte obligaţia de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată ori determinabilă, intră şi antecontractele având ca obiect transmiterea în viitor, prin încheierea de contracte, a dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 628. Condiţii de opozabilitate. (1) Clauza de inalienabilitate nu poate fi invocată împotriva dobânditorilor bunului sau a creditorilor proprietarului care s-a obligat să nu înstrăineze decât dacă este valabilă şi îndeplineşte condiţiile de opozabilitate.

(2) Pentru opozabilitate, clauza de inalienabilitate trebuie să fie supusă formalităţilor de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

(3) În cazul bunurilor mobile, sunt aplicabile, în mod corespunzător, regulile prevăzute pentru dobândirea proprietăţii prin posesia de bună-credinţă.

(4) În cazul în care clauza de inalienabilitate a fost prevăzută într-un contract cu titlu gratuit, ea este opozabilă şi creditorilor anteriori ai dobânditorului.

(5) Neîndeplinirea condiţiilor de opozabilitate nu îl lipseşte pe beneficiarul clauzei de inalienabilitate de dreptul de a pretinde daune-interese proprietarului care nu se conformează acestei obligaţii.

Art. 629. Sancţiunile pentru nerespectarea clauzei de inalienabilitate. (1) Înstrăinătorul poate să ceară rezoluţiunea contractului în cazul încălcării clauzei de inalienabilitate de către dobânditor.

(2) Atât înstrăinătorul, cât şi terţul, dacă inalienabilitatea s-a stipulat în favoarea acestuia, pot să ceară anularea actului de înstrăinare subsecvent încheiat cu nerespectarea clauzei.

(3) Nu pot fi supuse urmăririi bunurile pentru care s-a stipulat inalienabilitatea, cât timp clauza produce efecte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Secţiunea a 3-a. Limite judiciare

Art. 630. Depăşirea inconvenientelor normale ale vecinătăţii. (1) Dacă proprietarul cauzează, prin exercitarea dreptului său, inconveniente mai mari decât cele normale în relaţiile de vecinătate, instanţa de judecată poate, din considerente de echitate, să îl oblige la despăgubiri în folosul celui vătămat, precum şi la restabilirea situaţiei anterioare atunci când acest lucru este posibil.

(2) În cazul în care prejudiciul cauzat ar fi minor în raport cu necesitatea sau utilitatea desfăşurării activităţii prejudiciabile de către proprietar, instanţa va putea încuviinţa desfăşurarea acelei activităţi. Cel prejudiciat va avea însă dreptul la despăgubiri.

(3) Dacă prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanța poate să încuviințeze, pe cale de ordonanță președințială, măsurile necesare pentru prevenirea pagubei.

Legea de aplicare:
Art. 61. Dispozițiile art. 630 din Codul civil se aplică numai inconvenientelor cauzate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul IV. Proprietatea comună

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 631. Noțiune. Dispozițiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori, în temeiul unui act juridic sau al altui mod de dobândire prevăzut de lege, dreptul de proprietate privată are 2 sau mai mulți titulari.

Art. 632. Formele proprietății comune. (1) Formele proprietății comune sunt următoarele:
a) proprietatea pe cote-părți (coproprietatea);
b) proprietatea în devălmășie (devălmășia).
(2) Coproprietatea poate fi obișnuită sau forțată.
(3) Coproprietatea forțată nu poate înceta prin partaj judiciar.

Art. 633. Prezumția de coproprietate. Dacă bunul este stăpânit în comun, coproprietatea se prezumă, până la proba contrară.

Secțiunea a 2-a. Coproprietatea obișnuită

Art. 634. Întinderea cotelor-părți. (1) Fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-părți din dreptul de proprietate și poate dispune în mod liber de aceasta în lipsă de stipulație contrară.
(2) Cotele-părți sunt prezumate a fi egale, până la proba contrară. Dacă bunul a fost dobândit prin act juridic, proba contrară nu se va putea face decât prin înscrisuri.

Art. 635. Repartizarea beneficiilor și a sarcinilor între coproprietari. Coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile coproprietății, proporțional cu cota lor parte din drept.

Art. 636. Exercitarea în comun a dreptului de folosință. (1) Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun în măsura în care nu schimbă destinația și nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari.
(2) Cel care, împotriva voinței celorlalți proprietari, exercită în mod exclusiv folosința bunului comun poate fi obligat la despăgubiri.

Art. 637. Fructele bunului comun. Fructele produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proporțional cu cota lor parte din drept.

Art. 638. Dreptul la restituirea cheltuielilor. (1) Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proporție cu cotele lor părți.

(2) Fructele naturale sau fructele industriale ale bunului comun însușite de un coproprietar fac parte din masa partajabilă cât timp ele nu au fost consumate ori înstrăinate sau nu au pierit şi pot fi identificate distinct. În caz contrar, coproprietarul interesat are dreptul la despăgubiri, cu excepția cazului în care fructele au pierit în mod fortuit. Dreptul la acțiunea în despăgubiri este supus prescripției, potrivit dreptului comun.

(3) Dreptul de a reclama fructele civile ale bunului comun însușite de un coproprietar este supus prescripției, potrivit dreptului comun.

Art. 639. Modul de folosire a bunului comun. Modul de folosire a bunului comun se stabileşte prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neînțelegere, prin hotărâre judecătorească.

Art. 640. Actele de conservare. Fiecare coproprietar poate să facă acte de conservare cu privire la bunul comun fără acordul celorlalți coproprietari.

Art. 641. Actele de administrare şi de dispoziție. (1) Actele de administrare, precum încheierea sau denunțarea unor contracte de locațiune, cesiunile de venituri imobiliare şi altele asemenea, cu privire la bunul comun pot fi făcute numai cu acordul coproprietarilor ce dețin majoritatea cotelor-părți.

(2) Actele de administrare care limitează în mod substanțial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun în raport cu cota sa parte ori care impun acestuia o sarcină excesivă prin raportare la cota sa parte sau la cheltuielile suportate de către ceilalți coproprietari nu vor putea fi efectuate decât cu acordul acestuia.

(3) Coproprietarul sau coproprietarii interesați pot cere instanței să suplinească acordul coproprietarului aflat în imposibilitate de a-şi exprima voința sau care se opune în mod abuziv la efectuarea unui act de administrare indispensabil menținerii utilității sau valorii bunului.

(4) Orice acte juridice de dispoziție cu privire la bunul comun, actele de folosință cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare şi locațiunile încheiate pe termen mai mare de 3 ani, precum şi actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor. Orice act juridic cu titlu gratuit va fi considerat act de dispoziție.

Legea de aplicare:
Art. 62. Dispozițiile art. 641 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 642. Sancțiunile. (1) Actele juridice făcute cu nerespectarea regulilor prevăzute la art. 641 sunt inopozabile coproprietarului care nu a consimțit, expres ori tacit, la încheierea actului.

(2) Coproprietarului vătămat i se recunoaşte dreptul ca, înainte de partaj, să exercite acțiunile posesorii împotriva terțului care ar fi intrat în posesia bunului comun în urma încheierii actului. În acest caz, restituirea posesiei bunului se va face

în folosul tuturor coproprietarilor, cu daune-interese, dacă este cazul, în sarcina celor care au participat la încheierea actului.

Art. 643. Acțiunile în justiție. (1) Fiecare coproprietar poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acțiunii în revendicare.

(2) Hotărârile judecătoreşti pronunțate în folosul coproprietății profită tuturor coproprietarilor. Hotărârile judecătoreşti potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalți coproprietari.

(3) Când acțiunea nu este introdusă de toți coproprietarii, pârâtul poate cere instanței de judecată introducerea în cauză a celorlalți coproprietari în calitate de reclamanți, în termenul şi condițiile prevăzute în Codul de procedură civilă pentru chemarea în judecată a altor persoane.

Legea de aplicare:
Art. 63. Dispozițiile art. 643 alin. (1) şi (2) din Codul civil se aplică şi în cazurile în care hotărârea judecătorească nu a rămas definitivă până la data intrării în vigoare a Codului civil, iar cele ale art. 643 alin. (3) se aplică şi în situațiile în care pricina nu a fost soluționată în primă instanță până la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 644. Contractele de administrare a coproprietății. (1) Se poate deroga de la dispozițiile art. 635, 636, 641 şi art. 642 alin. (1) printr-un contract de administrare a coproprietății încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2) În cazul în care oricare dintre coproprietari denunță contractul de administrare, acesta îşi încetează existența, rămânând aplicabile regulile din prezenta secțiune.

(3) În cazul în care, printre bunurile aflate în coproprietate, se află şi bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietății şi declarațiile de denunțare a acestora vor fi notate în cartea funciară, la cererea oricăruia dintre coproprietari.

Art. 645. Regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi în cazul exercitării împreună, de către două sau mai multe persoane, a unui alt drept real principal.

Secțiunea a 3-a. Coproprietatea forțată

§1. Dispoziții comune

Art. 646. Cazurile de coproprietate forțată. Se află în coproprietate forțată:

1. bunurile prevăzute la art. 649, 660, 687 şi 1.141;

2. bunurile comune necesare sau utile pentru folosirea a două imobile vecine, situate pe linia de hotar între acestea, cum ar fi potecile, fântânile, drumurile şi izvoarele;

3. bunurile comune afectate utilizării a două sau a mai multor fonduri, cum ar fi o centrală termică sau alte instalații care deservesc două sau mai multe clădiri, un drum comun într-un cartier de locuințe sau alte asemenea bunuri;

4. orice alt bun comun prevăzut de lege.

Art. 647. Regimul juridic general. (1) Fiecare coproprietar poate exercita folosința bunului comun, cu condiția să respecte destinația acestuia și să permită exercitarea folosinței de către ceilalți coproprietari.

(2) Când bunul comun are caracter accesoriu în raport cu un bun principal, fiecare coproprietar poate să dispună cu privire la cota sa parte din dreptul de proprietate asupra bunului comun numai odată cu exercitarea dreptului de dispoziție asupra bunului principal.

(3) Cheltuielile pentru întreținerea și conservarea bunului comun se suportă în mod proporțional cu cota-parte din drept a fiecărui coproprietar. Când bunul comun are caracter accesoriu, în absența unei convenții contrare, cota-parte din drept a fiecărui coproprietar se stabilește în funcție de întinderea bunului principal.

§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

I. Părțile comune

Art. 648. Noțiune. (1) Dacă într-o clădire sau într-un ansamblu rezidențial există spații cu destinație de locuință sau cu altă destinație având proprietari diferiți, părțile din clădire care, fiind destinate întrebuințării spațiilor respective, nu pot fi folosite decât în comun sunt obiectul unui drept de coproprietate forțată.

(2) Părțile comune sunt bunuri accesorii în raport cu spațiile locative, care constituie bunurile principale în sensul art. 546.

Art. 649. Părțile comune. (1) Sunt considerate părți comune, în măsura în care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:

a) terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafața construită, cât și din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia; pentru eventuala suprafață excedentară proprietarii sunt titularii unei coproprietăți obișnuite;

b) fundația, curtea interioară, structura, structura de rezistență, pereții perimetrali și despărțitori dintre proprietăți și/sau spațiile comune, acoperișul, terasele, scările și casa scărilor, holurile, pivnițele și subsolurile necompartimentate, rezervoarele de apă, centralele termice proprii și ascensoarele;

c) instalațiile de apă și canalizare, electrice, de telecomunicații, de încălzire și de gaze de la branșament/racord până la punctul de distribuție către părțile aflate în proprietate exclusivă, canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, precum și alte asemenea părți;

d) alte bunuri care, potrivit legii sau voinței părților, sunt în folosință comună.

(2) Coșurile de fum și de aerisire, precum și spațiile pentru spălătorii și uscătorii sunt considerate părți comune exclusiv pentru coproprietarii care utilizează aceste utilități în conformitate cu proiectul clădirii.

Art. 650. Atribuirea în folosință exclusivă a părților comune. (1) Părțile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosință exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalți coproprietari.

(2) Decizia de atribuire în folosință exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor și al cotelor-părți. În clădirile unde sunt constituite asociații de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală, cu aceeași majoritate.

Art. 651. Actele juridice privind cotele-părți. Cota-parte din dreptul de proprietate asupra părților comune are caracter accesoriu în raport cu dreptul de proprietate asupra spațiului din clădire care constituie bunul principal; înstrăinarea sau ipotecarea cotei-părți nu se va putea face decât odată cu dreptul asupra spațiului care constituie bunul principal.

Art. 652. Stabilirea cotelor-părți. În lipsa unei stipulații contrare existente în titlurile de proprietate, cotele-părți se stabilesc prin raportarea suprafeței utile a fiecărui spațiu locativ la totalul suprafeței utile a spațiilor locative din clădire.

II. Drepturile și obligațiile coproprietarilor

Art. 653. Exercitarea dreptului de folosință. Fiecare coproprietar poate folosi, în condițiile acordului de asociere, atât spațiul care constituie bunul principal, cât și părțile comune, fără a aduce atingere drepturilor celorlalți proprietari și fără a schimba destinația clădirii. În lipsa acordului de asociere, dispozițiile art. 647 rămân aplicabile.

Art. 654. Cheltuielile legate de întreținerea, repararea și exploatarea părților comune. (1) În lipsa unor prevederi legale sau înțelegeri contrare, fiecare coproprietar suportă cheltuielile legate de întreținerea, repararea și exploatarea părților comune, în proporție cu cota sa parte.

(2) Cu toate acestea, cheltuielile legate de părțile comune folosite exclusiv de către unii dintre coproprietari cad în sarcina acestora din urmă.

Art. 655. Obligația de conservare a clădirii. Proprietarul este obligat să asigure întreținerea spațiului care constituie bunul principal, astfel încât clădirea să se păstreze în stare bună.

Art. 656. Obligația de a permite accesul în spațiile care constituie bunurile principale. (1) Coproprietarii sunt obligați să permită accesul în spațiile care constituie bunuri principale pentru efectuarea lucrărilor necesare conservării clădirii și întreținerii părților comune.

(2) În această situație, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despăgubiți de către asociația de proprietari sau, după caz, de către proprietarul în interesul căruia au fost efectuate lucrările.

Art. 657. Regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii. (1) În cazul în care clădirea a fost distrusă în întregime ori într-o proporție mai mare de jumătate din valoarea ei, orice coproprietar poate, în lipsa unei înțelegeri contrare, să solicite vânzarea la licitație publică a terenului și a materialelor de construcție care au rezultat.

(2) În caz de distrugere a unei părți mai mici decât cea prevăzută la alin. (1), coproprietarii vor contribui la refacerea părților comune, proporțional cu cotele-părți. Dacă unul sau mai mulți coproprietari refuză sau nu pot să participe la refacere,

ei sunt obligați să cedeze celorlalți coproprietari cotele lor părți din dreptul de proprietate. Prețul se stabilește de părți ori, în caz de neînțelegere, de către instanța judecătorească.

Art. 658.[1] **Încetarea destinației folosinței comune.** (1) Încetarea destinației de folosință comună pentru părțile comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotărî cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2) În cazul încetării destinației de folosință comună în condițiile alin. (1), devin aplicabile dispozițiile privitoare la coproprietatea obișnuită.

(3) Imobilul, respectiv partea din imobil care rezultă din încetarea destinației folosinței comune se înscrie în mod corespunzător în cartea funciară pe baza documentației cadastrale întocmite în acest scop.

Legislație conexă: ► Legea nr. 114/1996 a locuinței, republicată (M. Of. nr. 393 din 31 decembrie 1997); ► Legea nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari (M. Of. nr. 490 din 23 iulie 2007); ► Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari, aprobate prin H.G. nr. 588/2007 (M. Of. nr. 43 din 18 ianuarie 2008); ► O.U.G. nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinație de locuințe (M. Of. nr. 148 din 8 aprilie 1999).

III. Asociația de proprietari

Art. 659. Constituirea asociațiilor de proprietari. În cazul clădirilor cu mai multe etaje ori apartamente sau în cazul ansamblurilor rezidențiale formate din locuințe individuale, amplasate izolat, înșiruit sau cuplat, în care există proprietăți comune și proprietăți individuale, se constituie asociația de proprietari, care se organizează și funcționează în condițiile legii.

Legislație conexă: ► Legea nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari (M. Of. nr. 490 din 23 iulie 2007); ► Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari, aprobate prin H.G. nr. 1588/2007 (M. Of. nr. 43 din 18 ianuarie 2008).

§3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune

Art. 660. Prezumția de coproprietate asupra despărțiturilor comune. (1) Zidul, șanțul, precum și orice altă despărțitură între două fonduri sunt prezumate a fi în proprietatea comună a vecinilor, dacă nu rezultă contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori dacă proprietatea comună nu a devenit proprietate exclusivă prin uzucapiune, în condițiile legii.

(2) Dispozițiile art. 651 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 590, art. 602, art. 606 C. civ. 1864.

[1] Art. 658 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VII din Legea nr. 60/2012.

Art. 661. Semnele de necomunitate. (1) Există semn de necomunitate a zidului atunci când culmea acestuia este dreaptă şi perpendiculară spre un fond şi înclinată spre celălalt fond. Zidul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului către care este înclinată coama zidului.

(2) Există semn de necomunitate a şanţului atunci când pământul este aruncat ori înălţat exclusiv pe o parte a şanţului. Şanţul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului pe care este aruncat pământul.

(3) Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac să se prezume că zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 591, art. 603, art. 604 C. civ. 1864.

Art. 662. Obligaţia de construire a despărţiturilor comune. (1) Oricare dintre vecini îi poate obliga pe proprietarii fondurilor învecinate să contribuie la construirea unei despărţituri comune.

(2) În lipsa unor dispoziţii legale, a regulilor de urbanism sau a obiceiului locului, înălţimea zidului comun se stabileşte de părţi, dar fără a depăşi 2 metri, socotindu-se şi coama zidului.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 600 C. civ. 1864.

Art. 663. Cheltuielile de întreţinere şi reparare a despărţiturilor comune. (1) Coproprietarii sunt ţinuţi să suporte cheltuielile ocazionate de întreţinerea şi repararea despărţiturii comune, proporţional cu dreptul fiecăruia.

(2) Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate să nu participe la cheltuielile de întreţinere şi reparare, renunţând la dreptul său de proprietate asupra despărţiturii comune, dispoziţiile în materie de carte funciară fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi apărat de a participa la cheltuieli, în cazul în care are o construcţie sprijinită de zidul comun ori în cazul în care trage un alt folos din exploatarea despărţiturii comune.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 592, art. 593 C. civ. 1864.

Art. 664. Construcţiile şi instalaţiile aflate în legătură cu zidul comun. (1) Oricare dintre coproprietari are dreptul să sprijine construcţii ori să instaleze grinzi în zidul comun cu obligaţia de a lăsa 6 centimetri spre celălalt coproprietar şi fără a afecta dreptul acestuia de a sprijini construcţiile sale ori de a instala propriile grinzi în zidul comun.

(2) Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul său până în jumătatea zidului, în cazul în care ar dori să instaleze el însuşi grinzi ori să construiască un coş de fum în acelaşi loc.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 594 C. civ. 1864.

Art. 665. Înălţarea zidului comun. (1) Oricare dintre coproprietari poate să înalţe zidul, cu îndatorirea de a suporta singur cheltuielile de înălţare peste limita zidului comun, precum şi cheltuielile de reparare a părţii comune a zidului ca urmare a înălţării acestuia.

(2) În cazul în care zidul nu poate rezista înălţării, proprietarul care doreşte să facă această înălţare este dator să reconstruiască zidul în întregime luând din fondul său suprafaţa pentru a asigura grosimea necesară zidului nou-ridicat.

(3) Vecinul care nu a contribuit la înălţare poate dobândi coproprietatea, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor şi manoperei folosite, precum şi, dacă este cazul, jumătate din valoarea terenului întrebuinţat pentru îngroşarea zidului.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 595-597 C. civ. 1864.

Art. 666. Dobândirea coproprietăţii asupra despărţiturilor. Vecinul care nu a contribuit la realizarea despărţiturii comune poate dobândi un drept de coproprietate asupra despărţiturii, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor şi manoperei folosite şi, după caz, jumătate din valoarea terenului pe care despărţitura a fost construită. Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 598 C. civ. 1864.

Secţiunea a 4-a. Proprietatea comună în devălmăşie

Art. 667. Proprietatea comună în devălmăşie. Există proprietate în devălmăşie atunci când, prin efectul legii sau în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate aparţine concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre acestea să fie titularul unei cote-părţi determinate din dreptul de proprietate asupra bunului sau bunurilor comune.

Legea de aplicare:
Art. 65. Dispoziţiile art. 667 şi 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 668. Regulile aplicabile proprietății devălmașe. (1) Dacă se naște prin efectul legii, proprietatea în devălmășie este supusă dispozițiilor acelei legi care se completează, în mod corespunzător, cu cele privind regimul comunității legale.

(2) În cazul în care izvorul proprietății în devălmășie este un act juridic, dispozițiile privitoare la regimul comunității legale se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 65. Dispozițiile art. 667 și 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 5-a. Partajul

Legislație conexă: art. 980-996 NCPC.

Art. 669. Imprescriptibilitatea acțiunii de partaj. Încetarea coproprietății prin partaj poate fi cerută oricând, afară de cazul în care partajul a fost suspendat prin lege, act juridic ori hotărâre judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 728 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 670. Felurile partajului. Partajul poate fi făcut prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 671. Împărțeala părților comune ale clădirilor. (1) Partajul este inadmisibil în cazurile prevăzute de secțiunile a 3-a și a 4-a din prezentul capitol, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, partajul poate fi cerut în cazul părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci când aceste părți încetează de a mai fi destinate folosinței comune.

(3) În cazul proprietății periodice și în celelalte cazuri de coproprietate forțată, partajul este posibil numai prin bună învoială.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 672. Convențiile privitoare la suspendarea partajului. Convențiile privind suspendarea partajului nu pot fi încheiate pentru o perioadă mai mare de 5 ani. În cazul imobilelor, convențiile trebuie încheiate în formă autentică și supuse formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 728 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 673. Suspendarea pronunțării partajului prin hotărâre judecătorească. Instanța sesizată cu cererea de partaj poate suspenda pronunțarea partajului, pentru cel mult un an, pentru a nu se aduce prejudicii grave intereselor celorlalți coproprietari. Dacă pericolul acestor prejudicii este înlăturat înainte de împlinirea termenului, instanța, la cererea părții interesate, va reveni asupra măsurii.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 674. Condițiile speciale privind capacitatea de exercițiu. Dacă un coproprietar este lipsit de capacitate de exercițiu ori are capacitate de exercițiu restrânsă, partajul va putea fi făcut prin bună învoială numai cu autorizarea instanței de tutelă, precum și, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 675. Inadmisibilitatea partajului în cazul uzucapiunii. Partajul poate fi cerut chiar atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când acesta l-a uzucapat, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară: art. 729 C. civ. 1864.

Art. 676. Regulile privitoare la modul de împărțire. (1) Partajul bunurilor comune se va face în natură, proporțional cu cota-parte a fiecărui coproprietar.

(2) Dacă bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil în natură, partajul se va face în unul dintre următoarele moduri:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație publică, în condițiile legii, şi distribuirea prețului către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia dintre ei.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 736 C. civ. 1864.

Art. 677. Datoriile născute în legătură cu bunul comun. (1) Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor născute în legătură cu coproprietatea şi care sunt scadente ori devin scadente în cursul anului în care are loc partajul.

(2) Suma necesară pentru stingerea acestor obligații va fi preluată, în lipsa unei stipulații contrare, din prețul vânzării bunului comun cu ocazia partajului şi va fi suportată de către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 678. Executarea silită privitoare la bunul comun. (1) Creditorii unui coproprietar pot urmări silit cota lui parte din dreptul asupra bunului comun sau pot cere instanței împărțeala bunului, caz în care urmărirea se va face asupra părții de bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

(2) În cazul vânzării silite a unei cote-părți din dreptul de proprietate asupra unui bun, executorul judecătoresc îi va notifica pe ceilalți coproprietari cu cel puțin două săptămâni înainte de data stabilită pentru vânzare, înştiințându-i despre ziua, ora şi locul licitației. La preț egal, coproprietarii vor fi preferați la adjudecarea cotei-părți.

(3) Creditorii care au un drept de garanție asupra bunului comun ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul, în mâinile oricui s-ar găsi, atât înainte, cât şi după partaj.

(4) Convențiile de suspendare a împărțelii pot fi opuse creditorilor numai dacă, înainte de naşterea creanțelor, au dobândit dată certă în cazul bunurilor mobile sau au fost autentificate în cazul bunurilor imobile şi s-au îndeplinit formalitățile de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 679. Drepturile creditorilor personali ai coproprietarului. (1) Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, să intervină, pe cheltuiala lor, în partajul cerut de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă să atace un partaj efectuat, afară numai dacă acesta s-a făcut în lipsa lor şi fără să se țină seama de opoziția pe care au făcut-o, precum şi în cazurile când partajul a fost simulat ori s-a făcut astfel încât creditorii nu au putut să intervină în proces.
(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul creditorilor care au un drept de garanție asupra bunului comun ori al celor a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 680. Efectele juridice ale partajului. (1) Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, după caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite numai cu începere de la data stabilită în actul de partaj, dar nu mai devreme de data încheierii actului, în cazul împărțelii voluntare, sau, după caz, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti.
(2) În cazul imobilelor, efectele juridice ale partajului se produc numai dacă actul de partaj încheiat în formă autentică sau hotărârea judecătorească rămasă definitivă, după caz, au fost înscrise în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 681. Opozabilitatea unor acte juridice. Actele încheiate, în condițiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun rămân valabile şi sunt opozabile celui căruia i-a fost atribuit bunul în urma partajului.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 682. Strămutarea garanţiilor. Garanţiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale părţi se strămută de drept asupra bunului atribuit acestuia sau, după caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin partaj.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convenţiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 683. Garanţia pentru evicţiune şi vicii ascunse. (1) Coproprietarii îşi datorează, în limita cotelor-părţi, garanţie pentru evicţiune şi vicii ascunse, dispoziţiile legale privitoare la obligaţia de garanţie a vânzătorului aplicându-se în mod corespunzător.
(2) Fiecare este obligat să îl despăgubească pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evicţiunii sau al viciului ascuns. Dacă unul dintre coproprietari este insolvabil, partea datorată de acesta se va suporta, proporţional, de către ceilalţi coproprietari, inclusiv de coproprietarul prejudiciat.
(3) Coproprietarii nu datorează garanţie dacă prejudiciul este urmarea faptei săvârşite de un alt coproprietar sau dacă au fost scutiţi prin actul de partaj.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convenţiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 787 şi art. 788 C. civ. 1864.

Art. 684. Desfiinţarea partajului. (1) Partajul prin bună învoială poate fi desfiinţat pentru aceleaşi cauze ca şi contractele.
(2) Partajul făcut fără participarea tuturor coproprietarilor este lovit de nulitate absolută.
(3) Partajul este însă valabil chiar dacă nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricând un partaj suplimentar.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convenţiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 685. Înstrăinarea bunurilor atribuite. Nu poate invoca nulitatea relativă a partajului prin bună învoială coproprietarul care, cunoscând cauza de nulitate, înstrăinează în tot sau în parte bunurile atribuite.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 686. Regulile aplicabile bunurilor aflate în coproprietate și în devălmășie. Prevederile prezentei secțiuni sunt aplicabile bunurilor aflate în coproprietate, indiferent de izvorul său, precum și celor aflate în devălmășie.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Capitolul V. Proprietatea periodică

Legislație conexă: O.U.G. nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb (M. Of. nr. 134 din 22 februarie 2011).

Art. 687. Proprietatea periodică. Dispozițiile prezentului capitol se aplică, în absența unei reglementări speciale, ori de câte ori mai multe persoane exercită succesiv și repetitiv atributul folosinței specific dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 688. Temeiul proprietății periodice. Proprietatea periodică se naște în temeiul unui act juridic, dispozițiile în materie de carte funciară aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 689. Valabilitatea actelor încheiate de coproprietar. (1) În privința intervalului de timp ce îi revine, orice coproprietar poate încheia, în condițiile legii, acte precum închirierea, vânzarea, ipotecarea și altele asemenea.

(2) Actele de administrare sau de dispoziție privind cota-parte din dreptul de proprietate aferentă unui alt interval de timp sunt inopozabile titularului cotei-părți respective. Dispozițiile art. 642 alin. (2) și art. 643 se aplică în mod corespunzător.

(3) În raporturile cu terții cocontractanți de bună-credință, actele de administrare sau de dispoziție menționate la alin. (2) sunt anulabile.

Legea de aplicare:

Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 690. Drepturile și obligațiile coproprietarilor. (1) Fiecare coproprietar este obligat să facă toate actele de conservare, în așa fel încât să nu împiedice ori să nu îngreuneze exercitarea drepturilor celorlalți coproprietari. Pentru reparațiile mari, coproprietarul care avansează cheltuielile necesare are dreptul la despăgubiri în raport cu valoarea drepturilor celorlalți coproprietari.

(2) Actele prin care se consumă în tot sau în parte substanța bunului pot fi făcute numai cu acordul celorlalți coproprietari.

(3) La încetarea intervalului, coproprietarul este dator să predea bunul coproprietarului îndreptățit să îl folosească în următorul interval.

(4) Coproprietarii pot încheia un contract de administrare, dispozițiile art. 644 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:

Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 691. Obligația de despăgubire și excluderea. (1) Nerespectarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol atrage plata de despăgubiri.

(2) În cazul în care unul dintre coproprietari tulbură în mod grav exercitarea proprietății periodice, acesta va putea fi exclus, prin hotărâre judecătorească, la cererea coproprietarului vătămat.

(3) Excluderea va putea fi dispusă numai dacă unul dintre ceilalți coproprietari sau un terț cumpără cota-parte a celui exclus.

(4) În acest scop, se va pronunța, mai întâi, o încheiere de admitere în principiu a cererii de excludere, prin care se va stabili că sunt îndeplinite condițiile excluderii, încheiere care va putea fi atacată cu recurs pe cale separată.

(5) După rămânerea definitivă a încheierii de admitere în principiu, în absența înțelegerii părților, se va stabili prețul vânzării silite pe bază de expertiză. După consemnarea prețului la instituția de credit stabilită de instanță, se va pronunța hotărârea care va ține loc de contract de vânzare-cumpărare.

(6) După rămânerea definitivă a acestei hotărâri, dobânditorul își va putea înscrie dreptul în cartea funciară, iar transmițătorul va putea să ridice suma consemnată la instituția de credit stabilită de instanță.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 692. Încetarea proprietății periodice. Proprietatea periodică încetează prin radiere din cartea funciară în temeiul dobândirii de către o singură persoană a tuturor cotelor-părți din dreptul de proprietate periodică, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Titlul III. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată

Capitolul I. Superficia

Art. 693. Noțiune. (1) Superficia este dreptul de a avea sau de a edifica o construcție pe terenul altuia, deasupra ori în subsolul acelui teren, asupra căruia superficiarul dobândește un drept de folosință.

(2) Dreptul de superficie se dobândește în temeiul unui act juridic, precum și prin uzucapiune sau prin alt mod prevăzut de lege. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(3) Superficia se poate înscrie și în temeiul unui act juridic prin care proprietarul întregului fond a transmis exclusiv construcția ori a transmis terenul și construcția, în mod separat, către două persoane, chiar dacă nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.

(4) În situația în care s-a construit pe terenul altuia, superficia se poate înscrie pe baza renunțării proprietarului terenului la dreptul de a invoca accesiunea, în

favoarea constructorului. De asemenea, ea se poate înscrie în favoarea unui terț pe baza cesiunii dreptului de a invoca accesiunea.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 694. Durata dreptului de superficie. Dreptul de superficie se poate constitui pe o durată de cel mult 99 de ani. La împlinirea termenului, dreptul de superficie poate fi reînnoit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 695. Întinderea şi exercitarea dreptului de superficie. (1) Dreptul de superficie se exercită în limitele şi în condițiile actului constitutiv. În lipsa unei stipulații contrare, exercitarea dreptului de superficie este delimitată de suprafața de teren pe care urmează să se construiască şi de cea necesară exploatării construcției sau, după caz, de suprafața de teren aferentă şi de cea necesară exploatării construcției edificate.

(2) În cazul prevăzut la art. 693 alin. (3), în absența unei stipulații contrare, titularul dreptului de superficie nu poate modifica structura construcției. El o poate însă demola, dar cu obligația de a o reconstrui în forma inițială.

(3) În cazul în care superficiarul modifică structura construcției, proprietarul terenului poate să ceară, în termen de 3 ani, încetarea dreptului de superficie sau repunerea în situația anterioară. În al doilea caz, curgerea termenului de prescripție de 3 ani este suspendată până la expirarea duratei superficiei.

(4) Titularul poate dispune în mod liber de dreptul său. Cât timp construcția există, dreptul de folosință asupra terenului se poate înstrăina ori ipoteca numai odată cu dreptul de proprietate asupra construcției.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 696. Acțiunea confesorie de superficie. (1) Acțiunea confesorie de superficie poate fi intentată împotriva oricărei persoane care împiedică exercitarea dreptului, chiar şi a proprietarului terenului.

(2) Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 697. Evaluarea prestației superficiarului. (1) În cazul în care superficia s-a constituit cu titlu oneros, dacă părțile nu au prevăzut alte modalități de plată a prestației de către superficiar, titularul dreptului de superficie datorează, sub formă de rate lunare, o sumă egală cu chiria stabilită pe piața liberă, ținând seama de

natura terenului, de destinația construcției în cazul în care aceasta există, de zona în care se află terenul, precum şi de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosinței.

(2) În caz de neînțelegere între părți, suma datorată proprietarului terenului va fi stabilită pe cale judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 698. Cazurile de încetare a superficiei. Dreptul de superficie se stinge prin radierea din cartea funciară, pentru una dintre următoarele cauze:

a) la expirarea termenului;

b) prin consolidare, dacă terenul şi construcția devin proprietatea aceleiaşi persoane;

c) prin pieirea construcției, dacă există stipulație expresă în acest sens;

d) în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 699. Efectele încetării superficiei prin expirarea termenului. (1) În cazul prevăzut la art. 698 lit. a), în absența unei stipulații contrare, proprietarul terenului dobândeşte dreptul de proprietate asupra construcției edificate de superficiar prin accesiune, cu obligația de a plăti valoarea de circulație a acesteia de la data expirării termenului.

(2) Când construcția nu exista în momentul constituirii dreptului de superficie, iar valoarea acesteia este egală sau mai mare decât aceea a terenului, proprietarul terenului poate cere obligarea constructorului să cumpere terenul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă nu ar fi existat construcția. Constructorul poate refuza să cumpere terenul dacă ridică, pe cheltuiala sa, construcția clădită pe teren şi repune terenul în situația anterioară.

(3) În absența unei înțelegeri contrare încheiate cu proprietarul terenului, dezmembrămintele consimțite de superficiar se sting în momentul încetării dreptului de superficie. Ipotecile care grevează dreptul de superficie se strămută de drept asupra sumei primite de la proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (1), se extind de drept asupra terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se strămută de drept asupra materialelor în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

(4) Ipotecile constituite cu privire la teren pe durata existenței superficiei nu se extind cu privire la întregul imobil în momentul încetării dreptului de superficie în cazul prevăzut la alin. (1). Ele se strămută de drept asupra sumei de bani primite de proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se extind de drept cu privire la întregul teren în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 700. Efectele încetării superficiei prin consolidare. (1) În cazul în care dreptul de superficie s-a stins prin consolidare, în absența unei stipulații contrare, dezmembrămintele consimțite de superficiar se mențin pe durata pentru care au fost constituite, dar nu mai târziu de împlinirea termenului inițial al superficiei.

(2) Ipotecile născute pe durata existenței superficiei se mențin fiecare în funcție de obiectul asupra căruia s-au constituit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 701. Efectele încetării superficiei prin pieirea construcției. (1) În cazul stingerii dreptului de superficie prin pieirea construcției, drepturile reale care grevează dreptul de superficie se sting, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ipotecile născute cu privire la nuda proprietate asupra terenului pe durata existenței dreptului de superficie se mențin asupra dreptului de proprietate reîntregit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 702. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile şi în cazul plantațiilor, precum şi al altor lucrări autonome cu caracter durabil.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul II. Uzufructul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Legea de aplicare:
Art. 69. Drepturile de uzufruct în ființă şi după intrarea în vigoare a Codului civil se exercită potrivit dispozițiilor acestuia, dacă nu se prevede altfel prin prezenta lege.

Art. 703. Noțiune. Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane şi de a culege fructele acestuia, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța.

Reglementarea anterioară: art. 517 C. civ. 1864.

Art. 704. Constituirea uzufructului. (1) Uzufructul se poate constitui prin act juridic, uzucapiune sau alte moduri prevăzute de lege, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

(2) Uzufructul se poate constitui numai în favoarea unei persoane existente.

Reglementarea anterioară: art. 518 C. civ. 1864.

Art. 705. Acțiunea confesorie de uzufruct. Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică uzufructului în mod corespunzător.

Art. 706. Obiectul uzufructului. Pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv o masă patrimonială, o universalitate de fapt ori o cotă-parte din acestea.

Reglementarea anterioară: art. 520 C. civ. 1864.

Art. 707. Accesoriile bunurilor ce formează obiectul uzufructului. Uzufructul poartă asupra tuturor accesoriilor bunului dat în uzufruct, precum şi asupra a tot ce se uneşte sau se încorporează în acesta.

Reglementarea anterioară: art. 535 C. civ. 1864.

Art. 708. Durata uzufructului. (1) Uzufructul în favoarea unei persoane fizice este cel mult viager.

(2) Uzufructul constituit în favoarea unei persoane juridice poate avea durata de cel mult 30 de ani. Atunci când este constituit cu depăşirea acestui termen, uzufructul se reduce de drept la 30 de ani.

(3) Dacă nu s-a prevăzut durata uzufructului, se prezumă că este viager sau, după caz, că este constituit pe o durată de 30 de ani.

(4) Uzufructul constituit până la data la care o altă persoană va ajunge la o anumită vârstă durează până la acea dată, chiar dacă acea persoană ar muri înainte de împlinirea vârstei stabilite.

Reglementarea anterioară: art. 559 şi art. 560 C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Drepturile şi obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

§1. Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Art. 709. Drepturile uzufructuarului. În lipsă de stipulație contrară, uzufructuarul are folosința exclusivă a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 521 C. civ. 1864.

Art. 710. Fructele naturale şi industriale. Fructele naturale şi industriale percepute după constituirea uzufructului aparțin uzufructuarului, iar cele percepute după stingerea uzufructului revin nudului proprietar, fără a putea pretinde unul altuia despăgubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Reglementarea anterioară: art. 524 C. civ. 1864.

Art. 711. Fructele civile. Fructele civile se cuvin uzufructuarului proporțional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobândindu-se zi cu zi.

Reglementarea anterioară: art. 525 C. civ. 1864.

Art. 712. Cvasiuzufructul. Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, şi bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligaţia de a restitui bunuri de aceeaşi cantitate, calitate şi valoare sau, la alegerea proprietarului, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Reglementarea anterioară: art. 526 C. civ. 1864.

Art. 713. Uzufructul asupra bunurilor neconsumptibile. (1) Dacă uzufructul poartă asupra unor bunuri care, fără a fi consumptibile, se uzează ca urmare a utilizării lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar şi potrivit destinaţiei lor.

(2) În acest caz, el nu va fi obligat să le restituie decât în starea în care se vor afla la data stingerii uzufructului.

(3) Uzufructuarul poate să dispună, ca un bun proprietar, de bunurile care, fără a fi consumptibile, se deteriorează rapid prin utilizare. În acest caz, la sfârşitul uzufructului, uzufructuarul va restitui valoarea pe care ar fi avut-o bunul la această din urmă dată.

Reglementarea anterioară: art. 528 C. civ. 1864.

Art. 714. Cesiunea uzufructului. (1) În absenţa unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda dreptul său unei alte persoane fără acordul nudului proprietar, dispoziţiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

(2) Uzufructuarul rămâne dator exclusiv faţă de nudul proprietar numai pentru obligaţiile născute înainte de cesiune. Până la notificarea cesiunii, uzufructuarul şi cesionarul răspund solidar pentru îndeplinirea tuturor obligaţiilor faţă de nudul proprietar.

(3) După notificarea cesiunii, cesionarul este dator faţă de nudul proprietar pentru toate obligaţiile născute după notificarea cesiunii. În acest caz, uzufructuarului i se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile legale din materia fideiusiunii.

(4) După cesiune, dreptul de uzufruct continuă, după caz, până la împlinirea termenului iniţial sau până la decesul uzufructuarului iniţial.

Legea de aplicare:

Art. 70. Dispoziţiile art. 714 din Codul civil se aplică indiferent de data constituirii uzufructului. În cazul uzufructului constituit prin convenţie încheiată anterior intrării în vigoare a Codului civil, acesta este şi rămâne incesibil, mai puţin în cazul în care părţile convin altfel.

Art. 715. Contractele de locaţiune. (1) Uzufructuarul are dreptul de a închiria sau, după caz, de a arenda bunul primit în uzufruct.

(2) Locaţiunile de imobile încheiate de uzufructuar, înscrise în cartea funciară, sunt opozabile proprietarului sau moştenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului prin decesul sau, după caz, încetarea existenţei juridice a uzufructuarului, până la împlinirea termenului lor, dar nu mai mult de 3 ani de la încetarea uzufructului.

(3) Reînnoirile de închirieri de imobile sau de arendări făcute de uzufructuar şi înscrise în cartea funciară înainte de expirarea contractelor iniţiale sunt opozabile proprietarului şi moştenitorilor săi pe o perioadă de cel mult 6 luni ori, după caz, de

un an, dacă la data stingerii uzufructului nu au fost puse în executare. În niciun caz, locațiunile nu pot dura mai mult de 3 ani de la data stingerii uzufructului.

(4) În cazul în care uzufructul s-a stins prin expirarea termenului, locațiunile încetează, în toate cazurile, odată cu stingerea uzufructului.

Legea de aplicare:
Art. 71. Dispozițiile art. 715 alin. (2)-(4) din Codul civil se aplică numai în cazurile în care încheierea sau reînnoirea contractelor de locațiune ori de arendare are loc după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 534 C. civ. 1864.

Art. 716. Lucrările şi îmbunătățirile. (1) La încetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despăgubire pentru lucrările adăugate unui bun imobil, cu excepția celor necesare, sau pentru îmbunătățirile aduse unui bun mobil, chiar atunci când prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(2) Dacă lucrările sau îmbunătățirile au fost făcute fără încuviințarea proprietarului, acesta poate cere obligarea uzufructuarului la ridicarea lor şi la readucerea bunului în starea în care i-a fost încredințat.

(3) Uzufructuarul va putea cere o indemnizație echitabilă pentru lucrările necesare adăugate. De asemenea, el va putea cere o indemnizație echitabilă şi pentru celelalte lucrări adăugate sau pentru îmbunătățirile făcute cu încuviințarea proprietarului, dacă prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(4) În cazul lucrărilor autonome făcute de uzufructuar asupra unui bun imobil, vor fi aplicabile, în mod corespunzător, în lipsă de stipulație sau dispoziție legală contrară, dispozițiile din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Art. 717. Exploatarea pădurilor tinere. (1) Dacă uzufructul cuprinde păduri tinere destinate de proprietarul lor unor tăieri periodice, uzufructuarul este dator să păstreze ordinea şi câtimea tăierii, potrivit regulilor stabilite de proprietar în conformitate cu dispozițiile legale, fără ca uzufructuarul să poată pretinde vreo despăgubire pentru părțile lăsate netăiate în timpul uzufructului.

(2) Arborii care se scot din pepiniere fără degradarea acestora nu fac parte din uzufruct decât cu obligația uzufructuarului de a se conforma dispozițiilor legale în ce priveşte înlocuirea lor.

Reglementarea anterioară: art. 529 C. civ. 1864.

Art. 718. Exploatarea pădurilor înalte. (1) Uzufructuarul poate, conformându-se dispozițiilor legale şi folosinței obişnuite a proprietarului, să exploateze părțile de păduri înalte care au fost destinate tăierii regulate, fie că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, fie că se fac numai pentru un număr de arbori aleşi pe toată suprafața fondului.

(2) În celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate tăia arborii înalți; va putea însă întrebuința, pentru a face reparațiile la care este obligat, arbori căzuți accidental; în acest scop poate chiar să taie arborii trebuincioşi, cu îndatorirea însă de a constata, în prezența nudului proprietar, această trebuință.

Reglementarea anterioară: art. 530 şi art. 531 C. civ. 1864.

Art. 719. Alte drepturi ale uzufructuarului asupra pădurilor ce fac obiectul uzufructului. Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea folosinţei obişnuite a proprietarului, în limitele dispoziţiilor legale.

Reglementarea anterioară: art. 532 C. civ. 1864.

Art. 720. Dreptul asupra pomilor fructiferi. Pomii fructiferi ce se usucă şi cei căzuţi accidental se cuvin uzufructuarului cu îndatorirea de a-i înlocui cu alţii.

Reglementarea anterioară: art. 533 C. civ. 1864.

Art. 721. Dreptul asupra carierelor de piatră şi de nisip aflate în exploatare. În condiţiile legii, uzufructuarul se foloseşte întocmai ca nudul proprietar de carierele de piatră şi de nisip ce sunt în exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Reglementarea anterioară: art. 537 C. civ. 1864.

Art. 722. Situaţia carierelor de piatră şi de nisip nedeschise şi a comorilor. Uzufructuarul nu are niciun drept asupra carierelor nedeschise încă şi nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi în timpul uzufructului.

Reglementarea anterioară: art. 538 C. civ. 1864.

§2. Obligaţiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Art. 723. Inventarierea bunurilor. (1) Uzufructuarul preia bunurile în starea în care se află la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra însă în posesia lor decât după inventarierea bunurilor mobile şi constatarea stării în care se află imobilele, cu excepţia cazului în care uzufructul unui bun mobil este dobândit prin uzucapiune.

(2) Inventarul se întocmeşte numai în prezenţa nudului proprietar ori după notificarea acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 540 C. civ. 1864.

Art. 724. Respectarea destinaţiei bunurilor. În exercitarea dreptului său, uzufructuarul este ţinut să respecte destinaţia dată bunurilor de nudul proprietar, cu excepţia cazului în care se asigură o creştere a valorii bunului sau cel puţin nu se prejudiciază în niciun fel interesele proprietarului.

Reglementarea anterioară: art. 517 C. civ. 1864.

Art. 725. Răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii. Uzufructuarul este obligat să îl despăgubească pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzătoare a bunurilor date în uzufruct.

Art. 726. Constituirea garanţiei pentru îndeplinirea obligaţiilor uzufructuarului. (1) În lipsa unei stipulaţii contrare, uzufructuarul este obligat să depună o garanţie pentru îndeplinirea obligaţiilor sale.

(2) Sunt scutiți să depună garanție vânzătorul și donatorul care și-au rezervat dreptul de uzufruct.

(3) În cazul în care uzufructuarul este scutit de garanție, instanța poate dispune depunerea unei garanții sau luarea unei măsuri conservatorii atunci când uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate în care se află, pune în pericol drepturile nudului proprietar.

Reglementarea anterioară: art. 541 C. civ. 1864.

Art. 727. Numirea administratorului. (1) Dacă uzufructuarul nu poate oferi o garanție, instanța, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor și va dispune ca fructele civile încasate și sumele ce reprezintă contravaloarea fructelor naturale și industriale percepute să fie depuse la o instituție de credit aleasă de părți. În acest caz, uzufructuarul va încasa numai dobânzile aferente.

(2) Nudul proprietar poate cere vânzarea bunurilor ce se uzează prin folosință și depunerea sumelor la o instituție de credit aleasă de părți. Dobânzile produse în cursul uzufructului revin uzufructuarului.

(3) Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere să îi fie lăsate o parte din bunurile mobile necesare folosinței sale sau familiei sale, cu obligația de a le restitui la stingerea uzufructului.

Reglementarea anterioară: art. 542 și art. 543 C. civ. 1864.

Art. 728. Întârzierea în depunerea garanției. Întârzierea în depunerea garanției nu afectează dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Reglementarea anterioară: art. 544 C. civ. 1864.

Art. 729. Modul de suportare a reparațiilor de către uzufructuar și nudul proprietar. (1) Uzufructuarul este obligat să efectueze reparațiile de întreținere a bunului.

(2) Reparațiile mari sunt în sarcina nudului proprietar.

(3) Sunt reparații mari acelea ce au ca obiect o parte importantă din bun și care implică o cheltuială excepțională, cum ar fi cele referitoare la consolidarea ori reabilitarea construcțiilor privind structura de rezistență, zidurile interioare și/sau exterioare, acoperișul, instalațiile electrice, termice ori sanitare aferente acestora, la înlocuirea sau repararea motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem electronic în ansamblul său.

(4) Reparațiile mari sunt în sarcina uzufructuarului atunci când sunt determinate de neefectuarea reparațiilor de întreținere.

Reglementarea anterioară: art. 545 și art. 546 C. civ. 1864.

Art. 730. Efectuarea reparațiilor mari. (1) Uzufructuarul este obligat să îl înștiințeze pe nudul proprietar despre necesitatea reparațiilor mari.

(2) Atunci când nudul proprietar nu efectuează la timp reparațiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat să restituie contravaloarea lor până la sfârșitul anului în curs, actualizată la data plății.

Art. 731. Distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit. Uzufructuarul şi nudul proprietar nu sunt obligaţi să reconstruiască ceea ce s-a distrus datorită vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Reglementarea anterioară: art. 547 C. civ. 1864.

Art. 732. Uzufructul cu titlu particular. Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat, iar dacă le va plăti, are acţiune contra nudului proprietar.

Reglementarea anterioară: art. 551 C. civ. 1864.

Art. 733. Suportarea sarcinilor şi a cheltuielilor în caz de litigiu. (1) Uzufructuarul suportă toate sarcinile şi cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosinţa bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

(2) Dacă bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt plătite de uzufructuar.

Reglementarea anterioară: art. 553 C. civ. 1864.

Art. 734. Înştiinţarea nudului proprietar. Uzufructuarul este obligat să aducă de îndată la cunoştinţa nudului proprietar orice uzurpare a fondului şi orice contestare a dreptului de proprietate, sub sancţiunea obligării la plata de daune-interese.

Reglementarea anterioară: art. 554 C. civ. 1864.

Art. 735. Suportarea sarcinilor şi a cheltuielilor proprietăţii. (1) Cheltuielile şi sarcinile proprietăţii revin nudului proprietar.

(2) Atunci când sarcinile şi cheltuielile proprietarului au fost suportate de uzufructuar, nudul proprietar este obligat la rambursarea acestora, iar când uzufructul este cu titlu oneros, nudul proprietar datorează acestuia şi dobânda legală.

Reglementarea anterioară: art. 549 C. civ. 1864.

Art. 736. Obligaţiile în caz de pieire a turmei. (1) Dacă turma dată în uzufruct a pierit în întregime din cauze neimputabile uzufructuarului, acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.

(2) Dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă.

Reglementarea anterioară: art. 556 C. civ. 1864.

§3. Dispoziţii speciale

Art. 737. Opozabilitatea uzufructului asupra creanţelor. Uzufructul asupra unei creanţe este opozabil terţilor în aceleaşi condiţii ca şi cesiunea de creanţă şi cu îndeplinirea formalităţilor de publicitate prevăzute de lege.

Art. 738. Drepturile şi obligaţiile în cazul uzufructului asupra creanţelor. (1) Uzufructuarul are dreptul să încaseze capitalul şi să perceapă dobânzile creanţei şi să îndeplinească toate actele necesare pentru conservarea ori încasarea dobânzilor. Titularul dreptului de creanţă poate face toate actele de dispoziţie care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.

(2) După plata creanţei, uzufructul continuă asupra capitalului, cu obligaţia uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.

(3) Uzufructuarul suportă toate cheltuielile şi sarcinile referitoare la dobânzi.

Art. 739. Uzufructul rentei viagere. Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului său, veniturile dobândite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor încasate cu anticipaţie.

Reglementarea anterioară: art. 527 C. civ. 1864.

Art. 740. Dreptul de a spori capitalul. (1) Dreptul de a spori capitalul care face obiectul uzufructului, cum ar fi cel de a dobândi valori mobiliare, aparţine nudului proprietar, iar uzufructuarul are numai dreptul de a exercita uzufructul asupra bunurilor astfel dobândite.

(2) Dacă nudul proprietar cedează dreptul său, bunul dobândit în urma înstrăinării este predat uzufructuarului, care va da socoteală la sfârşitul uzufructului.

Art. 741. Dreptul de vot. (1) Dreptul de vot aferent unei acţiuni sau altei valori mobiliare, unei părţi indivize, unei cote-părţi din dreptul de proprietate sau oricărui alt bun aparţine uzufructuarului.

(2) Cu toate acestea, aparţine nudului proprietar votul care are ca efect modificarea substanţei bunului principal, cum ar fi capitalul social sau bunul deţinut în coproprietate, ori schimbarea destinaţiei acestui bun sau încetarea societăţii, reorganizarea ori încetarea persoanei juridice sau, după caz, a unei întreprinderi.

(3) Repartizarea exercitării dreptului de vot în alte condiţii decât cele prevăzute la alin. (1) şi (2) nu este opozabilă terţilor, afară de cazul în care aceştia au cunoscut-o în mod expres.

Reglementarea anterioară: art. 124 alin. (1) LSC.

Art. 742. Dreptul la dividende. Dividendele a căror distribuire a fost aprobată, în condiţiile legii, de adunarea generală în timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului de la data stabilită prin hotărârea adunării generale.

Art. 743. Obligaţia nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar. (1) Dacă uzufructuarul universal ori cu titlu universal plăteşte datoriile aferente masei patrimoniale sau părţii din masa patrimonială date în uzufruct, nudul proprietar trebuie să restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fără nicio dobândă.

(2) În cazul în care uzufructuarul nu plăteşte datoriile prevăzute la alin. (1), nudul proprietar poate, la alegere, să le plătească el însuşi sau să vândă o parte suficientă din bunurile date în uzufruct. Dacă însă nudul proprietar plăteşte aceste datorii, uzufructuarul datorează dobânzi pe toata durata uzufructului.

(3) Legatarul uzufructului universal ori cu titlu universal este obligat să achite, în proporție cu obiectul uzufructului și fără niciun drept de restituire, legatele cu titlu particular având ca obiect obligații de întreținere sau, după caz, rente viagere.

Reglementarea anterioară: art. 552 C. civ. 1864.

Art. 744. Dreptul creditorilor asupra bunurilor uzufructului. Dacă plata datoriilor nu se va face în modul prevăzut la art. 743, creditorii pot să urmărească bunurile date în uzufruct.

Art. 745. Uzufructul fondului de comerț. În lipsă de stipulație contrară, uzufructuarul unui fond de comerț nu poate să dispună de bunurile ce îl compun. În situația în care dispune de aceste bunuri are obligația de a le înlocui cu altele similare și de valoare egală.

Secțiunea a 3-a. Stingerea uzufructului

Art. 746. Cazurile de stingere a uzufructului. (1) Uzufructul se stinge pe cale principală prin:

a) moartea uzufructuarului ori, după caz, încetarea personalității juridice;

b) ajungerea la termen;

c) consolidare, atunci când calitatea de uzufructuar și de nud proprietar se întrunesc în aceeași persoană;

d) renunțarea la uzufruct;

e) neuzul timp de 10 de ani sau, după caz, timp de 2 ani în cazul uzufructului unei creanțe.

(2) Uzufructul se stinge prin decesul ori, după caz, încetarea existenței juridice a uzufructuarului chiar dacă termenul nu s-a împlinit.

(3) În cazul imobilelor sunt aplicabile dispozițiile în materie de carte funciară.

Legea de aplicare:
Art. 72. Dispozițiile art. 746 alin. (1) lit. e) din Codul civil se aplică drepturilor de uzufruct constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 557 C. civ. 1864.

Art. 747. Stingerea uzufructului în caz de abuz de folosință (1) Uzufructul poate înceta la cererea nudului proprietar atunci când uzufructuarul abuzează de folosința bunului, aduce stricăciuni acestuia ori îl lasă să se degradeze.

(2) Creditorii uzufructuarului pot interveni în proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja să repare stricăciunile și pot oferi garanții pentru viitor.

(3) Instanța poate dispune, după împrejurări, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosinței bunului de către nudul proprietar, cu obligația acestuia de a plăti uzufructuarului o rentă pe durata uzufructului. Când bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanța poate dispune înscrierea unei ipoteci în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 73. Dispozițiile art. 747 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul uzufructului constituit anterior intrării în vigoare a Codului civil, dacă abuzul de folosință este săvârșit ulterior acestei date.

Reglementarea anterioară: art. 558 C. civ. 1864.

Art. 748. Stingerea uzufructului în caz de pieire a bunului. (1) Uzufructul se stinge în cazul în care bunul a fost distrus în întregime dintr-un caz fortuit. Când bunul a fost distrus în parte, uzufructul continuă asupra părții rămase.

(2) În toate cazurile, uzufructul va continua asupra despăgubirii plătite de terț sau, după caz, asupra indemnizației de asigurare, dacă aceasta nu este folosită pentru repararea bunului. Dispozițiile art. 712 se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 74. Dispozițiile art. 748 alin. (2) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care bunul a fost distrus ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 563 şi art. 564 C. civ. 1864.

Capitolul III. Uzul şi abitația

Art. 749. Dreptul de uz. Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia şi de a-i culege fructele naturale şi industriale numai pentru nevoile proprii şi ale familiei sale.

Art. 750. Dreptul de abitație. Titularul dreptului de abitație are dreptul de a locui în locuința nudului proprietar împreună cu soțul şi copiii săi, chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitația, precum şi cu părinții ori alte persoane aflate în întreținere.

Reglementarea anterioară: art. 572 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 751. Constituirea uzului şi a abitației. Uzul şi abitația se constituie în temeiul unui act juridic sau prin alte moduri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 565 C. civ. 1864.

Art. 752. Limitele dreptului de uz şi abitație. Dreptul de uz ori de abitație nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat.

Reglementarea anterioară: art. 571, art. 572 alin. (2), art. 573 C. civ. 1864.

Art. 753. Obligația uzuarului şi a titularului dreptului de abitație. (1) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație este îndreptățit să perceapă toate fructele naturale şi industriale produse de bun ori, după caz, să ocupe întreaga locuință, este dator să plătească toate cheltuielile de cultură şi reparațiile de întreținere întocmai ca şi uzufructuarul.

(2) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație nu este îndreptățit să perceapă decât o parte din fructe ori să ocupe decât o parte din locuință, va suporta cheltuielile de cultură sau de întreținere în proporție cu partea de care se foloseşte.

Reglementarea anterioară: art. 574 C. civ. 1864.

Art. 754. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentului capitol se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la uzufruct.

Capitolul IV. Servituțile

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 755. Noțiune. (1) Servitutea este sarcina care grevează un imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.

(2) Utilitatea rezultă din destinația economică a fondului dominant sau constă într-o sporire a confortului acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 576 C. civ. 1864.

Art. 756. Constituirea servituții. Servitutea se poate constitui în temeiul unui act juridic ori prin uzucapiune, dispozițiile în materie de carte funciară rămânând aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 577 C. civ. 1864.

Art. 757. Acțiunea confesorie de servitute. Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 758. Constituirea servituții în vederea utilității viitoare. Servitutea se poate constitui în vederea unei utilități viitoare a fondului dominant.

Art. 759. Obligațiile în sarcina proprietarului fondului aservit. (1) Prin actul de constituire se pot impune în sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligații pentru asigurarea uzului şi utilității fondului dominant.

(2) În acest caz, sub condiția notării în cartea funciară, obligația se transmite dobânditorilor subsecvenți ai fondului aservit.

Art. 760. Servituțile aparente şi neaparente. (1) Servituțile sunt aparente sau neaparente.

(2) Servituțile aparente sunt acelea a căror existență este atestată de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o uşă, o fereastră, un apeduct.

(3) Servituțile neaparente sunt acelea a căror existență nu este atestată de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumită înălțime.

Reglementarea anterioară: art. 622 alin. (3) C. civ. 1864.

Art. 761. Servituțile continue şi necontinue. (1) Servituțile sunt continue sau necontinue.

(2) Servituțile continue sunt acelea al căror exercițiu este sau poate fi continuu fără a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.

(3) Servituțile necontinue sunt acelea pentru a căror existență este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Reglementarea anterioară: art. 622 alin. (1) şi (2) C. civ. 1864.

Art. 762. Servituțile pozitive şi negative. (1) Servituțile sunt pozitive sau negative.

(2) Servituțile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercită o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.

(3) Servituțile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la exercitarea unora dintre prerogativele dreptului său de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Art. 763. Dobândirea servituții prin uzucapiune. Prin uzucapiune tabulară poate fi dobândită orice servitute, iar prin uzucapiune extratabulară pot fi dobândite numai servituțile pozitive.

Reglementarea anterioară: art. 623 C. civ. 1864.

Art. 764. Alte dispoziții aplicabile. Modul de exercițiu al servituții se dobândeşte în aceleaşi condiții ca şi dreptul de servitute.

Secțiunea a 2-a. Drepturile şi obligațiile proprietarilor

Art. 765. Regulile privind exercitarea şi conservarea servituții. (1) În lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate măsurile şi poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrările pentru a exercita şi conserva servitutea.

(2) Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrări revin celor 2 proprietari, proporțional cu avantajele pe care le obțin, în măsura în care lucrările efectuate pentru exercițiul servituții sunt necesare şi profită inclusiv fondului aservit.

Reglementarea anterioară: art. 630 şi art. 631 C. civ. 1864.

Art. 766. Exonerarea de răspundere. În toate cazurile în care cheltuielile lucrărilor necesare pentru exercitarea şi conservarea servituților revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligație renunțând la dreptul de proprietate asupra fondului aservit în întregime sau asupra părții din fondul aservit necesare pentru exercitarea servituții în favoarea proprietarului fondului dominant. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 632 C. civ. 1864.

Art. 767. Schimbarea locului de exercitare a servituții. (1) Proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la orice act care limitează ori împiedică exercițiul servituții. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor ori strămuta exercitarea servituții în alt loc.

(2) Dacă are un interes serios şi legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercită servitutea în măsura în care exercitarea servituții rămâne la fel de comodă pentru proprietarul fondului dominant.

Reglementarea anterioară: art. 634 C. civ. 1864.

Art. 768. Obligația de a nu agrava situația fondului aservit. Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situația fondului aservit şi nu poate produce prejudicii proprietarului fondului aservit prin exercitarea servituții.

Reglementarea anterioară: art. 635 C. civ. 1864.

Art. 769. Exercitarea servituții în caz de împărțire a fondurilor. (1) Dacă fondul dominant se împarte, servitutea va putea fi exercitată pentru uzul şi utilitatea fiecărei părți, fără ca situația fondului aservit să poată fi agravată.

(2) Dacă fondul aservit se împarte, servitutea se poate exercita, pentru uzul şi utilitatea fondului dominant, pe toate părțile rezultate din împărțire, sub rezerva prevederilor art. 768.

(3) Cu toate acestea, dacă servitutea este exercitată pentru uzul şi utilitatea exclusivă a uneia dintre părțile despărțite din fondul dominant ori nu se poate exercita decât pe una dintre părțile despărțite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte părți se stinge.

Reglementarea anterioară: art. 633 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Stingerea servituților

Art. 770. Cauzele de stingere a servituților. (1) Servitutile se sting pe cale principală prin radierea lor din cartea funciară pentru una dintre următoarele cauze:

a) consolidarea, atunci când ambele fonduri ajung să aibă acelaşi proprietar;

b) renunțarea proprietarului fondului dominant;

c) ajungerea la termen;

d) răscumpărarea;

e) imposibilitatea definitivă de exercitare;

f) neuzul timp de 10 de ani;

g) dispariția oricărei utilități a acestora.

(2) Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, dacă servitutea este contrară utilității publice căreia îi va fi afectat bunul expropriat.

Legea de aplicare:
Art. 75. Dispozițiile art. 770 alin. (1) lit. f) din Codul civil se aplică numai drepturilor de servitute constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 636-638 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 28 alin. (2) teza a 2-a din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011).

Art. 771. Stingerea servituții prin neuz. (1) Termenul de 10 de ani prevăzut la art. 770 alin. (1) lit. f) curge de la data ultimului act de exercițiu al servituților necontinue ori de la data primului act contrar servituților continue.

(2) Exercitarea servituții de către un coproprietar ori de către uzufructuar profită şi celorlalți coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Reglementarea anterioară: art. 639, art. 640 şi art. 642 C. civ. 1864.

Art. 772. Răscumpărarea servituții de trecere. (1) Servitutea de trecere va putea fi răscumpărată de proprietarul fondului aservit dacă există o disproporție vădită între utilitatea care o procură fondului dominant și inconvenientele sau deprecierea provocată fondului aservit.

(2) În caz de neînțelegere între părți, instanța poate suplini consimțământul proprietarului fondului dominant. La stabilirea prețului de răscumpărare, instanța va ține cont de vechimea servituții și de schimbarea valorii celor două fonduri.

Titlul IV. Fiducia

Art. 773. Noțiune. Fiducia este operațiunea juridică prin care unul sau mai mulți constituitori transferă drepturi reale, drepturi de creanță, garanții ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de asemenea drepturi, prezente ori viitoare, către unul sau mai mulți fiduciari care le exercită cu un scop determinat, în folosul unuia sau mai multor beneficiari. Aceste drepturi alcătuiesc o masă patrimonială autonomă, distinctă de celelalte drepturi și obligații din patrimoniile fiduciarilor.

Art. 774. Izvoarele fiduciei. (1) Fiducia este stabilită prin lege sau prin contract încheiat în formă autentică. Ea trebuie să fie expresă.

(2) Legea în temeiul căreia este stabilită fiducia se completează cu dispozițiile prezentului titlu, în măsura în care nu cuprinde dispoziții contrare.

Art. 775. Interdicția liberalității indirecte. Contractul de fiducie este lovit de nulitate absolută dacă prin el se realizează o liberalitate indirectă în folosul beneficiarului.

Art. 776. Părțile contractului de fiducie. (1) Orice persoană fizică sau juridică poate fi constituitor în contractul de fiducie.

(2) Pot avea calitatea de fiduciari în acest contract numai instituțiile de credit, societățile de investiții și de administrare a investițiilor, societățile de servicii de investiții financiare, societățile de asigurare și de reasigurare legal înființate.

(3) De asemenea, pot avea calitatea de fiduciari notarii publici și avocații, indiferent de forma de exercitare a profesiei.

Art. 777. Beneficiarul fiduciei. Beneficiarul fiduciei poate fi constituitorul, fiduciarul sau o terță persoană.

Art. 778. Reprezentarea intereselor constituitorului. În absența unei stipulații contrare, constituitorul poate, în orice moment, să desemneze un terț care să îi reprezinte interesele în executarea contractului și care să îi exercite drepturile născute din contractul de fiducie.

Art. 779. Conținutul contractului de fiducie. Contractul de fiducie trebuie să menționeze, sub sancțiunea nulității absolute:

a) drepturile reale, drepturile de creanță, garanțiile și orice alte drepturi patrimoniale transferate;

b) durata transferului, care nu poate depăși 33 de ani începând de la data încheierii sale;

c) identitatea constituitorului sau a constituitorilor;

d) identitatea fiduciarului sau a fiduciarilor;

e) identitatea beneficiarului sau a beneficiarilor ori cel puțin regulile care permit determinarea acestora;

f) scopul fiduciei și întinderea puterilor de administrare și de dispoziție ale fiduciarului ori ale fiduciarilor.

Art. 780. Înregistrarea fiscală. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, contractul de fiducie și modificările sale trebuie să fie înregistrate la cererea fiduciarului, în termen de o lună de la data încheierii acestora, la organul fiscal competent să administreze sumele datorate de fiduciar bugetului general consolidat al statului.

(2) Când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi reale imobiliare, acestea sunt înregistrate, în condițiile prevăzute de lege, sub aceeași sancțiune, la compartimentul de specialitate al autorității administrației publice locale competent pentru administrarea sumelor datorate bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale în raza cărora se află imobilul, dispozițiile de carte funciară rămânând aplicabile.

(3) Desemnarea ulterioară a beneficiarului, în cazul în care acesta nu este precizat chiar în contractul de fiducie, trebuie să fie făcută, sub aceeași sancțiune, printr-un act scris înregistrat în aceleași condiții.

(4) Dacă pentru transmiterea unor drepturi este necesară îndeplinirea unor cerințe speciale de formă, se va încheia un act separat cu respectarea cerințelor legale. În aceste cazuri, lipsa înregistrării fiscale atrage aplicarea sancțiunilor administrative prevăzute de lege.

Legislație conexă: ▶ art. 30, art. 63, art. 223 și art. 488 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015); ▶ Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 1985/2012 privind aprobarea Procedurii de înregistrare a contractelor de fiducie, a Procedurii de înregistrare a contractelor de locațiune, precum și pentru aprobarea modelului și conținutului unor formulare (M. Of. nr. 16 din 9 ianuarie 2013).

Art. 781. Opozabilitatea fiduciei. (1) Fiducia este opozabilă terților de la data menționării sale în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

(2) Înscrierea drepturilor reale imobiliare, inclusiv a garanțiilor reale imobiliare, care fac obiectul contractului de fiducie se face și în cartea funciară, pentru fiecare drept în parte.

Art. 782. Precizarea calității fiduciarului. (1) Când fiduciarul acționează în contul masei patrimoniale fiduciare, el poate să facă mențiune expresă în acest sens, cu excepția cazurilor în care acest lucru este interzis prin contractul de fiducie.

(2) De asemenea, când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi a căror transmitere este supusă publicității, în registrul de publicitate fiduciarul poate solicita să se menționeze denumirea fiduciarului și calitatea în care acționează.

(3) În toate cazurile în care constituitorul sau beneficiarul solicită acest lucru în conformitate cu contractul de fiducie, fiduciarul va trebui să își precizeze calitatea în care acționează. În caz contrar, dacă actul este păgubitor pentru constituitor, se va considera că actul a fost încheiat de fiduciar în nume propriu.

Art. 783. Obligația de a da socoteală. Contractul de fiducie trebuie să cuprindă condițiile în care fiduciarul dă socoteală constituitorului cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale. De asemenea, fiduciarul trebuie să dea socoteală, la intervale precizate în contractul de fiducie, beneficiarului şi reprezentantului constituitorului, la cererea acestora.

Art. 784. Puterile şi remunerarea fiduciarului. (1) În raporturile cu terții, se consideră că fiduciarul are puteri depline asupra masei patrimoniale fiduciare, acționând ca un veritabil şi unic titular al drepturilor în cauză, cu excepția cazului în care se dovedeşte că terții aveau cunoştință de limitarea acestor puteri.

(2) Fiduciarul va fi remunerat potrivit înțelegerii părților, iar în lipsa acesteia, potrivit regulilor care cârmuiesc administrarea bunurilor altuia.

Art. 785. Insolvența fiduciarului. Deschiderea procedurii insolvenței împotriva fiduciarului nu afectează masa patrimonială fiduciară.

Art. 786. Limitarea răspunderii în funcție de separația maselor patrimoniale. (1) Bunurile din masa patrimonială fiduciară pot fi urmărite, în condițiile legii, de titularii de creanțe născute în legătură cu aceste bunuri sau de acei creditori ai constituitorului care au o garanție reală asupra bunurilor acestuia şi a cărei opozabilitate este dobândită, potrivit legii, anterior stabilirii fiduciei. Dreptul de urmărire poate fi exercitat şi de ceilalți creditori ai constituitorului, însă numai în temeiul hotărârii judecătoreşti definitive de admitere a acțiunii prin care a fost desființat sau a devenit inopozabil, în orice mod, cu efect retroactiv, contractul de fiducie.

(2) Titularii creanțelor născute în legătură cu bunurile din masa patrimonială fiduciară nu pot urmări decât aceste bunuri, cu excepția cazului în care, prin contractul de fiducie, s-a prevăzut obligația fiduciarului sau/şi a constituitorului de a răspunde pentru o parte sau pentru tot pasivul fiduciei. În acest caz, va fi urmărit mai întâi activul masei patrimoniale fiduciare, iar apoi, dacă este necesar, bunurile fiduciarului sau/şi ale constituitorului, în limita şi în ordinea prevăzute în contractul de fiducie.

Art. 787. Răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate. Pentru prejudiciile cauzate prin actele de conservare sau administrare a masei patrimoniale fiduciare, fiduciarul răspunde numai cu celelalte drepturi cuprinse în patrimoniul său.

Art. 788. Înlocuirea fiduciarului. (1) Dacă fiduciarul nu îşi îndeplineşte obligațiile sau pune în pericol interesele care i-au fost încredințate, constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul poate cere în justiție înlocuirea fiduciarului.

(2) Până la soluționarea cererii de înlocuire, constituitorul, reprezentantul său sau, în lipsa acestora, beneficiarul va numi un administrator provizoriu al masei patrimoniale fiduciare. În cazul în care constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul desemnează concomitent un administrator provizoriu, va prevala desemnarea făcută de constituitorul ori de reprezentantul său legal.

(3) Mandatul administratorului provizoriu încetează în momentul înlocuirii fiduciarului sau în momentul respingerii definitive a cererii de înlocuire. Soluționarea cererii de înlocuire a fiduciarului se realizează de urgență şi cu precădere.

(4) Numirea noului fiduciar şi a administratorului provizoriu poate fi dispusă de instanța de judecată numai cu acordul acestora.

(5) În cazul în care instanța de judecată a numit un nou fiduciar, acesta va avea toate drepturile şi obligațiile prevăzute în contractul de fiducie.

(6) Constituitorul, reprezentatul acestuia, noul fiduciar sau administratorul provizoriu poate să înregistreze această modificare a fiduciei, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 780 şi 781. Înlocuirea fiduciarului se produce numai după această înregistrare.

Art. 789. Denunțarea, modificarea şi revocarea contractului de fiducie. (1) Cât timp nu a fost acceptat de către beneficiar, contractul de fiducie poate fi denunțat unilateral de către constituitor.

(2) După acceptarea de către beneficiar, contractul nu poate fi modificat sau revocat de către părți ori denunțat unilateral de către constituitor decât cu acordul beneficiarului sau, în absența acestuia, cu autorizarea instanței judecătoreşti.

Art. 790. Încetarea contractului de fiducie. (1) Contractul de fiducie încetează prin împlinirea termenului sau prin realizarea scopului urmărit când aceasta intervine înainte de împlinirea termenului.

(2) El încetează, de asemenea, în cazul în care toți beneficiarii renunță la fiducie, iar în contract nu s-a precizat cum vor continua raporturile fiduciare într-o asemenea situație. Declarațiile de renunțare sunt supuse aceloraşi formalități de înregistrare ca şi contractul de fiducie. Încetarea se produce la data finalizării formalităților de înregistrare pentru ultima declarație de renunțare.

(3) Contractul de fiducie încetează şi în momentul în care s-a dispus deschiderea procedurii insolvenței împotriva fiduciarului sau în momentul în care se produc, potrivit legii, efectele reorganizării persoanei juridice.

Art. 791. Efectele încetării contractului de fiducie. (1) Când contractul de fiducie încetează, masa patrimonială fiduciară existentă în acel moment se transferă la beneficiar, iar în absența acestuia, la constituitor.

(2) Contopirea masei patrimoniale fiduciare în patrimoniul beneficiarului sau al constituitorului se va produce numai după plata datoriilor fiduciare.

Titlul V. Administrarea bunurilor altuia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 792. Calitatea de administrator al bunurilor altuia. (1) Persoana care este împuternicită, prin legat sau convenție, cu administrarea unuia sau mai multor bunuri, a unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu care nu îi aparține are calitatea de administrator al bunurilor altuia.

(2) Împuternicirea prin legat produce efecte dacă este acceptată de administratorul desemnat.

(3) Prevederile prezentului titlu sunt aplicabile oricărei administrări a bunurilor altuia, cu excepția cazului în care legea, actul constitutiv sau împrejurările concrete impun aplicarea unui alt regim juridic de administrare.

(4) Administratorul persoană fizică trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu.

Art. 793. Remunerația administratorului. (1) Cu excepția cazului în care, potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților ori împrejurărilor concrete, administrarea se realizează cu titlu gratuit, administratorul are dreptul la o remunerație stabilită prin actul constitutiv sau prin înțelegerea ulterioară a părților, prin lege ori, în lipsă, prin hotărâre judecătorească. În acest ultim caz, se va ține seama de uzanțe și, în lipsa unui asemenea criteriu, de valoarea serviciilor prestate de administrator.

(2) Persoana care acționează fără a avea acest drept sau fără a fi autorizată în acest sens nu are dreptul la remunerație, rămânând aplicabile, dacă este cazul, regulile de la gestiunea de afaceri.

Art. 794. Domeniul de aplicare. În absența unor dispoziții legale speciale, prevederile prezentului titlu se aplică în toate cazurile de administrare a bunurilor altuia.

Capitolul II. Formele de administrare

Secțiunea 1. Administrarea simplă

Art. 795. Noțiune. Persoana împuternicită cu administrarea simplă este ținută să efectueze toate actele necesare pentru conservarea bunurilor, precum și actele utile pentru ca acestea să poată fi folosite conform destinației lor obișnuite.

Art. 796. Atribuțiile administratorului. (1) Cel împuternicit cu administrarea simplă este ținut să culeagă fructele bunurilor și să exercite drepturile aferente administrării acestora.

(2) Administratorul încasează creanțele administrate, eliberând în mod valabil chitanțele corespunzătoare, și exercită drepturile aferente valorilor mobiliare pe care le are în administrare, precum dreptul de vot, de conversie și de răscumpărare.

Art. 797. Menținerea destinației bunurilor. Administratorul este obligat să continue modul de folosire sau de exploatare a bunurilor frugifere fără a schimba destinația acestora, cu excepția cazului în care este autorizat de către beneficiar sau, în caz de împiedicare a acestuia, de către instanța judecătorească.

Art. 798. Investirea sumelor de bani. (1) Administratorul este obligat să investească sumele de bani aflate în administrarea sa în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu referitoare la plasamentele considerate sigure.

(2) Administratorul poate, totodată, să modifice investițiile efectuate anterior dobândirii de către acesta a calității sale ori efectuate de el însuși în calitate de administrator.

Art. 799. Autorizarea actelor de dispoziție. (1) Când administrarea are ca obiect un bun individual determinat, administratorul va putea să înstrăineze cu titlu oneros bunul sau să îl greveze cu o garanție reală, atunci când este necesar pentru conservarea valorii bunului, achitarea datoriilor ori menținerea modului de folosință potrivit destinației obișnuite a bunului, numai cu autorizarea beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia ori în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanței judecătorești.

(2) Un bun supus pericolului deprecierii sau pieirii imediate poate fi înstrăinat fără această autorizare.

(3) Când administrarea are ca obiect o masă patrimonială sau un patrimoniu, administratorul poate să înstrăineze un bun individual determinat sau să îl greveze cu o garanție reală ori de câte ori este necesar pentru buna administrare a universalității. În celelalte cazuri, este necesară autorizarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a instanței judecătorești.

(4) Încheierea actului de înstrăinare în lipsa autorizării prealabile cerute potrivit prezentului articol atrage, în cazul în care cauzează prejudicii, obligația de reparare integrală și reprezintă motiv de înlocuire a administratorului.

Secțiunea a 2-a. Administrarea deplină

Art. 800. Atribuțiile administratorului. Persoana împuternicită cu administrarea deplină este ținută să conserve și să exploateze în mod profitabil bunurile, să sporească patrimoniul sau să realizeze afectațiunea masei patrimoniale, în măsura în care aceasta este în interesul beneficiarului.

Art. 801. Întinderea puterilor administratorului. Pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor sale, administratorul va putea să înstrăineze, cu titlu oneros, bunurile sau să le greveze cu un drept real ori chiar să le schimbe destinația, precum și să efectueze orice alte acte necesare sau utile, inclusiv orice formă de investiție.

Capitolul III. Regimul juridic al administrării

Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar

Art. 802. Limitele răspunderii administratorului. (1) Administratorul bunurilor altuia acționează numai în limitele puterilor ce îi sunt conferite și este ținut, în exercitarea atribuțiilor sale, să respecte obligațiile ce îi incumbă potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților.

(2) Administratorul nu va fi răspunzător pentru pieirea bunurilor pricinuită de forța majoră, vechimea sau natura perisabilă a bunurilor ori de folosirea obișnuită și autorizată a acestora.

Art. 803. Obligația de diligență, onestitate și loialitate. (1) Administratorul trebuie să acționeze cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2) Administratorul trebuie, totodată, să acționeze cu onestitate și loialitate în vederea realizării optime a intereselor beneficiarului sau a scopului urmărit.

Art. 804. Evitarea conflictului de interese. (1) Administratorul nu își poate exercita atribuțiile în interesul său propriu sau al unei terțe persoane.

(2) Administratorul este obligat să evite apariția unui conflict între interesul său propriu și obligațiile sale de administrator.

(3) În măsura în care administratorul însuși este și beneficiar, acesta este ținut să își exercite atribuțiile în interesul comun al tuturor beneficiarilor, prin acordarea unui tratament egal interesului său și celui al celorlalți beneficiari.

Art. 805. Anunțarea conflictului de interese. Administratorul este obligat să îl anunțe de îndată pe beneficiar despre orice interes pe care l-ar avea într-o anumită activitate și care este de natură să îl pună într-o situație de conflict de interese, precum și drepturile pe care le-ar putea invoca împotriva beneficiarului sau a bunurilor administrate, indicând, după caz, natura și valoarea drepturilor respective, cu excepția intereselor și drepturilor născute din actul constitutiv al administrării.

Art. 806. Interdicția dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate. (1) În timpul exercitării calității sale, administratorul nu va putea deveni parte la niciun contract având ca obiect bunurile administrate sau să dobândească, altfel decât prin succesiune, orice fel de drepturi asupra bunurilor respective sau împotriva beneficiarului.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), administratorul va putea încheia actele menționate, cu împuternicirea expresă a beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia sau în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanței judecătorești.

Art. 807. Separația bunurilor administrate. Administratorul este obligat să țină o evidență a bunurilor sale proprii distinctă de cea a bunurilor preluate în administrare. Această obligație subzistă și în cazul în care, la preluarea bunurilor beneficiarului administrării, nu a fost întocmit un inventar.

Art. 808. Interdicția folosirii bunurilor administrate în interes propriu. În absența acordului beneficiarului sau a împuternicirii conferite prin lege, prin actul constitutiv ori prin înțelegerea ulterioară a părților, administratorul este obligat a nu folosi în propriul său avantaj bunurile administrate, precum și datele sau informațiile care îi parvin în virtutea administrării.

Art. 809. Interdicția actelor de dispoziție cu titlu gratuit. Administratorul nu va putea dispune cu titlu gratuit de bunurile sau drepturile care îi sunt încredințate, cu excepția cazului în care interesul unei bune administrări o impune.

Art. 810. Dreptul de a reprezenta în justiție. Administratorul poate sta în justiție pentru orice cerere sau acțiune referitoare la administrarea bunurilor și poate interveni în orice cerere sau acțiune având drept obiect bunurile administrate.

Art. 811. Imparţialitatea administratorului. Dacă există mai mulţi beneficiari, concomitenţi sau succesivi, administratorul este ţinut să acţioneze cu imparţialitate, ţinând cont de drepturile şi interesele fiecăruia dintre ei.

Art. 812. Atenuarea răspunderii administratorului. În aprecierea limitelor răspunderii administratorului şi a despăgubirilor datorate de acesta, instanţa judecătorească va putea reduce întinderea acestora, ţinând cont de circumstanţele asumării administrării sau de caracterul gratuit al serviciului administratorului.

Secţiunea a 2-a. Obligaţiile administratorului şi ale beneficiarului în raporturile cu terţii

Art. 813. Răspunderea personală a administratorului. (1) Administratorul care, în limitele puterilor conferite, îşi asumă obligaţii în numele beneficiarului sau al fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară, nu va fi ţinut personal răspunzător faţă de terţii contractanţi.

(2) Administratorul este personal răspunzător faţă de terţii cu care contractează dacă se obligă în nume propriu, sub rezerva drepturilor deţinute de aceştia împotriva beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

Art. 814. Răspunderea personală a administratorului în cazul depăşirii puterilor conferite. Administratorul care îşi depăşeşte puterile este ţinut personal faţă de terţii cu care a contractat, în măsura în care aceştia nu au cunoscut faptul depăşirii puterilor ori beneficiarul nu a ratificat în mod expres sau tacit actul încheiat de administrator cu depăşirea puterilor conferite.

Art. 815. Depăşirea puterilor încredinţate mai multor persoane. (1) Se consideră o depăşire a puterilor conferite fapta administratorului de a exercita în mod individual atribuţiile pe care trebuie să le exercite împreună cu altcineva.

(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), nu constituie o încălcare a puterilor exercitarea acestora într-un mod mai avantajos decât acela care îi era impus prin actul de împuternicire.

Art. 816. Limitarea răspunderii beneficiarului faţă de terţi. (1) Beneficiarul răspunde faţă de terţi pentru prejudiciile pricinuite în mod culpabil de administrator în exercitarea atribuţiilor sale numai până la concurenţa câştigului obţinut.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, în cazul masei patrimoniale fiduciare.

Art. 817. Administratorul aparent. Orice persoană care, având capacitate deplină de exerciţiu, creează aparenţa despre o altă persoană că este administratorul bunurilor sale va fi ţinută de toate contractele pe care această din urmă persoană le încheie cu terţii de bună-credinţă.

Secțiunea a 3-a. Inventar, garanții și asigurare

Art. 818. Izvorul obligației privind inventarul, garanțiile și asigurarea. (1) Administratorul nu este obligat să facă inventarul, să subscrie o poliță de asigurare sau să furnizeze o altă garanție pentru buna executare a îndatoririlor sale, în absența unei clauze a actului constitutiv, a înțelegerii ulterioare a părților, a unei dispoziții legale contrare sau a unei hotărâri judecătorești pronunțate la cererea beneficiarului sau a oricărei persoane interesate.

(2) În cazul în care o asemenea obligație a fost stabilită în sarcina administratorului prin lege sau prin hotărâre judecătorească, administratorul va putea solicita instanței judecătorești, pentru motive temeinice, să fie dispensat de îndeplinirea ei.

Art. 819. Criteriile pentru aprecierea motivelor temeinice. (1) În soluționarea cererilor prevăzute la art. 818, instanța judecătorească va ține seama de valoarea bunurilor, de situația părților, precum și de alte circumstanțe.

(2) Instanța nu va putea admite cererea de stabilire a obligației administratorului privind inventarul, garanțiile sau asigurarea, dacă pe această cale s-ar încălca o clauză contrară din actul constitutiv sau din înțelegerea ulterioară a părților.

Art. 820. Cuprinsul inventarului. (1) În cazurile în care administratorul este obligat să întocmească un inventar, acesta trebuie să cuprindă o enumerare completă a bunurilor încredințate sau a conținutului masei patrimoniale ori a patrimoniului supus administrării.

(2) Inventarul conține, ori de câte ori este cazul:

a) datele de identificare a bunurilor imobile și descrierea bunurilor mobile, cu indicarea valorii acestora, iar în cazul unei universalități de bunuri mobile, o identificare corespunzătoare a universalității respective;

b) identificarea sumelor de bani;

c) lista instrumentelor financiare.

(3) De asemenea, în cazul administrării unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu, inventarul cuprinde lista datoriilor și se încheie cu o recapitulație a activului și pasivului.

(4) Administratorul are obligația să notifice beneficiarului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, data și locul întocmirii inventarului.

(5) Inventarul se întocmește fie prin înscris autentic, fie prin înscris sub semnătură privată cuprinzând data și locul întocmirii și semnat de autor și de beneficiar, iar în absența acestuia din urmă, de 2 martori. Constatările cu privire la care beneficiarul nu a făcut obiecțiuni au deplină forță probantă față de acesta din urmă.

Art. 821. Bunurile de uz personal. În măsura în care patrimoniul administrat cuprinde bunuri de uz personal ale titularului sau, după caz, ale defunctului, în inventar se face o mențiune de ordin general cu privire la acestea, descriindu-se doar obiectele de îmbrăcăminte, înscrisurile personale, bijuteriile sau obiectele de uz curent a căror valoare individuală depășește echivalentul în lei al sumei de 100 euro.

Art. 822. Starea bunurilor indicate în inventar. Bunurile indicate în inventar sunt prezumate a fi în bună stare la data întocmirii acestuia, cu excepția cazului în

care inventarul cuprinde o menţiune contrară agreată de beneficiar sau, în absenţa acordului beneficiarului, menţiunea este însoţită de un document doveditor.

Art. 823. Comunicarea şi contestarea inventarului. (1) O copie a inventarului va fi predată de administrator persoanei care l-a desemnat şi beneficiarului, precum şi oricărei alte persoane interesate despre care acesta are cunoştinţă.

(2) Inventarul poate fi făcut public numai în cazurile şi potrivit procedurii prevăzute de lege.

(3) Orice persoană interesată poate contesta în justiţie inventarul sau oricare dintre menţiunile conţinute de acesta şi va putea solicita întocmirea unui nou inventar, cu participarea unui expert judiciar.

Art. 824. Asigurarea facultativă. (1) Chiar în absenţa unei obligaţii stabilite prin lege, prin actul constitutiv sau prin înţelegerea părţilor ori prin hotărâre judecătorească, administratorul poate asigura bunurile încredinţate împotriva riscurilor obişnuite, precum furtul sau incendiul, pe cheltuiala beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar.

(2) Administratorul poate subscrie totodată o poliţă de asigurare profesională pentru buna executare a obligaţiilor sale.

(3) Cheltuielile prilejuite de asigurarea prevăzută la alin. (2) sunt în sarcina beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar, în cazul în care administrarea este efectuată cu titlu gratuit.

Secţiunea a 4-a. Administrarea colectivă şi delegarea

Art. 825. Adoptarea hotărârilor. În cazul în care sunt desemnate mai multe persoane în calitate de administratori, dacă legea sau actul de desemnare nu prevede altfel, hotărârile se iau prin voinţa majorităţii acestora.

Art. 826. Adoptarea hotărârilor în situaţii speciale. (1) Administratorii vor putea efectua în mod individual acte de conservare.

(2) În cazul în care nu se pot lua hotărâri în mod valabil din cauza opunerii constante a unora dintre administratori, celelalte acte de administrare a bunurilor altuia vor putea fi făcute, în caz de urgenţă, cu autorizarea instanţei judecătoreşti.

(3) În măsura în care neînţelegerile dintre administratori persistă, iar administrarea este serios afectată, instanţa va putea dispune, la solicitarea oricărei persoane interesate, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) stabilirea unui mecanism simplificat de adoptare a hotărârilor;

b) repartizarea atribuţiilor între administratori;

c) conferirea votului decisiv, în caz de paritate de voturi, unuia dintre administratori;

d) înlocuirea administratorului sau, după caz, a administratorilor cărora le este imputabilă situaţia creată.

Art. 827. Răspunderea solidară. (1) Administratorii sunt răspunzători în mod solidar pentru îndeplinirea atribuţiilor lor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care atribuțiile sunt repartizate prin lege, actul de desemnare sau hotărâre judecătorească, iar repartizarea a fost respectată, fiecare administrator este răspunzător doar pentru partea sa de administrare.

Art. 828. Prezumția de aprobare a hotărârilor. (1) Se prezumă că administratorul a aprobat toate hotărârile adoptate de ceilalți administratori şi va răspunde pentru acestea în solidar cu ei în măsura în care nu s-a opus în momentul adoptării hotărârii şi nu a notificat această opoziție beneficiarului într-un termen rezonabil.

(2) Se prezumă că administratorul a aprobat hotărârea adoptată în absența sa în măsura în care nu îşi face cunoscută opoziția celorlalți administratori şi beneficiarului într-un termen rezonabil de la data la care a luat cunoştință de hotărârea respectivă.

(3) Administratorul nu va răspunde în situația în care nu a putut, pentru motive temeinice, să notifice opoziția sa în condițiile alin. (1).

Art. 829. Delegarea. (1) Administratorul îşi poate delega parțial atribuțiile sau poate împuternici un terț să îl reprezinte la încheierea unui act determinat.

(2) Administratorul nu poate delega unei terțe persoane administrarea generală sau exercițiul unei puteri discreționare, cu excepția cazului în care delegarea se face către un coadministrator.

(3) Administratorul răspunde pentru faptele celui substituit în măsura în care beneficiarul nu a autorizat în mod expres substituirea, iar în cazul în care autorizarea există, răspunde numai pentru lipsa de diligență în alegerea şi îndrumarea înlocuitorului.

Art. 830. Răspunderea reprezentantului administratorului. (1) Actele prin care reprezentantul administratorului a încălcat prevederile actului de desemnare sau uzanțele sunt inopozabile beneficiarului.

(2) De asemenea, beneficiarul se poate îndrepta împotriva reprezentantului administratorului pentru prejudiciile suferite, chiar dacă era autorizat expres să încredințeze reprezentarea.

Secțiunea a 5-a. Plasamentele considerate sigure

Art. 831. Categoriile de plasamente considerate sigure. Sunt prezumate a fi sigure plasamentele stabilite periodic de Banca Națională a României şi Autoritatea de Supraveghere Financiară[1].

Legislație conexă: Ordinul comun al Băncii Naționale a României şi al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 11/71 din 30 septembrie 2011 privind aprobarea Regulamentului B.N.R. şi al C.N.V.M. nr. 15/10/2011 referitor la plasamentele prevăzute de art. 831 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

---

[1] Potrivit art. 26 din O.U.G. nr. 93/2012 (text care se va aplica cel târziu începând cu data de 30 aprilie 2013), *„În cuprinsul actelor normative, sintagmele «Comisia Națională a Valorilor Mobiliare», «Comisia de Supraveghere a Asigurărilor» sau «Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private» se înlocuiesc cu sintagma «Autoritatea de Supraveghere Financiară»".* În această versiune actualizată a noului Cod civil, au fost înlocuite aceste sintagme, acolo unde a fost cazul.

Art. 832. Limitele prudențiale ale efectuării plasamentelor. (1) Administratorul hotărăşte cu privire la efectuarea plasamentelor în funcție de randament şi de creşterea estimată a valorii. Administratorul va căuta să realizeze un portofoliu diversificat, care să producă venituri fixe şi, respectiv, variabile, într-o proporție stabilită în funcție de conjunctura economică.

(2) Administratorul nu va putea achiziționa mai mult de 5% din acțiunile aceleiaşi societăți comerciale şi nici nu va putea achiziționa acțiuni, obligațiuni sau alte valori mobiliare ale unei persoane juridice care nu şi-a îndeplinit obligația de plată a dividendelor ori dobânzilor sau acorda împrumuturi persoanei juridice respective.

Art. 833. Plasarea sumelor de bani. (1) Administratorul va putea depozita sumele de bani care îi sunt încredințate la o instituție de credit sau de asigurare ori la un organism de plasament colectiv, în măsura în care depozitul este rambursabil la vedere sau în urma unui aviz de maximum 30 de zile.

(2) Administratorul va putea efectua totodată depuneri pe perioade mai lungi în măsura în care acestea sunt garantate integral de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar sau, după caz, de Fondul de protejare a asiguraților.

(3) În lipsa garanției prevăzute la alin. (2), administratorul nu va putea efectua depuneri pe perioade mai lungi, cu excepția cazului în care instanța îl autorizează în acest sens şi în conformitate cu regulile determinate de aceasta.

Art. 834. Menținerea plasamentelor anterioare. (1) Administratorul va putea menține plasamentele existente la data preluării funcției chiar dacă acestea nu sunt considerate sigure.

(2) Administratorul va putea totodată să dețină valori mobiliare care le înlocuiesc pe cele deținute anterior ca urmare a reorganizării, lichidării sau fuziunii persoanei juridice emitente.

Art. 835. Obligația de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure. (1) Se prezumă că un administrator acționează prudent dacă îşi îndeplineşte atribuțiile în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

(2) Administratorul care efectuează un alt plasament decât cele menționate la art. 831 şi care nu a fost autorizat expres de către beneficiar va fi ținut să repare prejudiciul rezultat fără a se ține seama de existența vreunei culpe.

Art. 836. Obligația administratorului de a-şi arăta calitatea. (1) Administratorul trebuie să indice calitatea sa şi persoana beneficiarului pentru plasamentele făcute în cursul administrării.

(2) În caz contrar, plasamentul şi profitul aferent vor reveni tot beneficiarului. Dacă plasamentele sunt nerentabile, administratorul va acoperi personal pierderile cauzate beneficiarului.

Secțiunea a 6-a. Repartiția profiturilor şi a pierderilor

Art. 837. Repartiția profitului şi a pierderilor. (1) Repartiția profitului şi a pierderilor între beneficiarul fructelor şi cel al capitalului se va realiza în conformitate cu prevederile actului constitutiv.

(2) În lipsa unei indicații exprese în act, repartiția se face echitabil, ținând seama de obiectul administrării, de circumstanțele care au dat naștere la administrare, precum și de practicile contabile general acceptate.

Art. 838. Debitarea contului de venituri. (1) Contul de venituri se va debita cu sumele reprezentând următoarele cheltuieli și alte cheltuieli de natură similară, în următoarea ordine:

a) impozitele și taxele plătite, aferente bunurilor administrate;

b) jumătate din remunerația administratorului și din cheltuielile rezonabile efectuate de acesta pentru administrarea comună a capitalului și a dobânzilor;

c) primele de asigurare, costurile reparațiilor minore, precum și celelalte cheltuieli obișnuite ale administrării;

d) cheltuielile efectuate pentru conservarea drepturilor beneficiarului fructelor și jumătate din costurile prilejuite de descărcarea judiciară de gestiune, în măsura în care instanța judecătorească nu dispune altfel;

e) costurile amortizării bunurilor, cu excepția celor utilizate în scop personal de către beneficiar.

(2) Administratorul va putea repartiza cheltuielile importante pe o perioadă de timp rezonabilă, pentru a menține veniturile la un nivel constant.

Art. 839. Debitarea contului de capital. (1) Contul de capital se va debita cu sumele reprezentând cheltuieli care nu sunt trecute în debitul contului de venituri, precum cheltuielile referitoare la investițiile de capital, înstrăinarea de bunuri, conservarea drepturilor beneficiarului capitalului sau a dreptului de proprietate a bunurilor administrate.

(2) Contul de capital se va debita totodată cu sumele reprezentând taxe și impozite plătite asupra câștigurilor din capital, chiar și atunci când legea specială le califică impozite pe venit.

Art. 840. Momentul nașterii dreptului beneficiarului la venitul net. Beneficiarul fructelor este îndreptățit la venitul net rezultat din administrarea bunurilor începând cu data prevăzută în actul constitutiv sau, în lipsa unei asemenea date, de la momentul începerii administrării ori, după caz, al decesului testatorului.

Art. 841. Dobândirea fructelor. (1) Când beneficiarul este proprietarul bunului frugifer, fructele se dobândesc potrivit regulilor prevăzute la art. 550 alin. (2) și (3). În cazul în care beneficiarul este o terță persoană, se aplică în mod corespunzător regulile prevăzute la art. 710 și 711.

(2) Dividendele și distribuțiile unei persoane juridice se datorează de la data indicată în hotărârea de distribuție sau, în lipsa acesteia, de la data hotărârii respective. Beneficiarul nu va avea dreptul la plata dividendelor stabilite ulterior momentului încetării dreptului său.

Secțiunea a 7-a. Darea de seamă anuală

Art. 842. Obligația privind darea de seamă. Cel puțin o dată pe an administratorul îi va prezenta beneficiarului o dare de seamă a gestiunii sale.

Art. 843. Conținutul și auditarea dării de seamă. (1) Darea de seamă trebuie să cuprindă toate informațiile necesare verificării exactității acesteia.

(2) La cererea persoanei interesate, darea de seamă poate fi auditată de către un expert independent.

(3) În cazul în care administratorul se opune auditării, persoana interesată poate să solicite instanței judecătorești desemnarea unui expert independent pentru a verifica darea de seamă.

Art. 844. Darea de seamă în ipoteza în care sunt mai mulți administratori. Dacă sunt mai mulți administratori, aceștia vor întocmi o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile lor au fost repartizate prin lege, prin actul constitutiv sau de către instanța judecătorească, iar această repartizare a fost respectată.

Art. 845. Examinarea registrelor. Administratorul este obligat să îi permită beneficiarului, în orice moment, examinarea registrelor și a documentelor justificative ce au legătură cu gestiunea sa.

Capitolul IV. Încetarea administrării

Secțiunea 1. Cauzele de încetare

Art. 846. Cazurile de încetare. Administrarea încetează:

a) prin stingerea dreptului beneficiarului asupra bunurilor administrate;

b) prin expirarea termenului sau împlinirea condiției stipulate în actul constitutiv;

c) prin îndeplinirea scopului administrării sau prin încetarea cauzei care a dat naștere administrării;

d) prin denunțarea de către beneficiar a actului de desemnare, ca urmare a solicitării comunicate administratorului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, de a restitui bunurile de îndată;

e) prin înlocuirea administratorului de către beneficiar sau de către instanța judecătorească, la cererea altei persoane interesate;

f) prin decesul, punerea sub interdicție judecătorească, renunțarea administratorului ori supunerea acestuia la procedura insolvenței;

g) prin punerea sub interdicție judecătorească a beneficiarului sau supunerea acestuia la procedura insolvenței, în măsura în care aceasta afectează bunurile administrate.

Art. 847. Notificarea renunțării. (1) Administratorul poate renunța la atribuțiile sale, pe baza notificării adresate, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, beneficiarului și, după caz, celorlalți administratori sau persoanei împuternicite să desemneze un înlocuitor.

(2) Notificarea va cuprinde un termen de preaviz rezonabil, care să îi permită beneficiarului să numească un alt administrator sau să preia el însuși administrarea bunurilor. În caz contrar, administratorul va repara prejudiciul cauzat prin renunțarea sa intempestivă.

(3) Renunțarea administratorului produce efecte de la data expirării termenului de preaviz.

Art. 848. Moartea sau punerea sub interdicție a administratorului. (1) Moartea sau punerea sub interdicție a administratorului va fi comunicată beneficiarului și, după caz, celorlalți administratori, de către moștenitorii acestuia sau executorul testamentar ori de către tutorele administratorului.

(2) Moștenitorii, executorul testamentar și tutorele, după caz, sunt obligați să întreprindă, în privința oricărei afaceri începute, orice măsură imediată care este necesară pentru prevenirea producerii unei pierderi, precum și să dea socoteală și să predea bunurile către persoana îndreptățită.

Art. 849. Obligațiile asumate ulterior încetării administrării. (1) Obligațiile asumate față de terți, ulterior încetării administrării, de un administrator de bună-credință sunt pe deplin valabile și îl obligă pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul obligațiilor asumate de administrator ulterior încetării administrării, atunci când aceasta este o consecință necesară sau o măsură necesară pentru prevenirea pierderilor.

(3) Beneficiarul sau fiduciarul este de asemenea ținut de obligațiile asumate față de terții care nu au cunoscut faptul încetării administrării.

(4) Fiduciarul răspunde numai în limitele activului masei patrimoniale fiduciare.

Secțiunea a 2-a. Darea de seamă și predarea bunurilor

Art. 850. Darea de seamă finală. (1) La încetarea raporturilor de administrare, administratorul va prezenta o dare de seamă finală beneficiarului și, după caz, administratorului înlocuitor sau celorlalți administratori. În cazul încetării simultane a raporturilor de administrare ale mai multor administratori, aceștia vor prezenta o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile acestora sunt separate.

(2) Darea de seamă va cuprinde toate datele necesare pentru a permite verificarea exactității sale. Registrele și celelalte documente justificative vor putea fi consultate de persoanele interesate.

(3) Acceptarea dării de seamă de către beneficiar îl descarcă pe administrator.

Art. 851. Descărcarea judiciară de gestiune. (1) În cazul în care oricare dintre beneficiari nu acceptă darea de seamă, administratorul poate cere instanței judecătorești să o încuviințeze.

(2) Ori de câte ori se consideră necesar, instanța judecătorească va dispune efectuarea unei expertize de specialitate.

Art. 852. Locul predării bunurilor. În lipsa unei stipulații contrare, administratorul predă bunurile administrate la locul unde se găsesc acestea.

Art. 853. Întinderea obligației de restituire. (1) Administratorul este obligat să predea tot ce a primit în exercitarea atribuțiilor sale, chiar dacă plata primită de la terț este nedatorată beneficiarului sau, după caz, fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) Administratorul este, de asemenea, obligat să restituie orice profit sau orice alt avantaj patrimonial realizat în folos personal prin utilizarea, fără permisiune, a datelor şi a informaţiilor obţinute în virtutea calităţii sale.

(3) Administratorul care a folosit, fără permisiune, un bun este obligat să îl indemnizeze pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare cu echivalentul folosinţei bunului.

Art. 854. Suportarea cheltuielilor administrării. (1) Cheltuielile administrării, inclusiv cele ocazionate de prezentarea dării de seamă şi de predarea bunurilor, sunt în sarcina beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) În cazul renunţării, denunţării actului de desemnare sau al înlocuirii administratorului, beneficiarul ori fiduciarul, în contul masei patrimoniale fiduciare, are în sarcină, pe lângă cheltuielile menţionate la alin. (1), şi plata remuneraţiei cuvenite administratorului în raport cu durata activităţii sale.

Art. 855. Data curgerii dobânzilor. (1) Administratorul datorează dobânzi asupra soldului de la data acceptării ori a încuviinţării judiciare a dării de seamă sau, după caz, de la data notificării prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin orice alt mijloc prevăzut de lege.

(2) Beneficiarul sau fiduciarul, pentru masa patrimonială fiduciară, datorează dobânzi pentru sumele cuvenite administratorului doar de la punerea în întârziere potrivit alin. (1).

Art. 856. Deducerea remuneraţiei. (1) Administratorul poate deduce din soldul administrării remuneraţia care îi este datorată de beneficiar sau de fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare, pentru activitatea sa.

(2) Administratorul are drept de retenţie asupra bunului administrat până la plata integrală a datoriei faţă de el.

Art. 857. Solidaritatea beneficiarilor. În caz de pluralitate de beneficiari, aceştia sunt ţinuţi solidar la îndeplinirea obligaţiilor faţă de administrator.

Titlul VI. Proprietatea publică

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 858. Definiţia dreptului de proprietate publică. Proprietatea publică este dreptul de proprietate ce aparţine statului sau unei unităţi administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declaraţia legii, sunt de uz ori de interes public, cu condiţia să fie dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 1 din Legea nr. 213/1998.

Legislaţie conexă: art. 136 alin. (2) C. Rom.

Art. 859. Obiectul proprietății publice. Delimitarea de domeniul privat. (1) Constituie obiect exclusiv al proprietății publice bogățiile de interes public ale subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice şi ale platoului continental, precum şi alte bunuri stabilite prin lege organică.

(2) Celelalte bunuri care aparțin statului ori unităților administrativ-teritoriale fac parte, după caz, din domeniul public sau din domeniul privat al acestora, însă numai dacă au fost, la rândul lor, dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Legislație conexă: ▶ art. 136 alin. (3) C. Rom.; ▶ art. 3 alin. (1) din Legea nr. 213/1998.

Art. 860. Domeniul public național, județean şi local. (1) Bunurile proprietate publică fac parte din domeniul public național, județean sau, după caz, local.

(2) Delimitarea dintre domeniul public național, județean şi local se face în condițiile legii.

(3) Bunurile care formează obiectul exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale potrivit unei legi organice nu pot fi trecute din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale sau invers decât ca urmare a modificării legii organice. În celelalte cazuri, trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale şi invers se face în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2), (3) şi (4) din Legea nr. 213/1998.

Art. 861. Caracterele dreptului de proprietate publică. (1) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile, imprescriptibile şi insesizabile.

(2) Proprietatea asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz şi nu poate fi dobândită de terți prin uzucapiune sau, după caz, prin posesia de bună-credință asupra bunurilor mobile.

(3) În condițiile legii, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare sau în folosință şi pot fi concesionate ori închiriate.

Reglementarea anterioară: art. 11 din Legea nr. 213/1998.

Legislație conexă: art. 136 alin. (4) C. Rom.

Art. 862. Limitele exercitării dreptului de proprietate publică. (1) Dreptul de proprietate publică este susceptibil de orice limite reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privată, în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public căruia îi sunt destinate bunurile afectate.

(2) Incompatibilitatea se constată prin acordul dintre titularul proprietății publice şi persoana interesată sau, în caz de divergență, pe cale judecătorească.

(3) În aceste cazuri, persoana interesată are dreptul la o justă şi promptă despăgubire din partea titularului proprietății publice.

Art. 863. Cazurile de dobândire a dreptului de proprietate publică. Dreptul de proprietate publică se dobândeşte:

a) prin achiziție publică, efectuată în condițiile legii;

b) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, în condițiile legii;

c) prin donație sau legat, acceptat în condițiile legii, dacă bunul, prin natura lui sau prin voința dispunătorului, devine de uz ori de interes public;

d) prin convenție cu titlu oneros, dacă bunul, prin natura lui sau prin voința dobânditorului, devine de uz ori de interes public;

e) prin transferul unui bun din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia sau din domeniul privat al unei unități administrativ-teritoriale în domeniul public al acesteia, în condițiile legii;

f) prin alte moduri stabilite de lege.

Reglementarea anterioară: art. 7 din Legea nr. 213/1998.

Legislație conexă: ▶ Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011); ▶ Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local (M. Of. nr. 853 din 20 decembrie 2010); ▶ O.U.G. nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii (M. Of. nr. 418 din 15 mai 2006).

Art. 864. Stingerea dreptului de proprietate publică. Dreptul de proprietate publică se stinge dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat, dacă a încetat uzul sau interesul public, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 10 alin. (1) din Legea nr. 213/1998.

Legislație conexă: art. 10 alin. (2)-(3) din Legea nr. 213/1998.

Art. 865. Apărarea dreptului de proprietate publică. (1) Obligația apărării în justiție a proprietății publice revine titularului.

(2) Titularii drepturilor corespunzătoare proprietății publice sunt obligați:

a) să îl informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică;

b) să îl introducă în proces pe titularul dreptului de proprietate publică, în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

(3) Dispozițiile art. 563 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 866. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune și dreptul de folosință cu titlu gratuit.

Legislație conexă: art. 136 alin. (4) C. Rom.

Secțiunea a 2-a. Dreptul de administrare

Art. 867. Constituirea dreptului de administrare. (1) Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean sau, după caz, a consiliului local.

(2) Autoritățile prevăzute la alin. (1) controlează modul de exercitare a dreptului de administrare.

Reglementarea anterioară: art. 12 alin. (2) din Legea nr. 213/1998.

Art. 868. Exercitarea dreptului de administrare. (1) Dreptul de administrare aparține regiilor autonome sau, după caz, autorităților administrației publice centrale sau locale şi altor instituții publice de interes național, județean ori local.

(2) Titularul dreptului de administrare poate folosi şi dispune de bunul dat în administrare în condițiile stabilite de lege şi, dacă este cazul, de actul de constituire.

Reglementarea anterioară: art. 12 alin. (1) şi (3) din Legea nr. 213/1998.

Art. 869. Stingerea dreptului de administrare. Dreptul de administrare încetează odată cu încetarea dreptului de proprietate publică sau prin actul de revocare emis, în condițiile legii, dacă interesul public o impune, de organul care l-a constituit.

Art. 870. Apărarea dreptului de administrare. (1) Apărarea în justiție a dreptului de administrare revine titularului dreptului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 12 alin. (4) din Legea nr. 213/1998.

Secțiunea a 3-a. Dreptul de concesiune

Art. 871. Conținutul dreptului de concesiune. (1) Concesionarul are dreptul şi, în acelaşi timp, obligația de exploatare a bunului, în schimbul unei redevențe şi pentru o durată determinată, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege şi a contractului de concesiune.

(2) Calitatea de concesionar o poate avea orice persoană fizică sau persoană juridică.

(3) Procedura de concesionare, precum şi încheierea, executarea şi încetarea contractului de concesiune sunt supuse condițiilor prevăzute de lege.

Legislație conexă: O.U.G. nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică (M. Of. nr. 569 din 30 iunie 2006).

Art. 872. Exercitarea dreptului de concesiune. (1) Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului. Cu toate acestea, sub sancțiunea nulității absolute, concesionarul nu poate înstrăina şi nici greva bunul dat în concesiune sau, după caz, bunurile destinate ori rezultate din realizarea concesiunii şi care trebuie, potrivit legii sau actului constitutiv, să fie predate concedentului la încetarea, din orice motive, a concesiunii.

(2) Fructele, precum şi, în limitele prevăzute de lege şi în actul de constituire, productele bunului concesionat revin concesionarului.

(3) În toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusă controlului din partea concedentului, în condiţiile legii şi ale contractului de concesiune.

Art. 873. Apărarea dreptului de concesiune. (1) Apărarea în justiţie a dreptului de concesiune revine concesionarului.

(2) Dispoziţiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Secţiunea a 4-a. Dreptul de folosinţă cu titlu gratuit

Art. 874. Conţinutul şi limitele dreptului de folosinţă cu titlu gratuit. (1) Dreptul de folosinţă asupra bunurilor proprietate publică se acordă, cu titlu gratuit, pe termen limitat, în favoarea instituţiilor de utilitate publică.

(2) În lipsa unor dispoziţii contrare în actul de constituire, titularul nu beneficiază de fructele civile ale bunului.

(3) Dispoziţiile privind constituirea şi încetarea dreptului de administrare se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 17 din Legea nr. 213/1998.

Legislaţie conexă: art. 124 din Legea nr. 215/2001 a administraţiei publice locale (republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007).

Art. 875. Apărarea dreptului de folosinţă cu titlu gratuit. (1) Apărarea în justiţie a dreptului de folosinţă cu titlu gratuit revine titularului dreptului.

(2) Dispoziţiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Titlul VII. Cartea funciară

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 876. Scopul şi obiectul cărţii funciare. (1) Cartea funciară descrie imobilele şi arată drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.

(2) În cazurile prevăzute de lege pot fi înscrise în cartea funciară şi alte drepturi, fapte sau raporturi juridice, dacă au legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

(3) Prin *imobil*, în sensul prezentului titlu, se înţelege una sau mai multe parcele de teren alăturate, indiferent de categoria de folosinţă, cu sau fără construcţii, aparţinând aceluiaşi proprietar, situate pe teritoriul unei unităţi administrativ-teritoriale şi care sunt identificate printr-un număr cadastral unic.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: ► art. 1 din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015); ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 700/2014 privind aprobarea Regulamentului de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară (M. Of. nr. 571 și nr. 571 bis din 31 iulie 2014).

Art. 877. Drepturile tabulare. Drepturile reale imobiliare înscrise în cartea funciară sunt drepturi tabulare. Ele se dobândesc, se modifică și se sting numai cu respectarea regulilor de carte funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 878. Obiectul drepturilor tabulare. (1) Obiectul drepturilor tabulare este imobilul, definit la art. 876 alin. (3), care după înscrierea în cartea funciară nu mai poate să fie modificat decât cu respectarea regulilor de carte funciară.

(2) Aceeași carte funciară nu poate cuprinde decât un singur imobil.

(3) Mai mulți proprietari nu pot fi înscriși în aceeași carte funciară decât dacă se află în coproprietate pe cote-părți ori în devălmășie.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 879. Modificarea imobilului înscris în cartea funciară. (1) Imobilul înscris în cartea funciară se poate modifica prin alipiri, dacă mai multe imobile alăturate se unesc într-un singur imobil sau dacă se adaugă o parte dintr-un imobil la un alt imobil ori, după caz, se mărește întinderea acestuia.

(2) De asemenea, imobilul înscris în cartea funciară se modifică și prin dezlipiri, dacă se desparte o parte din imobil sau se micșorează întinderea acestuia.

(3) Alipirea sau dezlipirea unui imobil grevat cu sarcini nu se poate face decât cu consimțământul titularilor acelor sarcini. Refuzul titularilor sarcinilor nu trebuie să fie abuziv, el putând fi cenzurat de către instanța judecătorească.

(4) Dacă însă creditorii ipotecari consimt la alipirea sau, după caz, atât la dezlipirea, cât și la alipirea imobilului grevat la un alt imobil, în lipsă de convenție contrară, ipotecile vor lua rang după cele ce grevează imobilul la care s-a făcut alipirea.

(5) Operațiunile de modificare a imobilului înscris în cartea funciară, prin alipiri sau dezlipiri, au caracter material și nu implică niciun transfer de proprietate.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 42 din Legea nr. 7/1996.

Legislație conexă: art. 25 din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015).

Art. 880. Înscrierile în caz de alipire sau dezlipire. (1) În caz de alipire sau dezlipire, imobilele rezultate se vor transcrie în cărți funciare noi, cu menționarea noului număr cadastral pentru fiecare imobil, iar cartea funciară sau, după caz, vechile cărți funciare se vor închide, fără a se mai putea redeschide pentru alte înscrieri.

(2) Dacă întregul imobil înscris în cartea funciară a fost transcris, aceasta se va închide și nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 43 din Legea nr. 7/1996.

Art. 881. Felurile înscrierilor. (1) Înscrierile sunt de 3 feluri: intabularea, înscrierea provizorie și notarea.

(2) Intabularea și înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea altor drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

(3) Înscrierea provizorie și notarea se fac numai în cazurile anume prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 26 alin. (4) din Legea nr. 7/1996.

Legislație conexă: art. 24 din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015).

Art. 882. Înscrierea drepturilor reale afectate de modalități. (1) Drepturile reale sub condiție suspensivă sau rezolutorie nu se intabulează. Ele se pot însă înscrie provizoriu.

(2) Termenul extinctiv sau sarcina liberalității se va putea arăta atât în cuprinsul intabulării, cât și al înscrierii provizorii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 883. Cercetarea cărții funciare. (1) Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta orice carte funciară, precum și celelalte documente cu care aceasta se întregește, potrivit legii. Mapa cu înscrisurile care au stat la baza efectuării înscrierilor în cartea funciară poate fi consultată de orice persoană

interesată, cu respectarea dispozițiilor legale cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulație a acestor date.

(2) La cerere, se vor elibera extrase sau copii certificate, conforme cu exemplarul original aflat în arhivă.

(3) Nimeni nu va putea invoca faptul că nu a avut cunoştință de existența vreunei înscrieri efectuate în cartea funciară sau, după caz, a unei cereri de înscriere înregistrate la biroul de cadastru şi publicitate imobiliară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 41 din Legea nr. 7/1996.

Art. 884. Procedura de înscriere. Procedura de înscriere în cartea funciară se va stabili prin lege specială.

Legislație conexă: Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi a publicității mobiliare (republicată în M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015).

Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare

Art. 885. Dobândirea şi stingerea drepturilor reale asupra imobilelor. (1) Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în cartea funciară se dobândesc, atât între părți, cât şi față de terți, numai prin înscrierea lor în cartea funciară, pe baza actului sau faptului care a justificat înscrierea.

(2) Drepturile reale se vor pierde sau stinge numai prin radierea lor din cartea funciară, cu consimțământul titularului, dat prin înscris autentic notarial. Acest consimțământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, prin încetarea existenței juridice a titularului, dacă acesta era o persoană juridică.

(3) Dacă dreptul ce urmează să fie radiat este grevat în folosul unei terțe persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege.

(4) Hotărârea judecătorească definitivă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autorității administrative va înlocui acordul de voință sau, după caz, consimțământul titularului.

Legea de aplicare:
Art. 56. (1) Dispozițiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.
Art. 77. Înscrierile în cartea funciară efectuate în temeiul unor acte ori fapte juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse anterior intrării în vigoare a Codului civil vor produce efectele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii acestor acte ori, după caz, la data săvârşirii sau producerii acestor fapte, chiar dacă aceste înscrieri sunt efectuate după data intrării în vigoare a Codului civil.
Art. 78. (1) Privilegiile speciale imobiliare şi ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a Codului civil pot fi înscrise şi după această dată, fie în vechile registre de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu sunt deschise cărţi funciare noi în condiţiile art. 58[1] din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, fie în noile cărţi funciare, potrivit dispoziţiilor acestei din urmă legi.
(2) Privilegiile speciale imobiliare, înscrise fie în vechile registre de publicitate imobiliară, fie în noile cărţi funciare până la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, în condiţiile prevăzute la alin. (1), se convertesc de plin drept în ipoteci legale după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, de la data înscrierii şi se vor supune dispoziţiilor Codului civil.
(3) De la data intrării în vigoare a Codului civil, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în legi speciale devin ipoteci legale şi vor fi supuse regimului prevăzut de Codul civil pentru ipoteci legale.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Legea nr. 7/1996.

Legislaţie conexă: art. 91 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014).

Art. 886. Modificarea drepturilor reale asupra imobilelor. Modificarea unui drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea sau stingerea drepturilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Legea de aplicare:
Art. 56. (1) Dispoziţiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.
(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 21 din Legea nr. 7/1996.

Art. 887. Dobândirea unor drepturi reale fără înscriere. (1) Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din moştenire, accesiune

naturală, vânzare silită, expropriere pentru cauză de utilitate publică, precum şi în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, în cazul vânzării silite, dacă urmărirea imobilului nu a fost în prealabil notată în cartea funciară, drepturile reale astfel dobândite nu vor putea fi opuse terţilor dobânditori de bună-credinţă.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), titularul drepturilor astfel dobândite nu va putea însă dispune de ele prin cartea funciară decât după ce s-a făcut înscrierea.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 26 alin. (1)-(3) din Legea nr. 7/1996.

Art. 888. Condiţii de înscriere. Înscrierea în cartea funciară se efectuează în baza înscrisului autentic notarial, a hotărârii judecătoreşti rămase definitivă, a certificatului de moştenitor sau în baza unui alt act emis de autorităţile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 51 din Legea nr. 7/1996.

Art. 889. Renunţarea la dreptul de proprietate. (1) Proprietarul poate renunţa la dreptul său printr-o declaraţie autentică notarială înregistrată la biroul de cadastru şi publicitate imobiliară pentru a se înscrie radierea dreptului.

(2) În acest caz, comuna, oraşul sau municipiul, după caz, poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, în baza hotărârii consiliului local, cu respectarea dispoziţiilor legale privind transferul drepturilor reale imobiliare, dacă o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii.

(3) În situaţia bunurilor grevate de sarcini reale, unitatea administrativ-teritorială care a preluat bunul este ţinută în limita valorii bunului.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 890. Data producerii efectelor înscrierilor. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, înscrierile în cartea funciară îşi vor produce efectele de la data înregistrării cererilor, ţinându-se însă cont de data, ora şi minutul înregistrării acestora în toate cazurile în care cererea a fost depusă personal, prin mandatar ori notar public sau, după caz, comunicată prin telefax, poştă electronică ori prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului şi confirmarea primirii cererii de înscriere cu toate documentele justificative.

(2) În cazul drepturilor de ipotecă, ordinea înregistrării cererilor va determina şi rangul acestora.

(3) Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeaşi zi prin poştă sau curier, drepturile de ipotecă vor avea acelaşi rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanța să se pronunțe, la cererea oricărei persoane interesate, asupra rangului şi, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

(4) În cazul în care două sau mai multe drepturi au primit provizoriu rang egal, potrivit dispozițiilor alin. (3), va fi preferat, indiferent de data certă a titlurilor aflate în concurs, cel care a fost pus în posesia bunului sau, după caz, cel față de care debitorul şi-a executat cel dintâi obligațiile ce îi incumbă, cu excepția drepturilor de ipotecă care vor avea acelaşi rang. În situația în care niciunul din dobânditori n-a fost pus în posesia bunului sau, după caz, debitorul nu şi-a executat obligațiile față de niciunul dintre ei, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanța de judecată în temeiul dispozițiilor prezentului articol.

(5) Dispozițiile alin. (3) şi (4) se aplică şi atunci când, în aceeaşi zi, o cerere de înscriere a fost depusă ori comunicată în condițiile alin. (1), iar alta primită prin poştă sau curier.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 25 din Legea nr. 7/1996.

Art. 891. Conflictul dintre terții dobânditori de la un autor comun. În cazul în care două sau mai multe persoane au fost îndreptățite să dobândească, prin acte încheiate cu acelaşi autor, drepturi asupra aceluiaşi imobil care se exclud reciproc, cel care şi-a înscris primul dreptul va fi socotit titularul dreptului tabular, indiferent de data titlului în temeiul căruia s-a săvârşit înscrierea în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 892. Situația terțului dobânditor de rea-credință. (1) Cel care a fost îndreptățit, printr-un act juridic valabil încheiat, să înscrie un drept real în folosul său poate cere radierea din cartea funciară a unui drept concurent sau, după caz, acordarea de rang preferențial față de înscrierea efectuată de altă persoană, însă numai dacă sunt întrunite următoarele 3 condiții:

a) actul juridic în temeiul căruia se solicită radierea sau acordarea rangului preferențial să fie anterior aceluia în baza căruia terțul şi-a înscris dreptul;

b) dreptul reclamantului şi cel al terțului dobânditor să provină de la un autor comun;

c) înscrierea dreptului în folosul reclamantului să fi fost împiedicată de terțul dobânditor prin violență sau viclenie, după caz.

(2) Radierea sau acordarea rangului preferențial poate fi cerută şi dacă violența ori viclenia a provenit de la o altă persoană decât terțul dobânditor, dar numai dacă acesta din urmă a cunoscut sau, după caz, trebuia să cunoască această împrejurare la data încheierii contractului în baza căruia a dobândit dreptul intabulat în folosul său.

(3) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către terț a dreptului în folosul său.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 893. Persoanele împotriva cărora se poate face înscrierea drepturilor tabulare. Înscrierea unui drept real se poate efectua numai:

a) împotriva aceluia care, la data înregistrării cererii, este înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută;

b) împotriva aceluia care, înainte de a fi fost înscris, şi-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Reglementarea anterioară: art. 22 din Legea nr. 7/1996.

Art. 894. Înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive. În cazul în care un drept supus înscrierii în cartea funciară a făcut obiectul unor cesiuni succesive fără ca înscrierile să fi fost efectuate, cel din urmă îndreptățit nu va putea cere înscrierea dreptului în folosul său decât dacă solicită, odată cu înscrierea acestuia, şi înscrierea dobândirilor succesive anterioare pe care le va dovedi cu înscrisuri originale sau copii legalizate, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 23 din Legea nr. 7/1996.

Art. 895. Înscrierile întemeiate pe obligațiile defunctului. Înscrierile întemeiate pe obligațiile defunctului se vor putea săvârşi şi după ce dreptul a fost înscris pe numele moştenitorului, însă numai în măsura în care moştenitorul este ținut de aceste obligații.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 24 din Legea nr. 7/1996.

Art. 896. Acțiunea în prestație tabulară. (1) În cazurile în care cel obligat să transmită, să constituie ori să modifice în folosul altuia un drept real asupra unui

imobil nu îşi execută obligaţiile necesare pentru înscrierea în cartea funciară, se va putea cere instanţei judecătoreşti să dispună înscrierea; dreptul la acţiune este prescriptibil în condiţiile legii.

(2) Dacă acţiunea în prestaţie tabulară a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească se va înscrie, din oficiu, şi împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 27 alin. (1)-(4) din Legea nr. 7/1996.

Art. 897. Efectele acţiunii în prestaţie tabulară faţă de terţul dobânditor de rea-credinţă. (1) Acţiunea în prestaţie tabulară se va putea îndrepta şi împotriva terţului dobânditor înscris anterior în cartea funciară, dacă actul juridic invocat de reclamant este anterior celui în temeiul căruia a fost înscris dreptul terţului dobânditor, iar acesta a fost de rea-credinţă la data încheierii actului.

(2) Dreptul la acţiune împotriva terţului se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către acesta a dreptului în folosul său, cu excepţia cazului în care dreptul la acţiune al reclamantului contra antecesorului tabular s-a prescris mai înainte.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 27 alin. (5) şi art. 28 din Legea nr. 7/1996.

Art. 898. Înscrierea provizorie. În afara altor cazuri prevăzute de lege, înscrierea provizorie în cartea funciară se va putea cere:

1. dacă dreptul real dobândit este afectat de o condiţie suspensivă ori rezolutorie sau dacă priveşte ori grevează o construcţie viitoare; în cazul înscrierii provizorii având ca obiect o construcţie viitoare, justificarea acesteia se face în condiţiile legii;

2. dacă, în temeiul unei hotărâri care nu este încă definitivă, partea căzută în pretenţii a fost obligată la strămutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administrează bunurile unei alte persoane a fost obligat să dea o garanţie ipotecară;

3. dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca;

4. dacă se dobândeşte un drept tabular înscris provizoriu;

5. dacă ambele părţi consimt doar pentru efectuarea unei înscrieri provizorii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 29 alin. (2) din Legea nr. 7/1996.

Art. 899. Efectele înscrierii provizorii. (1) Înscrierea provizorie are ca efect dobândirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data înregistrării cererii, sub condiția și în măsura justificării ei.

(2) Justificarea unei înscrieri provizorii se face cu consimțământul celui împotriva căruia s-a efectuat înscrierea provizorie, dat în formă autentică, sau în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În acest din urmă caz, dispozițiile art. 896 și 897 se aplică, în mod corespunzător, și acțiunii în justificare tabulară.

(3) Justificarea radierii dreptului de ipotecă se face în temeiul hotărârii judecătorești de validare rămase definitivă, al consimțământului creditorului dat în formă autentică, al procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc prin care se constată acceptarea plății sau, după caz, al încheierii întocmite de acesta prin care se constată efectuarea plății, rămasă definitivă.

(4) Justificarea unei înscrieri provizorii își întinde efectul asupra tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei; nejustificarea unei înscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei și a tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 29 alin. (4) și (5) din Legea nr. 7/1996.

Art. 900. Prezumția existenței sau inexistenței unui drept tabular. (1) Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei.

(2) Dacă un drept real s-a radiat din cartea funciară, se prezumă că acel drept nu există.

(3) Dovada contrară se poate face numai în cazurile prevăzute la art. 887, precum și pe calea acțiunii în rectificare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 30 din Legea nr. 7/1996.

Art. 901. Dobândirea cu bună-credință a unui drept tabular. (1) Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, oricine a dobândit cu bună-credință vreun drept real înscris în cartea funciară, în temeiul unui act juridic cu titlu oneros, va fi socotit titularul dreptului înscris în folosul său, chiar dacă, la cererea adevăratului titular, dreptul autorului său este radiat din cartea funciară.

(2) Terțul dobânditor este considerat de bună-credință numai dacă, la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său, sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) nu a fost înregistrată nicio acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare;

b) din cuprinsul cărții funciare nu rezultă nicio cauză care să justifice rectificarea acesteia în favoarea altei persoane; și

c) nu a cunoscut, pe altă cale, inexactitatea cuprinsului cărții funciare.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile și terțului care a dobândit cu bună-credință un drept de ipotecă în temeiul unui act juridic încheiat cu titularul de carte funciară ori cu succesorul său în drepturi, după caz.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu pot fi însă opuse de o parte contractantă celeilalte și nici de succesorii lor universali sau cu titlu universal, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.
Art. 79. (1) În cazul în care, pentru prima dată, s-au înscris în cartea funciară, fără cauză legitimă, drepturi reale potrivit art. 58[1] din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, terții dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar, întemeindu-se, cu bună-credință, pe cuprinsul cărții funciare, nu se pot prevala contra adevăraților proprietari, străini de cartea funciară, de dispozițiile art. 901 din Codul civil sau ale art. 31 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după caz, cât timp nu s-a împlinit termenul de uzucapiune tabulară prevăzut de Codul civil sau dacă în acest termen s-a înscris o acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare. (2) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile și înscrierilor efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile de drept comun privitoare la uzucapiune, în vigoare la data intrării în posesia imobilului.

Reglementarea anterioară: art. 31 din Legea nr. 7/1996.

Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte și raporturi juridice

Art. 902. Actele sau faptele supuse notării. (1) Drepturile, faptele sau alte raporturi juridice prevăzute la art. 876 alin. (2) devin opozabile terțelor persoane exclusiv prin notare, dacă nu se dovedește că au fost cunoscute pe altă cale, în afara cazului în care din lege rezultă că simpla cunoaștere a acestora nu este suficientă pentru a suplini lipsa de publicitate. În caz de conflict de drepturi care provin de la un autor comun, dispozițiile art. 890-892, 896 și 897 se aplică în mod corespunzător.

(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, sunt supuse notării în cartea funciară:

1. punerea sub interdicție judecătorească și ridicarea acestei măsuri;
2. cererea de declarare a morții unei persoane fizice, hotărârea judecătorească de declarare a morții și cererea de anulare sau de rectificare a hotărârii judecătorești de declarare a morții;
3. calitatea de bun comun a unui imobil;
4. convenția matrimonială, precum și modificarea sau, după caz, înlocuirea ei;
5. destinația unui imobil de locuință a familiei;
6. locațiunea și cesiunea de venituri;
7. aportul de folosință la capitalul social al unei societăți;

8. interdicția convențională de înstrăinare sau de grevare a unui drept înscris;
9. vânzarea făcută cu rezerva dreptului de proprietate;
10. dreptul de a revoca sau denunța unilateral contractul;
11. pactul comisoriu şi declarația de rezoluțiune sau de reziliere unilaterală a contractului;
12. antecontractul şi pactul de opțiune;
13. dreptul de preempțiune născut din convenții;
14. intenția de a înstrăina sau de a ipoteca;
15. schimbarea rangului ipotecii, poprirea, gajul sau constituirea altei garanții reale asupra creanței ipotecare;
16. deschiderea procedurii insolvenței, ridicarea dreptului de administrare al debitorului supus acestei măsuri, precum şi închiderea acestei proceduri;
17. sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
18. acțiunea în prestație tabulară, acțiunea în justificare şi acțiunea în rectificare;
19. acțiunile pentru apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funciară, acțiunea în partaj, acțiunile în desființarea actului juridic pentru nulitate, rezoluțiune ori alte cauze de ineficacitate, acțiunea revocatorie, precum şi orice alte acțiuni privitoare la alte drepturi, fapte, alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise;
20. punerea în mişcare a acțiunii penale pentru o înscriere în cartea funciară săvârşită printr-o faptă prevăzută de legea penală.

(3) În sensul prezentului articol, prin *terți* se înțelege orice persoană care a dobândit un drept real sau un alt drept în legătură cu imobilul înscris în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 903. Actele sau faptele care pot fi notate în cartea funciară. Se vor putea nota în cartea funciară, fără însă ca opozabilitatea față de terți să depindă de această înscriere:

1. incapacitatea sau restrângerea, prin efectul legii, a capacității de exercițiu ori de folosință;
2. declarația de utilitate publică în vederea exproprierii unui imobil;
3. orice alte fapte sau raporturi juridice care au legătură cu imobilul şi care sunt prevăzute în acest scop de lege.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 904. Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca. (1) Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau de a ipoteca în folosul unei anumite persoane să fie notată, arătând în acest din urmă caz şi suma ce corespunde obligației garantate.

(2) Dacă înstrăinarea sau ipotecarea se realizează în termen de 3 luni de la notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca, dreptul înscris va avea rangul notării.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 39 din Legea nr. 7/1996.

Art. 905. Pierderea efectului notării. (1) Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca îşi pierde efectul prin trecerea unui termen de 3 luni de la data înregistrării cererii.

(2) Anul, luna şi ziua în care notarea îşi pierde efectul vor fi menționate atât în notare, cât şi în încheierea ce a dispus-o.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 906. Notarea antecontractelor şi a pactelor de opțiune. (1) Promisiunea de a încheia un contract având ca obiect dreptul de proprietate asupra imobilului sau un alt drept în legătură cu acesta se poate nota în cartea funciară, dacă promitentul este înscris în cartea funciară ca titularul dreptului care face obiectul promisiunii, iar antecontractul, sub sancțiunea respingerii cererii de notare, prevede termenul în care urmează a fi încheiat contractul. Notarea se poate efectua oricând în termenul stipulat în antecontract pentru executarea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la expirarea lui.

(2) Promisiunea se va putea radia, dacă cel îndreptățit nu a cerut instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, în termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru încheierea lui sau dacă, între timp, imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terț care nu este ținut să răspundă de obligațiile promitentului.

(3) Radierea se va dispune din oficiu, dacă, până la expirarea termenului de 6 luni prevăzut la alin. (2), n-a fost cerută înscrierea dreptului care a făcut obiectul promisiunii, cu excepția cazului când cel îndreptățit a cerut notarea în cartea funciară a acțiunii prevăzute la alin. (2). De asemenea, promisiunea se va radia din oficiu în toate cazurile când, până la încheierea contractului amintit mai sus ori până la soluționarea definitivă a acțiunii prevăzute la alin. (2), imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terț care nu este ținut să răspundă de obligațiile promitentului.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică prin asemănare şi pactelor de opțiune notate în cartea funciară. În aceste cazuri, dacă, până la expirarea termenului stipulat în contract pentru exercitarea opțiunii, beneficiarul pactului nu solicită, în baza declarației de opțiune şi a dovezii comunicării sale către cealaltă parte,

intabularea dreptului ce urmează a fi dobândit, se va dispune din oficiu radierea pactului înscris în folosul său.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 37 alin. (12) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015).

Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară

Art. 907. Noțiune. (1) Când o înscriere făcută în cartea funciară nu corespunde cu situația juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia.

(2) Prin *rectificare* se înțelege radierea, îndreptarea sau corectarea oricărei înscrieri inexacte efectuate în cartea funciară.

(3) Situația juridică reală trebuie să rezulte dintr-o recunoaștere făcută de titularul înscrierii a cărei rectificare se solicită, prin declarație dată în formă autentică notarială, ori dintr-o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată împotriva acestuia, prin care s-a admis acțiunea de fond. Acțiunea de fond poate fi, după caz, o acțiune în anulare, rezoluțiune, reducțiune sau orice altă acțiune întemeiată pe o cauză de ineficacitate a actului juridic.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 51 din Legea nr. 7/1996.

Art. 908. Rectificarea intabulării sau înscrierii provizorii. (1) Orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii, dacă:

1. înscrierea sau încheierea nu este valabilă ori actul în temeiul căruia a fost efectuată înscrierea a fost desființat, în condițiile legii, pentru cauze ori motive anterioare sau concomitente încheierii ori, după caz, emiterii lui;

2. dreptul înscris a fost greșit calificat;

3. nu mai sunt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea;

4. înscrierea în cartea funciară nu mai este, din orice alte motive, în concordanță cu situația juridică reală a imobilului.

(2) Rectificarea înscrierilor în cartea funciară se poate face fie pe cale amiabilă, prin declarația autentică notarială a titularului dreptului ce urmează a fi radiat sau modificat, fie, în caz de litigiu, prin hotărâre judecătorească definitivă.

(3) Când dreptul înscris în cartea funciară urmează a fi rectificat, titularul lui este obligat să predea celui îndreptățit, odată cu consimțământul dat în formă

autentică notarială pentru efectuarea rectificării, şi înscrisurile necesare, iar în caz contrar, persoana interesată va putea solicita instanței să dispună înscrierea în cartea funciară. În acest din urmă caz, hotărârea instanței de judecată va suplini consimțământul la înscriere al părții care are obligația de a preda înscrisurile necesare rectificării.

(4) Acțiunea în rectificare poate fi introdusă concomitent sau separat, după ce a fost admisă acțiunea de fond, când este cazul. Ea poate fi formulată atât împotriva dobânditorului nemijlocit, cât şi împotriva terților dobânditori, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, în condițiile prevăzute la art. 909, cu excepția acțiunii întemeiate pe dispozițiile alin. (1) pct. 3 şi 4, care nu poate fi pornită împotriva terților care şi-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință şi printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 34 din Legea nr. 7/1996.

Art. 909. Termenele de exercitare a acțiunii în rectificare. (1) Sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare este imprescriptibilă față de dobânditorul nemijlocit, precum şi față de terțul care a dobândit cu rea-credință dreptul înscris în folosul său. Dacă acțiunea de fond introdusă pe cale separată a fost admisă, acțiunea în rectificare este, de asemenea, imprescriptibilă atât împotriva celor care au fost chemați în judecată, cât şi împotriva terților care au dobândit un drept real după ce acțiunea de fond a fost notată în cartea funciară.

(2) Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat cu titlu particular, acțiunea în rectificare, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea de fond, nu se va putea introduce decât în termen de 5 ani, socotiți de la înregistrarea cererii lor de înscriere.

(3) De asemenea, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare, întemeiată exclusiv pe dispozițiile art. 908 alin. (1) pct. 1 şi 2, se va putea îndrepta şi împotriva terțelor persoane care şi-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință şi printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În aceste cazuri, termenul va fi de 3 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către dobânditorul nemijlocit al dreptului a cărui rectificare se cere, cu excepția cazului când încheierea, prin care s-a ordonat înscrierea care face obiectul acțiunii în rectificare, a fost comunicată celui îndreptățit, caz în care termenul va fi de un an de la comunicarea acesteia.

(4) Termenele prevăzute la alin. (2) şi (3) sunt termene de decădere.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 35 din Legea nr. 7/1996.

Art. 910. Efectele admiterii acțiunii în rectificare. (1) Hotărârea prin care se admite rectificarea unei înscrieri nu va aduce atingere drepturilor înscrise în folosul celor care nu au fost părți în cauză.

(2) Dacă însă acțiunea în rectificare a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească de admitere se va înscrie, din oficiu, şi împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare, care se va radia odată cu dreptul autorului lor.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 37 din Legea nr. 7/1996.

Art. 911. Rectificarea notării în cartea funciară. (1) În lipsa consimțământului titularului, orice persoană interesată va putea cere rectificarea unei notări în cazurile prevăzute la art. 908, precum şi ori de câte ori, din alte cauze, notarea nu este sau a încetat să fie exactă.

(2) Rectificarea se va încuviința în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive; dreptul la acțiune este imprescriptibil.

(3) Dispozițiile art. 910 rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 912. Radierea drepturilor condiționale. (1) Dreptul afectat de o condiție suspensivă se va radia din oficiu, dacă nu se dovedeşte îndeplinirea condiției care afectează dreptul, în termen de 5 ani de la înscriere.

(2) Tot astfel se va radia condiția rezolutorie, dacă nu s-a cerut, în temeiul ei, radierea dreptului înscris sub o asemenea modalitate, timp de 10 ani de la înscriere.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 913. Îndreptarea erorilor materiale. Erorile materiale săvârşite cu prilejul înscrierilor efectuate în cartea funciară, altele decât cele care constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta la cerere sau din oficiu. Dispozițiile art. 909-911 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 33 alin. (5) din Legea nr. 7/1996.

Art. 914. Modificarea descrierii imobilului. Proprietarul imobilului înscris în cartea funciară va putea cere oricând modificarea mențiunilor din cartea funciară privitoare la descrierea, destinația sau suprafața acestuia, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 33 alin. (3) din Legea nr. 7/1996.

Art. 915. Răspunderea pentru ținerea defectuoasă a cărții funciare. (1) Cel prejudiciat printr-o faptă săvârșită, chiar din culpă, în păstrarea și administrarea cărții funciare va putea cere obligarea, în solidar, la plata de despăgubiri a oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară de la locul situării imobilului și a persoanei răspunzătoare de prejudiciul astfel cauzat, dacă prejudiciul nu a putut fi înlăturat, în tot sau în parte, prin exercitarea acțiunilor și căilor de atac prevăzute de lege.

(2) Dreptul la acțiune se prescrie într-un termen de un an, socotit din ziua în care cel vătămat a cunoscut faptul păgubitor, însă nu mai târziu de 3 ani de la data când s-a săvârșit fapta prin care s-a cauzat prejudiciul. Prescripția este suspendată prin exercitarea acțiunilor și căilor de atac prevăzute de lege pentru înlăturarea efectelor faptei păgubitoare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 22 alin. (7) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015).

Titlul VIII. Posesia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 916. Noțiune. (1) Posesia este exercitarea în fapt a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de către persoana care îl stăpânește și care se comportă ca un proprietar.

(2) Dispozițiile prezentului titlu se aplică, în mod corespunzător, și în privința posesorului care se comportă ca un titular al altui drept real, cu excepția drepturilor reale de garanție.

Reglementarea anterioară: art. 1846 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 917. Exercitarea posesiei. (1) Posesorul poate exercita prerogativele dreptului de proprietate asupra bunului fie în mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.

(2) Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu şi persoanele juridice exercită posesia prin reprezentantul lor legal.

Art. 918. Cazurile care nu constituie posesie. (1) Nu constituie posesie stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum:

a) locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;

b) titularul dreptului de superficie, uzufruct, uz, abitație sau servitute, față de nuda proprietate;

c) fiecare coproprietar, în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari;

d) orice altă persoană care, deținând temporar un bun al altuia, este obligată să îl restituie sau care îl stăpâneşte cu îngăduința acestuia.

(2) Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiei numai în cazurile şi limitele prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 1853 C. civ. 1864.

Art. 919. Prezumția de posesie şi prezumția de proprietate. (1) Până la proba contrară, acela care stăpâneşte bunul este prezumat posesor.

(2) Detenția precară, odată dovedită, este prezumată că se menține până la proba intervertirii sale.

(3) Până la proba contrară, posesorul este considerat proprietar, cu excepția imobilelor înscrise în cartea funciară.

Reglementarea anterioară: art. 1854, art. 1855 şi art. 1857 C. civ. 1864.

Art. 920. Intervertirea precarității în posesie. (1) Intervertirea detenției precare în posesie nu se poate face decât în următoarele cazuri:

a) dacă detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât cu proprietarul bunului;

b) dacă detentorul precar săvârşeşte împotriva posesorului acte de rezistență neechivoce în privința intenției sale de a începe să se comporte ca un proprietar; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului;

c) dacă detentorul precar înstrăinează bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu condiția ca dobânditorul să fie de bună-credință.

(2) În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dobânditorul este de bună-credință dacă înscrie dreptul în folosul său întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În celelalte cazuri, este de bună-credință dobânditorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul.

Legea de aplicare:

Art. 81. Dispozițiile art. 920 din Codul civil se aplică numai cazurilor de intervertire apărute ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 1858 C. civ. 1864.

Art. 921. Încetarea posesiei. Posesia încetează prin:

a) transformarea sa în detenție precară;

b) înstrăinarea bunului;

c) abandonarea bunului mobil sau înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la dreptul de proprietate asupra unui bun imobil;

d) pieirea bunului;

e) trecerea bunului în proprietate publică;

f) înscrierea dreptului de proprietate al comunei, orașului sau municipiului, după caz, conform art. 889 alin. (2);

g) deposedare, dacă posesorul rămâne lipsit de posesia bunului mai mult de un an.

Capitolul II. Viciile posesiei

Art. 922. Viciile posesiei. (1) În afara situațiilor prevăzute de lege, nu poate produce efecte juridice decât posesia utilă.

(2) Nu este utilă posesia discontinuă, tulburată sau clandestină. Până la proba contrară, posesia este prezumată a fi utilă.

Reglementarea anterioară: art. 1847 C. civ. 1864.

Art. 923. Discontinuitatea. Posesia este discontinuă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1848 C. civ. 1864.

Art. 924. Violența. Posesia este tulburată atât timp cât este dobândită sau conservată prin acte de violență, fizică sau morală, care nu au fost provocate de o altă persoană.

Reglementarea anterioară: art. 1851 C. civ. 1864.

Art. 925. Clandestinitatea. Posesia este clandestină, dacă se exercită astfel încât nu poate fi cunoscută.

Reglementarea anterioară: art. 1852 C. civ. 1864.

Art. 926. Invocarea viciilor posesiei. (1) Discontinuitatea poate fi opusă posesorului de către orice persoană interesată.

(2) Numai persoana față de care posesia este tulburată sau clandestină poate invoca aceste vicii.

Reglementarea anterioară: art. 1862 C. civ. 1864.

Art. 927. Încetarea viciilor posesiei. Posesia viciată devine utilă îndată ce viciul încetează.

Reglementarea anterioară: art. 1856 C. civ. 1864.

Capitolul III. Efectele posesiei

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 928. Uzucapiunea şi dobândirea fructelor. În condițiile prezentului capitol, posesorul poate dobândi proprietatea asupra bunului posedat sau, după caz, asupra fructelor produse de acesta.

Reglementarea anterioară: art. 485 C. civ. 1864.

Art. 929. Bunurile care nu pot fi uzucapate. Nu pot fi uzucapate bunurile care, înainte sau după intrarea în posesie, au fost declarate prin lege inalienabile.

Reglementarea anterioară: art. 1844 C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea imobiliară

Art. 930. Uzucapiunea extratabulară. (1) Dreptul de proprietate asupra unui imobil şi dezmembrămintele sale pot fi înscrise în cartea funciară, în temeiul uzucapiunii, în folosul celui care l-a posedat timp de 10 ani, dacă:

a) proprietarul înscris în cartea funciară a decedat ori, după caz, şi-a încetat existența;

b) a fost înscrisă în cartea funciară declarația de renunțare la proprietate;

c) imobilul nu era înscris în nicio carte funciară.

(2) În toate cazurile, uzucapantul poate dobândi dreptul numai dacă şi-a înregistrat cererea de înscriere în cartea funciară înainte ca o terță persoană să îşi fi înregistrat propria cerere de înscriere a dreptului în folosul său, pe baza unei cauze legitime, în cursul sau chiar după împlinirea termenului de uzucapiune.

Legea de aplicare:

Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil îşi produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Art. 931. Uzucapiunea tabulară. (1) Drepturile celui care a fost înscris, fără cauză legitimă, în cartea funciară, ca proprietar al unui imobil sau titular al unui alt drept real, nu mai pot fi contestate când cel înscris cu bună-credință a posedat

imobilul timp de 5 ani după momentul înregistrării cererii de înscriere, dacă posesia sa a fost neviciată.

(2) Este suficient ca buna-credință să existe în momentul înregistrării cererii de înscriere şi în momentul intrării în posesie.

Legea de aplicare:

Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil îşi produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Art. 932. Curgerea termenului uzucapiunii. (1) În cazurile prevăzute la art. 930 alin. (1) lit. a) şi b), termenul uzucapiunii nu începe să curgă înainte de data decesului sau, după caz, a încetării existenței juridice a proprietarului, respectiv înainte de data înscrierii declarației de renunțare la proprietate, chiar dacă intrarea în posesie s-a produs la o dată anterioară.

(2) Viciile posesiei suspendă cursul uzucapiunii.

Legea de aplicare:

Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil îşi produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Art. 933. Joncțiunea posesiilor. (1) Fiecare posesor este considerat că începe în persoana sa o nouă posesie, indiferent dacă bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.

(2) Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate să unească propria posesie cu aceea a autorului său.

Legea de aplicare:

Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a

acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.
(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Reglementarea anterioară: art. 1859 şi art. 1860 C. civ. 1864.

Art. 934. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la prescripția extinctivă.

Legea de aplicare:
Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.
(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Secțiunea a 3-a. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință

Art. 935. Prezumția de titlu de proprietate. Oricine se află la un moment dat în posesia unui bun mobil este prezumat că are un titlu de dobândire a dreptului de proprietate asupra bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1909 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 936. Opozabilitatea față de terți. Cu excepția cazurilor prevăzute de lege, posesia de bună-credință a bunului mobil asigură opozabilitatea față de terți a actelor juridice constitutive sau translative de drepturi reale.

Reglementarea anterioară: art. 972 C. civ. 1864.

Art. 937. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință. (1) Persoana care, cu bună-credință, încheie cu un neproprietar un act translativ de proprietate cu titlu oneros având ca obiect un bun mobil devine proprietarul acelui bun din momentul luării sale în posesie efectivă.

(2) Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de bună-credință, dacă acțiunea este intentată, sub sancțiunea decăderii, în termen de 3 ani de la data la care proprietarul a pierdut stăpânirea materială a bunului.

(3) Dacă bunul pierdut sau furat a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obișnuit bunuri de același fel ori dacă a fost adjudecat la o licitație publică, iar acțiunea în revendicare a fost introdusă înăuntrul termenului de 3 ani, posesorul de bună-credință poate reține bunul până la indemnizarea sa integrală pentru prețul plătit vânzătorului.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.

(5) Dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și în legătură cu dobândirea dreptului de uzufruct și a dreptului de uz asupra unui bun mobil.

Reglementarea anterioară: art. 1909 alin. (2) și art. 1910 C. civ. 1864.

Art. 938. Buna-credință. (1) Este de bună-credință posesorul care nu cunoștea și nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a înstrăinătorului.

(2) Buna-credință trebuie să existe la data intrării în posesia efectivă a bunului.

Art. 939. Dobândirea bunului mobil în temeiul uzucapiunii. Acela care posedă bunul altuia timp de 10 ani, în alte condiții decât cele prevăzute în prezenta secțiune, poate dobândi dreptul de proprietate, în temeiul uzucapiunii. Dispozițiile art. 932 alin. (2), art. 933 și 934 se aplică în mod corespunzător.

Art. 940. Posesia titlurilor la purtător. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică și titlurilor la purtător, în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Secțiunea a 4-a. Ocupațiunea

Art. 941. Dobândirea bunului prin ocupațiune. (1) Posesorul unui lucru mobil care nu aparține nimănui devine proprietarul acestuia, prin ocupațiune, de la data intrării în posesie, însă numai dacă aceasta se face în condițiile legii.

(2) Sunt lucruri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum și bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, peștele și resursele acvatice vii din bazinele piscicole naturale, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale și aromatice și altele asemenea.

(3) Lucrurile mobile de valoare foarte mică sau foarte deteriorate care sunt lăsate într-un loc public, inclusiv pe un drum public sau într-un mijloc de transport în comun, sunt considerate lucruri abandonate.

Art. 942. Proprietatea bunului găsit. (1) Bunul mobil pierdut continuă să aparțină proprietarului său.

(2) Găsitorul bunului este obligat ca, în termen de 10 zile, să îl restituie proprietarului ori, dacă acesta nu poate fi cunoscut, să îl predea organului de poliție din localitatea în care a fost găsit. Acesta are obligația de a păstra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile în acest sens dispozițiile privitoare la depozitul necesar.

(3) Organul de poliție va afișa la sediul său și pe pagina de internet un anunț privitor la pierderea bunului, cu menționarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Legislație conexă: art. 243 din noul Cod penal (M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009).

Art. 943. Proprietatea asupra bunului găsit în loc public. Dacă bunul a fost găsit într-un loc public, el va fi predat, pe bază de proces-verbal, persoanei care deține un titlu, altul decât titlul de proprietate publică, asupra locului respectiv. În termen de 3 zile de la data preluării bunului pierdut, această persoană este obligată să îl predea, pe bază de proces-verbal, organelor de poliție din localitate. În același termen, anunțul menționat la art. 942 alin. (3) se va afișa la locul unde a fost găsit bunul.

Art. 944. Vânzarea bunului găsit. Dacă, datorită împrejurărilor sau naturii bunului, păstrarea sa tinde să îi diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitație publică, conform legii. În acest caz, drepturile și obligațiile legate de bun se vor exercita în legătură cu prețul obținut în urma vânzării.

Art. 945. Restituirea bunului găsit către proprietar. (1) Bunul sau prețul obținut din valorificarea lui se va remite proprietarului, dacă acesta îl pretinde, sub sancțiunea decăderii, în termenul prevăzut la art. 942 alin. (2) teza a II-a, însă nu mai înainte de a se achita cheltuielile legate de păstrarea bunului.

(2) De asemenea, în cazul bunurilor cu valoare comercială, proprietarul este obligat să plătească găsitorului o recompensă reprezentând a zecea parte din preț sau din valoarea actuală a bunului. Obligația de plată a recompensei nu există în cazul prevăzut la art. 943, dacă găsitorul este persoana care deține spațiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

(3) În cazul în care proprietarul a făcut o ofertă publică de recompensă, găsitorul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin această ofertă și recompensa fixată de lege ori stabilită de către instanța judecătorească.

(4) Dacă bunul ori prețul nu este pretins de proprietarul originar, el va fi considerat lucru fără stăpân și remis găsitorului pe bază de proces-verbal. În acest caz, găsitorul dobândește dreptul de proprietate prin ocupațiune. Dovada ocupațiunii se poate face prin procesul-verbal menționat sau prin orice alt mijloc de probă.

(5) Dacă găsitorul refuză să preia bunul sau prețul, acesta revine comunei, orașului sau municipiului pe teritoriul căruia a fost găsit și intră în domeniul privat al acestuia.

Art. 946. Drepturile asupra tezaurului găsit. (1) Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau îngropat, chiar involuntar, în privința căruia nimeni nu poate dovedi că este proprietar.

(2) Dreptul de proprietate asupra tezaurului descoperit într-un bun imobil sau într-un bun mobil aparține, în cote egale, proprietarului bunului imobil sau al bunului mobil în care a fost descoperit și descoperitorului.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile culturale, calificate astfel potrivit legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cer-

cetări arheologice sistematice, şi nici acelor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

Reglementarea anterioară: art. 649 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 46 şi art. 49 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată (M. Of. nr. 259 din 9 aprilie 2014).

Art. 947. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

Secțiunea a 5-a. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință

Art. 948. Condițiile dobândirii fructelor bunului posedat. (1) Posesorul de bună-credință dobândeşte dreptul de proprietate asupra fructelor bunului posedat.

(2) Posesorul trebuie să fie de bună-credință la data perceperii fructelor. Fructele civile percepute anticipat revin posesorului în măsura în care buna sa credință se menține la data scadenței acestora.

(3) În cazul fructelor produse de imobile înscrise în cartea funciară, buna-credință se apreciază în raport cu condițiile cerute terților dobânditori pentru a respinge acțiunea în rectificare.

(4) În celelalte cazuri, posesorul este de bună-credință atunci când are convingerea că este proprietarul bunului în temeiul unui act translativ de proprietate ale cărui cauze de ineficacitate nu le cunoaşte şi nici nu ar trebui, după împrejurări, să le cunoască. Buna-credință încetează din momentul în care cauzele de ineficacitate îi sunt cunoscute.

(5) Posesorul de rea-credință trebuie să restituie fructele percepute, precum şi contravaloarea acelora pe care a omis să le perceapă.

Reglementarea anterioară: art. 485-487 C. civ. 1864.

Capitolul IV. Acțiunile posesorii

Art. 949. Acțiunile posesorii. (1) Cel care a posedat un bun cel puțin un an poate solicita instanței de judecată prevenirea ori înlăturarea oricărei tulburări a posesiei sale sau, după caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este îndreptățit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

(2) Exercițiul acțiunilor posesorii este recunoscut şi detentorului precar.

Legislație conexă: art. 1003-1005 NCPC.

Art. 950. Persoanele împotriva cărora se pot introduce acțiunile posesorii. (1) Acțiunile posesorii pot fi introduse şi împotriva proprietarului.

(2) Acțiunea posesorie nu poate fi însă introdusă împotriva persoanei față de care există obligația de restituire a bunului.

Art. 951. Termenul de exercitare a acțiunii posesorii. (1) În caz de tulburare ori de deposedare, paşnică sau violentă, acțiunea se introduce în termenul de prescripție de un an de la data tulburării sau deposedării.

(2) Dacă tulburarea ori deposedarea este violentă, acțiunea poate fi introdusă şi de cel care exercită o posesie viciată, indiferent de durata posesiei sale.

Art. 952. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat. (1) Dacă există motive temeinice să se considere că bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat în posesia unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrări, precum ridicarea unei construcții, tăierea unor arbori ori efectuarea unor săpături pe fondul învecinat, posesorul poate să ceară luarea măsurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, dacă este cazul, încetarea lucrărilor.

(2) Până la soluționarea cererii, posesorul ori, după caz, cealaltă persoană poate fi obligată la plata unei cauțiuni, lăsate la aprecierea instanței, numai în următoarele situații:

a) dacă instanța dispune, în mod provizoriu, deplasarea lucrului ori încetarea lucrărilor, cauțiunea se stabileşte în sarcina posesorului, astfel încât să se poată repara prejudiciul ce s-ar cauza pârâtului prin această măsură;

b) dacă instanța încuviințează menținerea lucrului în starea sa actuală ori continuarea lucrărilor, cauțiunea se stabileşte în sarcina pârâtului astfel încât să se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situației anterioare.

CARTEA A IV-A. DESPRE MOŞTENIRE ŞI LIBERALITĂŢI[1]

Titlul I. Dispoziţii referitoare la moştenire în general

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 953. Noţiune. Moştenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate către una sau mai multe persoane în fiinţă.

Legislaţie conexă: art. 46 C. Rom.

Art. 954. Deschiderea moştenirii. (1) Moştenirea unei persoane se deschide în momentul decesului acesteia.

(2) Moştenirea se deschide la ultimul domiciliu al defunctului. Dovada ultimului domiciliu se face cu certificatul de deces sau, după caz, cu hotărârea judecătorească declarativă de moarte rămasă definitivă.

(3) Dacă ultimul domiciliu al defunctului nu este cunoscut sau nu se află pe teritoriul României, moştenirea se deschide la locul din ţară aflat în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat, cu condiţia ca în această circumscripţie să existe cel puţin un bun imobil al celui care lasă moştenirea. În cazul în care în patrimoniul succesoral nu există bunuri imobile, locul deschiderii moştenirii este în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat, cu condiţia ca în această circumscripţie să se afle bunuri mobile ale celui ce lasă moştenirea. Atunci când în patrimoniul succesoral nu există bunuri situate în România, locul deschiderii moştenirii este în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat.

(4) Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător atunci când primul organ sesizat în vederea desfăşurării procedurii succesorale este instanţa judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 91. Moştenirile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moştenirii.
Art. 92. Dispoziţiile art. 954 alin. (3) şi (4) din Codul civil se aplică numai procedurilor succesorale notariale sau judiciare începute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 651 C. civ. 1864.

Legislaţie conexă: ► Secţiunea a 3-a – „Procedura succesorală" (art. 101-118) – din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici şi a activităţii notariale, republicată (M. Of. nr. 444 din 18 iunie 2014); ► Secţiunea a 4-a – „Procedura succesorală" (art. 233-259) – din

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a IV-a sunt cuprinse în art. 91-98 din Legea nr. 71/2011.

Regulamentul de aplicare a Legii notarilor publici şi a activităţii notariale nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 2333/C/2013 (M. Of. nr. 479 din 1 august 2013).

Art. 955. Felurile moştenirii. (1) Patrimoniul defunctului se transmite prin moştenire legală, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel prin testament.

(2) O parte din patrimoniul defunctului se poate transmite prin moştenire testamentară, iar cealaltă parte prin moştenire legală.

Reglementarea anterioară: art. 650 C. civ. 1864.

Art. 956. Actele juridice asupra moştenirii nedeschise. Dacă prin lege nu se prevede altfel, sunt lovite de nulitate absolută actele juridice având ca obiect drepturi eventuale asupra unei moşteniri nedeschise încă, precum actele prin care se acceptă moştenirea sau se renunţă la aceasta, înainte de deschiderea ei, ori actele prin care se înstrăinează sau se promite înstrăinarea unor drepturi care s-ar putea dobândi la deschiderea moştenirii.

Reglementarea anterioară: art. 702 şi art. 965 alin. (2) C. civ. 1864.

Capitolul II. Condiţiile generale ale dreptului de a moşteni

Art. 957. Capacitatea de a moşteni. (1) O persoană poate moşteni dacă există la momentul deschiderii moştenirii. Dispoziţiile art. 36, 53 şi 208 sunt aplicabile.

(2) Dacă, în cazul morţii mai multor persoane, nu se poate stabili că una a supravieţuit alteia, acestea nu au capacitatea de a se moşteni una pe alta.

Reglementarea anterioară: art. 654 alin. (1) C. civ. 1864 şi art. 21 din Decretul nr. 31/1954.

Art. 958. Nedemnitatea de drept. (1) Este de drept nedemnă de a moşteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe cel care lasă moştenirea;

b) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, înainte de deschiderea moştenirii, a unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe un alt succesibil care, dacă moştenirea ar fi fost deschisă la data săvârşirii faptei, ar fi înlăturat sau ar fi restrâns vocaţia la moştenire a făptuitorului.

(2) În cazul în care condamnarea pentru faptele menţionate la alin. (1) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripţia răspunderii penale, nedemnitatea operează dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă.

(3) Nedemnitatea de drept poate fi constatată oricând, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu de către instanţa de judecată ori de către notarul public, pe baza hotărârii judecătoreşti din care rezultă nedemnitatea.

Legea de aplicare:
Art. 93. Prevederile art. 958 şi 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 655 C. civ. 1864.

Art. 959. Nedemnitatea judiciară. (1) Poate fi declarată nedemnă de a moşteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, cu intenţie, împotriva celui care lasă moştenirea a unor fapte grave de violenţă, fizică sau morală, ori, după caz, a unor fapte care au avut ca urmare moartea victimei;

b) persoana care, cu rea-credinţă, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului;

c) persoana care, prin dol sau violenţă, l-a împiedicat pe cel care lasă moştenirea să întocmească, să modifice sau să revoce testamentul.

(2) Sub sancţiunea decăderii, orice succesibil poate cere instanţei judecătoreşti să declare nedemnitatea în termen de un an de la data deschiderii moştenirii. Introducerea acţiunii constituie un act de acceptare tacită a moştenirii de către succesibilul reclamant.

(3) Dacă hotărârea de condamnare pentru faptele prevăzute la alin. (1) lit. a) se pronunţă ulterior datei deschiderii moştenirii, termenul de un an se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

(4) Atunci când condamnarea pentru faptele menţionate la alin. (1) lit. a) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripţia răspunderii penale, nedemnitatea se poate declara dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă. În acest caz, termenul de un an curge de la apariţia cauzei de împiedicare a condamnării, dacă aceasta a intervenit după deschiderea moştenirii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c), termenul de un an curge de la data când succesibilul a cunoscut motivul de nedemnitate, dacă această dată este ulterioară deschiderii moştenirii.

(6) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii poate introduce acţiunea prevăzută la alin. (2), în cazul în care, cu excepţia autorului uneia dintre faptele prevăzute la alin. (1), nu mai există alţi succesibili. Dispoziţiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 93. Prevederile art. 958 şi 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 960. Efectele nedemnităţii. (1) Nedemnul este înlăturat atât de la moştenirea legală, cât şi de la cea testamentară.

(2) Posesia exercitată de nedemn asupra bunurilor moştenirii este considerată posesie de rea-credinţă.

(3) Actele de conservare, precum şi actele de administrare, în măsura în care profită moştenitorilor, încheiate între nedemn şi terţi, sunt valabile. De asemenea,

se mențin și actele de dispoziție cu titlu oneros încheiate între nedemn și terții dobânditori de bună-credință, regulile din materia cărții funciare fiind însă aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 657 C. civ. 1864.

Art. 961. Înlăturarea efectelor nedemnității. (1) Efectele nedemnității de drept sau judiciare pot fi înlăturate expres prin testament sau printr-un act autentic notarial de către cel care lasă moștenirea. Fără o declarație expresă, nu constituie înlăturare a efectelor nedemnității legatul lăsat nedemnului după săvârșirea faptei care atrage nedemnitatea.

(2) Efectele nedemnității nu pot fi înlăturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenită după condamnare, grațiere sau prin prescripția executării pedepsei penale.

Art. 962. Vocația la moștenire. Pentru a putea moșteni, o persoană trebuie să aibă calitatea cerută de lege sau să fi fost desemnată de către defunct prin testament.

Titlul II. Moștenirea legală

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 963. Moștenitorii legali. (1) Moștenirea se cuvine, în ordinea și după regulile stabilite în prezentul titlu, soțului supraviețuitor și rudelor defunctului, și anume descendenților, ascendenților și colateralilor acestuia, după caz.

(2) Descendenții și ascendenții au vocație la moștenire indiferent de gradul de rudenie cu defunctul, iar colateralii numai până la gradul al patrulea inclusiv.

(3) În lipsa moștenitorilor legali sau testamentari, patrimoniul defunctului se transmite comunei, orașului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moștenirii.

Reglementarea anterioară: art. 659 și art. 680 C. civ. 1864; art. 1 din Legea nr. 319/1944.

Art. 964. Principiile generale ale devoluțiunii legale a moștenirii. (1) Rudele defunctului vin la moștenire în următoarea ordine:

a) clasa întâi: descendenții;

b) clasa a doua: ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați;

c) clasa a treia: ascendenții ordinari;

d) clasa a patra: colateralii ordinari.

(2) Dacă în urma dezmoștenirii rudele defunctului din clasa cea mai apropiată nu pot culege întreaga moștenire, atunci partea rămasă se atribuie rudelor din clasa subsecventă care îndeplinesc condițiile pentru a moșteni.

(3) Înăuntrul fiecărei clase, rudele de gradul cel mai apropiat cu defunctul înlătură de la moștenire rudele de grad mai îndepărtat, cu excepția cazurilor pentru care legea dispune altfel.

(4) Între rudele din aceeaşi clasă şi de acelaşi grad, moştenirea se împarte în mod egal, dacă legea nu prevede altfel.

Reglementarea anterioară: art. 659, art. 669-673 C. civ. 1864.

Capitolul II. Reprezentarea succesorală

Art. 965. Noţiune. Prin reprezentare succesorală, un moştenitor legal de un grad mai îndepărtat, numit reprezentant, urcă, în virtutea legii, în drepturile ascendentului său, numit reprezentat, pentru a culege partea din moştenire ce i s-ar fi cuvenit acestuia dacă nu ar fi fost nedemn faţă de defunct sau decedat la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară: art. 664 C. civ. 1864.

Art. 966. Domeniul de aplicare. (1) Pot veni la moştenire prin reprezentare succesorală numai descendenţii copiilor defunctului şi descendenţii fraţilor sau surorilor defunctului.

(2) În limitele prevăzute la alin. (1) şi dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 967, reprezentarea operează în toate cazurile, fără a deosebi după cum reprezentanţii sunt rude de acelaşi grad ori de grade diferite în raport cu defunctul.

Reglementarea anterioară: art. 665-666 C. civ. 1864.

Art. 967. Condiţii. (1) Poate fi reprezentată persoana lipsită de capacitatea de a moşteni, precum şi nedemnul, chiar aflat în viaţă la data deschiderii moştenirii.

(2) Pentru a veni prin reprezentare succesorală la moştenirea defunctului, reprezentantul trebuie să îndeplinească toate condiţiile generale pentru a-l moşteni pe acesta.

(3) Reprezentarea operează chiar dacă reprezentantul este nedemn faţă de reprezentat sau a renunţat la moştenirea lăsată de acesta ori a fost dezmoştenit de el.

Art. 968. Efectul general al reprezentării succesorale. (1) În cazurile în care operează reprezentarea succesorală, moştenirea se împarte pe tulpină.

(2) Prin *tulpină* se înţelege:

– înăuntrul clasei întâi, descendentul de gradul întâi care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire;

– înăuntrul clasei a doua, colateralul privilegiat de gradul al doilea care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire.

(3) Dacă aceeaşi tulpină a produs mai multe ramuri, în cadrul fiecărei ramuri subdivizarea se face tot pe tulpină, partea cuvenită descendenţilor de acelaşi grad din aceeaşi ramură împărţindu-se între ei în mod egal.

Reglementarea anterioară: art. 667 C. civ. 1864.

Art. 969. Efectul particular al reprezentării succesorale. (1) Copiii nedemnului concepuţi înainte de deschiderea moştenirii de la care nedemnul a fost exclus vor raporta la moştenirea acestuia din urmă bunurile pe care le-au moştenit prin

reprezentarea nedemnului, dacă vin la moştenirea lui în concurs cu alţi copii ai săi, concepuţi după deschiderea moştenirii de la care a fost înlăturat nedemnul. Raportul se face numai în cazul şi în măsura în care valoarea bunurilor primite prin reprezentarea nedemnului a depăşit valoarea pasivului succesoral pe care reprezentantul a trebuit să îl suporte ca urmare a reprezentării.

(2) Raportul se face potrivit dispoziţiilor prevăzute în secţiunea a 2-a a cap. IV din titlul IV al prezentei cărţi.

Capitolul III. Moştenitorii legali

Secţiunea 1. Soţul supravieţuitor

Art. 970. Condiţii. Soţul supravieţuitor îl moşteneşte pe soţul decedat dacă, la data deschiderii moştenirii, nu există o hotărâre de divorţ definitivă.

Art. 971. Vocaţia la moştenire a soţului supravieţuitor. (1) Soţul supravieţuitor este chemat la moştenire în concurs cu oricare dintre clasele de moştenitori legali.

(2) În absenţa persoanelor prevăzute la alin. (1) sau dacă niciuna dintre ele nu vrea ori nu poate să vină la moştenire, soţul supravieţuitor culege întreaga moştenire.

Reglementarea anterioară: art. 1 lit. e) din Legea nr. 319/1944.

Art. 972. Cota succesorală a soţului supravieţuitor. (1) Cota soţului supravieţuitor este de:

a) un sfert din moştenire, dacă vine în concurs cu descendenţii defunctului;

b) o treime din moştenire, dacă vine în concurs atât cu ascendenţi privilegiaţi, cât şi cu colaterali privilegiaţi ai defunctului;

c) o jumătate din moştenire, dacă vine în concurs fie numai cu ascendenţi privilegiaţi, fie numai cu colaterali privilegiaţi ai defunctului;

d) trei sferturi din moştenire, dacă vine în concurs fie cu ascendenţi ordinari, fie cu colaterali ordinari ai defunctului.

(2) Cota soţului supravieţuitor în concurs cu moştenitori legali aparţinând unor clase diferite se stabileşte ca şi când acesta ar fi venit în concurs numai cu cea mai apropiată dintre ele.

(3) Dacă, în urma căsătoriei putative, două sau mai multe persoane au situaţia unui soţ supravieţuitor, cota stabilită potrivit alin. (1) şi (2) se împarte în mod egal între acestea.

Reglementarea anterioară: art. 1 din Legea nr. 319/1944.

Art. 973. Dreptul de abitaţie al soţului supravieţuitor. (1) Soţul supravieţuitor care nu este titular al niciunui drept real de a folosi o altă locuinţă corespunzătoare nevoilor sale beneficiază de un drept de abitaţie asupra casei în care a locuit până la data deschiderii moştenirii, dacă această casă face parte din bunurile moştenirii.

(2) Dreptul de abitaţie este gratuit, inalienabil şi insesizabil.

(3) Oricare dintre moştenitori poate cere fie restrângerea dreptului de abitaţie, dacă locuinţa nu este necesară în întregime soţului supravieţuitor, fie schimbarea obiectului abitaţiei, dacă pune la dispoziţia soţului supravieţuitor o altă locuinţă corespunzătoare.

(4) Dreptul de abitaţie se stinge la partaj, dar nu mai devreme de un an de la data deschiderii moştenirii. Acest drept încetează, chiar înainte de împlinirea termenului de un an, în caz de recăsătorire a soţului supravieţuitor.

(5) Toate litigiile cu privire la dreptul de abitaţie reglementat prin prezentul articol se soluţionează de către instanţa competentă să judece partajul moştenirii, care va hotărî de urgenţă, în camera de consiliu.

Reglementarea anterioară: art. 4 din Legea nr. 319/1944.

Art. 974. Dreptul special de moştenire al soţului supravieţuitor. Când nu vine în concurs cu descendenţii defunctului, soţul supravieţuitor moşteneşte, pe lângă cota stabilită potrivit art. 972, mobilierul şi obiectele de uz casnic care au fost afectate folosinţei comune a soţilor.

Reglementarea anterioară: art. 5 din Legea nr. 319/1944.

Secţiunea a 2-a. Descendenţii defunctului

Art. 975. Dreptul de moştenire al descendenţilor. (1) Descendenţii sunt copiii defunctului şi urmaşii lor în linie dreaptă la nesfârşit.

(2) Descendenţii defunctului înlătură moştenitorii din celelalte clase şi vin la moştenire în ordinea proximităţii gradului de rudenie. Dispoziţiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) În concurs cu soţul supravieţuitor, descendenţii defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună trei sferturi din moştenire.

(4) Moştenirea sau partea din moştenire care li se cuvine descendenţilor se împarte între aceştia în mod egal, când vin la moştenire în nume propriu, ori pe tulpină, când vin la moştenire prin reprezentare succesorală.

Reglementarea anterioară: art. 1 lit. a) din Legea nr. 319/1944; art. 669 C. civ. 1864.

Secţiunea a 3-a. Ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi

Art. 976. Vocaţia la moştenire a ascendenţilor privilegiaţi şi a colateralilor privilegiaţi. (1) Ascendenţii privilegiaţi sunt tatăl şi mama defunctului.

(2) Colateralii privilegiaţi sunt fraţii şi surorile defunctului, precum şi descendenţii acestora, până la al patrulea grad inclusiv cu defunctul.

(3) Ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi vin la moştenire dacă descendenţii nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru a moşteni. Dispoziţiile art. 963 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 670 C. civ. 1864.

Art. 977. Împărțirea moștenirii între soțul supraviețuitor, ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați. (1) Dacă soțul supraviețuitor vine la moștenire în concurs atât cu ascendenți privilegiați, cât și cu colaterali privilegiați ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de două treimi din moștenire.

(2) Dacă soțul supraviețuitor vine la moștenire în concurs fie numai cu ascendenți privilegiați, fie numai cu colaterali privilegiați ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de o jumătate din moștenire.

Reglementarea anterioară: art. 1 lit. b) și c) din Legea nr. 319/1944.

Art. 978. Împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați. Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită ascendenților privilegiați și colateralilor privilegiați se împarte între aceștia în funcție de numărul ascendenților privilegiați care vin la moștenire, după cum urmează:

a) în cazul în care la moștenire vine un singur părinte, acesta va culege un sfert, iar colateralii privilegiați, indiferent de numărul lor, vor culege trei sferturi;

b) în cazul în care la moștenire vin 2 părinți, aceștia vor culege împreună o jumătate, iar colateralii privilegiați, indiferent de numărul lor, vor culege cealaltă jumătate.

Reglementarea anterioară: art. 671 și art. 673 C. civ. 1864.

Art. 979. Absența ascendenților privilegiați sau a colateralilor privilegiați. (1) În cazul în care colateralii privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni, ascendenții privilegiați vor culege moștenirea sau partea din moștenire cuvenită clasei a doua.

(2) În cazul în care ascendenții privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni, colateralii privilegiați vor culege moștenirea sau partea din moștenire cuvenită clasei a doua.

Reglementarea anterioară: art. 672 C. civ. 1864.

Art. 980. Împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați. Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită ascendenților privilegiați se împarte între aceștia în mod egal.

Reglementarea anterioară: art. 670 C. civ. 1864.

Art. 981. Împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați. (1) Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită colateralilor privilegiați se împarte între aceștia în mod egal.

(2) În cazul în care colateralii privilegiați vin la moștenire prin reprezentare succesorală, moștenirea sau partea din moștenire ce li se cuvine se împarte între ei pe tulpină.

(3) În cazul în care colateralii privilegiați sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, moștenirea sau partea din moștenire ce li se cuvine se împarte, în mod egal, între linia maternă și cea paternă. În cadrul fiecărei linii, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1) și (2).

(4) În ipoteza prevăzută la alin. (3), colateralii privilegiați care sunt rude cu defunctul pe ambele linii vor culege, pe fiecare dintre acestea, partea din moștenire ce li se cuvine.

Reglementarea anterioară: art. 674 C. civ. 1864.

Secțiunea a 4-a. Ascendenții ordinari

Art. 982. Dreptul de moștenire al ascendenților ordinari. (1) Ascendenții ordinari sunt rudele în linie dreaptă ascendentă ale defunctului, cu excepția părinților acestuia.

(2) Ascendenții ordinari vin la moștenire dacă descendenții, ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni. Dispozițiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Ascendenții ordinari vin la moștenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.

(4) În concurs cu soțul supraviețuitor, ascendenții ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moștenire.

(5) Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită ascendenților ordinari de același grad se împarte între aceștia în mod egal.

Reglementarea anterioară: art. 675 C. civ. 1864; art. 1 lit. d) din Legea nr. 319/1944.

Secțiunea a 5-a. Colateralii ordinari

Art. 983. Dreptul de moștenire al colateralilor ordinari. (1) Colateralii ordinari sunt rudele colaterale ale defunctului până la gradul al patrulea inclusiv, cu excepția colateralilor privilegiați.

(2) Colateralii ordinari vin la moștenire dacă descendenții, ascendenții privilegiați, colateralii privilegiați și ascendenții ordinari nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni. Dispozițiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Colateralii ordinari vin la moștenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.

(4) În concurs cu soțul supraviețuitor, colateralii ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moștenire.

(5) Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită colateralilor ordinari de același grad se împarte între aceștia în mod egal.

Reglementarea anterioară: art. 675 C. civ. 1864; art. 1 lit. d) din Legea nr. 319/1944.

Titlul III. Liberalitățile

Capitolul I. Dispoziții comune

Secțiunea 1. Dispoziții preliminare

Art. 984. Noțiune şi categorii. (1) Liberalitatea este actul juridic prin care o persoană dispune cu titlu gratuit de bunurile sale, în tot sau în parte, în favoarea unei alte persoane.

(2) Nu se pot face liberalități decât prin donație sau prin legat cuprins în testament.

Reglementarea anterioară: art. 800 C. civ. 1864.

Art. 985. Donația. Donația este contractul prin care, cu intenția de a gratifica, o parte, numită donator, dispune în mod irevocabil de un bun în favoarea celeilalte părți, numită donatar.

Reglementarea anterioară: art. 801 C. civ. 1864.

Art. 986. Legatul. Legatul este dispoziția testamentară prin care testatorul stipulează ca, la decesul său, unul sau mai mulți legatari să dobândească întregul său patrimoniu, o fracțiune din acesta sau anumite bunuri determinate.

Reglementarea anterioară: art. 802 C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Capacitatea în materie de liberalități

Art. 987. Capacitatea de folosință. (1) Orice persoană poate face şi primi liberalități, cu respectarea regulilor privind capacitatea.

(2) Condiția capacității de a dispune prin liberalități trebuie îndeplinită la data la care dispunătorul îşi exprimă consimțământul.

(3) Condiția capacității de a primi o donație trebuie îndeplinită la data la care donatarul acceptă donația.

(4) Condiția capacității de a primi un legat trebuie îndeplinită la data deschiderii moştenirii testatorului.

Reglementarea anterioară: art. 808 C. civ. 1864.

Art. 988. Lipsa capacității depline de exercițiu a dispunătorului. (1) Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu poate dispune de bunurile sale prin liberalități, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Sub sancțiunea nulității relative, nici chiar după dobândirea capacității depline de exercițiu persoana nu poate dispune prin liberalități în folosul celui care a avut calitatea de reprezentant ori ocrotitor legal al său, înainte ca acesta să fi primit

de la instanța de tutelă descărcare pentru gestiunea sa. Se exceptează situația în care reprezentantul ori, după caz, ocrotitorul legal este ascendentul dispunătorului.

Reglementarea anterioară: art. 806, art. 807 şi art. 809 C. civ. 1864.

Art. 989. Desemnarea beneficiarului liberalității. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, dispunătorul trebuie să îl determine pe beneficiarul liberalității ori cel puțin să prevadă criteriile pe baza cărora acest beneficiar să poată fi determinat la data la care liberalitatea produce efecte juridice.

(2) Persoana care nu există la data întocmirii liberalității poate beneficia de o liberalitate dacă aceasta este făcută în favoarea unei persoane capabile, cu sarcina pentru aceasta din urmă de a transmite beneficiarului obiectul liberalității îndată ce va fi posibil.

(3) Sub sancțiunea nulității absolute, dispunătorul nu poate lăsa unui terț dreptul de a-l desemna pe beneficiarul liberalității sau de a stabili obiectul acesteia. Cu toate acestea, repartizarea bunurilor transmise prin legat unor persoane desemnate de testator poate fi lăsată la aprecierea unui terț.

(4) Este valabilă liberalitatea făcută unei persoane desemnate de dispunător, cu o sarcină în favoarea unei persoane alese fie de gratificat, fie de un terț desemnat, la rândul său, tot de către dispunător.

Art. 990. Incapacitățile speciale. (1) Sunt anulabile liberalitățile făcute medicilor, farmaciştilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boala care este cauză a decesului.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) liberalitățile făcute soțului, rudelor în linie dreaptă sau colateralilor privilegiați;

b) liberalitățile făcute altor rude până la al patrulea grad inclusiv, dacă, la data liberalității, dispunătorul nu are soț şi nici rude în linie dreaptă sau colaterali privilegiați.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi în privința preoților sau a altor persoane care acordau asistență religioasă în timpul bolii care este cauză a decesului.

(4) Dacă dispunătorul a decedat din cauza bolii, termenul de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare curge de la data la care moştenitorii au luat cunoştință de existența liberalității.

(5) În cazul în care dispunătorul s-a restabilit, legatul devine valabil, iar acțiunea în anularea donației poate fi introdusă în termen de 3 ani de la data la care dispunătorul s-a restabilit.

Reglementarea anterioară: art. 810 C. civ. 1864.

Art. 991. Incapacitățile speciale în materia legatelor. Sunt anulabile legatele în favoarea:

a) notarului public care a autentificat testamentul;

b) interpretului care a participat la procedura de autentificare a testamentului;

c) martorilor, în cazurile prevăzute la art. 1.043 alin. (2) şi art. 1.047 alin. (3);

d) agenților instrumentatori, în cazurile prevăzute la art. 1.047;

e) persoanelor care au acordat, în mod legal, asistență juridică la redactarea testamentului.

Art. 992. Simulația. (1) Sancțiunea nulității relative prevăzute la art. 988 alin. (2), art. 990 și 991 se aplică și liberalităților deghizate sub forma unui contract cu titlu oneros sau făcute unei persoane interpuse.

(2) Sunt prezumate până la proba contrară ca fiind persoane interpuse ascendenții, descendenții și soțul persoanei incapabile de a primi liberalități, precum și ascendenții și descendenții soțului acestei persoane.

Reglementarea anterioară: art. 812 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Substituțiile fideicomisare

Art. 993. Noțiune. Dispoziția prin care o persoană, denumită *instituit,* este însărcinată să administreze bunul sau bunurile care constituie obiectul liberalității și să le transmită unui terț, denumit *substituit,* desemnat de dispunător, nu produce efecte decât în cazul în care este permisă de lege.

Reglementarea anterioară: art. 803 C. civ. 1864.

Art. 994. Substituția fideicomisară. (1) O liberalitate poate fi grevată de o sarcină care constă în obligația instituitului, donatar sau legatar, de a administra bunurile care constituie obiectul liberalității și de a le transmite, la decesul său, substituitului desemnat de dispunător.

(2) Instituitului i se aplică în mod corespunzător dispozițiile din prezentul cod referitoare la fiduciar.

(3) Incapacitățile de a dispune se apreciază în raport cu dispunătorul, iar cele de a primi, în raport cu instituitul și cu substituitul.

Art. 995. Efectele cu privire la bunuri. (1) Sarcina prevăzută la art. 994 produce efecte numai cu privire la bunurile care au constituit obiectul liberalității și care la data decesului instituitului pot fi identificate și se află în patrimoniul său.

(2) Atunci când liberalitatea are ca obiect valori mobiliare, sarcina produce efecte și asupra valorilor mobiliare care le înlocuiesc.

(3) Dacă liberalitatea are ca obiect drepturi supuse formalităților de publicitate, sarcina trebuie să respecte aceleași formalități. În cazul imobilelor, sarcina este supusă notării în cartea funciară.

Art. 996. Drepturile substituitului. (1) Drepturile substituitului se nasc la moartea instituitului.

(2) Substituitul dobândește bunurile care constituie obiectul liberalității ca efect al voinței dispunătorului.

(3) Substituitul nu poate fi, la rândul său, supus obligației de administrare și de transmitere a bunurilor.

Art. 997. Garanțiile și asigurările. În vederea executării sarcinii, dispunătorul poate impune instituitului constituirea de garanții și încheierea unor contracte de asigurare.

Art. 998. Imputarea sarcinii asupra cotității disponibile. Dacă instituitul este moștenitor rezervatar al dispunătorului, sarcina nu poate încălca rezerva sa succesorală.

Art. 999. Acceptarea donației după decesul dispunătorului. Oferta de donație făcută substituitului poate fi acceptată de acesta și după decesul dispunătorului.

Art. 1.000. Ineficacitatea substituției. Atunci când substituitul predecedează instituitului sau renunță la beneficiul liberalității, bunul revine instituitului, cu excepția cazului în care s-a prevăzut că bunul va fi cules de moștenitorii substituitului ori a fost desemnat un al doilea substituit.

Secțiunea a 4-a. Liberalitățile reziduale

Art. 1.001. Noțiune. Dispunătorul poate stipula ca substituitul să fie gratificat cu ceea ce rămâne, la data decesului instituitului, din donațiile sau legatele făcute în favoarea acestuia din urmă.

Art. 1.002. Dreptul de dispoziție al instituitului. Liberalitatea reziduală nu îl împiedică pe instituit să încheie acte cu titlu oneros și nici să rețină bunurile ori sumele obținute în urma încheierii acestora.

Art. 1.003. Interdicția de a dispune cu titlu gratuit. (1) Instituitul nu poate dispune prin testament de bunurile care au constituit obiectul unei liberalități reziduale.

(2) Dispunătorul poate interzice instituitului să dispună de bunuri prin donație. Cu toate acestea, atunci când este moștenitor rezervatar al dispunătorului, instituitul păstrează posibilitatea de a dispune prin acte între vii sau pentru cauză de moarte de bunurile care au constituit obiectul donațiilor imputate asupra rezervei sale succesorale.

Art. 1.004. Independența patrimonială a instituitului. Instituitul nu este ținut să dea socoteală dispunătorului ori moștenitorilor acestuia.

Art. 1.005. Aplicarea regulilor substituției fideicomisare. Dispozițiile prevăzute la art. 995, art. 996 alin. (2), art. 997, 999 și 1.000 sunt aplicabile liberalităților reziduale.

Secțiunea a 5-a. Revizuirea condițiilor și sarcinilor

Art. 1.006. Domeniul de aplicare. Dacă, din cauza unor situații imprevizibile și neimputabile beneficiarului, survenite acceptării liberalității[1], îndeplinirea condițiilor sau executarea sarcinilor care afectează liberalitatea a devenit extrem de dificilă

[1] *N.r.* Credem că, dintr-o eroare de redactare, a fost omis cuvântul „*ulterior*", din ansamblul reglementării acestei instituții deducându-se însă faptul că situațiile imprevizibile și neimputabile beneficiarului trebuie să intervină „*ulterior* acceptării liberalității".

ori excesiv de oneroasă pentru beneficiar, acesta poate cere revizuirea sarcinilor sau a condițiilor.

Art. 1.007. Soluționarea cererii de revizuire. (1) Cu respectarea, pe cât posibil, a voinței dispunătorului, instanța de judecată sesizată cu cererea de revizuire poate să dispună modificări cantitative sau calitative ale condițiilor sau ale sarcinilor care afectează liberalitatea ori să le grupeze cu acelea similare provenind din alte liberalități.

(2) Instanța de judecată poate autoriza înstrăinarea parțială sau totală a obiectului liberalității, stabilind ca prețul să fie folosit în scopuri conforme cu voința dispunătorului, precum şi orice alte măsuri care să mențină pe cât posibil destinația urmărită de acesta.

Art. 1.008. Înlăturarea efectelor revizuirii. Dacă motivele care au determinat revizuirea condițiilor sau a sarcinilor nu mai subzistă, persoana interesată poate cere înlăturarea pentru viitor a efectelor revizuirii.

Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale

Art. 1.009. Clauzele considerate nescrise. (1) Este considerată nescrisă clauza prin care, sub sancțiunea desființării liberalității sau restituirii obiectului acesteia, beneficiarul este obligat să nu conteste validitatea unei clauze de inalienabilitate ori să nu solicite revizuirea condițiilor sau a sarcinilor.

(2) De asemenea, este considerată nescrisă dispoziția testamentară prin care se prevede dezmoştenirea ca sancțiune pentru încălcarea obligațiilor prevăzute la alin. (1) sau pentru contestarea dispozițiilor din testament care aduc atingere drepturilor moştenitorilor rezervatari ori sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri.

Art. 1.010. Confirmarea liberalităților. Confirmarea unei liberalități de către moştenitorii universali ori cu titlu universal ai dispunătorului atrage renunțarea la dreptul de a opune viciile de formă sau orice alte motive de nulitate, fără ca prin această renunțare să se prejudicieze drepturile terților.

Capitolul II. Donația

Secțiunea 1. Încheierea contractului

Art. 1.011. Forma donației. (1) Donația se încheie prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Nu sunt supuse dispoziției alin. (1) donațiile indirecte, cele deghizate şi darurile manuale.

(3) Bunurile mobile care constituie obiectul donației trebuie enumerate şi evaluate într-un înscris, chiar sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute a donației.

(4) Bunurile mobile corporale cu o valoare de până la 25.000 lei pot face obiectul unui dar manual, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Darul manual se încheie valabil prin acordul de voințe al părților, însoțit de tradițiunea bunului.

Legea de aplicare:
Art. 94. Plafonul valoric al bunurilor mobile corporale prevăzut la art. 1.011 alin. (4) din Codul civil va fi actualizat periodic, prin hotărâre a Guvernului.

Reglementarea anterioară: art. 813 şi art. 827 C. civ. 1864.

Art. 1.012. Înregistrarea donației autentice. În scop de informare a persoanelor care justifică existența unui interes legitim, notarul care autentifică un contract de donație are obligația să înscrie de îndată acest contract în registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art. 1.013. Formarea contractului. (1) Oferta de donație poate fi revocată cât timp ofertantul nu a luat cunoştință de acceptarea destinatarului. Incapacitatea sau decesul ofertantului atrage caducitatea acceptării.

(2) Oferta nu mai poate fi acceptată după decesul destinatarului ei. Moştenitorii destinatarului pot însă comunica acceptarea făcută de acesta.

(3) Oferta de donație făcută unei persoane lipsite de capacitate de exercițiu se acceptă de către reprezentantul legal.

(4) Oferta de donație făcută unei persoane cu capacitate de exercițiu restrânsă poate fi acceptată de către aceasta, cu încuviințarea ocrotitorului legal.

Reglementarea anterioară: art. 814-815 C. civ. 1864.

Art. 1.014. Promisiunea de donație. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, promisiunea de donație este supusă formei autentice.

(2) În caz de neexecutare din partea promitentului, promisiunea de donație nu conferă beneficiarului decât dreptul de a pretinde daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut şi avantajele pe care le-a acordat terților în considerarea promisiunii.

Art. 1.015. Principiul irevocabilității. (1) Donația nu este valabilă atunci când cuprinde clauze ce permit donatorului să o revoce prin voința sa.

(2) Astfel, este lovită de nulitate absolută donația care:

a) este afectată de o condiție a cărei realizare depinde exclusiv de voința donatorului;

b) impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor, dacă valoarea maximă a acestora nu este determinată în contractul de donație;

c) conferă donatorului dreptul de a denunța unilateral contractul;

d) permite donatorului să dispună în viitor de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun. Dacă dreptul de a dispune vizează doar o parte din bunurile donate, nulitatea operează numai în privința acestei părți.

Reglementarea anterioară: art. 801, art. 822-824 C. civ. 1864.

Art. 1.016. Întoarcerea convențională. (1) Contractul poate să prevadă întoarcerea bunurilor dăruite, fie pentru cazul când donatarul ar predeceda donatorului, fie pentru cazul când atât donatarul, cât şi descendenții săi ar predeceda donatorului.

(2) În cazul în care donația are ca obiect bunuri supuse unor formalități de publicitate, atât dreptul donatarului, cât şi dreptul de întoarcere sunt supuse acestor formalități.

Reglementarea anterioară: art. 825 C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Efectele donației

Art. 1.017. Răspunderea donatorului. În executarea donației, dispunătorul răspunde numai pentru dol şi culpă gravă.

Art. 1.018. Garanția contra evicțiunii. (1) Donatorul nu răspunde pentru evicțiune decât dacă a promis expres garanția sau dacă evicțiunea decurge din fapta sa ori dintr-o împrejurare care afectează dreptul transmis, pe care a cunoscut-o şi nu a comunicat-o donatarului la încheierea contractului.

(2) În cazul donației cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru evicțiune ca şi vânzătorul.

Reglementarea anterioară: art. 828 C. civ. 1864.

Art. 1.019. Garanția contra viciilor ascunse. (1) Donatorul nu răspunde pentru viciile ascunse ale bunului donat.

(2) Totuşi, dacă a cunoscut viciile ascunse şi nu le-a adus la cunoştința donatarului la încheierea contractului, donatorul este ținut să repare prejudiciul cauzat donatarului prin aceste vicii.

(3) În cazul donației cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru viciile ascunse ca şi vânzătorul.

Secțiunea a 3-a. Revocarea donației

§1. Dispoziții comune

Art. 1.020. Cauzele de revocare. Donația poate fi revocată pentru ingratitudine şi pentru neexecutarea fără justificare a sarcinilor la care s-a obligat donatarul.

Legea de aplicare:
Art. 96. Prevederile art. 829 din Codul civil din 1864 nu se aplică în cazul în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 829 C. civ. 1864.

Art. 1.021. Modul de operare. Revocarea pentru ingratitudine şi pentru neîndeplinirea sarcinilor nu operează de drept.

Reglementarea anterioară: art. 832 C. civ. 1864.

Art. 1.022. Revocarea promisiunii de donație. (1) Promisiunea de donație se revocă de drept dacă anterior executării sale se iveşte unul dintre cazurile de revocare pentru ingratitudine prevăzute la art. 1023.

(2) De asemenea, promisiunea de donație se revocă de drept şi atunci când, anterior executării sale, situația materială a promitentului s-a deteriorat într-o asemenea măsură încât executarea promisiunii a devenit excesiv de oneroasă pentru acesta ori promitentul a devenit insolvabil.

§2. Revocarea pentru ingratitudine

Art. 1.023. Cazuri. Donația se revocă pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă donatarul a atentat la viața donatorului, a unei persoane apropiate lui sau, ştiind că alții intenționează să atenteze, nu l-a înştiințat;

b) dacă donatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave față de donator;

c) dacă donatarul refuză în mod nejustificat să asigure alimente donatorului ajuns în nevoie, în limita valorii actuale a bunului donat, ținându-se însă seama de starea în care se afla bunul la momentul donației.

Reglementarea anterioară: art. 831 C. civ. 1864.

Art. 1.024. Cererea de revocare. (1) Dreptul la acțiunea prin care se solicită revocarea pentru ingratitudine se prescrie în termen de un an din ziua în care donatorul a ştiut că donatarul a săvârşit fapta de ingratitudine.

(2) Acțiunea în revocare pentru ingratitudine poate fi exercitată numai împotriva donatarului. Dacă donatarul moare după introducerea acțiunii, aceasta poate fi continuată împotriva moştenitorilor.

(3) Cererea de revocare nu poate fi introdusă de moştenitorii donatorului, cu excepția cazului în care donatorul a decedat în termenul prevăzut la alin. (1) fără să îl fi iertat pe donatar. De asemenea, moştenitorii pot introduce acțiunea în revocare în termen de un an de la data morții donatorului, dacă acesta a decedat fără să fi cunoscut cauza de revocare.

(4) Acțiunea pornită de donator poate fi continuată de moştenitorii acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 833 C. civ. 1864.

Art. 1.025. Efectele generale ale revocării. (1) În caz de revocare pentru ingratitudine, dacă restituirea în natură a bunului donat nu este posibilă, donatarul va fi obligat să plătească valoarea acestuia, socotită la data soluționării cauzei.

(2) În urma revocării donației pentru ingratitudine, donatarul va fi obligat să restituie fructele pe care le-a perceput începând cu data introducerii cererii de revocare a donației.

Reglementarea anterioară: art. 834 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.026. Efectele speciale ale revocării. Revocarea pentru ingratitudine nu are niciun efect în privința drepturilor reale asupra bunului donat dobândite de

la donatar, cu titlu oneros, de către terții de bună-credință şi nici asupra garanțiilor constituite în favoarea acestora. În cazul bunurilor supuse unor formalități de publicitate, dreptul terțului trebuie să fi fost înscris anterior înregistrării cererii de revocare în registrele de publicitate aferente.

Reglementarea anterioară: art. 834 alin. (1) C. civ. 1864.

§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii

Art. 1.027. Acțiunile în caz de neexecutare a sarcinii. (1) Dacă donatarul nu îndeplineşte sarcina la care s-a obligat, donatorul sau succesorii săi în drepturi pot cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donației.

(2) În cazul în care sarcina a fost stipulată în favoarea unui terț, acesta poate cere numai executarea sarcinii.

(3) Dreptul la acțiunea prin care se solicită executarea sarcinii sau revocarea donației se prescrie în termen de 3 ani de la data la care sarcina trebuia executată.

Art. 1.028. Întinderea obligației de executare. Donatarul este ținut să îndeplinească sarcina numai în limita valorii bunului donat, actualizată la data la care sarcina trebuia îndeplinită.

Art. 1.029. Efecte. Când donația este revocată pentru neîndeplinirea sarcinilor, bunul reintră în patrimoniul donatorului liber de orice drepturi constituite între timp asupra lui, sub rezerva dispozițiilor art. 1.648.

Reglementarea anterioară: art. 830 C. civ. 1864.

Secțiunea a 4-a. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei şi donațiile între soți

Art. 1.030. Caducitatea donațiilor. Donațiile făcute viitorilor soți sau unuia dintre ei, sub condiția încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie.

Art. 1.031. Revocabilitatea donației între soți. Orice donație încheiată între soți este revocabilă numai în timpul căsătoriei.

Reglementarea anterioară: art. 937 C. civ. 1864.

Art. 1.032. Nulitatea donației între soți. Nulitatea căsătoriei atrage nulitatea relativă a donației făcute soțului de rea-credință.

Art. 1.033. Donațiile simulate. (1) Este lovită de nulitate orice simulație în care donația reprezintă contractul secret în scopul de a eluda revocabilitatea donațiilor între soți.

(2) Este prezumată persoană interpusă, până la proba contrară, orice rudă a donatarului la a cărei moştenire acesta ar avea vocație în momentul donației şi care nu a rezultat din căsătoria cu donatorul.

Reglementarea anterioară: art. 938 C. civ. 1864.

Capitolul III. Testamentul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.034. Noțiune. Testamentul este actul unilateral, personal şi revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viață.

Reglementarea anterioară: art. 802 C. civ. 1864.

Art. 1.035. Conținutul testamentului. Testamentul conține dispoziții referitoare la patrimoniul succesoral sau la bunurile ce fac parte din acesta, precum şi la desemnarea directă sau indirectă a legatarului. Alături de aceste dispoziții sau chiar şi în lipsa unor asemenea dispoziții, testamentul poate să conțină dispoziții referitoare la partaj, revocarea dispozițiilor testamentare anterioare, dezmoştenire, numirea de executori testamentari, sarcini impuse legatarilor sau moştenitorilor legali şi alte dispoziții care produc efecte după decesul testatorului.

Art. 1.036. Testamentul reciproc. Sub sancțiunea nulității absolute a testamentului, două sau mai multe persoane nu pot dispune, prin acelaşi testament, una în favoarea celeilalte sau în favoarea unui terț.

Reglementarea anterioară: art. 857 C. civ. 1864.

Art. 1.037. Proba testamentului. (1) Orice persoană care pretinde un drept ce se întemeiază pe un testament trebuie să dovedească existența şi conținutul lui în una dintre formele prevăzute de lege.

(2) Dacă testamentul a dispărut printr-un caz fortuit sau de forță majoră ori prin fapta unui terț, fie după moartea testatorului, fie în timpul vieții sale, însă fără ca acesta să îi fi cunoscut dispariția, valabilitatea formei şi cuprinsul testamentului vor putea fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Art. 1.038. Consimțământul testatorului. (1) Testamentul este valabil numai dacă testatorul a avut discernământ şi consimțământul său nu a fost viciat.

(2) Dolul poate atrage anularea testamentului chiar dacă manoperele dolosive nu au fost săvârşite de beneficiarul dispozițiilor testamentare şi nici nu au fost cunoscute de către acesta.

Art. 1.039. Interpretarea testamentului. (1) Regulile de interpretare a contractelor sunt aplicabile şi testamentului, în măsura în care sunt compatibile cu caracterele juridice ale acestuia.

(2) Elementele extrinseci înscrisului testamentar pot fi folosite numai în măsura în care se sprijină pe cele intrinseci.

(3) Legatul în favoarea creditorului nu este prezumat a fi făcut în compensația creanței sale.

Secțiunea a 2-a. Formele testamentului

Art. 1.040. Formele testamentului ordinar. Testamentul ordinar poate fi olograf sau autentic.

Reglementarea anterioară: art. 858 C. civ. 1864.

Art. 1.041. Testamentul olograf. Sub sancțiunea nulității absolute, testamentul olograf trebuie scris în întregime, datat şi semnat de mâna testatorului.

Reglementarea anterioară: art. 859 C. civ. 1864.

Art. 1.042. Deschiderea testamentului olograf. (1) Înainte de a fi executat, testamentul olograf se va prezenta unui notar public pentru a fi vizat spre neschimbare.

(2) În cadrul procedurii succesorale, notarul public procedează, în condițiile legii speciale, la deschiderea şi validarea testamentului olograf şi îl depune în dosarul succesoral. Deschiderea testamentului şi starea în care se găseşte se constată prin proces-verbal.

(3) Cei interesați pot primi, după vizarea spre neschimbare, pe cheltuiala lor, copii legalizate ale testamentului olograf.

(4) După finalizarea procedurii succesorale, originalul testamentului se predă legatarilor, potrivit înțelegerii dintre ei, iar în lipsa acesteia, persoanei desemnate prin hotărâre judecătorească.

Art. 1.043. Testamentul autentic. (1) Testamentul este autentic dacă a fost autentificat de un notar public sau de o altă persoană învestită cu autoritate publică de către stat, potrivit legii.

(2) Cu ocazia autentificării, testatorul poate fi asistat de unul sau de 2 martori.

Reglementarea anterioară: art. 860 C. civ. 1864.

Art. 1.044. Întocmirea testamentului autentic. (1) Testatorul îşi dictează dispozițiile în fața notarului, care se îngrijeşte de scrierea actului şi apoi i-l citeşte sau, după caz, i-l dă să îl citească, menționându-se expres îndeplinirea acestor formalități. Dacă dispunătorul îşi redactase deja actul de ultimă voință, testamentul autentic îi va fi citit de către notar.

(2) După citire, dispunătorul trebuie să declare că actul exprimă ultima sa voință.

(3) Testamentul este apoi semnat de către testator, iar încheierea de autentificare de către notar.

Art. 1.045. Autentificarea în situații particulare. (1) În cazul acelora care, din pricina infirmității, a bolii sau din orice alte cauze, nu pot semna, notarul public, îndeplinind actul, va face mențiune despre această împrejurare în încheierea pe care o întocmeşte, mențiunea astfel făcută ținând loc de semnătură. Mențiunea va fi citită testatorului de către notar, în prezența a 2 martori, această formalitate suplinind absența semnăturii testatorului.

(2) Declarația de voință a surdului, mutului sau surdomutului, ştiutori de carte, se va da în scris în fața notarului public, prin înscrierea de către parte, înaintea semnăturii, a mențiunii „consimt la prezentul act, pe care l-am citit".

(3) Dacă surdul, mutul sau surdomutul este, din orice motiv, în imposibilitate de a scrie, declarația de voință se va lua prin interpret, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Pentru a lua consimțământul unui nevăzător, notarul public va întreba dacă a auzit bine când i s-a citit cuprinsul testamentului, consemnând aceasta în încheierea de autentificare.

Legislație conexă: art. 95 şi art. 96 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici şi a activității notariale, republicată (M. Of. nr. 444 din 18 iunie 2014).

Art. 1.046. Înregistrarea testamentului autentic. În scop de informare a persoanelor care justifică existența unui interes legitim, notarul care autentifică testamentul are obligația să îl înscrie, de îndată, în Registrul național notarial ținut în format electronic, potrivit legii. Informații cu privire la existența unui testament se pot da numai după decesul testatorului.

Legea de aplicare:
Art. 95. Înlăturarea efectelor nedemnității prin testament autentic sau printr-un act autentic notarial este supusă înscrierii în Registrul național notarial prevăzut la art. 1.046 din Codul civil.

Art. 1.047. Testamentele privilegiate. (1) Se poate întocmi în mod valabil un testament în următoarele situații speciale:

a) în fața unui funcționar competent al autorității civile locale, în caz de epidemii, catastrofe, războaie sau alte asemenea împrejurări excepționale;

b) în fața comandantului vasului sau a celui care îl înlocuieşte, dacă testatorul se află la bordul unui vas sub pavilionul României, în cursul unei călătorii maritime sau fluviale. Testamentul întocmit la bordul unei aeronave este supus aceloraşi condiții;

c) în fața comandantului unității militare ori a celui care îl înlocuieşte, dacă testatorul este militar sau, fără a avea această calitate, este salariat ori prestează servicii în cadrul forțelor armate ale României şi nu se poate adresa unui notar public;

d) în fața directorului, medicului şef al instituției sanitare sau a medicului şef al serviciului ori, în lipsa acestora, în fața medicului de gardă, cât timp dispunătorul este internat într-o instituție sanitară în care notarul public nu are acces.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1) este obligatoriu ca testamentul să se întocmească în prezența a 2 martori.

(3) Testamentul privilegiat se semnează de testator, de agentul instrumentator şi de cei 2 martori. Dacă testatorul sau unul dintre martori nu poate semna, se va face mențiune despre cauza care l-a împiedicat să semneze.

(4) Dispozițiile alin. (3) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității absolute.

(5) Prevederile art. 1.042 se aplică în mod corespunzător şi în privința testamentului privilegiat.

Reglementarea anterioară: art. 868-870 şi art. 872-886 C. civ. 1864.

Art. 1.048. Caducitatea testamentelor privilegiate. (1) Testamentul privilegiat devine caduc la 15 zile de la data când dispunătorul ar fi putut să testeze în vreuna dintre formele ordinare. Termenul se suspendă dacă testatorul a ajuns într-o stare în care nu îi este cu putință să testeze.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică dispoziției testamentare prin care se recunoaşte un copil.

Reglementarea anterioară: art. 871 şi art. 882 C. civ. 1864.

Art. 1.049. Testamentul sumelor şi valorilor depozitate. (1) Dispozițiile testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse la instituții specializate sunt valabile cu respectarea condițiilor de formă prevăzute de legile speciale aplicabile acestor instituții.

(2) Instituțiile specializate nu vor putea proceda la predarea legatului având ca obiect sume de bani, valori sau titluri de valoare decât în baza hotărârii judecătoreşti ori a certificatului de moştenitor care constată valabilitatea dispoziției testamentare şi calitatea de legatar, prevederile referitoare la raport şi reducțiune fiind aplicabile.

(3) Instituțiile de credit au obligația ca, la instituirea de către clienții acestora a unei dispoziții testamentare, să comunice, de îndată, mențiunea acesteia în registrul prevăzut la art. 1.046.

Legislație conexă: ► art. 117[1] din O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit şi adecvarea capitalului (M. Of. nr. 1.027 din 27 decembrie 2006); ► Ordinul ministrului justiției nr. 1903/C/2011 privind condițiile de formă necesare pentru valabilitatea dispozițiilor testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse de clienții instituțiilor de credit (M. Of. nr. 684 din 27 septembrie 2011).

Art. 1.050. Conversiunea formei testamentare. Un testament nul din cauza unui viciu de formă produce efecte dacă îndeplineşte condițiile prevăzute de lege pentru altă formă testamentară.

Secțiunea a 3-a. Revocarea voluntară a testamentului

Art. 1.051. Revocarea voluntară expresă. (1) Un testament nu poate fi revocat expres, în tot sau în parte, decât printr-un act autentic notarial sau printr-un testament ulterior.

(2) Testamentul care revocă un testament anterior poate fi întocmit într-o formă diferită de aceea a testamentului revocat.

(3) Revocarea expresă a testamentului făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul național notarial prevăzut la art. 1.046.

Reglementarea anterioară: art. 920 C. civ. 1864.

Art. 1.052. Revocarea voluntară tacită. (1) Testatorul poate revoca testamentul olograf şi prin distrugerea, ruperea sau ştergerea sa. Ştergerea unei dispoziții a testamentului olograf de către testator implică revocarea acelei dispoziții. Modificările realizate prin ştergere se semnează de către testator.

(2) Distrugerea, ruperea sau ştergerea testamentului olograf, cunoscută de testator, atrage de asemenea revocarea, cu condiția ca acesta să fi fost în măsură să îl refacă.

(3) Testamentul ulterior nu îl revocă pe cel anterior decât în măsura în care conține dispoziții contrare sau incompatibile cu acesta. Efectele revocării nu sunt înlăturate în caz de caducitate sau revocare a testamentului ulterior.

Reglementarea anterioară: art. 921-922 C. civ. 1864.

Art. 1.053. Retractarea revocării. (1) Dispoziția revocatorie poate fi retractată în mod expres prin act autentic notarial sau prin testament.

(2) Retractarea unei dispoziții revocatorii înlătură efectele revocării, cu excepția cazului în care testatorul şi-a manifestat voința în sens contrar sau dacă această intenție a testatorului rezultă din împrejurările concrete. Dispozițiile art. 1.051 alin. (3) rămân aplicabile.

(3) Retractarea unei dispoziții revocatorii făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul național notarial prevăzut la art. 1.046.

Secțiunea a 4-a. Legatul

§1. Categorii de legate

Art. 1.054. Clasificarea legatelor. (1) Legatele sunt universale, cu titlu universal sau cu titlu particular.

(2) Legatul poate fi pur şi simplu, cu termen, sub condiție sau cu sarcină.

Art. 1.055. Legatul universal. Legatul universal este dispoziția testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocație la întreaga moştenire.

Reglementarea anterioară: art. 888 C. civ. 1864.

Art. 1.056. Legatul cu titlu universal. (1) Legatul cu titlu universal este dispoziția testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocație la o fracțiune a moştenirii.

(2) Prin *fracțiune a moştenirii* se înțelege:

a) fie proprietatea unei cote-părți din aceasta;

b) fie un dezmembrământ al proprietății asupra totalității sau a unei cote-părți din moştenire;

c) fie proprietatea sau un dezmembrământ asupra totalității ori asupra unei cote-părți din universalitatea bunurilor determinate după natura sau proveniența lor.

Reglementarea anterioară: art. 894 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.057. Legatul cu titlu particular. Orice legat care nu este universal sau cu titlu universal este un legat cu titlu particular.

Reglementarea anterioară: art. 894 alin. (2) C. civ. 1864.

§2. Efectele legatelor

Art. 1.058. Fructele bunurilor ce constituie obiectul legatului. Legatarul are dreptul la fructele bunurilor moştenirii care i se cuvin din ziua deschiderii moştenirii sau din ziua în care legatul produce efecte în privința sa, cu excepția cazului în care cel care a posedat bunurile ce constituie obiectul legatului a fost de bună-credință.

Reglementarea anterioară: art. 890, art. 898 C. civ. 1864.

Art. 1.059. Drepturile legatarului cu titlu particular. (1) Legatarul cu titlu particular al unui bun individual determinat dobândeşte proprietatea acestuia de la data deschiderii moştenirii.

(2) Legatarul cu titlu particular al unor bunuri de gen este titularul unei creanțe asupra moştenirii. Dacă testatorul nu a prevăzut altfel, cel însărcinat cu executarea acestui legat este obligat a preda bunuri de calitate medie.

Reglementarea anterioară: art. 899 alin. (1) şi art. 908 C. civ. 1864.

Art. 1.060. Sarcina excesivă a legatului cu titlu particular. (1) Dacă legatarul nu poate îndeplini sarcina cu care este grevat legatul său fără a depăşi valoarea bunurilor primite în temeiul acestuia, se va putea libera predând beneficiarului sarcinii bunurile ce i-au fost lăsate prin legat sau valoarea lor.

(2) Valoarea bunurilor lăsate prin legat şi a sarcinilor va fi aceea de la data deschiderii moştenirii.

Art. 1.061. Accesoriile bunului care constituie obiectul unui legat cu titlu particular. (1) Bunul care constituie obiectul unui legat cu titlu particular se predă cu accesoriile sale, în starea în care se găseşte la data deschiderii moştenirii.

(2) Legatul cuprinde şi dreptul la acțiunea în despăgubire pentru prejudiciul adus bunului de către un terț după întocmirea testamentului.

(3) Legatul unui bun care, după întocmirea testamentului, a cunoscut creşteri cantitative, calitative sau valorice prin alipire, lucrări autonome, lucrări adăugate sau achiziționarea altor bunuri în cadrul unei universalități se prezumă, până la proba contrară, a viza întreg bunul ori universalitatea rezultată.

Reglementarea anterioară: art. 903-904 C. civ. 1864.

Art. 1.062. Legatul rentei viagere sau al unei creanțe de întreținere. Când obiectul legatului cuprinde o rentă viageră sau o creanță de întreținere, executarea acestuia este datorată din ziua deschiderii moştenirii.

Art. 1.063. Legatul alternativ. În cazul în care legatarului cu titlu particular i-a fost lăsat fie un bun, fie altul, dreptul de alegere revine celui ținut să execute legatul, dacă testatorul nu a conferit acest drept legatarului sau unui terț.

Art. 1.064. Legatul bunului altuia. (1) Când bunul individual determinat care a făcut obiectul unui legat cu titlu particular aparține unei alte persoane decât testatorul şi nu este cuprins în patrimoniul acestuia la data deschiderii moştenirii, atunci se aplică dispozițiile prezentului articol.

(2) Dacă, la data întocmirii testamentului, testatorul nu a ştiut că bunul nu este al său, legatul este anulabil.

(3) În cazul în care testatorul a ştiut că bunul nu este al său, cel însărcinat cu executarea legatului este obligat, la alegerea sa, să dea fie bunul în natură, fie valoarea acestuia de la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară: art. 906-907 C. civ. 1864.

Art. 1.065. Legatul conjunctiv. (1) Legatul cu titlu particular este prezumat a fi conjunctiv atunci când testatorul a lăsat, prin acelaşi testament, un bun determinat individual sau generic mai multor legatari cu titlu particular, fără a preciza partea fiecăruia.

(2) În cazul legatului conjunctiv, dacă unul dintre legatari nu vrea sau nu poate să primească legatul, partea lui va profita celorlalţi legatari.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică şi atunci când obiectul legatului conjunctiv îl constituie un dezmembrământ al dreptului de proprietate.

Reglementarea anterioară: art. 929 C. civ. 1864.

Art. 1.066. Cheltuielile predării legatului. În lipsa unei dispoziţii testamentare sau legale contrare, cheltuielile predării legatului sunt în sarcina moştenirii, fără ca prin aceasta să se aducă atingere rezervei succesorale.

Reglementarea anterioară: art. 901 C. civ. 1864.

Art. 1.067. Dreptul de preferinţă al creditorilor moştenirii faţă de legatari. (1) Creditorii moştenirii au dreptul să fie plătiţi cu prioritate faţă de legatari.

(2) Dacă legatele cu titlu particular depăşesc activul net al moştenirii, ele vor fi reduse în măsura depăşirii, la cererea creditorilor moştenirii sau a celui care este obligat să le execute.

(3) În cazul în care, fără a se cunoaşte anumite datorii sau sarcini ale moştenirii, a fost executat un legat, moştenitorul legal sau testamentar, creditorii sau orice persoană interesată poate solicita restituirea de la legatarul plătit, în măsura în care legatul urmează a fi redus.

Reglementarea anterioară: art. 909 C. civ. 1864.

§3. Ineficacitatea legatelor

Art. 1.068. Revocarea voluntară a legatului. (1) Legatele sunt supuse dispoziţiilor privind revocarea voluntară a testamentului.

(2) Orice înstrăinare a bunului ce constituie obiectul unui legat cu titlu particular, consimţită de către testator, chiar dacă este afectată de modalităţi, revocă implicit legatul pentru tot ceea ce s-a înstrăinat.

(3) Ineficacitatea înstrăinării nu afectează revocarea decât dacă:

a) este determinată de incapacitatea sau vicierea voinţei testatorului; ori

b) înstrăinarea reprezintă o donaţie în favoarea beneficiarului legatului şi nu s-a făcut sub condiţii sau cu sarcini substanţial diferite de acelea care afectează legatul.

(4) Distrugerea voluntară de către testator a bunului ce constituie obiectul legatului cu titlu particular revocă implicit legatul.

Reglementarea anterioară: art. 923 şi art. 927 C. civ. 1864.

Art. 1.069. Revocarea judecătorească. (1) Revocarea judecătorească a legatului poate fi cerută în cazul neîndeplinirii, fără justificare, a sarcinii instituite de testator. Neîndeplinirea fortuită a sarcinii poate atrage revocarea numai dacă, potrivit voinței testatorului, eficacitatea legatului este condiționată de executarea sarcinii.

(2) Revocarea judecătorească a legatului poate fi solicitată şi pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă legatarul a atentat la viața testatorului, a unei persoane apropiate lui sau, ştiind că alții intenționează să atenteze, nu l-a înştiințat;

b) dacă legatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave față de testator ori de injurii grave la adresa memoriei testatorului.

Reglementarea anterioară: art. 930 C. civ. 1864.

Art. 1.070. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiunea în revocarea judecătorească a legatului se prescrie în termen de un an de la data la care moştenitorul a cunoscut fapta de ingratitudine sau, după caz, de la data la care sarcina trebuia executată.

Reglementarea anterioară: art. 931 C. civ. 1864.

Art. 1.071. Caducitatea legatului. Orice legat devine caduc atunci când:

a) legatarul nu mai este în viață la data deschiderii moştenirii;

b) legatarul este incapabil de a primi legatul la data deschiderii moştenirii;

c) legatarul este nedemn;

d) legatarul renunță la legat;

e) legatarul decedează înaintea împlinirii condiției suspensive ce afectează legatul, dacă aceasta avea un caracter pur personal;

f) bunul ce formează obiectul legatului cu titlu particular a pierit în totalitate din motive care nu țin de voința testatorului, în timpul vieții testatorului sau înaintea împlinirii condiției suspensive ce afectează legatul.

Reglementarea anterioară: art. 924, art. 925, art. 927 şi art. 928 C. civ. 1864.

Art. 1.072. Destinația bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace. Ineficacitatea legatului din cauza nulității, revocării, caducității sau desființării pentru nerealizarea condiției suspensive ori pentru îndeplinirea condiției rezolutorii profită moştenitorilor ale căror drepturi succesorale ar fi fost micşorate sau, după caz, înlăturate prin existența legatului sau care aveau obligația să execute legatul.

Art. 1.073. Regimul legatului-sarcină. Cu excepția cazului prevăzut la art. 1.071 lit. f), caducitatea sau revocarea judecătorească a unui legat grevat cu un legat-sarcină în favoarea unui terț nu atrage ineficacitatea acestui din urmă legat. Moştenitorii care beneficiază de ineficacitatea legatului sunt obligați să execute legatul-sarcină.

Secțiunea a 5-a. Dezmoștenirea

Art. 1.074. Noțiune. (1) Dezmoștenirea este dispoziția testamentară prin care testatorul îi înlătură de la moștenire, în tot sau în parte, pe unul sau mai mulți dintre moștenitorii săi legali.

(2) Dezmoștenirea este directă atunci când testatorul dispune prin testament înlăturarea de la moștenire a unuia sau mai multor moștenitori legali și indirectă atunci când testatorul instituie unul sau mai mulți legatari.

Art. 1.075. Efectele. (1) În cazul dezmoștenirii soțului supraviețuitor, moștenitorii din clasa cu care acesta vine în concurs culeg partea din moștenire rămasă după atribuirea cotei cuvenite soțului supraviețuitor ca urmare a dezmoștenirii.

(2) Dacă, în urma dezmoștenirii, pe lângă soțul supraviețuitor, vin la moștenire atât cel dezmoștenit, cât și acela care beneficiază de dezmoștenire, acesta din urmă culege partea rămasă după atribuirea cotei soțului supraviețuitor și a cotei celui dezmoștenit.

(3) Atunci când, în urma dezmoștenirii, un moștenitor primește o cotă inferioară cotei sale legale, moștenitorul cu care vine în concurs culege partea care ar fi revenit celui dezmoștenit.

(4) Dacă, în urma dezmoștenirii, o persoană este înlăturată total de la moștenire, cota ce i s-ar fi cuvenit se atribuie moștenitorilor cu care ar fi venit în concurs sau, în lipsa acestora, moștenitorilor subsecvenți.

(5) Dispozițiile prevăzute la alin. (1)-(4) nu pot profita persoanelor incapabile de a primi legate.

Art. 1.076. Nulitatea. (1) Dispoziția testamentară prin care moștenitorii legali au fost dezmoșteniți este supusă cauzelor de nulitate, absolută sau relativă, prevăzute de lege.

(2) Termenul de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare curge de la data la care cei dezmoșteniți au luat cunoștință de dispoziția testamentară prin care au fost înlăturați de la moștenire, dar nu mai devreme de data deschiderii moștenirii.

Secțiunea a 6-a. Execuțiunea testamentară

Art. 1.077. Desemnarea și misiunea executorului. (1) Testatorul poate numi una sau mai multe persoane, conferindu-le împuternicirea necesară executării dispozițiilor testamentare. Executorul testamentar poate fi desemnat și de către un terț determinat prin testament.

(2) Dacă au fost desemnați mai mulți executori testamentari, oricare dintre ei poate acționa fără concursul celorlalți, cu excepția cazului în care testatorul a dispus altfel sau le-a împărțit atribuțiile.

(3) Puterile executorului testamentar pot fi exercitate de la data acceptării misiunii prin declarație autentică notarială.

Reglementarea anterioară: art. 910 și art. 918 C. civ. 1864.

Art. 1.078. Capacitatea executorului. Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu poate fi executor testamentar.

Reglementarea anterioară: art. 913, art. 915 C. civ. 1864.

Art. 1.079. Dreptul de administrare. (1) Executorul testamentar are dreptul să administreze patrimoniul succesoral pe o perioadă de cel mult 2 ani de la data deschiderii moștenirii, chiar dacă testatorul nu i-a conferit în mod expres acest drept.

(2) Prin testament, dreptul de administrare poate fi restrâns doar la o parte din patrimoniul succesoral sau la un termen mai scurt.

(3) Termenul de 2 ani poate fi prelungit de instanța de judecată, pentru motive temeinice, prin acordarea unor termene succesive de câte un an.

Legea de aplicare:
Art. 97. Execuțiunile testamentare începute înainte de data intrării în vigoare a Codului civil nu pot dura mai mult de 2 ani calculați de la această dată, cu posibilitatea de prelungire în condițiile art. 1.079 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 911 C. civ. 1864.

Art. 1.080. Puterile executorului. (1) Executorul testamentar:

a) va cere, în condițiile legii, punerea sigiliilor, dacă printre moștenitori sunt și minori, persoane puse sub interdicție judecătorească sau dispărute;

b) va stărui a se face inventarul bunurilor moștenirii în prezența sau cu citarea moștenitorilor;

c) va cere instanței să încuviințeze vânzarea bunurilor, în lipsă de sume suficiente pentru executarea legatelor. Instanța va putea încuviința vânzarea imobilelor succesorale numai dacă nu există moștenitori rezervatari;

d) va depune diligențe pentru executarea testamentului, iar în caz de contestație, pentru a apăra validitatea sa;

e) va plăti datoriile moștenirii dacă a fost împuternicit în acest sens prin testament. În lipsa unei asemenea împuterniciri, executorul testamentar va putea achita datoriile numai cu încuviințarea instanței;

f) va încasa creanțele moștenirii.

(2) Testatorul poate dispune ca executorul testamentar să procedeze la partajarea bunurilor moștenirii. Partajul produce efecte numai dacă proiectul prezentat de către executor a fost aprobat de toți moștenitorii.

Legea de aplicare:
Art. 98. În cazul moștenirilor care se deschid după data intrării în vigoare a Codului civil, executorii cu sau fără sezină, instituiți prin testamente anterioare acestei date, au atribuțiile prevăzute la art. 1.080 din Codul civil, cu excepția cazului în care atribuțiile au fost limitate expres de testator.

Reglementarea anterioară: art. 916 alin. (1)-(4) C. civ. 1864.

Art. 1.081. Transmiterea execuțiunii. (1) Puterile executorului testamentar nu pot fi transmise.

(2) Misiunea executorului testamentar numit în considerarea unei funcții determinate poate fi continuată de către persoana care preia acea funcție.

Reglementarea anterioară: art. 917 C. civ. 1864.

Art. 1.082. Obligația de a da socoteală și răspunderea executorului. (1) La sfârșitul fiecărui an și la încetarea misiunii sale, executorul testamentar este obligat să dea socoteală pentru gestiunea sa, chiar dacă nu există moștenitori rezervatari. Această obligație se transmite moștenitorilor executorului.

(2) Executorul testamentar răspunde ca un mandatar în legătură cu executarea dispozițiilor testamentare.

(3) Dacă au fost desemnați mai mulți executori testamentari, răspunderea acestora este solidară, cu excepția cazului în care testatorul le-a împărțit atribuțiile și fiecare dintre ei s-a limitat la misiunea încredințată.

Reglementarea anterioară: art. 916 alin. (5) și art. 918 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.083. Remunerația executorului. Misiunea executorului testamentar este gratuită, dacă testatorul nu a stabilit o remunerație în sarcina moștenirii.

Art. 1.084. Suportarea cheltuielilor. Cheltuielile făcute de executorul testamentar în exercitarea puterilor sale sunt în sarcina moștenirii.

Reglementarea anterioară: art. 919 C. civ. 1864.

Art. 1.085. Încetarea execuțiunii. Execuțiunea testamentară poate înceta:

a) prin îndeplinirea sau imposibilitatea aducerii la îndeplinire a misiunii primite;

b) prin renunțare în forma unei declarații autentice notariale;

c) prin decesul executorului testamentar;

d) prin punerea sub interdicție judecătorească a executorului testamentar;

e) prin revocarea de către instanță a executorului testamentar care nu își îndeplinește misiunea ori o îndeplinește în mod necorespunzător;

f) prin expirarea termenului în care se exercită dreptul de administrare, afară de cazul în care instanța decide prelungirea termenului.

Capitolul IV. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive

Secțiunea 1. Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă

Art. 1.086. Noțiunea de rezervă succesorală. Rezerva succesorală este partea din bunurile moștenirii la care moștenitorii rezervatari au dreptul în virtutea legii, chiar împotriva voinței defunctului, manifestată prin liberalități ori dezmoșteniri.

Art. 1.087. Moștenitorii rezervatari. Sunt moștenitori rezervatari soțul supraviețuitor, descendenții și ascendenții privilegiați ai defunctului.

Reglementarea anterioară: art. 841-843 C. civ. 1864; art. 2 din Legea nr. 319/1944.

Art. 1.088. Întinderea rezervei succesorale. Rezerva succesorală a fiecărui moştenitor rezervatar este de jumătate din cota succesorală care, în absenţa liberalităţilor sau dezmoştenirilor, i s-ar fi cuvenit ca moştenitor legal.

Reglementarea anterioară: art. 843 C. civ. 1864.

Art. 1.089. Noţiunea de cotitate disponibilă. Cotitatea disponibilă este partea din bunurile moştenirii care nu este rezervată prin lege şi de care defunctul putea dispune în mod neîngrădit prin liberalităţi.

Art. 1.090. Cotitatea disponibilă specială a soţului supravieţuitor. (1) Liberalităţile neraportabile făcute soţului supravieţuitor, care vine la moştenire în concurs cu alţi descendenţi decât cei comuni lor, nu pot depăşi un sfert din moştenire şi nici partea descendentului care a primit cel mai puţin.

(2) Dacă defunctul nu a dispus prin liberalităţi de diferenţa dintre cotitatea disponibilă stabilită potrivit art. 1.089 şi cotitatea disponibilă specială, atunci această diferenţă revine descendenţilor.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător atunci când descendentul menţionat la alin. (1) a fost dezmoştenit direct, iar de această dezmoştenire ar beneficia soţul supravieţuitor.

Reglementarea anterioară: art. 939 C. civ. 1864.

Secţiunea a 2-a. Reducţiunea liberalităţilor excesive

Art. 1.091. Stabilirea rezervei succesorale şi a cotităţii disponibile. (1) Valoarea masei succesorale, în funcţie de care se determină rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă, se stabileşte astfel:

a) determinarea activului brut al moştenirii, prin însumarea valorii bunurilor existente în patrimoniul succesoral la data deschiderii moştenirii;

b) determinarea activului net al moştenirii, prin scăderea pasivului succesoral din activul brut;

c) reunirea fictivă, doar pentru calcul, la activul net, a valorii donaţiilor făcute de cel care lasă moştenirea.

(2) În vederea aplicării alin. (1) lit. c), se ia în considerare valoarea la data deschiderii moştenirii a bunurilor donate, ţinându-se însă cont de starea lor în momentul donaţiei, din care se scade valoarea sarcinilor asumate prin contractele de donaţie. Dacă bunurile au fost înstrăinate de donatar, se ţine seama de valoarea lor la data înstrăinării. Dacă bunurile donate au fost înlocuite cu altele, se ţine cont de valoarea, la data deschiderii moştenirii, a bunurilor intrate în patrimoniu şi de starea lor la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunurilor intrate în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii lor, înlocuirea bunurilor nu este luată în considerare. În măsura în care bunul donat sau cel care l-a înlocuit pe acesta a pierit fortuit, indiferent de data pieirii, donaţia nu se va supune reunirii fictive. Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflaţiei, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data deschiderii moştenirii.

(3) Nu se va ține seama în stabilirea rezervei de darurile obișnuite, de donațiile remuneratorii și, în măsura în care nu sunt excesive, nici de sumele cheltuite pentru întreținerea sau, dacă este cazul, pentru formarea profesională a descendenților, a părinților sau a soțului și nici de cheltuielile de nuntă.

(4) Până la dovada contrară, înstrăinarea cu titlu oneros către un descendent ori un ascendent privilegiat sau către soțul supraviețuitor este prezumată a fi donație dacă înstrăinarea s-a făcut cu rezerva uzufructului, uzului ori abitației sau în schimbul întreținerii pe viață ori a unei rente viagere. Prezumția operează numai în favoarea descendenților, ascendenților privilegiați și a soțului supraviețuitor ai defunctului, dacă aceștia nu au consimțit la înstrăinare.

(5) Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă se calculează în funcție de valoarea stabilită potrivit alin. (1). La stabilirea rezervei nu se ține seama de cei care au renunțat la moștenire, cu excepția celor obligați la raport, potrivit art. 1.147 alin. (2).

Reglementarea anterioară: art. 759, art. 845 și art. 849 C. civ. 1864.

Art. 1.092. Modul de operare. După deschiderea moștenirii, liberalitățile care încalcă rezerva succesorală sunt supuse reducțiunii, la cerere.

Reglementarea anterioară: art. 847 C. civ. 1864.

Art. 1.093. Persoanele care pot cere reducțiunea. Reducțiunea liberalităților excesive poate fi cerută numai de către moștenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum și de către creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari.

Reglementarea anterioară: art. 848 C. civ. 1864.

Art. 1.094. Căile de realizare a reducțiunii. (1) Reducțiunea liberalităților excesive se poate realiza prin buna învoială a celor interesați.

(2) În lipsa unei asemenea învoieli, reducțiunea poate fi invocată în fața instanței de judecată pe cale de excepție sau pe cale de acțiune, după caz.

(3) În cazul pluralității de moștenitori rezervatari, reducțiunea operează numai în limita cotei de rezervă cuvenite celui care a cerut-o și profită numai acestuia.

Art. 1.095. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în reducțiune a liberalităților excesive se prescrie în termen de 3 ani de la data deschiderii moștenirii sau, după caz, de la data la care moștenitorii rezervatari au pierdut posesia bunurilor care formează obiectul liberalităților.

(2) În cazul liberalităților excesive a căror existență nu a fost cunoscută de moștenitorii rezervatari, termenul de prescripție începe să curgă de la data când au cunoscut existența acestora și caracterul lor excesiv.

(3) Excepția de reducțiune este imprescriptibilă extinctiv.

Art. 1.096. Ordinea reducțiunii. (1) Legatele se reduc înaintea donațiilor.

(2) Legatele se reduc toate deodată și proporțional, afară dacă testatorul a dispus că anumite legate vor avea preferință, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte legate.

(3) Donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă.

(4) Donațiile concomitente se reduc toate deodată și proporțional, afară dacă donatorul a dispus că anumite donații vor avea preferință, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte donații.

(5) Dacă beneficiarul donației care ar trebui redusă este insolvabil, se va proceda la reducțiunea donației anterioare.

Reglementarea anterioară: art. 850-853 C. civ. 1864.

Art. 1.097. Efectele reducțiunii. (1) Reducțiunea are ca efect ineficacitatea legatelor sau, după caz, desființarea donațiilor în măsura necesară întregirii rezervei succesorale.

(2) Întregirea rezervei, ca urmare a reducțiunii, se realizează în natură.

(3) Reducțiunea se realizează prin echivalent în cazul în care, înainte de deschiderea moștenirii, donatarul a înstrăinat bunul ori a constituit asupra lui drepturi reale, precum și atunci când bunul a pierit dintr-o cauză imputabilă donatarului.

(4) Când donația supusă reducțiunii a fost făcută unui moștenitor rezervatar care nu este obligat la raportul donației, acesta va putea păstra în contul rezervei sale partea care depășește cotitatea disponibilă.

(5) Dacă donatarul este un succesibil obligat la raport, iar partea supusă reducțiunii reprezintă mai puțin de jumătate din valoarea bunului donat, donatarul rezervatar poate păstra bunul, iar reducțiunea necesară întregirii rezervei celorlalți moștenitori rezervatari se va face prin luare mai puțin sau prin echivalent bănesc.

(6) În cazul întregirii rezervei în natură, gratificatul păstrează fructele părții din bun care depășește cotitatea disponibilă, percepute până la data la care cei îndreptățiți au cerut reducțiunea.

Reglementarea anterioară: art. 765, art. 770 alin. (2) și art. 854 C. civ. 1864.

Art. 1.098. Reducțiunea unor liberalități speciale. (1) Dacă donația sau legatul are ca obiect un uzufruct, uz ori abitație sau o rentă ori întreținere viageră, moștenitorii rezervatari au facultatea fie de a executa liberalitatea astfel cum a fost stipulată, fie de a abandona proprietatea cotității disponibile în favoarea beneficiarului liberalității, fie de a solicita reducțiunea potrivit dreptului comun.

(2) Dacă moștenitorii rezervatari nu se înțeleg asupra opțiunii, reducțiunea se va face potrivit dreptului comun.

Reglementarea anterioară: art. 844 C. civ. 1864.

Art. 1.099. Imputarea liberalităților. (1) Dacă beneficiarul liberalității nu este moștenitor rezervatar, liberalitatea primită se impută asupra cotității disponibile, iar dacă o depășește, este supusă reducțiunii.

(2) Dacă gratificatul este moștenitor rezervatar și liberalitatea nu este supusă raportului, ea se impută asupra cotității disponibile. Dacă este cazul, excedentul se impută asupra cotei de rezervă la care are dreptul gratificatul și, dacă o depășește, este supus reducțiunii.

(3) Dacă gratificatul este moştenitor rezervatar şi liberalitatea este supusă raportului, ea se impută asupra rezervei celui gratificat, iar dacă există, excedentul se impută asupra cotităţii disponibile, afară de cazul în care dispunătorul a stipulat imputarea sa asupra rezervei globale. În acest ultim caz, numai partea care excedează rezervei globale se impută asupra cotităţii disponibile. În toate cazurile, dacă se depăşeşte cotitatea disponibilă, liberalitatea este supusă reducţiunii.

(4) Dacă există mai multe liberalităţi, imputarea se face potrivit alin. (1)-(3), ţinând seama şi de ordinea reducţiunii liberalităţilor excesive.

Reglementarea anterioară: art. 770 alin. (1), art. 847 şi art. 851 C. civ. 1864.

Titlul IV. Transmisiunea şi partajul moştenirii

Capitolul I. Transmisiunea moştenirii

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.100. Noţiunile de opţiune succesorală şi de succesibil. (1) Cel chemat la moştenire în temeiul legii sau al voinţei defunctului poate accepta moştenirea sau poate renunţa la ea.

(2) Prin *succesibil* se înţelege persoana care îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru a putea moşteni, dar care nu şi-a exercitat încă dreptul de opţiune succesorală.

Reglementarea anterioară: art. 685-686 C. civ. 1864.

Art. 1.101. Caracterele juridice ale opţiunii. Sub sancţiunea nulităţii absolute, opţiunea succesorală este indivizibilă şi nu poate fi afectată de nicio modalitate.

Art. 1.102. Vocaţia multiplă la moştenire. (1) Moştenitorul care, în baza legii sau a testamentului, cumulează mai multe vocaţii la moştenire are, pentru fiecare dintre ele, un drept de opţiune distinct.

(2) Legatarul chemat la moştenire şi ca moştenitor legal îşi va putea exercita opţiunea în oricare dintre aceste calităţi. Dacă, deşi nu a fost încălcată rezerva, din testament rezultă că defunctul a dorit să diminueze cota ce i s-ar fi cuvenit legatarului ca moştenitor legal, acesta din urmă poate opta doar ca legatar.

Art. 1.103. Termenul de opţiune succesorală. (1) Dreptul de opţiune succesorală se exercită în termen de un an de la data deschiderii moştenirii.

(2) Termenul de opţiune curge:

a) de la data naşterii celui chemat la moştenire, dacă naşterea s-a produs după deschiderea moştenirii;

b) de la data înregistrării morţii în registrul de stare civilă, dacă înregistrarea se face în temeiul unei hotărâri judecătoreşti de declarare a morţii celui care lasă moştenirea, afară numai dacă succesibilul a cunoscut faptul morţii sau hotărârea de declarare a morţii la o dată anterioară, caz în care termenul curge de la această din urmă dată;

c) de la data la care legatarul a cunoscut sau trebuia să cunoască legatul său, dacă testamentul cuprinzând acest legat este descoperit după deschiderea moştenirii;

d) de la data la care succesibilul a cunoscut sau trebuia să cunoască legătura de rudenie pe care se întemeiază vocaţia sa la moştenire, dacă această dată este ulterioară deschiderii moştenirii.

(3) Termenului prevăzut la alin. (1) i se aplică prevederile cuprinse în cartea a VI-a referitoare la suspendarea şi repunerea în termenul de prescripţie extinctivă.

Reglementarea anterioară: art. 700 C. civ. 1864.

Legislaţie conexă: art. 81 alin. (6) din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenţei persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015).

Art. 1.104. Prorogarea termenului. (1) În cazul în care succesibilul a cerut întocmirea inventarului anterior exercitării dreptului de opţiune succesorală, termenul de opţiune nu se va împlini mai devreme de două luni de la data la care i se comunică procesul-verbal de inventariere.

(2) Pe durata efectuării inventarului, succesibilul nu poate fi considerat moştenitor, cu excepţia cazului în care a acceptat moştenirea.

Reglementarea anterioară: art. 706 C. civ. 1864.

Art. 1.105. Retransmiterea dreptului de opţiune. (1) Moştenitorii celui care a decedat fără a fi exercitat dreptul de opţiune succesorală îl exercită separat, fiecare pentru partea sa, în termenul aplicabil dreptului de opţiune privind moştenirea autorului lor.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), partea succesibilului care renunţă profită celorlalţi moştenitori ai autorului său.

Reglementarea anterioară: art. 692 C. civ. 1864.

Secţiunea a 2-a. Acceptarea moştenirii

Art. 1.106. Libertatea acceptării moştenirii. Nimeni nu poate fi obligat să accepte o moştenire ce i se cuvine.

Reglementarea anterioară: art. 686 C. civ. 1864.

Art. 1.107. Acceptarea moştenirii de către creditori. Creditorii succesibilului pot accepta moştenirea, pe cale oblică, în limita îndestulării creanţei lor.

Art. 1.108. Felurile acceptării. (1) Acceptarea poate fi expresă sau tacită.

(2) Acceptarea este expresă când succesibilul îşi însuşeşte explicit titlul sau calitatea de moştenitor printr-un înscris autentic sau sub semnătură privată.

(3) Acceptarea este tacită când succesibilul face un act sau fapt pe care nu ar putea să îl facă decât în calitate de moştenitor.

Reglementarea anterioară: art. 689 C. civ. 1864.

Art. 1.109. Înregistrarea actelor de acceptare. În situația în care acceptarea este făcută printr-un înscris autentic, declarația de acceptare se va înscrie în registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1.110. Actele cu valoare de acceptare tacită. (1) Actele de dispoziție juridică privind o parte sau totalitatea drepturilor asupra moștenirii atrag acceptarea tacită a acesteia. Sunt astfel de acte:

a) înstrăinarea, cu titlu gratuit sau oneros, de către succesibil a drepturilor asupra moștenirii;

b) renunțarea, chiar gratuită, în folosul unuia sau mai multor moștenitori determinați;

c) renunțarea la moștenire, cu titlu oneros, chiar în favoarea tuturor comoștenitorilor sau moștenitorilor subsecvenți.

(2) De asemenea, pot avea valoare de acceptare tacită a moștenirii actele de dispoziție, administrare definitivă ori folosință a unor bunuri din moștenire.

(3) Actele de conservare, supraveghere și de administrare provizorie nu valorează acceptare, dacă din împrejurările în care acestea s-au efectuat nu rezultă că succesibilul și-a însușit prin ele calitatea de moștenitor.

(4) Sunt considerate a fi de administrare provizorie actele de natură urgentă a căror îndeplinire este necesară pentru normala punere în valoare, pe termen scurt, a bunurilor moștenirii.

Reglementarea anterioară: art. 690-691 C. civ. 1864.

Art. 1.111. Declarația de neacceptare. Succesibilul care intenționează să îndeplinească un act ce poate avea semnificația acceptării moștenirii, dar care dorește ca prin aceasta să nu fie considerat acceptant, trebuie să dea în acest sens, anterior îndeplinirii actului, o declarație autentică notarială.

Art. 1.112.[1] Prezumția de renunțare. (1) Este prezumat, până la proba contrară, că a renunțat la moștenire succesibilul care, deși cunoștea deschiderea moștenirii și calitatea lui de succesibil, nu și-a exercitat dreptul de opțiune succesorală, prin acceptarea moștenirii sau renunțarea expresă la moștenire, în termenul de un an prevăzut la art. 1.103.

(2) Prezumția de renunțare operează, după împlinirea termenului de un an de la deschiderea moștenirii, dacă succesibilul, citat în condițiile legii, nu face dovada exercitării dreptului de opțiune succesorală. Citația trebuie să cuprindă, sub sancțiunea nulității acesteia, pe lângă elementele prevăzute de Codul de procedură civilă, și precizarea că, dacă succesibilul nu și-a exercitat dreptul de a accepta moștenirea în termenul de decădere prevăzut la art. 1.103, este prezumat că renunță la moștenire.

Art. 1.113. Reducerea termenului de opțiune. (1) Pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, un succesibil poate fi obligat, cu aplicarea procedurii prevăzute de lege pentru ordonanța președințială, să își exercite dreptul

[1] Art. 1112 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. V pct. 1 din Legea nr. 138/2014.

de opțiune succesorală înăuntrul unui termen stabilit de instanța judecătorească, mai scurt decât cel prevăzut la art. 1.103.

(2) Succesibilul care nu optează în termenul stabilit de instanța judecătorească este considerat că a renunțat la moștenire.

Art. 1.114. Efectele acceptării. (1) Acceptarea consolidează transmisiunea moștenirii realizată de plin drept la data decesului.

(2) Moștenitorii legali și legatarii universali sau cu titlu universal răspund pentru datoriile și sarcinile moștenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, proporțional cu cota fiecăruia.

(3) Legatarul cu titlu particular nu este obligat să suporte datoriile și sarcinile moștenirii. Prin excepție, el răspunde pentru pasivul moștenirii, însă numai cu bunul sau bunurile ce formează obiectul legatului, dacă:

a) testatorul a dispus în mod expres în acest sens;

b) dreptul lăsat prin legat are ca obiect o universalitate, cum ar fi o moștenire culeasă de către testator și nelichidată încă; în acest caz, legatarul răspunde pentru pasivul acelei universalități;

c) celelalte bunuri ale moștenirii sunt insuficiente pentru plata datoriilor și sarcinilor moștenirii.

(4) În cazul înstrăinării bunurilor moștenirii după deschiderea acesteia, bunurile intrate în patrimoniul succesoral prin efectul subrogației pot fi afectate stingerii datoriilor și sarcinilor moștenirii.

Reglementarea anterioară: art. 688, art. 774 și art. 775 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 80 alin. (2) din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015).

Art. 1.115. Întocmirea inventarului. (1) Succesibilii, creditorii moștenirii și orice persoană interesată pot cere notarului competent să dispună efectuarea unui inventar al bunurilor din patrimoniul succesoral, toate cheltuielile care se vor face în acest scop fiind în sarcina moștenirii.

(2) Dacă succesibilii sau persoanele care dețin bunuri din patrimoniul succesoral se opun, efectuarea inventarului este dispusă de către instanța judecătorească de la locul deschiderii moștenirii.

(3) Inventarul se efectuează de către persoana desemnată prin acordul succesibililor și al creditorilor sau, în lipsa unui asemenea acord, de către persoana desemnată fie de notar, fie, după caz, de instanța de judecată competentă.

Art. 1.116. Procesul-verbal de inventariere. (1) Procesul-verbal de inventariere cuprinde enumerarea, descrierea și evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data deschiderii moștenirii.

(2) Bunurile a căror proprietate este contestată se vor menționa separat.

(3) În inventar se cuprind mențiuni privind pasivul succesoral.

(4) Bunurile moștenirii care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se află și a motivului pentru care se găsesc acolo.

(5) În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi vreun testament lăsat de defunct, acesta va fi vizat spre neschimbare şi va fi depus în depozit la biroul notarului public.

(6) Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibilii aflaţi la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau în cazul refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de 2 martori.

Reglementarea anterioară: art. 71 din Legea nr. 36/1995, forma anterioară abrogării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării ei.

Art. 1.117. Măsurile speciale de conservare a bunurilor. (1) Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode.

(2) Poate fi numit custode, cu acordul tuturor celor interesaţi, unul dintre succesibili, iar în caz contrar, o altă persoană aleasă de către notar.

(3) În cazul în care conservarea bunurilor moştenirii necesită anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviinţarea notarului, de către custodele prevăzut la alin. (1) sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor.

(4) Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar şi de custode sau curator. Dacă predarea are loc concomitent cu inventarierea, se va face menţiune în procesul-verbal, un exemplar al acestuia predându-se custodelui sau curatorului.

(5) Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile şi să dea socoteală notarului asupra cheltuielilor de conservare sau administrare a acestor bunuri la finalizarea procedurii succesorale sau atunci când notarul consideră necesar.

(6) Oricine se consideră vătămat prin inventarul întocmit sau prin măsurile de conservare şi administrare luate de notarul public poate face plângere la instanţa judecătorească competentă.

Reglementarea anterioară: art. 72 din Legea nr. 36/1995, forma anterioară abrogării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării ei.

Art. 1.118. Măsurile speciale privind sumele de bani şi alte valori. (1) Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o instituţie specializată, făcându-se menţiune despre aceasta şi în procesul-verbal de inventariere.

(2) Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lăsa moştenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul şi gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru:

a) întreţinerea persoanelor ce erau în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni;

b) plata sumelor datorate în baza contractelor individuale de muncă sau pentru plata asigurărilor sociale;

c) acoperirea cheltuielilor pentru conservarea şi administrarea bunurilor moştenirii.

Reglementarea anterioară: art. 73 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 36/1995, forma anterioară abrogării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării ei.

Art. 1.119. Acceptarea forţată. (1) Succesibilul care, cu rea-credinţă, a sustras ori a ascuns bunuri din patrimoniul succesoral sau a ascuns o donaţie supusă raportului ori reducţiunii este considerat că a acceptat moştenirea, chiar dacă anterior renunţase la ea. El nu va avea însă niciun drept cu privire la bunurile sustrase sau ascunse şi, după caz, va fi obligat să raporteze ori să reducă donaţia ascunsă fără a participa la distribuirea bunului donat.

(2) Moştenitorul aflat în situaţia prevăzută la alin. (1) este ţinut să plătească datoriile şi sarcinile moştenirii proporţional cu cota sa din moştenire, inclusiv cu propriile sale bunuri.

Reglementarea anterioară: art. 703 şi art. 712 C. civ. 1864.

Secţiunea a 3-a. Renunţarea la moştenire

Art. 1.120. Forma renunţării. (1) Renunţarea la moştenire nu se presupune, cu excepţia cazurilor prevăzute la art. 1.112 şi art. 1.113 alin. (2).

(2) Declaraţia de renunţare se face în formă autentică la orice notar public sau, după caz, la misiunile diplomatice şi oficiile consulare ale României, în condiţiile şi limitele prevăzute de lege.

(3) Pentru informarea terţilor, declaraţia de renunţare se va înscrie, pe cheltuiala renunţătorului, în registrul naţional notarial, ţinut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1.121. Efectele renunţării. (1) Succesibilul care renunţă este considerat că nu a fost niciodată moştenitor.

(2) Partea renunţătorului profită moştenitorilor pe care i-ar fi înlăturat de la moştenire sau celor a căror parte ar fi diminuat-o dacă ar fi acceptat moştenirea.

Reglementarea anterioară: art. 696-697 C. civ. 1864.

Art. 1.122. Renunţarea frauduloasă. (1) Creditorii succesibilului care a renunţat la moştenire în frauda lor pot cere instanţei revocarea renunţării în ceea ce îi priveşte, însă numai în termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renunţarea.

(2) Admiterea acţiunii în revocare produce efectele acceptării moştenirii de către succesibilul debitor numai în privinţa creditorului reclamant şi în limita creanţei acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 699 C. civ. 1864.

Art. 1.123. Revocarea renunţării. (1) În tot cursul termenului de opţiune, renunţătorul poate revoca renunţarea, dacă moştenirea nu a fost deja acceptată de alţi succesibili care au vocaţie la partea care i-ar reveni, dispoziţiile art. 1.120 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Revocarea renunţării valorează acceptare, bunurile moştenirii fiind preluate în starea în care se găsesc şi sub rezerva drepturilor dobândite de terţi asupra acelor bunuri.

Reglementarea anterioară: art. 701 C. civ. 1864.

Art. 1.124. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiunea în anularea acceptării sau renunțării se prescrie în termen de 6 luni, calculat în caz de violență de la încetarea acesteia, iar în celelalte cazuri din momentul în care titularul dreptului la acțiune a cunoscut cauza de nulitate relativă.

Secțiunea a 4-a. Sezina

Art. 1.125. Noțiune. Pe lângă stăpânirea de fapt exercitată asupra patrimoniului succesoral, sezina le conferă moștenitorilor sezinari și dreptul de a administra acest patrimoniu și de a exercita drepturile și acțiunile defunctului.

Art. 1.126. Moștenitorii sezinari. Sunt moștenitori sezinari soțul supraviețuitor, descendenții și ascendenții privilegiați.

Reglementarea anterioară: art. 653 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.127. Dobândirea sezinei de către moștenitorii legali nesezinari. (1) Moștenitorii legali nesezinari dobândesc sezina numai prin eliberarea certificatului de moștenitor, dar cu efect retroactiv din ziua deschiderii moștenirii.

(2) Până la intrarea în stăpânirea de fapt a moștenirii, moștenitorul legal nesezinar nu poate fi urmărit în calitate de moștenitor.

Reglementarea anterioară: art. 653 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.128. Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moștenirii. (1) Legatarul universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moștenirii de la moștenitorii rezervatari. Dacă asemenea moștenitori nu există sau refuză, legatarul universal intră în stăpânirea moștenirii prin eliberarea certificatului de moștenitor.

(2) Legatarul cu titlu universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moștenirii de la moștenitorii rezervatari sau, după caz, de la legatarul universal intrat în stăpânirea moștenirii ori de la moștenitorii legali nerezervatari care au intrat în stăpânirea moștenirii, fie de drept, fie prin eliberarea certificatului de moștenitor. Dacă asemenea moștenitori nu există sau refuză, legatarul cu titlu universal intră în stăpânirea moștenirii prin eliberarea certificatului de moștenitor.

Reglementarea anterioară: art. 889-891 și art. 895 C. civ. 1864.

Art. 1.129. Predarea legatului cu titlu particular. Legatarul cu titlu particular intră în posesia obiectului legatului din ziua în care acesta i-a fost predat de bunăvoie sau, în lipsă, din ziua depunerii la instanță a cererii de predare.

Reglementarea anterioară: art. 899 alin. (2) C. civ. 1864.

Secțiunea a 5-a. Petiția de ereditate

Art. 1.130. Persoanele care pot obține recunoașterea calității de moștenitor. Moștenitorul cu vocație universală sau cu titlu universal poate obține oricând

recunoaşterea calităţii sale de moştenitor contra oricărei persoane care, pretinzând că se întemeiază pe titlul de moştenitor, posedă toate sau o parte din bunurile din patrimoniul succesoral.

Art. 1.131. Efectele recunoaşterii calităţii de moştenitor. (1) Recunoaşterea calităţii de moştenitor îl obligă pe deţinătorul fără titlu al bunurilor din patrimoniul succesoral la restituirea acestor bunuri cu aplicarea regulilor prevăzute la art. 1.635-1.649.

(2) În privinţa actelor juridice încheiate între deţinătorul fără titlu al bunurilor succesorale şi terţi, dispoziţiile art. 960 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Secţiunea a 6-a. Certificatul de moştenitor

Art. 1.132. Noţiune. Certificatul de moştenitor se eliberează de către notarul public şi cuprinde constatări referitoare la patrimoniul succesoral, numărul şi calitatea moştenitorilor şi cotele ce le revin din acest patrimoniu, precum şi alte menţiuni prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 83 alin. (1) din Legea nr. 36/1995, forma anterioară abrogării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării ei.

Art. 1.133. Efecte. (1) Certificatul de moştenitor face dovada calităţii de moştenitor, legal sau testamentar, precum şi dovada dreptului de proprietate al moştenitorilor acceptanţi asupra bunurilor din masa succesorală, în cota care se cuvine fiecăruia.

(2) În vederea stabilirii componenţei patrimoniului succesoral, notarul public procedează, mai întâi, la lichidarea regimului matrimonial.

Reglementarea anterioară: art. 88 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 36/1995, forma anterioară abrogării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării ei.

Art. 1.134. Nulitatea. Cei care se consideră vătămaţi în drepturile lor prin eliberarea certificatului de moştenitor pot cere instanţei judecătoreşti constatarea sau, după caz, declararea nulităţii acestuia şi stabilirea drepturilor lor, conform legii.

Reglementarea anterioară: art. 88 alin. (1) teza I din Legea nr. 36/1995, forma anterioară abrogării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării ei.

Capitolul II. Moştenirea vacantă

Art. 1.135. Noţiune. (1) Dacă nu sunt moştenitori legali sau testamentari, moştenirea este vacantă.

(2) Dacă prin legat s-a atribuit numai o parte a moştenirii şi nu există moştenitori legali ori vocaţia acestora a fost restrânsă ca efect al testamentului lăsat de defunct, partea din moştenire rămasă neatribuită este vacantă.

Reglementarea anterioară: art. 680 C. civ. 1864.

Art. 1.136. Administrarea provizorie a bunurilor moştenirii. (1) Cât timp moştenirea nu a fost acceptată sau dacă succesibilul nu este cunoscut, notarul public competent poate să numească un curator special al moştenirii, pentru apărarea drepturilor moştenitorului eventual, având drepturile şi îndatoririle de administrare prevăzute la art. 1.117 alin. (3)-(5).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), acţiunile împotriva moştenirii se vor îndrepta împotriva unui curator special, numit de notarul public competent, la cererea reclamantului.

(3) Dacă există indicii că moştenirea urmează a fi declarată vacantă, notarul public competent încunoştinţează şi organul care reprezintă comuna, oraşul sau, după caz, municipiul.

Art. 1.137. Somarea succesibililor. (1) Dacă în termen de un an şi 6 luni de la deschiderea moştenirii nu s-a înfăţişat niciun succesibil, notarul, la cererea oricărei persoane interesate, îi va soma pe toţi succesibilii, printr-o publicaţie făcută la locul deschiderii moştenirii, la locul unde se află imobilele din patrimoniul succesoral, precum şi într-un ziar de largă circulaţie, pe cheltuiala moştenirii, să se înfăţişeze la biroul său în termen de cel mult două luni de la publicare.

(2) Dacă niciun succesibil nu se prezintă în termenul fixat în publicaţie, notarul va constata că moştenirea este vacantă.

Art. 1.138. Dreptul de a culege moştenirea vacantă. Moştenirile vacante revin comunei, oraşului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii şi intră în domeniul lor privat. Este considerată nescrisă orice dispoziţie testamentară care, fără a stipula transmiterea bunurilor moştenirii, urmăreşte să înlăture această regulă.

Reglementarea anterioară: art. 477 C. civ. 1864.

Art. 1.139. Intrarea în stăpânirea moştenirii vacante şi răspunderea pentru pasiv. (1) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul intră în stăpânirea de fapt a moştenirii de îndată ce toţi succesibilii cunoscuţi au renunţat la moştenire ori, la împlinirea termenului prevăzut la art. 1.137, dacă niciun moştenitor nu este cunoscut. Moştenirea se dobândeşte retroactiv de la data deschiderii sale.

(2) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul suportă pasivul moştenirii vacante numai în limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.

Art. 1.140. Desfiinţarea vacanţei moştenirii. Dacă, deşi s-a constatat vacanţa moştenirii, există moştenitori, atunci aceştia pot exercita petiţia de ereditate împotriva comunei, oraşului sau, după caz, municipiului.

Capitolul III. Amintirile de familie

Art. 1.141. Bunurile care constituie amintiri de familie. (1) Constituie amintiri de familie bunurile ce au aparţinut membrilor familiei şi stau mărturie istoriei acesteia.

(2) Sunt incluse în această categorie bunuri precum corespondența purtată de membrii familiei, arhivele familiale, decorațiile, armele de colecție, portretele de familie, documentele, precum şi orice alte bunuri cu semnificație morală deosebită pentru respectiva familie.

Art. 1.142. Regimul juridic al amintirilor de familie. (1) Moştenitorii pot ieşi din indiviziune cu privire la bunurile care constituie amintiri de familie numai prin partaj voluntar.

(2) În cazul în care nu se realizează partajul voluntar, bunurile care constituie amintiri de familie rămân în indiviziune.

(3) Pe durata indiviziunii, prin acordul moştenitorilor sau, în lipsa acestuia, prin hotărârea instanței, amintirile de familie sunt depozitate în interesul familiei la unul ori mai mulți dintre moştenitori sau în locul convenit de ei.

(4) Moştenitorul desemnat ca depozitar poate revendica bunurile care constituie amintiri de familie de la cel care le deține pe nedrept, dar nu le poate înstrăina, împrumuta sau da în locațiune fără acordul unanim al coindivizarilor.

Capitolul IV. Partajul succesoral şi raportul

Secțiunea 1. Dispoziții generale referitoare la partajul succesoral

Art. 1.143. Starea de indiviziune. (1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Moştenitorul poate cere oricând ieşirea din indiviziune, chiar şi atunci când există convenții sau clauze testamentare care prevăd altfel.

(2) Dispozițiile art. 669-686 se aplică şi partajului succesoral în măsura în care nu sunt incompatibile cu acesta.

Reglementarea anterioară: art. 728 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.144. Partajul voluntar. (1) Dacă toți moştenitorii sunt prezenți şi au capacitate de exercițiu deplină, partajul se poate realiza prin bună învoială, în forma şi prin actul pe care părțile le convin. Dacă printre bunurile succesorale se află imobile, convenția de partaj trebuie încheiată în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Dacă nu sunt prezenți toți moştenitorii ori dacă printre ei se află minori sau persoane puse sub interdicție judecătorească ori persoane dispărute, atunci se vor pune sigilii pe bunurile moştenirii în cel mai scurt termen, iar partajul voluntar se va realiza cu respectarea regulilor referitoare la protecția persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori privitoare la persoanele dispărute.

Reglementarea anterioară: art. 730 C. civ. 1864.

Art. 1.145. Măsuri conservatorii. Bunurile moştenirii pot să facă obiectul unor măsuri conservatorii, în tot sau în parte, la cererea persoanelor interesate, în condițiile legii.

Secțiunea a 2-a. Raportul donațiilor

Art. 1.146. Noțiune. (1) Raportul donațiilor este obligația pe care o au între ei soțul supraviețuitor și descendenții defunctului care vin efectiv și împreună la moștenirea legală de a readuce la moștenire bunurile care le-au fost donate fără scutire de raport de către cel ce lasă moștenirea.

(2) În lipsă de stipulație contrară din partea donatorului, cei menționați la alin. (1) sunt obligați la raport numai dacă ar fi avut vocație concretă la moștenirea defunctului în cazul în care aceasta s-ar fi deschis la data donației.

Reglementarea anterioară: art. 751 C. civ. 1864; art. 3 din Legea nr. 319/1944.

Art. 1.147. Scutirea de raport a renunțătorului la moștenirea legală. (1) În caz de renunțare la moștenirea legală, descendentul sau soțul supraviețuitor nu mai are obligația de raport, putând păstra liberalitatea primită în limitele cotității disponibile.

(2) Prin stipulație expresă în contractul de donație, donatarul poate fi obligat la raportul donației și în cazul renunțării la moștenire. În acest caz, donatarul va readuce la moștenire numai valoarea bunului donat care depășește partea din bunurile defunctului la care ar fi avut dreptul ca moștenitor legal.

Reglementarea anterioară: art. 752 C. civ. 1864.

Art. 1.148. Persoanele care pot cere raportul donației. Dreptul de a cere raportul îl au numai descendenții și soțul supraviețuitor, precum și, pe cale oblică, creditorii personali ai acestora.

Reglementarea anterioară: art. 763 C. civ. 1864.

Art. 1.149. Caracterul personal al obligației de raport. (1) Moștenitorul datorează raportul numai pentru donațiile pe care le-a primit personal de la donator.

(2) Dacă descendentul donatarului vine în nume propriu la moștenirea donatorului, nu este obligat să raporteze donația făcută ascendentului său, chiar dacă a acceptat moștenirea acestuia din urmă.

(3) Descendentul care vine la moștenire prin reprezentare succesorală este obligat să raporteze donația primită de la defunct de către ascendentul său pe care îl reprezintă, chiar dacă nu l-a moștenit pe acesta din urmă.

Reglementarea anterioară: art. 754, art. 755 și art. 756 C. civ. 1864.

Art. 1.150. Excepțiile de la obligația de raport. (1) Nu sunt supuse raportului:

a) donațiile pe care defunctul le-a făcut cu scutire de raport. Scutirea poate fi făcută prin chiar actul de donație sau printr-un act ulterior, întocmit în una dintre formele prevăzute pentru liberalități;

b) donațiile deghizate sub forma unor înstrăinări cu titlu oneros sau efectuate prin persoane interpuse, cu excepția cazului în care se dovedește că cel care a lăsat moștenirea a urmărit un alt scop decât scutirea de raport;

c) darurile obișnuite, donațiile remuneratorii și, în măsura în care nu sunt excesive, sumele cheltuite pentru întreținerea sau, dacă este cazul, pentru formarea

profesională a descendenților, a părinților sau a soțului şi nici cheltuielile de nuntă, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel;

d) fructele culese, veniturile scadente până în ziua deschiderii moştenirii şi echivalentul bănesc al folosinței exercitate de donatar asupra bunului donat.

(2) De asemenea, raportul nu este datorat nici în cazul în care bunul donat a pierit fără culpa donatarului. Cu toate acestea, dacă bunul a fost reconstituit prin folosirea unei indemnizații încasate ca urmare a pieirii sale, donatarul este ținut să facă raportul bunului în măsura în care indemnizația a servit la reconstituirea acelui bun. În cazul în care indemnizația nu a fost utilizată în acest scop, ea însăşi este supusă raportului. Dacă indemnizația rezultă dintr-un contract de asigurare, aceasta se raportează numai în măsura în care depăşeşte cuantumul total al primelor plătite de donatar.

Reglementarea anterioară: art. 759, art. 760 şi art. 762 C. civ. 1864.

Art. 1.151. Modul de efectuare a raportului. (1) Raportul se face prin echivalent. Este considerată ca nescrisă dispoziția care impune donatarului raportul în natură.

(2) Cu toate acestea, donatarul poate efectua raportul în natură dacă la data cererii de raport este încă proprietarul bunului şi nu l-a grevat cu o sarcină reală şi nici nu l-a dat în locațiune pentru o perioadă mai mare de 3 ani.

(3) Raportul prin echivalent se poate realiza prin preluare, prin imputație sau în bani.

(4) Raportul prin preluare se realizează prin luarea din masa succesorală de către moştenitorii îndreptățiți la raport a unor bunuri, pe cât posibil de aceeaşi natură şi calitate cu cele care au format obiectul donației, ținând seama de cotele succesorale ale fiecăruia.

(5) În cazul raportului prin imputație, valoarea donației se scade din partea moştenitorului obligat la raport.

(6) În cazul raportului în bani, cel obligat la raport va depune la dispoziția celorlalți moştenitori o sumă de bani care reprezintă diferența dintre valoarea bunului donat şi partea din această valoare ce corespunde cotei sale succesorale.

Reglementarea anterioară: art. 764, art. 765, art. 770 şi art. 772 C. civ. 1864.

Art. 1.152. Căile de realizare a raportului. (1) Raportul se realizează în cadrul partajului, prin bună învoială sau pe cale judecătorească.

(2) Raportul cerut de unul dintre moştenitori profită şi celorlalți moştenitori îndreptățiți să solicite raportul, cu excepția celor care au renunțat în mod expres la raport.

Art. 1.153. Evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent. (1) În vederea efectuării raportului prin echivalent, se ia în considerare valoarea bunului donat la momentul judecății, ținându-se însă cont de starea lui în momentul donației, din care se scade valoarea, la momentul judecății, a sarcinilor asumate prin contractul de donație.

(2) Dacă bunul a fost înstrăinat de donatar anterior cererii de raport, se ține seama de valoarea lui la data înstrăinării. Dacă bunul donat a fost înlocuit cu altul,

se ține cont de valoarea, la data raportului, a bunului intrat în patrimoniu şi de starea lui la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunului intrat în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii sale, înlocuirea bunului nu este luată în considerare.

(3) Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflației, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data realizării raportului.

Reglementarea anterioară: art. 765 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.154. Ameliorările şi degradările bunului donat în cazul raportului în natură. (1) Donatarul are dreptul să recupereze, proporțional cu cotele succesorale, cheltuielile rezonabile pe care le-a făcut cu lucrările adăugate, precum şi cu lucrările autonome necesare şi utile până la data raportului.

(2) Totodată, donatarul este răspunzător de toate degradările şi deteriorările care au micşorat valoarea bunului ca urmare a faptei sale culpabile.

(3) Donatarul poate reține bunul până la plata efectivă a sumelor ce îi sunt datorate pentru cheltuielile prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care creanța lui se compensează cu despăgubirile pe care le datorează potrivit alin. (2).

Reglementarea anterioară: art. 766, art. 767 şi art. 771 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Plata datoriilor

Art. 1.155. Plata pasivului. Excepțiile de la divizarea de drept a pasivului moştenirii. (1) Moştenitorii universali şi cu titlu universal contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor moştenirii proporțional cu cota succesorală ce îi revine fiecăruia.

(2) Înainte de partajul succesoral, creditorii ale căror creanțe provin din conservarea sau din administrarea bunurilor moştenirii ori s-au născut înainte de deschiderea moştenirii pot cere să fie plătiți din bunurile aflate în indiviziune. De asemenea, ei pot solicita executarea silită asupra acestor bunuri.

(3) Regula divizării de drept a pasivului succesoral nu se aplică dacă:

a) obligația este indivizibilă;

b) obligația are ca obiect un bun individual determinat ori o prestație determinată asupra unui astfel de bun;

c) obligația este garantată cu o ipotecă sau o altă garanție reală, caz în care moştenitorul care primeşte bunul afectat garanției va fi obligat pentru tot, însă numai în limita valorii acelui bun, iar participarea sa la restul pasivului moştenirii se reduce corespunzător;

d) unul dintre moştenitori este însărcinat, prin titlu, să execute singur obligația. În acest caz, dacă titlul îl reprezintă testamentul, scutirea celorlalți moştenitori constituie o liberalitate, supusă reducțiunii dacă este cazul.

Reglementarea anterioară: art. 774, art. 775, art. 777, art. 1060 şi art. 1061 C. civ. 1864.

Art. 1.156. Situația creditorilor personali ai moştenitorilor. (1) Înainte de partajul succesoral, creditorii personali ai unui moştenitor nu pot urmări partea acestuia din bunurile moştenirii.

(2) Creditorii personali ai moştenitorilor şi orice persoană ce justifică un interes legitim pot să ceară partajul în numele debitorului lor, pot pretinde să fie prezenţi la partajul prin bună învoială sau pot să intervină în procesul de partaj.

(3) Ceilalţi moştenitori pot obţine respingerea acţiunii de partaj introduse de către creditor, plătind datoria în numele şi pe seama moştenitorului debitor.

(4) Creditorii pot solicita revocarea partajului fără a fi obligaţi să dovedească frauda copărtaşilor numai dacă, deşi au cerut să fie prezenţi, partajul s-a realizat în lipsa lor şi fără să fi fost convocaţi. În toate celelalte cazuri, acţiunea în revocarea partajului rămâne supusă dispoziţiilor art. 1.562.

(5) Din bunurile moştenirii atribuite la partaj, precum şi din cele care le iau locul în patrimoniul moştenitorului, creditorii moştenirii vor fi plătiţi cu preferinţă faţă de creditorii personali ai moştenitorului.

(6) Dispoziţiile alin. (5) sunt aplicabile şi legatarilor cu titlu particular ori de câte ori obiectul legatului nu constă într-un bun individual determinat.

Reglementarea anterioară: art. 784 şi art. 785 C. civ. 1864.

Art. 1.157. Regresul între moştenitori. Insolvabilitatea unuia dintre moştenitori. (1) Moştenitorul universal sau cu titlu universal care, din cauza garanţiei reale sau din orice altă cauză, a plătit din datoria comună mai mult decât partea sa are drept de regres împotriva celorlalţi moştenitori, însă numai pentru partea din datoria comună ce revenea fiecăruia, chiar şi atunci când moştenitorul care a plătit datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor.

(2) Când unul dintre moştenitorii universali sau cu titlu universal este insolvabil, partea lui din pasivul moştenirii se împarte între toţi ceilalţi în proporţie cu cotele succesorale ale fiecăruia.

(3) Moştenitorul are dreptul de a cere plata creanţelor pe care le are faţă de moştenire de la ceilalţi moştenitori, ca orice alt creditor al moştenirii. În privinţa părţii din datorie care îi revine ca moştenitor, dispoziţiile art. 1.620-1.624 sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 778 C. civ. 1864.

Art. 1.158. Raportul datoriilor. (1) Dacă, la data partajului succesoral, un moştenitor are o datorie certă şi lichidă faţă de moştenire, aceasta se lichidează prin luare mai puţin.

(2) Dacă moştenitorul are mai multe datorii faţă de moştenire care nu sunt acoperite cu partea sa din bunurile moştenirii, aceste datorii se sting proporţional prin raport în limita părţii respective.

(3) Raportul nu operează în privinţa creanţei pe care un moştenitor o are faţă de moştenire. Însă moştenitorul care este atât creditor, cât şi debitor al moştenirii se poate prevala de compensaţia legală, chiar dacă nu ar fi întrunite condiţiile acesteia.

(4) Prin acordul tuturor moştenitorilor, raportul datoriilor se poate realiza şi înainte de partajul succesoral.

Reglementarea anterioară: art. 738 C. civ. 1864.

Art. 1.159. Titlurile executorii obținute împotriva defunctului. Titlurile executorii obținute împotriva defunctului pot fi executate şi împotriva moştenitorilor săi, în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Reglementarea anterioară: art. 780 C. civ. 1864.

Secțiunea a 4-a. Partajul de ascendent

Art. 1.160. Subiecte. Ascendenții pot face partajul bunurilor lor între descendenți.

Reglementarea anterioară: art. 794 C. civ. 1864.

Art. 1.161. Forme. (1) Partajul de ascendent se poate realiza prin donație sau prin testament, cu respectarea formelor, condițiilor şi regulilor prevăzute de lege pentru aceste acte juridice.

(2) Partajul realizat prin donație nu poate avea ca obiect decât bunurile prezente.

Reglementarea anterioară: art. 795 C. civ. 1864.

Art. 1.162. Cuprins. Dacă în partajul de ascendent nu au fost cuprinse toate bunurile moştenirii, bunurile necuprinse se vor partaja conform legii.

Reglementarea anterioară: art. 796 C. civ. 1864.

Art. 1.163. Ineficacitate. (1) Este lovit de nulitate absolută partajul în care nu s-au cuprins toți descendenții care îndeplinesc condițiile pentru a veni la moştenire, fie în nume propriu, fie prin reprezentare succesorală.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică partajului în care nu a fost inclus un descendent care vine la moştenire prin reprezentare succesorală, însă a fost cuprins acela pe care îl reprezintă.

(3) Dacă prin partajul de ascendent se încalcă rezerva succesorală a vreunui descendent sau a soțului supraviețuitor, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la reducțiunea liberalităților excesive.

Reglementarea anterioară: art. 797-798 C. civ. 1864.

CARTEA A V-A. DESPRE OBLIGAȚII[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 1.164. Conținutul raportului obligațional. Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată.

Reglementarea anterioară: art. 1073 C. civ. 1864.

Art. 1.165. Izvoarele obligațiilor. Obligațiile izvorăsc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum şi din orice alt act sau fapt de care legea leagă naşterea unei obligații.

Legea de aplicare:
Art. 103. Obligațiile născute din faptele juridice extracontractuale sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârşirii lor.

Titlul II. Izvoarele obligațiilor

Capitolul I. Contractul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.166. Noțiune. Contractul este acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

Reglementarea anterioară: art. 942 C. civ. 1864.

Art. 1.167. Regulile aplicabile contractelor. (1) Toate contractele se supun regulilor generale din prezentul capitol.

(2) Regulile particulare privitoare la anumite contracte sunt prevăzute în prezentul cod sau în legi speciale.

Legea de aplicare:
Art. 102. (1) Contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce priveşte încheierea, interpretarea, efectele, executarea şi încetarea sa.
(2) Modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării. În privința elementelor ce nu fac obiectul modificării, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1).

Art. 1.168. Regulile aplicabile contractelor nenumite. Contractelor nereglementate de lege li se aplică prevederile prezentului capitol, iar dacă acestea nu

---

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a V-a sunt cuprinse în art. 102-189 din Legea nr. 71/2011.

sunt îndestulătoare, regulile speciale privitoare la contractul cu care se aseamănă cel mai mult.

Art. 1.169. Libertatea de a contracta. Părțile sunt libere să încheie orice contracte şi să determine conținutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică şi de bunele moravuri.

Reglementarea anterioară: art. 969 C. civ. 1864.

Art. 1.170. Buna-credință. Părțile trebuie să acționeze cu bună-credință atât la negocierea şi încheierea contractului, cât şi pe tot timpul executării sale. Ele nu pot înlătura sau limita această obligație.

Reglementarea anterioară: art. 970 C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Diferite categorii de contracte

Art. 1.171. Contractul sinalagmatic şi contractul unilateral. Contractul este sinalagmatic atunci când obligațiile născute din acesta sunt reciproce şi interdependente. În caz contrar, contractul este unilateral chiar dacă executarea lui presupune obligații în sarcina ambelor părți.

Reglementarea anterioară: art. 943-944 C. civ. 1864.

Art. 1.172. Contractul cu titlu oneros şi contractul cu titlu gratuit. (1) Contractul prin care fiecare parte urmăreşte să îşi procure un avantaj în schimbul obligațiilor asumate este cu titlu oneros.

(2) Contractul prin care una dintre părți urmăreşte să procure celeilalte părți un beneficiu, fără a obține în schimb vreun avantaj, este cu titlu gratuit.

Reglementarea anterioară: art. 945-946 C. civ. 1864.

Art. 1.173. Contractul comutativ şi contractul aleatoriu. (1) Este comutativ contractul în care, la momentul încheierii sale, existența drepturilor şi obligațiilor părților este certă, iar întinderea acestora este determinată sau determinabilă.

(2) Este aleatoriu contractul care, prin natura lui sau prin voința părților, oferă cel puțin uneia dintre părți şansa unui câştig şi o expune totodată la riscul unei pierderi, ce depind de un eveniment viitor şi incert.

Reglementarea anterioară: art. 947 şi art. 1635 C. civ. 1864.

Art. 1.174. Contractul consensual, solemn sau real. (1) Contractul poate fi consensual, solemn sau real.

(2) Contractul este consensual atunci când se formează prin simplul acord de voință al părților.

(3) Contractul este solemn atunci când validitatea sa este supusă îndeplinirii unor formalități prevăzute de lege.

(4) Contractul este real atunci când, pentru validitatea sa, este necesară remiterea bunului.

Art. 1.175. Contractul de adeziune. Contractul este de adeziune atunci când clauzele sale esențiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre părți, pentru aceasta sau ca urmare a instrucțiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare.

Art. 1.176. Contractul-cadru. (1) Contractul-cadru este acordul prin care părțile convin să negocieze, să încheie sau să mențină raporturi contractuale ale căror elemente esențiale sunt determinate de acesta.

(2) Modalitatea de executare a contractului-cadru, în special termenul şi volumul prestațiilor, precum şi, dacă este cazul, prețul acestora sunt precizate prin convenții ulterioare.

Art. 1.177. Contractul încheiat cu consumatorii. Contractul încheiat cu consumatorii este supus legilor speciale şi, în completare, dispozițiilor prezentului cod.

Secțiunea a 3-a. Încheierea contractului

§1. Dispoziții preliminare

Art. 1.178. Libertatea formei. Contractul se încheie prin simplul acord de voințe al părților dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă.

Art. 1.179. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului. (1) Condițiile esențiale pentru validitatea unui contract sunt:

1. capacitatea de a contracta;
2. consimțământul părților;
3. un obiect determinat şi licit;
4. o cauză licită şi morală.

(2) În măsura în care legea prevede o anumită formă a contractului, aceasta trebuie respectată, sub sancțiunea prevăzută de dispozițiile legale aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 948 C. civ. 1864.

§2. Capacitatea părților

Art. 1.180. Capacitatea părților. Poate contracta orice persoană care nu este declarată incapabilă de lege şi nici oprită să încheie anumite contracte.

Reglementarea anterioară: art. 949 C. civ. 1864.

Art. 1.181. Reguli aplicabile. Regulile privitoare la capacitatea de a contracta sunt reglementate în principal în cartea I.

§3. Consimțământul

I. Formarea contractului

Art. 1.182. Încheierea contractului. (1) Contractul se încheie prin negocierea lui de către părți sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta.

(2) Este suficient ca părțile să se pună de acord asupra elementelor esențiale ale contractului, chiar dacă lasă unele elemente secundare spre a fi convenite ulterior ori încredințează determinarea acestora unei alte persoane.

(3) În condițiile prevăzute la alin. (2), dacă părțile nu ajung la un acord asupra elementelor secundare ori persoana căreia i-a fost încredințată determinarea lor nu ia o decizie, instanța va dispune, la cererea oricăreia dintre părți, completarea contractului, ținând seama, după împrejurări, de natura acestuia şi de intenția părților.

Legea de aplicare:
Art. 105. Dispozițiile art. 1.182 alin. (2) şi (3) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor a căror negociere a început înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.183. Buna-credință în negocieri. (1) Părțile au libertatea inițierii, desfăşurării şi ruperii negocierilor şi nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eşecul acestora.

(2) Partea care se angajează într-o negociere este ținută să respecte exigențele bunei-credințe. Părțile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligații.

(3) Este contrară exigențelor bunei-credințe, între altele, conduita părții care inițiază sau continuă negocieri fără intenția de a încheia contractul.

(4) Partea care inițiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credințe răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți. Pentru stabilirea acestui prejudiciu se va ține seama de cheltuielile angajate în vederea negocierilor, de renunțarea de către cealaltă parte la alte oferte şi de orice împrejurări asemănătoare.

Art. 1.184. Obligația de confidențialitate în negocierile precontractuale. Când o informație confidențială este comunicată de către o parte în cursul negocierilor, cealaltă parte este ținută să nu o divulge şi să nu o folosească în interes propriu, indiferent dacă se încheie sau nu contractul. Încălcarea acestei obligații atrage răspunderea părții în culpă.

Art. 1.185. Elementele de care depinde încheierea contractului. Atunci când, în timpul negocierilor, o parte insistă să se ajungă la un acord asupra unui anumit element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se încheie până nu se ajunge la un acord cu privire la acestea.

Art. 1.186. Momentul şi locul încheierii contractului. (1) Contractul se încheie în momentul şi în locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoştință de ea din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) De asemenea, contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei săvârşeşte un act sau un fapt concludent, fără a-l înştiința pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părți, al uzanțelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se poate face în acest mod.

Legea de aplicare:
Art. 106. Dispozițiile art. 1.186 alin. (1) şi ale art. 1.193 alin. (2) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor în cazul în care oferta de a contracta a fost expediată înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 36 C. com.

Art. 1.187. Forma ofertei şi a acceptării. Oferta şi acceptarea trebuie emise în forma cerută de lege pentru încheierea valabilă a contractului.

Art. 1.188. Oferta de a contracta. (1) O propunere constituie ofertă de a contracta dacă aceasta conține suficiente elemente pentru formarea contractului şi exprimă intenția ofertantului de a se obliga în cazul acceptării ei de către destinatar.

(2) Oferta poate proveni de la persoana care are inițiativa încheierii contractului, care îi determină conținutul sau, după împrejurări, care propune ultimul element esențial al contractului.

(3) Dispozițiile art. 1.182-1.203 se aplică în mod corespunzător şi atunci când împrejurările în care se încheie contractul nu permit identificarea ofertei sau a acceptării.

Art. 1.189. Propunerea adresată unor persoane nedeterminate. (1) Propunerea adresată unor persoane nedeterminate, chiar dacă este precisă, nu valorează ofertă, ci, după împrejurări, solicitare de ofertă sau intenție de negociere.

(2) Cu toate acestea, propunerea valorează ofertă dacă aceasta rezultă astfel din lege, din uzanțe ori, în mod neîndoielnic, din împrejurări. În aceste cazuri, revocarea ofertei adresate unor persoane nedeterminate produce efecte numai dacă este făcută în aceeaşi formă cu oferta însăşi sau într-o modalitate care permite să fie cunoscută în aceeaşi măsură cu aceasta.

Art. 1.190. Solicitarea de oferte. Solicitarea de a formula oferte, adresată uneia sau mai multor persoane determinate, nu constituie, prin ea însăşi, ofertă de a contracta.

Art. 1.191. Oferta irevocabilă. (1) Oferta este irevocabilă de îndată ce autorul ei se obligă să o mențină un anumit termen. Oferta este, de asemenea, irevocabilă atunci când poate fi considerată astfel în temeiul acordului părților, al practicilor statornicite între acestea, al negocierilor, al conținutului ofertei ori al uzanțelor.

(2) Declarația de revocare a unei oferte irevocabile nu produce niciun efect.

Art. 1.192. Termenul de acceptare. Termenul de acceptare curge din momentul în care oferta ajunge la destinatar.

Art. 1.193. Oferta fără termen adresată unei persoane absente. (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane care nu este prezentă, trebuie menținută un termen rezonabil, după împrejurări, pentru ca destinatarul să o primească, să o analizeze şi să expedieze acceptarea.

(2) Revocarea ofertei nu împiedică încheierea contractului decât dacă ajunge la destinatar înainte ca ofertantul să primească acceptarea sau, după caz, înaintea săvârşirii actului ori faptului care, potrivit prevederilor art. 1.186 alin. (2), determină încheierea contractului.

(3) Ofertantul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin revocarea ofertei înaintea expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Reglementarea anterioară: art. 37 C. com.

Art. 1.194. Oferta fără termen adresată unei persoane prezente. (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane prezente rămâne fără efecte dacă nu este acceptată de îndată.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distanță.

Art. 1.195. Caducitatea ofertei. (1) Oferta devine caducă dacă:

a) acceptarea nu ajunge la ofertant în termenul stabilit sau, în lipsă, în termenul prevăzut la art. 1.193 alin. (1);

b) destinatarul o refuză.

(2) Decesul sau incapacitatea ofertantului atrage caducitatea ofertei irevocabile numai atunci când natura afacerii sau împrejurările o impun.

Art. 1.196. Acceptarea ofertei. (1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare dacă indică în mod neîndoielnic acordul său cu privire la ofertă, astfel cum aceasta a fost formulată, şi ajunge în termen la autorul ofertei. Dispozițiile art. 1.186 rămân aplicabile.

(2) Tăcerea sau inacțiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea, din uzanțe sau din alte împrejurări.

Reglementarea anterioară: art. 36 C. com.

Art. 1.197. Acceptarea necorespunzătoare a ofertei. (1) Răspunsul destinatarului nu constituie acceptare atunci când:

a) cuprinde modificări sau completări care nu corespund ofertei primite;

b) nu respectă forma cerută anume de ofertant;

c) ajunge la ofertant după ce oferta a devenit caducă.

(2) Răspunsul destinatarului, exprimat potrivit alin. (1), poate fi considerat, după împrejurări, ca o contraofertă.

Reglementarea anterioară: art. 39 C. com.

Art. 1.198. Acceptarea tardivă. (1) Acceptarea tardivă produce efecte numai dacă autorul ofertei îl înştiințează de îndată pe acceptant despre încheierea contractului.

(2) Acceptarea făcută în termen, dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte dacă ofertantul nu îl înştiințează despre aceasta de îndată.

Art. 1.199. Retragerea ofertei sau a acceptării. Oferta sau acceptarea poate fi retrasă dacă retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu oferta sau, după caz, cu acceptarea.

Art. 1.200. Comunicarea ofertei, acceptării şi revocării. (1) Oferta, acceptarea, precum şi revocarea acestora produc efecte numai din momentul în care ajung la destinatar, chiar dacă acesta nu ia cunoştință de ele din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) Comunicarea acceptării trebuie făcută prin mijloace cel puțin la fel de rapide ca cele folosite de ofertant, dacă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea sau din alte asemenea împrejurări nu rezultă contrariul.

Art. 1.201. Clauze externe. Dacă prin lege nu se prevede altfel, părțile sunt ținute de clauzele extrinseci la care contractul face trimitere.

Art. 1.202. Clauze standard. (1) Sub rezerva prevederilor art. 1.203, dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi atunci când la încheierea contractului sunt utilizate clauze standard.

(2) Sunt clauze standard stipulațiile stabilite în prealabil de una dintre părți pentru a fi utilizate în mod general şi repetat şi care sunt incluse în contract fără să fi fost negociate cu cealaltă parte.

(3) Clauzele negociate prevalează asupra clauzelor standard.

(4) Atunci când ambele părți folosesc clauze standard şi nu ajung la o înțelegere cu privire la acestea, contractul se încheie totuşi pe baza clauzelor convenite şi a oricăror clauze standard comune în substanța lor, cu excepția cazului în care una dintre părți notifică celeilalte părți, fie anterior momentului încheierii contractului, fie ulterior şi de îndată, că nu intenționează să fie ținută de un astfel de contract.

Art. 1.203. Clauze neuzuale. Clauzele standard care prevăd în folosul celui care le propune limitarea răspunderii, dreptul de a denunța unilateral contractul, de a suspenda executarea obligațiilor sau care prevăd în detrimentul celeilalte părți decăderea din drepturi ori din beneficiul termenului, limitarea dreptului de a opune excepții, restrângerea libertății de a contracta cu alte persoane, reînnoirea tacită a contractului, legea aplicabilă, clauze compromisorii sau prin care se derogă de la normele privitoare la competența instanțelor judecătoreşti nu produc efecte decât dacă sunt acceptate, în mod expres, în scris, de cealaltă parte.

II. Valabilitatea consimțământului

Art. 1.204. Condiții. Consimțământul părților trebuie să fie serios, liber şi exprimat în cunoştință de cauză.

Art. 1.205. Lipsa discernământului. (1) Este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la momentul încheierii acestuia, se afla, fie şi numai vremelnic, într-o stare care o punea în neputință de a-şi da seama de urmările faptei sale.

(2) Contractul încheiat de o persoană pusă ulterior sub interdicție poate fi anulat dacă, la momentul când actul a fost făcut, cauzele punerii sub interdicție existau şi erau îndeobşte cunoscute.

III. Viciile consimțământului

Art. 1.206. Cazuri. (1) Consimțământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență.

(2) De asemenea, consimțământul este viciat în caz de leziune.

Reglementarea anterioară: art. 951, art. 953 C. civ. 1864.

Art. 1.207. Eroarea. (1) Partea care, la momentul încheierii contractului, se afla într-o eroare esențială poate cere anularea acestuia, dacă cealaltă parte știa sau, după caz, trebuia să știe că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului.

(2) Eroarea este esențială:

1. când poartă asupra naturii sau obiectului contractului;

2. când poartă asupra identității obiectului prestației sau asupra unei calități a acestuia ori asupra unei alte împrejurări considerate esențiale de către părți în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat;

3. când poartă asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat.

(3) Eroarea de drept este esențială atunci când privește o normă juridică determinantă, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului.

(4) Eroarea care privește simplele motive ale contractului nu este esențială, cu excepția cazului în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărâtoare.

Reglementarea anterioară: art. 954 C. civ. 1864.

Art. 1.208. Eroarea nescuzabilă. (1) Contractul nu poate fi anulat dacă faptul asupra căruia a purtat eroarea putea fi, după împrejurări, cunoscut cu diligențe rezonabile.

(2) Eroarea de drept nu poate fi invocată în cazul dispozițiilor legale accesibile și previzibile.

Art. 1.209. Eroarea asumată. Nu atrage anularea contractului eroarea care poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă sau, după împrejurări, trebuia să fie asumat de acesta.

Art. 1.210. Eroarea de calcul. Simpla eroare de calcul nu atrage anularea contractului, ci numai rectificarea, afară de cazul în care, concretizându-se într-o eroare asupra cantității, a fost esențială pentru încheierea contractului. Eroarea de calcul trebuie corectată la cererea oricăreia dintre părți.

Art. 1.211. Eroarea de comunicare sau de transmitere. Dispozițiile privitoare la eroare se aplică în mod corespunzător și atunci când eroarea poartă asupra declarației de voință ori când declarația a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanță.

Art. 1.212. Invocarea erorii cu bună-credință. Partea care este victima unei erori nu se poate prevala de aceasta contrar exigențelor bunei-credințe.

Art. 1.213. Adaptarea contractului. (1) Dacă o parte este îndreptățită să invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealaltă parte declară că dorește să execute ori execută contractul așa cum acesta fusese înțeles de partea îndreptățită să invoce anulabilitatea, contractul se consideră că a fost încheiat așa cum l-a înțeles această din urmă parte.

(2) În acest caz, după ce a fost informată asupra felului în care partea îndreptățită să invoce anulabilitatea a înțeles contractul și înainte ca aceasta să fi obținut

anularea, cealaltă parte trebuie, în termen de cel mult 3 luni de la data când a fost notificată ori de la data când i s-a comunicat cererea de chemare în judecată, să declare că este de acord cu executarea sau să execute fără întârziere contractul, astfel cum a fost înțeles de partea aflată în eroare.

(3) Dacă declarația a fost făcută și comunicată părții aflate în eroare în termenul prevăzut la alin. (2) sau contractul a fost executat, dreptul de a obține anularea este stins și notificarea prevăzută la alin. (2) este considerată lipsită de efecte.

Art. 1.214. Dolul. (1) Consimțământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părți ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvenea să i le dezvăluie.

(2) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială.

(3) Contractul este anulabil și atunci când dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți.

(4) Dolul nu se presupune.

Reglementarea anterioară: art. 960 C. civ. 1864.

Art. 1.215. Dolul comis de un terț. (1) Partea care este victima dolului unui terț nu poate cere anularea decât dacă cealaltă parte a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască dolul la încheierea contractului.

(2) Independent de anularea contractului, autorul dolului răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Art. 1.216. Violența. (1) Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, fără drept, de cealaltă parte sau de un terț.

(2) Există violență când temerea insuflată este de așa natură încât partea amenințată putea să creadă, după împrejurări, că, în lipsa consimțământului său, viața, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav și iminent.

(3) Violența poate atrage anularea contractului și atunci când este îndreptată împotriva unei persoane apropiate, precum soțul, soția, ascendenții ori descendenții părții al cărei consimțământ a fost viciat.

(4) În toate cazurile, existența violenței se apreciază ținând seama de vârsta, starea socială, sănătatea și caracterul celui asupra căruia s-a exercitat violența, precum și de orice altă împrejurare ce a putut influența starea acestuia la momentul încheierii contractului.

Reglementarea anterioară: art. 955, art. 956, art. 957 C. civ. 1864.

Art. 1.217. Amenințarea cu exercițiul unui drept. Constituie violență și temerea insuflată prin amenințarea cu exercițiul unui drept făcută cu scopul de a obține avantaje injuste.

Art. 1.218. Starea de necesitate. Contractul încheiat de o parte aflată în stare de necesitate nu poate fi anulat decât dacă cealaltă parte a profitat de această împrejurare.

Art. 1.219. Temerea reverențiară. Simpla temere izvorâtă din respect, fără să fi fost violență, nu atrage anularea contractului.

Reglementarea anterioară: art. 958 C. civ. 1864.

Art. 1.220. Violența săvârşită de un terț. (1) Violența atrage anularea contractului şi atunci când este exercitată de un terț, însă numai dacă partea al cărei consimțământ nu a fost viciat cunoştea sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască violența săvârşită de către terț.

(2) Independent de anularea contractului, autorul violenței răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Reglementarea anterioară: art. 955 C. civ. 1864.

Art. 1.221. Leziunea. (1) Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoştințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații.

(2) Existența leziunii se apreciază şi în funcție de natura şi scopul contractului.

(3) Leziunea poate exista şi atunci când minorul îşi asumă o obligație excesivă prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor.

Reglementarea anterioară: art. 951 C. civ. 1864.

Art. 1.222. Sancțiune. (1) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligațiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită.

(2) Cu excepția cazului prevăzut de art. 1.221 alin. (3), acțiunea în anulare este admisibilă numai dacă leziunea depăşeşte jumătate din valoarea pe care o avea, la momentul încheierii contractului, prestația promisă sau executată de partea lezată. Disproporția trebuie să subziste până la data cererii de anulare.

(3) În toate cazurile, instanța poate să mențină contractul dacă cealaltă parte oferă, în mod echitabil, o reducere a propriei creanțe sau, după caz, o majorare a propriei obligații. Dispozițiile art. 1.213 privitoare la adaptarea contractului se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.223. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în anulare sau în reducerea obligațiilor pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului.

(2) Anulabilitatea contractului nu poate să fie opusă pe cale de excepție când dreptul la acțiune este prescris.

Art. 1.224. Inadmisibilitatea leziunii. Nu pot fi atacate pentru leziune contractele aleatorii, tranzacția, precum şi alte contracte anume prevăzute de lege.

§4. Obiectul contractului

Art. 1.225. Obiectul contractului. (1) Obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridică, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul și altele asemenea, convenită de părți, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor și obligațiilor contractuale.

(2) Obiectul contractului trebuie să fie determinat și licit, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri.

Reglementarea anterioară: art. 948 pct. 3 și art. 962 C. civ. 1864.

Art. 1.226. Obiectul obligației. (1) Obiectul obligației este prestația la care se angajează debitorul.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute, el trebuie să fie determinat sau cel puțin determinabil și licit.

Reglementarea anterioară: art. 964 C. civ. 1864.

Art. 1.227. Imposibilitatea inițială a obiectului obligației. Contractul este valabil chiar dacă, la momentul încheierii sale, una dintre părți se află în imposibilitate de a-și executa obligația, afară de cazul în care prin lege se prevede altfel.

Art. 1.228. Bunurile viitoare. În lipsa unei prevederi legale contrare, contractele pot purta și asupra bunurilor viitoare.

Reglementarea anterioară: art. 965 C. civ. 1864.

Art. 1.229. Bunurile care nu sunt în circuitul civil. Numai bunurile care sunt în circuitul civil pot face obiectul unei prestații contractuale.

Reglementarea anterioară: art. 963 C. civ. 1864.

Art. 1.230. Bunurile care aparțin altuia. Dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terț pot face obiectul unei prestații, debitorul fiind obligat să le procure și să le transmită creditorului sau, după caz, să obțină acordul terțului. În cazul neexecutării obligației, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate.

Art. 1.231. Determinarea calității obiectului. Atunci când nu poate fi stabilită potrivit contractului, calitatea prestației sau a obiectului acesteia trebuie să fie rezonabilă sau, după împrejurări, cel puțin de nivel mediu.

Art. 1.232. Determinarea obiectului de către un terț. (1) Atunci când prețul sau orice alt element al contractului urmează să fie determinat de un terț, acesta trebuie să acționeze în mod corect, diligent și echidistant.

(2) Dacă terțul nu poate sau nu dorește să acționeze ori aprecierea sa este în mod manifest nerezonabilă, instanța, la cererea părții interesate, va stabili, după caz, prețul sau elementul nedeterminat de către părți.

Art. 1.233. Determinarea prețului între profesioniști. Dacă un contract încheiat între profesioniști nu stabilește prețul și nici nu indică o modalitate pentru a-l determina, se presupune că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obișnuit în domeniul respectiv pentru aceleași prestații realizate în condiții comparabile sau, în lipsa unui asemenea preț, un preț rezonabil.

Art. 1.234. Raportarea la un factor de referință. Atunci când, potrivit contractului, prețul se determină prin raportare la un factor de referință, iar acest factor nu există, a încetat să mai existe ori nu mai este accesibil, el se înlocuiește, în absența unei convenții contrare, cu factorul de referință cel mai apropiat.

§5. Cauza

Art. 1.235. Noțiune. Cauza este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul.

Art. 1.236. Condiții. (1) Cauza trebuie să existe, să fie licită și morală.
(2) Cauza este ilicită când este contrară legii și ordinii publice.
(3) Cauza este imorală când este contrară bunelor moravuri.

Reglementarea anterioară: art. 948 pct. 4, art. 966 și art. 968 C. civ. 1864.

Art. 1.237. Frauda la lege. Cauza este ilicită și atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

Art. 1.238. Sancțiune. (1) Lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, cu excepția cazului în care contractul a fost greșit calificat și poate produce alte efecte juridice.
(2) Cauza ilicită sau imorală atrage nulitatea absolută a contractului dacă este comună ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia s-o cunoască.

Art. 1.239. Proba cauzei. (1) Contractul este valabil chiar atunci când cauza nu este expres prevăzută.
(2) Existența unei cauze valabile se prezumă până la proba contrară.

Reglementarea anterioară: art. 967 C. civ. 1864.

§6. Forma contractului

Art. 1.240. Formele de exprimare a consimțământului. (1) Voința de a contracta poate fi exprimată verbal sau în scris.
(2) Voința poate fi manifestată și printr-un comportament care, potrivit legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor, nu lasă nicio îndoială asupra intenției de a produce efectele juridice corespunzătoare.

Art. 1.241. Forma scrisă. Înscrisul care constată încheierea contractului poate fi sub semnătură privată sau autentic, având forța probantă prevăzută de lege.

Art. 1.242. Sancțiune. (1) Este lovit de nulitate absolută contractul încheiat în lipsa formei pe care, în chip neîndoielnic, legea o cere pentru încheierea sa valabilă.

(2) Dacă părțile s-au învoit ca un contract să fie încheiat într-o anumită formă, pe care legea nu o cere, contractul se socoteşte valabil chiar dacă forma nu a fost respectată.

Art. 1.243. Modificarea contractului. Dacă prin lege nu se prevede altfel, orice modificare a contractului este supusă condițiilor de formă cerute de lege pentru încheierea sa.

Art. 1.244. Forma cerută pentru înscrierea în cartea funciară. În afara altor cazuri prevăzute de lege, trebuie să fie încheiate prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute, convențiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară.

Art. 1.245. Forma contractelor electronice. Contractele care se încheie prin mijloace electronice sunt supuse condițiilor de formă prevăzute de legea specială.

Legislație conexă: Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, republicată (M. Of. nr. 959 din 29 noiembrie 2006).

Secțiunea a 4-a. Nulitatea contractului

§1. Dispoziții generale

Art. 1.246. Nulitatea. (1) Orice contract încheiat cu încălcarea condițiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulității, dacă prin lege nu se prevede o altă sancțiune.

(2) Nulitatea poate fi absolută sau relativă.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părților.

(4) Prin acordul părților nu pot fi instituite şi nici suprimate cauze de nulitate. Orice convenție sau clauză contrară este considerată nescrisă.

Art. 1.247. Nulitatea absolută. (1) Este nul contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes general.

(2) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de acțiune sau de excepție.

(3) Instanța este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută.

(4) Contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege.

Art. 1.248. Nulitatea relativă. (1) Contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes particular este anulabil.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de cel al cărui interes este ocrotit prin dispoziția legală încălcată.

(3) Nulitatea relativă nu poate fi invocată din oficiu de instanța judecătorească.

(4) Contractul anulabil este susceptibil de confirmare.

Art. 1.249. Prescripția. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea absolută poate fi invocată oricând, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată pe cale de acțiune numai în termenul de prescripție stabilit de lege. Cu toate acestea, partea căreia i se cere executarea contractului poate opune oricând nulitatea relativă a contractului, chiar şi după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare.

Reglementarea anterioară: art. 2 din Decretul nr. 167/1958.

§2. Cauzele de nulitate

Art. 1.250. Cauzele de nulitate absolută. Contractul este lovit de nulitate absolută în cazurile anume prevăzute de lege, precum şi atunci când rezultă neîndoielnic din lege că interesul ocrotit este unul general.

Art. 1.251. Cauzele de nulitate relativă. Contractul este anulabil când au fost nesocotite dispozițiile legale privitoare la capacitatea de exercițiu, când consimțământul uneia dintre părți a fost viciat, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 1.252. Prezumția de nulitate relativă. În cazurile în care natura nulității nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este anulabil.

Art. 1.253. Nulitatea virtuală. În afara cazurilor în care legea prevede sancțiunea nulității, contractul se desființează şi atunci când sancțiunea nulității absolute sau, după caz, relative trebuie aplicată pentru ca scopul dispoziției legale încălcate să fie atins.

§3. Efectele nulității

Art. 1.254. Desființarea contractului şi a actelor subsecvente. (1) Contractul lovit de nulitate absolută sau anulat este considerat a nu fi fost niciodată încheiat.

(2) Desființarea contractului atrage, în condițiile legii, şi desființarea actelor subsecvente încheiate în baza lui.

(3) În cazul în care contractul este desființat, fiecare parte trebuie să restituie celeilalte, în natură sau prin echivalent, prestațiile primite, potrivit prevederilor art. 1.639-1.647, chiar dacă acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu.

Art. 1.255. Nulitatea parțială. (1) Clauzele contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri şi care nu sunt considerate nescrise atrag nulitatea contractului în întregul său numai dacă sunt, prin natura lor, esențiale sau dacă, în lipsa acestora, contractul nu s-ar fi încheiat.

(2) În cazul în care contractul este menținut în parte, clauzele nule sunt înlocuite de drept cu dispozițiile legale aplicabile.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi clauzelor care contravin unor dispoziții legale imperative şi sunt considerate de lege nescrise.

Art. 1.256. Nulitatea contractului plurilateral. În cazul contractelor cu mai multe părți în care prestația fiecărei părți este făcută în considerarea unui scop comun, nulitatea contractului în privința uneia dintre părți nu atrage desființarea în

întregime a contractului, afară de cazul în care participarea acesteia este esențială pentru existența contractului.

Art. 1.257. Daunele-interese. Reducerea prestațiilor. În caz de violență sau dol, cel al cărui consimțământ este viciat are dreptul de a pretinde, în afară de anulare, şi daune-interese sau, dacă preferă menținerea contractului, de a solicita numai reducerea prestației sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățit.

Art. 1.258. Repararea prejudiciului în cazul nulității contractului încheiat în formă autentică. În cazul anulării sau constatării nulității contractului încheiat în formă autentică pentru o cauză de nulitate a cărei existență rezultă din însuşi textul contractului, partea prejudiciată poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, în condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie.

Legea de aplicare:
Art. 106[1]. Răspunderea prevăzută de art. 1.258 din Codul civil poate fi angajată numai în limita prejudiciului nereparat prin anularea sau constatarea nulității contractului ce a fost dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă. Angajarea acestei răspunderi nu înlătură angajarea răspunderii şi a altor persoane, în condițiile legii.

Art. 1.259. Refacerea contractului nul. Contractul nul poate fi refăcut, în tot sau în parte, cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii lui. În toate cazurile, contractul refăcut nu va produce efecte decât pentru viitor, iar nu şi pentru trecut.

Art. 1.260. Conversiunea contractului nul. (1) Un contract lovit de nulitate absolută va produce totuşi efectele actului juridic pentru care sunt îndeplinite condițiile de fond şi de formă prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, dispozițiile alin. (1) nu se aplică dacă intenția de a exclude aplicarea conversiunii este stipulată în contractul lovit de nulitate sau reiese, în chip neîndoielnic, din scopurile urmărite de părți la data încheierii contractului.

Reglementarea anterioară: art. 1167 C. civ. 1864.

§4. Validarea contractului

Art. 1.261. Cauzele de validare. (1) Contractul afectat de o cauză de nulitate este validat atunci când nulitatea este acoperită.

(2) Nulitatea poate fi acoperită prin confirmare sau prin alte moduri anume prevăzute de lege.

Art. 1.262. Confirmarea contractului. (1) Confirmarea unui contract anulabil rezultă din voința, expresă sau tacită, de a renunța la dreptul de a invoca nulitatea.

(2) Voința de a renunța trebuie să fie certă.

Reglementarea anterioară: art. 1167 C. civ. 1864.

Art. 1.263. Condițiile confirmării. (1) Un contract anulabil poate fi confirmat dacă în momentul confirmării condițiile sale de validitate sunt întrunite.

(2) Persoana care poate invoca nulitatea poate confirma contractul numai cunoscând cauza de nulitate şi, în caz de violenţă, numai după încetarea acesteia.

(3) Persoana chemată de lege să încuviinţeze actele minorului poate, în numele şi în interesul acestuia, cere anularea contractului făcut fără încuviinţarea sa ori să confirme contractul atunci când această încuviinţare era suficientă pentru încheierea valabilă a acestuia.

(4) Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător şi în cazul actelor încheiate fără autorizarea instanţei de tutelă.

(5) În lipsa confirmării exprese, este suficient ca obligaţia să fie executată în mod voluntar la data la care ea putea fi valabil confirmată de către partea interesată.

(6) Cel care trebuie să confirme poate să fie pus în întârziere printr-o notificare prin care partea interesată să îi solicite fie să confirme contractul anulabil, fie să exercite acţiunea în anulare, în termen de 6 luni de la notificare, sub sancţiunea decăderii din dreptul de a cere anularea contractului.

Art. 1.264. Cuprinsul actului confirmativ. Pentru a fi valabil, actul confirmativ trebuie să cuprindă obiectul, cauza şi natura obligaţiei şi să facă menţiune despre motivul acţiunii în anulare, precum şi despre intenţia de a repara viciul pe care se întemeiază acea acţiune.

Reglementarea anterioară: art. 1190 C. civ. 1864.

Art. 1.265. Efectele confirmării. (1) Confirmarea îşi produce efectele din momentul încheierii contractului şi atrage renunţarea la mijloacele şi excepţiile ce puteau fi opuse, sub rezerva însă a drepturilor dobândite şi conservate de terţii de bună-credinţă.

(2) Când fiecare dintre părţi poate invoca nulitatea contractului sau mai multe părţi o pot invoca împotriva alteia, confirmarea făcută de una dintre acestea nu împiedică invocarea nulităţii de către celelalte părţi.

(3) Confirmarea unui contract anulabil pentru vicierea consimţământului prin dol sau violenţă nu implică prin ea însăşi renunţarea la dreptul de a cere daune-interese.

Reglementarea anterioară: art. 1167 C. civ. 1864.

Secţiunea a 5-a. Interpretarea contractului

Art. 1.266. Interpretarea după voinţa concordantă a părţilor. (1) Contractele se interpretează după voinţa concordantă a părţilor, iar nu după sensul literal al termenilor.

(2) La stabilirea voinţei concordante se va ţine seama, între altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de părţi, de practicile statornicite între acestea şi de comportamentul lor ulterior încheierii contractului.

Reglementarea anterioară: art. 977 C. civ. 1864.

Art. 1.267. Interpretarea sistematică. Clauzele se interpretează unele prin altele, dând fiecăreia înţelesul ce rezultă din ansamblul contractului.

Reglementarea anterioară: art. 982 C. civ. 1864.

Art. 1.268. Interpretarea clauzelor îndoielnice. (1) Clauzele susceptibile de mai multe înțelesuri se interpretează în sensul ce se potriveşte cel mai bine naturii şi obiectului contractului.

(2) Clauzele îndoielnice se interpretează ținând seama, între altele, de natura contractului, de împrejurările în care a fost încheiat, de interpretarea dată anterior de părți, de sensul atribuit în general clauzelor şi expresiilor în domeniu şi de uzanțe.

(3) Clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul.

(4) Contractul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia părțile şi-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii folosiți.

(5) Clauzele destinate să exemplifice sau să înlăture orice îndoială asupra aplicării contractului la un caz particular nu îi restrâng aplicarea în alte cazuri care nu au fost expres prevăzute.

Reglementarea anterioară: art. 978, art. 979, art. 980, art. 984 şi art. 985 C. civ. 1864.

Art. 1.269. Regulile subsidiare de interpretare. (1) Dacă, după aplicarea regulilor de interpretare, contractul rămâne neclar, acesta se interpretează în favoarea celui care se obligă.

(2) Stipulațiile înscrise în contractele de adeziune se interpretează împotriva celui care le-a propus.

Reglementarea anterioară: art. 983 C. civ. 1864.

Secțiunea a 6-a. Efectele contractului

§1. Efectele între părți

Art. 1.270. Forța obligatorie. (1) Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante.

(2) Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege.

Reglementarea anterioară: art. 969 C. civ. 1864.

Art. 1.271. Impreviziunea. (1) Părțile sunt ținute să îşi execute obligațiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită creşterii costurilor executării propriei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației.

(2) Cu toate acestea, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, instanța poate să dispună:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile şi beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor;

b) încetarea contractului, la momentul şi în condițiile pe care le stabileşte.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile numai dacă:

a) schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;

b) schimbarea împrejurărilor, precum şi întinderea acesteia nu au fost şi nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

c) debitorul nu şi-a asumat riscul schimbării împrejurărilor şi nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că şi-ar fi asumat acest risc;

d) debitorul a încercat, într-un termen rezonabil şi cu bună-credinţă, negocierea adaptării rezonabile şi echitabile a contractului.

Legea de aplicare:

Art. 107. Dispoziţiile art. 1.271 din Codul civil privitoare la impreviziune se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

[...]

Art. 148. Dispoziţiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privinţa împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieţii persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Art. 1.272. Conţinutul contractului. (1) Contractul valabil încheiat obligă nu numai la ceea ce este expres stipulat, dar şi la toate urmările pe care practicile statornicite între părţi, uzanţele, legea sau echitatea le dau contractului, după natura lui.

(2) Clauzele obişnuite într-un contract se subînţeleg, deşi nu sunt stipulate în mod expres.

Reglementarea anterioară: art. 970 şi art. 981 C. civ. 1864.

Art. 1.273. Constituirea şi transferul drepturilor reale. (1) Drepturile reale se constituie şi se transmit prin acordul de voinţă al părţilor, chiar dacă bunurile nu au fost predate, dacă acest acord poartă asupra unor bunuri determinate, ori prin individualizarea bunurilor, dacă acordul poartă asupra unor bunuri de gen.

(2) Fructele bunului sau dreptului transmis se cuvin dobânditorului de la data transferului proprietăţii bunului ori, după caz, a cesiunii dreptului, afară de cazul în care prin lege sau prin voinţa părţilor se dispune altfel.

(3) Dispoziţiile în materie de carte funciară, precum şi dispoziţiile speciale referitoare la transferul anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 971 C. civ. 1864.

Art. 1.274. Riscul în contractul translativ de proprietate. (1) În lipsă de stipulaţie contrară, cât timp bunul nu este predat, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligaţiei de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului. În cazul pieirii fortuite a bunului, debitorul obligaţiei de predare pierde dreptul la contraprestaţie, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie.

(2) Cu toate acestea, creditorul pus în întârziere preia riscul pieirii fortuite a bunului. El nu se poate libera chiar dacă ar dovedi că bunul ar fi pierit şi dacă obligaţia de predare ar fi fost executată la timp.

Legea de aplicare:
Art. 108. Dispozițiile art. 1.274 din Codul civil privitoare la transferul riscurilor în contractele translative de proprietate se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 971 C. civ. 1864.

Art. 1.275. Transmiterea succesivă a unui bun mobil. (1) Dacă cineva a transmis succesiv către mai multe persoane proprietatea unui bun mobil corporal, cel care a dobândit cu bună-credință posesia efectivă a bunului este titular al dreptului, chiar dacă titlul său are dată ulterioară.

(2) Este de bună-credință dobânditorul care, la data intrării în posesie, nu a cunoscut şi nici nu putea să cunoască obligația asumată anterior de înstrăinător.

(3) Dacă niciunul dintre dobânditori nu a obținut posesia efectivă a bunului mobil corporal şi creanța fiecăruia de predare a bunului este exigibilă, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanța de judecată.

Reglementarea anterioară: art. 972 C. civ. 1864.

Art. 1.276. Denunțarea unilaterală. (1) Dacă dreptul de a denunța contractul este recunoscut uneia dintre părți, acesta poate fi exercitat atât timp cât executarea contractului nu a început.

(2) În contractele cu executare succesivă sau continuă, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz, chiar şi după începerea executării contractului, însă denunțarea nu produce efecte în privința prestațiilor executate sau care se află în curs de executare.

(3) Dacă s-a stipulat o prestație în schimbul denunțării, aceasta produce efecte numai atunci când prestația este executată.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică în lipsă de convenție contrară.

Art. 1.277. Contractul pe durată nedeterminată. Contractul încheiat pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauză contrară sau stipularea unei prestații în schimbul denunțării contractului se consideră nescrisă.

Art. 1.278. Pactul de opțiune. (1) Atunci când părțile convin ca una dintre ele să rămână legată de propria declarație de voință, iar cealaltă să o poată accepta sau refuza, acea declarație se consideră o ofertă irevocabilă şi produce efectele prevăzute la art. 1.191.

(2) Dacă părțile nu au convenit un termen pentru acceptare, acesta poate fi stabilit de instanță prin ordonanță preşedințială, cu citarea părților.

(3) Pactul de opțiune trebuie să conțină toate elementele contractului pe care părțile urmăresc să îl încheie, astfel încât acesta să se poată încheia prin simpla acceptare a beneficiarului opțiunii.

(4) Contractul se încheie prin exercitarea opțiunii în sensul acceptării de către beneficiar a declarației de voință a celeilalte părți, în condițiile convenite prin pact.

(5) Atât pactul de opțiune, cât şi declarația de acceptare trebuie încheiate în forma prevăzută de lege pentru contractul pe care părțile urmăresc să îl încheie.

Art. 1.279. Promisiunea de a contracta. (1) Promisiunea de a contracta trebuie să conțină toate acele clauze ale contractului promis, în lipsa cărora părțile nu ar putea executa promisiunea.

(2) În caz de neexecutare a promisiunii, beneficiarul are dreptul la daune-interese.

(3) De asemenea, dacă promitentul refuză să încheie contractul promis, instanța, la cererea părții care şi-a îndeplinit propriile obligații, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, atunci când natura contractului o permite, iar cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite. Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile în cazul promisiunii de a încheia un contract real, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Convenția prin care părțile se obligă să negocieze în vederea încheierii sau modificării unui contract nu constituie promisiune de a contracta.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 12/2015 (M. Of. nr. 678 din 7 septembrie 2015), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava şi a stabilit:

„În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 1073 şi art. 1077 din Codul civil de la 1864, art. 5 alin. (2) din titlul X al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății şi justiției, precum şi unele măsuri adiacente, cu modificările şi completările ulterioare, art. 1279 alin. (3) teza I şi art. 1669 alin. (1) din Codul civil, în situația în care promitentul-vânzător a promis vânzarea întregului imobil, deşi nu are calitatea de proprietar exclusiv al acestuia, promisiunea de vânzare nu poate fi executată în natură sub forma pronunțării unei hotărâri judecătoreşti care să țină loc de contract de vânzare pentru întregul bun, în lipsa acordului celorlalți coproprietari".

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://bibliotecahamangiu.ro/.

Legislație conexă: art. 57 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru (M. Of. nr. 392 din 29 iunie 2013).

§2. Efectele față de terți

I. Dispoziții generale

Art. 1.280. Relativitatea efectelor contractului. Contractul produce efecte numai între părți, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară: art. 973 C. civ. 1864.

Art. 1.281. Opozabilitatea efectelor contractului. Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor şi obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 1.282. Transmisiunea drepturilor şi obligațiilor către succesori. (1) La moartea unei părți, drepturile şi obligațiile contractuale ale acesteia se transmit succesorilor săi universali sau cu titlu universal, dacă din lege, din stipulația părților ori din natura contractului nu rezultă contrariul.

(2) Drepturile, precum şi, în cazurile prevăzute de lege, obligaţiile contractuale în strânsă legătură cu un bun se transmit, odată cu acesta, succesorilor cu titlu particular ai părţilor.

II. Promisiunea faptei altuia

Art. 1.283. Efecte. (1) Cel care se angajează la a determina un terţ să încheie sau să ratifice un act este ţinut să repare prejudiciul cauzat dacă terţul refuză să se oblige sau, atunci când s-a obligat şi ca fideiusor, dacă terţul nu execută prestaţia promisă.

(2) Cu toate acestea, promitentul nu răspunde dacă asigură executarea obligaţiei terţului, fără a se produce vreun prejudiciu creditorului.

(3) Intenţia promitentului de a se angaja personal nu se prezumă, ci trebuie să reiasă neîndoielnic din contract sau din împrejurările în care acesta a fost încheiat.

III. Stipulaţia pentru altul

Art. 1.284. Efecte. (1) Oricine poate stipula în numele său, însă în beneficiul unui terţ.

(2) Prin efectul stipulaţiei, beneficiarul dobândeşte dreptul de a cere direct promitentului executarea prestaţiei.

Art. 1.285. Condiţiile privind terţul beneficiar. Beneficiarul trebuie să fie determinat sau, cel puţin, determinabil la data încheierii stipulaţiei şi să existe în momentul în care promitentul trebuie să îşi execute obligaţia. În caz contrar, stipulaţia profită stipulantului, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1.286. Acceptarea stipulaţiei. (1) Dacă terţul beneficiar nu acceptă stipulaţia, dreptul său se consideră a nu fi existat niciodată.

(2) Stipulaţia poate fi revocată cât timp acceptarea beneficiarului nu a ajuns la stipulant sau la promitent. Stipulaţia poate fi acceptată şi după decesul stipulantului sau al promitentului.

Art. 1.287. Revocarea stipulaţiei. (1) Stipulantul este singurul îndreptăţit să revoce stipulaţia, creditorii sau moştenitorii săi neputând să o facă. Stipulantul nu poate însă revoca stipulaţia fără acordul promitentului dacă acesta din urmă are interesul să o execute.

(2) Revocarea stipulaţiei produce efecte din momentul în care ajunge la promitent. Dacă nu a fost desemnat un alt beneficiar, revocarea profită stipulantului sau moştenitorilor acestuia, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1.288. Mijloacele de apărare ale promitentului. Promitentul poate opune beneficiarului numai apărările întemeiate pe contractul care cuprinde stipulaţia.

IV. Simulaţia

Art. 1.289. Efecte între părţi. (1) Contractul secret produce efecte numai între părţi şi, dacă din natura contractului ori din stipulaţia părţilor nu rezultă contrariul, între succesorii lor universali sau cu titlu universal.

(2) Cu toate acestea, contractul secret nu produce efecte nici între părți dacă nu îndeplinește condițiile de fond cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 1175 C. civ. 1864.

Art. 1.290. Efecte față de terți. (1) Contractul secret nu poate fi invocat de părți, de către succesorii lor universali, cu titlu universal sau cu titlu particular și nici de către creditorii înstrăinătorului aparent împotriva terților care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent.

(2) Terții pot invoca împotriva părților existența contractului secret, atunci când acesta le vatămă drepturile.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.291. Raporturile cu creditorii. (1) Existența contractului secret nu poate fi opusă de părți creditorilor dobânditorului aparent care, cu bună-credință, au notat începerea urmăririi silite în cartea funciară sau au obținut sechestru asupra bunurilor care au făcut obiectul simulației.

(2) Dacă există un conflict între creditorii înstrăinătorului aparent și creditorii dobânditorului aparent, sunt preferați cei dintâi, în cazul în care creanța lor este anterioară contractului secret.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.292. Proba simulației. Dovada simulației poate fi făcută de terți sau de creditori cu orice mijloc de probă. Părțile pot dovedi și ele simulația cu orice mijloc de probă, atunci când pretind că aceasta are caracter ilicit.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.293. Actele unilaterale. Dispozițiile referitoare la simulație se aplică în mod corespunzător și actelor juridice unilaterale destinate unei persoane determinate, care au fost simulate prin acordul dintre autorul actului și destinatarul său.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.294. Actele nepatrimoniale. Dispozițiile referitoare la simulație nu se aplică actelor juridice nepatrimoniale.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 7-a. Reprezentarea

Art. 1.295. Temeiul reprezentării. Puterea de a reprezenta poate rezulta fie din lege, fie dintr-un act juridic ori dintr-o hotărâre judecătorească, după caz.

Art. 1.296. Efecte. Contractul încheiat de reprezentant, în limitele împuternicirii, în numele reprezentatului produce efecte direct între reprezentat şi cealaltă parte.

Art. 1.297. Nearătarea calității de reprezentant. (1) Contractul încheiat de reprezentant în limita puterilor conferite, atunci când terțul contractant nu cunoştea şi nici nu ar fi trebuit să cunoască faptul că reprezentantul acționa în această calitate, îi obligă numai pe reprezentant şi pe terț, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Cu toate acestea, dacă reprezentantul, atunci când contractează cu terțul în limita puterilor conferite, pe seama unei întreprinderi, pretinde că este titularul acesteia, terțul care descoperă ulterior identitatea adevăratului titular poate să exercite şi împotriva acestuia din urmă drepturile pe care le are împotriva reprezentantului.

Art. 1.298. Capacitatea părților. În cazul reprezentării convenționale, atât reprezentatul, cât şi reprezentantul trebuie să aibă capacitatea de a încheia actul pentru care reprezentarea a fost dată.

Art. 1.299. Viciile de consimțământ. Contractul este anulabil atunci când consimțământul reprezentantului este viciat. Dacă însă viciul de consimțământ priveşte elemente stabilite de reprezentat, contractul este anulabil numai dacă voința acestuia din urmă a fost viciată.

Art. 1.300. Buna-credință. (1) Afară de cazul în care sunt relevante pentru elementele stabilite de reprezentat, buna sau reaua-credință, cunoaşterea sau necunoaşterea unei anumite împrejurări se apreciază în persoana reprezentantului.

(2) Reprezentatul de rea-credință nu poate invoca niciodată buna-credință a reprezentantului.

Art. 1.301. Forma împuternicirii. Împuternicirea nu produce efecte decât dacă este dată cu respectarea formelor cerute de lege pentru încheierea valabilă a contractului pe care reprezentantul urmează să îl încheie.

Art. 1.302. Justificarea puterii de a reprezenta. Contractantul poate întotdeauna cere reprezentantului să facă dovada puterilor încredințate de reprezentat şi, dacă reprezentarea este cuprinsă într-un înscris, să îi remită o copie a înscrisului, semnată pentru conformitate.

Art. 1.303. Conflictul de interese. Contractul încheiat de un reprezentant aflat în conflict de interese cu reprezentatul poate fi anulat la cererea reprezentatului, atunci când conflictul era cunoscut sau trebuia să fie cunoscut de contractant la data încheierii contractului.

Art. 1.304. Contractul cu sine însuşi şi dubla reprezentare. (1) Contractul încheiat de reprezentant cu sine însuşi, în nume propriu, este anulabil numai la cererea reprezentatului, cu excepţia cazului în care reprezentantul a fost împuternicit în mod expres în acest sens sau cuprinsul contractului a fost determinat în asemenea mod încât să excludă posibilitatea unui conflict de interese.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi în cazul dublei reprezentări.

Art. 1.305. Încetarea împuternicirii. Puterea de reprezentare încetează prin renunţarea de către reprezentant la împuternicire sau prin revocarea acesteia de către reprezentat.

Art. 1.306. Modificarea şi revocarea împuternicirii. Modificarea şi revocarea împuternicirii trebuie aduse la cunoştinţa terţilor prin mijloace corespunzătoare. În caz contrar, acestea nu sunt opozabile terţilor decât dacă se dovedeşte că aceştia le cunoşteau ori puteau să le cunoască în momentul încheierii contractului.

Art. 1.307. Alte cauze de încetare a puterii de a reprezenta. (1) Puterea de a reprezenta încetează prin decesul sau incapacitatea reprezentantului ori a reprezentatului, dacă din convenţie ori din natura afacerii nu rezultă contrariul.

(2) Dacă reprezentantul sau reprezentatul este persoană juridică, puterea de a reprezenta încetează la data la care persoana juridică îşi încetează existenţa.

(3) În cazul deschiderii procedurii insolvenţei asupra reprezentantului sau reprezentatului, puterea de a reprezenta încetează în condiţiile prevăzute de lege.

(4) Încetarea puterii de a reprezenta nu produce efecte în privinţa terţilor care, în momentul încheierii contractului, nu cunoşteau şi nici nu trebuiau să cunoască această împrejurare.

Art. 1.308. Obligaţiile reprezentantului la încetarea împuternicirii. (1) La încetarea puterilor încredinţate, reprezentantul este obligat să restituie reprezentatului înscrisul care constată aceste puteri.

(2) Reprezentantul nu poate reţine acest înscris drept garanţie a creanţelor sale asupra reprezentatului, dar poate să ceară o copie a înscrisului, certificată de reprezentat, cu menţiunea că puterea de reprezentare a încetat.

Art. 1.309. Lipsa sau depăşirea puterii de reprezentare. (1) Contractul încheiat de persoana care acţionează în calitate de reprezentant, însă fără a avea împuternicire sau cu depăşirea puterilor conferite, nu produce efecte între reprezentat şi terţ.

(2) Dacă însă, prin comportamentul său, reprezentatul l-a determinat pe terţul contractant să creadă în mod rezonabil că reprezentantul are puterea de a-l reprezenta şi că acţionează în limita puterilor conferite, reprezentatul nu se poate prevala faţă de terţul contractant de lipsa puterii de a reprezenta.

Art. 1.310. Răspunderea reprezentantului. Cel care încheie un contract în calitate de reprezentant, neavând împuternicire ori depăşind limitele puterilor care i-au fost încredinţate, răspunde pentru prejudiciile cauzate terţului contractant care s-a încrezut, cu bună-credinţă, în încheierea valabilă a contractului.

Art. 1.311. Ratificarea. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.309, cel în numele căruia s-a încheiat contractul poate să îl ratifice, respectând formele cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

(2) Terțul contractant poate, printr-o notificare, să acorde un termen rezonabil pentru ratificare, după a cărui împlinire contractul nu mai poate fi ratificat.

Art. 1.312. Efectele ratificării. Ratificarea are efect retroactiv, fără a afecta însă drepturile dobândite de terți între timp.

Art. 1.313. Transmisiunea facultății de a ratifica. Facultatea de a ratifica se transmite moștenitorilor.

Art. 1.314. Desființarea contractului înaintea ratificării. Terțul contractant și cel care a încheiat contractul în calitate de reprezentant pot conveni desființarea contractului cât timp acesta nu a fost ratificat.

Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului

Art. 1.315. Noțiune. (1) O parte poate să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta.

(2) Sunt exceptate cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 1.316. Forma cesiunii. Cesiunea contractului și acceptarea acesteia de către contractantul cedat trebuie încheiate în forma cerută de lege pentru validitatea contractului cedat.

Art. 1.317. Momentul cesiunii. (1) Dacă o parte a consimțit în mod anticipat ca partea cealaltă să își poată substitui un terț în raporturile născute din contract, cesiunea produce efecte față de acea parte din momentul în care substituirea îi este notificată ori, după caz, din momentul în care o acceptă.

(2) În cazul în care toate elementele contractului rezultă dintr-un înscris în care este cuprinsă clauza „la ordin" sau o altă mențiune echivalentă, dacă prin lege nu se prevede altfel, girarea înscrisului produce efectul substituirii giratarului în toate drepturile și obligațiile girantului.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară, precum și dispozițiile referitoare la transferul ori publicitatea anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Art. 1.318. Liberarea cedentului. (1) Cedentul este liberat de obligațiile sale față de contractantul cedat din momentul în care substituirea își produce efectele față de acesta.

(2) În cazul în care a declarat că nu îl liberează pe cedent, contractantul cedat se poate îndrepta împotriva acestuia atunci când cesionarul nu își execută obligațiile. În acest caz, contractantul cedat trebuie, sub sancțiunea pierderii dreptului de regres împotriva cedentului, să îi notifice neexecutarea obligațiilor de către cesionar, în termen de 15 zile de la data neexecutării sau, după caz, de la data la care a cunoscut faptul neexecutării.

Art. 1.319. Excepțiile contractantului cedat. Contractantul cedat poate opune cesionarului toate excepțiile ce rezultă din contract. Contractantul cedat nu poate invoca însă față de cesionar vicii de consimțământ, precum și orice apărări sau excepții născute din raporturile sale cu cedentul decât dacă și-a rezervat acest drept atunci când a consimțit la substituire.

Art. 1.320. Obligația de garanție. (1) Cedentul garantează validitatea contractului.

(2) Atunci când cedentul garantează executarea contractului, acesta va fi ținut ca un fideiusor pentru obligațiile contractantului cedat.

Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului

Art. 1.321. Cauzele de încetare. Contractul încetează, în condițiile legii, prin executare, acordul de voință al părților, denunțare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condiției, imposibilitate fortuită de executare, precum și din orice alte cauze prevăzute de lege.

Art. 1.322. Efectele încetării. La încetarea contractului părțile sunt liberate de obligațiile asumate. Ele pot fi însă ținute la repararea prejudiciilor cauzate și, după caz, la restituirea, în natură sau prin echivalent, a prestațiilor primite în urma încheierii contractului.

Art. 1.323. Restituirea prestațiilor. Restituirea prestațiilor primite se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Capitolul II. Actul juridic unilateral

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.324. Noțiune. Este unilateral actul juridic care presupune numai manifestarea de voință a autorului său.

Art. 1.325. Regimul juridic. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător actelor unilaterale.

Art. 1.326. Actele unilaterale supuse comunicării. (1) Actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului și ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări.

(3) Actul unilateral produce efecte din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta nu a luat cunoștință de aceasta din motive care nu îi sunt imputabile.

Secțiunea a 2-a. Actul unilateral ca izvor de obligații

Art. 1.327. Promisiunea unilaterală. (1) Promisiunea unilaterală făcută cu intenția de a se obliga independent de acceptare îl leagă numai pe autor.

(2) Destinatarul actului poate să refuze dreptul astfel născut.

(3) Dacă autorul actului nu a stipulat expres un termen, promisiunea se consideră făcută pentru o anumită durată, potrivit cu natura obligației și cu împrejurările în care a fost asumată.

Art. 1.328. Promisiunea publică de recompensă. (1) Cel care promite în mod public o recompensă în schimbul executării unei prestații este obligat să facă plata, chiar dacă prestația a fost executată fără a se cunoaşte promisiunea.

(2) Dacă prestația a fost executată de mai multe persoane împreună, recompensa se împarte între ele, potrivit contribuției fiecăreia la obținerea rezultatului, iar dacă aceasta nu se poate stabili, recompensa se împarte în mod egal.

(3) Atunci când prestația a fost executată separat de mai multe persoane, recompensa se cuvine aceleia care a comunicat cea dintâi rezultatul.

Art. 1.329. Revocarea promisiunii publice de recompensă. (1) Promisiunea poate fi revocată în aceeaşi formă în care a fost făcută publică sau într-o formă echivalentă.

(2) Revocarea nu produce efecte față de cel care, mai înainte de publicarea ei, a executat prestația.

(3) Dacă revocarea a fost făcută fără justă cauză, autorul promisiunii datorează o despăgubire echitabilă, care nu va putea depăşi recompensa promisă, celor care înainte de publicarea revocării au făcut cheltuieli în vederea executării prestației. Cu toate acestea, promitentul nu datorează despăgubiri, dacă dovedeşte că rezultatul cerut nu putea fi obținut.

(4) Dreptul la acțiunea în despăgubire se prescrie în termen de un an de la data publicării revocării.

Capitolul III. Faptul juridic licit

Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri

Art. 1.330. Condiții. (1) Există gestiune de afaceri atunci când, fără să fie obligată, o persoană, numită gerant, gestionează în mod voluntar şi oportun afacerile altei persoane, numită gerat, care nu cunoaşte existența gestiunii sau, cunoscând gestiunea, nu este în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale.

(2) Cel care, fără să ştie, lucrează în interesul altuia nu este ținut de obligațiile ce îi revin, potrivit legii, gerantului. El este îndreptățit la restituire potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză.

(3) Nu există gestiune de afaceri atunci când cel care administrează afacerile unei alte persoane acționează cu intenția de a o gratifica.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 986-987 C. civ. 1864.

Art. 1.331. Obligația de înştiințare. Gerantul trebuie să îl înştiințeze pe gerat despre gestiunea începută de îndată ce acest lucru este posibil.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.332. Continuarea gestiunii. Gestiunea de afaceri îl obligă pe gerant să continue gestiunea începută până când o poate abandona fără riscul vreunei pierderi ori până când geratul, personal sau prin reprezentant, ori, după caz, moştenitorii acestuia sunt în măsură să o preia.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 987-988 C. civ. 1864.

Art. 1.333. Continuarea gestiunii de către moştenitorii gerantului. Moştenitorii gerantului care cunosc gestiunea sunt ținuți să continue afacerile începute de acesta din urmă, în aceleaşi condiții ca şi gerantul.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.334. Diligența datorată de gerant. (1) Gerantul este dator să se îngrijească de interesele geratului cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2) Când gestiunea a urmărit să îl apere pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului cu intenție sau din culpă gravă.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 989-990 C. civ. 1864.

Art. 1.335. Obligațiile gerantului. La încetarea gestiunii, gerantul trebuie să dea socoteală geratului şi să îi remită acestuia toate bunurile obținute cu ocazia gestiunii.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.336. Actele încheiate de gerant. (1) Gerantul care acționează în nume propriu este ținut față de terții cu care a contractat, fără a limita dreptul oricăruia dintre aceştia de a se regresa împotriva geratului.

(2) Atunci când acționează în numele geratului, gerantul nu este ținut față de terții cu care a contractat decât dacă geratul nu este obligat față de aceştia.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.337. Obligațiile geratului. (1) Atunci când condițiile gestiunii de afaceri sunt întrunite, chiar dacă rezultatul nu a fost atins, geratul trebuie să ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum şi, în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de gerant, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate, şi să îl despăgubească pentru prejudiciul pe care, fără culpa sa, gerantul l-a suferit din cauza gestiunii.

(2) Geratul trebuie să execute şi obligațiile născute din actele necesare şi utile care, în numele ori în beneficiul său, au fost încheiate de gerant.

(3) Caracterul necesar sau util al actelor şi cheltuielilor se apreciază la momentul la care gerantul le-a făcut.

(4) În vederea garantării cheltuielilor necesare, gerantul are dreptul de a cere instanței, în urma unei expertize dispuse de aceasta cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanța preşedințială, înscrierea în cartea funciară a unei ipoteci legale, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 991 C. civ. 1864.

Art. 1.338. Împotrivirea beneficiarului gestiunii. (1) Cel care începe sau continuă o gestiune, cunoscând sau trebuind să cunoască împotrivirea titularului afacerii, poate cere numai restituirea cheltuielilor necesare. În acest caz, instanța, la cererea titularului afacerii, poate acorda un termen pentru executarea obligației de restituire.

(2) Cel care ignoră împotrivirea titularului este răspunzător pentru prejudiciile cauzate chiar şi din cea mai uşoară culpă.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.339. Gestiunea inoportună. Actele şi cheltuielile care, fără a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.340. Ratificarea gestiunii. În privința actelor juridice, gestiunea ratificată produce, de la data când a fost începută, efectele unui mandat.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Secțiunea a 2-a. Plata nedatorată

Art. 1.341. Noțiune. (1) Cel care plăteşte fără a datora are dreptul la restituire.

(2) Nu este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că plata s-a făcut cu intenția de a stinge o datorie proprie.

Reglementarea anterioară: art. 992 şi art. 1092 C. civ. 1864.

Art. 1.342. Plata primită cu bună-credință de creditor. (1) Restituirea nu poate fi dispusă atunci când, în urma plății, cel care a primit-o cu bună-credință a lăsat să se împlinească termenul de prescripție ori s-a lipsit, în orice mod, de titlul său de creanță sau a renunțat la garanțiile creanței.

(2) În acest caz, cel care a plătit are drept de regres împotriva adevăratului debitor în temeiul subrogației legale în drepturile creditorului plătit.

Reglementarea anterioară: art. 993 C. civ. 1864.

Art. 1.343. Restituirea plății anticipate. Ceea ce debitorul a plătit înainte de împlinirea termenului suspensiv nu se poate restitui decât atunci când plata s-a făcut prin dol sau violență. De asemenea, este supusă restituirii şi plata făcută înainte de îndeplinirea condiției suspensive.

Art. 1.344. Reguli aplicabile restituirii. Restituirea plății nedatorate se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză

Art. 1.345. Condiții. Cel care, în mod neimputabil, s-a îmbogățit fără justă cauză în detrimentul altuia este obligat la restituire, în măsura pierderii patrimoniale suferite de cealaltă persoană, dar fără a fi ținut dincolo de limita propriei sale îmbogățiri.

Art. 1.346. Îmbogățirea justificată. Îmbogățirea este justificată atunci când rezultă:

a) din executarea unei obligații valabile;

b) din neexercitarea de către cel păgubit a unui drept contra celui îmbogățit;

c) dintr-un act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal şi exclusiv, pe riscul său ori, după caz, cu intenția de a gratifica.

Art. 1.347. Condițiile şi întinderea restituirii. (1) Restituirea nu este datorată decât dacă îmbogățirea subzistă la data sesizării instanței.

(2) Cel care s-a îmbogățit este obligat la restituire, în condițiile prevăzute la art. 1.639 şi următoarele.

Art. 1.348. Caracterul subsidiar. Cererea de restituire nu poate fi admisă, dacă cel prejudiciat are dreptul la o altă acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat.

Capitolul IV. Răspunderea civilă

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.349. Răspunderea delictuală. (1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune şi să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane.

(2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, o persoană este obligată să repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa, precum şi de ruina edificiului.

(4) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte se stabileşte prin lege specială.

Reglementarea anterioară: art. 998-1003 C. civ. 1864.

Legislație conexă: Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte, republicată (M. Of. nr. 313 din 22 aprilie 2008).

Art. 1.350. Răspunderea contractuală. (1) Orice persoană trebuie să îşi execute obligațiile pe care le-a contractat.

(2) Atunci când, fără justificare, nu îşi îndeplineşte această îndatorire, ea este răspunzătoare de prejudiciul cauzat celeilalte părți şi este obligată să repare acest prejudiciu, în condițiile legii.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre părți nu poate înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale pentru a opta în favoarea altor reguli care i-ar fi mai favorabile.

Secțiunea a 2-a. Cauze exoneratoare de răspundere

Art. 1.351. Forța majoră şi cazul fortuit. (1) Dacă legea nu prevede altfel sau părțile nu convin contrariul, răspunderea este înlăturată atunci când prejudiciul este cauzat de forță majoră sau de caz fortuit.

(2) Forța majoră este orice eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil şi inevitabil.

(3) Cazul fortuit este un eveniment care nu poate fi prevăzut şi nici împiedicat de către cel care ar fi fost chemat să răspundă dacă evenimentul nu s-ar fi produs.

(4) Dacă, potrivit legii, debitorul este exonerat de răspundere contractuală pentru un caz fortuit, el este, de asemenea, exonerat şi în caz de forță majoră.

Reglementarea anterioară: art. 1083 C. civ. 1864.

Art. 1.352. Fapta victimei sau a terțului. Fapta victimei înseşi şi fapta terțului înlătură răspunderea chiar dacă nu au caracteristicile forței majore, ci doar pe cele

ale cazului fortuit, însă numai în cazurile în care, potrivit legii sau convenției părților, cazul fortuit este exonerator de răspundere.

Art. 1.353. Exercițiul drepturilor. Cel care cauzează un prejudiciu prin chiar exercițiul drepturilor sale nu este obligat să îl repare, cu excepția cazului în care dreptul este exercitat abuziv.

Legislație conexă: art. 57 C. Rom.

Art. 1.354. Alte cauze de exonerare. Victima nu poate obține repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor în mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit decât dacă dovedește intenția sau culpa gravă a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat să răspundă.

Art. 1.355. Clauze privind răspunderea. (1) Nu se poate exclude sau limita, prin convenții sau acte unilaterale, răspunderea pentru prejudiciul material cauzat altuia printr-o faptă săvârșită cu intenție sau din culpă gravă.

(2) Sunt valabile clauzele care exclud răspunderea pentru prejudiciile cauzate, printr-o simplă imprudență sau neglijență, bunurilor victimei.

(3) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate integrității fizice sau psihice ori sănătății nu poate fi înlăturată ori diminuată decât în condițiile legii.

(4) Declarația de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu nu constituie, prin ea însăși, renunțarea victimei la dreptul de a obține plata despăgubirilor.

Art. 1.356. Anunțuri privitoare la răspundere. (1) Un anunț care exclude sau limitează răspunderea contractuală, indiferent dacă este adus ori nu la cunoștința publicului, nu are niciun efect decât dacă acela care îl invocă face dovada că cel prejudiciat cunoștea existența anunțului la momentul încheierii contractului.

(2) Printr-un anunț nu poate fi exclusă sau limitată răspunderea delictuală pentru prejudiciile cauzate victimei. Un asemenea anunț poate avea însă valoarea semnalării unui pericol, fiind aplicabile, după împrejurări, dispozițiile art. 1.371 alin. (1).

Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta proprie

Art. 1.357. Condițiile răspunderii. (1) Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare.

(2) Autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai ușoară culpă.

Reglementarea anterioară: art. 998-999 C. civ. 1864.

Art. 1.358. Criterii particulare de apreciere a vinovăției. Pentru aprecierea vinovăției se va ține seama de împrejurările în care s-a produs prejudiciul, străine de persoana autorului faptei, precum și, dacă este cazul, de faptul că prejudiciul a fost cauzat de un profesionist în exploatarea unei întreprinderi.

Art. 1.359. Repararea prejudiciului constând în vătămarea unui interes. Autorul faptei ilicite este obligat să repare prejudiciul cauzat și când acesta este urmare a atingerii aduse unui interes al altuia, dacă interesul este legitim, serios și, prin felul în care se manifestă, creează aparența unui drept subiectiv.

Art. 1.360. Legitima apărare. (1) Nu datorează despăgubire cel care, fiind în legitimă apărare, a cauzat agresorului un prejudiciu.

(2) Cu toate acestea, va putea fi obligat la plata unei indemnizații adecvate şi echitabile cel care a săvârşit o infracțiune prin depăşirea limitelor legitimei apărări.

Art. 1.361. Starea de necesitate. Cel care, aflat în stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apăra pe sine ori bunurile proprii de un prejudiciu sau pericol iminent este obligat să repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză.

Art. 1.362. Obligația terțului de reparare a prejudiciului. Dacă, în cazurile prevăzute la art. 1.360 alin. (2) şi art. 1.361, fapta păgubitoare a fost săvârşită în interesul unei terțe persoane, cel prejudiciat se va îndrepta împotriva acesteia în temeiul îmbogățirii fără justă cauză.

Art. 1.363. Divulgarea secretului comercial. O persoană se poate exonera de răspundere pentru prejudiciul cauzat prin divulgarea secretului comercial dovedind că divulgarea a fost impusă de împrejurări grave ce priveau sănătatea sau siguranța publică.

Legea de aplicare:

Art. 110[1]. Clauza exoneratoare de răspundere prevăzută la art. 1.363 din Codul civil privitoare la divulgarea secretului comercial sau profesional de care sunt ținuți profesioniştii se aplică atât în cazul răspunderii delictuale pentru fapta proprie, cât şi în cazul răspunderii contractuale.

Art. 1.364. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului nu îl exonerează de răspundere pe cel care putea să îşi dea seama de caracterul ilicit al faptei sale săvârşite în asemenea împrejurări.

Art. 1.365. Efectele hotărârii penale. Instanța civilă nu este legată de dispozițiile legii penale şi nici de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce priveşte existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.

Legislație conexă: art. 28 din noul Cod de procedură penală (M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010).

Art. 1.366. Răspunderea minorului şi a celui pus sub interdicție judecătorească. (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau persoana pusă sub interdicție judecătorească nu răspunde de prejudiciul cauzat, dacă nu se dovedeşte discernământul său la data săvârşirii faptei.

(2) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani răspunde de prejudiciul cauzat, în afară de cazul în care dovedeşte că a fost lipsit de discernământ la data săvârşirii faptei.

Art. 1.367. Răspunderea altor persoane lipsite de discernământ. (1) Cel care a cauzat un prejudiciu nu este răspunzător dacă în momentul în care a săvârşit fapta păgubitoare era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a minții care l-a pus în neputință de a-şi da seama de urmările faptei sale.

(2) Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este răspunzător, dacă starea vremelnică de tulburare a minții a fost provocată de el însuşi, prin beția produsă de alcool, de stupefiante sau de alte substanțe.

Art. 1.368. Obligația subsidiară de indemnizare a victimei. (1) Lipsa discernământului nu îl scuteşte pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizații către victimă ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea.

(2) Indemnizația va fi stabilită într-un cuantum echitabil, ținându-se seama de starea patrimonială a părților.

Art. 1.369. Răspunderea altor persoane. (1) Cel care l-a îndemnat sau l-a determinat pe altul să cauzeze un prejudiciu, l-a ajutat în orice fel să îl pricinuiască sau, cu bună ştiință, a tăinuit bunuri ce proveneau dintr-o faptă ilicită ori a tras foloase din prejudicierea altuia răspunde solidar cu autorul faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în privința celui care, în orice fel, a împiedicat ori a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite.

Art. 1.370. Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite. Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă.

Art. 1.371. Vinovăția comună. Pluralitatea de cauze. (1) În cazul în care victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deşi putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi ținut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul în care la cauzarea prejudiciului au contribuit atât fapta săvârşită de autor, cu intenție sau din culpă, cât şi forța majoră, cazul fortuit ori fapta terțului pentru care autorul nu este obligat să răspundă.

Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru fapta altuia

Art. 1.372. Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție. (1) Cel care în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri judecătoreşti este obligat să supravegheze un minor sau o persoană pusă sub interdicție răspunde de prejudiciul cauzat altuia de către aceste din urmă persoane.

(2) Răspunderea subzistă chiar în cazul când făptuitorul, fiind lipsit de discernământ, nu răspunde pentru fapta proprie.

(3) Cel obligat la supraveghere este exonerat de răspundere numai dacă dovedeşte că nu a putut împiedica fapta prejudiciabilă. În cazul părinților sau, după caz, al tutorilor, dovada se consideră a fi făcută numai dacă ei probează că fapta copilului constituie urmarea unei alte cauze decât modul în care şi-au îndeplinit îndatoririle decurgând din exercițiul autorității părinteşti.

Reglementarea anterioară: art. 1000 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.373. Răspunderea comitenților pentru prepuşi. (1) Comitentul este obligat să repare prejudiciul cauzat de prepuşii săi ori de câte ori fapta săvârşită de aceştia are legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

(2) Este comitent cel care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită direcția, supravegherea şi controlul asupra celui care îndeplineşte anumite funcții sau însărcinări în interesul său ori al altuia.

(3) Comitentul nu răspunde dacă dovedeşte că victima cunoştea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârşirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

Reglementarea anterioară: art. 1000 alin. (3) C. civ. 1864.

Art. 1.374. Corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane. (1) Părinții nu răspund dacă fac dovada că sunt îndeplinite cerințele răspunderii persoanei care avea obligația de supraveghere a minorului.

(2) Nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârşită de minorul care avea calitatea de prepus. Cu toate acestea, în cazul în care comitentul este părintele minorului care a săvârşit fapta ilicită, victima are dreptul de a opta asupra temeiului răspunderii.

Secțiunea a 5-a. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri

Art. 1.375. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale. Proprietarul unui animal sau cel care se serveşte de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa.

Reglementarea anterioară: art. 1001 C. civ. 1864.

Art. 1.376. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri. (1) Oricine este obligat să repare, independent de orice culpă, prejudiciul cauzat de lucrul aflat sub paza sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul coliziunii unor vehicule sau în alte cazuri similare. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, sarcina reparării tuturor prejudiciilor va reveni numai celui a cărui faptă culpabilă întruneşte, față de ceilalți, condițiile forței majore.

Reglementarea anterioară: art. 1000 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.377. Noțiunea de pază. În înțelesul dispozițiilor art. 1.375 şi 1.376, are paza animalului sau a lucrului proprietarul ori cel care, în temeiul unei dispoziții legale sau al unui contract ori chiar numai în fapt, exercită în mod independent controlul şi supravegherea asupra animalului sau a lucrului şi se serveşte de acesta în interes propriu.

Art. 1.378. Răspunderea pentru ruina edificiului. Proprietarul unui edificiu sau al unei construcții de orice fel este obligat să repare prejudiciul cauzat prin

ruina lor ori prin desprinderea unor părți din ele, dacă aceasta este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție.

Reglementarea anterioară: art. 1002 C. civ. 1864.

Art. 1.379. Alte cazuri de răspundere. (1) Cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.

(2) Dacă, în cazul prevăzut la alin. (1), sunt îndeplinite şi condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de opțiune în vederea reparării prejudiciului.

Art. 1.380. Cauze de exonerare. În cazurile prevăzute la art. 1.375, 1.376, 1.378 şi 1.379 nu există obligație de reparare a prejudiciului, atunci când acesta este cauzat exclusiv de fapta victimei înseşi ori a unui terț sau este urmarea unui caz de forță majoră.

Secțiunea a 6-a. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale

Art. 1.381. Obiectul reparației. (1) Orice prejudiciu dă dreptul la reparație.

(2) Dreptul la reparație se naşte din ziua cauzării prejudiciului, chiar dacă acest drept nu poate fi valorificat imediat.

(3) Dreptului la reparație îi sunt aplicabile, de la data naşterii sale, toate dispozițiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea şi stingerea obligațiilor.

Art. 1.382. Răspunderea solidară. Cei care răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt ținuți solidar la reparație față de cel prejudiciat.

Reglementarea anterioară: art. 1003 C. civ. 1864.

Art. 1.383. Raporturile dintre debitori. Între cei care răspund solidar, sarcina reparației se împarte proporțional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărți sarcina reparației, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului.

Art. 1.384. Dreptul de regres. (1) Cel care răspunde pentru fapta altuia se poate întoarce împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu excepția cazului în care acesta din urmă nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat.

(2) Când cel care răspunde pentru fapta altuia este statul, Ministerul Finanțelor Publice se va întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară, împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, în măsura în care acesta din urmă este răspunzător, potrivit legii speciale, pentru producerea acelui prejudiciu.

(3) Dacă prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind răspunzător pentru fapta uneia dintre ele, a plătit despăgubirea se poate întoarce şi împotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, dacă va fi cazul, împotriva celor care răspund pentru acestea. În toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depăşeşte partea ce revine persoanei pentru care

se răspunde şi nu poate depăşi partea din despăgubire ce revine fiecăreia dintre persoanele împotriva cărora se exercită regresul.

(4) În toate cazurile, cel care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei sale contribuţii la cauzarea prejudiciului.

Art. 1.385. Întinderea reparaţiei. (1) Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Se vor putea acorda despăgubiri şi pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică.

(3) Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câştigul pe care în condiţii obişnuite el ar fi putut să îl realizeze şi de care a fost lipsit, precum şi cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(4) Dacă fapta ilicită a determinat şi pierderea şansei de a obţine un avantaj sau de a evita o pagubă, reparaţia va fi proporţională cu probabilitatea obţinerii avantajului ori, după caz, a evitării pagubei, ţinând cont de împrejurări şi de situaţia concretă a victimei.

Art. 1.386. Formele reparaţiei. (1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situaţiei anterioare, iar dacă aceasta nu este cu putinţă ori dacă victima nu este interesată de reparaţia în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilite prin acordul părţilor sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească.

(2) La stabilirea despăgubirii se va avea în vedere, dacă prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.

(3) Dacă prejudiciul are un caracter de continuitate, despăgubirea se acordă sub formă de prestaţii periodice.

(4) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau suprimată, dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micşorat ori a încetat.

Art. 1.387. Vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii. (1) În caz de vătămare a integrităţii corporale sau a sănătăţii unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în condiţiile art. 1.388 şi 1.389, după caz, echivalentul câştigului din muncă de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească, prin efectul pierderii sau reducerii capacităţii sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de îngrijire medicală şi, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viaţă ale celui păgubit, precum şi orice alte prejudicii materiale.

(2) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câştigului din muncă se acordă, ţinându-se seama şi de sporirea nevoilor de viaţă ale celui prejudiciat, sub formă de prestaţii băneşti periodice. La cererea victimei, instanţa va putea acorda despăgubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale.

(3) În toate cazurile, instanţa va putea acorda celui păgubit o despăgubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente.

Art. 1.388. Stabilirea pierderii şi a nerealizării câştigului din muncă. (1) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câştigului din muncă se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din muncă al celui păgubit din ultimul an înainte de pierderea sau reducerea capacităţii sale de muncă ori, în lipsă, pe baza venitului

lunar net pe care l-ar fi putut realiza, ținându-se seama de calificarea profesională pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregătirii pe care era în curs să o primească.

(2) Cu toate acestea, dacă cel păgubit face dovada posibilității obținerii unui venit din muncă mai mare în baza unui contract încheiat în ultimul an, iar acesta nu a fost pus în executare, se va ține seama în stabilirea despăgubirii de aceste venituri.

(3) Dacă cel păgubit nu avea o calificare profesională şi nici nu era în curs să o primească, despăgubirea se va stabili pe baza salariului minim net pe economie.

Art. 1.389. Vătămarea minorului. (1) Dacă cel care a suferit vătămarea integrității corporale sau a sănătății este un minor, despăgubirea stabilită potrivit prevederilor art. 1.388 alin. (1) va fi datorată de la data când, în mod normal, minorul şi-ar fi terminat pregătirea profesională pe care o primea.

(2) Până la acea dată, dacă minorul avea un câştig la momentul vătămării, despăgubirea se va stabili pe baza câştigului de care a fost lipsit, iar dacă nu avea un câştig, potrivit dispozițiilor art. 1.388, care se aplică în mod corespunzător. Această din urmă despăgubire va fi datorată de la data când minorul a împlinit vârsta prevăzută de lege pentru a putea fi parte într-un raport de muncă.

Art. 1.390. Persoana îndreptățită la despăgubire în caz de deces. (1) Despăgubirea pentru prejudiciile cauzate prin decesul unei persoane se cuvine numai celor îndreptățiți, potrivit legii, la întreținere din partea celui decedat.

(2) Cu toate acestea, instanța, ținând seama de împrejurări, poate acorda despăgubire şi celui căruia victima, fără a fi obligată de lege, îi presta întreținere în mod curent.

(3) La stabilirea despăgubirii se va ține seama de nevoile celui păgubit, precum şi de veniturile pe care, în mod normal, cel decedat le-ar fi avut pe timpul pentru care s-a acordat despăgubirea. Dispozițiile art. 1.387-1.389 se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.391. Repararea prejudiciului nepatrimonial. (1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată şi o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială şi socială.

(2) Instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor şi soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum şi oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu.

(3) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalității oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(4) Dreptul la despăgubire, recunoscut potrivit dispozițiilor prezentului articol, nu trece la moştenitori. Aceştia îl pot însă exercita, dacă acțiunea a fost pornită de defunct.

(5) Dispozițiile art. 253-256 rămân aplicabile.

Art. 1.392. Cheltuieli de îngrijire a sănătății. Cheltuieli de înmormântare. Cel care a făcut cheltuieli pentru îngrijirea sănătății victimei sau, în caz de deces al

acesteia, pentru înmormântare are dreptul la înapoierea lor de la cel care răspunde pentru fapta ce a prilejuit aceste cheltuieli.

Art. 1.393. Despăgubirea în raport cu ajutorul şi pensia. (1) Dacă în cadrul asigurărilor sociale s-a recunoscut dreptul la un ajutor sau la o pensie, reparaţia este datorată numai în măsura în care paguba suferită prin vătămare sau moarte depăşeşte ajutorul ori pensia.

(2) Cât timp ajutorul sau pensia nu a fost efectiv acordată sau, după caz, refuzată celui păgubit, instanţa nu îl poate obliga pe cel chemat să răspundă decât la o despăgubire provizorie, în condiţiile dispoziţiilor art. 1.387 alin. (3).

Art. 1.394. Prorogarea termenului prescripţiei. În toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescripţii mai lungi decât cea civilă, termenul de prescripţie a răspunderii penale se aplică şi dreptului la acţiunea în răspundere civilă.

Legislaţie conexă: art. 154 din noul Cod penal (M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009).

Art. 1.395. Suspendarea prescripţiei. Prescripţia dreptului la acţiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptăţit la reparaţie.

Titlul III. Modalităţile obligaţiilor

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1.396. Categorii de obligaţii. (1) Obligaţiile pot fi pure şi simple, obligaţii simple sau afectate de modalităţi.

(2) Obligaţiile pure şi simple nu sunt susceptibile de modalităţi.

Art. 1.397. Obligaţii simple. (1) Obligaţia simplă nu este afectată de termen sau condiţie şi poate fi executată imediat, din proprie iniţiativă sau la cererea creditorului.

(2) Obligaţia este simplă, iar nu condiţională, dacă eficacitatea sau desfiinţarea ei depinde de un eveniment care, fără ca părţile să ştie, avusese deja loc în momentul în care debitorul s-a obligat sub condiţie.

Art. 1.398. Obligaţii afectate de modalităţi. Obligaţiile pot fi afectate de termen sau condiţie.

Capitolul II. Condiţia

Art. 1.399. Obligaţia condiţională. Este afectată de condiţie obligaţia a cărei eficacitate sau desfiinţare depinde de un eveniment viitor şi nesigur.

Reglementarea anterioară: art. 1004 C. civ. 1864.

Art. 1.400. Condiția suspensivă. Condiția este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligației.

Reglementarea anterioară: art. 1017 C. civ. 1864.

Art. 1.401. Condiția rezolutorie. (1) Condiția este rezolutorie atunci când îndeplinirea ei determină desființarea obligației.

(2) Până la proba contrară, condiția se prezumă a fi rezolutorie ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar putea îndeplini.

Reglementarea anterioară: art. 1019 şi art. 1020 C. civ. 1864.

Art. 1.402. Condiția imposibilă, ilicită sau imorală. Condiția imposibilă, contrară legii sau bunelor moravuri este considerată nescrisă, iar dacă este însăşi cauza contractului, atrage nulitatea absolută a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 1008, art. 1009 C. civ. 1864.

Art. 1.403. Condiția pur potestativă. Obligația contractată sub o condiție suspensivă ce depinde exclusiv de voința debitorului nu produce niciun efect.

Reglementarea anterioară: art. 1010 C. civ. 1864.

Art. 1.404. Constatarea îndeplinirii condiției. (1) Îndeplinirea condiției se apreciază după criteriile stabilite de părți sau pe care acestea este probabil să le fi avut în vedere după împrejurări.

(2) Când obligația este contractată sub condiția producerii unui eveniment într-un anumit termen, condiția este socotită neîndeplinită dacă termenul s-a împlinit fără ca evenimentul să se producă. În lipsa unui termen, condiția se consideră neîndeplinită numai atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(3) Atunci când obligația este contractată sub condiția că un eveniment nu se va produce într-un anumit termen, condiția se consideră îndeplinită dacă este sigur că evenimentul nu se va produce. În lipsa unui termen, condiția nu se consideră îndeplinită decât atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(4) Partea interesată poate cere oricând instanței să constate îndeplinirea sau neîndeplinirea condiției.

Reglementarea anterioară: art. 1011, art. 1012 şi art. 1013 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 35 NCPC.

Art. 1.405. Determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii condiției. (1) Condiția se consideră îndeplinită dacă debitorul obligat sub această condiție împiedică realizarea ei.

(2) Condiția se consideră neîndeplinită dacă partea interesată de îndeplinirea condiției determină, cu rea-credință, realizarea evenimentului.

Reglementarea anterioară: art. 1014 C. civ. 1864.

Art. 1.406. Renunțarea la condiție. (1) Partea în al cărei interes exclusiv a fost stipulată condiția este liberă să renunțe unilateral la aceasta atât timp cât condiția nu s-a îndeplinit.

(2) Renunțarea la condiție face ca obligația să fie simplă.

Art. 1.407. Efectele îndeplinirii condiției. (1) Condiția îndeplinită este prezumată a produce efecte retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul.

(2) În cazul contractelor cu executare continuă sau succesivă afectate de o condiție rezolutorie, îndeplinirea acesteia, în lipsa unei stipulații contrare, nu are niciun efect asupra prestațiilor deja executate.

(3) Atunci când condiția suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca şi cum obligația ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub condiție suspensivă sunt valabile şi, în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor.

(4) Atunci când condiția rezolutorie produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, fiecare dintre părți este obligată să restituie celeilalte prestațiile pe care le-a primit în temeiul obligației ca şi cum aceasta nu ar fi existat niciodată. Dispozițiile privitoare la restituirea prestațiilor se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 1015 C. civ. 1864.

Art. 1.408. Transmiterea obligației condiționale. (1) Obligația afectată de condiție este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind însă supuse aceleiaşi condiții.

(2) Obligația afectată de condiție se poate prelua, dispozițiile art. 1.599-1.608 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.409. Actele conservatorii. Creditorul poate, chiar înainte de îndeplinirea condiției, să facă orice acte de conservare a dreptului său.

Reglementarea anterioară: art. 1016 C. civ. 1864.

Art. 1.410. Fructele culese înaintea îndeplinirii condiției. În lipsă de stipulație sau prevedere legală contrară, fructele culese ori încasate înaintea îndeplinirii condiției se cuvin proprietarului sub condiție rezolutorie.

Capitolul III. Termenul

Art. 1.411. Obligația afectată de termen. (1) Obligația este afectată de termen atunci când executarea sau stingerea ei depinde de un eveniment viitor şi sigur.

(2) Termenul poate fi stabilit de părți sau de instanță ori prevăzut de lege.

Art. 1.412. Categorii de termene. (1) Termenul este suspensiv atunci când, până la împlinirea lui, este amânată scadența obligației.

(2) Termenul este extinctiv atunci când, la împlinirea lui, obligația se stinge.

Art. 1.413. Beneficiul termenului. (1) Termenul profită debitorului, afară de cazul când din lege, din voința părților sau din împrejurări rezultă că a fost stipulat în favoarea creditorului sau a ambelor părți.

(2) Cel ce are beneficiul exclusiv al termenului poate renunța oricând la acesta, fără consimțământul celeilalte părți.

Reglementarea anterioară: art. 1024 C. civ. 1864.

Art. 1.414. Efectul termenului suspensiv. Ceea ce este datorat cu termen nu se poate cere înainte de împlinirea acestuia, dar ceea ce s-a executat de bunăvoie şi în cunoştință de cauză înainte de împlinirea termenului nu este supus restituirii.

Reglementarea anterioară: art. 1023 C. civ. 1864.

Art. 1.415. Stabilirea judiciară a termenului. (1) Atunci când părțile convin să amâne stabilirea termenului sau lasă uneia dintre ele sarcina de a-l stabili şi când, după o durată rezonabilă de timp, termenul nu a fost încă stabilit, instanța poate, la cererea uneia dintre părți, să fixeze termenul ținând seama de natura obligației, de situația părților şi de orice alte împrejurări.

(2) Instanța poate, de asemenea, să fixeze termenul atunci când, prin natura sa, obligația presupune un termen şi nu există nicio convenție prin care acesta să poată fi determinat.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului se soluționează potrivit regulilor aplicabile ordonanței președințiale, fiind supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Legea de aplicare:

Art. 110[2]. Dispozițiile art. 1.415 din Codul civil sunt aplicabile ori de câte ori, potrivit legii sau contractului, debitorul sau, după caz, titularul unui drept ori facultăți trebuie să execute o obligație sau o prestație, să accepte ori să exercite un drept sau o facultate ori, după caz, să adere la un contract, deşi nici legea şi nici contractul nu prevăd un termen în acest scop.

Art. 1.416. Calculul termenelor. Calculul termenelor, indiferent de durata şi izvorul lor, se face potrivit regulilor stabilite în titlul III din cartea a VI-a.

Art. 1.417. Decăderea din beneficiul termenului. (1) Debitorul decade din beneficiul termenului dacă se află în stare de insolvabilitate sau, după caz, de insolvență declarată în condițiile legii, precum şi atunci când, cu intenție sau dintr-o culpă gravă, diminuează prin fapta sa garanțiile constituite în favoarea creditorului sau nu constituie garanțiile promise.

(2) În sensul prevederilor alin. (1), starea de insolvabilitate rezultă din inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus, potrivit legii, executării silite, față de valoarea totală a datoriilor exigibile. Dacă prin lege nu se prevede altfel, această stare se constată de instanță, care, în acest scop, poate ține seama de anumite împrejurări, precum dispariția intempestivă a debitorului, neplata unor datorii devenite scadente, declanşarea împotriva sa a unei proceduri de executare silită şi altele asemenea.

(3) Decăderea din beneficiul termenului poate fi cerută şi atunci când, din culpa sa, debitorul ajunge în situația de a nu mai satisface o condiție considerată esențială

de creditor la data încheierii contractului. În acest caz, este necesar să se fi stipulat expres caracterul esențial al condiției și posibilitatea sancțiunii decăderii, precum și să fi existat un interes legitim pentru creditor să considere condiția respectivă drept esențială.

Reglementarea anterioară: art. 1025 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 36 alin. (1) din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015).

Art. 1.418. Exigibilitatea anticipată. Renunțarea la termen sau decăderea din beneficiul termenului face ca obligația să devină de îndată exigibilă.

Art. 1.419. Inopozabilitatea decăderii din termen. Decăderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabilă celorlalți codebitori.

Art. 1.420. Nerealizarea evenimentului. Dacă un eveniment pe care părțile îl consideră ca fiind un termen nu se realizează, obligația devine exigibilă în ziua în care evenimentul ar fi trebuit în mod normal să se producă. În acest caz, sunt aplicabile prevederile prezentului capitol.

Legea de aplicare:
Art. 111. Dispozițiile art. 1.420 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterioară acelei date.

Titlul IV. Obligațiile complexe

Capitolul I. Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile

Art. 1.421. Categorii. Obligațiile pot fi divizibile sau indivizibile.

Art. 1.422. Obligația divizibilă. (1) Obligația este divizibilă între mai mulți debitori atunci când aceștia sunt obligați față de creditor la aceeași prestație, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligației decât separat și în limita părții sale din datorie.

(2) Obligația este divizibilă între mai mulți creditori atunci când fiecare dintre aceștia nu poate să ceară de la debitorul comun decât executarea părții sale din creanță.

Art. 1.423. Prezumția de egalitate. Dacă prin lege ori prin contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligații divizibile sunt ținuți față de creditor în părți egale. Această regulă se aplică, în mod similar, și în privința creditorilor.

Art. 1.424. Prezumția de divizibilitate. Excepții. Obligația este divizibilă de plin drept, cu excepția cazului în care indivizibilitatea a fost stipulată în mod expres ori obiectul obligației nu este, prin natura sa, susceptibil de divizare materială sau intelectuală.

Reglementarea anterioară: art. 1057-1058 C. civ. 1864.

Art. 1.425. Efectele obligației indivizibile. (1) Obligația indivizibilă nu se divide între debitori, între creditori şi nici între moştenitorii acestora.

(2) Fiecare dintre debitori sau dintre moştenitorii acestora poate fi constrâns separat la executarea întregii obligații şi, respectiv, fiecare dintre creditori sau dintre moştenitorii acestora poate cere executarea integrală.

Reglementarea anterioară: art. 1062-1064 C. civ. 1864.

Art. 1.426. Solidaritatea şi indivizibilitatea. (1) Solidaritatea debitorilor sau creditorilor nu atrage, prin ea însăşi, indivizibilitatea obligațiilor.

(2) În lipsă de stipulație contrară, creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt legați solidar.

Reglementarea anterioară: art. 1059 C. civ. 1864.

Art. 1.427. Divizibilitatea obligației între moştenitori. Obligația divizibilă prin natura ei care nu are decât un singur debitor şi un singur creditor trebuie să fie executată între aceştia ca şi cum ar fi indivizibilă, însă ea rămâne divizibilă între moştenitorii fiecăruia dintre ei.

Reglementarea anterioară: art. 1060 şi art. 1061 C. civ. 1864.

Art. 1.428. Executarea în natură. Când executarea obligației indivizibile are loc în natură, fiecare creditor nu poate cere şi primi prestația datorată decât în întregime.

Art. 1.429. Restituirea prestațiilor. Obligația de restituire a prestațiilor efectuate în temeiul unei obligații indivizibile este divizibilă, afară de cazul în care indivizibilitatea obligației de restituire rezultă din chiar natura ei.

Art. 1.430. Daunele-interese. (1) Obligația de a executa prin echivalent o obligație indivizibilă este divizibilă.

(2) Daunele-interese suplimentare nu pot fi cerute decât debitorului vinovat de neexecutarea obligației. Ele se cuvin creditorilor numai în proporție cu partea din creanță ce revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.431. Existența mai multor creditori. (1) Creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt prezumați a-şi fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru ceilalți în privința creanței.

(2) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează față de un creditor nu stinge obligația decât pentru partea din creanță ce revine acestuia. Față de ceilalți creditori, debitorul rămâne obligat pentru tot.

(3) Debitorul care a plătit celorlalți creditori este îndreptățit să primească de la aceştia echivalentul părții din obligație cuvenite creditorului care a consimțit la stingerea creanței sau față de care aceasta a operat.

Reglementarea anterioară: art. 1064 C. civ. 1864.

Art. 1.432. Existența mai multor debitori. (1) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează în privința unui debitor

stinge obligația indivizibilă și îi liberează pe ceilalți debitori, aceştia rămânând însă ținuți să plătească celui dintâi echivalentul părților lor.

(2) Creditorul poate să ceară oricăruia dintre debitori executarea întregii obligații, oricare ar fi partea din obligație ce revine acestuia. Creditorul poate, de asemenea, să ceară ca toți debitorii să efectueze plata în același timp.

(3) Debitorul chemat în judecată pentru totalitatea obligației poate cere un termen pentru a-i introduce în cauză pe ceilalți debitori, cu excepția cazului în care prestația nu poate fi realizată decât de cel chemat în judecată, care, în acest caz, poate fi obligat să execute singur întreaga prestație, având însă drept de regres împotriva celorlalți debitori.

(4) Punerea în întârziere a unuia dintre debitori, de drept sau la cererea creditorului, nu produce efecte împotriva celorlalți debitori.

(5) Îndată ce cauza indivizibilității încetează, obligația devine divizibilă.

Reglementarea anterioară: art. 1065 C. civ. 1864.

Art. 1.433. Prescripția. (1) Suspendarea prescripției față de unul dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

(2) Tot astfel, întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

Capitolul II. Obligațiile solidare

Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori

Art. 1.434. Solidaritatea dintre creditori. (1) Obligația solidară conferă fiecărui creditor dreptul de a cere executarea întregii obligații și de a da chitanță liberatorie pentru tot.

(2) Executarea obligației în beneficiul unuia dintre creditorii solidari îl liberează pe debitor în privința celorlalți creditori solidari.

Reglementarea anterioară: art. 1034 C. civ. 1864.

Art. 1.435. Izvorul solidarității. Solidaritatea dintre creditori nu există decât dacă este stipulată în mod expres.

Art. 1.436. Reprezentarea reciprocă a creditorilor. (1) Creditorii solidari sunt prezumați a-și fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru gestionarea și satisfacerea interesului lor comun.

(2) Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimți la reducerea ori înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creanței ori ar prejudicia în orice alt mod interesele celorlalți creditori sunt inopozabile acestora din urmă.

(3) Hotărârea judecătorească obținută de unul dintre creditori împotriva debitorului comun profită și celorlalți creditori.

(4) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea debitorului comun nu poate fi invocată și împotriva creditorilor care nu au fost parte în proces.

Reglementarea anterioară: art. 1038 C. civ. 1864.

Art. 1.437. Alegerea debitorului. Debitorul poate plăti, la alegerea sa, oricăruia dintre creditorii solidari, liberându-se astfel față de toți, însă numai atât timp cât niciunul dintre creditori nu l-a urmărit în justiție. În acest din urmă caz, debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului reclamant.

Reglementarea anterioară: art. 1035 C. civ. 1864.

Art. 1.438. Compensația. Debitorul poate opune unui creditor solidar compensația care a operat în raport cu un alt creditor solidar, însă numai în proporție cu partea din creanță ce revine acestuia din urmă.

Art. 1.439. Confuziunea. Dacă unul dintre creditorii solidari dobândește și calitatea de debitor, confuziunea nu stinge creanța solidară decât în proporție cu partea din creanță ce îi revine acelui creditor. Ceilalți creditori solidari își păstrează dreptul de regres împotriva creditorului în persoana căruia a operat confuziunea, proporțional cu partea din creanță ce îi revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.440. Remiterea de datorie. Remiterea de datorie consimțită de unul dintre creditorii solidari nu îl liberează pe debitor decât pentru partea din creanță ce îi revine acelui creditor.

Art. 1.441. Prescripția. (1) Suspendarea prescripției în folosul unuia dintre creditorii solidari poate fi invocată și de către ceilalți creditori solidari.

(2) Întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii solidari profită tuturor creditorilor solidari.

Reglementarea anterioară: art. 1036 C. civ. 1864.

Art. 1.442. Divizibilitatea obligației între moștenitori. Obligația în favoarea unui creditor solidar se împarte de drept între moștenitorii săi.

Secțiunea a 2-a. Obligațiile solidare între debitori

§1. Dispoziții generale

Art. 1.443. Solidaritatea dintre debitori. Obligația este solidară între debitori atunci când toți sunt obligați la aceeași prestație, astfel încât fiecare poate să fie ținut separat pentru întreaga obligație, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi liberează pe ceilalți față de creditor.

Reglementarea anterioară: art. 1039 C. civ. 1864.

Art. 1.444. Obligațiile solidare afectate de modalități. Există solidaritate chiar dacă debitorii sunt obligați sub modalități diferite.

Reglementarea anterioară: art. 1040 C. civ. 1864.

Art. 1.445. Izvoarele solidarității. Solidaritatea dintre debitori nu se prezumă. Ea nu există decât atunci când este stipulată expres de părți ori este prevăzută de lege.

Reglementarea anterioară: art. 1041 C. civ. 1864.

Art. 1.446. Prezumție de solidaritate. Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară: art. 42 C. com.

§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

I. Efectele principale în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

Art. 1.447. Drepturile creditorului. (1) Creditorul poate cere plata oricăruia dintre debitorii solidari, fără ca acesta să îi poată opune beneficiul de diviziune.

(2) Urmărirea pornită contra unuia dintre debitorii solidari nu îl împiedică pe creditor să se îndrepte împotriva celorlalți codebitori. Debitorul urmărit poate însă cere introducerea în cauză a celorlalți codebitori.

Reglementarea anterioară: art. 1042 şi art. 1043 C. civ. 1864.

Art. 1.448. Excepții şi apărări contra creditorului comun. (1) Debitorul solidar poate să opună creditorului toate mijloacele de apărare care îi sunt personale, precum şi pe cele care sunt comune tuturor codebitorilor. El nu poate însă folosi mijloacele de apărare care sunt pur personale altui codebitor.

(2) Debitorul solidar care, prin fapta creditorului, este lipsit de o garanție sau de un drept pe care ar fi putut să îl valorifice prin subrogație este liberat de datorie până la concurența valorii acelor garanții sau drepturi.

Reglementarea anterioară: art. 1047 C. civ. 1864.

Art. 1.449. Prescripția. (1) Suspendarea şi întreruperea prescripției față de unul dintre debitorii solidari produc efecte şi față de ceilalți codebitori.

(2) Întreruperea prescripției față de un moştenitor al debitorului solidar nu produce efecte față de ceilalți codebitori decât pentru partea acelui moştenitor, chiar dacă este vorba despre o creanță ipotecară.

Reglementarea anterioară: art. 1045 C. civ. 1864.

Art. 1.450. Compensația. (1) Compensația nu operează între creditor şi un debitor solidar decât în limita părții din datorie ce revine acestuia din urmă.

(2) În acest caz, ceilalți codebitori nu sunt ținuți solidar decât pentru partea rămasă din datorie după ce a operat compensația.

Art. 1.451. Remiterea de datorie. (1) Remiterea de datorie consimțită unuia dintre debitorii solidari nu îi liberează pe ceilalți codebitori, cu excepția cazului în care creditorul declară aceasta în mod expres sau remite de bunăvoie debitorului originalul înscrisului sub semnătură privată constatator al creanței. Dacă unui

codebitor îi este remis originalul înscrisului autentic constatator al creanței, creditorul poate dovedi că nu a consimțit remiterea de datorie decât în privința acelui debitor.

(2) Dacă remiterea de datorie s-a făcut numai în favoarea unuia dintre codebitorii solidari, ceilalți rămân ținuți solidar față de creditor, dar cu scăderea părții din datorie pentru care a operat remiterea. Cu toate acestea, ei continuă să răspundă pentru tot atunci când, la data remiterii de datorie, creditorul şi-a rezervat în mod expres această posibilitate, caz în care ceilalți codebitori îşi păstrează dreptul de regres împotriva debitorului beneficiar al remiterii de datorie.

Art. 1.452. Confuziunea. Confuziunea îi liberează pe ceilalți codebitori solidari pentru partea aceluia care reuneşte în persoana sa calitățile de creditor şi debitor al obligației solidare.

Reglementarea anterioară: art. 1048 C. civ. 1864.

Art. 1.453. Renunțarea la solidaritate. (1) Renunțarea la solidaritate în privința unuia dintre codebitorii solidari nu afectează existența obligației solidare în raport cu ceilalți. Codebitorul solidar care beneficiază de renunțarea la solidaritate rămâne ținut pentru partea sa atât față de creditor, cât şi față de ceilalți codebitori în cazul regresului acestora din urmă.

(2) Renunțarea la solidaritate trebuie să fie expresă.

(3) De asemenea, creditorul renunță la solidaritate atunci când:

a) fără a-şi rezerva beneficiul solidarității în raport cu debitorul solidar care a făcut plata, menționează în chitanță că plata reprezintă partea acestuia din urmă din obligația solidară. Dacă plata are ca obiect numai o parte din dobânzi, renunțarea la solidaritate nu se întinde şi asupra dobânzilor neplătite ori asupra capitalului decât dacă plata separată a dobânzilor, astfel menționată în chitanță, se face timp de 3 ani;

b) îl cheamă în judecată pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea având acest obiect este admisă.

Reglementarea anterioară: art. 1049-1051 C. civ. 1864.

II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

Art. 1.454. Imposibilitatea executării obligației în natură. (1) Atunci când executarea în natură a unei obligații devine imposibilă din fapta unuia sau mai multor debitori solidari sau după ce aceştia au fost puşi personal în întârziere, ceilalți codebitori nu sunt liberați de obligația de a-i plăti creditorului prin echivalent, însă nu răspund de daunele-interese suplimentare care i s-ar cuveni.

(2) Creditorul nu poate cere daune-interese suplimentare decât codebitorilor solidari din a căror culpă obligația a devenit imposibil de executat în natură, precum şi celor care se aflau în întârziere atunci când obligația a devenit imposibil de executat.

Reglementarea anterioară: art. 1044 C. civ. 1864.

Art. 1.455. Efectele hotărârii judecătoreşti. (1) Hotărârea judecătorească pronunțată împotriva unuia dintre codebitorii solidari nu are autoritate de lucru judecat față de ceilalți codebitori.

(2) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea unuia dintre codebitorii solidari profită şi celorlalți, cu excepția cazului în care s-a întemeiat pe o cauză ce putea fi invocată numai de acel codebitor.

§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori

Art. 1.456. Regresul între codebitori. (1) Debitorul solidar care a executat obligația nu poate cere codebitorilor săi decât partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei, chiar dacă se subrogă în drepturile creditorului.

(2) Părțile ce revin codebitorilor solidari sunt prezumate ca fiind egale, dacă din convenție, lege sau din împrejurări nu rezultă contrariul.

Reglementarea anterioară: art. 1053 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.457. Insolvabilitatea codebitorilor. (1) Pierderea ocazionată de insolvabilitatea unuia dintre codebitorii solidari se suportă de către ceilalți codebitori în proporție cu partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei.

(2) Cu toate acestea, creditorul care renunță la solidaritate sau care consimte o remitere de datorie în favoarea unuia dintre codebitori suportă partea din datorie ce ar fi revenit acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 1053 alin. (2) şi art. 1054 C. civ. 1864.

Art. 1.458. Mijloacele de apărare ale debitorului urmărit. Debitorul urmărit pentru partea sa din datoria plătită poate opune codebitorului solidar care a făcut plata toate mijloacele de apărare comună pe care acesta din urmă nu le-a opus creditorului. Acesta poate, de asemenea, să opună codebitorului care a executat obligația mijloacele de apărare care îi sunt personale, însă nu şi pe acelea care sunt pur personale altui codebitor.

Art. 1.459. Solidaritatea contractată în interesul unui codebitor. Dacă obligația solidară este contractată în interesul exclusiv al unuia dintre codebitori sau rezultă din fapta unuia dintre ei, acesta este ținut singur de întreaga datorie față de ceilalți codebitori, care, în acest caz, sunt considerați, în raport cu acesta, fideiusori.

Reglementarea anterioară: art. 1055 C. civ. 1864.

Art. 1.460. Divizibilitatea obligației solidare între moştenitori. Obligația unui debitor solidar se împarte de drept între moştenitorii acestuia, afară de cazul în care obligația este indivizibilă.

Reglementarea anterioară: art. 1052 C. civ. 1864.

Capitolul III. Obligațiile alternative și facultative

Secțiunea 1. Obligațiile alternative

Art. 1.461. Obligația alternativă. (1) Obligația este alternativă atunci când are ca obiect două prestații principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligație.

(2) Obligația rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naște, una dintre prestații era imposibil de executat.

Reglementarea anterioară: art. 1026 și art. 1029 C. civ. 1864.

Art. 1.462. Alegerea prestației. (1) Alegerea prestației prin care se va stinge obligația revine debitorului, cu excepția cazului în care este acordată în mod expres creditorului.

(2) Dacă partea căreia îi aparține alegerea prestației nu își exprimă opțiunea în termenul care îi este acordat în acest scop, alegerea prestației va aparține celeilalte părți.

Reglementarea anterioară: art. 1027 C. civ. 1864.

Art. 1.463. Limitele alegerii. Debitorul nu poate executa și nici nu poate fi constrâns să execute o parte dintr-o prestație și o parte din cealaltă.

Reglementarea anterioară: art. 1028 C. civ. 1864.

Art. 1.464. Alegerea prestației de către debitor. (1) Debitorul care are alegerea prestației este obligat, atunci când una dintre prestații a devenit imposibil de executat chiar din culpa sa, să execute cealaltă prestație.

(2) Dacă, în același caz, ambele prestații devin imposibil de executat, iar imposibilitatea cu privire la una dintre prestații este cauzată de culpa debitorului, acesta este ținut să plătească valoarea prestației care a devenit ultima imposibil de executat.

Reglementarea anterioară: art. 1030 C. civ. 1864.

Art. 1.465. Alegerea prestației de către creditor. În cazul în care alegerea prestației revine creditorului:

a) dacă una dintre prestații a devenit imposibil de executat, fără culpa vreuneia dintre părți, creditorul este obligat să o primească pe cealaltă;

b) dacă creditorului îi este imputabilă imposibilitatea de executare a uneia dintre prestații, el poate fie să pretindă executarea celeilalte prestații, despăgubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie să îl libereze pe acesta de executarea obligației;

c) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa una dintre prestații, creditorul poate cere fie despăgubiri pentru prestația imposibil de executat, fie cealaltă prestație;

d) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa ambele prestații, creditorul poate cere despăgubiri pentru oricare dintre acestea.

Reglementarea anterioară: art. 1031 C. civ. 1864.

Art. 1.466. Stingerea obligației. Obligația se stinge dacă toate prestațiile devin imposibil de executat fără culpa debitorului şi înainte ca acesta să fi fost pus în întârziere.

Reglementarea anterioară: art. 1032 C. civ. 1864.

Art. 1.467. Pluralitatea de prestații. Dispozițiile acestei secțiuni se aplică în mod corespunzător în cazul în care obligația alternativă are ca obiect mai mult de două prestații principale.

Reglementarea anterioară: art. 1033 C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Obligațiile facultative

Art. 1.468. Regim juridic. (1) Obligația este facultativă atunci când are ca obiect o singură prestație principală de care debitorul se poate însă libera executând o altă prestație determinată.

(2) Debitorul este liberat dacă, fără culpa sa, prestația principală devine imposibil de executat.

Titlul V. Executarea obligațiilor

Capitolul I. Plata

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.469. Noțiune. (1) Obligația se stinge prin plată atunci când prestația datorată este executată de bunăvoie.

(2) Plata constă în remiterea unei sume de bani sau, după caz, în executarea oricărei alte prestații care constituie obiectul însuşi al obligației.

Art. 1.470. Temeiul plății. Orice plată presupune o datorie.

Reglementarea anterioară: art. 1092 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.471. Plata obligației naturale. Restituirea nu este admisă în privința obligațiilor naturale care au fost executate de bunăvoie.

Reglementarea anterioară: art. 1092 alin. (2) C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Subiectele plății

Art. 1.472. Persoanele care pot face plata. Plata poate să fie făcută de orice persoană, chiar dacă este un terț în raport cu acea obligație.

Reglementarea anterioară: art. 1093 C. civ. 1864.

Art. 1.473. Plata făcută de un incapabil. Debitorul care a executat prestația datorată nu poate cere restituirea invocând incapacitatea sa la data executării.

Reglementarea anterioară: art. 1095 C. civ. 1864.

Art. 1.474. Plata obligației de către un terț. (1) Creditorul este dator să refuze plata oferită de terț dacă debitorul l-a încunoștințat în prealabil că se opune la aceasta, cu excepția cazului în care un asemenea refuz l-ar prejudicia pe creditor.

(2) În celelalte cazuri, creditorul nu poate refuza plata făcută de un terț decât dacă natura obligației sau convenția părților impune ca obligația să fie executată numai de debitor.

(3) Plata făcută de un terț stinge obligația dacă este făcută pe seama debitorului. În acest caz, terțul nu se subrogă în drepturile creditorului plătit decât în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

(4) Dispozițiile prezentului capitol privind condițiile plății se aplică în mod corespunzător atunci când plata este făcută de un terț.

Reglementarea anterioară: art. 1093 C. civ. 1864.

Art. 1.475. Persoanele care pot primi plata. Plata trebuie făcută creditorului, reprezentantului său, legal sau convențional, persoanei indicate de acesta ori persoanei autorizate de instanță să o primească.

Reglementarea anterioară: art. 1096 C. civ. 1864.

Art. 1.476. Plata făcută unui incapabil. Plata făcută unui creditor care este incapabil de a o primi nu liberează pe debitor decât în măsura în care profită creditorului.

Reglementarea anterioară: art. 1098 C. civ. 1864.

Art. 1.477. Plata făcută unui terț. (1) Plata făcută unei alte persoane decât cele menționate la art. 1.475 este totuși valabilă dacă:

a) este ratificată de creditor;

b) cel care a primit plata devine ulterior titularul creanței;

c) a fost făcută celui care a pretins plata în baza unei chitanțe liberatorii semnate de creditor.

(2) Plata făcută în alte condiții decât cele menționate la alin. (1) stinge obligația numai în măsura în care profită creditorului.

Reglementarea anterioară: art. 1096 C. civ. 1864.

Art. 1.478. Plata făcută unui creditor aparent. (1) Plata făcută cu bună-credință unui creditor aparent este valabilă, chiar dacă ulterior se stabilește că acesta nu era adevăratul creditor.

(2) Creditorul aparent este ținut să restituie adevăratului creditor plata primită, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestațiilor.

Reglementarea anterioară: art. 1097 C. civ. 1864.

Art. 1.479. Plata bunurilor indisponibilizate. Plata făcută cu nesocotirea unui sechestru, a unei popriri ori a unei opoziții formulate, în condițiile legii, pentru a opri efectuarea plății de către debitor nu îi împiedică pe creditorii care au obținut luarea unei asemenea măsuri să ceară din nou plata. În acest caz, debitorul păstrează dreptul de regres împotriva creditorului care a primit plata nevalabil făcută.

Reglementarea anterioară: art. 1099 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Condițiile plății

Art. 1.480. Diligența cerută în executarea obligațiilor. (1) Debitorul este ținut să își execute obligațiile cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale, afară de cazul în care prin lege sau prin contract s-ar dispune altfel.

(2) În cazul unor obligații inerente unei activități profesionale, diligența se apreciază ținând seama de natura activității exercitate.

Reglementarea anterioară: art. 1080 C. civ. 1864.

Art. 1.481. Obligațiile de mijloace și obligațiile de rezultat. (1) În cazul obligației de rezultat, debitorul este ținut să procure creditorului rezultatul promis.

(2) În cazul obligațiilor de mijloace, debitorul este ținut să folosească toate mijloacele necesare pentru atingerea rezultatului promis.

(3) Pentru a stabili dacă o obligație este de mijloace sau de rezultat se va ține seama îndeosebi de:

a) modul în care obligația este stipulată în contract;

b) existența și natura contraprestației și celelalte elemente ale contractului;

c) gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului;

d) influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației.

Art. 1.482. Obligația de a preda bunuri individual determinate. (1) Debitorul unui bun individual determinat este liberat prin predarea acestuia în starea în care se afla la momentul nașterii obligației.

(2) Dacă însă, la data executării, debitorul nu este titularul dreptului ce trebuia transmis ori cedat sau, după caz, nu poate dispune de acesta în mod liber, obligația debitorului nu se stinge, dispozițiile art. 1.230 aplicându-se în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 1102 C. civ. 1864.

Art. 1.483. Obligația de a strămuta proprietatea. (1) Obligația de a strămuta proprietatea implică și obligațiile de a preda lucrul și de a-l conserva până la predare.

(2) În ceea ce privește imobilele înscrise în cartea funciară, obligația de a strămuta proprietatea o cuprinde și pe aceea de a preda înscrisurile necesare pentru efectuarea înscrierii.

Reglementarea anterioară: art. 1074 C. civ. 1864.

Art. 1.484. Cedarea drepturilor sau acțiunilor. Dacă bunul a pierit, s-a pierdut sau a fost scos din circuitul civil, fără culpa debitorului, acesta este dator să cedeze creditorului drepturile sau acțiunile în despăgubire pe care le are cu privire la bunul respectiv.

Art. 1.485. Obligația de a preda un bun. Obligația de a preda un bun individual determinat o cuprinde şi pe aceea de a-l conserva până la predare.

Reglementarea anterioară: art. 1074 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.486. Obligația de a da bunuri de gen. Dacă obligația are ca obiect bunuri de gen, debitorul are dreptul să aleagă bunurile ce vor fi predate. El nu este însă liberat decât prin predarea unor bunuri de calitate cel puțin medie.

Reglementarea anterioară: art. 1103 C. civ. 1864.

Art. 1.487. Obligația de a constitui o garanție. Cel care este ținut să constituie o garanție, fără ca modalitatea şi forma acesteia să fie determinate, poate oferi, la alegerea sa, o garanție reală sau personală ori o altă garanție suficientă.

Art. 1.488. Obligația de a da o sumă de bani. (1) Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate.

(2) Plata se poate face prin orice mijloc folosit în mod obişnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată.

(3) Cu toate acestea, creditorul care acceptă în condițiile alin. (2) un cec ori un alt instrument de plată este prezumat că o face numai cu condiția ca acesta să fie onorat.

Art. 1.489. Dobânzile sumelor de bani. (1) Dobânda este cea convenită de părți sau, în lipsă, cea stabilită de lege.

(2) Dobânzile scadente produc ele însele dobânzi numai atunci când legea sau contractul, în limitele permise de lege, o prevede ori, în lipsă, atunci când sunt cerute în instanță. În acest din urmă caz, dobânzile curg numai de la data cererii de chemare în judecată.

Reglementarea anterioară: art. 1089 C. civ. 1864.

Art. 1.490. Plata parțială. (1) Creditorul poate refuza să primească o executare parțială, chiar dacă prestația ar fi divizibilă.

(2) Cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării parțiale sunt în sarcina debitorului, chiar şi atunci când creditorul acceptă o asemenea executare.

Reglementarea anterioară: art. 1101 C. civ. 1864.

Art. 1.491. Plata făcută cu bunul altuia. (1) Atunci când, în executarea obligației sale, debitorul predă un bun care nu îi aparține sau de care nu poate dispune, el nu poate cere creditorului restituirea bunului predat decât dacă se angajează să execute prestația datorată cu un alt bun de care acesta poate dispune.

(2) Creditorul de bună-credință poate însă restitui bunul primit şi solicita, dacă este cazul, daune-interese pentru repararea prejudiciului suferit.

Art. 1.492. Darea în plată. (1) Debitorul nu se poate libera executând o altă prestație decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestației oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul consimte la aceasta. În acest din urmă caz, obligația se stinge atunci când noua prestație este efectuată.

(2) Dacă prestația oferită în schimb constă în transferul proprietății sau al unui alt drept, debitorul este ținut de garanția contra evicțiunii şi de garanția contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială şi repararea prejudiciului. În aceste cazuri, garanțiile oferite de terți nu renasc.

Legea de aplicare:
Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) şi ale art. 1.493 din Codul civil se aplică şi în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 1.493. Cesiunea de creanță în locul executării. (1) Atunci când, în locul prestației inițiale, este cedată o creanță, obligația se stinge în momentul satisfacerii creanței cedate. Dispozițiile art. 1.568-1.584 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă, potrivit înțelegerii părților, obligația în locul căreia debitorul îşi cedează propria creanță se stinge încă de la data cesiunii, dispozițiile art. 1.586 sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială.

Legea de aplicare:
Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) şi ale art. 1.493 din Codul civil se aplică şi în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 1.494. Locul plății. (1) În lipsa unei stipulații contrare ori dacă locul plății nu se poate stabili potrivit naturii prestației sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor:

a) obligațiile băneşti trebuie executate la domiciliul sau, după caz, sediul creditorului de la data plății;

b) obligația de a preda un lucru individual determinat trebuie executată în locul în care bunul se afla la data încheierii contractului;

c) celelalte obligații se execută la domiciliul sau, după caz, sediul debitorului la data încheierii contractului.

(2) Partea care, după încheierea contractului, îşi schimbă domiciliul sau, după caz, sediul determinat, potrivit prevederilor alin. (1), ca loc al plății, suportă cheltuielile suplimentare pe care această schimbare le cauzează.

Reglementarea anterioară: art. 1104 C. civ. 1864.

Art. 1.495. Data plății. (1) În lipsa unui termen stipulat de părți sau determinat în temeiul contractului, al practicilor statornicite între acestea ori al uzanțelor, obligația trebuie executată de îndată.

(2) Instanța poate stabili un termen atunci când natura prestației sau locul unde urmează să se facă plata o impune.

Art. 1.496. Plata anticipată. (1) Debitorul este liber să execute obligația chiar înaintea scadenței dacă părțile nu au convenit contrariul ori dacă aceasta nu rezultă din natura contractului sau din împrejurările în care a fost încheiat.

(2) Cu toate acestea, creditorul poate refuza executarea anticipată dacă are un interes legitim ca plata să fie făcută la scadență.

(3) În toate cazurile, cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării anticipate a obligației sunt în sarcina debitorului.

Art. 1.497. Data plății prin virament bancar. Dacă plata se face prin virament bancar, data plății este aceea la care contul creditorului a fost alimentat cu suma de bani care a făcut obiectul plății.

Art. 1.498. Cheltuielile plății. Cheltuielile plății sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

Reglementarea anterioară: art. 1105 C. civ. 1864.

Secțiunea a 4-a. Dovada plății

Art. 1.499. Mijloace de dovadă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dovada plății se face cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară: art. 1170 C. civ. 1864.

Art. 1.500. Chitanța liberatorie. (1) Cel care plăteşte are dreptul la o chitanță liberatorie, precum şi, dacă este cazul, la remiterea înscrisului original al creanței.

(2) Cheltuielile întocmirii chitanței sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

(3) În cazul în care creditorul refuză, în mod nejustificat, să elibereze chitanța, debitorul are dreptul să suspende plata.

Art. 1.501. Prezumția executării prestației accesorii. Chitanța în care se consemnează primirea prestației principale face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor accesorii.

Art. 1.502. Prezumția executării prestațiilor periodice. Chitanța dată pentru primirea uneia dintre prestațiile periodice care fac obiectul obligației face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor devenite scadente anterior.

Art. 1.503. Remiterea înscrisului original al creanței. (1) Remiterea voluntară a înscrisului original constatator al creanței, făcută de creditor către debitor, unul din codebitori sau fideiusor, naşte prezumția stingerii obligației prin plată. Proba contrară revine celui interesat să dovedească stingerea obligației pe altă cale.

(2) Dacă înscrisul original remis voluntar este întocmit în formă autentică, creditorul are dreptul să probeze că remiterea s-a făcut pentru un alt motiv decât stingerea obligației.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că intrarea persoanelor menționate la alin. (1) în posesia înscrisului original al creanței s-a făcut printr-o remitere voluntară din partea creditorului.

Reglementarea anterioară: art. 1138 C. civ. 1864.

Art. 1.504. Plata prin virament bancar. (1) Dacă plata se face prin virament bancar, ordinul de plată semnat de debitor şi vizat de instituţia de credit plătitoare prezumă efectuarea plăţii, până la proba contrară.

(2) Debitorul are oricând dreptul să solicite instituţiei de credit a creditorului o confirmare, în scris, a efectuării plăţii prin virament. Această confirmare face dovada plăţii.

Art. 1.505. Liberarea garanţiilor. Dacă părţile nu au convenit că garanţiile vor asigura executarea unei alte obligaţii, creditorul care a primit plata trebuie să consimtă la liberarea bunurilor afectate de garanţiile reale constituite pentru satisfacerea creanţei sale, precum şi să restituie bunurile deţinute în garanţie, dacă este cazul.

Secţiunea a 5-a. Imputaţia plăţii

Art. 1.506. Imputaţia plăţii făcută prin acordul părţilor. (1) Plata efectuată de debitorul mai multor datorii faţă de acelaşi creditor, care au acelaşi obiect, se impută asupra acestora conform acordului părţilor.

(2) În lipsa acordului părţilor, se aplică dispoziţiile prezentei secţiuni.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputaţia plăţii este supusă dispoziţiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligaţiilor.

Art. 1.507. Imputaţia făcută de debitor. (1) Debitorul mai multor datorii care au ca obiect bunuri de acelaşi fel are dreptul să indice, atunci când plăteşte, datoria pe care înţelege să o execute. Plata se impută mai întâi asupra cheltuielilor, apoi asupra dobânzilor şi, la urmă, asupra capitalului.

(2) Debitorul nu poate, fără consimţământul creditorului, să impute plata asupra unei datorii care nu este încă exigibilă cu preferinţă faţă de o datorie scadentă, cu excepţia cazului în care s-a prevăzut că debitorul poate plăti anticipat.

(3) În cazul plăţii efectuate prin virament bancar, debitorul face imputaţia prin menţiunile corespunzătoare consemnate de el pe ordinul de plată.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputaţia plăţii este supusă dispoziţiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligaţiilor.

Reglementarea anterioară: art. 1110 C. civ. 1864.

Art. 1.508. Imputaţia făcută de creditor. (1) În lipsa unei indicaţii din partea debitorului, creditorul poate, într-un termen rezonabil după ce a primit plata, să indice debitorului datoria asupra căreia aceasta se va imputa. Creditorul nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile ori litigioase.

(2) Atunci când creditorul remite debitorului o chitanţă liberatorie, el este dator să facă imputaţia prin acea chitanţă.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Art. 1.509. Imputația legală. (1) Dacă niciuna dintre părți nu face imputația plății, vor fi aplicate, în ordine, următoarele reguli:

a) plata se impută cu prioritate asupra datoriilor ajunse la scadență;

b) se vor considera stinse, în primul rând, datoriile negarantate sau cele pentru care creditorul are cele mai puține garanții;

c) imputația se va face mai întâi asupra datoriilor mai oneroase pentru debitor;

d) dacă toate datoriile sunt deopotrivă scadente, precum şi, în egală măsură, garantate şi oneroase, se vor stinge datoriile mai vechi;

e) în lipsa tuturor criteriilor menționate la lit. a)-d), imputația se va face proporțional cu valoarea datoriilor.

(2) În toate cazurile, plata se va imputa mai întâi asupra cheltuielilor de judecată şi executare, apoi asupra ratelor, dobânzilor şi penalităților, în ordinea cronologică a scadenței acestora, şi, în final, asupra capitalului, dacă părțile nu convin altfel.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Reglementarea anterioară: art. 1113 C. civ. 1864.

Secțiunea a 6-a. Punerea în întârziere a creditorului

Art. 1.510. Cazuri de punere în întârziere a creditorului. Creditorul poate fi pus în întârziere atunci când refuză, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător sau când refuză să îndeplinească actele pregătitoare fără de care debitorul nu îşi poate executa obligația.

Art. 1.511. Efectele punerii în întârziere a creditorului. (1) Creditorul pus în întârziere preia riscul imposibilității de executare a obligației, iar debitorul nu este ținut să restituie fructele culese după punerea în întârziere.

(2) Creditorul este ținut la repararea prejudiciilor cauzate prin întârziere şi la acoperirea cheltuielilor de conservare a bunului datorat.

Art. 1.512. Drepturile debitorului. Debitorul poate consemna bunul pe cheltuiala şi riscurile creditorului, liberându-se astfel de obligația sa.

Reglementarea anterioară: art. 1114 C. civ. 1864.

Art. 1.513. Procedură. Procedura ofertei de plată şi a consemnațiunii este prevăzută de Codul de procedură civilă.

Legislație conexă: art. 1006-1013 NCPC.

Art. 1.514. Vânzarea publică. (1) Dacă natura bunului face imposibilă consemnarea, dacă bunul este perisabil sau dacă depozitarea lui necesită costuri de întreținere ori cheltuieli considerabile, debitorul poate porni vânzarea publică

a bunului şi poate consemna preţul, notificând în prealabil creditorului şi primind încuviinţarea instanţei judecătoreşti.

(2) Dacă bunul este cotat la bursă sau pe o altă piaţă reglementată, dacă are un preţ curent sau are o valoare prea mică faţă de cheltuielile unei vânzări publice, instanţa poate încuviinţa vânzarea bunului fără notificarea creditorului.

Art. 1.515. Retragerea bunului consemnat. Debitorul are dreptul să retragă bunul consemnat cât timp creditorul nu a declarat că acceptă consemnarea sau aceasta nu a fost validată de instanţă. Creanţa renaşte cu toate garanţiile şi toate celelalte accesorii ale sale din momentul retragerii bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1118 C. civ. 1864.

Capitolul II. Executarea silită a obligaţiilor

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.516. Drepturile creditorului. (1) Creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă şi la timp a obligaţiei.

(2) Atunci când, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligaţia şi se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa şi fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin:

1. să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligaţiei;

2. să obţină, dacă obligaţia este contractuală, rezoluţiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligaţii corelative;

3. să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său.

Reglementarea anterioară: art. 1073 C. civ. 1864.

Art. 1.517. Neexecutarea imputabilă creditorului. O parte nu poate invoca neexecutarea obligaţiilor celeilalte părţi în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa acţiune sau omisiune.

Art. 1.518. Răspunderea debitorului. (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, debitorul răspunde personal de îndeplinirea obligaţiilor sale.

(2) Răspunderea debitorului poate fi limitată numai în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

Art. 1.519. Răspunderea pentru fapta terţilor. Dacă părţile nu convin altfel, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate din culpa persoanei de care se foloseşte pentru executarea obligaţiilor contractuale.

Art. 1.520. Răspunderea terţilor. Creditorul poate urmări şi bunurile care aparţin terţilor, dacă acestea sunt afectate pentru plata datoriilor debitorului ori au făcut obiectul unor acte juridice care au fost revocate ca fiind încheiate în frauda creditorului.

Secțiunea a 2-a. Punerea în întârziere a debitorului

Art. 1.521. Moduri. Punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Art. 1.522. Punerea în întârziere de către creditor. (1) Debitorul poate fi pus în întârziere fie printr-o notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligației, fie prin cererea de chemare în judecată.

(2) Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării.

(3) Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un termen de executare, ținând seama de natura obligației și de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligația într-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicării notificării.

(4) Până la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), creditorul poate suspenda executarea propriei obligații, poate cere daune-interese, însă nu poate exercita celelalte drepturi prevăzute la art. 1.516, dacă prin lege nu se prevede altfel. Creditorul poate exercita aceste drepturi dacă debitorul îl informează că nu va executa obligațiile în termenul stabilit sau dacă, la expirarea termenului, obligația nu a fost executată.

(5) Cererea de chemare în judecată formulată de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere, conferă debitorului dreptul de a executa obligația într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligația este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 1079 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.523. Întârzierea de drept în executarea obligației. (1) Debitorul se află de drept în întârziere atunci când s-a stipulat că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect.

(2) De asemenea, debitorul se află de drept în întârziere în cazurile anume prevăzute de lege, precum și atunci când:

a) obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, deși exista urgență;

b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face;

c) debitorul și-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuză ori neglijează să își execute obligația în mod repetat;

d) nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi;

e) obligația se naşte din săvârşirea unei fapte ilicite extracontractuale.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (2), dacă obligația devine scadentă după decesul debitorului, moştenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în condițiile art. 1.136.

(4) Cazurile în care debitorul se află de drept în întârziere trebuie dovedite de creditor. Orice declarație sau stipulație contrară se consideră nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 1079 alin. (2) C. civ. 1864.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 21/2015 (M. Of. nr. 743 din 5 octombrie 2015), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța, Secția I civilă, şi a stabilit:
„În interpretarea şi aplicarea prevederilor art. 1079 alin. (2) pct. 3 din Codul civil de la 1864 şi art. 1523 alin. (2) lit. d) din Codul civil raportat la art. 166 alin. (1) şi (4) din Codul muncii, republicat, cu modificările şi completările ulterioare [art. 161 alin. (1) şi (4) din Codul muncii în forma anterioară republicării], şi art. 1088 din Codul civil de la 1864, art. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 9/2000, aprobată prin Legea nr. 356/2002, cu modificările şi completările ulterioare, art. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 13/2011, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu modificările şi completările ulterioare, şi art. 1535 din Codul civil, dobânzile penalizatoare datorate de stat pentru executarea cu întârziere a obligațiilor de plată pot fi solicitate pentru termenul de 3 ani anterior datei introducerii acțiunii".
N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Art. 1.524. Oferta de executare. Debitorul nu este în întârziere dacă a oferit, când se cuvenea, prestația datorată, chiar fără a respecta formalitățile prevăzute la art. 1.510-1.515, însă creditorul a refuzat, fără temei legitim, să o primească.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Art. 1.525. Efectele întârzierii debitorului. Debitorul răspunde, de la data la care se află în întârziere, pentru orice pierdere cauzată de un caz fortuit, cu excepția situației în care cazul fortuit îl liberează pe debitor de însăşi executarea obligației.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Art. 1.526. Cazul obligațiilor solidare. (1) Notificarea prin care creditorul pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte şi în privința celorlalți.

(2) Notificarea făcută de unul dintre creditorii solidari produce, tot astfel, efecte şi în privința celorlalți creditori.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Secțiunea a 3-a. Executarea silită în natură

Art. 1.527. Dreptul la executarea în natură. (1) Creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă.

(2) Dreptul la executare în natură cuprinde, dacă este cazul, dreptul la repararea sau înlocuirea bunului, precum şi orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasă.

Art. 1.528. Executarea obligației de a face. (1) În cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuşi ori să facă să fie executată obligația.

(2) Cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înştiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

Reglementarea anterioară: art. 1077 C. civ. 1864.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 5/2015 (M. Of. nr. 272 din 23 aprilie 2015), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizările formulate de Curtea de Apel Bucureşti, Secția a IV-a civilă, şi Curtea de Apel Bucureşti, Secția a III-a civilă şi pentru cauze cu minori şi de familie, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile şi, în consecință, a stabilit:
„În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în corelare cu art. 4, art. 33-35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările şi completările ulterioare, este prematură cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ.
În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 1.528 din Codul civil coroborate cu dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările şi completările ulterioare, este prematură cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor reglementate de art. 33 din acest act normativ de obligare a unității deținătoare să soluționeze notificarea la împlinirea termenelor respective".
N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Art. 1.529. Executarea obligației de a nu face. În cazul neexecutării obligației de a nu face, creditorul poate cere instanței încuviințarea să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligației, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară: art. 1076 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 903-909 NCPC.

Secțiunea a 4-a. Executarea prin echivalent

§1. Dispoziții generale

Art. 1.530. Dreptul la daune-interese. Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat şi care este consecința directă şi necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației.

Reglementarea anterioară: art. 1082 C. civ. 1864.

§2. Prejudiciul

I. Evaluarea prejudiciului

Art. 1.531. Repararea integrală. (1) Creditorul are dreptul la repararea integrală a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutării.

(2) Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor şi beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea întinderii prejudiciului se ține seama şi de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(3) Creditorul are dreptul şi la repararea prejudiciului nepatrimonial.

Reglementarea anterioară: art. 1084 C. civ. 1864.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 2/2014 (M. Of. nr. 411 din 3 iunie 2014), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție şi, în aplicarea dispozițiilor art. 1082 şi art. 1088 din Codul civil din anul 1864, respectiv art. 1531 alin. (1), alin. (2) teza I şi art. 1535 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, a stabilit că:
„Pot fi acordate daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eşalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea unor drepturi salariale personalului din sectorul bugetar în condițiile art. 1 şi 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar, aprobată cu modificări prin Legea nr. 230/2011".
N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Art. 1.532. Caracterul cert al prejudiciului. (1) La stabilirea daunelor-interese se ține seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe.

(2) Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei şanse de a obține un avantaj poate fi reparat proporțional cu probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări şi de situația concretă a creditorului.

(3) Prejudiciul al cărui cuantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanța de judecată.

Art. 1.533. Previzibilitatea prejudiciului. Debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intenționată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar și în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecința directă și necesară a neexecutării obligației.

Reglementarea anterioară: art. 1085 C. civ. 1864.

Art. 1.534. Prejudiciul imputabil creditorului. (1) Dacă, prin acțiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător. Această dispoziție se aplică și atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor.

(2) Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligență.

Art. 1.535. Daunele moratorii în cazul obligațiilor băneşti. (1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății ar fi mai mic.

(2) Dacă, înainte de scadență, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadență.

(3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

Reglementarea anterioară: art. 1088 C. civ. 1864.

Recurs în interesul legii. 1. A se vedea Decizia nr. 2/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, sub art. 1531.

2. Prin Decizia nr. 14/2015 (M. Of. nr. 728 din 29 septembrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursurile în interesul legii formulate de Avocatul Poporului și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit:

„– în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligațiile băneşti, a dispozițiilor art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligațiile băneşti, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, a dispozițiilor art. 120 alin. (7) și art. 124 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dobânda care se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătoreşti, este dobânda fiscală prevăzută de dispozițiile art. 124 alin. (1)

şi alin. (2) din Codul de procedură fiscală, coroborat cu dispoziţiile art. 120 alin. (7) din acelaşi act normativ;
– în interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 994 din Codul civil din anul 1864, ale art. 1.535 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, ale art. 124 alin. (1) şi art. 70 alin. (1) din Ordonanţa Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, momentul de la care curge dobânda fiscală pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare şi taxă pentru emisii poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătoreşti, este reprezentat de data plăţii acestor taxe".
Notă. O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală a fost abrogată prin Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, în vigoare de la 1 ianuarie 2016, care cuprinde dispoziţii similare celor avute în vedere de Înalta Curte în art. 77, art. 174 alin. (5) şi art. 182.
N.r. Motivarea integrală a deciziilor poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 21/2015 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, redată în extras *supra*, la art. 1523.

Legislaţie conexă: Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligaţiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesionişti şi între aceştia şi autorităţi contractante (M. Of. nr. 182 din 2 aprilie 2013).

Art. 1.536. Daunele moratorii în cazul obligaţiilor de a face. În cazul altor obligaţii decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligaţiei, cu excepţia cazului în care s-a stipulat o clauză penală ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligaţiei.

Art. 1.537. Dovada prejudiciului. Dovada neexecutării obligaţiei nu îl scuteşte pe creditor de proba prejudiciului, cu excepţia cazului în care prin lege sau prin convenţia părţilor se prevede altfel.

II. Clauza penală şi arvuna

Art. 1.538. Clauza penală. (1) Clauza penală este aceea prin care părţile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestaţie în cazul neexecutării obligaţiei principale.
(2) În caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligaţiei principale, fie clauza penală.
(3) Debitorul nu se poate libera oferind despăgubirea convenită.
(4) Creditorul poate cere executarea clauzei penale fără a fi ţinut să dovedească vreun prejudiciu.
(5) Dispoziţiile privitoare la clauza penală sunt aplicabile convenţiei prin care creditorul este îndreptăţit ca, în cazul rezoluţiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, să păstreze plata parţială făcută de acesta din urmă. Sunt exceptate dispoziţiile privitoare la arvună.

Legea de aplicare:
Art. 115. Clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data naşterii obligaţiei principale.

Reglementarea anterioară: art. 1066 C. civ. 1864.

Art. 1.539. Cumulul penalităţii cu executarea în natură. Creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligaţiei principale, cât şi plata penalităţii, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligaţiei principale, cât şi a penalităţii, dacă nu renunţă la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligaţiei.

Reglementarea anterioară: art. 1069 C. civ. 1864.

Art. 1.540. Nulitatea clauzei penale. (1) Nulitatea obligaţiei principale o atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu o atrage pe aceea a obligaţiei principale.

(2) Penalitatea nu poate fi cerută atunci când executarea obligaţiei a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului.

Reglementarea anterioară: art. 1067 C. civ. 1864.

Art. 1.541. Reducerea cuantumului penalităţii. (1) Instanţa nu poate reduce penalitatea decât atunci când:

a) obligaţia principală a fost executată în parte şi această executare a profitat creditorului;

b) penalitatea este vădit excesivă faţă de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părţi la încheierea contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), penalitatea astfel redusă trebuie însă să rămână superioară obligaţiei principale.

(3) Orice stipulaţie contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 1070 C. civ. 1864.

Art. 1.542. Obligaţia principală indivizibilă. Atunci când obligaţia principală este indivizibilă, fără a fi solidară, iar neexecutarea acesteia rezultă din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat, fie celorlalţi codebitori, fiecăruia pentru partea sa. Aceştia păstrează dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea.

Reglementarea anterioară: art. 1071 C. civ. 1864.

Art. 1.543. Obligaţia principală divizibilă. (1) Atunci când obligaţia principală este divizibilă, penalitatea este, de asemenea, divizibilă, fiind suportată numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare şi numai pentru partea de care acesta este ţinut.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu se aplică atunci când clauza penală a fost stipulată pentru a împiedica o plată parţială, iar unul dintre codebitori a împiedicat executarea obligaţiei în totalitate. În acest caz, întreaga penalitate poate fi cerută acestuia din

urmă, iar de la ceilalți codebitori numai proporțional cu partea fiecăruia din datorie, fără a limita regresul acestora împotriva celui care nu a executat obligația.

Reglementarea anterioară: art. 1072 C. civ. 1864.

Art. 1.544. Arvuna confirmatorie. (1) Dacă, la momentul încheierii contractului, o parte dă celeilalte, cu titlu de arvună, o sumă de bani sau alte bunuri fungibile, în caz de executare arvuna trebuie imputată asupra prestației datorate sau, după caz, restituită.

(2) Dacă partea care a dat arvuna nu execută obligația fără justificare, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului, reținând arvuna. Atunci când neexecutarea provine de la partea care a primit arvuna, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului și poate cere dublul acesteia.

(3) Creditorul obligației neexecutate poate însă opta pentru executare sau pentru rezoluțiunea contractului și repararea prejudiciului potrivit dreptului comun.

Art. 1.545. Arvuna penalizatoare. Dacă în contract este stipulat expres dreptul uneia dintre părți sau dreptul ambelor părți de a se dezice de contract, cel care denunță contractul pierde arvuna dată sau, după caz, trebuie să restituie dublul celei primite.

Art. 1.546. Restituirea arvunei. Arvuna se restituie când contractul încetează din cauze ce nu atrag răspunderea vreuneia dintre părți.

Reglementarea anterioară: art. 1297 și art. 1298 C. civ. 1864.

§3. Vinovăția debitorului

Art. 1.547. Vinovăția debitorului. Debitorul este ținut să repare prejudiciul cauzat cu intenție sau din culpă.

Reglementarea anterioară: art. 1082 C. civ. 1864.

Art. 1.548. Prezumția de culpă. Culpa debitorului unei obligații contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării.

Secțiunea a 5-a. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor

Art. 1.549. Dreptul la rezoluțiune sau reziliere. (1) Dacă nu cere executarea silită a obligațiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezoluțiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum și la daune-interese, dacă i se cuvin.

(2) Rezoluțiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci când executarea sa este divizibilă. De asemenea, în cazul contractului plurilateral, neîndeplinirea de către una dintre părți a obligației nu atrage rezoluțiunea contractului față de celelalte părți, cu excepția cazului în care prestația neexecutată trebuia, după circumstanțe, să fie considerată esențială.

(3) Dacă nu se prevede altfel, dispozițiile referitoare la rezoluțiune se aplică și în cazul rezilierii.

Reglementarea anterioară: art. 1020 C. civ. 1864.

Art. 1.550. Modul de operare. (1) Rezoluțiunea poate fi dispusă de instanță, la cerere, sau, după caz, poate fi declarată unilateral de către partea îndreptățită.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părțile au convenit astfel, rezoluțiunea poate opera de plin drept.

Reglementarea anterioară: art. 1021 C. civ. 1864.

Art. 1.551. Reducerea prestațiilor. (1) Creditorul nu are dreptul la rezoluțiune atunci când neexecutarea este de mică însemnătate. În cazul contractelor cu executare succesivă, creditorul are dreptul la reziliere, chiar dacă neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

(2) El are însă dreptul la reducerea proporțională a prestației sale dacă, după împrejurări, aceasta este posibilă.

(3) Dacă reducerea prestațiilor nu poate avea loc, creditorul nu are dreptul decât la daune-interese.

Art. 1.552. Rezoluțiunea unilaterală. (1) Rezoluțiunea sau rezilierea contractului poate avea loc prin notificarea scrisă a debitorului atunci când părțile au convenit astfel, când debitorul se află de drept în întârziere ori când acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere.

(2) Declarația de rezoluțiune sau de reziliere trebuie făcută în termenul de prescripție prevăzut de lege pentru acțiunea corespunzătoare acestora.

(3) În toate cazurile, declarația de rezoluțiune sau de reziliere se înscrie în cartea funciară ori, după caz, în alte registre publice, pentru a fi opozabilă terților.

(4) Declarația de rezoluțiune este irevocabilă de la data comunicării ei către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Art. 1.553. Pactul comisoriu. (1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), rezoluțiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afară de cazul în care s-a convenit că ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării.

(3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează.

Art. 1.554. Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii. (1) Contractul desființat prin rezoluțiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celeilalte părți prestațiile primite.

(2) Rezoluțiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate să producă efecte chiar în caz de rezoluțiune.

(3) Contractul reziliat încetează doar pentru viitor.

Secțiunea a 6-a. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale

Art. 1.555. Ordinea executării obligațiilor. (1) Dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă contrariul, în măsura în care obligațiile pot fi executate simultan, părțile sunt ținute să le execute în acest fel.

(2) În măsura în care executarea obligației unei părți necesită o perioadă de timp, acea parte este ținută să execute contractul prima, dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă altfel.

Art. 1.556. Excepția de neexecutare. (1) Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afară de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă că cealaltă parte este obligată să execute mai întâi.

(2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor şi ținând seama de mica însemnătate a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe.

Art. 1.557. Imposibilitatea de executare. (1) Atunci când imposibilitatea de executare este totală şi definitivă şi priveşte o obligație contractuală importantă, contractul este desființat de plin drept şi fără vreo notificare, chiar din momentul producerii evenimentului fortuit. Dispozițiile art. 1.274 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă imposibilitatea de executare a obligației este temporară, creditorul poate suspenda executarea propriilor obligații ori poate obține desființarea contractului. În acest din urmă caz, regulile din materia rezoluțiunii sunt aplicabile în mod corespunzător.

Capitolul III. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului

Secțiunea 1. Măsurile conservatorii

Art. 1.558. Măsurile conservatorii. Creditorul poate să ia toate măsurile necesare sau utile pentru conservarea drepturilor sale, precum asigurarea dovezilor, îndeplinirea unor formalități de publicitate şi informare pe contul debitorului, exercitarea acțiunii oblice ori luarea unor măsuri asigurătorii.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.559. Măsurile asigurătorii. Principalele măsuri asigurătorii sunt sechestrul şi poprirea asigurătorie. Măsurile asigurătorii se iau în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură civilă.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Secțiunea a 2-a. Acțiunea oblică

Art. 1.560. Noțiune. (1) Creditorul a cărui creanță este certă și exigibilă poate să exercite drepturile și acțiunile debitorului atunci când acesta, în prejudiciul creditorului, refuză sau neglijează să le exercite.

(2) Creditorul nu va putea exercita drepturile și acțiunile care sunt strâns legate de persoana debitorului.

(3) Cel împotriva căruia se exercită acțiunea oblică poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 974 C. civ. 1864.

Art. 1.561. Efectele admiterii acțiunii oblice. Hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferință în favoarea creditorului care a exercitat acțiunea.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Secțiunea a 3-a. Acțiunea revocatorie

Art. 1.562. Noțiune. (1) Dacă dovedește un prejudiciu, creditorul poate cere să fie declarate inopozabile față de el actele juridice încheiate de debitor în frauda drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul își creează sau își mărește o stare de insolvabilitate.

(2) Un contract cu titlu oneros sau o plată făcută în executarea unui asemenea contract poate fi declarată inopozabilă numai atunci când terțul contractant ori cel care a primit plata cunoștea faptul că debitorul își creează sau își mărește starea de insolvabilitate.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 975 C. civ. 1864.

Art. 1.563. Condiții privitoare la creanță. Creanța trebuie să fie certă la data introducerii acțiunii.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.564. Termen de prescripție. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.565. Efectele admiterii acțiunii. (1) Actul atacat va fi declarat inopozabil atât față de creditorul care a introdus acțiunea, cât şi față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză. Aceştia vor avea dreptul de a fi plătiți din prețul bunului urmărit, cu respectarea cauzelor de preferință existente între ei.

(2) Terțul dobânditor poate păstra bunul plătind creditorului căruia profită admiterea acțiunii o sumă de bani egală cu prejudiciul suferit de acesta din urmă prin încheierea actului. În caz contrar, hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii revocatorii indisponibilizează bunul până la încetarea executării silite a creanței pe care s-a întemeiat acțiunea, dispozițiile privitoare la publicitatea şi efectele clauzei de inalienabilitate aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Titlul VI. Transmisiunea şi transformarea obligațiilor

Capitolul I. Cesiunea de creanță

Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general

Art. 1.566. Noțiune. (1) Cesiunea de creanță este convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț.

(2) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică:

a) transferului creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;

b) transferului titlurilor de valoare şi altor instrumente financiare, cu excepția dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol.

Legea de aplicare:
Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii creanței.
(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii obligației.

Art. 1.567. Felurile cesiunii. (1) Cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.

(2) Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozițiile prezentei secțiuni se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de donație.

(3) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de vânzare-cumpărare sau, după caz, cu cele care reglementează orice altă operațiune juridică în cadrul căreia părțile au convenit să se execute prestația constând în transmiterea unei creanțe.

Art. 1.568. Transferul drepturilor. (1) Cesiunea de creanță transferă cesionarului:

a) toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată;

b) drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate.

(2) Cu toate acestea, cedentul nu poate să predea cesionarului, fără acordul constituitorului, posesia bunului luat în gaj. În cazul în care constituitorul se opune, bunul gajat rămâne în custodia cedentului.

Art. 1.569. Creanțe care nu pot fi cedate. (1) Nu pot face obiectul unei cesiuni creanțele care sunt declarate netransmisibile de lege.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație decât plata unei sume de bani poate fi cedată numai dacă cesiunea nu face ca obligația să fie, în mod substanțial, mai oneroasă.

Art. 1.570. Clauza de inalienabilitate. (1) Cesiunea care este interzisă sau limitată prin convenția cedentului cu debitorul nu produce efecte în privința debitorului decât dacă:

a) debitorul a consimțit la cesiune;

b) interdicția nu este expres menționată în înscrisul constatator al creanței, iar cesionarul nu a cunoscut și nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii;

c) cesiunea privește o creanță ce are ca obiect o sumă de bani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu limitează răspunderea cedentului față de debitor pentru încălcarea interdicției de a ceda creanța.

Art. 1.571. Cesiunea parțială. (1) Creanța privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație nu poate fi cedată în parte decât dacă obligația este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor.

Art. 1.572. Creanțe viitoare. (1) În caz de cesiune a unei creanțe viitoare, actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate.

(2) Creanța se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Art. 1.573. Forma cesiunii. (1) Creanța este cedată prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului.

(2) Consimțământul debitorului nu este cerut decât atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului.

Art. 1.574. Predarea înscrisului constatator al creanței. (1) Cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creanței aflat în posesia sa, precum și orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.

(2) În caz de cesiune parțială a creanței, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a înscrisului constatator al creanței, precum și la menționarea cesiunii, cu semnătura părților, pe înscrisul original. Dacă cesionarul dobândește și restul creanței, devin aplicabile dispozițiile alin. (1).

Reglementarea anterioară: art. 1391 C. civ. 1864.

Art. 1.575. Efectele cesiunii înainte de notificare. (1) Cesiunea de creanță produce efecte între cedent și cesionar, iar acesta din urmă poate pretinde tot ceea ce primește cedentul de la debitor, chiar dacă cesiunea nu a fost făcută opozabilă debitorului.

(2) Cesionarul poate, în aceleași împrejurări, să facă acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Art. 1.576. Dobânzile scadente și neîncasate. Dacă nu s-a convenit altfel, dobânzile și orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii.

Art. 1.577. Costuri suplimentare. Debitorul are dreptul să fie despăgubit de cedent și de cesionar pentru orice cheltuieli suplimentare cauzate de cesiune.

Art. 1.578. Comunicarea și acceptarea cesiunii. (1) Debitorul este ținut să plătească cesionarului din momentul în care:

a) acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă;

b) primește o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport hârtie sau în format electronic, în care se arată identitatea cesionarului, se identifică în mod rezonabil creanța cedată și se solicită debitorului să plătească cesionarului. În cazul unei cesiuni parțiale, trebuie indicată și întinderea cesiunii.

(2) Înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului.

(3) Atunci când comunicarea cesiunii este făcută de cesionar, debitorul îi poate cere acestuia să îi prezinte dovada scrisă a cesiunii.

(4) Până la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate să suspende plata.

(5) Comunicarea cesiunii nu produce efecte dacă dovada scrisă a cesiunii nu este comunicată debitorului.

Reglementarea anterioară: art. 1393 C. civ. 1864.

Art. 1.579. Opozabilitatea cesiunii unei universalități de creanțe. Cesiunea unei universalități de creanțe, actuale sau viitoare, nu este opozabilă terților decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei.

Art. 1.580. Comunicarea odată cu cererea de chemare în judecată. Atunci când cesiunea se comunică odată cu acțiunea intentată împotriva debitorului, acesta nu poate fi obligat la cheltuieli de judecată dacă plăteşte până la primul termen, afară de cazul în care, la momentul comunicării cesiunii, debitorul se afla deja în întârziere.

Art. 1.581. Opozabilitatea cesiunii față de fideiusor. Cesiunea nu este opozabilă fideiusorului decât dacă formalitățile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii față de debitor au fost îndeplinite şi în privința fideiusorului însuşi.

Art. 1.582. Efectele cesiunii între cesionar şi debitorul cedat. (1) Debitorul poate să opună cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului. Astfel, el poate să opună plata făcută cedentului înainte ca cesiunea să îi fi devenit opozabilă, indiferent dacă are sau nu cunoştință de existența altor cesiuni, precum şi orice altă cauză de stingere a obligațiilor survenită înainte de acel moment.

(2) Debitorul poate, de asemenea, să opună cesionarului plata pe care el însuşi ori fideiusorul său a făcut-o cu bună-credință unui creditor aparent, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile cerute pentru a face opozabilă cesiunea debitorului şi terților.

(3) În cazul în care cesiunea i-a devenit opozabilă prin acceptare, debitorul cedat nu mai poate opune cesionarului compensația pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul.

Legea de aplicare:
Art. 158. În cazul cesiunii de creanță încheiate în scop de garanție, dispozițiile privind executarea din titlul XI al cărții a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanței cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.

Reglementarea anterioară: art. 1395 C. civ. 1864.

Art. 1.583. Cesiuni succesive. (1) Atunci când cedentul a transmis aceeaşi creanță mai multor cesionari succesivi, debitorul se liberează plătind în temeiul cesiunii care i-a fost comunicată mai întâi sau pe care a acceptat-o mai întâi printr-un înscris cu dată certă.

(2) În raporturile dintre cesionarii succesivi ai aceleiaşi creanțe este preferat cel care şi-a înscris mai întâi cesiunea la arhivă, indiferent de data cesiunii sau a comunicării acesteia către debitor.

Reglementarea anterioară: art. 99 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 1.584. Efectele cesiunii parțiale între cesionarii creanței. În cazul unei cesiuni parțiale, cedentul şi cesionarul sunt plătiți proporțional cu valoarea creanței

fiecăruia dintre ei. Această regulă se aplică în mod corespunzător cesionarilor care dobândesc împreună aceeaşi creanţă.

Art. 1.585. Obligaţia de garanţie. (1) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligaţia de garanţie faţă de cesionar.

(2) Astfel, cedentul garantează existenţa creanţei în raport cu data cesiunii, fără a răspunde şi de solvabilitatea debitorului cedat. Dacă cedentul s-a obligat expres să garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezumă, în lipsa unei stipulaţii contrare, că s-a avut în vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii.

(3) Răspunderea pentru solvabilitatea debitorului cedat se întinde până la concurenţa preţului cesiunii, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea.

(4) De asemenea, dacă cedentul cunoştea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispoziţiile legale privind răspunderea vânzătorului de rea-credinţă pentru viciile ascunse ale bunului vândut.

(5) În lipsă de stipulaţie contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existenţa creanţei la data cesiunii.

Reglementarea anterioară: art. 1392 şi art. 1397 C. civ. 1864.

Art. 1.586. Răspunderea cedentului pentru evicţiune. (1) În toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândeşte creanţa în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terţilor.

(2) Într-un asemenea caz, întinderea răspunderii cedentului se determină potrivit dispoziţiilor art. 1.585 alin. (4).

Secţiunea a 2-a. Cesiunea unei creanţe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător

Art. 1.587. Noţiune şi feluri. (1) Creanţele încorporate în titluri nominative, la ordin ori la purtător nu se pot transmite prin simplul acord de voinţă al părţilor.

(2) Regimul titlurilor menţionate la alin. (1), precum şi al altor titluri de valoare se stabileşte prin lege specială.

Legislaţie conexă: ▶ Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934); ▶ Legea nr. 59/1934 asupra cecului (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934); ▶ Legea nr. 31/1990 a societăţilor (republicată în M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004); ▶ Legea nr. 297/2004 privind piaţa de capital (M. Of. nr. 571 din 29 iunie 2004).

Art. 1.588. Modalităţi de transmitere. (1) În cazul titlurilor nominative, transmisiunea se menţionează atât pe înscrisul respectiv, cât şi în registrul ţinut pentru evidenţa acestora.

(2) Pentru transmiterea titlurilor la ordin este necesar girul, efectuat potrivit dispoziţiilor aplicabile în materia cambiilor.

(3) Creanța încorporată într-un titlu la purtător se transmite prin remiterea materială a titlului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 1318 C. civ. 1864.

Art. 1.589. Mijloace de apărare. (1) Debitorul nu poate opune deținătorului titlului alte excepții decât cele care privesc nulitatea titlului, cele care reies neîndoielnic din cuprinsul acestuia, precum şi cele care pot fi invocate personal împotriva deținătorului.

(2) Cu toate acestea, deținătorul care a dobândit titlul în frauda debitorului nu se poate prevala de dispozițiile alin. (1).

Art. 1.590. Plata creanței. Debitorul care a emis titlul la purtător este ținut să plătească creanța constatată prin acel titlu oricărui deținător care îi remite titlul, cu excepția cazului în care i s-a comunicat o hotărâre judecătorească prin care este obligat să refuze plata.

Art. 1.591. Punerea în circulație fără voia emitentului. Debitorul care a emis titlul la purtător rămâne ținut față de orice deținător de bună-credință, chiar dacă demonstrează că titlul a fost pus în circulație împotriva voinței sale.

Art. 1.592. Acțiunea deținătorului deposedat în mod nelegitim. Cel care a fost deposedat în mod nelegitim de un titlu la purtător nu îl poate împiedica pe debitor să plătească creanța celui care îi prezintă titlul decât prin comunicarea unei hotărâri judecătoreşti. În acest caz, instanța se va pronunța pe cale de ordonanță preşedințială.

Capitolul II. Subrogația

Art. 1.593. Felurile subrogației. (1) Oricine plăteşte în locul debitorului poate fi subrogat în drepturile creditorului, fără a putea însă dobândi mai multe drepturi decât acesta.

(2) Subrogația poate fi convențională sau legală.

(3) Subrogația convențională poate fi consimțită de debitor sau de creditor. Ea trebuie să fie expresă şi, pentru a fi opusă terților, trebuie constatată prin înscris.

Legea de aplicare:

Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii obligației.

Reglementarea anterioară: art. 1106 C. civ. 1864.

Art. 1.594. Subrogația consimțită de creditor. (1) Subrogația este consimțită de creditor atunci când, primind plata de la un terț, îi transmite acestuia, la momentul plății, toate drepturile pe care le avea împotriva debitorului.

(2) Subrogația operează fără consimțământul debitorului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 1107 pct. 1 C. civ. 1864.

Art. 1.595. Subrogația consimțită de debitor. (1) Subrogația este consimțită de debitor atunci când acesta se împrumută spre a-şi plăti datoria şi, pe această cale, transmite împrumutătorului drepturile creditorului față de care avea datoria respectivă.

(2) Subrogația este valabilă numai dacă actul de împrumut şi chitanța de plată a datoriei au dată certă, în actul de împrumut se declară că suma a fost împrumutată spre a se plăti datoria, iar în chitanță se menționează că plata a fost făcută cu banii împrumutați de noul creditor.

(3) Subrogația consimțită de debitor are loc fără consimțământul creditorului inițial, în lipsă de stipulație contrară.

Reglementarea anterioară: art. 1107 pct. 2 C. civ. 1864.

Art. 1.596. Subrogația legală. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, subrogația se produce de drept:

a) în folosul creditorului, chiar chirografar, care plătește unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii;

b) în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv;

c) în folosul celui care, fiind obligat împreună cu alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria;

d) în folosul moştenitorului care plătește din bunurile sale datoriile succesiunii;

e) în alte cazuri stabilite de lege.

Reglementarea anterioară: art. 1108 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 23 alin. (4) din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015).

Art. 1.597. Efectele subrogației. (1) Subrogația îşi produce efectele din momentul plății pe care terțul o face în folosul creditorului.

(2) Subrogația produce efecte împotriva debitorului principal şi a celor care au garantat obligația. Aceştia pot opune noului creditor mijloacele de apărare pe care le aveau împotriva creditorului inițial.

Reglementarea anterioară: art. 1109 C. civ. 1864.

Art. 1.598. Subrogația parțială. (1) În caz de subrogație parțială, creditorul inițial, titular al unei garanții, poate exercita drepturile sale pentru partea neplătită din creanță cu preferință față de noul creditor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care creditorul inițial s-a obligat față de noul creditor să garanteze suma pentru care a operat subrogația, cel din urmă este preferat.

Reglementarea anterioară: art. 1109 C. civ. 1864.

Capitolul III. Preluarea datoriei

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.599. Condiții. Obligația de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestație poate fi transmisă de debitor unei alte persoane:

a) fie printr-un contract încheiat între debitorul inițial şi noul debitor, sub rezerva dispozițiilor art. 1.605;

b) fie printr-un contract încheiat între creditor şi noul debitor, prin care acesta din urmă îşi asumă obligația.

Legea de aplicare:

Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii obligației.

Reglementarea anterioară: art. 1131 şi art. 1132 C. civ. 1864.

Art. 1.600. Efecte. Prin încheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor îl înlocuieşte pe cel vechi, care, dacă nu s-a stipulat altfel şi sub rezerva art. 1.601, este liberat.

Art. 1.601. Insolvabilitatea noului debitor. Debitorul inițial nu este liberat prin preluarea datoriei, dacă se dovedeşte că noul debitor era insolvabil la data când a preluat datoria, iar creditorul a consimțit la preluare, fără a cunoaşte această împrejurare.

Reglementarea anterioară: art. 1133 C. civ. 1864.

Art. 1.602. Accesoriile creanței. (1) Creditorul se poate prevala în contra noului debitor de toate drepturile pe care le are în legătură cu datoria preluată.

(2) Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existenței garanțiilor creanței, afară de cazul când acestea nu pot fi despărțite de persoana debitorului.

(3) Cu toate acestea, obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu şi-au dat acordul la preluare.

Reglementarea anterioară: art. 1134 C. civ. 1864.

Art. 1.603. Mijloacele de apărare. (1) Dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul inițial, în afară de compensație sau orice altă excepție personală a acestuia din urmă.

(2) Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor şi debitorul inițial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării.

Art. 1.604. Ineficacitatea preluării datoriei. (1) Când contractul de preluare este desființat, obligația debitorului inițial renaşte, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință.

(2) Creditorul poate, de asemenea, cere daune-interese celui ce a preluat datoria, afară numai dacă acesta din urmă dovedeşte că nu poartă răspunderea desființării contractului şi a prejudiciilor suferite de creditor.

Secțiunea a 2-a. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul

Art. 1.605. Acordul creditorului. Preluarea datoriei convenită cu debitorul îşi va produce efectele numai dacă creditorul îşi dă acordul.

Art. 1.606. Comunicarea preluării. (1) Oricare dintre contractanți poate comunica creditorului contractul de preluare, cerându-i să îşi dea acordul.

(2) Creditorului nu i se poate cere acordul cât timp nu a primit comunicarea.

(3) Cât timp creditorul nu şi-a dat acordul, contractanții pot modifica sau denunța contractul.

Art. 1.607. Termenul de acceptare. (1) Contractantul care comunică preluarea datoriei creditorului îi poate stabili un termen rezonabil pentru răspuns.

(2) Dacă ambii contractanți au comunicat creditorului preluarea datoriei, stabilind termene diferite, răspunsul urmează să fie dat în termenul care se împlineşte cel din urmă.

(3) Preluarea datoriei este considerată refuzată dacă creditorul nu a răspuns în termen.

Art. 1.608. Obligațiile terțului. (1) Cât timp creditorul nu şi-a dat acordul sau dacă a refuzat preluarea, cel care a preluat datoria este obligat să îl libereze pe debitor, executând la timp obligația.

(2) Creditorul nu dobândeşte un drept propriu împotriva celui obligat să îl libereze pe debitor, cu excepția cazului în care se face dovada că părțile contractante au voit altfel.

Capitolul IV. Novația

Art. 1.609. Noțiune şi feluri. (1) Novația are loc atunci când debitorul contractează față de creditor o obligație nouă, care înlocuieşte şi stinge obligația inițială.

(2) De asemenea, novația se produce atunci când un debitor nou îl înlocuieşte pe cel inițial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială. În acest caz, novația poate opera fără consimțământul debitorului inițial.

(3) Novația are loc şi atunci când, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui inițial, față de care debitorul este liberat, stingându-se astfel obligația veche.

Reglementarea anterioară: art. 1128 C. civ. 1864.

Art. 1.610. Proba novației. Novația nu se prezumă. Intenția de a nova trebuie să fie neîndoielnică.

Reglementarea anterioară: art. 1130 C. civ. 1864.

Art. 1.611. Garanțiile creanței novate. (1) Ipotecile care garantează creanța inițială nu vor însoți noua creanță decât dacă aceasta s-a prevăzut în mod expres.

(2) În cazul novației prin schimbarea debitorului, ipotecile legate de creanța inițială nu subzistă asupra bunurilor debitorului inițial fără consimțământul acestuia din urmă şi nici nu se strămută asupra bunurilor noului debitor fără acordul său.

(3) Atunci când novația operează între creditor şi unul dintre debitorii solidari, ipotecile legate de vechea creanță nu pot fi transferate decât asupra bunurilor codebitorului care contractează noua datorie.

Reglementarea anterioară: art. 1134-1136 C. civ. 1864.

Art. 1.612. Mijloacele de apărare. Atunci când novația are loc prin schimbarea debitorului, noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial şi nici cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului, cu excepția situației în care, în acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absolută a actului din care s-a născut obligația inițială.

Art. 1.613. Efectele novației asupra debitorilor solidari şi fideiusorilor. (1) Novația care operează între creditor şi unul dintre debitorii solidari îi liberează pe ceilalți codebitori cu privire la creditor. Novația care operează cu privire la debitorul principal îi liberează pe fideiusori.

(2) Cu toate acestea, atunci când creditorul a cerut acordul codebitorilor sau, după caz, al fideiusorilor ca aceştia să fie ținuți de noua obligație, creanța inițială subzistă în cazul în care debitorii sau fideiusorii nu îşi exprimă acordul.

Reglementarea anterioară: art. 1137 C. civ. 1864.

Art. 1.614. Efectele novației asupra creditorilor solidari. Novația consimțită de un creditor solidar nu este opozabilă celorlalți creditori decât pentru partea din creanță ce revine acelui creditor.

Titlul VII. Stingerea obligațiilor

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1.615. Moduri de stingere a obligațiilor. Obligațiile se sting prin plată, compensație, confuziune, remitere de datorie, imposibilitate fortuită de executare, precum şi prin alte moduri expres prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 118. Obligațiile extracontractuale născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse modurilor de stingere prevăzute de acesta.

Reglementarea anterioară: art. 1091 C. civ. 1864.

Capitolul II. Compensația

Art. 1.616. Noțiune. Datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele.

Reglementarea anterioară: art. 1143 C. civ. 1864.

Art. 1.617. Condiții. (1) Compensația operează de plin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide şi exigibile, oricare ar fi izvorul lor, şi care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeaşi natură.

(2) O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensația.

(3) Oricare dintre părți poate renunța, în mod expres ori tacit, la compensație.

Reglementarea anterioară: art. 1144 şi art. 1145 C. civ. 1864.

Art. 1.618. Cazuri în care compensația este exclusă. Compensația nu are loc atunci când:

a) creanța rezultă dintr-un act făcut cu intenția de a păgubi;

b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat;

c) are ca obiect un bun insesizabil.

Reglementarea anterioară: art. 1147 C. civ. 1864.

Art. 1.619. Termenul de grație. Termenul de grație acordat pentru plata uneia dintre datorii nu împiedică realizarea compensației.

Reglementarea anterioară: art. 1146 C. civ. 1864.

Art. 1.620. Imputația. Atunci când mai multe obligații susceptibile de compensație sunt datorate de acelaşi debitor, regulile stabilite pentru imputația plății se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 1151 C. civ. 1864.

Art. 1.621. Fideiusiunea. (1) Fideiusorul poate opune în compensație creanța pe care debitorul principal o dobândeşte împotriva creditorului obligației garantate.

(2) Debitorul principal nu poate, pentru a se libera față de creditorul său, să opună compensația pentru ceea ce acesta din urmă datorează fideiusorului.

Reglementarea anterioară: art. 1148 C. civ. 1864.

Art. 1.622. Efectele compensației față de terți. (1) Compensația nu are loc şi nici nu se poate renunța la ea în detrimentul drepturilor dobândite de un terț.

(2) Astfel, debitorul care, fiind terț poprit, dobândeşte o creanță asupra creditorului popritor nu poate opune compensația împotriva acestuia din urmă.

(3) Debitorul care putea să opună compensația şi care a plătit datoria nu se mai poate prevala, în detrimentul terților, de privilegiile sau de ipotecile creanței sale.

Reglementarea anterioară: art. 1152 C. civ. 1864.

Art. 1.623. Cesiunea sau ipoteca asupra unei creanțe. (1) Debitorul care acceptă pur şi simplu cesiunea sau ipoteca asupra creanței consimțită de creditorul

său unui terț nu mai poate opune acelui terț compensația pe care ar fi putut să o invoce împotriva creditorului inițial înainte de acceptare.

(2) Cesiunea sau ipoteca pe care debitorul nu a acceptat-o, dar care i-a devenit opozabilă, nu împiedică decât compensația datoriilor creditorului inițial care sunt ulterioare momentului în care cesiunea sau ipoteca i-a devenit opozabilă.

Reglementarea anterioară: art. 1149 C. civ. 1864.

Capitolul III. Confuziunea

Art. 1.624. Noțiune. (1) Atunci când, în cadrul aceluiași raport obligațional, calitățile de creditor și debitor se întrunesc în aceeași persoană, obligația se stinge de drept prin confuziune.

(2) Confuziunea nu operează dacă datoria și creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite.

Reglementarea anterioară: art. 1154 C. civ. 1864.

Art. 1.625. Confuziunea și ipoteca. (1) Ipoteca se stinge prin confuziunea calităților de creditor ipotecar și de proprietar al bunului ipotecat.

(2) Ea renaște dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el.

Art. 1.626. Fideiusiunea. Confuziunea ce operează prin reunirea calităților de creditor și debitor profită fideiusorilor. Cea care operează prin reunirea calităților de fideiusor și creditor ori de fideiusor și debitor principal nu stinge obligația principală.

Reglementarea anterioară: art. 1155 C. civ. 1864.

Art. 1.627. Efectele confuziunii față de terți. Confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de terți în legătură cu creanța stinsă pe această cale.

Art. 1.628. Desființarea confuziunii. Dispariția cauzei care a determinat confuziunea face să renască obligația cu efect retroactiv.

Capitolul IV. Remiterea de datorie

Art. 1.629. Noțiune. (1) Remiterea de datorie are loc atunci când creditorul îl liberează pe debitor de obligația sa.

(2) Remiterea de datorie este totală, dacă nu se stipulează contrariul.

Reglementarea anterioară: art. 1138 C. civ. 1864.

Art. 1.630. Feluri. (1) Remiterea de datorie poate fi expresă sau tacită.

(2) Ea poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, potrivit naturii actului prin care aceasta se realizează.

Art. 1.631. Dovada. Dovada remiterii de datorie se face în condițiile art. 1.499.

Art. 1.632. Garanții. Renunțarea expresă la un privilegiu sau la o ipotecă făcută de creditor nu prezumă remiterea de datorie în privința creanței garantate.

Reglementarea anterioară: art. 1139 C. civ. 1864.

Art. 1.633. Fideiusiunea. (1) Remiterea de datorie făcută debitorului principal liberează pe fideiusor, ca şi pe oricare alte persoane ţinute pentru el.

(2) Remiterea de datorie consimţită în favoarea fideiusorului nu liberează pe debitorul principal.

(3) Dacă remiterea de datorie este convenită cu unul dintre fideiusori, ceilalţi rămân obligaţi să garanteze pentru tot, cu includerea părţii garantate de acesta, numai dacă au consimţit expres la exonerarea lui.

(4) Prestaţia pe care a primit-o creditorul de la un fideiusor pentru a-l exonera de obligaţia de garanţie se impută asupra datoriei, profitând, în proporţia valorii acelei prestaţii, atât debitorului principal, cât şi celorlalţi fideiusori.

Reglementarea anterioară: art. 1140-1142 C. civ. 1864.

Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare

Art. 1.634. Noţiune. Condiţii. (1) Debitorul este liberat atunci când obligaţia sa nu mai poate fi executată din cauza unei forţe majore, a unui caz fortuit ori a unor alte evenimente asimilate acestora, produse înainte ca debitorul să fie pus în întârziere.

(2) Debitorul este, de asemenea, liberat, chiar dacă se află în întârziere, atunci când creditorul nu ar fi putut, oricum, să beneficieze de executarea obligaţiei din cauza împrejurărilor prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care debitorul a luat asupra sa riscul producerii acestora.

(3) Atunci când imposibilitatea este temporară, executarea obligaţiei se suspendă pentru un termen rezonabil, apreciat în funcţie de durata şi urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.

(4) Dovada imposibilităţii de executare revine debitorului.

(5) Debitorul trebuie să notifice creditorului existenţa evenimentului care provoacă imposibilitatea de executare a obligaţiilor. Dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare, debitorul răspunde pentru prejudiciul cauzat, prin aceasta, creditorului.

(6) Dacă obligaţia are ca obiect bunuri de gen, debitorul nu poate invoca imposibilitatea fortuită de executare.

Reglementarea anterioară: art. 1156 C. civ. 1864.

Titlul VIII. Restituirea prestaţiilor

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1.635. Cauzele restituirii. (1) Restituirea prestaţiilor are loc ori de câte ori cineva este ţinut, în virtutea legii, să înapoieze bunurile primite fără drept ori din eroare sau în temeiul unui act juridic desfiinţat ulterior cu efect retroactiv ori ale

cărui obligații au devenit imposibil de executat din cauza unui eveniment de forță majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora.

(2) Ceea ce a fost prestat în temeiul unei cauze viitoare, care nu s-a înfăptuit, este, de asemenea, supus restituirii, afară numai dacă cel care a prestat a făcut-o știind că înfăptuirea cauzei este cu neputință sau, după caz, a împiedicat cu știință realizarea ei.

(3) Obligația de restituire beneficiază de garanțiile constituite pentru plata obligației inițiale.

Art. 1.636. Persoana îndreptățită la restituire. Dreptul de restituire aparține celui care a efectuat prestația supusă restituirii sau, după caz, unei alte persoane îndreptățite, potrivit legii.

Art. 1.637. Formele restituirii. (1) Restituirea se face în natură sau prin echivalent.

(2) Restituirea prestațiilor are loc chiar dacă, potrivit legii, nu sunt datorate daune-interese.

Art. 1.638. Restituirea pentru cauză ilicită. Prestația primită sau executată în temeiul unei cauze ilicite sau imorale rămâne întotdeauna supusă restituirii.

Capitolul II. Modalitățile de restituire

Art. 1.639. Restituirea în natură. Restituirea prestațiilor se face în natură, prin înapoierea bunului primit.

Art. 1.640. Restituirea prin echivalent. (1) Dacă restituirea nu poate avea loc în natură din cauza imposibilității sau a unui impediment serios ori dacă restituirea privește prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), valoarea prestațiilor se apreciază la momentul în care debitorul a primit ceea ce trebuie să restituie.

Art. 1.641. Pieirea sau înstrăinarea bunului. În cazul pieirii totale sau înstrăinării bunului supus restituirii, debitorul obligației de restituire este ținut să plătească valoarea bunului, considerată fie la momentul primirii sale, fie la acela al pierderii ori al înstrăinării, în funcție de cea mai mică dintre aceste valori. Dacă debitorul este de rea-credință ori obligația de restituire provine din culpa sa, atunci restituirea se face în funcție de valoarea cea mai mare.

Reglementarea anterioară: art. 996 C. civ. 1864.

Art. 1.642. Pieirea fortuită a bunului. Dacă bunul supus restituirii a pierit fortuit, debitorul obligației de restituire este liberat de această obligație, însă el trebuie să cedeze creditorului, după caz, fie indemnizația încasată pentru această pieire, fie, atunci când nu a încasat-o încă, dreptul de a primi această indemnizație. Dacă debitorul este de rea-credință ori obligația de restituire provine din culpa sa, el nu este liberat de restituire decât dacă dovedește că bunul ar fi pierit și în cazul în care, la data pieirii, ar fi fost deja predat creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 118[1]. (1) În cazul restituirii prestațiilor reciproce, dispuse în temeiul legii sau al unui contract, dacă bunul piere în mod fortuit şi nu a fost asigurat, iar debitorul obligației de restituire a fost de bună-credință sau obligația de restituire nu provine din culpa sa, obligația de restituire se stinge potrivit art. 1.642 din Codul civil, caz în care şi creditorul este liberat de propria obligație de restituire, însă numai dacă a fost de bună-credință sau cauza restituirii nu îi este imputabilă.
(2) Dacă bunul arătat la alin. (1) a pierit numai în parte, creditorul are dreptul de a reduce propria prestație până la limita a ceea ce el primeşte.

Reglementarea anterioară: art. 995 C. civ. 1864.

Art. 1.643. Pierderea parțială. (1) Dacă bunul ce face obiectul restituirii a suferit o pierdere parțială, cum este o deteriorare sau o altă scădere de valoare, cel obligat la restituire este ținut să îl indemnizeze pe creditor, cu excepția cazului în care pierderea rezultă din folosința normală a bunului sau dintr-o împrejurare neimputabilă debitorului.
(2) Atunci când cauza restituirii este imputabilă creditorului, bunul ce face obiectul restituirii trebuie înapoiat în starea în care se găseşte la momentul introducerii acțiunii, fără despăgubiri, afară de cazul când această stare este cauzată din culpa debitorului restituirii.

Art. 1.644. Cheltuielile privitoare la bun. Dreptul la rambursarea cheltuielilor făcute cu bunul ce face obiectul restituirii este supus regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de bună-credință sau, dacă cel obligat la restituire este de rea-credință ori cauza restituirii îi este imputabilă, regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de rea-credință.

Reglementarea anterioară: art. 997 C. civ. 1864.

Art. 1.645. Restituirea fructelor şi a contravalorii folosinței bunului. (1) Dacă a fost de bună-credință, cel obligat la restituire dobândeşte fructele produse de bunul supus restituirii şi suportă cheltuielile angajate cu producerea lor. El nu datorează nicio indemnizație pentru folosința bunului, cu excepția cazului în care această folosință a fost obiectul principal al prestației şi a cazului în care bunul era, prin natura lui, supus unei deprecieri rapide.
(2) Atunci când cel obligat la restituire a fost de rea-credință ori când cauza restituirii îi este imputabilă, el este ținut, după compensarea cheltuielilor angajate cu producerea lor, să restituie fructele pe care le-a dobândit sau putea să le dobândească şi să îl indemnizeze pe creditor pentru folosința pe care bunul i-a putut-o procura.

Art. 1.646. Cheltuielile restituirii. (1) Cheltuielile restituirii sunt suportate de părți proporțional cu valoarea prestațiilor care se restituie.
(2) Cheltuielile restituirii se suportă integral de cel care este de rea-credință ori din a cărui culpă contractul a fost desființat.

Art. 1.647. Restituirea prestațiilor de către incapabili. (1) Persoana care nu are capacitate de exercițiu deplină nu este ținută la restituirea prestațiilor decât în

limita folosului realizat, apreciat la data cererii de restituire. Sarcina probei acestei îmbogățiri incumbă celui care solicită restituirea.

(2) Ea poate fi ținută la restituirea integrală atunci când, cu intenție sau din culpă gravă, a făcut ca restituirea să fie imposibilă.

Reglementarea anterioară: art. 1164 C. civ. 1864.

Capitolul III. Efectele restituirii față de terți

Art. 1.648. Actele de înstrăinare. (1) Dacă bunul supus restituirii a fost înstrăinat, acțiunea în restituire poate fi exercitată şi împotriva terțului dobânditor, sub rezerva regulilor de carte funciară sau a efectului dobândirii cu bună-credință a bunurilor mobile ori, după caz, a aplicării regulilor privitoare la uzucapiune.

(2) Dacă asupra bunului supus restituirii au fost constituite drepturi reale, dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.649. Situația altor acte juridice. În afara actelor de dispoziție prevăzute la art. 1.648, toate celelalte acte juridice făcute în favoarea unui terț de bună-credință sunt opozabile adevăratului proprietar sau celui care are dreptul la restituire. Contractele cu executare succesivă, sub condiția respectării formalităților de publicitate prevăzute de lege, vor continua să producă efecte pe durata stipulată de părți, dar nu mai mult de un an de la data desființării titlului constituitorului.

Titlul IX. Diferite contracte speciale

Capitolul I. Contractul de vânzare

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Domeniul de aplicare

Art. 1.650. Noțiune. (1) Vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui preț pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească.

(2) Poate fi, de asemenea, transmis prin vânzare un dezmembrământ al dreptului de proprietate sau orice alt drept.

Reglementarea anterioară: art. 1294 C. civ. 1864.

Art. 1.651. Aplicarea unor reguli de la vânzare. Dispozițiile prezentului capitol privind obligațiile vânzătorului se aplică, în mod corespunzător, obligațiilor înstrăinătorului în cazul oricărui alt contract având ca efect transmiterea unui drept, dacă din reglementările aplicabile acelui contract sau din cele referitoare la obligații în general nu rezultă altfel.

§2. Cine poate cumpăra sau vinde

Art. 1.652. Principiul capacității. Pot cumpăra sau vinde toți cei cărora nu le este interzis prin lege.

Reglementarea anterioară: art. 1306 C. civ. 1864.

Art. 1.653. Incapacitatea de a cumpăra drepturi litigioase. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocații, notarii publici, consilierii juridici şi practicienii în insolvență nu pot cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătoreşti în a cărei circumscripție îşi desfăşoară activitatea.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) cumpărarea drepturilor succesorale ori a cotelor-părți din dreptul de proprietate de la comoştenitori sau coproprietari, după caz;

b) cumpărarea unui drept litigios în vederea îndestulării unei creanțe care s-a născut înainte ca dreptul să fi devenit litigios;

c) cumpărarea care s-a făcut pentru apărarea drepturilor celui ce stăpâneşte bunul în legătură cu care există dreptul litigios.

(3) Dreptul este litigios dacă există un proces început şi neterminat cu privire la existența sau întinderea sa.

Legea de aplicare:
Art. 124. Pentru cesiunile de drepturi litigioase încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează aplicabilitatea dispozițiile art. 1.402-1.404 din Codul civil din 1864.

Reglementarea anterioară: art. 1309 C. civ. 1864.

Art. 1.654. Alte incapacități de a cumpăra. (1) Sunt incapabili de a cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, chiar şi prin licitație publică:

a) mandatarii, pentru bunurile pe care sunt însărcinați să le vândă; excepția prevăzută la art. 1.304 alin. (1) rămâne aplicabilă;

b) părinții, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezintă;

c) funcționarii publici, judecătorii-sindici, practicienii în insolvență, executorii, precum şi alte asemenea persoane, care ar putea influența condițiile vânzării făcute prin intermediul lor sau care are ca obiect bunurile pe care le administrează ori a căror administrare o supraveghează.

(2) Încălcarea interdicțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) se sancționează cu nulitatea relativă, iar a celei prevăzute la lit. c) cu nulitatea absolută.

Reglementarea anterioară: art. 1308 C. civ. 1864.

Art. 1.655. Incapacități de a vinde. (1) Persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1) nu pot, de asemenea, să vândă bunurile proprii pentru un preț care constă într-o sumă de bani provenită din vânzarea ori exploatarea bunului sau patrimoniului pe care îl administrează ori a cărui administrare o supraveghează, după caz.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi contractelor în care, în schimbul unei prestații promise de persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1), cealaltă parte se obligă să plătească o sumă de bani.

Art. 1.656. Inadmisibilitatea acțiunii în anulare. Cei cărora le este interzis să cumpere ori să vândă nu pot să ceară anularea vânzării nici în nume propriu, nici în numele persoanei ocrotite.

§3. Obiectul vânzării

Art. 1.657. Bunurile ce pot fi vândute. Orice bun poate fi vândut în mod liber, dacă vânzarea nu este interzisă ori limitată prin lege sau prin convenție ori testament.

Reglementarea anterioară: art. 1310 C. civ. 1864.

Art. 1.658. Vânzarea unui bun viitor. (1) Dacă obiectul vânzării îl constituie un bun viitor, cumpărătorul dobândeşte proprietatea în momentul în care bunul s-a realizat. În privința construcțiilor, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare în materie de carte funciară.

(2) În cazul vânzării unor bunuri dintr-un gen limitat care nu există la data încheierii contractului, cumpărătorul dobândeşte proprietatea la momentul individualizării de către vânzător a bunurilor vândute. Atunci când bunul sau, după caz, genul limitat nu se realizează, contractul nu produce niciun efect. Cu toate acestea, dacă nerealizarea este determinată de culpa vânzătorului, el este ținut să plătească daune-interese.

(3) Când bunul se realizează numai parțial, cumpărătorul are alegerea fie de a cere desființarea vânzării, fie de a pretinde reducerea corespunzătoare a prețului. Aceeaşi soluție se aplică şi în cazul prevăzut la alin. (2) atunci când genul limitat s-a realizat numai parțial şi, din acest motiv, vânzătorul nu poate individualiza întreaga cantitate de bunuri prevăzută în contract. Dacă nerealizarea parțială a bunului sau, după caz, a genului limitat a fost determinată de culpa vânzătorului, acesta este ținut să plătească daune-interese.

(4) Atunci când cumpărătorul şi-a asumat riscul nerealizării bunului sau genului limitat, după caz, el rămâne obligat la plata prețului.

(5) În sensul prezentului articol, bunul este considerat realizat la data la care devine apt de a fi folosit potrivit destinației în vederea căreia a fost încheiat contractul.

Reglementarea anterioară: art. 965 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.659. Vânzarea bunului pierit în întregime sau în parte. Dacă în momentul vânzării unui bun individual determinat acesta pierise în întregime, contractul nu produce niciun efect. Dacă bunul pierise numai în parte, cumpărătorul care nu cunoştea acest fapt în momentul vânzării poate cere fie anularea vânzării, fie reducerea corespunzătoare a prețului.

Reglementarea anterioară: art. 1311 C. civ. 1864.

Art. 1.660. Condiții ale prețului. (1) Prețul constă într-o sumă de bani.
(2) Acesta trebuie să fie serios şi determinat sau cel puțin determinabil.

Reglementarea anterioară: art. 1303 C. civ. 1864.

Art. 1.661. Prețul determinabil. Vânzarea făcută pe un preț care nu a fost determinat în contract este valabilă dacă părțile au convenit asupra unei modalități prin care prețul poate fi determinat ulterior, dar nu mai târziu de data plății şi care nu necesită un nou acord de voință al părților.

Reglementarea anterioară: art. 60 C. com.

Art. 1.662. Determinarea prețului de către un terț. (1) Prețul poate fi determinat şi de către una sau mai multe persoane desemnate potrivit acordului părților.
(2) Atunci când persoanele astfel desemnate nu determină prețul în termenul stabilit de părți sau, în lipsă, în termen de 6 luni de la încheierea contractului, la cererea părții interesate, preşedintele judecătoriei de la locul încheierii contractului va desemna, de urgență, în camera de consiliu, prin încheiere definitivă, un expert pentru determinarea prețului. Remunerația expertului se plăteşte în cote egale de către părți.
(3) Dacă prețul nu a fost determinat în termen de un an de la încheierea contractului, vânzarea este nulă, afară de cazul în care părțile au convenit un alt mod de determinare a prețului.

Reglementarea anterioară: art. 1304 C. civ. 1864 şi art. 61 alin. (2)-(4) C. com.

Art. 1.663. Determinarea prețului în funcție de greutatea lucrului vândut. Când prețul se determină în funcție de greutatea lucrului vândut, la stabilirea cuantumului său nu se ține seama de greutatea ambalajului.

Art. 1.664. Lipsa determinării exprese a prețului. (1) Prețul vânzării este suficient determinat dacă poate fi stabilit potrivit împrejurărilor.
(2) Când contractul are ca obiect bunuri pe care vânzătorul le vinde în mod obişnuit, se prezumă că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obişnuit de vânzător.
(3) În lipsă de stipulație contrară, vânzarea unor bunuri al căror preț este stabilit pe piețe organizate este presupusă a se fi încheiat pentru prețul mediu aplicat în ziua încheierii contractului pe piața cea mai apropiată de locul încheierii contractului. Dacă această zi a fost nelucrătoare, se ține seama de ultima zi lucrătoare.

Reglementarea anterioară: art. 40 C. com.

Art. 1.665. Prețul fictiv şi prețul derizoriu. (1) Vânzarea este anulabilă atunci când prețul este stabilit fără intenția de a fi plătit.
(2) De asemenea, dacă prin lege nu se prevede altfel, vânzarea este anulabilă când prețul este într-atât de disproporționat față de valoarea bunului, încât este evident că părțile nu au dorit să consimtă la o vânzare.

Reglementarea anterioară: art. 1303 C. civ. 1864.

Art. 1.666. Cheltuielile vânzării. (1) În lipsă de stipulație contrară, cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare sunt în sarcina cumpărătorului.

(2) Măsurarea, cântărirea și cheltuielile de predare a bunului sunt în sarcina vânzătorului, iar cele de preluare și transport de la locul executării sunt în sarcina cumpărătorului, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) În absența unei clauze contrare, cheltuielile aferente operațiunilor de plată a prețului sunt în sarcina cumpărătorului.

Reglementarea anterioară: art. 1305 și art. 1317 C. civ. 1864.

Art. 1.667. Cheltuielile predării. În lipsa uzanțelor sau a unei stipulații contrare, dacă bunul trebuie transportat dintr-un loc în altul, vânzătorul trebuie să se ocupe de expediere pe cheltuiala cumpărătorului. Vânzătorul este liberat când predă bunul transportatorului ori expeditorului. Cheltuielile de transport sunt în sarcina cumpărătorului.

Reglementarea anterioară: art. 1317 C. civ. 1864.

§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare și promisiunea de vânzare

Art. 1.668. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare. (1) În cazul pactului de opțiune privind un contract de vânzare asupra unui bun individual determinat, între data încheierii pactului și data exercitării opțiunii sau, după caz, aceea a expirării termenului de opțiune nu se poate dispune de bunul care constituie obiectul pactului.

(2) Atunci când pactul are ca obiect drepturi tabulare, dreptul de opțiune se notează în cartea funciară.

(3) Dreptul de opțiune se radiază din oficiu dacă până la expirarea termenului de opțiune nu s-a înscris o declarație de exercitare a opțiunii, însoțită de dovada comunicării sale către cealaltă parte.

Art. 1.669. Promisiunea de vânzare și promisiunea de cumpărare. (1) Când una dintre părțile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, dacă toate celelalte condiții de validitate sunt îndeplinite.

(2) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia încheiat.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător în cazul promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare, după caz.

(4) În cazul promisiunii unilaterale de cumpărare a unui bun individual determinat, dacă, mai înainte ca promisiunea să fi fost executată, creditorul său înstrăinează bunul ori constituie un drept real asupra acestuia, obligația promitentului se consideră stinsă.

Reglementarea anterioară: art. 5 alin. (2) din Titlul X al Legii nr. 247/2005.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. 8/2013 (M. Of. nr. 581 din 12 septembrie 2013), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, a stabilit că: *„Acțiunea prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare a unui imobil are caracterul unei acțiuni personale imobiliare.*
Competența teritorială de soluționare a unei astfel de acțiuni, înregistrată înainte de data de 15 februarie 2013, se determină în condițiile art. 5, art. 7 și, respectiv, art. 10 pct. 1 din Codul de procedură civilă în vigoare la data înregistrării cererii".
2. A se vedea Decizia nr. 12/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 1279.
N.r. Motivarea integrală a deciziilor poate fi consultată online la adresa http://bibliotecahamangiu.ro/.

Legislație conexă: art. 57 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru (M. Of. nr. 392 din 29 iunie 2013).

Art. 1.670. Prețul promisiunii. În lipsă de stipulație contrară, sumele plătite în temeiul unei promisiuni de vânzare reprezintă un avans din prețul convenit.

§5. Obligațiile vânzătorului

I. Dispoziții generale

Art. 1.671. Interpretarea clauzelor vânzării. Clauzele îndoielnice în contractul de vânzare se interpretează în favoarea cumpărătorului, sub rezerva regulilor aplicabile contractelor încheiate cu consumatorii și contractelor de adeziune.

Reglementarea anterioară: art. 1312 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.672. Obligațiile principale ale vânzătorului. Vânzătorul are următoarele obligații principale:
1. să transmită proprietatea bunului sau, după caz, dreptul vândut;
2. să predea bunul;
3. să îl garanteze pe cumpărător contra evicțiunii și viciilor bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1313 și art. 1336 C. civ. 1864.

II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut

Art. 1.673. Obligația de a transmite dreptul vândut. (1) Vânzătorul este obligat să transmită cumpărătorului proprietatea bunului vândut.
(2) Odată cu proprietatea cumpărătorul dobândește toate drepturile și acțiunile accesorii ce au aparținut vânzătorului.
(3) Dacă legea nu dispune altfel, dispozițiile referitoare la transmiterea proprietății se aplică în mod corespunzător și atunci când prin vânzare se transmite un alt drept decât dreptul de proprietate.

Art. 1.674. Transmiterea proprietății. Cu excepția cazurilor prevăzute de lege ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept

cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost plătit încă.

Reglementarea anterioară: art. 1295 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.675. Opozabilitatea vânzării. În cazurile anume prevăzute de lege, vânzarea nu poate fi opusă terților decât după îndeplinirea formalităților de publicitate respective.

Reglementarea anterioară: art. 1295 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.676. Strămutarea proprietății imobilelor. În materie de vânzare de imobile, strămutarea proprietății de la vânzător la cumpărător este supusă dispozițiilor de carte funciară.

Art. 1.677. Radierea drepturilor stinse. Vânzătorul este obligat să radieze din cartea funciară, pe cheltuiala sa, drepturile înscrise asupra imobilului vândut, dacă acestea sunt stinse.

Art. 1.678. Vânzarea bunurilor de gen. Atunci când vânzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transferă cumpărătorului la data individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1300 C. civ. 1864.

Art. 1.679. Vânzarea în bloc a bunurilor. Dacă însă mai multe bunuri sunt vândute în bloc şi pentru un preț unic şi global, proprietatea se strămută cumpărătorului îndată ce contractul s-a încheiat, chiar dacă bunurile nu au fost individualizate.

Reglementarea anterioară: art. 1299 C. civ. 1864.

Art. 1.680. Vânzarea după mostră sau model. La vânzarea după mostră sau model, proprietatea se strămută la momentul predării bunului.

Art. 1.681. Vânzarea pe încercate. (1) Vânzarea este pe încercate atunci când se încheie sub condiția suspensivă ca, în urma încercării, bunul să corespundă criteriilor stabilite la încheierea contractului ori, în lipsa acestora, destinației bunului, potrivit naturii sale.

(2) Dacă durata încercării nu a fost convenită şi din uzanțe nu rezultă altfel, condiția se consideră îndeplinită în cazul în care cumpărătorul nu a declarat că bunul este nesatisfăcător în termen de 30 de zile de la predarea bunului.

(3) În cazul în care prin contractul de vânzare părțile au prevăzut că bunul vândut urmează să fie încercat, se prezumă că s-a încheiat o vânzare pe încercate.

Reglementarea anterioară: art. 1302 C. civ. 1864.

Art. 1.682. Vânzarea pe gustate. (1) Vânzarea sub rezerva ca bunul să corespundă gusturilor cumpărătorului se încheie numai dacă acesta a făcut cunoscut acordul său în termenul convenit ori statornicit prin uzanțe. În cazul în care un asemenea termen nu există, se aplică dispozițiile art. 1.681 alin. (2).

(2) Dacă bunul vândut se află la cumpărător, iar acesta nu se pronunță în termenul prevăzut la alin. (1), vânzarea se consideră încheiată la expirarea termenului.

Reglementarea anterioară: art. 1301 C. civ. 1864.

Art. 1.683. Vânzarea bunului altuia. (1) Dacă, la data încheierii contractului asupra unui bun individual determinat, acesta se află în proprietatea unui terț, contractul este valabil, iar vânzătorul este obligat să asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul său către cumpărător.

(2) Obligația vânzătorului se consideră ca fiind executată fie prin dobândirea de către acesta a bunului, fie prin ratificarea vânzării de către proprietar, fie prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care procură cumpărătorului proprietatea asupra bunului.

(3) Dacă din lege sau din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător sau al ratificării contractului de vânzare de către proprietar.

(4) În cazul în care vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate către cumpărător, acesta din urmă poate cere rezoluțiunea contractului, restituirea prețului, precum și, dacă este cazul, daune-interese.

(5) Atunci când un coproprietar a vândut bunul proprietate comună și ulterior nu asigură transmiterea proprietății întregului bun către cumpărător, acesta din urmă poate cere, pe lângă daune-interese, la alegerea sa, fie reducerea prețului proporțional cu cota-parte pe care nu a dobândit-o, fie rezoluțiunea contractului în cazul în care nu ar fi cumpărat dacă ar fi știut că nu va dobândi proprietatea întregului bun.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (4) și (5), întinderea daunelor-interese se stabilește, în mod corespunzător, potrivit art. 1.702 și 1.703. Cu toate acestea, cumpărătorul care la data încheierii contractului cunoștea că bunul nu aparținea în întregime vânzătorului nu poate să solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrările autonome sau voluptuare.

Art. 1.684. Rezerva proprietății. Stipulația prin care vânzătorul își rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a prețului este valabilă chiar dacă bunul a fost predat. Această stipulație nu poate fi însă opusă terților decât după îndeplinirea formalităților de publicitate cerute de lege, după natura bunului.

Legea de aplicare:
Art. 119. Formalitățile de publicitate necesare pentru opozabilitatea rezervei proprietății potrivit art. 1.684 din Codul civil se aplică și contractelor de vânzare cu rezerva proprietății încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă rezerva proprietății nu devenise opozabilă potrivit legii anterioare.

III. Predarea bunului

Art. 1.685. Noțiune. Predarea se face prin punerea bunului vândut la dispoziția cumpărătorului, împreună cu tot ceea ce este necesar, după împrejurări, pentru exercitarea liberă și neîngrădită a posesiei.

Reglementarea anterioară: art. 1314 C. civ. 1864.

Art. 1.686. Întinderea obligației de predare. (1) Obligația de a preda bunul se întinde şi la accesoriile sale, precum şi la tot ce este destinat folosinței sale perpetue.

(2) Vânzătorul este, de asemenea, obligat să predea titlurile şi documentele privitoare la proprietatea sau folosința bunului.

(3) În cazul bunurilor de gen, vânzătorul nu este liberat de obligația de predare chiar dacă lotul din care făceau parte bunurile respective a pierit în totalitate, afară numai dacă lotul era anume prevăzut în convenție.

Reglementarea anterioară: art. 1325 C. civ. 1864.

Art. 1.687. Predarea bunului imobil. Predarea imobilului se face prin punerea acestuia la dispoziția cumpărătorului, liber de orice bunuri ale vânzătorului.

Reglementarea anterioară: art. 1315 C. civ. 1864.

Art. 1.688. Predarea bunului mobil. Predarea bunului mobil se poate face fie prin remiterea materială, fie prin remiterea titlului reprezentativ ori a unui alt document sau lucru care îi permite cumpărătorului preluarea în orice moment.

Reglementarea anterioară: art. 1316 şi art. 1318 C. civ. 1864.

Art. 1.689. Locul predării. Predarea trebuie să se facă la locul unde bunul se afla în momentul încheierii contractului, dacă nu rezultă altfel din convenția părților ori, în lipsa acesteia, din uzanțe.

Reglementarea anterioară: art. 1319 C. civ. 1864.

Art. 1.690. Starea bunului vândut. (1) Bunul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul încheierii contractului.

(2) Cumpărătorul are obligația ca imediat după preluare să verifice starea bunului potrivit uzanțelor.

(3) Dacă în urma verificării se constată existența unor vicii aparente, cumpărătorul trebuie să îl informeze pe vânzător despre acestea fără întârziere. În lipsa informării, se consideră că vânzătorul şi-a executat obligația prevăzută la alin. (1).

(4) Cu toate acestea, în privința viciilor ascunse, dispozițiile art. 1.707-1.714 rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 120. Dispozițiile art. 1.690 alin. (2) şi (3) şi art. 1.691 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării sale în vigoare, dacă preluarea bunului are loc după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 1324 C. civ. 1864.

Art. 1.691. Dezacordul asupra calității. (1) În cazul în care cumpărătorul contestă calitatea sau starea bunului pe care vânzătorul i l-a pus la dispoziție, preşedintele judecătoriei de la locul prevăzut pentru executarea obligației de predare, la cererea oricăreia dintre părți, va desemna de îndată un expert în vederea constatării.

(2) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea sau depozitarea bunului.

(3) Dacă păstrarea bunului ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea pe cheltuiala proprietarului, în condiţiile stabilite de instanţă.

(4) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată înainte de punerea ei în executare celeilalte părţi sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află într-o localitate situată în circumscripţia judecătoriei care a pronunţat hotărârea. În caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

Art. 1.692. Fructele bunului vândut. Dacă nu s-a convenit altfel, fructele bunului vândut se cuvin cumpărătorului din ziua dobândirii proprietăţii.

Reglementarea anterioară: art. 1324 C. civ. 1864.

Art. 1.693. Momentul predării. În lipsa unui termen, cumpărătorul poate cere predarea bunului de îndată ce preţul este plătit. Dacă însă, ca urmare a unor împrejurări cunoscute cumpărătorului la momentul vânzării, predarea bunului nu se poate face decât după trecerea unui termen, părţile sunt prezumate că au convenit ca predarea să aibă loc la expirarea acelui termen.

Reglementarea anterioară: art. 1322 C. civ. 1864.

Art. 1.694. Refuzul de a preda bunul. (1) Dacă obligaţia de plată a preţului este afectată de un termen şi, după vânzare, cumpărătorul a devenit insolvabil ori garanţiile acordate vânzătorului s-au diminuat, vânzătorul poate suspenda executarea obligaţiei de predare cât timp cumpărătorul nu acordă garanţii îndestulătoare că va plăti preţul la termenul stabilit.

(2) Dacă însă, la data încheierii contractului, vânzătorul cunoştea insolvabilitatea cumpărătorului, atunci acesta din urmă păstrează beneficiul termenului, dacă starea sa de insolvabilitate nu s-a agravat în mod substanţial.

Reglementarea anterioară: art. 1323 C. civ. 1864.

IV. Garanţia contra evicţiunii

Art. 1.695. Condiţiile garanţiei contra evicţiunii. (1) Vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumpărător împotriva evicţiunii care l-ar împiedica total sau parţial în stăpânirea netulburată a bunului vândut.

(2) Garanţia este datorată împotriva evicţiunii ce rezultă din pretenţiile unui terţ numai dacă acestea sunt întemeiate pe un drept născut anterior datei vânzării şi care nu a fost adus la cunoştinţa cumpărătorului până la acea dată.

(3) De asemenea, garanţia este datorată împotriva evicţiunii ce provine din fapte imputabile vânzătorului, chiar dacă acestea s-au ivit ulterior vânzării.

Reglementarea anterioară: art. 1337 C. civ. 1864.

Art. 1.696. Excepţia de garanţie. Acela care este obligat să garanteze contra evicţiunii nu poate să evingă.

Reglementarea anterioară: art. 1339 C. civ. 1864.

Art. 1.697. Indivizibilitatea obligației de garanție. Obligația de garanție contra evicțiunii este indivizibilă între debitori.

Art. 1.698. Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției. (1) Părțile pot conveni să extindă sau să restrângă obligația de garanție. Acestea pot chiar conveni să îl exonereze pe vânzător de orice garanție contra evicțiunii.

(2) Stipulația prin care obligația de garanție a vânzătorului este restrânsă sau înlăturată nu îl exonerează pe acesta de obligația de a restitui prețul, cu excepția cazului în care cumpărătorul şi-a asumat riscul producerii evicțiunii.

Reglementarea anterioară: art. 1338 şi art. 1340 C. civ. 1864.

Art. 1.699. Limitele clauzei de nerăspundere pentru evicțiune. Chiar dacă s-a convenit că vânzătorul nu va datora nicio garanție, el răspunde totuşi de evicțiunea cauzată ulterior vânzării prin faptul său personal ori de cea provenită din cauze pe care, cunoscându-le în momentul vânzării, le-a ascuns cumpărătorului. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 1339 C. civ. 1864.

Art. 1.700. Rezoluțiunea contractului. (1) Cumpărătorul poate cere rezoluțiunea vânzării dacă a fost evins de întregul bun sau de o parte a acestuia îndeajuns de însemnată încât, dacă ar fi cunoscut evicțiunea, el nu ar mai fi încheiat contractul.

(2) Odată cu rezoluțiunea, cumpărătorul poate cere restituirea prețului şi repararea prejudiciului suferit.

Reglementarea anterioară: art. 1342 şi art. 1347 C. civ. 1864.

Art. 1.701. Restituirea prețului. (1) Vânzătorul este ținut să înapoieze prețul în întregime chiar dacă, la data evicțiunii, valoarea bunului vândut a scăzut sau dacă bunul a suferit deteriorări însemnate, fie din neglijența cumpărătorului, fie prin forță majoră.

(2) Dacă însă cumpărătorul a obținut un beneficiu în urma deteriorărilor cauzate bunului, vânzătorul are dreptul să scadă din preț o sumă corespunzătoare acestui beneficiu.

(3) Dacă lucrul vândut are, la data evicțiunii, o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă prețul vânzării, sporul de valoare acumulat până la data evicțiunii.

Reglementarea anterioară: art. 1342-1344 C. civ. 1864.

Art. 1.702. Întinderea daunelor-interese. (1) Daunele-interese datorate de vânzător cuprind:

a) valoarea fructelor pe care cumpărătorul a fost obligat să le restituie celui care l-a evins;

b) cheltuielile de judecată efectuate de cumpărător în procesul cu cel ce l-a evins, precum şi în procesul de chemare în garanție a vânzătorului;

c) cheltuielile încheierii şi executării contractului de către cumpărător;

d) pierderile suferite şi câştigurile nerealizate de către cumpărător din cauza evicțiunii.

(2) De asemenea, vânzătorul este ținut să ramburseze cumpărătorului sau să facă să i se ramburseze de către acela care evinge toate cheltuielile pentru lucrările efectuate în legătură cu bunul vândut, fie că lucrările sunt autonome, fie că sunt adăugate, dar, în acest din urmă caz, numai dacă sunt necesare sau utile.

(3) Dacă vânzătorul a cunoscut cauza evicțiunii la data încheierii contractului, el este dator să ramburseze cumpărătorului şi cheltuielile făcute pentru efectuarea şi, după caz, ridicarea lucrărilor voluptuare.

Reglementarea anterioară: art. 1341, art. 1345 şi art. 1346 C. civ. 1864.

Art. 1.703. Efectele evicțiunii parțiale. În cazul în care evicțiunea parțială nu atrage rezoluțiunea contractului, vânzătorul trebuie să restituie cumpărătorului o parte din preț proporțională cu valoarea părții de care a fost evins şi, dacă este cazul, să plătească daune-interese. Pentru stabilirea întinderii daunelor-interese, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 1.702.

Reglementarea anterioară: art. 1348 C. civ. 1864.

Art. 1.704. Înlăturarea evicțiunii de către cumpărător. Atunci când cumpărătorul a păstrat bunul cumpărat plătind terțului evingător o sumă de bani sau dându-i un alt bun, vânzătorul este liberat de urmările garanției, în primul caz prin rambursarea către cumpărător a sumei plătite cu dobânda legală calculată de la data plății, iar în al doilea caz prin plata valorii bunului dat, precum şi, în ambele cazuri, a tuturor cheltuielilor aferente.

Art. 1.705. Chemarea în judecată a vânzătorului. (1) Cumpărătorul chemat în judecată de un terț care pretinde că are drepturi asupra lucrului vândut trebuie să îl cheme în cauză pe vânzător. În cazul în care nu a făcut-o, fiind condamnat printr-o hotărâre intrată în puterea lucrului judecat[1], pierde dreptul de garanție dacă vânzătorul dovedeşte că existau motive suficiente pentru a se respinge cererea.

(2) Cumpărătorul care, fără a exista o hotărâre judecătorească, a recunoscut dreptul terțului pierde dreptul de garanție, afară de cazul în care dovedeşte că nu existau motive suficiente pentru a împiedica evicțiunea.

Reglementarea anterioară: art. 1351 C. civ. 1864.

Art. 1.706. Beneficiarii garanției. Vânzătorul este obligat să garanteze contra evicțiunii față de orice dobânditor subsecvent al bunului, fără a deosebi după cum dobândirea este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit.

---

[1] Potrivit art. 14 alin. (2) din Legea nr. 76/2012, *„(...) în cuprinsul celorlalte acte normative în vigoare, sintagma «puterea de lucru judecat/puterea lucrului judecat» se înlocuieşte cu sintagma «autoritatea de lucru judecat/autoritatea lucrului judecat»"*. Această dispoziție trebuie avută în vedere în tot cuprinsul codului, acolo unde este cazul.

V. Garanția contra viciilor bunului vândut

Art. 1.707. Condiții. (1) Vânzătorul garantează cumpărătorul contra oricăror vicii ascunse care fac bunul vândut impropriu întrebuințării la care este destinat sau care îi micşorează în asemenea măsură întrebuințarea sau valoarea încât, dacă le-ar fi cunoscut, cumpărătorul nu ar fi cumpărat sau ar fi dat un preț mai mic.

(2) Este ascuns acel viciu care, la data predării, nu putea fi descoperit, fără asistență de specialitate, de către un cumpărător prudent şi diligent.

(3) Garanția este datorată dacă viciul sau cauza lui exista la data predării bunului.

(4) Vânzătorul nu datorează garanție contra viciilor pe care cumpărătorul le cunoştea la încheierea contractului.

(5) În vânzările silite nu se datorează garanție contra viciilor ascunse.

Reglementarea anterioară: art. 1352 şi art. 1353 C. civ. 1864.

Art. 1.708. Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției. (1) Dacă părțile nu au convenit altfel, vânzătorul este obligat să garanteze contra viciilor ascunse, chiar şi atunci când nu le-a cunoscut.

(2) Clauza care înlătură sau limitează răspunderea pentru vicii este nulă în privința viciilor pe care vânzătorul le-a cunoscut ori trebuia să le cunoască la data încheierii contractului.

Reglementarea anterioară: art. 1354 C. civ. 1864.

Art. 1.709. Denunțarea viciilor. (1) Cumpărătorul care a descoperit viciile ascunse ale lucrului este obligat să le aducă la cunoştința vânzătorului într-un termen rezonabil, stabilit potrivit cu împrejurările, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere măsura prevăzută la art. 1.710 alin. (1) lit. d).

(2) În cazul în care cumpărătorul este profesionist, iar bunul vândut este mobil corporal, termenul prevăzut la alin. (1) este de două zile lucrătoare.

(3) Atunci când viciul apare în mod gradual, termenele prevăzute la alin. (1) încep să curgă din ziua în care cumpărătorul îşi dă seama de gravitatea şi întinderea viciului.

(4) Vânzătorul care a tăinuit viciul nu poate invoca prevederile prezentului articol.

Art. 1.710. Efectele garanției. (1) În temeiul obligației vânzătorului de garanție contra viciilor, cumpărătorul poate obține, după caz:

a) înlăturarea viciilor de către vânzător sau pe cheltuiala acestuia;

b) înlocuirea bunului vândut cu un bun de acelaşi fel, însă lipsit de vicii;

c) reducerea corespunzătoare a prețului;

d) rezoluțiunea vânzării.

(2) La cererea vânzătorului, instanța, ținând seama de gravitatea viciilor şi de scopul pentru care contractul a fost încheiat, precum şi de alte împrejurări, poate dispune o altă măsură prevăzută la alin. (1) decât cea solicitată de cumpărător.

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) şi art. 1.713 din Codul civil se aplică şi în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 1355 C. civ. 1864.

Art. 1.711. Viciile care nu afectează toate bunurile vândute. (1) Dacă numai unele dintre bunurile vândute sunt afectate de vicii şi acestea pot fi separate de celelalte fără pagubă pentru cumpărător, iar instanța dispune rezoluțiunea în condițiile art. 1.710, contractul se desființează numai în parte.

(2) Rezoluțiunea contractului, în ceea ce priveşte bunul principal, atrage rezoluțiunea lui şi în privința bunului accesoriu.

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) şi art. 1.713 din Codul civil se aplică şi în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 1.712. Întinderea garanției. (1) În situația în care la data încheierii contractului vânzătorul cunoştea viciile bunului vândut, pe lângă una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710, vânzătorul este obligat la plata de daune-interese, pentru repararea întregului prejudiciu cauzat, dacă este cazul.

(2) Atunci când vânzătorul nu cunoştea viciile bunului vândut şi s-a dispus una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710 alin. (1) lit. c) şi d), el este obligat să restituie cumpărătorului doar prețul şi cheltuielile făcute cu prilejul vânzării, în tot sau în parte, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) şi art. 1.713 din Codul civil se aplică şi în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 1356 şi art. 1357 C. civ. 1864.

Art. 1.713. Pierderea sau deteriorarea bunului. Pierderea sau deteriorarea bunului, chiar prin forță majoră, nu îl împiedică pe cumpărător să obțină aplicarea măsurilor prevăzute la art. 1.710 alin. (1).

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) şi art. 1.713 din Codul civil se aplică şi în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 1.714. Garanția pentru lipsa calităților convenite. Dispozițiile privitoare la garanția contra viciilor ascunse se aplică şi atunci când bunul vândut nu corespunde calităților convenite de către părți.

Art. 1.715. Garanția în cazul vânzării după mostră sau model. În cazul vânzării după mostră sau model, vânzătorul garantează că bunul are calitățile mostrei sau modelului.

VI. Garanția pentru buna funcționare

Art. 1.716. Condițiile garanției pentru buna funcționare. (1) În afară de garanția contra viciilor ascunse, vânzătorul care a garantat pentru un timp determinat buna funcționare a bunului vândut este obligat, în cazul oricărei defecțiuni ivite înăuntrul termenului de garanție, să repare bunul pe cheltuiala sa.

(2) Dacă reparația este imposibilă sau dacă durata acesteia depăşeşte timpul stabilit prin contract sau prin legea specială, vânzătorul este obligat să înlocuiască bunul vândut. În lipsa unui termen prevăzut în contract sau în legea specială, durata maximă a reparației este de 15 zile de la data când cumpărătorul a solicitat repararea bunului.

(3) Dacă vânzătorul nu înlocuieşte bunul într-un termen rezonabil, potrivit cu împrejurările, el este obligat, la cererea cumpărătorului, să îi restituie prețul primit în schimbul înapoierii bunului.

Art. 1.717. Defecțiunea imputabilă cumpărătorului. Garanția nu va fi datorată dacă vânzătorul dovedeşte că defecțiunea s-a produs din pricina modului nepotrivit în care cumpărătorul a folosit sau a păstrat bunul. Comportamentul cumpărătorului se apreciază şi luându-se în considerare instrucțiunile scrise care i-au fost comunicate de către vânzător.

Legea de aplicare:
Art. 122. Dispozițiile art. 1.717 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul în care comportamentul cumpărătorului care pricinuieşte defecțiunea intervine după această dată.

Art. 1.718. Comunicarea defecțiunii. (1) Sub sancțiunea decăderii din dreptul de garanție, cumpărătorul trebuie să comunice defecțiunea înainte de împlinirea termenului de garanție. Dacă această comunicare nu a putut fi făcută în termenul de garanție, din motive obiective, cumpărătorul are obligația să comunice defecțiunea într-un termen rezonabil de la data expirării termenului de garanție.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul în care vânzătorul a garantat că bunul vândut va păstra un timp determinat anumite calități.

§6. Obligațiile cumpărătorului

Art. 1.719. Plata prețului şi primirea bunului. Cumpărătorul are următoarele obligații principale:

a) să preia bunul vândut;

b) să plătească prețul vânzării.

Reglementarea anterioară: art. 1361 C. civ. 1864.

Art. 1.720. Locul şi data plății prețului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, cumpărătorul trebuie să plătească prețul la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului şi de îndată ce proprietatea este transmisă.

(2) Dacă la data încheierii contractului bunurile se află în tranzit, în lipsa unei stipulații contrare, plata prețului se face la locul care rezultă din uzanțe sau, în lipsa acestora, la locul destinației.

Reglementarea anterioară: art. 1362 C. civ. 1864.

Art. 1.721. Dobânzi asupra prețului. În cazul în care nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ținut să plătească dobânzi asupra prețului din ziua dobândirii proprietății, dacă bunul produce fructe civile sau naturale, ori din ziua predării, dacă bunul nu produce fructe, însă îi procură alte foloase.

Reglementarea anterioară: art. 1363 C. civ. 1864.

Art. 1.722. Suspendarea plății prețului. (1) Cumpărătorul care află de existența unei cauze de evicțiune este îndreptățit să suspende plata prețului până la încetarea tulburării sau până când vânzătorul oferă o garanție corespunzătoare.

(2) Cumpărătorul nu poate suspenda plata prețului dacă a cunoscut pericolul evicțiunii în momentul încheierii contractului sau dacă în contract s-a prevăzut că plata se va face chiar în caz de tulburare.

Reglementarea anterioară: art. 1364 C. civ. 1864.

Art. 1.723. Garantarea creanței prețului. Pentru garantarea obligației de plată a prețului, în cazurile prevăzute de lege vânzătorul beneficiază de un privilegiu sau, după caz, de o ipotecă legală asupra bunului vândut.

Art. 1.724. Sancțiunea neplății prețului. Când cumpărătorul nu a plătit, vânzătorul este îndreptățit să obțină fie executarea silită a obligației de plată, fie rezoluțiunea vânzării, precum şi, în ambele situații, daune-interese, dacă este cazul.

Reglementarea anterioară: art. 1365 C. civ. 1864.

Art. 1.725. Punerea de drept în întârziere. (1) În cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale dacă, la scadență, nici nu a plătit prețul şi nici nu a preluat bunul.

(2) În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privința preluării lor, atunci când nu le-a preluat în termenul convenit, chiar dacă prețul a fost plătit, sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit prețul.

Reglementarea anterioară: art. 1370 C. civ. 1864.

Art. 1.726. Executarea directă. (1) Când cumpărătorul unui bun mobil nu îşi îndeplineşte obligația de preluare sau de plată, vânzătorul are facultatea de a depune lucrul vândut într-un depozit, la dispoziția şi pe cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

(2) Vânzarea se va face prin licitație publică sau chiar pe prețul curent, dacă lucrul are un preț la bursă sau în târg ori stabilit de lege, de către o persoană autorizată de lege pentru asemenea acte şi cu dreptul pentru vânzător la plata diferenței dintre prețul convenit la prima vânzare şi cel efectiv obținut, precum şi la daune-interese.

(3) Dacă vânzarea are ca obiect bunuri fungibile supuse unui preț curent în sensul alin. (2), iar contractul nu a fost executat din culpa vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a cumpăra bunuri de acelaşi gen pe cheltuiala vânzătorului, prin intermediul unei persoane autorizate.

(4) Cumpărătorul are dreptul de a pretinde diferența dintre suma ce reprezintă cheltuielile achiziționării bunurilor şi prețul convenit cu vânzătorul, precum şi la daune-interese, dacă este cazul.

(5) Partea care va exercita dreptul prevăzut de prezentul articol are obligația de a încunoştința de îndată cealaltă parte despre aceasta.

Reglementarea anterioară: art. 68 C. com.

Art. 1.727. Restituirea bunului mobil. (1) Atunci când vânzarea s-a făcut fără termen de plată, iar cumpărătorul nu a plătit prețul, vânzătorul poate ca, în cel mult 15 zile de la data predării, să declare rezoluțiunea fără punere în întârziere şi să ceară restituirea bunului mobil vândut, cât timp bunul este încă în posesia cumpărătorului şi nu a suferit transformări.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă acțiunea în restituire nu a fost introdusă în condițiile stabilite de acesta, vânzătorul nu mai poate opune celorlalți creditori ai cumpărătorului efectele rezoluțiunii ulterioare a contractului pentru neplata prețului. Dispozițiile art. 1.648 sau ale art. 1.649, după caz, rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 1730 pct. 5 C. civ. 1864.

Art. 1.728. Punerea de drept în întârziere. Atunci când vânzarea are ca obiect un bun imobil şi s-a stipulat că în cazul în care nu se plăteşte prețul la termenul convenit cumpărătorul este de drept în întârziere, acesta din urmă poate să plătească şi după expirarea termenului cât timp nu a primit declarația de rezoluțiune din partea vânzătorului.

Reglementarea anterioară: art. 1367 C. civ. 1864.

Art. 1.729. Efectele rezoluțiunii față de terți. Rezoluțiunea vânzării unui imobil are efecte față de terți în condițiile stabilite la art. 909 şi 910.

§7. Dreptul de preempțiune

Art. 1.730. Noțiune şi domeniu. (1) În condițiile stabilite prin lege sau contract, titularul dreptului de preempțiune, numit preemptor, poate să cumpere cu prioritate un bun.

(2) Dispozițiile prezentului cod privitoare la dreptul de preempțiune sunt aplicabile numai dacă prin lege sau contract nu se stabileşte altfel.

(3) Titularul dreptului de preempțiune care a respins o ofertă de vânzare nu îşi mai poate exercita acest drept cu privire la contractul ce i-a fost propus. Oferta se consideră respinsă dacă nu a fost acceptată în termen de cel mult 10 zile, în cazul vânzării de bunuri mobile, sau de cel mult 30 de zile, în cazul vânzării de bunuri imobile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea ofertei către preemptor.

Legea de aplicare:

Art. 123. (1) De la data intrării în vigoare a Codului civil, prevederile referitoare la dreptul de preempțiune cuprinse în legile speciale aflate în vigoare la această dată se completează cu dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil.

(2) Pentru dreptul de preempțiune creat prin convenție, dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil se aplică numai în situația în care convenția a fost încheiată după intrarea în vigoare a Codului civil.
(3) Dreptul de preempțiune prevăzut la alin. (1) și (2) este supus dispozițiilor art. 1.730-1.740 din Codul civil numai cu privire la contractele de vânzare încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: ▶ art. 45 din Legea nr. 46/2008 – Codul silvic, republicată (M. Of. nr. 611 din 12 august 2015); ▶ art. 216 LSC; ▶ art. 123 alin. (3)-(4) din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007); ▶ art. 14 alin. (2)-(3^2) din Legea nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului (M. Of. nr. 299 din 7 iunie 2001); ▶ art. 4 alin. (4)-(9) din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (republicată în M. Of. nr. 938 din 20 noiembrie 2006); ▶ art. 36 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată (M. Of. nr. 259 din 9 aprilie 2014); ▶ art. 107 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, republicată (M. Of. nr. 368 din 20 mai 2014); ▶ art. 12 din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (M. Of. nr. 681 din 29 iulie 2004); ▶ art. 10 din Legea nr. 85/2003 a minelor (M. Of. nr. 197 din 27 martie 2003); ▶ art. 9 din Legea nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război (M. Of. nr. 700 din 7 octombrie 2003); ▶ art. 15 alin. (2) din Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naționale, republicată (M. Of. nr. 293 din 22 aprilie 2014); ▶ art. 12 și art. 14 din Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării (M. Of. nr. 215 din 28 martie 2002); ▶ art. 17, art. 19 și art. 42 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 (republicată în M. Of. nr. 798 din 2 septembrie 2005); ▶ art. 52 din Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe (M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996); ▶ art. 6 din O.G. nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei (republicată în M. Of. nr. 180 din 14 mai 1998); ▶ art. 37 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011); ▶ art. 4-8 din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan (M. Of. nr. 178 din 12 martie 2014).

Art. 1.731. Vânzarea către un terț a bunurilor supuse preempțiunii. Vânzarea bunului cu privire la care există un drept de preempțiune legal sau convențional se poate face către un terț numai sub condiția suspensivă a neexercitării dreptului de preempțiune de către preemptor.

Art. 1.732. Condițiile exercitării dreptului de preempțiune. (1) Vânzătorul este obligat să notifice de îndată preemptorului cuprinsul contractului încheiat cu un terț. Notificarea poate fi făcută și de acesta din urmă.

(2) Această notificare va cuprinde numele și prenumele vânzătorului, descrierea bunului, sarcinile care îl grevează, termenii și condițiile vânzării, precum și locul unde este situat bunul.

(3) Preemptorul își poate exercita dreptul prin comunicarea către vânzător a acordului său de a încheia contractul de vânzare, însoțită de consemnarea prețului la dispoziția vânzătorului.

(4) Dreptul de preempțiune se exercită, în cazul vânzării de bunuri mobile, în termen de cel mult 10 zile, iar în cazul vânzării de bunuri imobile, în termen

de cel mult 30 de zile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea către preemptor a notificării prevăzute la alin. (1).

Art. 1.733. Efectele exercitării preempțiunii. (1) Prin exercitarea preempțiunii, contractul de vânzare se consideră încheiat între preemptor şi vânzător în condițiile cuprinse în contractul încheiat cu terțul, iar acest din urmă contract se desființează retroactiv. Cu toate acestea, vânzătorul răspunde față de terțul de bună-credință pentru evicțiunea ce rezultă din exercitarea preempțiunii.

(2) Clauzele contractului încheiat cu terțul având drept scop să împiedice exercitarea dreptului de preempțiune nu produc efecte față de preemptor.

Art. 1.734. Concursul dintre preemptori. (1) În cazul în care mai mulți titulari şi-au exercitat preempțiunea asupra aceluiaşi bun, contractul de vânzare se consideră încheiat:

a) cu titularul dreptului legal de preempțiune, atunci când se află în concurs cu titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;

b) cu titularul dreptului legal de preempțiune ales de vânzător, când se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi legale de preempțiune;

c) dacă bunul este imobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune care a fost mai întâi înscris în cartea funciară, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;

d) dacă bunul este mobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune având data certă cea mai veche, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune.

(2) Orice clauză care contravine prevederilor alin. (1) este considerată nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 125. Dacă legea nu prevede altfel, dispozițiile art. 1.734 din Codul civil se aplică şi drepturilor de preempțiune izvorâte din contracte încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.735. Pluralitate de bunuri vândute. (1) Atunci când preempțiunea se exercită în privința unui bun cumpărat de terț împreună cu alte bunuri pentru un singur preț, vânzătorul poate pretinde de la preemptor numai o parte proporțională din acest preț.

(2) În cazul în care s-au vândut şi alte bunuri decât acela supus preempțiunii, dar care nu puteau fi despărțite de acesta fără să îl fi păgubit pe vânzător, exercitarea dreptului de preempțiune nu se poate face decât dacă preemptorul consemnează prețul stabilit pentru toate bunurile vândute.

Art. 1.736. Scadența obligației de plată a prețului. Atunci când în contractul încheiat cu terțul s-au acordat termene de plată a prețului, preemptorul nu se poate prevala de aceste termene.

Art. 1.737. Notarea dreptului de preempțiune asupra unui imobil. (1) Dreptul convențional de preempțiune în legătură cu un imobil se notează în cartea funciară.

(2) Dacă o asemenea notare a fost făcută, acordul preemptorului nu este necesar pentru ca acela care a cumpărat sub condiție suspensivă să îşi poată înscrie dreptul în cartea funciară, în temeiul contractului de vânzare încheiat cu

proprietarul. Înscrierea se face sub condiția suspensivă ca, în termen de 30 de zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus înscrierea, preemptorul să nu notifice biroului de carte funciară dovada consemnării prețului la dispoziția vânzătorului.

(3) Notificarea făcută în termen biroului de carte funciară înlocuiește comunicarea prevăzută la art. 1.732 alin. (3) şi are aceleaşi efecte. În temeiul acestei notificări, preemptorul poate cere radierea din cartea funciară a dreptului terțului şi înscrierea dreptului său.

(4) Dacă preemptorul nu a făcut notificarea în termen, dreptul de preempțiune se stinge şi se radiază din oficiu din cartea funciară.

Art. 1.738. Exercitarea dreptului de preempțiune în cadrul executării silite. În cazul în care bunul face obiectul urmăririi silite sau este scos la vânzare silită cu autorizarea judecătorului-sindic, dreptul de preempțiune se exercită în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Art. 1.739. Caractere ale dreptului de preempțiune. Dreptul de preempțiune este indivizibil şi nu se poate ceda.

Art. 1.740. Stingerea dreptului convențional de preempțiune. Dreptul convențional de preempțiune se stinge prin moartea preemptorului, cu excepția situației în care a fost constituit pe un anume termen. În acest din urmă caz, termenul se reduce la 5 ani de la data constituirii, dacă a fost stipulat un termen mai lung.

Secțiunea a 2-a. Vânzarea bunurilor imobile

§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor

Art. 1.741. Vânzarea imobilelor fără indicarea suprafeței. Atunci când se vinde un imobil determinat, fără indicarea suprafeței, pentru un preț total, nici cumpărătorul şi nici vânzătorul nu pot cere rezoluțiunea ori modificarea prețului pe motiv că suprafața este mai mică ori mai mare decât au crezut.

Art. 1.742. Vânzarea unei suprafețe dintr-un teren mai mare. Atunci când se vinde, cu un anumit preț pe unitatea de măsură, o anumită suprafață dintr-un teren mai mare, a cărei întindere sau amplasare nu este determinată, cumpărătorul poate cere strămutarea proprietății numai după măsurarea şi delimitarea suprafeței vândute.

Art. 1.743. Vânzarea unui imobil determinat cu indicarea suprafeței. (1) Dacă, în vânzarea unui imobil cu indicarea suprafeței şi a prețului pe unitatea de măsură, suprafața reală este mai mică decât cea indicată în contract, cumpărătorul poate cere vânzătorului să îi dea suprafața convenită. Atunci când cumpărătorul nu cere sau vânzătorul nu poate să transmită această suprafață, cumpărătorul poate obține fie reducerea corespunzătoare a prețului, fie rezoluțiunea contractului dacă, din cauza diferenței de suprafață, bunul nu mai poate fi folosit în scopul pentru care a fost cumpărat.

(2) Dacă însă suprafața reală se dovedește a fi mai mare decât cea stipulată, iar excedentul depășește a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul va plăti suplimentul de preț corespunzător sau va putea obține rezoluțiunea contractului. Atunci când însă excedentul nu depășește a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul nu poate obține rezoluțiunea, dar nici nu este dator să plătească prețul excedentului.

Reglementarea anterioară: art. 1327-1328 C. civ. 1864.

Art. 1.744. Termenul de exercitare a acțiunii estimatorii sau în rezoluțiune. Acțiunea vânzătorului pentru suplimentul de preț și aceea a cumpărătorului pentru reducerea prețului sau pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie intentate, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de un an de la încheierea contractului, afară de cazul în care părțile au fixat o dată pentru măsurarea imobilului, caz în care termenul de un an curge de la acea dată.

Reglementarea anterioară: art. 1334 C. civ. 1864.

Art. 1.745. Vânzarea a două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia. Când prin același contract s-au vândut două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia și pentru un singur preț, dacă întinderea unuia este mai mare, iar a celuilalt mai mică, se va face compensația între valoarea surplusului și valoarea lipsei, iar acțiunea, fie pentru suplimentul de preț, fie pentru scăderea sa, nu poate fi introdusă decât potrivit regulilor prevăzute la art. 1.743 și 1.744. Rezoluțiunea contractului este supusă în acest caz dreptului comun.

Reglementarea anterioară: art. 1333 C. civ. 1864.

§2. Vânzarea terenurilor forestiere

Art. 1.746. Vânzarea terenurilor forestiere. Terenurile din fondul forestier aflate în proprietate privată se pot vinde cu respectarea, în ordine, a dreptului de preempțiune al coproprietarilor sau vecinilor.

Legea de aplicare:
Art. 123[1]. În vederea aplicării prevederilor art. 1.746 din Codul civil, numai vecinii care sunt proprietari de fond forestier beneficiază de dreptul de preempțiune.

Secțiunea a 3-a. Vânzarea moștenirii

Art. 1.747. Noțiune și formă. (1) În sensul prezentei secțiuni, prin *moștenire* se înțelege dreptul de a culege o moștenire deschisă sau o cotă din aceasta.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute a contractului, vânzarea unei moșteniri se încheie în formă autentică.

Art. 1.748. Garanția. Dacă nu specifică bunurile asupra cărora se întind drepturile sale, vânzătorul unei moșteniri garantează numai calitatea sa de moștenitor, afară de cazul când părțile au înlăturat expres și această garanție.

Reglementarea anterioară: art. 1399 C. civ. 1864.

Art. 1.749. Obligațiile vânzătorului. Dacă nu s-a convenit altfel, vânzătorul este obligat să remită cumpărătorului toate fructele pe care le-a culeș şi toate plățile primite pentru creanțele moştenirii până la momentul încheierii contractului, prețul bunurilor vândute din moştenire şi orice bun care înlocuieşte un bun al moştenirii.

Reglementarea anterioară: art. 1400 C. civ. 1864.

Art. 1.750. Obligațiile cumpărătorului. Dacă nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ținut să ramburseze vânzătorului sumele plătite de acesta din urmă pentru datoriile şi sarcinile moştenirii, precum şi sumele pe care moştenirea i le datorează acestuia din urmă.

Reglementarea anterioară: art. 1401 C. civ. 1864.

Art. 1.751. Răspunderea pentru datoriile moştenirii. Vânzătorul rămâne răspunzător pentru datoriile moştenirii vândute.

Art. 1.752. Bunurile de familie. (1) Înscrisurile sau portretele de familie, decorațiile sau alte asemenea bunuri, care nu au valoare patrimonială însemnată, dar care au pentru vânzător o valoare afectivă, se prezumă a nu fi cuprinse în moştenirea vândută.

(2) Dacă aceste bunuri au valoare patrimonială însemnată, vânzătorul care nu şi le-a rezervat expres datorează cumpărătorului prețul lor la data vânzării.

Art. 1.753. Formalități de publicitate. (1) Cumpărătorul unei moşteniri nu dobândeşte drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în moştenire decât potrivit regulilor privitoare la cartea funciară.

(2) El nu poate opune terțelor persoane dobândirea altor drepturi cuprinse în moştenire decât dacă a îndeplinit formalitățile cerute de lege pentru a face opozabilă dobândirea fiecăruia dintre aceste drepturi.

Art. 1.754. Alte forme de înstrăinare a moştenirii. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică şi altor forme de înstrăinare, fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, a unei moşteniri. În privința înstrăinărilor cu titlu gratuit se aplică în mod corespunzător şi dispozițiile privitoare la donații.

Secțiunea a 4-a. Alte varietăți de vânzare

§1. Vânzarea cu plata prețului în rate şi rezerva proprietății

Art. 1.755. Rezerva proprietății şi riscurile. Atunci când, într-o vânzare cu plata prețului în rate, obligația de plată este garantată cu rezerva dreptului de proprietate, cumpărătorul dobândeşte dreptul de proprietate la data achitării ultimei rate din preț; riscul bunului este însă transferat cumpărătorului de la momentul predării acestuia.

Art. 1.756. Neplata unei singure rate din preț. În lipsa unei înțelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din preț, nu dă dreptul

la rezoluțiunea contractului, iar cumpărătorul păstrează beneficiul termenului pentru ratele succesive.

Art. 1.757. Rezoluțiunea contractului. (1) Când a obținut rezoluțiunea contractului pentru neplata prețului, vânzătorul este ținut să restituie toate sumele primite, dar este îndreptățit să rețină, pe lângă alte daune-interese, o compensație echitabilă pentru folosirea bunului de către cumpărător.

(2) Atunci când s-a convenit ca sumele încasate cu titlu de rate să rămână, în tot sau în parte, dobândite de vânzător, instanța va putea totuşi reduce aceste sume, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile referitoare la reducerea de către instanță a cuantumului clauzei penale.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică şi în cazul contractului de leasing, precum şi al celui de locațiune, dacă, în acest ultim caz, se convine ca la încetarea contractului proprietatea bunului să poată fi dobândită de locatar după plata sumelor convenite.

§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare

Art. 1.758. Noțiune şi condiții. (1) Vânzarea cu opțiune de răscumpărare este o vânzare afectată de condiție rezolutorie prin care vânzătorul îşi rezervă dreptul de a răscumpăra bunul sau dreptul transmis cumpărătorului.

(2) Opțiunea de răscumpărare nu poate fi stipulată pentru un termen mai mare de 5 ani. Dacă s-a stabilit un termen mai mare, acesta se reduce de drept la 5 ani.

Art. 1.759. Exercitarea opțiunii. (1) Exercitarea opțiunii de răscumpărare de către vânzător se poate face numai dacă acesta restituie cumpărătorului prețul primit şi cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare şi realizarea formalităților de publicitate.

(2) Exercitarea opțiunii îl obligă pe vânzător la restituirea către cumpărător a cheltuielilor pentru ridicarea şi transportul bunului, a cheltuielilor necesare, precum şi a celor utile, însă în acest din urmă caz numai în limita sporului de valoare.

(3) În cazul în care vânzătorul nu exercită opțiunea în termenul stabilit, condiția rezolutorie care afecta vânzarea este considerată a nu se fi îndeplinit, iar dreptul cumpărătorului se consolidează.

Art. 1.760. Efecte. (1) Efectele vânzării cu opțiune de răscumpărare se stabilesc potrivit dispozițiilor privitoare la condiția rezolutorie, care se aplică în mod corespunzător. Cu toate acestea, vânzătorul este ținut de locațiunile încheiate de cumpărător înaintea exercitării opțiunii, dacă au fost supuse formalităților de publicitate, dar nu mai mult de 3 ani din momentul exercitării.

(2) Vânzătorul care intenționează să exercite opțiunea de răscumpărare trebuie să îi notifice pe cumpărător, precum şi pe orice subdobânditor căruia dreptul de opțiune îi este opozabil şi față de care doreşte să îşi exercite acest drept.

(3) În termen de o lună de la data notificării, vânzătorul trebuie să consemneze sumele menționate la art. 1.759 alin. (1), la dispoziția cumpărătorului sau, după caz, a terțului subdobânditor, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a exercita opțiunea de răscumpărare.

Art. 1.761. Bunul nepartajat. (1) În cazul vânzării cu opțiune de răscumpărare ce are ca obiect o cotă dintr-un bun, partajul trebuie cerut și în raport cu vânzătorul dacă acesta nu și-a exercitat încă opțiunea.

(2) Vânzătorul care nu și-a exercitat opțiunea de răscumpărare în cadrul partajului decade din dreptul de opțiune, chiar și atunci când bunul este atribuit, în tot sau în parte, cumpărătorului.

Art. 1.762. Sancțiune. (1) În cazul în care diferența dintre prețul răscumpărării și prețul plătit pentru vânzare depășește nivelul maxim stabilit de lege pentru dobânzi, prețul răscumpărării va fi redus la prețul plătit pentru vânzare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și vânzărilor în care vânzătorul se obligă să răscumpere bunul vândut.

Capitolul II. Contractul de schimb

Art. 1.763. Noțiune. Schimbul este contractul prin care fiecare dintre părți, denumite copermutanți, transmite sau, după caz, se obligă să transmită un bun pentru a dobândi un altul.

Reglementarea anterioară: art. 1405 C. civ. 1864.

Art. 1.764. Aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare. (1) Dispozițiile privitoare la vânzare se aplică, în mod corespunzător, și schimbului.

(2) Fiecare dintre părți este considerată vânzător, în ceea ce privește bunul pe care îl înstrăinează, și cumpărător, în ceea ce privește bunul pe care îl dobândește.

Reglementarea anterioară: art. 1409 C. civ. 1864.

Art. 1.765. Cheltuielile schimbului. În lipsă de stipulație contrară, părțile suportă în mod egal cheltuielile pentru încheierea contractului de schimb.

Capitolul III. Contractul de furnizare

Art. 1.766. Noțiune. (1) Contractul de furnizare este acela prin care o parte, denumită furnizor, se obligă să transmită proprietatea asupra unei cantități determinate de bunuri și să le predea, la unul sau mai multe termene ulterioare încheierii contractului ori în mod continuu, sau să presteze anumite servicii, la unul sau mai multe termene ulterioare ori în mod continuu, iar cealaltă parte, denumită beneficiar, se obligă să preia bunurile sau să primească prestarea serviciilor și să plătească prețul lor.

(2) În cazul furnizării de bunuri, ca accesoriu al obligației principale, furnizorul se poate obliga să presteze beneficiarului acele servicii necesare pentru furnizarea bunurilor.

(3) Dacă prin același contract se convin atât vânzarea unor bunuri, cât și furnizarea unor bunuri sau servicii, atunci contractul va fi calificat în funcție de obligația caracteristică și cea accesorie.

Art. 1.767. Transmiterea dreptului de proprietate. Preluarea şi predarea bunurilor. (1) Proprietatea asupra bunurilor se transferă de la furnizor la beneficiar în momentul predării acestora. Beneficiarul are obligaţia să preia bunurile la termenele şi în condiţiile prevăzute în contract.

(2) Preluarea bunurilor se face prin recepţia de către beneficiar, ocazie cu care se identifică şi se constată cantitatea şi calitatea acestora.

(3) Când expedierea produselor este în seama furnizorului, produsele recepţionate sunt socotite predate beneficiarului pe data predării lor către cărăuş.

Art. 1.768. Preţul produselor sau serviciilor. (1) Preţul datorat de beneficiar este cel prevăzut în contract sau în lege.

(2) Dacă în cursul executării contractului se modifică reglementarea legală a preţului sau mecanismului de determinare a acestuia, între părţi va continua să se aplice preţul sau mecanismul de determinare a acestuia stabilit iniţial în contract, dacă legea nu prevede expres contrariul.

(3) Dacă legea prevede expres că preţul sau modalitatea de determinare pe care le stabileşte se va aplica şi contractelor în curs, fiecare dintre părţi poate denunţa contractul în 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii. Pe durata celor 30 de zile părţile vor aplica preţul stabilit prin contract.

Art. 1.769. Subcontractarea. (1) Furnizorul poate subcontracta furnizarea bunurilor sau serviciilor către o terţă persoană, cu excepţia cazurilor în care contractul are un caracter strict personal sau natura contractului nu permite.

(2) Există subcontractare ori de câte ori produsul sau serviciul care face obiectul contractului de furnizare este în fapt furnizat, în tot sau în parte, de către un terţ cu care furnizorul a subcontractat în acest scop.

Art. 1.770. Răspunderea furnizorului principal. Dreptul de regres al acestuia. În cazul subcontractării, executarea contractului de furnizare rămâne sub supravegherea furnizorului şi acesta răspunde faţă de beneficiar pentru calitatea produselor şi a serviciilor furnizate de terţul subcontractant, având însă drept de regres împotriva acestuia.

Art. 1.771. Aplicabilitatea dispoziţiilor de la vânzare. Dispoziţiile prezentului capitol se întregesc, în mod corespunzător, cu dispoziţiile privitoare la contractul de vânzare, în măsura în care nu este prevăzută o reglementare specială pentru contractul de furnizare.

Capitolul IV. Contractul de report

Art. 1.772. Noţiune. (1) Contractul de report este acela prin care reportatorul cumpără de la reportat cu plata imediată titluri de credit şi valori mobiliare circulând în comerţ şi se obligă, în acelaşi timp, să revândă reportatului titluri sau valori mobiliare de aceeaşi specie, la o anumită scadenţă, în schimbul unei sume determinate.

(2) Contractul de report se încheie prin remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar dacă acestea sunt nominative, prin îndeplinirea formalităților necesare pentru transmiterea lor.

Legea de aplicare:
Art. 126. Contractul de report este supus legii în vigoare la data încheierii sale prin remiterea titlurilor către reportat.
Art. 127. Formalitățile pentru transferul titlurilor sau al valorilor mobiliare se îndeplinesc conform legii în vigoare la data transferului, indiferent de legea care guvernează contractul de report.

Reglementarea anterioară: art. 74 alin. (1)-(3) C. com.

Art. 1.773. Drepturi accesorii. În lipsă de stipulație contrară, drepturile accesorii conferite de titlurile şi valorile mobiliare date în report, precum dobânzile şi dividendele ajunse la scadență în timpul duratei reportului, se cuvin reportatorului.

Reglementarea anterioară: art. 74 alin. (4) C. com.

Art. 1.774. Obligația reportatorului de a exercita opțiunea. (1) Reportatorul este obligat să exercite opțiunea pe seama reportatului în timpul reportului, dacă titlurile acordă un asemenea drept, în condițiile legii speciale.

(2) Reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului fondurile necesare, cu cel puțin 3 zile înainte de scadența termenului de opțiune. Dacă reportatul nu îndeplineşte această obligație, reportatorul trebuie să vândă dreptul de opțiune în numele şi pe seama reportatului.

Art. 1.775. Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor. Dacă în timpul reportului urmează a se efectua vărsăminte în contul titlurilor şi valorilor mobiliare care fac obiectul reportului, reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului sumele necesare, cu cel puțin 3 zile înainte de scadența vărsămintelor. În caz contrar, reportatorul poate proceda la lichidarea silită a contractului.

Art. 1.776. Lichidarea reportului. Lichidarea diferențelor şi reînnoirea reportului. (1) Lichidarea reportului se va face înăuntrul celei de a doua zile de lucru ce urmează scadenței.

(2) Dacă la scadența termenului reportului părțile lichidează diferențele, făcând plata, şi reînnoiesc reportul asupra unor titluri sau valori mobiliare ce diferă prin calitatea sau specia lor ori pe un alt preț, atunci se consideră că părțile au încheiat un nou contract.

Reglementarea anterioară: art. 75 şi art. 76 C. com.

Capitolul V. Contractul de locațiune

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Cuprinsul contractului

Art. 1.777. Noțiune. Locațiunea este contractul prin care o parte, numită locator, se obligă să asigure celeilalte părți, numite locatar, folosința unui bun pentru o anumită perioadă, în schimbul unui preț, denumit chirie.

Reglementarea anterioară: art. 1411 C. civ. 1864.

Art. 1.778. Felurile locațiunii. (1) Locațiunea bunurilor imobile şi aceea a bunurilor mobile se numeşte închiriere, iar locațiunea bunurilor agricole poartă denumirea de arendare.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, închirierii locuințelor şi arendării, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru aceste contracte.

(3) Locațiunea spațiilor destinate exercitării activității unui profesionist este supusă prevederilor prezentei secțiuni, precum şi dispozițiilor art. 1.824 şi 1.828-1.831.

Reglementarea anterioară: art. 1413 C. civ. 1864.

Art. 1.779. Bunurile ce pot face obiectul locațiunii. Toate bunurile, atât mobile cât şi imobile, pot face obiectul locațiunii, dacă dintr-o prevedere legală sau din natura lor nu rezultă contrariul.

Legislație conexă: art. 14-16 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică (M. Of. nr. 448 din 24 noiembrie 1998).

Art. 1.780. Prețul locațiunii. (1) Chiria poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Dispozițiile privitoare la stabilirea prețului vânzării sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi chiriei.

Art. 1.781. Încheierea contractului de locațiune. Contractul de locațiune se consideră încheiat îndată ce părțile au convenit asupra bunului şi prețului.

Art. 1.782. Locațiuni succesive. În situația unor locațiuni succesive ale căror perioade se suprapun fie şi parțial, conflictul dintre locatari se rezolvă:

a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, în favoarea locatarului care şi-a notat dreptul în cartea funciară, dispozițiile art. 902 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător;

b) în cazul mobilelor supuse unor formalități de publicitate, în favoarea locatarului care a îndeplinit cel dintâi aceste formalități;

c) în cazul celorlalte bunuri, în favoarea locatarului care a intrat cel dintâi în folosința bunului, dispozițiile art. 1.275 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.783. Durata maximă a locațiunii. Locațiunile nu se pot încheia pentru o perioadă mai mare de 49 de ani. Dacă părțile stipulează un termen mai lung, acesta se reduce de drept la 49 de ani.

Art. 1.784. Incapacități. (1) Dispozițiile privitoare la incapacitățile prevăzute la art. 1.654 şi 1.655 sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi locațiunii.

(2) De asemenea, sunt aplicabile, prin analogie, şi dispozițiile art. 1.653, inclusiv atunci când există litigiu cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului ce urmează a face obiectul locațiunii.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, locațiunile încheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decât acte de administrare nu vor depăşi 5 ani.

Reglementarea anterioară: art. 950 pct. 1, 2 şi 4 C. civ. 1864.

Art. 1.785. Locațiunea fără durată determinată. Dacă în contract părțile nu au arătat durata locațiunii, fără a-şi fi dorit să contracteze pe o durată nedeterminată, în lipsa uzanțelor, locațiunea se consideră încheiată:

a) pentru un an, în cazul locuințelor nemobilate sau spațiilor pentru exercitarea activității unui profesionist;

b) pe durata corespunzătoare unității de timp pentru care s-a calculat chiria, în cazul bunurilor mobile ori în acela al camerelor sau apartamentelor mobilate;

c) pe durata locațiunii imobilului, în cazul bunurilor mobile puse la dispoziția locatarului pentru folosința unui imobil.

Reglementarea anterioară: art. 1450-1451 C. civ. 1864.

§2. Obligațiile locatorului

Art. 1.786. Obligațiile principale ale locatorului. Locatorul este ținut, chiar fără vreo stipulație expresă:

a) să predea locatarului bunul dat în locațiune;

b) să mențină bunul în stare corespunzătoare de folosință pe toată durata locațiunii;

c) să asigure locatarului liniştita şi utila folosință a bunului pe tot timpul locațiunii.

Reglementarea anterioară: art. 1420 C. civ. 1864.

Art. 1.787. Predarea bunului. Locatorul este obligat să predea bunul împreună cu toate accesoriile sale în stare corespunzătoare utilizării acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 1421 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.788. Sarcina reparațiilor. (1) Locatorul este obligat să efectueze toate reparațiile care sunt necesare pentru a menține bunul în stare corespunzătoare de întrebuințare pe toată durata locațiunii, conform destinației stabilite potrivit art. 1.799.

(2) Sunt în sarcina locatarului reparațiile locative, a căror necesitate rezultă din folosința obişnuită a bunului.

(3) Dacă, după încheierea contractului, se iveşte nevoia unor reparaţii care sunt în sarcina locatorului, iar acesta din urmă, deşi încunoştinţat, nu începe să ia de îndată măsurile necesare, reparaţiile pot fi făcute de locatar. În acest caz, locatorul este dator să plătească, în afara sumelor avansate de locatar, dobânzi socotite de la data efectuării cheltuielilor.

(4) În caz de urgenţă, locatarul îl poate înştiinţa pe locator şi după începerea reparaţiilor, dobânzile la sumele avansate neputând curge decât de la data înştiinţării.

Reglementarea anterioară: art. 1420 pct. 2 şi art. 1421 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.789. Asigurarea folosinţei. Locatorul este obligat să întreprindă tot ceea ce este necesar pentru a asigura în mod constant locatarului folosinţa liniştită şi utilă a bunului, fiind dator să se abţină de la orice fapt care ar împiedica, diminua sau stânjeni o asemenea folosinţă.

Reglementarea anterioară: art. 1424 şi art. 1425 C. civ. 1864.

Art. 1.790. Garanţia contra viciilor. (1) Locatorul garantează contra tuturor viciilor lucrului care împiedică sau micşorează folosirea lui, chiar dacă nu le-a cunoscut la încheierea contractului şi fără a ţine seama dacă ele existau dinainte ori au survenit în cursul locaţiunii.

(2) Locatorul nu răspunde pentru viciile care erau aparente la data încheierii contractului şi pe care locatarul nu le-a reclamat în condiţiile art. 1.690 alin. (3). Locatorul poate fi obligat la despăgubiri pentru prejudiciile pe care viciile aparente le cauzează vieţii, sănătăţii sau integrităţii corporale a locatarului.

Reglementarea anterioară: art. 1422 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.791. Efectele garanţiei contra viciilor. (1) Dacă locatorul nu înlătură viciile în cel mai scurt termen, locatarul are dreptul la o scădere proporţională a chiriei. În cazul în care viciile sunt atât de grave încât, dacă le-ar fi cunoscut, locatarul nu ar fi luat bunul în locaţiune, el poate rezilia contractul, în condiţiile legii.

(2) Atunci când aceste vicii aduc vreun prejudiciu locatarului, locatorul poate fi obligat şi la daune-interese, în afară de cazul când dovedeşte că nu le-a cunoscut şi că, potrivit împrejurărilor, nu era dator să le cunoască.

Reglementarea anterioară: art. 1422 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.792. Garanţia pentru lipsa calităţilor convenite. Dispoziţiile privitoare la garanţia contra viciilor ascunse se aplică şi atunci când bunul dat în locaţiune nu corespunde calităţilor convenite de către părţi.

Art. 1.793. Tulburările de fapt. Locatorul nu este ţinut să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui terţ care nu pretinde vreun drept asupra bunului, afară numai dacă tulburările începute înaintea predării bunului îl împiedică pe locatar să îl preia, caz în care dispoziţiile art. 1.794 alin. (2) sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 1426 C. civ. 1864.

Art. 1.794. Tulburările de drept. (1) Dacă un terț pretinde vreun drept asupra bunului dat în locațiune, locatorul este dator să îl apere pe locatar chiar și în lipsa unei tulburări de fapt. Dacă locatarul este lipsit în tot sau în parte de folosința bunului, locatorul trebuie să îl despăgubească pentru toate prejudiciile suferite din această cauză.

(2) Indiferent de gravitatea tulburării, dacă i-a comunicat-o locatorului, fără ca acesta să o înlăture de îndată, locatarul poate cere o scădere proporțională a chiriei. Dacă tulburarea este atât de gravă încât, dacă ar fi cunoscut-o, locatarul nu ar fi contractat, el poate rezilia contractul în condițiile legii.

(3) Locatarul care, la încheierea contractului, cunoștea cauza de evicțiune nu are dreptul la daune-interese.

Reglementarea anterioară: art. 1427 C. civ. 1864.

Art. 1.795. Introducerea în proces a locatorului. (1) Dacă locatarul este chemat în judecată de un terț care pretinde un drept asupra bunului închiriat, inclusiv un drept de servitute, și există riscul pierderii, în tot sau în parte, a folosinței bunului, el are dreptul să ceară introducerea în proces a locatorului, în condițiile Codului de procedură civilă.

(2) Locatarul va fi ținut să îl despăgubească pe locator de toate prejudiciile suferite ca urmare a necomunicării tulburării de către locatar. El nu va fi însă ținut la despăgubiri dacă dovedește că locatorul nu ar fi avut câștig de cauză sau că, având cunoștință de tulburare, nu a acționat.

Reglementarea anterioară: art. 1428 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 72-76 NCPC.

§3. Obligațiile locatarului

Art. 1.796. Obligațiile principale. Locatarul are următoarele obligații principale:
a) să ia în primire bunul dat în locațiune;
b) să plătească chiria în cuantumul și la termenul stabilite prin contract;
c) să folosească bunul cu prudență și diligență;
d) să restituie bunul la încetarea, din orice cauză, a contractului de locațiune.

Reglementarea anterioară: art. 1429 și art. 1431 C. civ. 1864.

Art. 1.797. Data plății chiriei. (1) În lipsă de stipulație contrară, locatarul este obligat să plătească chiria la termenele stabilite potrivit uzanțelor.

(2) Dacă nu există uzanțe și în lipsa unei stipulații contrare, chiria se plătește după cum urmează:

a) în avans pentru toată durata contractului, dacă aceasta nu depășește o lună;

b) în prima zi lucrătoare a fiecărei luni, dacă durata locațiunii este mai mare de o lună, dar mai mică de un an;

c) în prima zi lucrătoare a fiecărui trimestru, dacă durata locațiunii este de cel puțin un an.

Art. 1.798. Caracterul executoriu. Contractele de locaţiune încheiate prin înscris sub semnătură privată care au fost înregistrate la organele fiscale, precum şi cele încheiate în formă autentică constituie titluri executorii pentru plata chiriei la termenele şi în modalităţile stabilite în contract sau, în lipsa acestora, prin lege.

Legislaţie conexă: Ordinul preşedintelui Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală nr. 1985/2012 privind aprobarea Procedurii de înregistrare a contractelor de fiducie, a Procedurii de înregistrare a contractelor de locaţiune, precum şi pentru aprobarea modelului şi conţinutului unor formulare (M. Of. nr. 16 din 9 ianuarie 2013).

Art. 1.799. Obligaţiile privind folosirea bunului. Locatarul este obligat să folosească bunul luat în locaţiune cu prudenţă şi diligenţă, potrivit destinaţiei stabilite prin contract sau, în lipsă, potrivit celei prezumate după anumite împrejurări, cum ar fi natura bunului, destinaţia sa anterioară ori cea potrivit căreia locatarul îl foloseşte.

Reglementarea anterioară: art. 1429 pct. 1 C. civ. 1864.

Art. 1.800. Schimbarea formei ori destinaţiei bunului. Folosirea abuzivă. Dacă locatarul modifică bunul ori îi schimbă destinaţia sau dacă îl întrebuinţează astfel încât îl prejudiciază pe locator, acesta din urmă poate cere daune-interese şi, după caz, rezilierea contractului.

Art. 1.801. Înştiinţarea locatorului despre nevoia de reparaţii. Locatarul este obligat, sub sancţiunea plăţii de daune-interese şi a suportării oricăror alte cheltuieli, să îi notifice de îndată locatorului necesitatea efectuării reparaţiilor care sunt în sarcina acestuia din urmă.

Art. 1.802. Reparaţiile locative. În lipsă de stipulaţie contrară, reparaţiile de întreţinere curentă sunt în sarcina locatarului.

Art. 1.803. Lipsa de folosinţă în caz de reparaţii urgente. (1) Dacă în timpul locaţiunii bunul are nevoie de reparaţii care nu pot fi amânate până la sfârşitul locaţiunii sau a căror amânare ar expune bunul pericolului de a fi distrus, locatarul va suporta restrângerea necesară a locaţiunii cauzată de aceste reparaţii.

(2) Dacă totuşi reparaţiile durează mai mult de 10 zile, preţul locaţiunii va fi scăzut proporţional cu timpul şi cu partea bunului de care locatarul a fost lipsit.

(3) Dacă reparaţiile sunt de aşa natură încât, în timpul executării lor, bunul devine impropriu pentru întrebuinţarea convenită, locatarul poate rezilia contractul.

Reglementarea anterioară: art. 1425 C. civ. 1864.

Art. 1.804. Obligaţia de a permite examinarea bunului. Locatarul este obligat să permită examinarea bunului de către locator la intervale de timp rezonabile în raport cu natura şi destinaţia bunului, precum şi de către cei care doresc să îl cumpere sau care, la încetarea contractului, doresc să îl ia în locaţiune, fără însă ca prin aceasta să i se cauzeze o stânjenire nejustificată a folosinţei bunului.

§4. Sublocaţiunea şi cesiunea contractului de locaţiune

Art. 1.805. Dreptul de a subcontracta şi de a ceda contractul. Locatarul poate să încheie o sublocaţiune, totală sau parţială, ori chiar să cedeze locaţiunea,

în tot sau în parte, unei alte persoane, dacă această facultate nu i-a fost interzisă în mod expres. Cu toate acestea, dacă bunul este mobil, sublocațiunea ori cesiunea nu este permisă decât cu acordul scris al locatorului.

Reglementarea anterioară: art. 1418 C. civ. 1864.

Art. 1.806. Interdicția sublocațiunii și a cesiunii. (1) Interdicția de a încheia o sublocațiune o include și pe aceea de a ceda locațiunea. Interdicția de a ceda locațiunea nu o include pe aceea de a încheia o sublocațiune.

(2) Interdicția de a încheia o sublocațiune privește atât sublocațiunea totală, cât și pe cea parțială. Interdicția de a ceda locațiunea privește atât cesiunea totală, cât și pe cea parțială.

Art. 1.807. Efectele sublocațiunii. Acțiuni împotriva sublocatarului. (1) În caz de neplată a chiriei cuvenite în temeiul locațiunii, locatorul îl poate urmări pe sublocatar până la concurența chiriei pe care acesta din urmă o datorează locatarului principal. Plata anticipată a chiriei către locatarul principal nu poate fi opusă locatorului.

(2) Locatorul își păstrează dreptul prevăzut la alin. (1) atunci când creanța având ca obiect chiria datorată în temeiul sublocațiunii a fost cedată.

(3) Locatorul poate, de asemenea, să se îndrepte direct împotriva sublocatarului pentru a-l constrânge la executarea celorlalte obligații asumate prin contractul de sublocațiune.

Legea de aplicare:
Art. 128. Dispozițiile art. 1.807 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de sublocațiune încheiate după data intrării în vigoare a Codului civil, chiar și în cazurile în care contractul de locațiune s-a încheiat anterior acestei date.

Art. 1.808. Efectele cesiunii locațiunii. (1) Prin cesiunea contractului de locațiune de către locatar, cesionarul dobândește drepturile și este ținut de obligațiile locatarului izvorâte din contractul de locațiune.

(2) Dispozițiile privind cesiunea contractului se aplică în mod corespunzător.

§5. Expirarea termenului și tacita relocațiune

Art. 1.809. Expirarea termenului. (1) Contractul de locațiune încetează de drept la expirarea termenului convenit de părți sau, după caz, prevăzut de lege, fără a fi necesară o înștiințare prealabilă.

(2) În privința obligației de restituire a bunului dat în locațiune, contractul încheiat pe durată determinată și constatat prin înscris autentic constituie, în condițiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător și contractului încheiat pe perioadă determinată prin înscris sub semnătură privată și înregistrat la organul fiscal competent.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriașul și persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispozițiile art. 1.831 și 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate

pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 1436 C. civ. 1864.

Art. 1.810. Tacita relocațiune. (1) Dacă, după împlinirea termenului, locatarul continuă să dețină bunul şi să îşi îndeplinească obligațiile fără vreo împotrivire din partea locatorului, se consideră încheiată o nouă locațiune, în condițiile celei vechi, inclusiv în privința garanțiilor.

(2) Noua locațiune va fi însă pe durată nedeterminată, dacă prin lege sau convenția părților nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 129. Dispozițiile art. 1.810 din Codul civil sunt aplicabile în cazul tuturor contractelor de locațiune al căror termen se împlineşte după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 1437 şi art. 1452 C. civ. 1864.

§6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune

Art. 1.811. Opozabilitatea contractului de locațiune față de dobânditor. Dacă bunul dat în locațiune este înstrăinat, dreptul locatarului este opozabil dobânditorului, după cum urmează:

a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dacă locațiunea a fost notată în cartea funciară;

b) în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locațiunii este anterioară datei certe a înstrăinării;

c) în cazul mobilelor supuse unor formalități de publicitate, dacă locatarul a îndeplinit aceste formalități;

d) în cazul celorlalte bunuri mobile, dacă la data înstrăinării bunul se afla în folosința locatarului.

Legea de aplicare:
Art. 130. Dacă formalitățile de opozabilitate nu au fost îndeplinite cu privire la un contract de locațiune în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil şi bunul dat în locațiune este înstrăinat după această dată, contractul de locațiune este opozabil dobânditorului numai dacă sunt îndeplinite formalitățile prevăzute la art. 1.811 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 1441 C. civ. 1864.

Art. 1.812. Încetarea locațiunii în caz de înstrăinare. (1) Dacă părțile convin astfel, locațiunea încetează în cazul înstrăinării bunului dat în locațiune.

(2) Cu toate acestea, locațiunea rămâne opozabilă dobânditorului chiar şi după ce locatarului i s-a notificat înstrăinarea, pentru un termen de două ori mai mare decât cel care s-ar fi aplicat notificării denunțării contractului, conform prevederilor art. 1.816 alin. (2).

(3) Locatarul căruia i s-a comunicat încetarea contractului cu respectarea prevederilor alin. (2) nu are drept la despăgubire nici împotriva locatorului, nici împotriva dobânditorului.

Reglementarea anterioară: art. 1442 şi art. 1444 C. civ. 1864.

Art. 1.813. Raporturile dintre locatar şi dobânditor. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.811, dobânditorul se subrogă în toate drepturile şi obligaţiile locatorului care izvorăsc din locaţiune.

(2) Locatorul iniţial rămâne răspunzător pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării.

Art. 1.814. Efectele garanţiilor constituite de locatar. Când locatarul bunului înstrăinat a dat garanţii locatorului pentru îndeplinirea obligaţiilor sale, dobânditorul se subrogă în drepturile izvorând din aceste garanţii, în condiţiile legii.

Art. 1.815. Cesiunea şi plata anticipată a chiriei. Plata anticipată a chiriei sau cesiunea creanţei privind chiria nu poate fi opusă dobânditorului decât dacă în privinţa acestora au fost îndeplinite, înainte ca înstrăinarea să devină opozabilă locatarului, formalităţile de publicitate prin înscrierea la arhivă sau, după caz, în cartea funciară, în funcţie de obiectul locaţiunii, ori dacă plata anticipată sau cesiunea a fost cunoscută de dobânditor pe altă cale.

§7. Încetarea contractului

Art. 1.816. Denunţarea contractului. (1) Dacă locaţiunea a fost făcută fără determinarea duratei, oricare dintre părţi poate denunţa contractul prin notificare.

(2) Notificarea făcută cu nerespectarea termenului de preaviz stabilit de lege sau, în lipsă, de uzanţe nu produce efecte decât de la împlinirea acelui termen.

(3) La împlinirea termenului de preaviz, obligaţia de restituire a bunului devine exigibilă, iar contractul de locaţiune încheiat în condiţiile prevăzute la art. 1.809 alin. (2) sau (3), după caz, constituie, în condiţiile legii, titlu executoriu cu privire la această obligaţie.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 1436 C. civ. 1864.

Art. 1.817. Rezilierea locaţiunii. Atunci când, fără justificare, una dintre părţile contractului de locaţiune nu îşi execută obligaţiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul de a rezilia locaţiunea, cu daune-interese, dacă este cazul, potrivit legii.

Reglementarea anterioară: art. 1453 C. civ. 1864.

Art. 1.818. Imposibilitatea folosirii bunului. (1) Dacă bunul este distrus în întregime sau nu mai poate fi folosit potrivit destinaţiei stabilite, locaţiunea încetează de drept.

(2) Dacă imposibilitatea folosirii bunului este numai parţială, locatarul poate, după împrejurări, să ceară fie rezilierea locaţiunii, fie reducerea proporţională a chiriei.

(3) Atunci când bunul este doar deteriorat, locațiunea continuă, fiind aplicabile dispozițiile art. 1.788.

(4) În toate cazurile în care imposibilitatea totală sau parțială de folosire a bunului este fortuită, locatarul nu are drept la daune-interese.

Reglementarea anterioară: art. 1423 şi art. 1439 C. civ. 1864.

Art. 1.819. Desființarea titlului locatorului. (1) Desființarea dreptului care permitea locatorului să asigure folosința bunului închiriat determină încetarea de drept a contractului de locațiune.

(2) Cu toate acestea, locațiunea va continua să producă efecte şi după desființarea titlului locatorului pe durata stipulată de părți, fără a se depăşi un an de la data desființării titlului locatorului, însă numai dacă locatarul a fost de bună-credință la încheierea locațiunii.

Art. 1.820. Moartea locatorului sau a locatarului. (1) Locațiunea nu încetează prin moartea locatorului sau a locatarului.

(2) Cu toate acestea, în cazul locațiunii cu durată determinată, moştenitorii locatarului pot denunța contractul în termen de 60 de zile de la data la care au luat cunoştință de moartea locatarului şi existența locațiunii.

Reglementarea anterioară: art. 1440 C. civ. 1864.

Art. 1.821. Restituirea bunului. (1) La încetarea locațiunii, locatarul este obligat să restituie bunul luat în locațiune în starea în care l-a primit, în afară de ceea ce a pierit sau s-a deteriorat din cauza vechimii.

(2) Până la proba contrară, locatarul este prezumat că a primit bunul în stare corespunzătoare de întrebuințare potrivit destinației stabilite.

(3) Restituirea bunurilor mobile luate în locațiune se face în locul în care au fost predate.

Reglementarea anterioară: art. 1431 şi art. 1432 C. civ. 1864.

Art. 1.822. Răspunderea locatarului pentru bunul închiriat. (1) Locatarul răspunde pentru degradarea bunului închiriat în timpul folosinței sale, inclusiv cea cauzată de incendiu, dacă nu dovedeşte că a survenit fortuit.

(2) El răspunde inclusiv pentru degradarea cauzată de membrii familiei sale, de sublocatarul său, ca şi de fapta altor persoane cărora le-a îngăduit în orice mod folosirea, deținerea sau accesul la bun.

Reglementarea anterioară: art. 1434 şi art. 1435 C. civ. 1864.

Art. 1.823. Îmbunătățirile făcute de locatar. (1) Locatorul are dreptul de a păstra lucrările adăugate şi autonome efectuate asupra bunului pe durata locațiunii şi nu poate fi obligat la despăgubiri decât dacă locatarul a efectuat lucrările cu acordul prealabil al locatorului.

(2) Dacă lucrările au fost efectuate fără acordul prealabil al locatorului, acesta poate alege să ceară locatarului aducerea bunului în starea inițială, precum şi plata de despăgubiri pentru orice pagubă ar fi cauzată bunului de către locatar.

(3) În cazul în care nu a avut acordul prealabil al locatorului, locatarul nu poate invoca, în niciun caz, dreptul de retenție.

Legea de aplicare:
Art. 131. Dispozițiile art. 1.823 din Codul civil se aplică şi contractelor de locațiune în curs la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă lucrările adăugate sau autonome au fost efectuate după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 43 din O.U.G. nr. 40/1999.

Secțiunea a 2-a. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor

Art. 1.824. Închirierea făcută fără determinarea duratei. (1) Atunci când contractul de închiriere s-a încheiat fără determinarea duratei şi nu s-a convenit altfel, chiriaşul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic decât sfertul intervalului de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), locatorul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic de:

a) 60 de zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este de o lună sau mai mare;

b) 15 zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este mai mic de o lună.

Art. 1.825. Denunțarea închirierii încheiate pe durată determinată. (1) Dacă închirierea este pe durată determinată, locatarul poate denunța unilateral contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 60 de zile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(2) În cazul în care închirierea este pe durată determinată, iar în contract s-a prevăzut că locatorul poate denunța unilateral contractul în vederea satisfacerii nevoilor locative proprii sau ale familiei sale, acestei denunțări i se aplică termenul de preaviz prevăzut la art. 1.824 alin. (2).

Reglementarea anterioară: art. 24 lit. a) din Legea nr. 114/1996.

Art. 1.826. Clauze nescrise. Este considerată nescrisă orice clauză în temeiul căreia:

a) chiriaşul este obligat să încheie o asigurare cu un asigurător impus de locator;

b) se prevede răspunderea solidară sau indivizibilă a chiriaşilor din apartamente diferite situate în acelaşi imobil, în cazul degradării elementelor de construcții şi a instalațiilor, obiectelor şi dotărilor aferente părților comune ale imobilului;

c) chiriaşul se obligă să recunoască sau să plătească în avans, cu titlu de reparații locative, sume stabilite pe baza estimărilor făcute exclusiv de locator;

d) locatorul este îndreptățit să diminueze sau să suprime, fără contraprestație echivalentă, prestațiile la care s-a obligat prin contract.

Reglementarea anterioară: art. 22 din Legea nr. 114/1996.

Art. 1.827. Vicii care ameninţă sănătatea ori integritatea corporală. (1) Dacă imobilul închiriat, prin structură sau prin starea sa, constituie o primejdie gravă pentru sănătatea celor care lucrează sau locuiesc în el, chiriaşul, chiar dacă a renunţat la acest drept, va putea rezilia contractul de închiriere, în condiţiile legii.

(2) Chiriaşul are dreptul şi la daune-interese dacă, la data încheierii contractului, nu a cunoscut viciile bunului.

Art. 1.828. Dreptul de preferinţă al chiriaşului la închiriere. (1) La încheierea unui nou contract de închiriere a locuinţei, chiriaşul are, la condiţii egale, drept de preferinţă. El nu are însă acest drept atunci când nu şi-a executat obligaţiile născute în baza închirierii anterioare.

(2) Dispoziţiile referitoare la exercitarea dreptului de preempţiune în materia vânzării sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:

Art. 132. Dreptul de preferinţă al chiriaşului prevăzut la art. 1.828 din Codul civil se aplică pentru orice contract de închiriere încheiat în legătură cu aceeaşi locuinţă sau cu o parte din aceasta:

a) după cel mult 3 luni de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare de un an;

b) după cel mult o lună de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare sau egală cu o lună;

c) după cel mult 3 zile de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mică de o lună.

Art. 1.829. Folosirea părţilor şi instalaţiilor comune ale clădirii. (1) În clădirile cu mai multe apartamente, chiriaşii au dreptul de a întrebuinţa părţile şi instalaţiile de folosinţă comună ale clădirii potrivit cu destinaţia fiecăreia.

(2) Chiriaşii sunt obligaţi să contribuie la cheltuielile pentru iluminarea, încălzirea, curăţarea părţilor şi instalaţiilor de folosinţă comună, precum şi la orice alte cheltuieli pe care legea le stabileşte în sarcina lor.

Art. 1.830. Rezilierea contractului. (1) În cazul în care, fără justificare, una dintre părţile contractului de închiriere nu îşi execută obligaţiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul la rezilierea contractului.

(2) De asemenea, locatorul poate cere instanţei rezilierea contractului de închiriere şi în cazul în care chiriaşul, membrii familiei sale sau alte persoane cărora acesta din urmă le-a îngăduit, în orice mod, folosirea, deţinerea sau accesul în locuinţă fie au un comportament care face imposibilă convieţuirea cu celelalte persoane care locuiesc în acelaşi imobil sau în imobile aflate în vecinătate, fie împiedică folosirea normală a locuinţei sau a părţilor comune.

Reglementarea anterioară: art. 24 din Legea nr. 114/1996.

Art. 1.831. Evacuarea chiriaşului. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, evacuarea chiriaşului se face în baza unei hotărâri judecătoreşti.

(2) Chiriaşul este obligat la plata chiriei prevăzute în contract până la data eliberării efective a locuinţei, precum şi la repararea prejudiciilor de orice natură cauzate locatorului până la acea dată.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 25 din Legea nr. 114/1996.

Art. 1.832. Alte persoane care locuiesc împreună cu chiriaşul. (1) În lipsa unei interdicţii stipulate în acest sens, şi alte persoane pot locui împreună cu chiriaşul, caz în care vor fi ţinute solidar cu acesta, pe durata folosinţei exercitate, pentru oricare dintre obligaţiile izvorâte din contract.

(2) Încetarea, din orice cauză, a contractului de închiriere, precum şi hotărârea judecătorească de evacuare a chiriaşului sunt de drept opozabile şi se execută împotriva tuturor persoanelor care locuiesc, cu titlu sau fără titlu, împreună cu chiriaşul.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Art. 1.833. Subînchirierea şi cesiunea contractului de închiriere. Chiriaşul poate ceda contractul de închiriere a locuinţei sau subînchiria locuinţa numai cu acordul scris al locatorului, caz în care, în lipsa unei stipulaţii contrare, cesionarul, respectiv sublocatarul răspunde solidar cu chiriaşul pentru obligaţiile asumate faţă de locator prin contractul de închiriere.

Reglementarea anterioară: art. 26 din Legea nr. 114/1996.

Art. 1.834. Decesul chiriaşului. (1) Contractul de închiriere a locuinţei încetează în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriaşului.

(2) Descendenţii şi ascendenţii chiriaşului au dreptul, în termenul prevăzut la alin. (1), să opteze pentru continuarea contractului de închiriere până la expirarea duratei acestuia, dacă sunt menţionaţi în contract şi dacă au locuit împreună cu chiriaşul. Dispoziţiile art. 323 alin. (3) sunt aplicabile în privinţa soţului supravieţuitor.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (2), care au cerut continuarea contractului, desemnează de comun acord persoana sau persoanele care semnează contractul de închiriere în locul chiriaşului decedat. În cazul în care aceştia nu ajung la un acord în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriaşului, desemnarea se face de către locator.

(4) Subînchirierea consimţită de chiriaş încetează la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dacă locaţiunea nu continuă în condiţiile alin. (2). În acest ultim caz, persoana desemnată potrivit alin. (3) semnează contractul de subînchiriere în locul chiriaşului decedat.

Legea de aplicare:
Art. 134. Dispoziţiile art. 1.834 din Codul civil se aplică şi contractelor aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 27 din Legea nr. 114/1996 şi art. 12 din O.U.G. nr. 40/1999.

Art. 1.835. Locuinţe cu destinaţie specială. Regimul închirierii prevăzut de legea specială pentru locuinţele sociale, locuinţele de necesitate, locuinţele de serviciu, locuinţele de intervenţie şi locuinţele de protocol se întregeşte cu prevederile prezentului cod.

Legislaţie conexă: art. 38-60 din Legea nr. 114/1996 a locuinţei, republicată (M. Of. nr. 393 din 31 decembrie 1997).

Secţiunea a 3-a. Reguli particulare în materia arendării

Art. 1.836. Bunuri ce pot fi arendate. Pot fi arendate orice bunuri agricole, cum ar fi:

a) terenurile cu destinaţie agricolă, şi anume terenuri agricole productive – arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbuştii fructiferi, plantaţiile de hamei şi duzi, păşunile împădurite, terenurile ocupate cu construcţii şi instalaţii agrozootehnice, amenajările piscicole şi de îmbunătăţiri funciare, drumurile tehnologice, platformele şi spaţiile de depozitare care servesc nevoilor producţiei agricole şi terenurile neproductive care pot fi amenajate şi folosite pentru producţia agricolă;

b) animalele, construcţiile de orice fel, maşinile, utilajele şi alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole.

Reglementarea anterioară: art. 1 din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.837. Arendarea făcută pe durată nedeterminată. Dacă durata nu este determinată, arendarea se consideră a fi făcută pentru toată perioada necesară recoltării fructelor pe care bunul agricol urmează să le producă în anul agricol în care se încheie contractul.

Reglementarea anterioară: art. 1462 C. civ. 1864.

Art. 1.838. Condiţii de formă. (1) Contractul de arendare trebuie încheiat în formă scrisă, sub sancţiunea nulităţii absolute.

(2) Sub sancţiunea unei amenzi civile stabilite de instanţa de judecată pentru fiecare zi de întârziere, arendaşul trebuie să depună un exemplar al contractului la consiliul local în a cărui rază teritorială se află bunurile agricole arendate, pentru a fi înregistrat într-un registru special ţinut de secretarul consiliului local.

(3) Când bunurile arendate sunt situate în raza teritorială a mai multor consilii locale, câte un exemplar al contractului se depune la fiecare consiliu local în a cărui rază teritorială sunt situate bunurile arendate.

(4) Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(5) Toate cheltuielile legate de încheierea, înregistrarea şi publicitatea contractului de arendare revin arendaşului.

Reglementarea anterioară: art. 6 din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.839. Schimbarea categoriei de folosință. Arendașul poate schimba categoria de folosință a terenului arendat numai cu acordul prealabil dat în scris de către proprietar și cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.840. Asigurarea bunurilor arendate. Arendașul este obligat, chiar în lipsă de stipulație expresă, să asigure bunurile agricole pentru riscul pierderii recoltei ori al pieirii animalelor din cauza unor calamități naturale.

Reglementarea anterioară: art. 5 alin. (2) din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.841. Reducerea arendei stabilite în bani în cazul pieirii recoltei. (1) Atunci când, pe durata arendării, întreaga recoltă a unui an sau cel puțin o jumătate din ea a pierit fortuit, arendașul poate cere reducerea proporțională a arendei dacă aceasta a fost stabilită într-o cantitate determinată de produse agricole, într-o sumă de bani determinată sau într-o sumă de bani determinabilă în funcție de valoarea unei cantități determinate de produse agricole.

(2) Dacă arendarea este făcută pe mai mulți ani, reducerea nu se va stabili decât la sfârșitul arendării, când se va face o compensare a recoltelor tuturor anilor de folosință.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator și arendaș, proporțional cu suportarea de către aceștia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară: art. 21 din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.842. Excepții. (1) Arendașul nu poate obține reducerea arendei în cazul în care pieirea recoltei a avut loc după ce a fost culeasă.

(2) Reducerea arendei nu va putea fi cerută nici atunci când cauza pagubei era cunoscută la data încheierii contractului.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator și arendaș, proporțional cu suportarea de către aceștia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară: art. 1459 C. civ. 1864.

Art. 1.843. Riscul pieirii fructelor în cazul în care arenda se plătește în fructe. (1) Atunci când arenda este stabilită într-o cotă din fructe sau într-o sumă

de bani determinabilă în funcție de valoarea unei astfel de cote, pieirea fortuită, în tot sau în parte, a fructelor de împărțit este suportată proporțional şi nu dă niciuneia dintre părți acțiune în despăgubire împotriva celeilalte.

(2) Dacă însă pieirea s-a produs după culegerea fructelor şi una dintre părți întârzie în mod culpabil predarea sau recepția lor, cota cuvenită acesteia se reduce cu fructele pierdute, iar cota celeilalte părți se consideră ca şi cum nu ar fi survenit nicio pierdere, afară numai dacă fructele ar fi pierit chiar dacă predarea şi recepția fructelor se făceau la timp.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporțional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară: art. 1469 C. civ. 1864.

Art. 1.844. Plata arendei în fructe. Atunci când arenda se plăteşte în fructe, în lipsa altui termen prevăzut în contract, arendaşul este de drept în întârziere pentru predarea lor de la data culegerii, iar arendatorul este de drept în întârziere pentru recepție de la data la care a fost notificat în scris de către arendaş.

Art. 1.845. Caracterul executoriu. Contractele de arendare încheiate în formă autentică, precum şi cele înregistrate la consiliul local constituie, în condițiile legii, titluri executorii pentru plata arendei la termenele şi în modalitățile stabilite în contract.

Legea de aplicare:
Art. 136. În aplicarea art. 1.845 din Codul civil, în cazul în care contractul nu prevede termenele şi modalitățile de plată a chiriei, executarea silită a obligației se face în termenele şi modalitățile prevăzute de legislația aplicabilă.

Reglementarea anterioară: art. 6 alin. (5) din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.846. Cesiunea arendării. Cu acordul scris al arendatorului, arendaşul poate să cesioneze contractul de arendare soțului care participă la exploatarea bunurilor arendate sau descendenților săi majori.

Reglementarea anterioară: art. 21^1 din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.847. Interdicția subarendării. (1) Nu sunt permise oficiile de arendaşi.
(2) Subarendarea totală sau parțială este interzisă, sub sancțiunea nulității absolute.

Reglementarea anterioară: art. 22 din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.848. Reînnoirea arendării. (1) Contractul de arendare se reînnoieşte de drept, pentru aceeaşi durată, dacă niciuna dintre părți nu a comunicat cocontrac-

tantului, în scris, refuzul său cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea termenului, iar în cazul terenurilor cu destinație agricolă, cu cel puțin un an.

(2) Dacă durata contractului de arendare este de un an sau mai scurtă, termenele de refuz al reînnoirii prevăzute la alin. (1) se reduc la jumătate.

Reglementarea anterioară: art. 12 din Legea nr. 16/1994.

Art. 1.849. Dreptul de preempțiune. Arendaşul are drept de preempțiune cu privire la bunurile agricole arendate, care se exercită potrivit art. 1.730-1.739.

Art. 1.850. Cazuri speciale de încetare a contractului. Contractul de arendare încetează prin decesul, incapacitatea sau falimentul arendaşului.

Reglementarea anterioară: art. 25[1] din Legea nr. 16/1994.

Capitolul VI. Contractul de antrepriză

Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză

§1. Dispoziții generale

Art. 1.851. Noțiune. (1) Prin contractul de antrepriză, antreprenorul se obligă ca, pe riscul său, să execute o anumită lucrare, materială ori intelectuală, sau să presteze un anumit serviciu pentru beneficiar, în schimbul unui preț.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi antreprizei pentru lucrări de construcții, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru acest contract.

Reglementarea anterioară: art. 1470 C. civ. 1864.

Art. 1.852. Contractul de subantrepriză. (1) Prin contractul de subantrepriză antreprenorul poate încredința unuia sau mai multor subantreprenori executarea unor părți ori elemente ale lucrării sau serviciilor, afară de cazul în care contractul de antrepriză a fost încheiat în considerarea persoanei sale.

(2) În raporturile cu beneficiarul, antreprenorul răspunde pentru fapta subantreprenorului la fel ca pentru propria sa faptă.

(3) Subantrepriza este supusă dispozițiilor prevăzute pentru contractul de antrepriză.

Reglementarea anterioară: art. 1487-1489 C. civ. 1864.

Art. 1.853. Incapacități. Dispozițiile art. 1.655 alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi contractului de antrepriză.

Art. 1.854. Prețul. (1) Prețul antreprizei poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Prețul trebuie să fie serios şi determinat sau cel puțin determinabil.

(3) Atunci când contractul nu cuprinde clauze referitoare la preț, beneficiarul datorează prețul prevăzut de lege ori calculat potrivit legii sau, în lipsa unor asemenea prevederi legale, prețul stabilit în raport cu munca depusă şi cheltuielile

necesare pentru executarea lucrării ori prestarea serviciului, avându-se în vedere şi uzanţele existente.

Reglementarea anterioară: art. 1486 C. civ. 1864.

Art. 1.855. Delimitarea faţă de vânzare. Contractul este de vânzare, iar nu de antrepriză, atunci când, potrivit intenţiei părţilor, executarea lucrării nu constituie scopul principal al contractului, avându-se în vedere şi valoarea bunurilor furnizate.

Art. 1.856. Acţiunea directă a lucrătorilor. În măsura în care nu au fost plătite de antreprenor, persoanele care, în baza unui contract încheiat cu acesta, au desfăşurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrării contractate au acţiune directă împotriva beneficiarului, până la concurenţa sumei pe care acesta din urmă o datorează antreprenorului la momentul introducerii acţiunii.

Reglementarea anterioară: art. 1488 C. civ. 1864.

§2. Obligaţiile părţilor

Art. 1.857. Procurarea, păstrarea şi întrebuinţarea materialelor. (1) Dacă din lege sau din contract nu rezultă altfel, antreprenorul este obligat să execute lucrarea cu materialele sale.

(2) Antreprenorul care lucrează cu materialele sale răspunde pentru calitatea acestora, potrivit dispoziţiilor de la contractul de vânzare.

(3) Antreprenorul căruia beneficiarul i-a încredinţat materialele este obligat să le păstreze şi să le întrebuinţeze potrivit destinaţiei lor, conform regulilor tehnice aplicabile, să justifice modul în care acestea au fost întrebuinţate şi să restituie ceea ce nu a fost folosit la executarea lucrării.

Reglementarea anterioară: art. 1479 şi art. 1484 C. civ. 1864.

Art. 1.858. Informarea beneficiarului. Antreprenorul este obligat să îl informeze fără întârziere pe beneficiar dacă normala executare a lucrării, trăinicia ei sau folosirea potrivit cu destinaţia acesteia ar fi primejduită din cauza:

a) materialelor procurate sau a celorlalte mijloace pe care, potrivit contractului, beneficiarul le-a pus la dispoziţie;

b) instrucţiunilor necorespunzătoare date de beneficiar;

c) existenţei sau ivirii unor împrejurări pentru care antreprenorul nu este ţinut să răspundă.

Art. 1.859. Neluarea măsurilor necesare de către beneficiar. (1) În cazul în care beneficiarul, deşi a fost înştiinţat de către antreprenor în condiţiile art. 1.858, nu ia măsurile necesare într-un termen potrivit cu împrejurările, antreprenorul poate rezilia contractul sau poate continua executarea acestuia pe riscul beneficiarului, notificându-l în acest sens.

(2) Cu toate acestea, dacă lucrarea ar fi de natură să ameninţe sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor, antreprenorul este obligat să ceară rezilierea contractului, sub sancţiunea de a prelua riscul şi de a răspunde pentru prejudiciile cauzate inclusiv terţilor.

Art. 1.860. Pieirea lucrării înainte de recepție. (1) Dacă anterior recepției lucrarea piere ori se deteriorează din cauze neimputabile beneficiarului, antreprenorul care a procurat materialul este dator să o refacă pe cheltuiala sa şi cu respectarea condițiilor şi termenelor inițiale, ținând seama, dacă este cazul, de regulile privind suspendarea fortuită a executării obligației.

(2) Atunci când materialul a fost procurat de beneficiar, acesta este ținut să suporte cheltuielile refacerii lucrării numai dacă pieirea s-a datorat unui viciu al materialelor. În celelalte cazuri, beneficiarul este obligat să furnizeze din nou materialele, dacă pieirea sau deteriorarea nu este imputabilă antreprenorului.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile atunci când pieirea sau deteriorarea are loc după recepția lucrării, situație în care antreprenorul rămâne răspunzător, dacă este cazul, în temeiul garanției contra viciilor şi pentru calitățile convenite.

Reglementarea anterioară: art. 1479-1481 C. civ. 1864.

Art. 1.861. Controlul executării lucrării. Beneficiarul are dreptul ca, pe propria sa cheltuială, să controleze lucrarea în cursul executării ei, fără a-l stânjeni în mod nejustificat pe antreprenor, precum şi să îi comunice acestuia observațiile sale.

Art. 1.862. Recepția lucrării. (1) De îndată ce a primit comunicarea prin care antreprenorul îl înştiințează că lucrarea este finalizată, beneficiarul are obligația ca, într-un termen rezonabil potrivit naturii lucrării şi uzanțelor din domeniu, să o verifice şi, dacă aceasta corespunde condițiilor stabilite prin contract, să o recepționeze, precum şi, atunci când este cazul, să o ridice.

(2) Dacă, fără motive temeinice, beneficiarul nu se prezintă sau nu comunică neîntârziat antreprenorului rezultatul verificării, lucrarea se socoteşte recepționată fără rezerve.

(3) Beneficiarul care a recepționat lucrarea fără rezerve nu mai are dreptul de a invoca viciile aparente ale lucrării sau lipsa aparentă a calităților convenite.

Reglementarea anterioară: art. 1482 C. civ. 1864.

Art. 1.863. Garanția contra viciilor şi pentru calitățile convenite. Antreprenorul datorează garanție contra viciilor lucrării şi pentru calitățile convenite, potrivit dispozițiilor privind garanția contra viciilor lucrului vândut, care se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 1483 C. civ. 1864.

Art. 1.864. Exigibilitatea prețului. (1) Atunci când obiectul contractului este o lucrare, beneficiarul este obligat să îi plătească antreprenorului prețul la data şi locul recepției întregii lucrări, dacă prin lege sau contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care lucrarea a pierit ori s-a deteriorat înainte de recepție, fără vina beneficiarului, antreprenorul nu are dreptul la preț atunci când el a dat materialul sau când pieirea ori deteriorarea a avut o altă cauză decât viciile materialului dat de beneficiar. În acest caz, contractul rămâne în ființă, fiind aplicabile dispozițiile art. 1.860.

Art. 1.865. Prețul estimat. (1) Atunci când, cu ocazia încheierii contractului, prețul lucrărilor sau al serviciilor a făcut obiectul unei estimări, antreprenorul trebuie să justifice orice creştere a prețului.

(2) Beneficiarul nu este ținut să plătească această creştere decât în măsura în care ea rezultă din lucrări sau servicii care nu puteau fi prevăzute de către antreprenor la momentul încheierii contractului.

Art. 1.866. Prețul stabilit în funcție de valoarea lucrărilor sau serviciilor. Dacă prețul este stabilit în funcție de valoarea lucrărilor executate, a serviciilor prestate sau a bunurilor furnizate, antreprenorul este ținut, la cererea beneficiarului, să îi dea socoteală despre stadiul lucrărilor, despre serviciile deja prestate şi despre cheltuielile deja efectuate.

Art. 1.867. Prețul forfetar. (1) Atunci când contractul este încheiat pentru un preț global, beneficiarul trebuie să plătească prețul convenit şi nu poate cere o diminuare a acestuia, motivând că lucrarea sau serviciul a necesitat mai puțină muncă ori a costat mai puțin decât s-a prevăzut.

(2) Tot astfel, antreprenorul nu poate pretinde o creştere a prețului pentru motive opuse celor menționate la alin. (1).

(3) Prețul forfetar rămâne neschimbat, cu toate că s-au adus modificări cu privire la condițiile de executare inițial prevăzute, dacă părțile nu au convenit altfel.

Reglementarea anterioară: art. 1484 C. civ. 1864.

Art. 1.868. Vânzarea bunurilor neridicate în termen. (1) Dacă antreprenorul s-a obligat să execute o lucrare cu materialul beneficiarului sau să presteze un serviciu cu privire la un bun pe care beneficiarul i l-a predat în acest scop, iar acesta din urmă nu ridică bunul în termen de 6 luni socotit din ziua convenită pentru recepție sau, când lucrarea ori serviciul s-a finalizat mai târziu, de la data finalizării, antreprenorul, după ce l-a înştiințat în scris pe beneficiar, are dreptul să vândă bunul cu diligența unui mandatar cu titlu gratuit al beneficiarului.

(2) După reținerea prețului lucrării şi a cheltuielilor de vânzare, antreprenorul va consemna diferența la dispoziția beneficiarului.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile în cazul în care beneficiarul introduce împotriva antreprenorului o acțiune întemeiată pe neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a lucrării.

Art. 1.869. Ipoteca legală. Pentru garantarea plății prețului datorat pentru lucrare, antreprenorul beneficiază de o ipotecă legală asupra lucrării, constituită şi conservată în condițiile legii.

Reglementarea anterioară: art. 1737 pct. 4 şi art. 1742 C. civ. 1864.

§3. Încetarea contractului

Art. 1.870. Decesul beneficiarului. Decesul beneficiarului nu determină încetarea contractului decât dacă aceasta face imposibilă sau inutilă executarea sa.

Reglementarea anterioară: art. 1485 C. civ. 1864.

Art. 1.871. Decesul antreprenorului sau incapacitatea sa de a executa contractul. (1) În cazul în care antreprenorul decedează sau devine, fără culpa sa, incapabil de a finaliza lucrarea sau de a presta serviciul, contractul încetează dacă a fost încheiat în considerarea aptitudinilor personale ale antreprenorului.

(2) Beneficiarul este ținut să recepționeze partea deja executată, dacă o poate folosi.

(3) De asemenea, în cazul prevăzut la alin. (1), beneficiarul este obligat să plătească, în proporție cu prețul convenit, valoarea lucrărilor efectuate și a cheltuielilor făcute în vederea finalizării lucrării, însă numai în măsura în care aceste lucrări și cheltuieli îi sunt de folos.

(4) Beneficiarul are dreptul, cu condiția de a plăti o indemnizație adecvată, să ceară predarea materialelor pregătite și a planurilor pe cale de a fi puse în executare, dispozițiile legale privitoare la drepturile de proprietate intelectuală rămânând aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 1485 C. civ. 1864.

Art. 1.872. Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă antreprenorului. Beneficiarul are dreptul să obțină rezilierea sau, după caz, rezoluțiunea contractului în cazurile în care, fără justificare:

a) respectarea termenului convenit pentru recepția lucrării a devenit vădit imposibilă;

b) lucrarea sau serviciul nu se execută în modul convenit și într-un termen stabilit de beneficiar potrivit cu împrejurările, antreprenorul nu remediază lipsurile constatate și nu schimbă pentru viitor modul de executare a lucrării sau serviciului;

c) nu se execută alte obligații ce revin antreprenorului potrivit legii sau în temeiul contractului.

Art. 1.873. Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă beneficiarului. Dacă antreprenorul nu poate începe sau continua executarea contractului din cauza neîndeplinirii fără justificare de către beneficiar a propriilor obligații, antreprenorul este îndreptățit să obțină rezoluțiunea ori rezilierea contractului, cu daune-interese, dacă este cazul.

Secțiunea a 2-a. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții

Art. 1.874. Noțiune. Prin contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții, antreprenorul se obligă să execute lucrări care, potrivit legii, necesită eliberarea autorizației de construire.

Art. 1.875. Obligații accesorii ale beneficiarului. (1) Beneficiarul este obligat să permită antreprenorului, în măsura în care este necesară pentru executarea lucrării, folosirea căilor de acces, a instalațiilor proprii de alimentare cu apă și a altor utilități ce deservesc imobilul.

(2) Beneficiarul este obligat să obțină toate autorizațiile cerute de lege pentru executarea lucrării. În vederea executării acestei obligații, antreprenorul trebuie să

coopereze cu beneficiarul, furnizându-i informațiile necesare pe care le deține sau pe care ar trebui să le dețină în considerarea specializării sale.

Art. 1.876. Controlul executării lucrărilor. (1) În cursul executării contractului, beneficiarul are dreptul ca, fără a stânjeni activitatea normală a antreprenorului, să controleze stadiul de execuție, calitatea şi aspectul lucrărilor efectuate şi ale materialelor întrebuințate, precum şi orice alte aspecte referitoare la îndeplinirea de către antreprenor a obligațiilor sale contractuale.

(2) Beneficiarul comunică antreprenorului constatările şi instrucțiunile sale în scris, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) La finalizarea acelei părți din lucrare ce urmează a fi acoperită prin executarea ulterioară a altor lucrări sau prin montarea unor elemente de construcții, antreprenorul şi beneficiarul sunt obligați să constate împreună existența părții finalizate şi conformitatea acesteia cu dispozițiile legale şi clauzele contractului. În acest scop, dacă nu s-a convenit altfel, antreprenorul îl convoacă pe beneficiar la locul executării lucrării înăuntrul unui termen rezonabil, a cărui întindere se stabileşte, potrivit uzanțelor existente, în raport cu natura lucrării şi locul situării acesteia. În cazul în care beneficiarul nu se prezintă la termenul comunicat în scris sau pe altă cale convenită de către părți, antreprenorul poate întocmi singur actul de constatare a lucrării ce urmează a fi acoperită.

Art. 1.877. Împrejurări care împiedică executarea lucrărilor. (1) În cazul în care, în cursul executării contractului, constată greşeli sau lipsuri în lucrările de proiectare în temeiul cărora s-a încheiat contractul, antreprenorul este obligat să comunice de îndată beneficiarului şi proiectantului constatările sale, împreună cu propunerile de remediere, în măsura în care acestea intră în domeniul pregătirii sale profesionale, precum şi să ceară beneficiarului să ia măsurile corespunzătoare.

(2) Dacă beneficiarul, luând şi avizul proiectantului, nu comunică de îndată măsurile luate pentru înlăturarea greşelilor sau lipsurilor semnalate ori dacă măsurile luate nu sunt corespunzătoare, antreprenorul poate să suspende executarea lucrărilor, înştiințându-i de îndată despre aceasta pe beneficiar şi proiectant.

Art. 1.878. Recepția lucrărilor. Riscul contractului. (1) După finalizarea construcției, se va proceda, în condițiile legii, la recepția provizorie la terminarea lucrării, urmată de recepția finală.

(2) Riscurile trec asupra beneficiarului de la data recepției provizorii la terminarea lucrării.

Reglementarea anterioară: art. 1482 C. civ. 1864.

Art. 1.879. Răspunderea pentru vicii. (1) Termenele de garanție contra viciilor lucrării sunt cele stabilite de legea specială.

(2) Arhitectul sau inginerul este exonerat de răspunderea pentru viciile lucrării numai dacă dovedeşte că acestea nu rezultă din deficiențe ale expertizelor sau planurilor pe care le-a furnizat şi, dacă este cazul, din vreo lipsă de diligență în coordonarea sau supravegherea lucrărilor.

(3) Antreprenorul este exonerat de răspundere numai dacă dovedeşte că viciile rezultă din deficiențe ale expertizelor sau planurilor arhitectului ori ale inginerului

ales de către beneficiar. Subantreprenorul nu este exonerat decât dacă dovedeşte că viciile rezultă din deciziile antreprenorului sau din expertizele ori planurile arhitectului sau ale inginerului.

(4) Fiecare dintre părţile prevăzute la alin. (2) şi (3) poate fi exonerată de răspundere dacă dovedeşte că aceste vicii rezultă din deciziile impuse de beneficiar în alegerea solului sau a materialelor ori în alegerea subantreprenorilor, a experţilor sau a metodelor de construire. Exonerarea de răspundere nu operează atunci când aceste vicii, deşi puteau să fie prevăzute în cursul executării lucrării, nu au fost notificate beneficiarului. Prevederile art. 1.859 rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 1483 şi art. 1487 C. civ. 1864.

Art. 1.880. Începutul prescripţiei privind răspunderea pentru vicii. (1) Prescripţia dreptului la acţiune pentru vicii aparente începe să curgă de la data recepţiei finale sau, după caz, a împlinirii termenului acordat antreprenorului prin procesul-verbal de recepţie finală, pentru înlăturarea viciilor constatate.

(2) Prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile lucrării de proiectare începe să curgă odată cu prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile lucrărilor executate de antreprenor, afară numai dacă viciile lucrărilor de proiectare au fost descoperite mai înainte, caz în care prescripţia va începe să curgă de la data descoperirii acestora.

Capitolul VII. Contractul de societate

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.881. Noţiune. (1) Prin contractul de societate două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfăşurarea unei activităţi şi să contribuie la aceasta prin aporturi băneşti, în bunuri, în cunoştinţe specifice sau prestaţii, cu scopul de a împărţi beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.

(2) Fiecare asociat contribuie la suportarea pierderilor proporţional cu participarea la distribuţia beneficiului, dacă prin contract nu s-a stabilit altfel.

(3) Societatea se poate constitui cu sau fără personalitate juridică.

Reglementarea anterioară: art. 1491, art. 1521 şi art. 1522 C. civ. 1864.

Art. 1.882. Condiţii de validitate. (1) Poate fi asociat orice persoană fizică sau persoană juridică, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel. Un soţ nu poate deveni asociat prin aportarea de bunuri comune decât cu consimţământul celuilalt soţ, dispoziţiile art. 349 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Orice societate trebuie să aibă un obiect determinat şi licit, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

(3) Fiecare asociat trebuie să contribuie la constituirea societăţii prin aporturi băneşti, în bunuri, în prestaţii sau cunoştinţe specifice.

Reglementarea anterioară: art. 1492 C. civ. 1864.

Art. 1.883. Regimul aporturilor. (1) În cazul unei societăți cu personalitate juridică, aporturile intră în patrimoniul societății, iar în cazul unei societăți fără personalitate juridică, aporturile devin coproprietatea asociaților, afară de cazul în care au convenit, în mod expres, că vor trece în folosința lor comună.

(2) În cazul aportului unor bunuri imobile sau, după caz, al altor drepturi reale imobiliare, contractul se încheie în formă autentică.

(3) Transferul drepturilor asupra bunurilor aportate este supus formelor de publicitate prevăzute de lege. Dacă înscrierea dreptului în registrele de publicitate a fost făcută înainte de data înmatriculării societății, transferul drepturilor este, în toate cazurile, afectat de condiția dobândirii personalității juridice.

Art. 1.884. Forma contractului. (1) Contractul de societate se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute, contractul prin care se înființează o societate cu personalitate juridică trebuie încheiat în formă scrisă şi trebuie să prevadă asociații, aporturile, forma juridică, obiectul, denumirea şi sediul societății.

Art. 1.885. Durata societății. (1) Durata societății este nedeterminată, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Asociații pot prelungi durata societății, înainte de expirarea acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 137. În aplicarea art. 1.885 alin. (1) din Codul civil, stipularea constituirii societății „pe durată nelimitată" semnifică „pe durată nedeterminată", indiferent de data constituirii.

Reglementarea anterioară: art. 1502 şi art. 1527 C. civ. 1864.

Art. 1.886. Răspunderea asociaților fondatori şi a primilor administratori. (1) Asociații fondatori şi primii administratori numiți prin contract răspund solidar pentru prejudiciul cauzat prin nerespectarea unei condiții de formă a contractului de societate sau a unei formalități necesare pentru constituirea societății ori, dacă este cazul, pentru dobândirea personalității juridice de către aceasta.

(2) În cazul modificării contractului, dispozițiile alin. (1) se aplică administratorilor cu drept de reprezentare a societății aflați în funcție la data modificării, respectiv la data la care ar fi trebuit să se îndeplinească formalitățile referitoare la această modificare.

Art. 1.887. Domeniul de aplicare. (1) Prezentul capitol constituie dreptul comun în materia societăților.

(2) Legea poate reglementa diferite tipuri de societăți în considerarea formei, naturii sau obiectului de activitate.

Legea de aplicare:
Art. 138. Societățile reglementate de legi speciale continuă să fie supuse acestora.

Reglementarea anterioară: art. 1351 C. civ. 1864.

Art. 1.888. Formele societare. După forma lor, societățile pot fi:
a) simple;

b) în participație;
c) în nume colectiv;
d) în comandită simplă;
e) cu răspundere limitată;
f) pe acțiuni;
g) în comandită pe acțiuni;
h) cooperative;
i) alt tip de societate anume reglementat de lege.

Legea de aplicare:
Art. 139. (1) Societățile civile constituite în temeiul Codului civil din 1864 se pot transforma în oricare dintre formele de societate reglementate de Codul civil sau de alte legi, cu respectarea condițiilor prevăzute de acestea. Actele săvârșite de acestea anterior intrării în vigoare a Codului civil rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.
(2) Răspunderea asociaților, atât între ei, cât și față de terți, pentru actele și faptele săvârșite anterior transformării rămâne supusă legii în vigoare la data încheierii sau săvârșirii acestora.

Reglementarea anterioară: art. 1493 C. civ. 1864.

Art. 1.889. Dobândirea personalității juridice. (1) Prin contractul de societate sau printr-un act separat, asociații pot conveni constituirea unei societăți cu personalitate juridică, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege. În acest caz, răspunderea lor pentru datoriile sociale este subsidiară, nelimitată și solidară, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Dacă, potrivit voinței asociaților, societatea urmează să aibă personalitate juridică, indiferent de obiectul de activitate, ea poate fi constituită numai în forma și condițiile prevăzute de legea specială care îi conferă personalitate juridică.

(3) Societatea dobândește personalitate juridică prin și de la data înmatriculării în registrul comerțului, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(4) Până la data dobândirii personalității juridice, raporturile dintre asociați sunt guvernate de regulile aplicabile societății simple.

Secțiunea a 2-a. Societatea simplă

§1. Încheierea contractului de societate

Art. 1.890. Condiții de formă. Contractul de societate nu este supus unor formalități speciale, cu excepția celor prevăzute la art. 1.884 alin. (1) și celor care rezultă din natura bunurilor ce constituie aport.

Legislație conexă: art. 5 alin. (6) lit. a) LSC.

Art. 1.891. Modificarea contractului de societate. În lipsă de stipulație contrară sau dacă prin lege nu se dispune altfel, modificarea contractului de societate se face cu respectarea dispozițiilor prevăzute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Reglementarea anterioară: art. 1524 C. civ. 1864.

Art. 1.892. Personalitatea juridică. (1) Societatea simplă nu are personalitate juridică.

(2) Dacă asociații doresc dobândirea personalității juridice, prin actul de modificare a contractului de societate vor indica, în mod expres, forma juridică a acesteia şi vor pune de acord toate clauzele sale cu dispozițiile legale aplicabile societății nou-înființate.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) dobândirea personalității juridice se face fără a se dispune dizolvarea societății simple. Asociații şi societatea nou-înființată răspund solidar şi indivizibil pentru toate datoriile societății născute înainte de dobândirea personalității juridice.

Art. 1.893. Societățile de fapt. Societățile supuse condiției înmatriculării conform legii şi rămase neînmatriculate, precum şi societățile de fapt sunt asimilate societăților simple.

§2. Efectele contractului de societate

I. Drepturile şi obligațiile asociaților între ei

Art. 1.894. Formarea capitalului social. (1) Asociații contribuie la formarea capitalului social al societății, prin aporturi băneşti sau în bunuri, după caz.

(2) Capitalul social subscris se divide în părți egale, numite părți de interes, care se distribuie asociaților proporțional cu aporturile fiecăruia, dacă prin lege sau contractul de societate nu se prevede altfel.

(3) Asociații se pot obliga la aport în prestații sau în cunoştințe specifice, cu titlu de aport societar. În schimbul acestui aport, asociații participă, potrivit actului constitutiv, la împărțirea beneficiilor şi suportarea pierderilor, precum şi la luarea deciziilor în societate.

Art. 1.895. Realizarea aporturilor. (1) Fiecare dintre asociați răspunde față de societate şi față de ceilalți asociați pentru vărsarea aporturilor la care s-a obligat.

(2) Drepturile conferite de părțile de interes sunt suspendate până la vărsarea aporturilor la capitalul social.

Reglementarea anterioară: art. 1503 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 1.896. Aportul în bunuri. (1) Aportul în bunuri, altele decât cele fungibile, se efectuează prin transferul drepturilor asupra acestora şi predarea efectivă a bunurilor în stare de funcționare potrivit destinației sociale.

(2) Asociatul care aportează proprietatea sau un alt drept real asupra unui bun răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător față de cumpărător, iar asociatul care aportează folosința răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui locator față de locatar.

(3) Aporturile constând în bunuri fungibile sau consumptibile nu pot fi subscrise cu titlu de aport în folosință, ci devin, în toate cazurile, proprietatea asociaților, chiar dacă în contractul de societate nu s-a stipulat aceasta în mod expres.

Reglementarea anterioară: art. 1503 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 1.897. Aportul în bunuri incorporale. (1) Asociatul care aportează o creanță răspunde pentru existența creanței la momentul aportului și încasarea acesteia la scadență, fiind obligat să acopere cuantumul acesteia, dobânda legală care începe să curgă de la scadență și orice alte daune ce ar rezulta, dacă creanța nu se încasează în tot sau în parte.

(2) Asociatul care aportează acțiuni sau părți sociale emise de o altă societate răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător față de cumpărător.

(3) Asociatul care aportează cambii sau alte titluri de credit care circulă în comerț răspunde potrivit alin. (1).

Art. 1.898. Aportul în numerar. Asociatul care a subscris ca aport o sumă de bani datorează în caz de neexecutare suma la care s-a obligat, dobânda legală de la scadență și orice alte daune care ar rezulta, fiind de drept pus în întârziere.

Reglementarea anterioară: art. 1504 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 65 LSC.

Art. 1.899. Aporturile în prestații și cunoștințe specifice. (1) Aportul în prestații sau cunoștințe specifice este datorat în mod continuu, atât timp cât asociatul care s-a obligat la acesta este membru al societății, iar asociatul este ținut față de societate pentru toate câștigurile realizate din activitățile care fac obiectul aportului.

(2) Aporturile în prestații sau cunoștințe specifice se efectuează prin desfășurarea de către asociatul care s-a obligat a unor activități concrete și prin punerea la dispoziția societății a unor informații, pentru realizarea obiectului acesteia, în modalitățile și condițiile stabilite prin contractul de societate.

(3) Neexecutarea aportului în prestații sau cunoștințe specifice dă loc numai la o acțiune în excludere cu daune-interese, dacă este cazul.

Reglementarea anterioară: art. 1505 C. civ. 1864.

Art. 1.900. Regimul părților de interes. (1) Părțile de interes sunt indivizibile.

(2) Părțile de interes plătite sau vărsate în întregime dau drept de vot în adunarea asociaților, dacă prin contract nu s-a prevăzut altfel.

(3) Când o parte de interes devine proprietatea comună a mai multor persoane, acestea sunt obligate să desemneze un reprezentant unic pentru exercitarea drepturilor sociale aferente.

(4) Cât timp o parte de interes este proprietatea comună a mai multor persoane, acestea răspund în mod solidar pentru efectuarea vărsămintelor datorate.

Art. 1.901. Transmiterea părților de interes. (1) Transmiterea părților de interes se face în limitele și condițiile prevăzute de lege și de contractul de societate. Transmiterea părților de interes către persoane din afara societății este permisă cu consimțământul tuturor asociaților. Părțile de interes se pot transmite și prin moștenire, dacă prin contract nu se dispune altfel.

(2) Orice asociat poate răscumpăra, substituindu-se în drepturile dobânditorului, părțile de interes dobândite cu titlu oneros de un terț fără consimțământul tuturor asociaților, în termen de 60 de zile de la data la care a cunoscut sau ar fi trebuit

să cunoască cesiunea. Dacă mai mulți asociați exercită concomitent acest drept, părțile de interes se alocă proporțional cu cota de participare la profit.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) şi ori de câte ori legea impune cesiunea părților de interes, valoarea acestora este stabilită de un expert agreat de părțile cesiunii sau, în lipsa unui acord, de către instanță.

(4) Cesiunea cu titlu gratuit a părților de interes este asimilată unei cesiuni cu titlu oneros şi dă loc la aplicarea dispozițiilor alin. (2) şi (3). În privința formei, cesiunea cu titlu gratuit este supusă regimului juridic al donației.

Art. 1.902. Participarea la profit şi pierderi. (1) Participarea la profitul societății implică şi contribuția la pierderile societății, în condițiile prevăzute de contractul de societate, ale prezentului capitol sau ale legii speciale aplicabile, după caz.

(2) Partea fiecărui asociat la profituri şi pierderi este proporțională cu aportul său la capitalul social, dacă nu s-a convenit altfel. Partea la profituri şi pierderi a asociatului al cărui raport[1] constă în prestații sau cunoştințe specifice este egală cu cea a asociatului care a contribuit cu aportul cel mai mic, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) Asociații pot participa la câştig în proporție diferită de contribuția la pierderi, cu condiția ca astfel de diferențe să fie rezonabile potrivit cu împrejurările şi să fie expres prevăzute în contract.

(4) Când contractul stabileşte numai partea de câştig, aceeaşi proporție are loc şi cât priveşte pierderile.

(5) Orice clauză prin care un asociat este exclus de la împărțirea beneficiilor sau de la participarea la pierderi este considerată nescrisă.

(6) Prin excepție de la art. 1.881 alin. (2), asociatul al cărui aport constă în prestații sau cunoştințe specifice este scutit, în măsura corespunzătoare acestui aport, de a participa la pierderi, dacă această scutire a fost prevăzută în mod expres în contractul de societate.

Reglementarea anterioară: art. 1511 şi art. 1513 C. civ. 1864.

Art. 1.903. Obligația de neconcurență. (1) Asociatul nu poate face concurență societății pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane şi nici nu poate face pe socoteala sa ori pe socoteala altuia vreo operațiune care ar putea fi păgubitoare pentru societate.

(2) Asociatul nu poate lua parte pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane la o activitate care ar conduce la privarea societății de bunurile, prestațiile sau cunoştințele specifice la care asociatul s-a obligat.

(3) Beneficiile rezultând din oricare dintre activitățile interzise potrivit alin. (1) şi (2) se cuvin societății, iar asociatul este ținut pentru orice daune ce ar putea rezulta.

Art. 1.904. Folosirea bunurilor sociale. (1) În lipsă de stipulație contrară, fiecare asociat poate folosi bunurile sociale în interesul societății, potrivit cu destinația acestora şi fără să stânjenească drepturile celorlalți asociați.

---

[1] *N.r.* Credem că este o eroare de redactare, fiind vorba despre „Partea la profituri şi pierderi a asociatului al cărui aport constă în...", în loc de „Partea la profituri şi pierderi a asociatului al cărui raport constă în...".

(2) Asociatul care, fără consimțământul scris al celorlalți asociați, întrebuințează bunurile sociale în folosul său sau al unei alte persoane este obligat să restituie societății beneficiile ce au rezultat şi să acopere daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1.905. Folosirea fondurilor comune. (1) Niciun asociat nu poate lua din fondurile comune mai mult decât i s-a fixat pentru cheltuielile făcute sau pentru cele ce urmează să se facă în interesul societății.

(2) Asociatul care încalcă dispozițiile alin. (1) este răspunzător de sumele luate şi de toate daunele-interese ce ar putea rezulta.

(3) Prin contractul de societate se poate stipula că asociații pot lua din casa societății anumite sume de bani pentru cheltuielile lor particulare.

Art. 1.906. Distribuția plății datoriilor debitorului comun. În cazul în care un debitor comun plăteşte o parte din datoriile sale față de societate şi față de asociat, având aceeaşi scadență, asociatul în mâinile căruia s-a făcut plata va aloca suma primită stingerii creanței sale şi creanței societare, proporțional cu raportul dintre acestea.

Reglementarea anterioară: art. 1506-1507 C. civ. 1864.

Art. 1.907. Cheltuielile făcute pentru societate. (1) Asociatul are dreptul la rambursarea cheltuielilor pe care le-a făcut pentru societate şi de a fi indemnizat pentru obligațiile sau pierderile pe care le-a asumat sau suferit acționând de bună-credință în interesul societății.

(2) Asociatul nu poate compensa cheltuielile şi pierderile prevăzute la alin. (1) cu datoriile sale față de societate şi nici paguba cauzată societății din culpa sa cu foloasele pe care i le-a adus prin diferite operațiuni.

(3) Este interzisă compensarea între datoria unui terț față de societate şi creanța acestuia asupra unui asociat.

Reglementarea anterioară: art. 1510 C. civ. 1864.

Art. 1.908. Asocierea asupra drepturilor sociale şi cedarea acestora. (1) Un asociat îşi poate asocia o terță persoană la drepturile sale sociale fără consimțământul celorlalți asociați, dar persoana respectivă nu va putea deveni asociat al societății fără consimțământul celorlalți asociați, care trebuie dat în condițiile dispozițiilor art. 1.901.

(2) Asociatul nu poate ceda, fără consimțământul tuturor celorlalți asociați, drepturile sale sociale, sub sancțiunea aplicării prevederilor art. 1.901 alin. (2) şi (3).

(3) Asociatul nu poate garanta în niciun fel obligațiile personale sau ale vreunui terț cu drepturile sociale, fără consimțământul tuturor asociaților, sub sancțiunea nulității absolute a garanției.

(4) Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată nu poate cere, înainte de încetarea societății, restituirea sau contravaloarea părții care i se cuvine din bunurile comune ale societății, afară de cazul retragerii sau excluderii sale.

Reglementarea anterioară: art. 1519 C. civ. 1864.

Art. 1.909. Promisiunea asupra drepturilor sociale. Orice promisiune făcută de un asociat de a ceda, vinde, garanta în orice fel sau de a renunța la drepturile

sale sociale îi conferă beneficiarului acesteia numai dreptul la daunele ce ar rezulta din neexecutare.

Art. 1.910. Hotărârile privind societatea. (1) Asociații, chiar lipsiți de dreptul de administrare, au dreptul să participe la luarea hotărârilor colective ale adunării asociaților.

(2) Hotărârile cu privire la societate se iau cu majoritatea voturilor asociaților, dacă prin contract sau prin lege nu se stabileşte altfel.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), hotărârile privind modificarea contractului de societate sau numirea unui administrator unic se iau cu consimțământul tuturor asociaților.

(4) Obligațiile unui asociat nu pot fi mărite fără consimțământul acestuia.

(5) Orice clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Art. 1.911. Adoptarea hotărârilor. (1) Hotărârile sunt adoptate de asociații reuniți în adunarea asociaților. Contractul poate prevedea modul de convocare şi desfăşurare a acesteia, iar în lipsă, hotărârea poate fi adoptată şi prin consultarea scrisă a acestora.

(2) Hotărârile pot, de asemenea, rezulta din consimțământul tuturor asociaților exprimat în actul încheiat de societate.

Art. 1.912. Contestarea hotărârilor. (1) Asociatul nemulțumit de o hotărâre luată cu majoritate o poate contesta la instanța judecătorească, în termen de 15 zile de la data la care a fost luată, dacă a fost prezent, şi de la data comunicării, dacă a fost lipsă. Dacă hotărârea nu i-a fost comunicată, termenul curge de la data la care a luat cunoştință de aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data la care a fost luată hotărârea.

(2) Termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1) este termen de decădere.

II. Administrarea societății

Art. 1.913. Numirea administratorilor. (1) Numirea administratorilor, modul de organizare a acestora, limitele mandatului, precum şi orice alt aspect legat de administrarea societății se stabilesc prin contract sau prin acte separate.

(2) Administratorii pot fi asociați sau neasociați, persoane fizice ori persoane juridice, române sau străine.

(3) Dacă prin contract nu se dispune altfel, societatea este administrată de asociați, care au mandat reciproc de a administra unul pentru altul în interesul societății. Operațiunea făcută de oricare dintre ei este valabilă şi pentru partea celorlalți, chiar fără a le fi luat consimțământul în prealabil.

(4) Oricare dintre ei se poate opune, în scris, operațiunii mai înainte ca ea să fie încheiată.

(5) Opoziția nu produce însă efecte față de terții de bună-credință.

Reglementarea anterioară: art. 1517 C. civ. 1864.

Art. 1.914. Limitele şi revocarea mandatului de administrator. (1) Administratorul, în absența opoziției asociaților, poate face orice act de administrare în interesul societății.

(2) Administratorul poate fi revocat potrivit regulilor de la contractul de mandat, dacă nu se prevede altfel în contractul de societate.

(3) Clauzele care limitează puterile de administrare conferite de lege nu sunt opozabile față de terții de bună-credință.

Reglementarea anterioară: art. 1514 C. civ. 1864.

Art. 1.915. Răspunderea administratorilor. (1) Administratorii răspund personal față de societate pentru prejudiciile aduse prin încălcarea legii, a mandatului primit sau prin culpă în administrarea societății.

(2) Dacă mai mulți administratori au lucrat împreună, răspunderea este solidară. Cu toate acestea, în privința raporturilor dintre ei, instanța poate stabili o răspundere proporțională cu culpa fiecăruia la săvârşirea faptei cauzatoare de prejudicii.

Art. 1.916. Pluralitatea de administratori. Când sunt mai mulți administratori, fără ca prin împuternicire să se determine puterile fiecăruia sau să fie obligați să lucreze împreună, fiecare poate administra singur în interesul societății, cu bună-credință. Dacă împuternicirea stipulează să lucreze împreună, niciunul dintre ei nu poate face actele de administrare fără ceilalți, chiar dacă aceştia ar fi în imposibilitate de a acționa.

Reglementarea anterioară: art. 1515 C. civ. 1864.

Art. 1.917. Adoptarea deciziilor. Dacă s-a stipulat că administratorii decid cu unanimitate sau cu majoritate, după caz, aceştia nu pot efectua acte de administrare decât împreună, cu excepția cazurilor de forță majoră, când absența unei decizii ar putea cauza o pagubă gravă societății.

Reglementarea anterioară: art. 1516 C. civ. 1864.

Art. 1.918. Drepturile asociaților care nu sunt administratori. (1) Actele de administrare a societății şi cele de dispoziție asupra bunurilor acesteia sunt interzise asociaților care nu au calitatea de administrator, sub sancțiunea acoperirii daunelor ce ar putea rezulta. Drepturile terților de bună-credință nu sunt afectate.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, oricare dintre asociați are dreptul de a consulta registrele şi situațiile financiare ale societății, de a lua cunoştință de operațiunile acesteia şi de a consulta orice document al societății, fără a stânjeni operațiunile societății şi a afecta drepturile celorlalți asociați.

(3) Administratorii vor întocmi un raport anual cu privire la mersul societății, care va fi comunicat asociaților. Oricare dintre aceştia poate solicita dezbaterea raportului de către toți asociații, caz în care administratorii sunt obligați să convoace reunirea asociaților la sediul social pentru acest scop.

(4) Orice clauză contractuală contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 1518 C. civ. 1864.

Art. 1.919. Reprezentarea în justiție. (1) Societatea este reprezentată prin administratorii cu drept de reprezentare sau, în lipsa numirii, prin oricare dintre asociați, dacă nu s-a stipulat prin contract dreptul de reprezentare numai pentru unii dintre aceştia.

(2) Societatea stă în justiție sub denumirea prevăzută în contract sau cea înregistrată, în mod legal, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel. Terții de bună-credință se pot prevala de oricare dintre acestea.

III. Obligațiile asociaților față de terți

Art. 1.920. Obligațiile față de creditorii societății. (1) În executarea obligațiilor față de creditorii societății, fiecare asociat răspunde cu propriile sale bunuri proporțional cu aportul său la patrimoniul social, numai în cazul în care creditorul social nu a putut fi îndestulat din bunurile comune ale asociaților.

(2) Creditorul personal al unui asociat, în măsura în care nu s-a putut îndestula din bunurile proprii ale acestuia, va putea cere, după caz, să se înapoieze sau să se despartă şi să se atribuie debitorului său partea ce se cuvine acestuia din bunurile comune ale asociaților, cu aplicarea, în mod corespunzător, a dispozițiilor art. 1.929.

Reglementarea anterioară: art. 1520-1522 C. civ. 1864.

Art. 1.921. Răspunderea asociaților aparenți. (1) Orice persoană care pretinde că este asociat sau creează terților deliberat o aparență convingătoare în acest sens răspunde față de terții de bună-credință întocmai ca un asociat.

(2) Societatea nu va răspunde față de terțul astfel indus în eroare decât dacă i-a dat motive suficiente pentru a-l considera pe pretinsul asociat drept asociat sau în cazul în care, cunoscând manoperele pretinsului asociat, nu ia măsurile rezonabile pentru a împiedica inducerea terțului în eroare.

Art. 1.922. Răspunderea asociaților oculți. Asociații oculți răspund față de terții de bună-credință ca şi ceilalți asociați.

Art. 1.923. Interdicția emiterii instrumentelor financiare. (1) Societatea nu poate emite instrumente financiare, sub sancțiunea nulității absolute atât a actelor încheiate în acest scop, cât şi a instrumentelor financiare emise, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Asociații, chiar neadministratori, răspund solidar, în subsidiar, în raport cu societatea, pentru orice daune s-ar cauza terților de bună-credință prejudiciați prin încălcarea interdicției prevăzute la alin. (1).

Art. 1.924. Obligațiile administratorilor față de terți. Administratorii societății vor informa terții asupra puterilor lor înainte de încheierea actului cu aceştia.

§3. Pierderea calității de asociat

Art. 1.925. Cazuri generale. Pierderea calității de asociat are loc prin cesiunea părților în societate, executarea silită a acestora, moartea, încetarea personalității

juridice, falimentul, punerea sub interdicție judecătorească, retragerea și excluderea din societate.

Art. 1.926. Retragerea din societatea cu durată nedeterminată. Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată sau al cărei contract prevede dreptul de retragere se poate retrage din societate, notificând societatea cu un preaviz rezonabil, dacă este de bună-credință și retragerea sa în acel moment nu produce o pagubă iminentă societății.

Reglementarea anterioară: art. 1527-1528 C. civ. 1864.

Art. 1.927. Retragerea din societatea cu durată determinată. (1) Asociatul unei societăți cu durată determinată sau având un obiect care nu se poate înfăptui decât într-un anumit timp se poate retrage pentru motive temeinice, cu acordul majorității celorlalți asociați, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Dacă acordul nu este întrunit, asociatul se poate adresa instanței, care, hotărând asupra retragerii, va aprecia legitimitatea și temeinicia motivelor, oportunitatea retragerii în raport cu împrejurările și buna-credință a părților. În toate cazurile, asociatul este ținut să acopere daunele ce ar putea rezulta din retragerea sa.

Reglementarea anterioară: art. 1529 C. civ. 1864.

Art. 1.928. Excluderea din societate. La cererea unui asociat, instanța judecătorească, pentru motive temeinice, poate hotărî excluderea din societate a oricăruia dintre asociați.

Art. 1.929. Drepturile asociatului exclus. (1) Un asociat care își pierde calitatea altfel decât prin cesiune sau executarea silită a părților sale în societate poate obține valoarea părților sale de la data încetării calității de asociat, iar ceilalți asociați sunt ținuți să îi plătească imediat ce aceasta a fost stabilită, cu dobânda legală de la data încetării calității de asociat.

(2) În cazul în care părțile nu convin asupra valorii părților de interes, aceasta se va stabili de către instanță în condițiile art. 1.901 alin. (3).

§4. Încetarea contractului de societate și dizolvarea societății

Art. 1.930. Cazurile generale de încetare. (1) Sub rezerva unor dispoziții legale speciale, contractul încetează și societatea se dizolvă prin:

a) realizarea obiectului societății sau imposibilitatea neîndoielnică a realizării acestuia;

b) consimțământul tuturor asociaților;

c) hotărârea instanței, pentru motive legitime și temeinice;

d) împlinirea duratei societății, cu excepția cazului în care se aplică dispozițiile art. 1.931;

e) nulitatea societății;

f) alte cauze stipulate în contractul de societate.

(2) Societatea care intră în dizolvare se lichidează.

Reglementarea anterioară: art. 1523 C. civ. 1864.

Art. 1.931. Prelungirea tacită a contractului de societate. Societatea este tacit prorogată atunci când, cu toate că durata sa a expirat, aceasta continuă să execute operațiunile sale, iar asociații continuă să inițieze operațiuni ce intră în obiectul său și să se comporte ca asociați. Prorogarea operează pe o durată de un an, continuând din an în an, de la data expirării duratei, dacă sunt îndeplinite aceleași condiții.

Art. 1.932. Nulitatea societății. (1) Nulitatea societății poate rezulta exclusiv din încălcarea dispozițiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sancțiunea nulității, sau din nesocotirea condițiilor generale de validitate a contractelor, dacă legea specială nu prevede altfel.

(2) Este considerată nescrisă orice clauză contractuală contrară unei dispoziții imperative din prezentul capitol a cărei încălcare nu este sancționată cu nulitatea societății.

Art. 1.933. Regimul nulității. (1) Nulitatea se acoperă și nu va fi constatată sau declarată în cazul în care cauza nulității a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond în fața instanței de judecată.

(2) Instanța, sesizată cu o cerere în constatarea sau declararea nulității, este obligată să pună în discuția părților posibilitatea de remediere a cauzelor de nulitate care afectează contractul de societate și să fixeze un termen util pentru acoperirea nulității, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Dreptul la acțiune, cu excepția nulității pentru obiectul ilicit al societății, se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului.

Art. 1.934. Regularizarea societății. (1) În cazul anulabilității societății pentru vicierea consimțământului sau incapacitatea unui asociat și atunci când regularizarea este posibilă, orice persoană interesată poate să pună în întârziere pe acela care este îndreptățit să invoce nulitatea, fie pentru a se face regularizarea, fie pentru a exercita acțiunea în anulare în termen de 6 luni de când a fost pus în întârziere, sub sancțiunea decăderii. Despre punerea în întârziere va fi înștiințată și societatea.

(2) Societatea sau orice asociat poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să propună instanței învestite cu acțiunea în anulare orice măsuri de acoperire a nulității, în special prin răscumpărarea drepturilor sociale care aparțin reclamantului. În acest caz, instanța poate fie să pronunțe nulitatea, fie să declare obligatorii măsurile propuse, dacă acestea din urmă au fost în prealabil adoptate de societate în condițiile cerute pentru modificările aduse contractului de societate. La adoptarea acestor din urmă măsuri nu se ține seama de votul asociatului reclamant.

(3) În caz de contestare a valorii drepturilor sociale care revin asociatului, valoarea acestora se determină cu respectarea dispozițiilor art. 1.901 alin. (3).

Art. 1.935. Efectele nulității. (1) Societatea încetează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost constatată sau, după caz, declarată nulitatea și intră în lichidarea patrimoniului social.

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare sau constatare, după caz, a nulității societății se vor numi și lichidatorii.

(3) Nici societatea și nici asociații nu se pot prevala de nulitate față de terții de bună-credință.

Art. 1.936. Răspunderea pentru nulitatea societății. (1) Dreptul la acțiunea în repararea prejudiciului cauzat prin declararea sau, după caz, constatarea nulității societății se prescrie în termen de 3 ani, care începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de declarare sau constatare a nulității.

(2) Dispariția cauzei de nulitate sau regularizarea societății nu împiedică exercitarea dreptului la acțiune în despăgubiri pentru repararea prejudiciului suferit prin intervenția nulității. În aceste cazuri, dreptul la acțiune se prescrie în termen de 3 ani din ziua în care nulitatea a fost acoperită.

Art. 1.937. Pieirea bunurilor subscrise ca aport. (1) Când unul dintre asociați a promis să pună în comun proprietatea sau folosința unui bun care a pierit ori s-a pierdut înainte ca aportul să fi fost făcut, societatea încetează față de toți asociații, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit ori s-a pierdut.

(2) Societatea încetează, de asemenea, în toate cazurile, prin pieirea bunului, dacă a fost pusă în comun numai folosința acestuia, iar proprietatea a rămas asociatului, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit.

Reglementarea anterioară: art. 1525 C. civ. 1864.

Art. 1.938. Alte cazuri de încetare. În cazul în care contractul nu prevede altfel, societatea încetează şi prin:

a) moartea ori punerea sub interdicție a uneia dintre persoanele fizice asociate;

b) încetarea calității de subiect de drept a uneia dintre persoanele juridice asociate;

c) falimentul unui asociat.

Art. 1.939. Continuarea contractului în cazul morții unui asociat. În contractul de societate se poate stipula ca la moartea unui asociat societatea să continue de drept cu moştenitorii acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 1526 C. civ. 1864.

Art. 1.940. Drepturile moştenitorilor în cadrul societății. Dacă s-a stipulat că, în cazurile prevăzute la art. 1.938, societatea va continua între asociații rămaşi, asociatul ori, după caz, moştenitorul său nu are drept decât la partea sa ori a autorului său, după situația societății, la data când evenimentul s-a produs. El nu participă la drepturile şi nu este ținut de obligațiile ulterioare decât în măsura în care acestea sunt urmarea necesară a operațiunilor făcute înaintea acestui eveniment.

Reglementarea anterioară: art. 1526 C. civ. 1864.

§5. Lichidarea societății

Art. 1.941. Numirea şi revocarea lichidatorului. (1) Lichidarea se face, dacă nu s-a prevăzut altfel în contractul de societate sau prin convenție ulterioară, de toți asociații sau de un lichidator numit de ei cu unanimitate. În caz de neînțelegere, lichidatorul este numit de instanța judecătorească, la cererea oricăruia dintre asociați.

(2) Lichidatorul numit de asociați poate fi revocat de asociați cu unanimitate de voturi. El poate fi, de asemenea, revocat pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, de instanța judecătorească.

(3) Lichidatorul numit de instanța judecătorească poate fi revocat numai de către aceasta, la cererea oricărei persoane interesate.

(4) Pot fi numiți lichidatori atât persoane fizice, cât și persoane juridice, care au statut de practicieni în insolvență.

(5) Când sunt mai mulți lichidatori, hotărârile lor se iau cu majoritate absolută.

Art. 1.942. Obligațiile și răspunderea lichidatorilor. Obligațiile și răspunderea lichidatorilor sunt reglementate de dispozițiile aplicabile administratorilor, în afară de cazul în care prin lege sau prin contractul de societate se dispune altfel.

Art. 1.943. Inventarul. (1) Administratorii trebuie să predea lichidatorilor bunurile și documentele sociale și să prezinte acestora bilanțul ultimului exercițiu financiar.

(2) Lichidatorii trebuie să întocmească inventarul bunurilor și fondurilor sociale și să stabilească activul și pasivul patrimoniului social. Inventarul trebuie să fie semnat de administratori și lichidatori.

Art. 1.944. Puterile lichidatorilor. (1) Lichidatorii pot să încheie toate actele necesare lichidării și, dacă asociații nu au stipulat altfel, pot să vândă, chiar în bloc, bunurile sociale, să încheie convenții arbitrale și să facă tranzacții.

(2) Ei reprezintă societatea în justiție, în condițiile prevăzute de lege.

(3) Lichidatorii nu pot însă să inițieze noi operațiuni, sub sancțiunea de a răspunde personal și solidar pentru toate daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1.945. Plata datoriilor sociale. Asociații sau, după caz, lichidatorul sunt ținuți a plăti creditorii societății, a consemna sumele necesare pentru plata creanțelor exigibile la o dată ulterioară, contestate sau care nu au fost înfățișate de creditori, și a înapoia cheltuielile ori avansurile făcute în interesul social de unii asociați.

Art. 1.946. Restituirea aporturilor și împărțirea excedentului rămas în urma lichidării. (1) După plata datoriilor sociale, activul rămas este destinat rambursării aporturilor subscrise și vărsate de asociați, iar eventualul excedent constituie profit net, care va fi repartizat între asociați proporțional cu partea fiecăruia la beneficii, dacă nu s-a prevăzut altfel prin contractul de societate sau prin hotărâre a asociaților, și cu aplicarea, dacă este cazul, a prevederilor art. 1.912 alin. (1).

(2) Bunurile aduse în uzufruct sau în folosință se restituie în natură.

(3) Dacă bunul adus în proprietate se află încă în masa patrimonială, acesta va fi restituit, la cererea asociatului, în natură, cu obligația plății unei sulte, dacă este cazul.

(4) După rambursarea aporturilor băneşti şi în bunuri, asociatul care a contribuit la patrimoniul social cu aporturi în cunoştinţe specifice sau prestaţii are dreptul de a primi, în limita cotei sale de participare la profit, bunurile rezultate din prestaţia sa, dacă acestea se află încă în patrimoniul societăţii, cu obligaţia plăţii unei sulte, dacă este cazul.

(5) Dacă în urma lichidării excedentul rămas constă într-un bun a cărui atribuire către asociați este interzisă de lege, lichidatorul va vinde bunul la licitație publică, cu încuviințarea prealabilă a instanței competente, iar suma se împarte asociaților, potrivit alin. (1).

Art. 1.947. Suportarea pasivului. Dacă activul net este neîndestulător pentru înapoierea în întregime a aporturilor şi pentru plata obligațiilor sociale, pierderea se suportă de asociați potrivit cu contribuția acestora stabilită prin contract.

Art. 1.948. Împărțeala bunurilor sociale. Împărțeala în natură a bunurilor societății se face potrivit regulilor privitoare la împărțeala bunurilor proprietate comună.

Reglementarea anterioară: art. 1530 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Asocierea în participație

Art. 1.949. Noțiune. Contractul de asociere în participație este contractul prin care o persoană acordă uneia sau mai multor persoane o participație la beneficiile şi pierderile uneia sau mai multor operațiuni pe care le întreprinde.

Reglementarea anterioară: art. 251-252 C. com.

Legislație conexă: art. 125 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015).

Art. 1.950. Proba. Contractul se probează numai prin înscris.

Reglementarea anterioară: art. 256 C. com.

Art. 1.951. Personalitatea juridică. Asocierea în participație nu poate dobândi personalitate juridică şi nu constituie față de terți o persoană distinctă de persoana asociaților. Terțul nu are niciun drept față de asociere şi nu se obligă decât față de asociatul cu care a contractat.

Reglementarea anterioară: art. 253 C. com.

Art. 1.952. Regimul aporturilor. (1) Asociații rămân proprietarii bunurilor puse la dispoziția asociației.

(2) Ei pot conveni ca bunurile aduse în asociere, precum şi cele obținute în urma folosirii acestora să devină proprietate comună.

(3) Bunurile puse la dispoziția asocierii pot trece, în tot sau în parte, în proprietatea unuia dintre asociați pentru realizarea obiectului asocierii, în condițiile convenite prin contract şi cu respectarea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

(4) Asociații pot stipula redobândirea în natură a bunurilor prevăzute la alin. (3) la încetarea asocierii.

Reglementarea anterioară: art. 254 C. com.

Art. 1.953. Raporturile dintre asociaţi şi faţă de terţi. (1) Asociaţii, chiar acţionând pe contul asocierii, contractează şi se angajează în nume propriu faţă de terţi.

(2) Cu toate acestea, dacă asociaţii acţionează în această calitate faţă de terţi sunt ţinuţi solidar de actele încheiate de oricare dintre ei.

(3) Asociaţii exercită toate drepturile decurgând din contractele încheiate de oricare dintre ei, dar terţul este ţinut exclusiv faţă de asociatul cu care a contractat, cu excepţia cazului în care acesta din urmă a declarat calitatea sa la momentul încheierii actului.

(4) Orice clauză din contractul de asociere care limitează răspunderea asociaţilor faţă de terţi este inopozabilă acestora.

(5) Orice clauză care stabileşte un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociaţi este considerată nescrisă.

Art. 1.954. Forma şi condiţiile asocierii. Cu excepţia dispoziţiilor prevăzute la art. 1.949-1.953, convenţia părţilor determină forma contractului, întinderea şi condiţiile asocierii, precum şi cauzele de dizolvare şi lichidare a acesteia.

Reglementarea anterioară: art. 255 C. com.

Capitolul VIII. Contractul de transport

Legea de aplicare:
Art. 140. Dispoziţiile actelor internaţionale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispoziţiilor Codului civil.

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.955. Noţiune. Prin contractul de transport, o parte, numită transportator, se obligă, cu titlu principal, să transporte o persoană sau un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui preţ pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se obligă să îl plătească, la timpul şi locul convenite.

Reglementarea anterioară: art. 413 C. com.

Art. 1.956. Dovada contractului. Contractul de transport se dovedeşte prin documente de transport, precum scrisoare de trăsură, recipisă de bagaje, foaie de parcurs, conosament, tichet ori legitimaţie de călătorie sau altele asemenea, de la caz la caz.

Art. 1.957. Modalităţi de transport. (1) Transportul poate fi realizat de unul sau mai mulţi transportatori, în acest din urmă caz putând fi succesiv ori combinat.

(2) Transportul succesiv este cel efectuat de 2 sau mai mulţi transportatori succesivi care utilizează acelaşi mod de transport, iar transportul combinat este cel în care acelaşi transportator sau aceiaşi transportatori succesivi utilizează moduri de transport diferite.

(3) Transportatorii care se succedă îşi predau unul altuia bunurile şi bagajele transportate, până la destinaţie, fără intervenţia expeditorului sau a călătorului.

Art. 1.958. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului capitol se aplică tuturor modurilor de transport, în măsura în care nu se dispune altfel prin legi speciale sau nu sunt aplicabile practici statornicite între părți ori uzanțe.

(2) Cu excepția situației în care este efectuat de un transportator care își oferă serviciile publicului în cadrul activității sale profesionale, transportul cu titlu gratuit nu este supus dispozițiilor cuprinse în acest capitol. În acest caz, transportatorul este ținut numai de o obligație de prudență și diligență.

(3) Transportatorul care își oferă serviciile publicului trebuie să transporte orice persoană care solicită serviciile sale și orice bun al cărui transport este solicitat, dacă nu are un motiv întemeiat de refuz. Pasagerul, expeditorul și destinatarul sunt obligați să respecte instrucțiunile transportatorului.

Legea de aplicare:
Art. 140. Dispozițiile actelor internaționale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispozițiilor Codului civil.

Legislație conexă: ▶ alin. (3) al art. 20 din O.G. nr. 19/1997 privind transporturile (republicată în M. Of. nr. 552 din 11 noiembrie 1999); ▶ alin. (7) al art. 1 din O.U.G. nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române (republicată în M. Of. nr. 834 din 9 septembrie 2004); ▶ art. 76 din O.G. nr. 27/2011 privind transporturile rutiere (M. Of. nr. 625 din 2 septembrie 2011).

Art. 1.959. Răspunderea transportatorului. (1) Transportatorul nu poate exclude sau limita răspunderea sa decât în cazurile prevăzute de lege.

(2) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile cauzate prin întârzierea ajungerii la destinație, cu excepția cazului fortuit și a forței majore.

Legea de aplicare:
Art. 141. Răspunderea transportatorului și a expeditorului este guvernată de legea în vigoare la data producerii evenimentului care a cauzat prejudiciul, chiar dacă acesta a fost cunoscut de pasager, expeditor sau destinatar, după caz, ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 429 C. com.

Art. 1.960. Substituirea. (1) Dacă transportatorul își substituie un alt transportator pentru executarea totală sau parțială a obligației sale, acesta din urmă este considerat parte în contractul de transport.

(2) Plata efectuată unuia dintre transportatori este liberatorie în privința tuturor transportatorilor care i-au substituit pe alții sau au fost substituiți.

Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri

Art. 1.961. Documentul de transport. (1) La remiterea bunurilor pentru transport, expeditorul trebuie să predea transportatorului, în afară de documentul de transport, toate documentele suplimentare vamale, sanitare, fiscale și altele asemenea, necesare efectuării transportului, potrivit legii.

(2) Documentul de transport este semnat de expeditor și trebuie să cuprindă, între altele, mențiuni privind identitatea expeditorului, a transportatorului și a

destinatarului şi, după caz, a persoanei care trebuie să plătească transportul. Documentul de transport menţionează, de asemenea, locul şi data luării în primire a bunului, punctul de plecare şi cel de destinaţie, preţul şi termenul transportului, natura, cantitatea, volumul sau masa şi starea aparentă a bunului la predarea spre transport, caracterul periculos al bunului, dacă este cazul, precum şi documentele suplimentare care au fost predate şi însoţesc transportul. Părţile pot conveni să introducă şi alte menţiuni în documentul de transport. Dispoziţiile legii speciale rămân aplicabile.

(3) Expeditorul răspunde faţă de transportator pentru prejudiciile cauzate de un viciu propriu al bunului sau de orice omisiune, insuficienţă ori inexactitate a menţiunilor din documentul de transport sau, dacă este cazul, din documentele suplimentare. Transportatorul rămâne răspunzător faţă de terţi pentru prejudiciile rezultate dintr-o astfel de cauză, având drept de regres împotriva expeditorului.

Reglementarea anterioară: art. 414-416 C. com.

Art. 1.962. Pluralitatea de exemplare. Recipisa de primire. (1) Documentul de transport se întocmeşte în cel puţin 3 exemplare, câte unul pentru transportator şi expeditor şi altul care însoţeşte bunul transportat până la destinaţie.

(2) În lipsa documentului de transport, transportatorul trebuie să elibereze expeditorului, la cererea acestuia, o recipisă de primire a bunului spre transport, dispoziţiile art. 1.961 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător. Această prevedere nu se aplică în cazul transportului rutier de mărfuri.

(3) Documentul de transport sau, în lipsa acestuia, recipisa de primire dovedeşte până la proba contrară luarea în primire a bunului spre transport, natura, cantitatea şi starea aparentă a acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 417 C. com.

Art. 1.963. Documente de transport individuale. În cazul în care expeditorul predă pentru transport mai multe colete, transportatorul are dreptul să îi solicite acestuia câte un document de transport pentru fiecare colet în parte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 1.964. Documente de transport negociabile. (1) Documentul de transport nu este negociabil, cu excepţia cazului în care părţile sau legea specială dispun astfel.

(2) În cazul în care este negociabil, documentul de transport la ordin se transmite prin gir, iar cel la purtător prin remitere.

Reglementarea anterioară: art. 414 alin. (2) C. com.

Art. 1.965. Transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător. (1) Atunci când documentul de transport este la ordin sau la purtător, proprietatea bunurilor transportate se transferă prin efectul transmiterii acestui document.

(2) Forma şi efectele girurilor, anularea şi înlocuirea documentului de transport sunt supuse dispoziţiilor privitoare la cambie şi biletul la ordin.

(3) Ultimul giratar al unui şir neîntrerupt de giruri care este posesor al titlului este considerat proprietar. Debitorul care îşi îndeplineşte obligaţia rezultând din titlu este eliberat, numai dacă nu a existat fraudă sau culpă gravă din partea sa.

Reglementarea anterioară: art. 417 C. com.

Art. 1.966. Ambalajul. (1) Expeditorul are obligaţia să ambaleze bunurile corespunzător naturii acestora şi modului de transport.

(2) Expeditorul răspunde faţă de transportator pentru prejudiciile cauzate acestuia de ambalajul necorespunzător sau de ambalarea defectuoasă a bunurilor predate spre transport. Transportatorul rămâne răspunzător faţă de terţi pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres contra expeditorului.

Reglementarea anterioară: art. 418 C. com.

Art. 1.967. Predarea bunurilor transportatorului. Expeditorul trebuie să predea bunurile la locul şi în condiţiile convenite prin clauzele contractului sau, în lipsa acestora, potrivit practicilor statornicite între părţi ori uzanţelor, să completeze şi să predea documentul de transport, fiind răspunzător pentru prejudiciile cauzate prin întârziere.

Art. 1.968. Obligaţia de a transporta bunurile. Transportatorul are obligaţia de a transporta bunurile predate pentru transport până la destinaţie.

Art. 1.969. Termenul de transport. Transportul trebuie efectuat în termenul stabilit de părţi. Dacă termenul în care trebuie făcut transportul nu a fost determinat de părţi, se ţine seama de practicile statornicite între părţi, de uzanţele aplicate la locul de plecare, iar în lipsa acestora, se stabileşte potrivit împrejurărilor.

Reglementarea anterioară: art. 422 C. com.

Art. 1.970. Suspendarea transportului şi contraordinul. (1) Expeditorul poate suspenda transportul şi cere restituirea bunurilor sau predarea lor altei persoane decât aceleia menţionate în documentul de transport ori dispune cum va crede de cuviinţă, fiind obligat să plătească transportatorului cheltuielile şi contravaloarea daunelor care sunt consecinţa imediată a acestui contraordin. Dispoziţiile art. 1.971 sunt aplicabile.

(2) Pentru a exercita dreptul de contraordin trebuie prezentat documentul de transport semnat de transportator sau recipisa de primire, dacă un asemenea document a fost eliberat; modificările ce decurg din contraordin trebuie înscrise în documentul de transport sau pe recipisă sub o nouă semnătură a transportatorului.

(3) Dreptul la contraordin încetează din momentul în care destinatarul a cerut predarea bunurilor, cu respectarea dispoziţiilor art. 1.976.

(4) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile produse prin executarea contraordinelor date cu încălcarea dispoziţiilor prezentului articol.

Reglementarea anterioară: art. 421 C. com.

Art. 1.971. Împiedicarea executării transportului. Consecinţe. (1) În caz de împiedicare la transport, transportatorul are dreptul să îi ceară instrucţiuni expe-

ditorului sau, în lipsa unui răspuns din partea acestuia, să transporte bunul la destinație, modificând itinerarul. În acest din urmă caz, dacă nu a fost o faptă ce îi este imputabilă, transportatorul are drept la prețul transportului, la taxele accesorii şi la cheltuieli, pe ruta efectiv parcursă, precum şi la modificarea, în mod corespunzător, a termenului de executare a transportului.

(2) Dacă nu există o altă rută de transport sau dacă, din alte motive, continuarea transportului nu este posibilă, transportatorul va proceda potrivit instrucțiunilor date de expeditor prin documentul de transport pentru cazul împiedicării la transport, iar în lipsa acestora sau dacă instrucțiunile nu pot fi executate, împiedicarea va fi adusă fără întârziere la cunoştința expeditorului, cerându-i-se instrucțiuni.

(3) Expeditorul înştiințat de ivirea împiedicării poate denunța contractul plătind transportatorului numai cheltuielile făcute de acesta şi prețul transportului în proporție cu parcursul efectuat.

Reglementarea anterioară: art. 420 C. com.

Art. 1.972. Modificări aduse de transportator. (1) Dacă în termen de 5 zile de la trimiterea înştiințării prevăzute la art. 1.971 alin. (2) expeditorul nu dă, în condițiile legii speciale, instrucțiuni ce pot fi executate şi nici nu îi comunică denunțarea contractului, transportatorul poate să păstreze bunul în depozit sau îl poate depozita la un terț. În cazul în care depozitarea nu este posibilă ori bunul se poate altera sau deteriora ori valoarea acestuia nu poate acoperi prețul transportului, taxele accesorii şi cheltuielile, transportatorul va valorifica bunul, potrivit dispozițiilor legii.

(2) Când bunul a fost vândut, prețul, după scăderea drepturilor băneşti ale transportatorului, trebuie să fie pus la dispoziția expeditorului, iar dacă prețul este mai mic decât drepturile băneşti ale transportatorului, expeditorul trebuie să plătească diferența.

(3) În cazul în care împiedicarea la transport a încetat înainte de sosirea instrucțiunilor expeditorului, bunul se transmite la destinație, fără a se mai aştepta aceste instrucțiuni, expeditorul fiind înştiințat despre aceasta fără întârziere.

Art. 1.973. Dreptul de dispoziție ulterioară. (1) Expeditorul are dreptul, prin dispoziție ulterioară scrisă, să retragă înainte de plecare bunul ce urma să fie transportat, să îl oprească în cursul transportului, să amâne predarea lui către destinatar ori să dispună înapoierea lui la locul de plecare, să schimbe persoana destinatarului ori locul de destinație sau să dispună o altă modificare a condițiilor de executare a transportului.

(2) Expeditorul care a dat o dispoziție ulterioară este obligat să plătească transportatorului, după caz, prețul părții efectuate din transport, taxele datorate şi cheltuielile pricinuite prin executarea dispoziției ulterioare, precum şi să îl despăgubească de orice pagubă suferită.

(3) Expeditorul nu poate da dispoziție ulterioară care să aibă ca efect divizarea transportului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 1.974. Trecerea dreptului la destinatar. Dreptul expeditorului de a modifica contractul de transport se stinge de îndată ce destinatarul şi-a manifestat voința de a-şi valorifica drepturile ce rezultă pentru el din contractul de transport

potrivit art. 1.977 sau de îndată ce expeditorul a predat destinatarului duplicatul de pe documentul de transport. Din acel moment, dreptul de a modifica contractul de transport prin dispoziție ulterioară trece asupra destinatarului.

Art. 1.975. Dreptul de refuz al transportatorului. (1) Transportatorul, conformându-se dispozițiilor legii speciale, poate refuza executarea dispoziției ulterioare, înștiințându-l fără întârziere pe cel de la care ea emană, dacă executarea dispoziției ar fi de natură să tulbure în mod grav bunul mers al exploatării ori dacă, în cazul schimbării locului de destinație, sporul de taxe și cheltuieli nu ar fi garantat de valoarea bunului sau în alt fel. Dispozițiile art. 1.978 sunt aplicabile.

(2) Transportatorul are obligația de înștiințare și în cazul în care, la primirea dispoziției, executarea acesteia nu mai este posibilă.

Art. 1.976. Obligația de predare și de informare. (1) Transportatorul este obligat să pună bunurile transportate la dispoziția destinatarului sau posesorului documentului de transport la ordin ori la purtător, în locul și termenele indicate în contract sau, în lipsă, potrivit practicilor statornicite între părți ori uzanțelor. Posesorul documentului de transport la ordin sau la purtător este obligat să îl remită transportatorului la preluarea bunurilor transportate.

(2) Predarea bunurilor transportate se face la domiciliul sau sediul destinatarului, dacă din contract, din practicile statornicite între părți ori conform uzanțelor nu rezultă contrariul.

(3) Transportatorul îl înștiințează pe destinatar cu privire la sosirea bunurilor și la termenul pentru preluarea acestora, dacă predarea nu se face la domiciliul sau sediul acestuia, potrivit alin. (2).

Art. 1.977. Data dobândirii drepturilor și obligațiilor de către destinatar. Fără a aduce atingere drepturilor expeditorului, destinatarul dobândește drepturile și obligațiile decurgând din contractul de transport prin acceptarea acestuia sau a bunurilor transportate.

Reglementarea anterioară: art. 432 C. com.

Art. 1.978. Prețul și alte cheltuieli. (1) Prețul transportului și al serviciilor accesorii prestate de transportator sunt datorate de expeditor și se plătesc la predarea bunurilor pentru transport, dacă nu se prevede altfel prin contract sau legea specială, după caz.

(2) Dacă bunurile nu sunt de aceeași natură cu cele descrise în documentul de transport sau valoarea lor este superioară, transportatorul are dreptul la prețul pe care l-ar fi cerut dacă ar fi cunoscut aceste împrejurări, dispozițiile legii speciale fiind aplicabile.

(3) Dacă prețul se plătește la destinație, transportatorul va preda bunurile contra plății acestuia de către destinatar.

(4) Prețul serviciilor accesorii și al cheltuielilor efectuate pe parcursul transportului este datorat de destinatar, dacă prin contract sau legea specială nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară: art. 434 alin. (2) C. com.

Art. 1.979. Constatarea stării bunului. (1) La primirea bunurilor transportate, destinatarul are dreptul să ceară să se constate, pe cheltuiala sa, identitatea, cantitatea şi starea bunurilor transportate.

(2) Dacă se va stabili existența unor vicii, cheltuielile făcute sunt în sarcina transportatorului.

(3) În lipsa convenției contrare, viciile vor fi verificate potrivit dispozițiilor alin. (4) şi (8).

(4) În caz de neînțelegere asupra calității sau stării unei mărfi, instanța, la cererea uneia dintre părți, poate dispune, cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanța preşedințială, constatarea stării acesteia de unul sau mai mulți experți numiți din oficiu.

(5) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea mărfii sau depunerea ei într-un depozit public sau, în lipsă, într-un alt loc ce se va determina.

(6) Dacă păstrarea mărfii ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea ei pe cheltuiala celui căruia îi aparține, în condițiile care se vor determina prin hotărâre.

(7) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată, înainte de punerea ei în executare, celeilalte părți sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află în localitate; în caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

(8) Partea care nu s-a prevalat de dispozițiile alin. (4)-(7) trebuie, în caz de contestație, să stabilească atât identitatea mărfii, cât şi viciile ei.

Reglementarea anterioară: art. 434 alin. (1) şi art. 438 C. com.

Art. 1.980. Plata sumelor datorate transportatorului. (1) Destinatarul nu poate intra în posesia bunurilor transportate decât dacă plăteşte transportatorului sumele datorate potrivit contractului şi eventualele rambursuri cu care transportul a fost grevat, în condițiile prevăzute la art. 1.978 alin. (3).

(2) În caz de neînțelegere asupra sumei datorate, destinatarul poate prelua bunurile transportate dacă plăteşte transportatorului suma pe care susține că o datorează acestuia din urmă şi consemnează diferența reclamată de transportator la o instituție de credit.

Reglementarea anterioară: art. 433 C. com.

Art. 1.981. Imposibilitatea predării bunurilor. (1) Dacă destinatarul nu este găsit, refuză sau neglijează preluarea bunurilor ori dacă există neînțelegeri privind preluarea bunurilor între mai mulți destinatari sau din orice motiv, fără culpa sa, transportatorul nu poate preda bunurile transportate, acesta va solicita imediat instrucțiuni expeditorului, care este obligat să i le transmită în maximum 15 zile, sub sancțiunea returnării bunurilor către expeditor, pe cheltuiala acestuia, sau a vânzării lor de către transportator, după caz.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dacă există urgență sau bunurile sunt perisabile, transportatorul va retransmite expeditorului bunurile, pe cheltuiala acestuia, sau le va vinde, potrivit art. 1.726, fără să mai solicite instrucțiuni expeditorului.

(3) La sfârşitul perioadei de depozitare sau la expirarea termenului pentru primirea instrucţiunilor expeditorului, obligaţiile transportatorului sunt cele de la depozitul gratuit, cu obligaţia pentru expeditor de a-i rambursa integral cheltuielile de conservare şi depozitare a bunurilor.

(4) Transportatorul va fi despăgubit de destinatar sau expeditor, după caz, pentru pagubele cauzate de întârzierea destinatarului în preluarea bunurilor transportate.

Art. 1.982. Garantarea creanţelor transportatorului. (1) Pentru garantarea creanţelor sale izvorâte din contractul de transport, transportatorul se bucură, cu privire la bunul transportat, de drepturile unui creditor gajist cât timp deţine acel bun.

(2) Transportatorul poate exercita drepturile prevăzute la alin. (1) şi după predarea către destinatar a bunului transportat, dar numai timp de 24 de ore de la predare şi doar dacă destinatarul mai deţine bunul.

Reglementarea anterioară: art. 437 C. com. şi art. 1730 pct. 7 C. civ. 1864.

Art. 1.983. Predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate. (1) Transportatorul care predă bunurile transportate fără a încasa de la destinatar sumele ce i se datorează lui, transportatorilor anteriori sau expeditorului ori fără a pretinde destinatarului consemnarea sumei asupra căreia există neînţelegeri pierde dreptul de regres şi răspunde faţă de expeditor şi transportatorii anteriori pentru toate sumele ce li se cuveneau.

(2) În toate cazurile însă, transportatorul are acţiune împotriva destinatarului, chiar dacă acesta a ridicat bunurile transportate.

Reglementarea anterioară: art. 435 C. com.

Art. 1.984. Răspunderea transportatorului. Transportatorul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin pierderea totală ori parţială a bunurilor, prin alterarea ori deteriorarea acestora, survenită pe parcursul transportului, sub rezerva aplicării dispoziţiilor art. 1.959, precum şi prin întârzierea livrării bunurilor.

Reglementarea anterioară: art. 425 şi art. 428 C. com.

Art. 1.985. Repararea prejudiciului. (1) În caz de pierdere a bunurilor, transportatorul trebuie să acopere valoarea reală a bunurilor pierdute sau a părţilor pierdute din bunurile transportate.

(2) În caz de alterare sau deteriorare a bunurilor, transportatorul va acoperi scăderea lor de valoare.

(3) Pentru aplicarea alin. (1) şi (2) se va avea în vedere valoarea bunurilor la locul şi momentul predării.

Reglementarea anterioară: art. 430 C. com.

Art. 1.986. Restituirea preţului şi a cheltuielilor. În cazul prevăzut la art. 1.985, transportatorul trebuie să restituie, de asemenea, preţul transportului, al serviciilor accesorii şi cheltuielile transportului, proporţional, după caz, cu valoarea bunurilor pierdute sau cu diminuarea valorii cauzate de alterarea ori deteriorarea acestora.

Art. 1.987. Calcularea cuantumului despăgubirii. În cazul în care valoarea bunului a fost declarată la predare, despăgubirea se calculează în raport cu acea valoare. Cu toate acestea, dacă valoarea reală a bunului de la locul şi momentul predării este mai mică, despăgubirea se calculează în raport cu această din urmă valoare.

Art. 1.988. Cazuri speciale. (1) Transportatorul nu este ţinut să transporte documente, sume de bani în numerar, titluri de valoare, bijuterii sau alte bunuri de mare valoare.

(2) Dacă acceptă transportul unor bunuri dintre cele prevăzute la alin. (1), transportatorul trebuie să acopere, în caz de pierdere, deteriorare sau alterare, numai valoarea declarată a acestora. În situaţia în care s-a declarat o natură diferită a bunurilor ori o valoare mai mare, transportatorul este exonerat de orice răspundere.

Reglementarea anterioară: art. 431 C. com.

Art. 1.989. Limitarea răspunderii. În toate cazurile, despăgubirea nu poate depăşi cuantumul stabilit prin legea specială.

Art. 1.990. Agravarea răspunderii. Dacă transportatorul a acţionat cu intenţie sau culpă gravă, acesta datorează despăgubiri, fără limitările sau exonerarea de răspundere prevăzute la art. 1.987-1.989.

Reglementarea anterioară: art. 430 alin. (2) C. com.

Art. 1.991. Înlăturarea răspunderii. (1) Transportatorul nu răspunde dacă pierderea totală ori parţială sau, după caz, alterarea ori deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unor fapte în legătură cu încărcarea sau descărcarea bunului, dacă această operaţiune s-a efectuat de către expeditor sau destinatar;

b) lipsei ori defectuozităţii ambalajului, dacă după aspectul exterior nu putea fi observată la primirea bunului pentru transport;

c) expedierii sub o denumire necorespunzătoare, inexactă ori incompletă a unor bunuri excluse de la transport sau admise la transport numai sub anumite condiţii, precum şi a nerespectării de către expeditor a măsurilor de siguranţă prevăzute pentru acestea din urmă;

d) unor evenimente naturale inerente transportului în vehicule deschise, dacă, potrivit dispoziţiilor legii speciale sau contractului, bunul trebuie transportat astfel;

e) naturii bunului transportat, dacă aceasta îl expune pierderii sau stricăciunii prin sfărâmare, spargere, ruginire, alterare interioară spontană şi altele asemenea;

f) pierderii de greutate, oricare ar fi distanţa parcursă, dacă şi în măsura în care bunul transportat este dintre acelea care prin natura lor suferă, obişnuit, prin simplul fapt al transportului, o asemenea pierdere;

g) pericolului inerent al transportului de animale vii;

h) faptului că prepusul expeditorului, care însoţeşte bunul în cursul transportului, nu a luat măsurile necesare pentru a asigura conservarea bunului;

i) oricărei alte împrejurări prevăzute prin lege specială.

(2) Dacă se constată că pierderea sau deteriorarea ori alterarea a putut surveni din una dintre cauzele prevăzute la alin. (1), se prezumă că paguba a fost produsă din acea cauză.

(3) Transportatorul este, de asemenea, exonerat de răspundere, dacă dovedeşte că pierderea totală sau parţială ori alterarea sau deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unei alte fapte decât cele prevăzute la alin. (1), săvârşită cu intenţie ori din culpă de către expeditor sau destinatar, ori a instrucţiunilor date de către unul dintre aceştia;

b) forţei majore sau faptei unui terţ pentru care transportatorul nu este ţinut să răspundă.

Art. 1.992. Răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere. Transportatorul răspunde şi pentru paguba cauzată prin neefectuarea transportului sau prin depăşirea termenului de transport.

Art. 1.993. Răspunderea pentru rambursuri şi formalităţi vamale. Răspunderea transportatorului pentru încasarea rambursurilor cu care expeditorul a grevat transportul şi pentru îndeplinirea operaţiunilor vamale este reglementată de dispoziţiile privitoare la mandat.

Art. 1.994. Cazuri de decădere. (1) În cazul în care cel îndreptăţit primeşte bunurile fără a face rezerve, nu se mai pot formula împotriva transportatorului pretenţiile izvorâte din pierderea parţială sau alterarea ori deteriorarea bunurilor transportate ori din nerespectarea termenului de transport.

(2) În cazul în care pierderea parţială sau alterarea ori deteriorarea nu putea fi descoperită la primirea bunului, cel îndreptăţit poate pretinde transportatorului daune-interese, chiar dacă bunul transportat a fost primit fără rezerve. Daunele-interese pot fi cerute numai dacă cel îndreptăţit a adus la cunoştinţa transportatorului pieirea sau alterarea ori deteriorarea de îndată ce a descoperit-o, însă nu mai târziu de 5 zile de la primirea bunului, iar pentru bunurile perisabile sau animalele vii, nu mai târziu de 6 ore de la primirea acestora.

(3) În caz de intenţie sau culpă gravă a transportatorului, dispoziţiile de mai sus privitoare la stingerea pretenţiilor celui îndreptăţit, precum şi cele privitoare la termenul de înştiinţare nu sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 440 C. com.

Art. 1.995. Clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii. (1) Clauza prin care se înlătură sau restrânge răspunderea stabilită prin lege în sarcina transportatorului se consideră nescrisă.

(2) Cu toate acestea, expeditorul îşi poate asuma riscul transportului în cazul pagubelor cauzate de ambalaj sau în cazul transporturilor speciale care măresc riscul pierderii sau stricăciunii bunurilor.

Reglementarea anterioară: art. 441 C. com.

Art. 1.996. Bunurile periculoase. (1) Expeditorul care predă pentru transport bunuri periculoase, fără să informeze transportatorul în prealabil, îl va despăgubi pe acesta pentru orice pagube cauzate de natura periculoasă a transportului.

(2) În cazul de la alin. (1), expeditorul va acoperi cheltuielile şi riscurile decurgând din depozitul unor astfel de bunuri.

Art. 1.997. Răspunderea expeditorului. (1) Expeditorul va despăgubi transportatorul pentru orice pagube cauzate de natura sau viciul bunurilor predate pentru transport.

(2) Transportatorul rămâne însă răspunzător faţă de terţi pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres împotriva expeditorului.

Art. 1.998. Transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia. Dacă nu s-a convenit altfel, transportatorul care se angajează să transporte bunurile atât pe liniile sale de exploatare, cât şi pe cele ale altui transportator răspunde pentru transportul efectuat pe celelalte linii numai ca expeditor comisionar.

Art. 1.999. Răspunderea în transportul succesiv sau combinat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul transportului succesiv sau combinat, acţiunea în răspundere se poate exercita împotriva transportatorului care a încheiat contractul de transport sau împotriva ultimului transportator.

Art. 2.000. Raporturile dintre transportatorii succesivi. (1) În raporturile dintre ei, fiecare transportator contribuie la despăgubiri proporţional cu partea ce i se cuvine din preţul transportului. Dacă însă paguba este produsă cu intenţie sau din culpa gravă a unuia dintre transportatori, întreaga despăgubire incumbă acestuia.

(2) Atunci când unul dintre transportatori dovedeşte că faptul păgubitor nu s-a produs pe durata transportului său, acesta nu este ţinut să contribuie la despăgubire.

(3) Se prezumă că bunurile au fost predate în stare bună de la un transportator la altul dacă aceştia nu solicită menţionarea în documentul de transport a stării în care au fost preluate bunurile.

Art. 2.001. Reprezentarea în transportul succesiv sau combinat. (1) În transportul succesiv sau combinat, cel din urmă transportator îi reprezintă pe ceilalţi în ceea ce priveşte încasarea sumelor ce li se cuvin în temeiul contractului de transport, precum şi cu privire la exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1.995.

(2) Transportatorul care nu îşi îndeplineşte obligaţiile prevăzute la alin. (1) răspunde faţă de transportatorii precedenţi pentru sumele ce li se cuvin acestora.

Secţiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane şi bagaje

Art. 2.002. Conţinutul obligaţiei de a transporta. (1) Obligaţia de transport al persoanelor cuprinde, în afara operaţiunilor de transport, şi operaţiunile de îmbarcare şi debarcare.

(2) Transportatorul este ţinut să aducă la timp călătorul, nevătămat şi în siguranţă, la locul de destinaţie.

(3) Transportatorul poate refuza sau accepta transportul în anumite condiţii, în cazurile prevăzute de legea specială.

(4) Transportatorul este obligat să aibă asigurare de răspundere civilă, încheiată în condițiile legii.

Art. 2.003. Obligații ale părților. (1) În temeiul contractului de transport, transportatorul este obligat față de călător:

a) să pună la dispoziția acestuia un loc corespunzător legitimației sale de călătorie;

b) să transporte copiii care călătoresc împreună cu acesta, fără plată sau cu tarif redus, în condițiile legii speciale;

c) să transporte fără o altă plată bagajele acestuia, în cantitatea și condițiile prevăzute prin dispozițiile legii speciale.

(2) În timpul transportului, călătorul este obligat să se supună măsurilor luate potrivit dispozițiilor legale de către prepușii transportatorului.

Art. 2.004. Răspunderea pentru persoana călătorului. (1) Transportatorul răspunde pentru moartea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului.

(2) El răspunde, de asemenea, pentru daunele directe și imediate rezultând din neexecutarea transportului, din executarea lui în alte condiții decât cele stabilite sau din întârzierea executării acestuia.

(3) În cazul în care, după împrejurări, din cauza întârzierii executării transportului, contractul nu mai prezintă interes pentru călător, acesta îl poate denunța, solicitând rambursarea prețului.

(4) Transportatorul nu răspunde dacă dovedește că paguba a fost cauzată de călător, cu intenție sau din culpă gravă. De asemenea, transportatorul nu răspunde nici atunci când dovedește că paguba a fost cauzată de starea de sănătate a călătorului, fapta unui terț pentru care nu este ținut să răspundă sau forța majoră. Cu toate acestea, transportatorul rămâne răspunzător pentru paguba cauzată de mijlocul de transport folosit sau de starea sa de sănătate ori a angajaților lui.

(5) Este considerată nescrisă orice clauză prin care se înlătură sau se restrânge răspunderea transportatorului pentru prejudiciile prevăzute în prezentul articol.

Art. 2.005. Răspunderea pentru bagaje și alte bunuri. (1) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului, dacă nu se dovedește că prejudiciul a fost cauzat de viciul acestora, culpa călătorului sau forța majoră.

(2) Pentru bagajele de mână sau alte bunuri pe care călătorul le ține cu sine, transportatorul răspunde numai dacă se dovedește intenția sau culpa acestuia din urmă cu privire la pierderea sau deteriorarea lor.

(3) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului în limita valorii declarate sau, dacă valoarea nu a fost declarată, în raport cu natura, conținutul obișnuit al acestora și alte asemenea elemente, după împrejurări.

(4) În măsura în care nu se prevede altfel prin prezentul articol, dispozițiile secțiunii a 2-a din prezentul capitol se aplică în mod corespunzător transportului bagajelor și al altor bunuri pe care călătorul le ține cu sine, fără a deosebi după cum acestea au fost sau nu au fost predate transportatorului.

Art. 2.006. Răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat. (1) În cadrul transportului succesiv sau combinat, transportatorul pe al cărui parcurs al transportului a intervenit decesul, vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului, pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului răspunde pentru prejudiciul astfel cauzat. Cu toate acestea, transportatorul nu răspunde dacă prin contractul de transport s-a stipulat în mod expres că unul dintre transportatori răspunde integral.

(2) Pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului ce au fost predate, fiecare dintre transportatori este ținut să contribuie la despăgubire, potrivit art. 2.000, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Răspunderea pentru întârzierea sau întreruperea transportului intervine numai dacă, la terminarea întregului parcurs, întârzierea subzistă.

Art. 2.007. Cedarea drepturilor din contractul de transport. În lipsă de stipulație contrară sau dacă prin lege nu se prevede altfel, călătorul poate ceda drepturile sale ce izvorăsc din contractul de transport înainte de începerea transportului, fără a fi obligat să îl înștiințeze pe transportator.

Art. 2.008. Înlăturarea răspunderii. Dispozițiile art. 1.991 alin. (3) se aplică și transportului de persoane.

Capitolul IX. Contractul de mandat

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 2.009. Noțiune. Mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părți, numită mandant.

Legea de aplicare:
Art. 142. Contractele de mandat încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, pentru care părțile nu au prevăzut un termen, rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

Reglementarea anterioară: art. 1532 C. civ. 1864; art. 374 alin. (1) C. com.

Art. 2.010. Mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. (1) Mandatul este cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. Mandatul dintre două persoane fizice se prezumă a fi cu titlu gratuit. Cu toate acestea, mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, iar remunerația mandatarului nu este determinată prin contract, aceasta se va stabili potrivit legii, uzanțelor ori, în lipsă, după valoarea serviciilor prestate.

(3) Dreptul la acțiunea pentru stabilirea cuantumului remunerației se prescrie odată cu dreptul la acțiunea pentru plata acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 143[1]. Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică și în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 1534 C. civ. 1864; art. 374 alin. (2) C. com.

Art. 2.011. Felurile mandatului. Mandatul este cu sau fără reprezentare.

Art. 2.012. Puterea de reprezentare. (1) Dacă din împrejurări nu rezultă altfel, mandatarul îl reprezintă pe mandant la încheierea actelor pentru care a fost împuternicit.

(2) Împuternicirea pentru reprezentare sau, dacă este cazul, înscrisul care o constată se numeşte procură.

(3) Dispoziţiile referitoare la reprezentarea în contracte se aplică în mod corespunzător.

Secţiunea a 2-a. Mandatul cu reprezentare

§1. Forma şi întinderea mandatului

Art. 2.013. Forma mandatului. (1) Contractul de mandat poate fi încheiat în formă scrisă, autentică ori sub semnătură privată, sau verbală. Acceptarea mandatului poate rezulta şi din executarea sa de către mandatar.

(2) Mandatul dat pentru încheierea unui act juridic supus, potrivit legii, unei anumite forme trebuie să respecte acea formă, sub sancţiunea aplicabilă actului însuşi. Prevederea nu se aplică atunci când forma este necesară doar pentru opozabilitatea actului faţă de terţi, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară: art. 1533 C. civ. 1864.

Art. 2.014. Cazul special de acceptare tacită. (1) În absenţa unui refuz neîntârziat, mandatul se consideră acceptat dacă priveşte actele a căror încheiere intră în exercitarea profesiei mandatarului ori pentru care acesta şi-a oferit serviciile fie în mod public, fie direct mandantului.

(2) În aplicarea dispoziţiilor alin. (1) se va ţine seama, între altele, de prevederile legale, de practicile statornicite între părţi şi de uzanţe.

Art. 2.015. Durata mandatului. Dacă părţile nu au prevăzut un termen, contractul de mandat încetează în 3 ani de la încheierea lui.

Art. 2.016. Întinderea mandatului. (1) Mandatul general îl autorizează pe mandatar să efectueze numai acte de conservare şi de administrare.

(2) Pentru a încheia acte de înstrăinare sau grevare, tranzacţii ori compromisuri, pentru a se putea obliga prin cambii sau bilete la ordin ori pentru a intenta acţiuni în justiţie, precum şi pentru a încheia orice alte acte de dispoziţie, mandatarul trebuie să fie împuternicit în mod expres.

(3) Mandatul se întinde şi asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres.

Reglementarea anterioară: art. 1536 C. civ. 1864.

§2. Obligațiile mandatarului

Art. 2.017. Executarea mandatului. (1) Mandatarul nu poate să depășească limitele stabilite prin mandat.

(2) Cu toate acestea, el se poate abate de la instrucțiunile primite, dacă îi este imposibil să îl înștiințeze în prealabil pe mandant și se poate prezuma că acesta ar fi aprobat abaterea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică. În acest caz, mandatarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe mandant cu privire la schimbările aduse executării mandatului.

Reglementarea anterioară: art. 1537 C. civ. 1864.

Art. 2.018. Diligența mandatarului. (1) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar. Dacă însă mandatul este cu titlu gratuit, mandatarul este obligat să îl îndeplinească cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri.

(2) Mandatarul este obligat să îl înștiințeze pe mandant despre împrejurările care au apărut ulterior încheierii mandatului și care pot determina revocarea sau modificarea acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 1540 C. civ. 1864; art. 378 C. com.

Art. 2.019. Obligația de a da socoteală. (1) Orice mandatar este ținut să dea socoteală despre gestiunea sa și să remită mandantului tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii sale, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului.

(2) În perioada în care bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori în numele lui se află în deținerea mandatarului, acesta este obligat să le conserve.

Reglementarea anterioară: art. 1541 C. civ. 1864; art. 382 C. com.

Art. 2.020. Dobânzile la sumele datorate. Mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său începând din ziua întrebuințării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere.

Reglementarea anterioară: art. 1544 C. civ. 1864; art. 383 C. com.

Art. 2.021. Răspunderea pentru obligațiile terților. În lipsa unei convenții contrare, mandatarul care și-a îndeplinit mandatul nu răspunde față de mandant cu privire la executarea obligațiilor asumate de persoanele cu care a contractat, cu excepția cazului în care insolvabilitatea lor i-a fost sau ar fi trebuit să îi fi fost cunoscută la data încheierii contractului cu acele persoane.

Art. 2.022. Pluralitatea de mandatari. (1) În absența unei stipulații contrare, mandatul conferit mai multor persoane pentru a lucra împreună nu are efect dacă nu a fost acceptat de către toate aceste persoane.

(2) Când mai multe persoane au acceptat același mandat, actele lor îl obligă pe mandant chiar dacă au fost încheiate numai de una dintre ele, afară de cazul când s-a stipulat că vor lucra împreună.

(3) În lipsă de stipulație contrară, mandatarii răspund solidar față de mandant dacă s-au obligat să lucreze împreună.

Reglementarea anterioară: art. 1543 C. civ. 1864.

Art. 2.023. Substituirea făcută de mandatar. (1) Mandatarul este ținut să îndeplinească personal mandatul, cu excepția cazului în care mandantul l-a autorizat în mod expres să își substituie o altă persoană în executarea în tot sau în parte a mandatului.

(2) Chiar în absența unei autorizări exprese, mandatarul își poate substitui un terț dacă:

a) împrejurări neprevăzute îl împiedică să aducă la îndeplinire mandatul;

b) îi este imposibil să îl înștiințeze în prealabil pe mandant asupra acestor împrejurări;

c) se poate prezuma că mandantul ar fi aprobat substituirea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), mandatarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe mandant cu privire la substituire.

(4) Dacă substituirea nu a fost autorizată de mandant, mandatarul răspunde pentru actele persoanei pe care și-a substituit-o ca și cum le-ar fi îndeplinit el însuși.

(5) Dacă substituirea a fost autorizată, mandatarul nu răspunde decât pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit și i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului.

(6) În toate cazurile, mandantul are acțiune directă împotriva persoanei pe care mandatarul și-a substituit-o.

Reglementarea anterioară: art. 1542 C. civ. 1864.

Art. 2.024. Măsuri de conservare a bunurilor mandantului. (1) Mandatarul va exercita drepturile mandantului față de terți, dacă bunurile primite pentru mandant prezintă semne de deteriorare sau au ajuns cu întârziere.

(2) În caz de urgență, mandatarul poate proceda la vânzarea bunurilor cu diligența unui bun proprietar.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2) mandatarul trebuie să îl anunțe de îndată pe mandant.

§3. Obligațiile mandantului

Art. 2.025. Sumele necesare executării mandatului. (1) În lipsa unei convenții contrare, mandantul este obligat să pună la dispoziția mandatarului mijloacele necesare executării mandatului.

(2) Mandantul va restitui mandatarului cheltuielile rezonabile avansate de acesta din urmă pentru executarea mandatului, împreună cu dobânzile legale aferente, calculate de la data efectuării cheltuielilor.

Reglementarea anterioară: art. 1547 C. civ. 1864.

Art. 2.026. Despăgubirea mandatarului. Mandantul este obligat să repare prejudiciul suferit de către mandatar în executarea mandatului, dacă acest prejudiciu nu provine din culpa mandatarului.

Reglementarea anterioară: art. 1549 C. civ. 1864.

Art. 2.027. Remunerația mandatarului. Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat să plătească mandatarului remunerația, chiar şi în cazul în care, fără culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat.

Reglementarea anterioară: art. 1547 C. civ. 1864.

Art. 2.028. Pluralitatea de mandanți. Când mandatul a fost dat aceluiaşi mandatar de mai multe persoane pentru o afacere comună, fiecare dintre ele răspunde solidar față de mandatar de toate efectele mandatului.

Reglementarea anterioară: art. 1551 C. civ. 1864.

Art. 2.029. Dreptul de retenție al mandatarului. Pentru garantarea tuturor creanțelor sale împotriva mandantului izvorâte din mandat, mandatarul are un drept de retenție asupra bunurilor primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

§4. Încetarea mandatului

Art. 2.030. Modurile de încetare. Pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, mandatul încetează prin oricare dintre următoarele moduri:

a) revocarea sa de către mandant;

b) renunțarea mandatarului;

c) moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului.

Cu toate acestea, atunci când are ca obiect încheierea unor acte succesive în cadrul unei activități cu caracter de continuitate, mandatul nu încetează dacă această activitate este în curs de desfăşurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renunțare al părților ori al moştenitorilor acestora.

Reglementarea anterioară: art. 1552 C. civ. 1864.

Art. 2.031. Condițiile revocării. (1) Mandantul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat şi chiar dacă a fost declarat irevocabil.

(2) Împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere revocă mandatul inițial.

(3) Mandatul dat în condițiile prevăzute la art. 2.028 nu poate fi revocat decât cu acordul tuturor mandanților.

Reglementarea anterioară: art. 1553 şi art. 1555 C. civ. 1864.

Art. 2.032. Efectele revocării. (1) Mandantul care revocă mandatul rămâne ținut să îşi execute obligațiile față de mandatar. El este, de asemenea, obligat să repare prejudiciile suferite de mandatar din cauza revocării nejustificate ori intempestive.

(2) Atunci când părțile au declarat mandatul irevocabil, revocarea se consideră a fi nejustificată dacă nu este determinată de culpa mandatarului sau de un caz fortuit ori de forță majoră.

Reglementarea anterioară: art. 1554 C. civ. 1864.

Art. 2.033. Publicitatea revocării procurii autentice notariale. (1) Dacă procura a fost dată în formă autentică notarială, în vederea informării terților, notarul public căruia i se solicită să autentifice revocarea unei asemenea procuri este obligat să transmită, de îndată, revocarea către Registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii.

(2) Notarul public care autentifică actul pentru încheierea căruia a fost dată procura are obligația să verifice la Registrul național notarial dacă acea procură a fost revocată.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) sunt aplicabile și în cazul autentificărilor realizate de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României.

Art. 2.034. Renunțarea mandatarului. (1) Mandatarul poate renunța oricând la mandat, notificând mandantului renunțarea sa.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul poate pretinde remunerația pentru actele pe care le-a încheiat pe seama mandantului până la data renunțării.

(3) Mandatarul este obligat să îl despăgubească pe mandant pentru prejudiciile suferite prin efectul renunțării, cu excepția cazului când continuarea executării mandatului i-ar fi cauzat mandatarului însuși o pagubă însemnată, care nu putea fi prevăzută la data acceptării mandatului.

Reglementarea anterioară: art. 1556 C. civ. 1864.

Art. 2.035. Moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părți. (1) În caz de deces, incapacitate sau faliment al uneia dintre părți, moștenitorii ori reprezentanții acesteia au obligația de a informa de îndată cealaltă parte.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), mandatarul sau moștenitorii ori reprezentanții săi sunt obligați să continue executarea mandatului dacă întârzierea acesteia riscă să pună în pericol interesele mandantului ori ale moștenitorilor săi.

Reglementarea anterioară: art. 1559 C. civ. 1864.

Art. 2.036. Necunoașterea cauzei de încetare a mandatului. Tot ceea ce mandatarul a făcut, în numele mandantului, înainte de a cunoaște sau de a fi putut cunoaște cauza de încetare a mandatului este socotit ca valabil făcut în executarea acestuia.

Art. 2.037. Menținerea unor obligații ale mandatarului. La încetarea în orice mod a mandatului, mandatarul este ținut să își execute obligațiile prevăzute la art. 2.019 și 2.020.

Art. 2.038. Încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari. În lipsa unei convenții contrare, mandatul dat mai multor mandatari obligați să lucreze împreună încetează chiar și atunci când cauza încetării îl privește numai pe unul dintre ei.

Secțiunea a 3-a. Mandatul fără reprezentare

§1. Dispoziții generale

Art. 2.039. Noțiune. (1) Mandatul fără reprezentare este contractul în temeiul căruia o parte, numită mandatar, încheie acte juridice în nume propriu, dar pe seama celeilalte părți, numită mandant, şi îşi asumă față de terți obligațiile care rezultă din aceste acte, chiar dacă terții aveau cunoştință despre mandat.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu regulile aplicabile mandatului cu reprezentare.

Art. 2.040. Efectele față de terți. (1) Terții nu au niciun raport juridic cu mandantul.

(2) Cu toate acestea, mandantul, substituindu-se mandatarului, poate exercita drepturile de creanță născute din executarea mandatului, dacă şi-a executat propriile sale obligații față de mandatar.

Art. 2.041. Bunurile dobândite de mandatar. (1) Mandantul poate revendica bunurile mobile dobândite pe seama sa de către mandatarul care a acționat în nume propriu, cu excepția bunurilor dobândite de terți prin efectul posesiei de bună-credință.

(2) Dacă bunurile dobândite de mandatar sunt imobile, acesta este obligat să le transmită mandantului. În caz de refuz, mandantul poate solicita instanței de judecată să pronunțe o hotărâre care să țină loc de act de transmitere a bunurilor dobândite.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică prin asemănare şi bunurilor mobile supuse unor formalități de publicitate.

Art. 2.042. Creditorii mandatarului. Creditorii mandatarului nu pot urmări bunurile dobândite de acesta în nume propriu, dar pe seama mandantului, dacă mandatul fără reprezentare are dată certă şi aceasta este anterioară luării oricărei măsuri asigurătorii sau de executare.

§2. Contractul de comision

Art. 2.043. Noțiune. Contractul de comision este mandatul care are ca obiect achiziționarea sau vânzarea de bunuri ori prestarea de servicii pe seama comitentului şi în numele comisionarului, care acționează cu titlu profesional, în schimbul unei remunerații numită comision.

Reglementarea anterioară: art. 405 C. com.

Art. 2.044. Proba contractului. (1) Contractul de comision se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Art. 2.045. Obligațiile terțului contractant. Terțul contractant este ținut direct față de comisionar pentru obligațiile sale.

Reglementarea anterioară: art. 406 C. com.

Art. 2.046. Cedarea acțiunilor. (1) În caz de neexecutare a obligațiilor de către terț, comitentul poate exercita acțiunile decurgând din contractul cu terțul, subrogându-se, la cerere, în drepturile comisionarului.

(2) În acest scop, la cererea comitentului, comisionarul are obligația să îi cedeze acestuia de îndată acțiunile contra terțului, printr-un act de cesiune sub semnătură privată, fără nicio contraprestație din partea comitentului.

(3) Comisionarul răspunde pentru daunele cauzate comitentului, prin refuzul sau întârzierea cedării acțiunilor împotriva terțului.

Art. 2.047. Vânzarea pe credit. (1) Comisionarul care vinde pe credit, fără autorizarea comitentului, răspunde personal, fiind ținut, la cererea comitentului, să plătească de îndată creditele acordate împreună cu dobânzile şi alte foloase ce ar rezulta.

(2) În acest caz, comisionarul este obligat să îl înştiințeze de îndată pe comitent, arătându-i persoana cumpărătorului şi termenul acordat; în caz contrar, se presupune că operațiunile s-au făcut pe bani gata, proba contrară nefiind admisă.

Reglementarea anterioară: art. 409-410 C. com.

Art. 2.048. Instrucțiunile comitentului. (1) Comisionarul are obligația să respecte întocmai instrucțiunile exprese primite de la comitent.

(2) Cu toate acestea, comisionarul se poate îndepărta de la instrucțiunile primite de la comitent numai dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) nu este suficient timp pentru a se obține autorizarea sa prealabilă în raport cu natura afacerii;

b) se poate considera în mod rezonabil că acesta, cunoscând împrejurările schimbate, şi-ar fi dat autorizarea; şi

c) îndepărtarea de la instrucțiuni nu schimbă fundamental natura şi scopul sau condițiile economice ale împuternicirii primite.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) comisionarul are obligația să îl înştiințeze pe comitent de îndată ce este posibil.

(4) În afara cazului prevăzut la alin. (2), orice operațiune a comisionarului, cu încălcarea sau depăşirea puterilor primite, rămâne în sarcina sa, dacă nu este ratificată de comitent; de asemenea, comisionarul poate fi obligat şi la plata de daune-interese.

Art. 2.049. Comisionul. (1) Comitentul nu poate refuza plata comisionului atunci când terțul execută întocmai contractul încheiat de comisionar cu respectarea împuternicirii primite.

(2) Dacă nu s-a stipulat altfel, comisionul se datorează chiar dacă terțul nu execută obligația sa ori invocă excepția de neexecutare a contractului.

(3) Dacă împuternicirea pentru vânzarea unui imobil s-a dat exclusiv unui comisionar, comisionul rămâne datorat de proprietar chiar dacă vânzarea s-a făcut direct de către acesta sau prin intermediul unui terț.

(4) Dacă părțile nu au stabilit cuantumul comisionului, acesta se determină potrivit prevederilor art. 2.010 alin. (2).

Art. 2.050. Vânzarea de titluri de credit şi alte bunuri cotate. (1) În lipsă de stipulaţie contrară, când împuternicirea priveşte vânzarea sau cumpărarea unor titluri de credit circulând în comerţ sau a altor mărfuri cotate pe pieţe reglementate, comisionarul poate să procure comitentului la preţul cerut, ca vânzător, bunurile pe care era împuternicit să le cumpere sau să reţină pentru sine la preţul curent, în calitate de cumpărător, bunurile pe care trebuia să le vândă în contul comitentului.

(2) Comisionarul care se comportă el însuşi ca vânzător sau cumpărător are dreptul la comision.

(3) Dacă în cazurile mai sus menţionate comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscută comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că vânzarea sau cumpărarea s-a făcut în contul său şi să ceară de la comisionar executarea contractului.

Reglementarea anterioară: art. 411 C. com.

Art. 2.051. Revocarea comisionului. (1) Comitentul poate revoca împuternicirea dată comisionarului până în momentul în care acesta a încheiat actul cu terţul.

(2) În acest caz, comisionarul are dreptul la o parte din comision, care se determină ţinând cont de diligenţele depuse şi de cheltuielile efectuate cu privire la îndeplinirea împuternicirii până în momentul revocării.

Art. 2.052. Răspunderea comisionarului. (1) Comisionarul nu răspunde faţă de comitent în cazul în care terţul nu îşi execută obligaţiile decurgând din act.

(2) Cu toate acestea, el îşi poate lua expres obligaţia de a garanta pe comitent de executarea obligaţiilor terţului. În acest caz, în lipsă de stipulaţie contrară, comitentul va plăti comisionarului un comision special „pentru garanţie" sau „pentru credit" ori un alt asemenea comision stabilit prin convenţia lor sau, în lipsă, de către instanţă, care va ţine cont de împrejurări şi de valoarea obligaţiei garantate.

Reglementarea anterioară: art. 412 C. com.

Art. 2.053. Dreptul de retenţie aparţinând comisionarului. (1) Pentru creanţele sale asupra comitentului, comisionarul are un drept de retenţie asupra bunurilor acestuia, aflate în detenţia sa.

(2) Comisionarul va avea preferinţă faţă de vânzătorul neplătit.

§3. Contractul de consignaţie

Art. 2.054. Noţiune. (1) Contractul de consignaţie este o varietate a contractului de comision care are ca obiect vânzarea unor bunuri mobile pe care consignantul le-a predat consignatarului în acest scop.

(2) Contractul de consignaţie este guvernat de regulile prezentei secţiuni, de legea specială, precum şi de dispoziţiile privitoare la contractul de comision şi de mandat, în măsura în care acestea din urmă nu contravin prezentei secţiuni.

Reglementarea anterioară: art. 1 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.055. Proba. Contractul de consignație se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Reglementarea anterioară: art. 2 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.056. Prețul vânzării. (1) Prețul la care bunul urmează să fie vândut este cel stabilit de părțile contractului de consignație sau, în lipsă, prețul curent al mărfurilor de pe piața relevantă, de la momentul vânzării.

(2) Consignantul poate modifica unilateral prețul de vânzare stabilit, iar consignatarul va fi ținut de această modificare de la momentul la care i-a fost adusă la cunoștință în scris.

(3) În lipsă de dispoziții contrare ale contractului sau ale instrucțiunilor scrise ale consignantului, vânzarea se va face numai cu plata în numerar, prin virament sau cec barat și numai la prețurile curente ale mărfurilor, potrivit alin. (1).

Reglementarea anterioară: art. 11 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.057. Remiterea, inspectarea, controlul și reluarea bunurilor. (1) Consignantul va remite bunurile consignatarului pentru executarea contractului, păstrând dreptul de a inspecta și controla starea acestora pe toată durata contractului.

(2) Consignantul dispune de bunurile încredințate consignatarului, pe toată durata contractului. El le poate relua oricând, chiar în cazul în care contractul a fost încheiat pe durată determinată.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), consignantul va da consignatarului un termen rezonabil de preaviz pentru pregătirea predării bunurilor.

(4) În cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignantului, bunurile intră în averea acestuia, iar în cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignatarului, bunurile nu intră în averea acestuia și vor fi restituite imediat consignantului.

Reglementarea anterioară: art. 3, art. 4 și art. 8 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.058. Remunerația consignatarului. (1) Contractul de consignație este prezumat cu titlu oneros, iar remunerația la care are dreptul consignatarul se stabilește prin contract sau, în lipsă, ca diferența dintre prețul de vânzare stabilit de consignant și prețul efectiv al vânzării.

(2) Dacă vânzarea s-a făcut la prețul curent, remunerația se va stabili de către instanță, potrivit cu dificultatea vânzării, diligențele consignatarului și remunerațiile practicate pe piața relevantă pentru operațiuni similare.

Reglementarea anterioară: art. 12 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.059. Cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor și executare a contractului. (1) Consignantul va acoperi consignatarului cheltuielile de conservare și vânzare a bunurilor, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care consignantul reia bunurile sau dispune luarea acestora din posesia consignatarului, precum și în cazul în care contractul de consignație nu se

poate executa, fără vreo culpă din partea consignatarului, acesta are dreptul să îi fie acoperite toate cheltuielile făcute pentru executarea contractului.

(3) Consignantul va fi ținut de plata cheltuielilor de întreținere și de depozitare a bunurilor, ori de câte ori va ignora obligația sa de a relua bunurile.

(4) Dacă potrivit împrejurărilor bunurile nu pot fi reluate imediat de consignant în caz de încetare a contractului prin renunțarea consignatarului, acesta rămâne ținut de obligațiile sale de păstrare a bunurilor, asigurare și întreținere a acestora până când acestea sunt reluate de consignant. Acesta are obligația să întreprindă toate diligențele necesare reluării bunurilor imediat după încetarea contractului, sub sancțiunea acoperirii cheltuielilor de conservare, depozitare și întreținere.

Reglementarea anterioară: art. 10 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.060. Primirea, păstrarea și asigurarea bunurilor. (1) Consignatarul va primi și va păstra bunurile ca un bun proprietar și le va remite cumpărătorului sau consignantului, după caz, în starea în care le-a primit spre vânzare.

(2) Consignatarul va asigura bunurile la valoarea stabilită de părțile contractului de consignație sau, în lipsă, la valoarea de circulație de la data primirii lor în consignație. El va fi ținut față de consignant pentru deteriorarea sau pieirea bunurilor din cauze de forță majoră ori fapta unui terț, dacă acestea nu au fost asigurate la primirea lor în consignație ori asigurarea a expirat și nu a fost reînnoită ori societatea de asigurări nu a fost agreată de consignant. Consignatarul este obligat să plătească cu regularitate primele de asigurare.

(3) Consignantul va putea asigura bunurile pe cheltuiala consignatarului, dacă acesta omite să o facă.

(4) Asigurările sunt contractate de drept în favoarea consignantului, cu condiția ca acesta să notifice asigurătorului contractul de consignație înainte de plata despăgubirilor.

Reglementarea anterioară: art. 5-6 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.061. Vânzarea pe credit. (1) În cazul în care consignatarul primește autorizarea să vândă pe credit, în condițiile în care părțile nu convin altfel, atunci el poate acorda cumpărătorului un termen pentru plata prețului de maximum 90 de zile și exclusiv pe bază de cambii acceptate sau bilete la ordin.

(2) Dacă nu se prevede altfel prin contract, consignatarul este solidar răspunzător cu cumpărătorul față de consignant pentru plata prețului mărfurilor vândute pe credit.

Reglementarea anterioară: art. 13-16 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.062. Dreptul de retenție. (1) În lipsă de stipulație contrară, consignatarul nu are un drept de retenție asupra bunurilor primite în consignație și a sumelor cuvenite consignantului, pentru creanțele sale asupra acestuia.

(2) Obligațiile consignatarului privind întreținerea bunurilor rămân valabile în caz de exercitare a dreptului de retenție, dar cheltuielile de depozitare incumbă consignantului, dacă exercitarea dreptului de retenție a fost întemeiată.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Legea nr. 178/1934.

Art. 2.063. Încetarea contractului. Contractul de consignație încetează prin revocarea sa de către consignant, renunțarea consignatarului, din cauzele indicate în contract, moartea, dizolvarea, falimentul, interdicția sau radierea consignantului ori a consignatarului.

Reglementarea anterioară: art. 21 din Legea nr. 178/1934.

§4. Contractul de expediție

Art. 2.064. Noțiune. Contractul de expediție este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obligă să încheie, în nume propriu şi în contul comitentului, un contract de transport şi să îndeplinească operațiunile accesorii.

Art. 2.065. Revocarea. Până la încheierea contractului de transport, comitentul poate revoca ordinul de expediție, plătind expeditorului cheltuielile şi o compensație pentru diligențele desfăşurate până la comunicarea revocării ordinului de expediție.

Art. 2.066. Contraordinul. Din momentul încheierii contractului de transport, expeditorul este obligat să exercite, la cererea comitentului, dreptul la contraordin aplicabil contractului de transport.

Art. 2.067. Obligațiile expeditorului. (1) În alegerea traseului, mijloacelor şi modalităților de transport al mărfii expeditorul va respecta instrucțiunile comitentului, iar dacă nu există asemenea instrucțiuni, va acționa în interesul comitentului.

(2) În cazul în care expeditorul îşi asumă şi obligația de predare a bunurilor la locul de destinație, se prezumă că această obligație nu este asumată față de destinatar.

(3) Expeditorul nu are obligația de a asigura bunurile decât dacă aceasta a fost stipulată în contract sau rezultă din uzanțe.

(4) Premiile, bonificațiile şi reducerile tarifelor, obținute de expeditor, aparțin de drept comitentului, dacă nu se prevede altfel în contract.

Art. 2.068. Răspunderea expeditorului. (1) Expeditorul răspunde de întârzierea transportului, de pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor în caz de neglijență în executarea expedierii, în special în ceea ce priveşte preluarea şi păstrarea bunurilor, alegerea transportatorului ori a expeditorilor intermediari.

(2) Atunci când, fără motive temeinice, se abate de la modul de transport indicat de comitent, expeditorul răspunde de întârzierea transportului, pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor, cauzată de cazul fortuit, dacă el nu dovedeşte că aceasta s-ar fi produs chiar dacă s-ar fi conformat instrucțiunilor primite.

Art. 2.069. Drepturile expeditorului. (1) Expeditorul are dreptul la comisionul prevăzut în contract sau, în lipsă, stabilit potrivit tarifelor profesionale ori uzanțelor sau, dacă acestea nu există, de către instanță în funcție de dificultatea operațiunii şi de diligențele expeditorului.

(2) Contravaloarea prestațiilor accesorii şi cheltuielile se rambursează de comitent pe baza facturilor sau altor înscrisuri care dovedesc efectuarea acestora, dacă părțile nu au convenit anticipat o sumă globală pentru comision, prestații accesorii şi cheltuieli care se efectuează.

Art. 2.070. Expeditorul transportator. Expeditorul care ia asupra sa obligația executării transportului, cu mijloace proprii sau ale altuia, în tot sau în parte, are drepturile şi obligațiile transportatorului.

Art. 2.071. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiune izvorând din contractul de expediție se prescrie în termen de un an socotit din ziua predării bunurilor la locul de destinație sau din ziua în care ar fi trebuit să se facă predarea lor, cu excepția dreptului la acțiunea referitoare la transporturile care încep sau se termină în afara Europei, care se prescrie în termen de 18 luni.

Capitolul X. Contractul de agenție

Art. 2.072. Noțiune. (1) Prin contractul de agenție comitentul îl împuterniceşte în mod statornic pe agent fie să negocieze, fie atât să negocieze, cât şi să încheie contracte, în numele şi pe seama comitentului, în schimbul unei remunerații, în una sau în mai multe regiuni determinate.

(2) Agentul este un intermediar independent care acționează cu titlu profesional. El nu poate fi în acelaşi timp prepusul comitentului.

Reglementarea anterioară: art. 1 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.073. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică activității persoanelor care:

a) acționează ca intermediar în cadrul burselor de valori şi al piețelor reglementate de mărfuri şi instrumente financiare derivate;

b) au calitatea de agent sau broker de asigurări şi reasigurări;

c) prestează un serviciu neremunerat în calitate de agent.

(2) Nu constituie agent, în înțelesul prezentului capitol, persoana care:

a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice, având drept de reprezentare a acesteia;

b) este asociat ori acționar şi este împuternicită în mod legal să îi reprezinte pe ceilalți asociați sau acționari;

c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau administrator-sechestru în raport cu comitentul.

Reglementarea anterioară: art. 2 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.074. Exclusivitatea. (1) Agentul nu poate negocia sau încheia pe seama sa, fără consimțământul comitentului, în regiunea determinată prin contractul de agenție, contracte privind bunuri şi servicii similare celor care fac obiectul contractului de agenție.

(2) În lipsă de stipulație contrară, agentul poate reprezenta mai mulți comitenți, iar comitentul poate să contracteze cu mai mulți agenți, în aceeaşi regiune şi pentru acelaşi tip de contracte.

(3) Agentul poate reprezenta mai mulți comitenți concurenți, pentru aceeaşi regiune şi pentru acelaşi tip de contracte, numai dacă se stipulează expres în acest sens.

Reglementarea anterioară: art. 3 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.075. Clauza de neconcurență. (1) În sensul prezentului capitol, prin *clauză de neconcurență* se înțelege acea stipulație contractuală al cărei efect constă în restrângerea activității profesionale a agentului pe perioada contractului de agenție sau ulterior încetării sale.

(2) Clauza de neconcurență trebuie redactată în scris, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau pentru grupul de persoane şi regiunea geografică la care se referă contractul de agenție şi doar pentru bunurile şi serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze şi să încheie contracte. Orice extindere a sferei clauzei de neconcurență este considerată nescrisă.

(4) Restrângerea activității prin clauza de neconcurență nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data încetării contractului de agenție. Dacă s-a stabilit un termen mai lung de 2 ani, acesta se va reduce de drept la termenul maxim din prezentul alineat.

Reglementarea anterioară: art. 4 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.076. Vânzarea pe credit. În lipsă de stipulație contrară, agentul nu poate vinde pe credit şi nu poate acorda reduceri sau amânări de plată pentru creanțele comitentului.

Reglementarea anterioară: art. 8 alin. (1) din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.077. Reclamațiile privind bunurile. (1) Agentul poate primi reclamații privind viciile bunurilor vândute sau serviciilor prestate de comitent, fiind obligat să îl înştiințeze de îndată pe acesta.

(2) La rândul său, agentul poate lua orice măsuri asigurătorii în interesul comitentului, precum şi orice alte măsuri necesare pentru conservarea drepturilor acestuia din urmă.

Reglementarea anterioară: art. 8 alin. (2) din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.078. Forma contractului. (1) Contractul de agenție se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Oricare parte are dreptul să obțină de la cealaltă parte, la cerere, un document scris semnat, cuprinzând conținutul contractului de agenție, inclusiv modificările acestuia. Părțile nu pot renunța la acest drept.

Art. 2.079. Obligațiile agentului. (1) Agentul trebuie să îndeplinească, personal sau prin prepuşii săi, obligațiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, cu bună-credință şi loialitate.

(2) În mod special, agentul este obligat:

a) să îi procure şi să îi comunice comitentului informațiile care l-ar putea interesa pe acesta privitoare la regiunile stabilite în contract, precum şi să comunice toate celelalte informații necesare de care dispune;

b) să depună diligențele necesare pentru negocierea și, dacă este cazul, încheierea contractelor pentru care este împuternicit, în condiții cât mai avantajoase pentru comitent;

c) să respecte instrucțiunile rezonabile primite de la comitent;

d) să țină în registrele sale evidențe separate pentru contractele care îl privesc pe fiecare comitent;

e) să depoziteze bunurile sau eșantioanele într-o modalitate care să asigure identificarea lor.

(3) Substituirea agentului în tot sau în parte este supusă regulilor aplicabile în materia contractului de mandat.

(4) Agentul care se află în imposibilitate de a continua executarea obligațiilor ce îi revin trebuie să îl înștiințeze de îndată pe comitent, sub sancțiunea plății de daune-interese.

Reglementarea anterioară: art. 5 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.080. Obligațiile comitentului. (1) În raporturile sale cu agentul, comitentul trebuie să acționeze cu loialitate și cu bună-credință.

(2) În mod special, comitentul este obligat:

a) să pună la dispoziție agentului, în timp util și într-o cantitate corespunzătoare, mostre, cataloage, tarife și orice altă documentație, necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale;

b) să furnizeze agentului informațiile necesare executării contractului de agenție;

c) să îl înștiințeze pe agent, într-un termen rezonabil, atunci când anticipează că volumul contractelor va fi semnificativ mai mic decât acela la care agentul s-ar fi putut aștepta în mod normal;

d) să plătească agentului remunerația în condițiile și la termenele stabilite în contract sau prevăzute de lege.

(3) De asemenea, comitentul trebuie să îl informeze pe agent într-un termen rezonabil cu privire la acceptarea, refuzul ori neexecutarea unui contract negociat sau, după caz, încheiat de agent.

Reglementarea anterioară: art. 6 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.081. Renunțarea comitentului la încheierea contractelor negociate[1]**.** În cazul în care agentul a fost împuternicit doar să negocieze, iar comitentul nu comunică în termen rezonabil acordul său pentru încheierea contractului negociat de agent conform împuternicirii primite, se consideră că a renunțat la încheierea acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 7 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.082. Remunerația agentului. (1) Agentul are dreptul la o remunerație pentru toate contractele încheiate ca efect al intervenției sale.

---

[1] Potrivit art. VII din O.U.G. nr. 79/2011, la data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma „contracte sau acte de comerț" se înlocuiește cu termenul „contracte". În această versiune actualizată a noului Cod civil, s-a făcut înlocuirea, acolo unde a fost cazul.

(2) Remunerația poate fi exprimată în cuantum fix sau variabil, prin raportare la numărul contractelor, ori la valoarea acestora, când se numește comision.

(3) În lipsa unei stipulații exprese sau a unei prevederi legale, agentul are dreptul la o remunerație stabilită potrivit uzanțelor aplicabile fie în locul în care agentul își desfășoară activitatea, fie în legătură cu bunurile care fac obiectul contractului de agenție.

(4) Dacă nu există astfel de uzanțe, agentul este îndreptățit să primească o remunerație rezonabilă, în funcție de toate aspectele referitoare la contractele încheiate.

(5) Dispozițiile art. 2.083-2.087 sunt aplicabile numai în măsura în care agentul este remunerat total sau parțial cu un comision.

Reglementarea anterioară: art. 10 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.083. Condițiile comisionului. Agentul este îndreptățit la comision pentru contractele încheiate pe durata contractului de agenție, dacă acestea sunt încheiate:

a) ca urmare a intervenției sale;

b) fără intervenția agentului, dar cu un client procurat anterior de acesta pentru contracte similare;

c) cu un client dintr-o regiune sau grup de persoane determinate, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă.

Reglementarea anterioară: art. 12 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.084. Remunerarea după încetarea contractului. (1) Agentul este îndreptățit la comision pentru un contract încheiat ulterior încetării contractului de agenție, dacă:

a) acesta a fost încheiat în principal datorită intervenției agentului pe durata contractului de agenție și încheierea a avut loc într-un termen rezonabil de la încetarea contractului de agenție;

b) comanda emisă de terț a fost primită de comitent sau de agent anterior încetării contractului de agenție, în cazurile prevăzute de dispozițiile art. 2.083.

(2) Agentul nu are dreptul la comisionul prevăzut la art. 2.083, dacă acesta este datorat agentului precedent potrivit alin. (1), cu excepția cazului în care rezultă din circumstanțe că este echitabil ca agenții să împartă acel comision.

Reglementarea anterioară: art. 13 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.085. Dreptul la comision. (1) Dacă părțile nu convin altfel, dreptul la comision se naște la data la care este îndeplinită una dintre condițiile următoare:

a) comitentul și-a executat obligațiile contractuale față de terța persoană;

b) comitentul ar fi trebuit să își execute obligațiile contractuale potrivit convenției sale cu terțul;

c) terțul și-a executat obligațiile contractuale.

(2) Comisionul se plătește cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului pentru care se datorează.

Reglementarea anterioară: art. 15 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.086. Dreptul la comision în cazul contractelor neexecutate. (1) Comisionul se datorează şi pentru contractele încheiate, dar la a căror executare părţile acestora au renunţat, dacă agentul şi-a îndeplinit obligaţiile.

(2) Atunci când contractul încheiat nu se execută de către părţi ca urmare a unor circumstanţe imputabile agentului, dreptul la comision se stinge sau comisionul se reduce proporţional cu neexecutarea, după caz.

(3) În caz de executare parţială din partea terţului, agentul este îndreptăţit doar la plata unei părţi din comisionul stipulat, proporţional cu executarea contractului încheiat între comitent şi terţ.

(4) În ipotezele prevăzute la alin. (2) şi (3) comisioanele primite vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte.

Reglementarea anterioară: art. 16 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.087. Calculul valorii comisionului. (1) La sfârşitul fiecărui trimestru comitentul trebuie să trimită agentului copiile de pe facturile care au fost expediate terţilor, precum şi descrierea calculului valorii comisionului.

(2) La cererea agentului, comitentul îi va comunica de îndată informaţiile necesare calculării comisionului, inclusiv extrasele relevante din registrele sale contabile.

(3) Clauza prin care se derogă de la prevederile alin. (1) şi (2) în defavoarea agentului se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 17 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.088. Durata contractului. Contractul de agenţie încheiat pe durată determinată, care continuă să fie executat de părţi după expirarea termenului, se consideră prelungit pe durată nedeterminată.

Reglementarea anterioară: art. 19 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.089. Denunţarea unilaterală. (1) Contractul de agenţie pe durată nedeterminată poate fi denunţat unilateral de oricare dintre părţi, cu un preaviz obligatoriu.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi contractului de agenţie pe durată determinată care prevede o clauză expresă privind posibilitatea denunţării unilaterale anticipate.

(3) În primul an de contract termenul de preaviz trebuie să aibă o durată de cel puţin o lună.

(4) În cazul în care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se măreşte cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depăşească 6 luni.

(5) Dacă părţile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin. (3) şi (4), prin contractul de agenţie nu se pot stabili în sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului.

(6) Dacă părţile nu convin altfel, termenul de preaviz expiră la sfârşitul unei luni calendaristice.

(7) Dispozițiile alin. (1)-(6) se aplică în mod corespunzător și contractului pe durată determinată care este prelungit pe durată nedeterminată potrivit dispozițiilor art. 2.088. În acest caz, la calculul termenului de preaviz se va ține seama de întreaga perioadă a contractului, cuprinzând atât durata determinată, cât și perioada în care acesta se consideră încheiat pe durată nedeterminată.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.090. Denunțarea unilaterală în cazuri speciale. (1) În toate cazurile, contractul de agenție poate fi denunțat fără preaviz de oricare dintre părți, cu repararea prejudiciilor astfel cauzate celeilalte părți, atunci când circumstanțe excepționale, altele decât forța majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent și agent.

(2) În ipoteza prevăzută la alin. (1) contractul încetează la data primirii notificării scrise prin care acesta a fost denunțat.

Reglementarea anterioară: art. 21 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.091. Indemnizațiile în caz de încetare a contractului. (1) La încetarea contractului de agenție agentul are dreptul să primească de la comitent o indemnizație, în măsura în care:

a) i-a procurat noi clienți comitentului sau a sporit semnificativ volumul operațiunilor cu clienții existenți, iar comitentul obține încă foloase substanțiale din operațiunile cu aceşti clienți; și

b) plata acestei indemnizații este echitabilă, având în vedere circumstanțele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operațiunilor încheiate de comitent cu clienții prevăzuți la lit. a), precum și posibila restrângere a activității profesionale a agentului din cauza existenței în contractul de agenție a unei clauze de neconcurență.

(2) Valoarea indemnizației nu poate depăși o sumă echivalentă cuantumului unei remunerații anuale, calculată pe baza mediei anuale a remunerațiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract. Dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remunerația anuală este calculată pe baza mediei remunerațiilor încasate în cursul perioadei respective.

(3) Acordarea indemnizației prevăzute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în condițiile legii.

(4) În cazul în care contractul de agenție încetează ca urmare a decesului agentului, dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dreptul la indemnizația prevăzută la alin. (1) sau, după caz, la alin. (4) se stinge dacă agentul ori, după caz, moștenitorul acestuia nu îl pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretențiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agenție.

Reglementarea anterioară: art. 22 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.092. Excepții. Agentul nu are dreptul la indemnizația prevăzută la art. 2.091 în următoarele situații:

a) comitentul reziliază contractul din cauza încălcării de către agent a obligațiilor sale;

b) agentul denunță unilateral contractul, cu excepția cazului în care această denunțare este motivată de circumstanțe precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, în considerarea cărora, în mod rezonabil, nu i se poate cere acestuia continuarea activităților;

c) în cazul cesiunii contractului de agenție prin înlocuirea agentului cu un terț;

d) dacă nu se convine altfel de către părțile contractului de agenție, în cazul novației acestui contract prin înlocuirea agentului cu un terț.

Reglementarea anterioară: art. 23 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.093. Ineficacitatea clauzei de neconcurență. (1) Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurență atunci când contractul de agenție încetează în următoarele situații:

a) fără a fi aplicabile prevederile art. 2.090, comitentul denunță unilateral contractul de agenție cu nerespectarea termenului de preaviz, legal sau convențional, şi fără a exista un motiv grav pentru care nu respectă preavizul, pe care comitentul să îl fi comunicat de îndată agentului;

b) contractul de agenție este reziliat ca urmare a culpei comitentului.

(2) La cererea agentului instanța poate, ținând seama şi de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurență, atunci când consecințele prejudiciabile ale acesteia pentru agent sunt grave şi vădit inechitabile.

Reglementarea anterioară: art. 25 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.094. Dispozițiile imperative. Nu se poate deroga în defavoarea intereselor agentului de la prevederile art. 2.079, 2.080, 2.084, 2.085, art. 2.086 alin. (1), (2) şi (4), art. 2.091 şi 2.092. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

Legea de aplicare:

Art. 143. Dispozițiile art. 2.094 din Codul civil se aplică numai contractelor de agenție încheiate sau al căror termen a fost prelungit după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 24 din Legea nr. 509/2002.

Art. 2.095. Alte dispoziții aplicabile. (1) Dispozițiile prezentului capitol se completează cu prevederile referitoare la contractul de comision, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile.

(2) Dacă agentul are şi puterea de a-l reprezenta pe comitent la încheierea contractelor, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele privind contractul de mandat cu reprezentare.

Reglementarea anterioară: art. 26 din Legea nr. 509/2002.

Capitolul XI. Contractul de intermediere

Art. 2.096. Noțiune. (1) Intermedierea este contractul prin care intermediarul se obligă față de client să îl pună în legătură cu un terț, în vederea încheierii unui contract.

(2) Intermediarul nu este prepusul părților intermediate şi este independent față de acestea în executarea obligațiilor sale.

Art. 2.097. Remunerarea intermediarului. (1) Intermediarul are dreptul la o remunerație din partea clientului numai în cazul în care contractul intermediat se încheie ca urmare a intermedierii sale.

(2) În lipsa convenției părților sau a unor prevederi legale speciale, intermediarul are dreptul la o remunerație în conformitate cu practicile anterioare statornicite între părți sau cu uzanțele existente între profesioniști pentru astfel de contracte.

Legea de aplicare:
Art. 143[1]. Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică şi în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

Art. 2.098. Restituirea cheltuielilor. Intermediarul este îndreptățit la restituirea cheltuielilor efectuate pentru intermediere, dacă se stipulează expres în contract.

Art. 2.099. Remunerația în cazul pluralității de intermediari. (1) În cazul în care intermedierea a fost realizată de mai mulți intermediari, fiecare are dreptul la o cotă egală din remunerația stabilită global, dacă prin contract nu s-a stipulat altfel.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică atât în cazul în care pluralitatea de intermediari rezultă din contracte de intermediere separate, cât şi în cazul în care rezultă din acelaşi contract de intermediere.

Art. 2.100. Obligația de informare. Intermediarul este obligat să comunice terțului toate informațiile cu privire la avantajele şi oportunitatea încheierii contractului intermediat, cu condiția să nu prejudicieze în mod culpabil interesele clientului.

Art. 2.101. Comunicarea încheierii contractului intermediat. (1) Clientul are obligația să comunice intermediarului dacă s-a încheiat contractul intermediat, în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii acestuia, sub sancțiunea dublării remunerației, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazul în care remunerația se stabileşte în funcție de valoarea contractului intermediat sau alte elemente esențiale ale acestuia, clientul este obligat să le comunice în condițiile indicate la alin. (1).

Art. 2.102. Reprezentarea părților intermediate. Intermediarul poate reprezenta părțile intermediate la încheierea contractului intermediat sau a altor acte de executare a acestuia numai dacă a fost împuternicit expres în acest sens.

Capitolul XII. Contractul de depozit

Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit

§1. Dispoziții generale

Art. 2.103. Noțiune. (1) Depozitul este contractul prin care depozitarul primește de la deponent un bun mobil, cu obligația de a-l păstra pentru o perioadă de timp și de a-l restitui în natură.

(2) Remiterea bunului este o condiție pentru încheierea valabilă a contractului de depozit, cu excepția cazului când depozitarul deține deja bunul cu alt titlu.

Reglementarea anterioară: art. 1591 și art. 1593 C. civ. 1864.

Art. 2.104. Proba. Pentru a putea fi dovedit, contractul de depozit trebuie încheiat în scris.

Reglementarea anterioară: art. 1597 C. civ. 1864.

Art. 2.105. Delimitarea. (1) Când sunt remise fonduri bănești sau alte asemenea bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, acestea devin proprietatea celui care le primește și nu trebuie să fie restituite în individualitatea lor.

(2) În această situație se aplică, în mod corespunzător, regulile de la împrumutul de consumație, cu excepția cazului în care intenția principală a părților a fost aceea ca bunurile să fie păstrate în interesul celui care le predă. Existența acestei intenții se prezumă atunci când părțile au convenit că restituirea se poate cere anterior expirării termenului pentru care bunurile au fost primite.

Reglementarea anterioară: art. 1604 C. civ. 1864.

Art. 2.106. Remunerația depozitarului. (1) Depozitul este cu titlu gratuit, dacă din convenția părților sau din uzanțe ori din alte împrejurări, precum profesia depozitarului, nu rezultă că trebuie să fie plătită o remunerație.

(2) Când cuantumul remunerației nu este stabilit prin contract, instanța judecătorească îl va stabili în raport cu valoarea serviciilor prestate.

Legea de aplicare:
Art. 143[1]. Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică și în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

§2. Obligațiile depozitarului

Art. 2.107. Diligența depozitarului. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, depozitarul răspunde numai în cazul în care nu a depus diligența dovedită pentru păstrarea propriilor sale bunuri.

(2) În lipsă de stipulație contrară, atunci când depozitarul este remunerat sau este un profesionist ori i s-a permis să se folosească de bunul depozitat, el are obligația de a păstra bunul cu prudență și diligență.

Reglementarea anterioară: art. 1599 şi art. 1600 C. civ. 1864.

Art. 2.108. Folosirea bunului. Depozitarul nu se poate servi de bunul încredinţat lui fără învoirea expresă sau prezumată a deponentului.

Reglementarea anterioară: art. 1602 C. civ. 1864.

Art. 2.109. Răspunderea depozitarului incapabil. Dacă depozitarul este minor sau pus sub interdicţie, deponentul poate cere restituirea bunului remis atât timp cât acesta se află în mâinile depozitarului incapabil. În cazul în care restituirea în natură nu mai este posibilă, deponentul are dreptul de a cere să i se plătească o sumă de bani egală cu valoarea bunului, dar numai până la concurenţa sumei cu care s-a îmbogăţit depozitarul.

Reglementarea anterioară: art. 1598 C. civ. 1864.

Art. 2.110. Dovada proprietăţii. Dacă nu se prevede altfel prin lege, depozitarul nu poate solicita deponentului să facă dovada că este proprietar al bunului depozitat. Această dovadă nu poate fi cerută nici persoanei desemnate de către deponent în vederea restituirii bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1610 C. civ. 1864.

Art. 2.111. Modul de executare. Depozitarul este obligat să schimbe locul şi felul păstrării stabilite prin contract, dacă această schimbare este necesară pentru a feri bunul de pieire, pierdere, sustragere sau stricăciune şi este atât de urgentă încât consimţământul deponentului nu ar putea fi aşteptat.

Art. 2.112. Încredinţarea bunului. Depozitarul nu poate încredinţa altuia păstrarea bunului, fără consimţământul deponentului, cu excepţia cazului în care este silit de împrejurări să procedeze astfel.

Art. 2.113. Încredinţarea bunului către subdepozitar. (1) Depozitarul îndreptăţit să încredinţeze unei alte persoane păstrarea bunului răspunde numai pentru alegerea acesteia sau pentru instrucţiunile pe care i le-a dat, cu condiţia să fi adus de îndată la cunoştinţa deponentului locul depozitului şi numele persoanei care a primit bunul.

(2) În caz contrar, depozitarul răspunde pentru fapta subdepozitarului ca pentru fapta sa proprie.

(3) În toate cazurile, subdepozitarul răspunde faţă de deponent pentru fapta sa.

Art. 2.114. Răspunderea. Depozitarul care, fără a avea acest drept, a schimbat locul sau felul păstrării ori s-a folosit de bunul depozitat sau l-a încredinţat unei terţe persoane răspunde şi pentru caz fortuit, cu excepţia situaţiei în care dovedeşte că bunul ar fi pierit chiar şi dacă nu şi-ar fi depăşit drepturile.

Art. 2.115. Denunţarea depozitului. (1) Deponentul poate să solicite oricând restituirea bunului depozitat, chiar înăuntrul termenului convenit. El este însă obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut în considerarea acestui termen.

(2) Atunci când depozitarul a emis un înscris care face dovada depozitului ori care conferă deținătorului său dreptul de a retrage bunul depozitat, depozitarul poate cere să îi fie înapoiat acel înscris.

(3) Depozitarul îl poate constrânge pe deponent să reia bunul, dacă există motive grave pentru aceasta, chiar înaintea expirării termenului convenit.

(4) În cazul în care nu s-a convenit un termen, depozitarul poate restitui oricând bunul, dar poate fi obligat la plata de despăgubiri, dacă restituirea este intempestivă sau are loc inoportun.

Reglementarea anterioară: art. 1616 C. civ. 1864.

Art. 2.116. Restituirea bunului. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, restituirea bunului primit trebuie să se facă la locul unde acesta trebuia păstrat, iar cheltuielile ocazionate de restituire sunt în sarcina deponentului. Totuşi, atunci când depozitarul, fără să se fi aflat în ipoteza avută în vedere la art. 2.111, a schimbat unilateral locul păstrării bunului, deponentul poate cere depozitarului fie să aducă bunul în acel loc în vederea restituirii, fie să suporte diferența dintre cheltuielile prilejuite de restituire şi acelea care s-ar fi făcut în lipsa acestei schimbări.

(2) Bunul se restituie în starea în care acesta se află la momentul restituirii. Deteriorarea ce nu a fost pricinuită de fapta depozitarului rămâne în sarcina deponentului.

(3) În caz de neexecutare culpabilă a obligației de restituire, dacă bunul nu poate fi recuperat în natură de către deponent, depozitarul are obligația de a plăti despăgubiri, al căror cuantum se determină prin raportare la valoarea de înlocuire a bunului, iar nu la valoarea pe care acesta a avut-o la data la care a fost încheiat contractul.

Reglementarea anterioară: art. 1605 şi art. 1614-1615 C. civ. 1864.

Art. 2.117. Restituirea către moştenitorul deponentului. (1) În caz de deces al deponentului, bunul se restituie moştenitorului, la cererea acestuia, chiar dacă prin contract fusese desemnată o altă persoană în acest scop. Atunci când există mai mulți moştenitori, restituirea făcută unuia sau unora dintre aceştia nu le conferă alte drepturi decât cele rezultate din aplicarea prevederilor legale referitoare la moştenire.

(2) Aceste reguli se aplică în mod corespunzător atunci când deponentul este persoană juridică.

Reglementarea anterioară: art. 1611 C. civ. 1864.

Art. 2.118. Restituirea fructelor şi plata dobânzilor. (1) Depozitarul este obligat să restituie fructele bunului, dacă le-a perceput.

(2) Depozitarul nu datorează dobândă pentru fondurile băneşti depozitate decât din ziua în care a fost pus în întârziere să le restituie.

Reglementarea anterioară: art. 1608 C. civ. 1864.

Art. 2.119. Pluralitatea de deponenți sau de depozitari. (1) Când există mai mulți deponenți, iar obligația este indivizibilă sau solidară între aceştia, depozitarul

este liberat prin restituirea bunului oricăruia dintre ei, dacă nu s-a stabilit altfel prin contractul de depozit.

(2) Dacă sunt mai mulți depozitari, obligația de restituire revine aceluia sau acelora în deținerea cărora se află bunul, cu notificarea către ceilalți depozitari a efectuării restituirii.

Art. 2.120. Cazurile de nerestituire a bunului. (1) Depozitarul este apărat de obligația de a restitui bunul, dacă acesta i-a fost cerut de către proprietar sau de o altă persoană îndreptățită ori dacă a fost rechiziționat de autoritatea publică sau dacă i-a fost în alt mod ridicat potrivit legii ori a pierit prin caz fortuit.

(2) Atunci când în locul bunului care i-a fost ridicat sau care a pierit depozitarul a primit o sumă de bani sau un alt bun, el este obligat să le predea deponentului.

(3) Dacă depozitarul descoperă că bunul depozitat fusese furat ori pierdut, precum şi pe adevăratul proprietar al bunului, el trebuie să îl informeze pe acesta din urmă despre depozitul ce i s-a făcut şi să îl someze să își exercite drepturile într-un termen determinat şi îndestulător, fără încălcarea dispozițiilor penale aplicabile. Numai după expirarea acelui termen depozitarul se poate libera prin restituirea lucrului către deponent. În această perioadă, depozitarul este îndreptățit să primească aceeaşi remunerație ca şi în cursul depozitului. Chiar şi atunci când contractul de depozit fusese încheiat cu titlu gratuit, deponentul datorează, pentru această perioadă, remunerație, al cărei cuantum se stabileşte potrivit art. 2.106 alin. (2).

(4) În toate cazurile, depozitarul este ținut, sub sancțiunea obligării la plata de despăgubiri, să denunțe deponentului procesul care i-a fost intentat de revendicant, intervenirea rechiziției sau a altei măsuri de ridicare ori faptul care îl împiedică să restituie bunul.

Reglementarea anterioară: art. 1610, art. 1616 C. civ. 1864.

Art. 2.121. Obligația moştenitorului depozitarului. Dacă moştenitorul depozitarului a vândut cu bună-credință bunul, fără să fi ştiut că este depozitat, el este ținut să înapoieze numai prețul primit sau să cedeze deponentului acțiunea sa împotriva cumpărătorului, dacă prețul nu i-a fost plătit.

Reglementarea anterioară: art. 1067 C. civ. 1864.

§3. Obligațiile deponentului

Art. 2.122. Cheltuielile şi despăgubirile. (1) Deponentul este obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut pentru păstrarea bunului.

(2) Deponentul trebuie, de asemenea, să îl despăgubească pe depozitar pentru toate pierderile suferite ca urmare a depozitării bunului, cu excepția cazului în care depozitarul a primit bunul cunoscând sau trebuind să cunoască natura sa periculoasă.

Reglementarea anterioară: art. 1618 C. civ. 1864.

Art. 2.123. Plata remunerației. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, plata remunerației către depozitar se face la data restituirii bunului.

(2) În lipsă de stipulație contrară, dacă restituirea are loc înainte de termen, depozitarul nu are dreptul decât la partea din remunerație convenită, corespunzătoare timpului cât a păstrat bunul.

Secțiunea a 2-a. Depozitul necesar

Art. 2.124. Noțiune. (1) Dacă bunul a fost încredințat unei persoane sub constrângerea unei întâmplări neprevăzute, care făcea cu neputință alegerea persoanei depozitarului și întocmirea unui înscris constatator al contractului, depozitul este necesar.

(2) Depozitul necesar poate fi dovedit prin orice mijloc de probă, oricare ar fi valoarea lui.

Reglementarea anterioară: art. 1620-1621 C. civ. 1864.

Art. 2.125. Obligația de acceptare. Depozitarul nu poate refuza primirea bunului decât în cazul în care are un motiv serios pentru aceasta.

Art. 2.126. Regim juridic. (1) Cu excepția dispozițiilor cuprinse în prezenta secțiune, depozitul necesar este guvernat de regulile comune privind contractul de depozit.

(2) Depozitarul răspunde, în caz de pieire a lucrului, conform regulilor aplicabile depozitului neremunerat.

Reglementarea anterioară: art. 1622 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Depozitul hotelier

Art. 2.127. Răspunderea pentru bunurile aduse în hotel. (1) Persoana care oferă publicului servicii de cazare, denumită hotelier, este răspunzătoare, potrivit regulilor privitoare la răspunderea depozitarului, pentru prejudiciul cauzat prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor aduse de client în hotel.

(2) Sunt considerate ca fiind aduse în hotel:

a) bunurile aflate în hotel pe perioada cazării clientului;

b) bunurile aflate în afara hotelului, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului își asumă obligația de supraveghere pe perioada cazării clientului;

c) bunurile aflate în hotel sau în afara acestuia, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului își asumă obligația de supraveghere pentru un interval de timp rezonabil, anterior sau ulterior cazării clientului.

(3) Hotelierul răspunde și pentru vehiculele clienților lăsate în garajul sau în parcarea hotelului, precum și pentru bunurile care, în mod obișnuit, se găsesc în acestea.

(4) În lipsă de stipulație contrară, dispozițiile prezentei secțiuni nu se aplică în cazul animalelor de companie.

Reglementarea anterioară: art. 1623 C. civ. 1864.

Art. 2.128. Răspunderea limitată. Răspunderea hotelierului este limitată până la concurența unei valori de o sută de ori mai mare decât prețul pentru o zi afișat pentru camera oferită spre închiriere clientului.

Art. 2.129. Răspunderea nelimitată. Răspunderea hotelierului este nelimitată:

a) dacă prejudiciul este cauzat din culpa hotelierului sau a unei persoane pentru care acesta răspunde;

b) dacă bunurile au fost încredințate spre păstrare hotelierului;

c) dacă hotelierul a refuzat primirea în depozit a bunurilor clientului pe care, potrivit legii, era obligat să le primească.

Reglementarea anterioară: art. 1624 C. civ. 1864.

Art. 2.130. Lipsa răspunderii. Hotelierul nu răspunde atunci când deteriorarea, distrugerea ori furtul bunurilor clientului este cauzată:

a) de client, de persoana care îl însoțește sau care se află sub supravegherea sa ori de vizitatorii săi;

b) de un caz de forță majoră;

c) de natura bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1625 C. civ. 1864.

Art. 2.131. Obligații ale hotelierului. (1) Hotelierul este obligat să primească în depozit documente, bani sau alte obiecte de valoare aparținând clienților săi.

(2) Hotelierul nu poate refuza depozitul acestor bunuri decât în cazul în care, ținând seama de importanța și condițiile de exploatare ale hotelului, acestea sunt excesiv de valoroase ori sunt incomode sau periculoase.

(3) Hotelierul poate să examineze bunurile care îi sunt predate spre depozitare și să ceară depozitarea acestora într-un loc închis sau sigilat.

Art. 2.132. Cazul special. Hotelierul care pune la dispoziția clienților săi, în camerele de hotel, o casă de valori nu este presupus a fi primit în depozit bunurile care vor fi depuse de clienții săi în casa de valori. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile art. 2.128.

Art. 2.133. Dovada. Dovada introducerii bunurilor în hotel poate fi făcută prin martori, indiferent de valoarea acestor bunuri.

Reglementarea anterioară: art. 1621 C. civ. 1864.

Art. 2.134. Decăderea din dreptul la repararea prejudiciului. (1) Clientul este decăzut din dreptul la repararea prejudiciului suferit prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor pe care le-a adus el însuși ori care au fost aduse pentru el în hotel dacă:

a) în cel mult 24 de ore de la data la care a cunoscut prejudiciul nu a înștiințat administrația hotelului;

b) nu a exercitat dreptul la acțiunea în repararea prejudiciului în termen de 6 luni de la data producerii acestuia.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile în privința bunurilor prevăzute la art. 2.129 lit. b) și c).

Art. 2.135. Dreptul de retenție. În cazul neplății de către client a prețului camerei şi a serviciilor hoteliere prestate, hotelierul are un drept de retenție asupra bunurilor aduse de client, cu excepția documentelor şi a efectelor personale fără valoare comercială.

Reglementarea anterioară: art. 1619 C. civ. 1864.

Art. 2.136. Valorificarea bunurilor. Hotelierul poate cere valorificarea bunurilor asupra cărora şi-a exercitat dreptul de retenție, potrivit regulilor prevăzute de Codul de procedură civilă în materia urmăririi silite mobiliare.

Art. 2.137. Localuri asimilate hotelurilor. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi bunurilor aduse în sanatorii, spitale, pensiuni, vagoane de dormit şi altele asemănătoare.

Secțiunea a 4-a. Sechestrul convențional

Art. 2.138. Noțiune. Sechestrul convențional este depozitul prin care două sau mai multe persoane încredințează unui terț, denumit administrator-sechestru, unul sau mai multe bunuri mobile ori imobile în privința cărora există o contestație sau incertitudine juridică, cu obligația pentru acesta de a le păstra şi a le restitui celui recunoscut ca titular al dreptului.

Reglementarea anterioară: art. 1627 şi art. 1630 C. civ. 1864.

Art. 2.139. Obligațiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru. Obligațiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru sunt determinate prin convenția părților, iar în lipsă se aplică regulile prezentei secțiuni.

Art. 2.140. Conservarea şi înstrăinarea obiectului sechestrului. (1) Administratorul-sechestru este ținut să păzească şi să conserve obiectul sechestrului cu diligența unui depozitar.

(2) Dacă natura bunului o cere, administratorul-sechestru este ținut să îndeplinească acte de administrare, regulile din materia mandatului fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu autorizarea instanței judecătoreşti, administratorul-sechestru poate să înstrăineze bunul, în cazul în care acesta nu poate fi conservat sau dacă, pentru un alt motiv, măsura înstrăinării este vădit necesară.

Art. 2.141. Liberarea administratorului-sechestru. (1) Administratorul-sechestru trebuie să predea bunul celui desemnat de instanța judecătorească sau, după caz, celui indicat prin acordul tuturor părților care l-au numit.

(2) Până la finalizarea contestației sau până la încetarea stării de incertitudine juridică, administratorul-sechestru nu va putea fi liberat decât prin acordul tuturor părților care l-au numit sau, pentru motive temeinice, prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară: art. 1631 C. civ. 1864.

Art. 2.142. Remunerația, cheltuielile şi despăgubirile. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, administratorul-sechestru are dreptul la o remunerație.

(2) Chiar şi în cazul sechestrului cu titlu gratuit, administratorul-sechestru are dreptul la restituirea tuturor cheltuielilor făcute pentru conservarea şi administrarea bunului sechestrat, precum şi la plata despăgubirilor pentru pierderile suferite în legătură cu acesta.

Reglementarea anterioară: art. 1628-1629 C. civ. 1864.

Art. 2.143. Sechestrul judiciar. Sechestrul poate fi dispus de instanța de judecată, cu aplicarea prevederilor Codului de procedură civilă şi, după caz, a dispozițiilor prezentei secțiuni.

Reglementarea anterioară: art. 1632 C. civ. 1864.

Legislație conexă: art. 972-977 NCPC.

Capitolul XIII. Contractul de împrumut

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.144. Felurile împrumutului. Împrumutul este de două feluri: împrumutul de folosință, numit şi comodat, şi împrumutul de consumație.

Art. 2.145. Promisiunea de împrumut. Atunci când bunul se află în deținerea beneficiarului, iar promitentul refuză să încheie contractul, instanța, la cererea celeilalte părți, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, dacă cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite.

Secțiunea a 2-a. Împrumutul de folosință

Art. 2.146. Noțiune. Împrumutul de folosință este contractul cu titlu gratuit prin care o parte, numită comodant, remite un bun mobil sau imobil celeilalte părți, numite comodatar, pentru a se folosi de acest bun, cu obligația de a-l restitui după un anumit timp.

Reglementarea anterioară: art. 1560 C. civ. 1864.

Art. 2.147. Calitatea de comodant. Dacă nu i s-a interzis prin lege sau contract, orice persoană care are dreptul de a folosi bunul poate fi comodant.

Art. 2.148. Obligația comodatarului. (1) Comodatarul este ținut să păzească şi să conserve bunul împrumutat cu prudența şi diligența unui bun proprietar.

(2) Comodatarul nu poate folosi bunul împrumutat decât în conformitate cu destinația acestuia determinată prin contract ori, în lipsă, după natura bunului. El nu poate permite unui terț să îl folosească decât cu aprobarea prealabilă a comodantului.

Reglementarea anterioară: art. 1564 C. civ. 1864.

Art. 2.149. Pieirea sau deteriorarea bunului. (1) Comodatarul nu răspunde pentru pierderea ori deteriorarea bunului rezultată numai din folosința în scopul căreia bunul i-a fost împrumutat.

(2) Dacă însă comodatarul foloseşte bunul cu altă destinație decât aceea pentru care i-a fost împrumutat sau dacă prelungeşte folosința după scadența restituirii, comodatarul răspunde de pieirea sau deteriorarea bunului, chiar dacă aceasta se datorează unei forțe majore, afară de cazul când dovedeşte că bunul ar fi pierit ori s-ar fi deteriorat oricum din cauza acelei forțe majore.

Reglementarea anterioară: art. 1565 şi art. 1567 C. civ. 1864.

Art. 2.150. Posibilitatea salvării bunului. Comodatarul răspunde pentru pieirea bunului împrumutat când aceasta este cauzată de forța majoră de care comodatarul l-ar fi putut feri întrebuințând un bun propriu sau când, neputând salva decât unul dintre cele două bunuri, l-a preferat pe al său.

Reglementarea anterioară: art. 1566 C. civ. 1864.

Art. 2.151. Cheltuielile făcute cu bunul. (1) Comodatarul suportă cheltuielile pe care le-a făcut pentru a folosi bunul.

(2) Cu toate acestea, comodatarul are dreptul să îi fie rambursate cheltuielile pentru lucrările necesare asupra bunului care nu puteau fi prevăzute la încheierea contractului, atunci când comodantul, înştiințat în prealabil, nu s-a opus efectuării lor ori când, din cauza urgenței lucrărilor, acesta nu a putut fi înştiințat în timp util.

Reglementarea anterioară: art. 1569 şi art. 1574 C. civ. 1864.

Art. 2.152. Răspunderea comodantului pentru vicii ascunse. Comodantul care, la data încheierii contractului, cunoştea viciile ascunse ale bunului împrumutat şi care nu l-a prevenit pe comodatar despre acestea este ținut să repare prejudiciul suferit din această cauză de comodatar.

Reglementarea anterioară: art. 1575 C. civ. 1864.

Art. 2.153. Dreptul de retenție. În niciun caz, comodatarul nu poate invoca dreptul de retenție pentru obligațiile ce s-ar naşte în sarcina comodantului.

Art. 2.154. Pluralitatea de comodatari. Dacă mai multe persoane au împrumutat împreună acelaşi bun, ele răspund solidar față de comodant.

Reglementarea anterioară: art. 1571 C. civ. 1864.

Art. 2.155. Restituirea bunului. (1) Comodatarul este obligat să înapoieze bunul la împlinirea termenului convenit sau, în lipsă de termen, după ce s-a folosit de bun potrivit convenției.

(2) Dacă termenul nu este convenit şi fie contractul nu prevede întrebuințarea pentru care s-a împrumutat bunul, fie întrebuințarea are un caracter permanent, comodatarul este obligat să înapoieze bunul la cererea comodantului.

Reglementarea anterioară: art. 1572 C. civ. 1864.

Art. 2.156. Restituirea anticipată. Comodantul poate cere restituirea bunului înainte de momentul prevăzut la art. 2.155 alin. (1) atunci când are el însuşi o nevoie urgentă şi neprevăzută de bun, atunci când comodatarul decedează sau atunci când acesta îşi încalcă obligaţiile.

Reglementarea anterioară: art. 1573 C. civ. 1864.

Art. 2.157. Titlul executoriu. (1) În ceea ce priveşte obligaţia de restituire, contractul de comodat încheiat în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă constituie titlu executoriu, în condiţiile legii, în cazul încetării prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului.

(2) Dacă nu s-a stipulat un termen pentru restituire, contractul de comodat constituie titlu executoriu numai în cazul în care nu se prevede întrebuinţarea pentru care s-a împrumutat bunul ori întrebuinţarea prevăzută are un caracter permanent.

Secţiunea a 3-a. Împrumutul de consumaţie

§1. Dispoziţii comune

Art. 2.158. Noţiune. Capacitate. (1) Împrumutul de consumaţie este contractul prin care împrumutătorul remite împrumutatului o sumă de bani sau alte asemenea bunuri fungibile şi consumptibile prin natura lor, iar împrumutatul se obligă să restituie după o anumită perioadă de timp aceeaşi sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeaşi natură şi calitate.

(2) Atunci când o persoană acordă un împrumut fără a o face cu titlu profesional, nu îi sunt aplicabile dispoziţiile legale privind instituţiile de credit şi instituţiile financiare nebancare.

Reglementarea anterioară: art. 1576 C. civ. 1864.

Art. 2.159. Natura împrumutului. (1) În lipsa unei stipulaţii contrare, împrumutul se prezumă a fi cu titlu gratuit.

(2) Până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros.

Art. 2.160. Transferul proprietăţii şi al riscurilor. Prin încheierea valabilă a contractului, împrumutatul devine proprietarul bunului şi suportă riscul pieirii acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 1577 C. civ. 1864.

Art. 2.161. Termenul de restituire stabilit de părţi. Termenul de restituire se prezumă a fi stipulat în favoarea ambelor părţi, iar dacă împrumutul este cu titlu gratuit, numai în favoarea împrumutatului.

Art. 2.162. Termenul de restituire stabilit de instanţă. (1) Dacă nu a fost convenit un termen de restituire, acesta va fi stabilit de instanţă, ţinându-se seama de scopul împrumutului, de natura obligaţiei şi a bunurilor împrumutate, de situaţia părţilor şi de orice altă împrejurare relevantă.

(2) Dacă însă s-a stipulat că împrumutatul va plăti numai când va avea resursele necesare, instanța, constatând că împrumutatul le deține sau le putea obține între timp, nu va putea acorda un termen de restituire mai mare de 3 luni.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului de restituire se soluționează potrivit procedurii prevăzute de lege pentru ordonanța președințială.

Reglementarea anterioară: art. 1582-1583 C. civ. 1864.

Art. 2.163. Prescripția. În cazul prevăzut la art. 2.162 alin. (1), cererea este supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Art. 2.164. Restituirea împrumutului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, împrumutatul este ținut să restituie aceeași cantitate și calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi creșterea sau scăderea prețului acestora.

(2) În cazul în care împrumutul poartă asupra unei sume de bani, împrumutatul nu este ținut să înapoieze decât suma nominală primită, oricare ar fi variația valorii acesteia, dacă părțile nu au convenit altfel.

(3) Dacă nu este posibil să se restituie bunuri de aceeași natură, calitate și în aceeași cantitate, împrumutatul este obligat să plătească valoarea lor la data și locul unde restituirea trebuia să fie făcută.

Reglementarea anterioară: art. 1578, art. 1584-1585 C. civ. 1864.

Art. 2.165. Titlul executoriu. Dispozițiile art. 2.157 alin. (1) se aplică în mod corespunzător și împrumutului de consumație.

Art. 2.166. Răspunderea pentru vicii. (1) Împrumutătorul este ținut, întocmai ca și comodantul, să repare prejudiciul cauzat de viciile bunului împrumutat.

(2) În cazul împrumutului cu titlu oneros, împrumutătorul este răspunzător de prejudiciul suferit de împrumutat din cauza viciilor bunurilor împrumutate, aplicându-se în mod corespunzător regulile referitoare la garanția vânzătorului.

Reglementarea anterioară: art. 1580 C. civ. 1864.

§2. Împrumutul cu dobândă

Art. 2.167. Domeniul de aplicare. Dispozițiile referitoare la împrumutul cu dobândă sunt aplicabile, în mod corespunzător, ori de câte ori, în temeiul unui contract, se naște și o obligație de plată, cu termen, a unei sume de bani ori a altor bunuri de gen, în măsura în care nu există reguli particulare privind validitatea și executarea acelei obligații.

Art. 2.168. Modalități ale dobânzii. Dobânda se poate stabili în bani ori în alte prestații sub orice titlu sau denumire la care împrumutatul se obligă ca echivalent al folosinței capitalului.

Art. 2.169. Curgerea dobânzii. Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

Art. 2.170. Plata anticipată a dobânzii. Plata anticipată a dobânzii nu se poate efectua decât pe cel mult 6 luni. Dacă rata dobânzii este determinabilă, eventualele surplusuri sau deficite sunt supuse compensării de la o rată la alta,

pe toată durata împrumutului, cu excepția ultimei rate care rămâne întotdeauna câştigată în întregime de împrumutător.

Capitolul XIV. Contractul de cont curent

Art. 2.171. Noțiune. (1) Contractul de cont curent este acela prin care părțile, denumite curentişti, se obligă să înscrie într-un cont creanțele decurgând din remiteri reciproce, considerându-le neexigibile şi indisponibile până la închiderea contului.

(2) Soldul creditor al contului la încheierea sa constituie o creanță exigibilă. Dacă plata acestuia nu este cerută, soldul constituie prima remitere dintr-un nou cont şi contractul este considerat reînnoit pe durată nedeterminată.

Art. 2.172. Creditele excluse. (1) Creanțele care nu pot face obiectul compensației nu pot face obiectul unui cont curent şi nu se vor înscrie în acesta sau, dacă sunt înscrise, înscrierea se consideră nescrisă.

(2) În cazul contractului încheiat între profesionişti, se vor înscrie în cont exclusiv creanțele derivând din exercițiul activității profesionale, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2.173. Efectele principale. Prin contractul de cont curent, proprietatea remiterilor se transferă primitorului, prin înregistrarea acestora în cont. Obligațiile născute din remiterile anterioare se novează şi creanțele reciproce se compensează până la concurența debitului şi creditului, sub rezerva plății soldului creditor. Dobânzile curg pentru fiecare sumă de la data înscrierii în cont până la încheierea contului şi se socotesc pe zile, dacă părțile nu convin altfel.

Reglementarea anterioară: art. 370 C. com.

Art. 2.174. Drepturile la plata comisioanelor şi la restituirea cheltuielilor. Drepturile la plata comisioanelor şi la restituirea cheltuielilor pentru operațiunile înscrise în cont sunt la rândul lor incluse în cont, dacă nu se prevede expres contrariul.

Reglementarea anterioară: art. 371 C. com.

Art. 2.175. Acțiunile şi excepțiile referitoare la acte şi operațiunile trecute în cont. (1) Înscrierea unei creanțe în cont curent nu împiedică exercițiul acțiunilor şi excepțiilor referitoare la validitatea actelor sau operațiunilor care au dat loc remiterilor.

(2) Dacă un act sau o operațiune este nulă, anulată, reziliată sau rezolvită, înscrierea remiterilor efectuate în temeiul acestora este stornată.

Art. 2.176. Garanțiile creanțelor înscrise în cont. (1) Garanțiile reale sau personale aferente creanțelor înscrise în cont rămân în ființă şi vor fi exercitate asupra soldului creditor la încheierea contului, în limita creditului garantat.

(2) Dacă o creanță garantată de un fideiusor sau de un coobligat a fost înscrisă în cont, acesta rămâne obligat conform contractului de fideiusiune pentru cuantumul

datoriei garantate, față de curentistul care, la închiderea contului, are un sold creditor.

Art. 2.177. Înscrierea unui titlu de credit. Înscrierea în cont a unui titlu de credit este prezumată făcută sub rezerva încasării, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2.178. Înscrierea unei creanțe sub rezerva încasării. (1) În caz de cesiune de creanță înscrisă în cont, înscrierea este făcută pe riscul cesionarului, dacă din voința părților nu rezultă altfel sau dacă nu este făcută cu rezerva expresă privind încasarea acesteia.

(2) Dacă creanța nu a fost plătită, curentistul cesionar poate fie să restituie creanța cedentului, stornând partida din cont, fie să își valorifice drepturile împotriva debitorului. Curentistul cedent poate storna creanța în tot sau în parte, chiar și după executarea infructuoasă a debitorului, în proporția creanței rămase neacoperită prin executare.

Art. 2.179. Încheierea contului. (1) Încheierea contului curent și lichidarea soldului se fac la scadența prevăzută în contract sau la momentul încetării contractului de cont curent. Părțile pot decide termene intermediare de încheiere a contului, iar în acest caz soldul creditor se înscrie ca prima partidă în noul cont.

(2) Soldul creditor constituie o creanță lichidă și exigibilă la care se va calcula dobânda convențională de la data încheierii contului, dacă nu este trecută într-un cont nou. Dacă soldul nu este trecut într-un cont nou, se va calcula, în lipsă de stipulație contrară, dobânda legală, de la data încheierii contului.

Reglementarea anterioară: art. 372 alin. (1)-(2) C. com.

Art. 2.180. Aprobarea contului. (1) Extrasul sau raportul de cont trimis de un curentist celuilalt se prezumă aprobat, dacă nu este contestat de acesta din urmă în termenul prevăzut în contract sau, în lipsa unui termen, într-un termen rezonabil după practicile dintre părți sau potrivit uzanțelor locului. În lipsa unor astfel de practici sau uzanțe, se va ține seama de natura operațiunilor și situația părților.

(2) Aprobarea contului nu exclude dreptul de a contesta ulterior contul pentru erori de înregistrare sau de calcul, pentru omisiuni sau dublă înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării extrasului sau raportului de cont ori de la încheierea contului, sub sancțiunea decăderii. Contestarea contului se face prin scrisoare recomandată trimisă celeilalte părți în termenul de o lună.

Art. 2.181. Executarea și poprirea. (1) Numai soldul creditor rezultat la încheierea contului curent poate fi supus executării sau popririi pornite contra unuia dintre curentiști.

(2) Creditorii oricăruia dintre curentiști pot solicita instanței să dispună, pe cale de ordonanță președințială, încheierea înainte de termen a contului curent, pentru executarea sau poprirea soldului rezultat în favoarea curentistului debitor.

Reglementarea anterioară: art. 372 alin. (3) C. com.

Art. 2.182. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiune pentru rectificarea erorilor de calcul, făcute cu ocazia stabilirii soldului, a omisiunilor, a înscrierilor

duble şi altora asemenea se va prescrie în termen de un an de la data comunicării extrasului de cont curent.

Art. 2.183. Încetarea contractului de cont curent. (1) Contractul de cont curent încetează de drept la expirarea termenului convenit expres de părţi în cuprinsul contractului sau ulterior, prin convenţie separată încheiată în formă scrisă.

(2) În cazul contractului încheiat pe durată nedeterminată, fiecare parte poate declara încetarea acestuia la încheierea contului, înştiinţând-o pe cealaltă parte cu 15 zile înainte. Dacă părţile nu au convenit altfel, contractul de cont curent pe durată nedeterminată se consideră că are ca termen intermediar de încheiere a contului ultima zi a fiecărei luni.

(3) În caz de incapacitate, insolvenţă sau moarte, oricare dintre curentişti, reprezentantul incapabilului sau moştenitorul poate denunţa contractul înştiinţând cealaltă parte cu 15 zile înainte.

Reglementarea anterioară: art. 373 C. com.

Capitolul XV. Contul bancar curent şi alte contracte bancare

Secţiunea 1. Contul bancar curent

Art. 2.184. Dreptul de a dispune de soldul creditor. În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operaţiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părţi.

Art. 2.185. Compensarea reciprocă a soldurilor. În cazul în care între instituţia de credit şi client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar şi în monede diferite, soldurile active şi pasive se compensează reciproc, afară de cazul în care părţile au convenit altfel.

Art. 2.186. Cotitularii unui cont curent. În cazul în care un cont curent are mai mulţi titulari şi s-a convenit că fiecare dintre aceştia are dreptul să dispună singur efectuarea de operaţiuni în cont, cotitularii sunt consideraţi creditori sau debitori în solidar pentru soldul contului.

Art. 2.187. Contul curent indiviz. (1) În cazul în care titularul contului decedează, până la efectuarea partajului, moştenitorii sunt consideraţi titulari coindivizari ai contului, pentru efectuarea operaţiunilor în cont fiind necesar consimţământul tuturor coindivizarilor.

(2) Creditorul personal al unuia dintre comoştenitori nu poate urmări silit prin poprire soldul creditor al contului indiviz. El poate doar să ceară partajul.

(3) Comoştenitorii sunt ţinuţi divizibil faţă de instituţia de credit pentru soldul debitor al contului, dacă prin lege sau prin convenţie nu se stabileşte altfel.

(4) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile în mod corespunzător și în alte cazuri de indiviziune între titularii contului curent, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 2.188. Denunțarea unilaterală. În cazul în care contractul de cont bancar curent este încheiat pe durată nedeterminată, oricare dintre părți poate să denunțe contractul de cont curent, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă un alt termen, sub sancțiunea de daune-interese.

Art. 2.189. Executarea împuternicirilor primite. (1) Instituția de credit este ținută, potrivit dispozițiilor prevăzute în materia contractului de mandat, pentru executarea împuternicirilor primite de la client.

(2) Dacă împuternicirea primită trebuie executată pe o piață unde nu există sucursale ale instituției de credit, aceasta poate să împuternicească la rândul ei o filială a sa, o instituție de credit corespondentă sau o altă instituție de credit ori o altă entitate agreată de titularul de cont și instituția de credit.

Art. 2.190. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în restituirea soldului creditor rezultat la închiderea contului curent se prescrie în termen de 5 ani de la data închiderii contului curent.

(2) În cazul în care contul curent a fost închis din inițiativa instituției de credit, termenul de prescripție se calculează de la data la care titularul sau, după caz, fiecare cotitular al contului a fost notificat în acest sens prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoștința instituției de credit.

Legea de aplicare:
Art. 144. Efectele contractului de cont bancar curent încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar

Art. 2.191. Depozitul de fonduri. (1) Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândește proprietatea asupra sumelor de bani depuse și este obligată să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe.

(2) În lipsă de stipulație contrară, depunerile și retragerile se efectuează la sediul unității operative a instituției de credit unde a fost constituit depozitul.

(3) Instituția de credit este obligată să asigure, în mod gratuit, informarea clientului cu privire la operațiunile efectuate în conturile sale. În cazul în care clientul nu solicită altfel, această informare se realizează lunar, în condițiile și în modalitățile convenite de părți. Dispozițiile art. 2.180 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 2.192. Depozitul de titluri. (1) Prin constituirea unui depozit de titluri, instituția de credit este împuternicită cu administrarea acestora. În lipsă de dispoziții speciale, prevederile art. 792-857 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Instituția de credit are dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru operațiunile necesare, precum şi la o remunerație, în măsura stabilită prin convenție sau prin uzanțe.

(3) Este considerată nescrisă orice clauză prin care instituția de credit este exonerată de răspundere pentru neexecutarea obligațiilor care îi revin în administrarea titlurilor cu prudență şi diligență.

Secțiunea a 3-a. Facilitatea de credit

Art. 2.193. Noțiune. Facilitatea de credit este contractul prin care o instituție de credit, o instituție financiară nebancară sau orice altă entitate autorizată prin lege specială, denumită *finanțator,* se obligă să țină la dispoziția clientului o sumă de bani pentru o perioadă de timp determinată sau nedeterminată.

Legea de aplicare:
Art. 145. Efectele contractului de facilitate de credit încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil şi care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 2.194. Utilizarea creditului. Dacă părțile nu au stipulat altfel, clientul poate să utilizeze creditul în mai multe tranşe, potrivit uzanțelor, şi poate, prin rambursări succesive, să reînnoiască suma disponibilă.

Art. 2.195. Denunțarea unilaterală. (1) În lipsa unei clauze contrare, finanțatorul nu poate să denunțe contractul înainte de împlinirea termenului decât pentru motive temeinice, dacă acestea privesc beneficiarul facilității de credit.

(2) Denunțarea unilaterală stinge de îndată dreptul clientului de a utiliza creditul, iar finanțatorul trebuie să acorde un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate şi a accesoriilor acestora.

(3) Dacă facilitatea de credit s-a încheiat pe durată nedeterminată, fiecare dintre părți poate să denunțe contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă altfel.

Secțiunea a 4-a. Închirierea casetelor de valori

Art. 2.196. Obligația prestatorului. În executarea contractului de închiriere a casetei de valori, instituția de credit sau o altă entitate care prestează în condițiile legii astfel de servicii, denumită *prestator,* răspunde față de client pentru asigurarea unei încăperi adecvate şi sigure, precum şi pentru integritatea casetei.

Art. 2.197. Deschiderea casetei de valori. (1) În cazul în care caseta este închiriată mai multor persoane, oricare dintre acestea poate cere deschiderea casetei, dacă nu s-a stipulat altfel prin contract.

(2) În caz de deces al clientului sau al unuia dintre clienții care foloseau aceeaşi casetă, prestatorul, odată ce a fost înştiințat, nu poate să consimtă la deschiderea casetei decât cu acordul tuturor celor îndreptățiți sau, în lipsă, în condițiile stabilite de instanța de judecată.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul încetării sau reorganizării persoanei juridice. În acest caz poate solicita deschiderea casetei de valori administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar.

Art. 2.198. Deschiderea forțată a casetei de valori. (1) La împlinirea termenului prevăzut în contract, după expirarea unei perioade de 3 luni de la notificarea adresată clientului, prestatorul poate cere instanței de judecată, pe cale de ordonanță președințială, autorizarea de a deschide caseta de valori. Notificarea clientului se poate face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoștința instituției de credit.

(2) Deschiderea casetei de valori se face în prezența unui notar public și, după caz, cu respectarea măsurilor de prudență stabilite de instanță.

(3) Instanța de judecată poate, de asemenea, să dispună măsuri de conservare a obiectelor descoperite, precum și vânzarea acestora în măsura necesară acoperirii chiriei și cheltuielilor efectuate de prestator, precum și, dacă este cazul, a prejudiciului cauzat acestuia.

Capitolul XVI. Contractul de asigurare

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 2.199. Noțiune. (1) Prin contractul de asigurare, contractantul asigurării sau asiguratul se obligă să plătească o primă asigurătorului, iar acesta din urmă se obligă ca, în cazul producerii riscului asigurat, să plătească o indemnizație, după caz, asiguratului, beneficiarului asigurării sau terțului păgubit.

(2) Contractantul asigurării este persoana care încheie contractul pentru asigurarea unui risc privind o altă persoană ori pentru bunuri sau activități ale acesteia și se obligă față de asigurător să plătească prima de asigurare.

Reglementarea anterioară: art. 9 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.200. Forma și dovada. (1) Pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie să fie încheiat în scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci când există un început de dovadă scrisă. Dacă documentele de asigurare au dispărut prin forță majoră sau caz fortuit și nu există posibilitatea obținerii unui duplicat, existența și conținutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

(2) Încheierea contractului de asigurare se constată prin polița de asigurare sau certificatul de asigurare emis și semnat de asigurător ori prin nota de acoperire emisă și semnată de brokerul de asigurare.

(3) Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate și certificate prin mijloace electronice.

Legea de aplicare:
Art. 146. Contractul de asigurare este supus legii în vigoare la data încheierii poliței de asigurare, a certificatului de asigurare ori a notei de acoperire, după caz.

Reglementarea anterioară: art. 10 alin. (1), art. 11 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.201. Polița de asigurare. (1) Polița de asigurare trebuie să indice cel puțin:

a) numele sau denumirea, domiciliul ori sediul părților contractante, precum și numele beneficiarului asigurării, dacă acesta nu este parte la contract;

b) obiectul asigurării;

c) riscurile ce se asigură;

d) momentul începerii și cel al încetării răspunderii asigurătorului;

e) primele de asigurare;

f) sumele asigurate.

(2) Alte elemente pe care trebuie să le cuprindă polița de asigurare se stabilesc prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară: art. 10 alin. (2)-(4) din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.202. Categoriile de polițe de asigurare. Polița de asigurare poate fi, după caz, nominativă, la ordin sau la purtător.

Reglementarea anterioară: art. 12 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.203. Informațiile privind riscul. (1) Persoana care contractează asigurarea este obligată să răspundă în scris la întrebările formulate de asigurător, precum și să declare, la data încheierii contractului, orice informații sau împrejurări pe care le cunoaște și care, de asemenea, sunt esențiale pentru evaluarea riscului.

(2) Dacă împrejurările esențiale privind riscul se modifică în cursul executării contractului, asiguratul este obligat să comunice în scris asigurătorului modificarea survenită. Aceeași obligație îi revine și contractantului asigurării care a luat cunoștință de modificarea survenită.

Reglementarea anterioară: art. 13 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.204. Declarațiile inexacte sau reticența privind riscul. (1) În afară de cauzele generale de nulitate, contractul de asigurare este nul în caz de declarație inexactă sau de reticență făcută cu rea-credință de către asigurat ori contractantul asigurării cu privire la împrejurări care, dacă ar fi fost cunoscute de către asigurător, l-ar fi determinat pe acesta să nu își dea consimțământul ori să nu îl dea în aceleași condiții, chiar dacă declarația sau reticența nu a avut influență asupra producerii riscului asigurat. Primele plătite rămân dobândite asigurătorului, care, de asemenea, poate cere și plata primelor cuvenite până la momentul la care a luat cunoștință de cauza de nulitate.

(2) Declarația inexactă sau reticența din partea asiguratului ori a contractantului asigurării a cărui rea-credință nu a putut fi stabilită nu atrage nulitatea asigurării. În cazul în care constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc anterior producerii riscului asigurat, asigurătorul are dreptul fie de a menține contractul solicitând majorarea primei, fie de a rezilia contractul la împlinirea unui termen de 10 zile calculate de la notificarea primită de asigurat, restituindu-i acestuia din

urmă partea din primele plătite aferentă perioadei în cadrul căreia asigurarea nu mai funcționează. Atunci când constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc ulterior producerii riscului asigurat, indemnizația se reduce în raport cu proporția dintre nivelul primelor plătite şi nivelul primelor ce ar fi trebuit să fie plătite.

Art. 2.205. Lipsa riscului asigurat. (1) Contractul de asigurare se desființează de drept în cazul în care, înainte ca obligația asigurătorului să înceapă a produce efecte, riscul asigurat s-a produs ori producerea acestuia a devenit imposibilă, precum şi dacă, după ce obligația menționată a început să producă efecte, intervenirea riscului asigurat a devenit imposibilă. Atunci când asiguratul sau contractantul asigurării a plătit, fie şi parțial, prima de asigurare, acesta este îndreptățit să o recupereze proporțional cu perioada neexpirată a contractului de asigurare.

(2) Diferența dintre prima plătită şi cea calculată conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurării numai în cazurile în care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării.

Reglementarea anterioară: art. 14 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.206. Plata primelor de asigurare. (1) Asiguratul este obligat să plătească primele de asigurare la termenele stabilite în contract.

(2) Părțile pot conveni ca plata primelor de asigurare să se facă integral ori în rate. Dacă nu s-a convenit altfel, plata se face la sediul asigurătorului sau al împuterniciților acestuia.

(3) Dovada plății primelor de asigurare revine asiguratului.

(4) Dacă nu s-a convenit altfel, asigurătorul poate rezilia contractul în cazul în care sumele datorate de asigurat, cu titlu de primă, nu sunt plătite la scadență.

(5) Asigurătorul este obligat să îl informeze pe asigurat în privința consecințelor neplății primelor la termenul de plată pentru cazul prevăzut la alin. (4) şi să prevadă aceste consecințe în contractul de asigurare.

(6) Asigurătorul are dreptul de a compensa primele ce i se datorează până la sfârşitul anului de asigurare, în temeiul oricărui contract, cu orice indemnizație cuvenită asiguratului sau beneficiarului.

Reglementarea anterioară: art. 15-18 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.207. Comunicarea producerii riscului asigurat. (1) Asiguratul este obligat să comunice asigurătorului producerea riscului asigurat, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

(2) În caz de neîndeplinire a obligației prevăzute la alin. (1), asigurătorul are dreptul să refuze plata indemnizației, dacă din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat şi întinderea pagubei.

(3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face şi către brokerul de asigurare care, în acest caz, are obligația de a face la rândul său comunicarea către asigurător, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară: art. 19 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.208. Plata indemnizației de asigurare. (1) În cazul producerii riscului asigurat, asigurătorul trebuie să plătească indemnizația de asigurare în condițiile prevăzute în contract. Atunci când există neînțelegere asupra cuantumului indemnizației de asigurare, partea necontestată din aceasta se va plăti de asigurător anterior soluționării neînțelegerii prin bună învoială sau de către instanța judecătorească.

(2) În cazurile stabilite prin contractul de asigurare, în asigurările de bunuri şi de răspundere civilă, asigurătorul nu datorează indemnizație dacă riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat, de beneficiarul asigurării ori de un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucrează în această calitate.

(3) În cazul în care părțile convin, dispozițiile alin. (2) se aplică şi atunci când riscul asigurat a fost produs de către:

a) persoanele fizice majore care, în mod statornic, locuiesc şi gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul asigurării;

b) prepuşii asiguratului sau ai beneficiarului asigurării.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.209. Denunțarea unilaterală a contractului. Denunțarea contractului de asigurare de către una dintre părți se poate efectua numai cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 20 de zile calculate de la data primirii notificării de către cealaltă parte.

Reglementarea anterioară: art. 20^1 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.210. Subrogarea asigurătorului. (1) În limitele indemnizației plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării împotriva celor răspunzători de producerea pagubei, cu excepția asigurărilor de persoane.

(2) Asiguratul răspunde pentru prejudiciile aduse asigurătorului prin acte care ar împiedica realizarea dreptului prevăzut la alin. (1).

(3) Asigurătorul poate renunța, în tot sau în parte, la exercitarea dreptului conferit de alin. (1).

Reglementarea anterioară: art. 22 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.211. Opozabilitatea contractului. Asigurătorul poate opune titularului sau deținătorului documentului de asigurare ori terțului sau beneficiarului asigurării care invocă drepturi ce decurg din acest document toate apărările întemeiate pe contractul încheiat inițial.

Reglementarea anterioară: art. 23 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.212. Cesiunea asigurării. (1) Asigurătorul poate cesiona contractul de asigurare numai cu acordul scris al asiguratului.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile cesiunilor de portofolii între asigurători, în condițiile reglementărilor speciale.

Art. 2.213. Domeniul de aplicare. Asigurările obligatorii se reglementează prin legi speciale.

Secțiunea a 2-a. Asigurarea de bunuri

Art. 2.214. Noțiune. În cazul asigurării de bunuri, asigurătorul se obligă ca, la producerea riscului asigurat, să plătească o despăgubire asiguratului, beneficiarului asigurării sau altor persoane îndreptățite.

Reglementarea anterioară: art. 24 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.215. Interesul asigurării. Asiguratul trebuie să aibă un interes cu privire la bunul asigurat.

Reglementarea anterioară: art. 25 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.216. Prevenirea producerii riscului asigurat. (1) Asiguratul este obligat să întrețină bunul asigurat în condiții corespunzătoare, în scopul prevenirii producerii riscului asigurat.

(2) Asigurătorul are dreptul să verifice modul în care bunul asigurat este întreținut, în condițiile stabilite prin contract.

(3) În cazurile prevăzute în contract, la producerea riscului, asiguratul este obligat să ia pe seama asigurătorului şi în cadrul sumei asigurate, potrivit cu împrejurările, măsuri pentru limitarea pagubelor.

Reglementarea anterioară: art. 26 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.217. Despăgubirea. (1) Despăgubirea se stabileşte în funcție de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. Ea nu poate depăşi valoarea bunului din acel moment, cuantumul pagubei şi nici suma asigurată.

(2) Părțile pot stipula o clauză conform căreia asiguratul rămâne propriul său asigurător pentru o franşiză, în privința căreia asigurătorul nu este obligat să plătească despăgubire.

Reglementarea anterioară: art. 27 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.218. Asigurarea parțială. În cazul în care contractul de asigurare s-a încheiat pentru o sumă asigurată care este inferioară valorii bunului şi dacă părțile nu au stipulat altfel, despăgubirea cuvenită se reduce corespunzător raportului dintre suma prevăzută în contract şi valoarea bunului.

Reglementarea anterioară: art. 28 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.219. Asigurarea multiplă. (1) Asiguratul trebuie să declare existența tuturor asigurărilor referitoare la acelaşi bun, această obligație revenindu-i atât la data încheierii contractelor de asigurare, cât şi pe parcursul executării acestora.

(2) Atunci când există mai multe asigurări încheiate pentru acelaşi bun, fiecare asigurător este obligat la plată proporțional cu suma asigurată şi până la concurența acesteia, fără ca asiguratul să poată încasa o despăgubire mai mare decât prejudiciul efectiv, consecință directă a riscului.

Reglementarea anterioară: art. 29 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.220. Înstrăinarea bunului asigurat. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, înstrăinarea bunului asigurat nu determină încetarea contractului de asigurare, care va produce efecte între asigurător şi dobânditor.

(2) Asiguratul care nu comunică asigurătorului înstrăinarea survenită şi dobânditorului existența contractului de asigurare rămâne obligat să plătească primele care devin scadente ulterior datei înstrăinării.

Reglementarea anterioară: art. 30 din Legea nr. 136/1995.

Secțiunea a 3-a. Asigurările de credite şi garanții şi asigurările de pierderi financiare

Art. 2.221. Asigurările de credite şi garanții. (1) Asigurările de credite şi garanții pot avea ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generală, de credit de export, de vânzare cu plata prețului în rate, de credit ipotecar, de credit agricol, de garanții directe sau indirecte, precum şi altele asemenea, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

(2) Dacă s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directă de credite şi garanții să se acopere riscul ca un debitor al asiguratului să nu plătească un credit care i s-a acordat, asigurătorul nu poate condiționa plata indemnizației de asigurare de declanşarea de către asigurat împotriva acelui debitor a procedurilor de reparare a prejudiciului, inclusiv prin executare silită.

Reglementarea anterioară: art. 44^1 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.222. Asigurările de pierderi financiare. Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizația pentru asigurarea împotriva riscului de pierderi financiare trebuie să acopere paguba efectivă şi beneficiul nerealizat, incluzându-se şi cheltuielile generale, precum şi cele decurgând direct sau indirect din producerea riscului asigurat.

Reglementarea anterioară: art. 44^2 din Legea nr. 136/1995.

Secțiunea a 4-a. Asigurarea de răspundere civilă

Art. 2.223. Noțiune. (1) În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii față de terțele persoane prejudiciate şi pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil.

(2) Prin contractul de asigurare părțile pot conveni să cuprindă în asigurare şi răspunderea civilă a altor persoane decât contractantul asigurării.

Reglementarea anterioară: art. 41 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.224. Drepturile terților persoane păgubite. (1) Drepturile terților persoane păgubite se exercită împotriva celor răspunzători de producerea pagubei.

(2) Asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligațiilor ce îi revin acestuia din contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară: art. 42 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.225. Stabilirea despăgubirii. Dacă nu se prevede altfel prin lege, despăgubirea se stabileşte prin convenție încheiată între asigurat, terța persoană prejudiciată şi asigurător sau, în caz de neînțelegere, prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară: art. 43 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.226. Plata despăgubirii. (1) Asigurătorul plăteşte despăgubirea direct terței persoane prejudiciate, în măsura în care aceasta nu a fost despăgubită de către asigurat.

(2) Creditorii asiguratului nu pot urmări despăgubirea prevăzută la alin. (1).

(3) Despăgubirea se plăteşte asiguratului numai în cazul în care acesta dovedeşte că a despăgubit-o pe terța persoană prejudiciată.

Reglementarea anterioară: art. 44 din Legea nr. 136/1995.

Secțiunea a 5-a. Asigurarea de persoane

Art. 2.227. Noțiune. Prin contractul de asigurare de persoane, asigurătorul se obligă să plătească indemnizația de asigurare în caz de deces, de ajungere la o anumită vârstă, de invaliditate permanentă totală sau parțială ori în alte asemenea cazuri, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară: art. 31 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.228. Riscul privind o altă persoană. Asigurarea în vederea unui risc privind o altă persoană decât aceea care a încheiat contractul de asigurare este valabilă numai dacă a fost consimțită în scris de acea persoană.

Reglementarea anterioară: art. 31 alin. (3) din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.229. Renunțarea la contract. (1) Asiguratul care a încheiat un contract de asigurare de viață individual poate să renunțe la contract fără preaviz în termen de cel mult 20 de zile de la data semnării contractului de către asigurător. Renunțarea produce efect retroactiv.

(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile contractelor care au o durată de 6 luni sau mai mică.

Reglementarea anterioară: art. 31 alin. (4) din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.230. Beneficiarul indemnizației. Indemnizația de asigurare se plăteşte asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. În cazul decesului asiguratului, dacă nu a fost desemnat un beneficiar, indemnizația de asigurare intră în masa succesorală, revenind moştenitorilor asiguratului.

Reglementarea anterioară: art. 32 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.231. Desemnarea beneficiarului. (1) Desemnarea beneficiarului se poate face fie la încheierea contractului de asigurare, fie în cursul executării acestuia, prin declarația scrisă comunicată asigurătorului de către asigurat sau, cu acordul asiguratului, de către contractantul asigurării ori prin testamentul întocmit de asigurat.

(2) Înlocuirea sau revocarea beneficiarului asigurării se poate face oricând în cursul executării contractului, în modurile prevăzute la alin. (1).

Reglementarea anterioară: art. 33 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.232. Pluralitatea de beneficiari. Atunci când sunt mai mulți beneficiari desemnați, indemnizația de asigurare se împarte în mod egal între aceştia, dacă nu s-a stipulat altfel.

Reglementarea anterioară: art. 34 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.233. Producerea cu intenție a riscului asigurat. (1) Asigurătorul nu datorează indemnizația de asigurare dacă:

a) riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare;

b) riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat.

(2) Atunci când un beneficiar al asigurării a produs intenționat riscul asigurat, indemnizația de asigurare se plăteşte celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, asiguratului.

(3) În cazul în care riscul asigurat constă în decesul asiguratului, iar un beneficiar al asigurării l-a produs intenționat, indemnizația de asigurare se plăteşte celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, moştenitorilor asiguratului.

Reglementarea anterioară: art. 35 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.234. Rezerva de prime. (1) În asigurările la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate să înceteze plata primelor cu dreptul de a menține contractul la o sumă asigurată redusă sau de a-l denunța, solicitând restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare.

(2) Orice altă plată, indiferent de forma sub care este făcută de asigurător, diferită de indemnizația de asigurare sau de suma reprezentând restituirea rezervei în condițiile alin. (1), nu poate fi efectuată mai devreme de 6 luni de la data încheierii contractului de asigurare.

Reglementarea anterioară: art. 36 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.235. Repunerea în vigoare a asigurării. Asiguratul sau contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, poate să ceară repunerea în vigoare a asigurării la care se constituie rezerva tehnică, în cazurile prevăzute în contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară: art. 37 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.236. Dreptul la indemnizație. (1) Indemnizația de asigurare este datorată independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurările sociale, de repararea prejudiciului de cei răspunzători de producerea sa, precum şi de sumele primite de la alți asigurători în temeiul altor contracte de asigurare.

(2) Creditorii asiguratului nu au dreptul să urmărească indemnizația de asigurare cuvenită beneficiarilor asigurării sau moştenitorilor asiguratului, după caz.

Reglementarea anterioară: art. 38 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.237. Prescripția. Drepturile asiguraților asupra sumelor rezultând din rezervele tehnice care se constituie la asigurările de viață pentru obligații de plată scadente în viitor nu sunt supuse prescripției.

Reglementarea anterioară: art. 40 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.238. Obligația de informare. Asigurătorii şi împuterniciții lor au obligația de a pune la dispoziția asiguraților sau contractanților asigurării informații în legătură cu contractele de asigurare atât înaintea încheierii, cât şi pe durata executării acestora. Aceste informații trebuie să fie prezentate în scris, în limba română, să fie redactate într-o formă clară şi să cuprindă cel puțin următoarele elemente:

a) clauzele opționale sau suplimentare şi beneficiile rezultate din valorificarea rezervelor tehnice;

b) momentul începerii şi cel al încetării contractului, inclusiv modalitățile de încetare a acestuia;

c) modalitățile şi termenele de plată a primelor de asigurare;

d) elementele de calcul al indemnizațiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de răscumpărare, a sumelor asigurate reduse, precum şi a nivelului până la care acestea sunt garantate;

e) modalitatea de plată a indemnizațiilor de asigurare;

f) legea aplicabilă contractului de asigurare;

g) alte elemente stabilite prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competență intră, potrivit legii, supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară: art. 40[1] din Legea nr. 136/1995.

Secțiunea a 6-a. Coasigurarea, reasigurarea şi retrocesiunea

Art. 2.239. Coasigurarea. (1) Coasigurarea este operațiunea prin care 2 sau mai mulți asigurători acoperă acelaşi risc, fiecare asumându-şi o cotă-parte din acesta.

(2) Fiecare coasigurător răspunde față de asigurat numai în limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Reglementarea anterioară: art. 45[1] din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.240. Reasigurarea. (1) Reasigurarea este operațiunea de asigurare a unui asigurător, în calitate de reasigurat, de către un alt asigurător, în calitate de reasigurător.

(2) Prin reasigurare:

a) reasigurătorul primeşte prime de reasigurare, în schimbul cărora contribuie, potrivit obligaţiilor preluate, la suportarea indemnizaţiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării;

b) reasiguratul cedează prime de reasigurare, în schimbul cărora reasigurătorul contribuie, potrivit obligaţiilor preluate, la suportarea indemnizaţiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării.

(3) Reasigurarea nu stinge obligaţiile asigurătorului şi nu stabileşte niciun raport juridic între asigurat şi reasigurător.

Reglementarea anterioară: art. 46-47 din Legea nr. 136/1995.

Art. 2.241. Retrocesiunea. Prin operaţiunea de retrocesiune reasigurătorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat.

Reglementarea anterioară: art. 46 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 136/1995.

Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră

Art. 2.242. Noţiune. (1) Prin contractul de rentă viageră o parte, numită debirentier, se obligă să efectueze în folosul unei anumite persoane, numită credirentier, prestaţii periodice, constând în sume de bani sau alte bunuri fungibile.

(2) Renta viageră se constituie pe durata vieţii credirentierului dacă părţile nu au stipulat constituirea acesteia pe durata vieţii debirentierului sau a unei terţe persoane determinate.

Art. 2.243. Modurile de constituire. (1) Renta viageră poate fi constituită cu titlu oneros, în schimbul unui capital de orice natură, sau cu titlu gratuit şi este supusă, sub rezerva dispoziţiilor capitolului de faţă, regulilor proprii ale actului juridic de constituire.

(2) Atunci când renta viageră este stipulată în favoarea unui terţ, chiar dacă acesta o primeşte cu titlu gratuit, contractul nu este supus formei prevăzute pentru donaţie.

Reglementarea anterioară: art. 1639-1640 şi art. 1642 C. civ. 1864.

Art. 2.244. Constituirea pe durata vieţii mai multor persoane. Renta viageră poate fi constituită pe durata vieţii mai multor persoane, urmând ca, în acest caz, în lipsă de stipulaţie contrară, obligaţia de plată a rentei să înceteze la data la care decedează ultima dintre aceste persoane.

Reglementarea anterioară: art. 1643 C. civ. 1864.

Art. 2.245. Constituirea în favoarea mai multor persoane. Dacă nu s-a convenit altfel, obligaţia de plată a rentei viagere este indivizibilă în privinţa credirentierilor.

Art. 2.246. Constituirea pe durata vieții unui terț deja decedat. Este lovit de nulitate absolută contractul care stipulează o rentă constituită pe durata vieții unui terț care era decedat în ziua încheierii contractului.

Reglementarea anterioară: art. 1644 C. civ. 1864.

Art. 2.247. Constituirea pe durata vieții unei persoane afectate de o boală letală. Nu produce, de asemenea, niciun efect contractul prin care s-a constituit cu titlu oneros o rentă pe durata vieții unei persoane care, la data încheierii contractului, suferea de o boală din cauza căreia a murit în interval de cel mult 30 de zile de la această dată.

Reglementarea anterioară: art. 1645 C. civ. 1864.

Art. 2.248. Plata ratelor de rentă. (1) În lipsă de stipulație contrară, ratele de rentă se plătesc trimestrial în avans și indexate în funcție de rata inflației.

(2) Atunci când credirentierul decedează înainte de expirarea perioadei pentru care renta s-a plătit în avans, debirentierul nu poate cere restituirea sumei plătite aferente perioadei în care creditorul nu a mai fost în viață.

Reglementarea anterioară: art. 1649 C. civ. 1864.

Art. 2.249. Garanția legală. (1) Pentru garantarea obligației de plată a rentei constituite cu titlu oneros, prevederile art. 1.723 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), în vederea înscrierii ipotecii legale nu este necesară declararea valorii creanței garantate.

Art. 2.250. Executarea silită a ratelor. (1) În caz de neîndeplinire a obligației de plată a ratelor scadente, credirentierul poate cere sechestrul și vânzarea bunurilor debirentierului, până la concurența unei sume suficiente spre a asigura plata rentei pentru viitor.

(2) Această sumă se stabilește, în condițiile legii, pe baza unei expertize întocmite în conformitate cu metodologia de calcul aplicabilă în cazul asigurărilor de viață, ținându-se seama, printre altele, de ratele deja încasate de credirentier, de vârsta și de starea acestuia. Cheltuielile expertizei sunt suportate de debirentier.

(3) După ce a fost obținută în urma vânzării bunurilor debirentierului, suma se consemnează la o instituție de credit și va fi plătită credirentierului cu respectarea cuantumului și scadențelor convenite prin contractul de rentă viageră.

(4) Dacă debirentierul intră în lichidare, credirentierul își poate realiza dreptul la rentă înscriind în tabloul creditorilor o creanță al cărei cuantum se determină potrivit alin. (2).

Legea de aplicare:

Art. 147. Dispozițiile art. 2.250 din Codul civil se aplică și contractelor de rentă viageră încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul neîndeplinirii obligației de plată a ratelor de rentă scadente după această dată.

Reglementarea anterioară: art. 1647 C. civ. 1864.

Art. 2.251. Rezoluțiunea contractului la cererea credirentierului. (1) Creditorul unei rente viagere constituite cu titlu oneros poate cere rezoluțiunea contractului dacă debirentierul nu depune garanția promisă în vederea executării obligației sale ori o diminuează.

(2) Credirentierul are dreptul la rezoluțiune pentru neexecutarea fără justificare a obligației de plată a rentei de către debirentier.

(3) În lipsa unei stipulații contrare, rezoluțiunea nu conferă debirentierului dreptul de a obține restituirea ratelor de rentă deja plătite.

Reglementarea anterioară: art. 1646-1647 C. civ. 1864.

Art. 2.252. Irevocabilitatea contractului. (1) Debirentierul nu se poate libera de plata rentei oferind restituirea capitalului şi renunțând la restituirea ratelor plătite.

(2) Debirentierul este ținut la plata rentei până la decesul persoanei pe durata vieții căreia a fost constituită renta, oricât de împovărătoare ar putea deveni prestarea acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 148. Dispozițiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privința împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieții persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Reglementarea anterioară: art. 1648 C. civ. 1864.

Art. 2.253. Insesizabilitatea rentei. Numai renta viageră cu titlu gratuit poate fi declarată insesizabilă prin contract. Chiar şi în acest caz, stipulația nu îşi produce efectele decât în limita valorii rentei care este necesară credirentierului pentru asigurarea întreținerii. Dispozițiile art. 2.257 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 1650 C. civ. 1864.

Capitolul XVIII. Contractul de întreținere

Art. 2.254. Noțiune. (1) Prin contractul de întreținere o parte se obligă să efectueze în folosul celeilalte părți sau al unui anumit terț prestațiile necesare întreținerii şi îngrijirii pentru o anumită durată.

(2) Dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreținerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia, atunci întreținerea se datorează pentru toată durata vieții creditorului întreținerii.

Art. 2.255. Forma contractului. Contractul de întreținere se încheie în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute.

Art. 2.256. Aplicarea regulilor de la renta viageră. (1) Dispozițiile art. 2.243-2.247, art. 2.249, art. 2.251 alin. (1) şi art. 2.252 se aplică în mod corespunzător şi contractului de întreținere.

(2) În lipsa unei stipulații contrare, obligația de întreținere este indivizibilă atât în privința creditorilor, cât şi în privința debitorilor.

Art. 2.257. Întinderea obligației de întreținere. (1) Debitorul întreținerii datorează creditorului prestații stabilite în mod echitabil ținându-se seama de valoarea capitalului și de condiția socială anterioară a creditorului.

(2) Debitorul este obligat în special să asigure creditorului hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, menaj, precum și folosința unei locuințe corespunzătoare. Întreținerea cuprinde, de asemenea, îngrijirile și cheltuielile necesare în caz de boală.

(3) În cazul în care întreținerea are caracter viager sau atunci când creditorul decedează în cursul duratei contractului, debitorul are obligația să îl înmormânteze.

(4) Întreținerea continuă a fi datorată în aceeași măsură chiar dacă, în cursul executării contractului, bunul care a constituit capitalul a pierit total sau parțial ori și-a diminuat valoarea, dintr-o cauză pentru care creditorul întreținerii nu este ținut să răspundă.

(5) Clauza prin care creditorul întreținerii se obligă la prestarea unor servicii este considerată nescrisă.

Art. 2.258. Caracterul incesibil și insesizabil al întreținerii. Drepturile creditorului întreținerii nu pot fi cedate sau supuse urmăririi.

Art. 2.259. Protecția creditorilor părților. Caracterul personal al contractului de întreținere nu poate fi invocat de părți pentru a se opune acțiunii în revocarea contractului sau acțiunii oblice introduse pentru executarea sa.

Art. 2.260. Cazul special de revocare. (1) Contractul de întreținere este revocabil în folosul persoanelor cărora creditorul întreținerii le datorează alimente în temeiul legii dacă, prin efectul contractului, el s-a lipsit de mijloacele necesare îndeplinirii obligației de a asigura alimentele.

(2) Revocarea poate fi cerută chiar dacă nu există fraudă din partea debitorului întreținerii și indiferent de momentul încheierii contractului de întreținere.

(3) În loc să dispună revocarea contractului, instanța de judecată poate, chiar și din oficiu, însă numai cu acordul debitorului întreținerii, să îl oblige pe acesta să asigure alimente persoanelor față de care creditorul are o astfel de obligație legală, fără ca în acest mod să fie diminuate prestațiile datorate creditorului întreținerii.

Art. 2.261. Înlocuirea întreținerii prin rentă. (1) Dacă prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din motive obiective sau dacă debitorul întreținerii decedează și nu intervine o înțelegere între părți, instanța judecătorească poate să înlocuiască, la cererea oricăreia dintre părți, fie și numai temporar, întreținerea în natură cu o sumă de bani corespunzătoare.

(2) Atunci când prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din culpa uneia dintre părți, instanța va majora sau, după caz, diminua cuantumul sumei de bani care înlocuiește prestația de întreținere.

Art. 2.262. Regulile aplicabile în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă. (1) În toate cazurile în care întreținerea a fost înlocuită potrivit prevederilor art. 2.261 devin aplicabile dispozițiile care reglementează contractul de rentă viageră.

(2) Cu toate acestea, dacă prin contractul de întreținere nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei rămâne indivizibilă între debitori.

Art. 2.263. Încetarea contractului de întreținere. (1) Contractul de întreținere încheiat pe durată determinată încetează la expirarea acestei durate, cu excepția cazului în care creditorul întreținerii decedează mai devreme.

(2) Atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri, cel interesat poate cere rezoluțiunea.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), precum şi atunci când se întemeiază pe neexecutarea fără justificare a obligației de întreținere, rezoluțiunea nu poate fi pronunțată decât de instanță, dispozițiile art. 1.552 nefiind aplicabile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(4) Dacă rezoluțiunea a fost cerută pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), oferta de întreținere făcută de debitorul pârât după introducerea acțiunii nu poate împiedica rezoluțiunea contractului.

(5) În cazul în care rezoluțiunea se pronunță pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), debitorul în culpă nu poate obține restituirea prestațiilor de întreținere deja executate.

(6) Dreptul la acțiunea în rezoluțiune se transmite moştenitorilor.

(7) Rezoluțiunea contractului de întreținere nu se poate cere pentru motivele prevăzute la art. 2.261 alin. (1).

Capitolul XIX. Jocul şi pariul

Art. 2.264. Lipsa dreptului la acțiune. (1) Pentru plata unei datorii născute dintr-un contract de joc sau de pariu nu există drept la acțiune.

(2) Cel care pierde nu poate să ceară restituirea plății făcute de bunăvoie. Cu toate acestea, se poate cere restituirea în caz de fraudă sau dacă acela care a plătit era lipsit de capacitate de exercițiu ori avea capacitate de exercițiu restrânsă.

(3) Datoriile născute din contractul de joc sau de pariu nu pot constitui obiect de tranzacție, recunoaştere de datorie, compensație, novație, remitere de datorie cu sarcină ori alte asemenea acte juridice.

Reglementarea anterioară: art. 1636 C. civ. 1864.

Art. 2.265. Competițiile sportive. (1) Dispozițiile art. 2.264 nu se aplică pariurilor făcute între persoanele care iau ele însele parte la curse, la jocuri de îndemânare sau la orice fel de jocuri sportive.

(2) Cu toate acestea, dacă suma pariului este excesivă, instanța poate să respingă acțiunea sau, după caz, să reducă suma.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), intermediarii legal autorizați să adune mize de la persoane care nu iau parte la joc nu pot invoca dispozițiile art. 2.264 alin. (1) şi (3).

Reglementarea anterioară: art. 1637-1638 C. civ. 1864.

Art. 2.266. Jocurile şi pariurile autorizate. Jocurile şi pariurile dau loc la acțiune în justiție numai când au fost permise de autoritatea competentă.

Capitolul XX. Tranzacția

Art. 2.267. Noțiune. (1) Tranzacția este contractul prin care părțile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesii sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă.

(2) Prin tranzacție se pot naşte, modifica sau stinge raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre părți.

Reglementarea anterioară: art. 1704 C. civ. 1864.

Art. 2.268. Domeniul de aplicare. (1) Nu se poate tranzacționa asupra capacității sau stării civile a persoanelor şi nici cu privire la drepturi de care părțile nu pot să dispună potrivit legii.

(2) Se poate însă tranzacționa asupra acțiunii civile derivând din săvârşirea unei infracțiuni.

Reglementarea anterioară: art. 1707 C. civ. 1864.

Art. 2.269. Indivizibilitatea tranzacției. Tranzacția este indivizibilă în ceea ce priveşte obiectul său. În lipsa unei stipulații contrare, ea nu poate fi desființată în parte.

Art. 2.270. Întinderea tranzacției. (1) Tranzacția se mărgineşte numai la obiectul ei; renunțarea făcută la toate drepturile, acțiunile şi pretențiile nu se întinde decât asupra cauzei cu privire la care s-a făcut tranzacția.

(2) Tranzacția nu priveşte decât cauza cu privire la care a fost încheiată, fie că părțile şi-au manifestat intenția prin expresii generale sau speciale, fie că intenția lor rezultă în mod necesar din ceea ce s-a prevăzut în cuprinsul tranzacției.

Reglementarea anterioară: art. 1709-1710 C. civ. 1864.

Art. 2.271. Capacitatea de exercițiu. Pentru a tranzacționa, părțile trebuie să aibă deplina capacitate de a dispune de drepturile care formează obiectul contractului. Cei care nu au această capacitate pot tranzacționa numai în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 1706 C. civ. 1864.

Art. 2.272. Condițiile de formă. Pentru a putea fi dovedită, tranzacția trebuie să fie încheiată în scris.

Reglementarea anterioară: art. 1705 C. civ. 1864.

Art. 2.273. Cauzele de nulitate. (1) Tranzacția poate fi afectată de aceleaşi cauze de nulitate ca orice alt contract.

(2) Cu toate acestea, ea nu poate fi anulată pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților şi nici pentru leziune.

Reglementarea anterioară: art. 1712 C. civ. 1864.

Art. 2.274. Tranzacția asupra unui act nul. (1) Este nulă tranzacția încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută, în afară de cazul în care părțile au tranzacționat expres asupra nulității.

(2) În cazul în care tranzacția s-a încheiat pentru executarea unui act anulabil, anularea tranzacției poate fi cerută doar de partea care la data încheierii tranzacției nu cunoştea cauza de anulabilitate.

Reglementarea anterioară: art. 1713 C. civ. 1864.

Art. 2.275. Înscrisurile false. Este, de asemenea, nulă tranzacția încheiată pe baza unor înscrisuri dovedite ulterior ca fiind false.

Reglementarea anterioară: art. 1714 C. civ. 1864.

Art. 2.276. Înscrisurile necunoscute. (1) Descoperirea ulterioară de înscrisuri necunoscute părților şi care ar fi putut influența conținutul tranzacției nu reprezintă o cauză de nulitate a acesteia, cu excepția cazului în care înscrisurile au fost ascunse de către una dintre părți sau, cu ştiința ei, de către un terț.

(2) Tranzacția este nulă dacă din înscrisurile descoperite rezultă că părțile sau numai una dintre ele nu aveau niciun drept asupra căruia să poată tranzacționa.

Reglementarea anterioară: art. 1716 C. civ. 1864.

Art. 2.277. Tranzacția asupra unui proces terminat. Tranzacția asupra unui proces este anulabilă la cererea părții care nu a cunoscut că litigiul fusese soluționat printr-o hotărâre judecătorească intrată în puterea lucrului judecat.

Reglementarea anterioară: art. 1715 C. civ. 1864.

Art. 2.278. Tranzacția constatată prin hotărâre judecătorească. (1) Tranzacția care, punând capăt unui proces început, este constatată printr-o hotărâre judecătorească poate fi desființată prin acțiune în nulitate sau acțiune în rezoluțiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacată cu acțiune revocatorie sau cu acțiunea în declararea simulației.

(2) Hotărârea prin care s-a desființat tranzacția în cazurile prevăzute la alin. (1) face ca hotărârea judecătorească prin care tranzacția fusese constatată să fie lipsită de orice efect.

Titlul X. Garanțiile personale

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 2.279. Tipurile de garanții personale. Garanțiile personale sunt fideiusiunea, garanțiile autonome, precum şi alte garanții anume prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligații patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terț prin constituirea unei garanții personale ori a unei garanții reale.
(2) De asemenea, obligațiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.

Capitolul II. Fideiusiunea

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.280. Noțiune. Fideiusiunea este contractul prin care o parte, fideiusorul, se obligă față de cealaltă parte, care are într-un alt raport obligațional calitatea de creditor, să execute, cu titlu gratuit sau în schimbul unei remunerații, obligația debitorului dacă acesta din urmă nu o execută.

Reglementarea anterioară: art. 1652 C. civ. 1864.

Art. 2.281. Fideiusiunea obligatorie. Fideiusiunea poate fi impusă de lege sau dispusă de instanța judecătorească.

Reglementarea anterioară: art. 1675 C. civ. 1864.

Art. 2.282. Forma fideiusiunii. Fideiusiunea nu se prezumă, ea trebuie asumată în mod expres printr-un înscris, autentic sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Reglementarea anterioară: art. 1656 C. civ. 1864.

Art. 2.283. Consimțământul debitorului principal. Fideiusiunea poate fi contractată fără ştiința şi chiar împotriva voinței debitorului principal.

Reglementarea anterioară: art. 1655 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 2.284. Beneficiarul fideiusiunii. Fideiusiunea se poate constitui pentru a garanta obligația unui alt fideiusor.

Reglementarea anterioară: art. 1655 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 2.285. Condițiile pentru a deveni fideiusor. (1) Debitorul care este obligat să constituie o fideiusiune trebuie să prezinte o persoană capabilă de a se obliga, care are şi menține în România bunuri suficiente pentru a satisface creanța şi care domiciliază în România. Dacă vreuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită, debitorul trebuie să prezinte un alt fideiusor.

(2) Aceste reguli nu se aplică atunci când creditorul a cerut ca fideiusor o anumită persoană.

Reglementarea anterioară: art. 1659 şi art. 1661 C. civ. 1864.

Art. 2.286. Substituirea fideiusiunii legale sau judiciare. Debitorul care este ținut să constituie o fideiusiune legală sau judiciară poate oferi în locul acesteia o altă garanție, considerată suficientă.

Art. 2.287. Litigiile cu privire la caracterul suficient al fideiusiunii. Litigiile cu privire la caracterul suficient al bunurilor fideiusorului sau al garanției oferite în locul fideiusiunii sunt soluționate de instanță, pe cale de ordonanță preşedințială.

Art. 2.288. Obligația principală. (1) Fideiusiunea nu poate exista decât pentru o obligație valabilă.

(2) Se pot însă garanta prin fideiusiune obligații naturale, precum şi cele de care debitorul principal se poate libera invocând incapacitatea sa, dacă fideiusorul cunoştea aceste împrejurări.

(3) De asemenea, fideiusiunea poate fi constituită pentru o datorie viitoare sau condițională.

Reglementarea anterioară: art. 1653 C. civ. 1864.

Art. 2.289. Limitele fideiusiunii. (1) Fideiusiunea nu poate fi extinsă peste limitele în care a fost contractată.

(2) Fideiusiunea care depăşeşte ceea ce este datorat de debitorul principal sau care este contractată în condiții mai oneroase nu este valabilă decât în limita obligației principale.

Reglementarea anterioară: art. 1654, art. 1656 C. civ. 1864.

Art. 2.290. Întinderea fideiusiunii. (1) În lipsa unei stipulații contrare, fideiusiunea unei obligații principale se întinde la toate accesoriile acesteia, chiar şi la cheltuielile ulterioare notificării făcute fideiusorului şi la cheltuielile aferente cererii de chemare în judecată a acestuia.

(2) Fideiusorul datorează cheltuielile de judecată şi de executare silită avansate de creditor în cadrul procedurilor îndreptate împotriva debitorului principal numai în cazul în care creditorul l-a înştiințat din timp.

Reglementarea anterioară: art. 1657 C. civ. 1864.

Art. 2.291. Fideiusiunea parțială. Fideiusiunea poate fi contractată pentru o parte din obligația principală sau în condiții mai puțin oneroase.

Reglementarea anterioară: art. 1654 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 2.292. Fideiusiunea asimilată. În cazul în care o parte se angajează față de o altă parte să acorde un împrumut unui terț, creditorul acestui angajament este considerat fideiusor al obligației de restituire a împrumutului.

Secțiunea a 2-a. Efectele fideiusiunii

§1. Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor

Art. 2.293. Obligația fideiusorului. Fideiusorul nu este ținut să îndeplinească obligația debitorului decât dacă acesta nu o execută.

Reglementarea anterioară: art. 1662 C. civ. 1864.

Art. 2.294. Beneficiul de discuțiune. (1) Fideiusorul convențional sau legal are facultatea de a cere creditorului să urmărească mai întâi bunurile debitorului principal, dacă nu a renunțat la acest beneficiu în mod expres.

(2) Fideiusorul judiciar nu poate cere urmărirea bunurilor debitorului principal sau ale vreunui alt fideiusor.

Reglementarea anterioară: art. 1662 şi art. 1677-1678 C. civ. 1864.

Art. 2.295. Invocarea beneficiului de discuţiune. (1) Fideiusorul care se prevalează de beneficiul de discuţiune trebuie să îl invoce înainte de judecarea fondului procesului, să indice creditorului bunurile urmăribile ale debitorului principal şi să avanseze acestuia sumele necesare urmăririi bunurilor.

(2) Creditorul care întârzie urmărirea răspunde faţă de fideiusor, până la concurenţa valorii bunurilor indicate, pentru insolvabilitatea debitorului principal survenită după indicarea de către fideiusor a bunurilor urmăribile ale debitorului principal.

Reglementarea anterioară: art. 1663-1665 C. civ. 1864.

Art. 2.296. Excepţiile invocate de fideiusor. Fideiusorul, chiar solidar, poate opune creditorilor toate mijloacele de apărare pe care le putea opune debitorul principal, afară de cele care îi sunt strict personale acestuia din urmă sau care sunt excluse prin angajamentul asumat de fideiusor.

Reglementarea anterioară: art. 1681 C. civ. 1864.

Art. 2.297. Pluralitatea de fideiusori. Atunci când mai multe persoane s-au constituit fideiusori ai aceluiaşi debitor pentru aceeaşi datorie, fiecare dintre ele este obligată la întreaga datorie şi va putea fi urmărită ca atare, însă cel urmărit poate invoca beneficiul de diviziune, dacă nu a renunţat în mod expres la acesta.

Reglementarea anterioară: art. 1666 C. civ. 1864.

Art. 2.298. Beneficiul de diviziune. (1) Prin efectul beneficiului de diviziune, fiecare fideiusor poate cere creditorului să îşi dividă mai întâi acţiunea şi să o reducă la partea fiecăruia.

(2) Dacă vreunul dintre fideiusori era insolvabil atunci când unul dintre ei a obţinut diviziunea, acesta din urmă rămâne obligat proporţional pentru această insolvabilitate. El nu răspunde însă pentru insolvabilitatea survenită după diviziune.

Reglementarea anterioară: art. 1667 C. civ. 1864.

Art. 2.299. Divizarea acţiunii de către creditor. Dacă însă creditorul însuşi a divizat acţiunea sa, el nu mai poate reveni asupra diviziunii, chiar dacă înainte de data la care a făcut această diviziune ar fi existat fideiusori insolvabili.

Reglementarea anterioară: art. 1668 C. civ. 1864.

Art. 2.300. Fideiusiunea solidară. Atunci când se obligă împreună cu debitorul principal cu titlu de fideiusor solidar sau de codebitor solidar, fideiusorul nu mai poate invoca beneficiile de discuţiune şi de diviziune.

Reglementarea anterioară: art. 1662 C. civ. 1864.

Art. 2.301. Prorogarea termenului şi decăderea din termen. Fideiusorul nu este liberat prin simpla prelungire a termenului acordat de creditor debitorului

principal. Tot astfel, decăderea din termen a debitorului principal produce efecte cu privire la fideiusor.

Reglementarea anterioară: art. 1684 C. civ. 1864.

Art. 2.302. Informarea fideiusorului. Creditorul este ținut să ofere fideiusorului, la cererea acestuia, orice informație utilă asupra conținutului și modalităților obligației principale și asupra stadiului executării acesteia.

Art. 2.303. Renunțarea anticipată. Fideiusorul nu poate renunța anticipat la dreptul de informare și la beneficiul excepției subrogației.

Art. 2.304. Fideiusiunea dată unui fideiusor. Cel care a dat fideiusiune fideiusorului debitorului principal nu este obligat față de creditor decât în cazul când debitorul principal și toți fideiusorii săi sunt insolvabili ori sunt liberați prin efectul unor excepții personale debitorului principal sau fideiusorilor săi.

§2. Efectele fideiusiunii între debitor și fideiusor

Art. 2.305. Subrogarea fideiusorului. Fideiusorul care a plătit datoria este de drept subrogat în toate drepturile pe care creditorul le avea împotriva debitorului.

Reglementarea anterioară: art. 1670 C. civ. 1864.

Art. 2.306. Întinderea dreptului de regres. (1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului poate cere acestuia ceea ce a plătit, și anume capitalul, dobânzile și cheltuielile, precum și daunele-interese pentru repararea oricărui prejudiciu pe care acesta l-a suferit din cauza fideiusiunii. El poate, de asemenea, să ceară dobânzi pentru orice sumă pe care a trebuit să o plătească creditorului, chiar dacă datoria principală nu producea dobânzi.

(2) Fideiusorul care s-a obligat fără consimțământul debitorului nu poate recupera de la acesta decât ceea ce debitorul ar fi fost ținut să plătească, inclusiv daune-interese, dacă fideiusiunea nu ar fi avut loc, afară de cheltuielile subsecvente notificării plății, care sunt în sarcina debitorului.

Reglementarea anterioară: art. 1669 C. civ. 1864.

Art. 2.307. Regresul contra debitorului incapabil. Atunci când debitorul principal se liberează de obligație invocând incapacitatea sa, fideiusorul are regres împotriva debitorului principal numai în limita îmbogățirii acestuia.

Art. 2.308. Regresul contra mai multor debitori principali. Când pentru aceeași datorie sunt mai mulți debitori principali care s-au obligat solidar, fideiusorul care a garantat pentru toți are împotriva oricăruia dintre ei acțiune în restituire pentru tot ceea ce a plătit.

Reglementarea anterioară: art. 1671 C. civ. 1864.

Art. 2.309. Limitele regresului. Dacă s-a obligat împotriva voinței debitorului principal, fideiusorul care a plătit nu are decât drepturile prevăzute la art. 2.305.

Art. 2.310. Pierderea dreptului de regres. (1) Fideiusorul care a plătit o datorie nu are acțiune împotriva debitorului principal care a plătit ulterior aceeași datorie fără ca fideiusorul să îl fi înștiințat cu privire la plata făcută.

(2) Fideiusorul care a plătit fără a-l înștiința pe debitorul principal nu are acțiune împotriva acestuia dacă, la momentul plății, debitorul avea mijloacele pentru a declara stinsă datoria. În aceleași împrejurări, fideiusorul nu are acțiune împotriva debitorului decât pentru sumele pe care acesta ar fi fost chemat să le plătească, în măsura în care putea opune creditorului mijloace de apărare pentru a obține reducerea datoriei.

(3) În toate cazurile, fideiusorul păstrează dreptul de a cere creditorului restituirea, în tot sau în parte, a plății făcute.

Reglementarea anterioară: art. 1672 C. civ. 1864.

Art. 2.311. Înștiințarea fideiusorului. (1) Debitorul care cunoaște existența fideiusiunii este obligat să îl înștiințeze de îndată pe fideiusor când plătește creditorului.

(2) Dacă o asemenea înștiințare nu a fost făcută, fideiusorul care plătește creditorului fără să știe că acesta a fost plătit are acțiune în restituire și împotriva debitorului.

Art. 2.312. Regresul anticipat. (1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului se poate îndrepta împotriva acestuia, chiar înainte de a plăti, atunci când este urmărit în justiție pentru plată, când debitorul este insolvabil ori când s-a obligat a-l libera de garanție într-un anumit termen care a expirat.

(2) Această regulă se aplică și atunci când datoria a ajuns la termen, chiar dacă creditorul, fără consimțământul fideiusorului, i-a acordat debitorului un nou termen de plată sau când, din cauza pierderilor suferite de debitor ori a unei culpe a acestuia, fideiusorul suportă riscuri semnificativ mai mari decât în momentul în care s-a obligat.

Reglementarea anterioară: art. 1673 pct. 1-4 C. civ. 1864.

§3. Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiusori

Art. 2.313. Regresul contra celorlalți fideiusori. (1) Când mai multe persoane au dat fideiusiune aceluiași debitor și pentru aceeași datorie, fideiusorul care a plătit datoria are regres împotriva celorlalți fideiusori pentru partea fiecăruia.

(2) Această acțiune nu poate fi introdusă decât în cazurile în care fideiusorul putea, înainte de a plăti, să se îndrepte împotriva debitorului.

(3) Dacă unul dintre fideiusori este insolvabil, partea ce revine acestuia se divide proporțional între ceilalți fideiusori și cel care a plătit.

Reglementarea anterioară: art. 1674 C. civ. 1864.

Secțiunea a 3-a. Încetarea fideiusiunii

Art. 2.314. Confuziunea. Confuziunea calităților de debitor principal și fideiusor, când devin moștenitori unul față de celălalt, nu stinge acțiunea creditorului nici

împotriva debitorului principal, nici împotriva aceluia care a dat fideiusiune pentru fideiusor.

Reglementarea anterioară: art. 1680 C. civ. 1864.

Art. 2.315. Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului. Dacă, urmare a faptei creditorului, subrogația nu ar profita fideiusorului, acesta din urmă este liberat în limita sumei pe care nu ar putea să o recupereze de la debitor.

Reglementarea anterioară: art. 1682 C. civ. 1864.

Art. 2.316. Liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate. (1) Atunci când este dată în vederea acoperirii datoriilor viitoare ori nedeterminate sau pentru o perioadă nedeterminată, fideiusiunea poate înceta după 3 ani, prin notificarea făcută debitorului, creditorului şi celorlalți fideiusori, dacă, între timp, creanța nu a devenit exigibilă.

(2) Această regulă nu se aplică în cazul fideiusiunii judiciare.

Reglementarea anterioară: art. 1673 pct. 5 C. civ. 1864.

Art. 2.317. Stingerea obligației principale prin darea în plată. Atunci când creditorul a primit de bunăvoie un imobil sau un bun drept plată a datoriei principale, fideiusorul rămâne liberat chiar şi atunci când creditorul este ulterior evins de acel bun.

Reglementarea anterioară: art. 1683 C. civ. 1864.

Art. 2.318. Urmărirea debitorului principal. (1) Fideiusorul rămâne ținut şi după împlinirea termenului obligației principale, în cazul în care creditorul a introdus acțiune împotriva debitorului principal în termen de 6 luni de la scadență şi a continuat-o cu diligență.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul în care fideiusorul a limitat în mod expres fideiusiunea la termenul obligației principale. În acest caz, fideiusorul este ținut doar dacă acțiunea împotriva debitorului principal este introdusă în termen de două luni de la scadență.

Art. 2.319. Decesul fideiusorului. Fideiusiunea încetează prin decesul fideiusorului, chiar dacă există stipulație contrară.

Art. 2.320. Cazul special. (1) Fideiusiunea constituită în considerarea unei anumite funcții deținute de debitorul principal se stinge la încetarea acestei funcții.

(2) Cu toate acestea, fideiusorul rămâne ținut pentru toate datoriile existente la încetarea fideiusiunii, chiar dacă acestea sunt supuse unei condiții sau unui termen.

Capitolul III. Garanțiile autonome

Art. 2.321. Scrisoarea de garanție. (1) Scrisoarea de garanție este angajamentul irevocabil şi necondiționat prin care o persoană, denumită *emitent*, se obligă, la solicitarea unei persoane denumite *ordonator*, în considerarea unui raport obligațional preexistent, dar independent de acesta, să plătească o sumă

de bani unei terțe persoane, denumită *beneficiar*, în conformitate cu termenii angajamentului asumat.

(2) Angajamentul astfel asumat se execută la prima şi simpla cerere a beneficiarului, dacă prin textul scrisorii de garanție nu se prevede altfel.

(3) Emitentul nu poate opune beneficiarului excepțiile întemeiate pe raportul obligațional preexistent angajamentului asumat prin scrisoarea de garanție şi nu poate fi ținut să plătească în caz de abuz sau de fraudă vădită.

(4) Emitentul care a efectuat plata are drept de regres împotriva ordonatorului scrisorii de garanție.

(5) În lipsa unei convenții contrare, scrisoarea de garanție nu este transmisibilă odată cu transmiterea drepturilor şi/sau obligațiilor din raportul obligațional preexistent.

(6) Beneficiarul poate transmite dreptul de a solicita plata în cadrul scrisorii de garanție, dacă în textul acesteia s-a prevăzut în mod expres.

(7) Dacă în textul scrisorii de garanție nu se prevede altfel, aceasta produce efecte de la data emiterii ei şi îşi încetează de drept valabilitatea la expirarea termenului stipulat, independent de remiterea originalului scrisorii de garanție.

Legea de aplicare:
Art. 150. (1) Scrisorile de garanție emise înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce priveşte condițiile de valabilitate şi efectele, regulilor aplicabile la data emiterii lor.
(2) Regresul va fi supus legii aplicabile obligației principale.

Art. 2.322. Scrisoarea de confort. (1) Scrisoarea de confort este acel angajament irevocabil şi autonom prin care emitentul îşi asumă o obligație de a face sau de a nu face, în scopul susținerii unei alte persoane, denumită *debitor*, în vederea executării obligațiilor acesteia față de un creditor al său. Emitentul nu va putea opune creditorului nicio apărare sau excepție derivând din raportul obligațional dintre creditor şi debitor.

(2) În cazul în care debitorul nu îşi execută obligația, emitentul scrisorii de confort poate fi obligat numai la plata de daune-interese față de creditor şi numai dacă acesta din urmă face dovada că emitentul scrisorii de confort nu şi-a îndeplinit obligația asumată prin scrisoarea de confort.

(3) Emitentul scrisorii de confort care a căzut în pretenții față de creditor are drept de regres împotriva debitorului.

Titlul XI. Privilegiile şi garanțiile reale

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 2.323. Domeniul de aplicare. Prezentul titlu reglementează privilegiile, precum şi garanțiile reale destinate să asigure îndeplinirea unei obligații patrimoniale.

Legea de aplicare:
Art. 104. (1) Constituirea, conținutul și opozabilitatea drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data nașterii creanței garantate sau, după caz, la data încheierii contractului prin care garanția a fost constituită.
(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data efectuării acestora.
(3) Drepturile reale de garanție își păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării formalităților de publicitate.
(4) Dispozițiile cap. VI din titlul VI al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, cu modificările ulterioare, rămân aplicabile în cazul executării garanțiilor reale mobiliare constituite în temeiul aceleiași legi.
Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligații patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terț prin constituirea unei garanții personale ori a unei garanții reale.
(2) De asemenea, obligațiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.
[...]
Art. 158. În cazul cesiunii de creanță încheiate în scop de garanție, dispozițiile privind executarea din titlul XI al cărții a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanței cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.
[...]
Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale imobiliare, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.
[...]
Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat

Art. 2.324. Garanția comună a creditorilor. (1) Cel care este obligat personal răspunde cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare. Ele servesc drept garanție comună a creditorilor săi.

(2) Nu pot face obiectul garanției prevăzute la alin. (1) bunurile insesizabile.

(3) Creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu o anumită diviziune a patrimoniului, autorizată de lege, trebuie să urmărească mai întâi bunurile care fac obiectul acelei mase patrimoniale. Dacă acestea nu sunt suficiente pentru satisfacerea creanțelor, pot fi urmărite și celelalte bunuri ale debitorului.

(4) Bunurile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exercițiului unei profesii autorizate de lege pot fi urmărite numai de creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu profesia respectivă. Aceștia creditori nu vor putea urmări celelalte bunuri ale debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 151. (1) Dispozițiile art. 2.324 alin. (4) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care profesionistul își operează diviziunea patrimoniului, dar numai cu privire la drepturile și obligațiile născute după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) Creditorii prevăzuți la art. 2.324 alin. (4) din Codul civil includ și statul și organele fiscale.

Reglementarea anterioară: art. 1718 C. civ. 1864.

Art. 2.325. Limitarea drepturilor creditorului. Debitorul şi creditorul pot conveni să limiteze dreptul creditorului de a urmări bunurile care nu îi sunt ipotecate.

Art. 2.326. Egalitatea creditorilor. (1) Preţul bunurilor debitorului se împarte între creditori proporţional cu valoarea creanţei fiecăruia, afară de cazul în care există între ei cauze de preferinţă ori convenţii cu privire la ordinea îndestulării lor.

(2) Creditorii care au acelaşi rang au deopotrivă drept la plată, proporţional cu valoarea creanţei fiecăruia dintre ei.

Legea de aplicare:

Art. 152. (1) Dispoziţiile art. 2.326 alin. (1) din Codul civil se aplică în cazurile în care creditorii trec la executarea silită a creanţelor lor prin valorificarea bunurilor sesizabile ale debitorului.

(2) Dispoziţiile art. 2.326 alin. (2) din Codul civil se aplică în cazul în care mai mulţi creditori deţinând ipoteci sau privilegii cu privire la acelaşi bun al debitorului trec la executarea silită a creanţelor lor prin valorificarea respectivului bun.

Reglementarea anterioară: art. 1719 şi art. 1724 C. civ. 1864.

Art. 2.327. Cauzele de preferinţă. Cauzele de preferinţă sunt privilegiile, ipotecile şi gajul.

Reglementarea anterioară: art. 1720 C. civ. 1864.

Art. 2.328. Preferinţa acordată statului. Preferinţa acordată statului şi unităţilor administrativ-teritoriale pentru creanţele lor se reglementează prin legi speciale. O asemenea preferinţă nu poate afecta drepturile dobândite anterior de către terţi.

Legea de aplicare:

Art. 153. Preferinţa acordată statului şi unităţilor administrativ-teritoriale pentru creanţele lor nu va fi opozabilă terţilor înainte de momentul la care a fost făcută publică prin înregistrarea în registrele de publicitate. O asemenea preferinţă va dobândi rang de prioritate de la momentul la care preferinţa a fost făcută publică.

Reglementarea anterioară: art. 1725 C. civ. 1864.

Art. 2.329. Clauzele de insesizabilitate. (1) Condiţiile cerute pentru validitatea clauzelor de inalienabilitate se aplică în mod corespunzător clauzelor prin care se stipulează insesizabilitatea unui bun.

(2) Toate bunurile care sunt, potrivit legii, inalienabile sunt insesizabile.

(3) Pentru a fi opozabile terţilor, clauzele de insesizabilitate trebuie înscrise în registrele de publicitate mobiliară sau, după caz, imobiliară.

Art. 2.330. Strămutarea garanţiei. (1) Dacă bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizaţia de asigurare sau, după caz, suma datorată cu titlu de despăgubire este afectată la plata creanţelor privilegiate sau ipotecare, după rangul lor.

(2) Sunt afectate plăţii aceloraşi creanţe sumele datorate în temeiul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau cu titlu de despăgubire pentru îngrădiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Reglementarea anterioară: art. 1721 C. civ. 1864.

Art. 2.331. Procedura strămutării garanției. (1) Sumele datorate cu titlu de indemnizație de asigurare sau despăgubirea se consemnează într-un cont bancar distinct purtător de dobânzi pe numele asiguratului, al celui prejudiciat sau, după caz, al expropriatului şi la dispoziția creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate.

(2) Debitorul nu poate dispune de aceste sume până la stingerea tuturor creanțelor garantate decât cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiați. El are însă dreptul să perceapă dobânzile.

(3) În lipsa acordului părților, creditorii îşi pot satisface creanțele numai potrivit dispozițiilor legale privitoare la executarea ipotecilor.

Legea de aplicare:
Art. 154. (1) Obligația consemnării sumelor prevăzute la art. 2.331 din Codul civil revine persoanei obligate să le plătească.
(2) În momentul efectuării plății sumelor menționate la alin. (1), plătitorul va preciza instituției financiare la care a deschis contul faptul că sumele plătite sunt afectate de o sarcină şi că titularul contului nu poate dispune de ele fără acordul creditorilor.
(3) În cazul omisiunii respectării procedurii de deschidere a contului şi de oferire a instrucțiunilor necesare instituției financiare la care se deschide contul, plătitorul va răspunde pentru prejudiciul pricinuit creditorilor.

Art. 2.332. Opțiunea asigurătorului. (1) Prin contractul de asigurare, asigurătorul poate să îşi rezerve dreptul de a repara, reface sau înlocui bunul asigurat.

(2) Asigurătorul va notifica intenția de a exercita acest drept creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate, în termen de 30 de zile de la data la care a cunoscut producerea evenimentului asigurat.

(3) Titularii creanțelor garantate pot cere plata indemnizației de asigurare în termen de 30 de zile de la data primirii notificării.

Capitolul II. Privilegiile

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 2.333. Noțiune. (1) Privilegiul este preferința acordată de lege unui creditor în considerarea creanței sale.

(2) Privilegiul este indivizibil.

Legea de aplicare:
Art. 155. (1) Constituirea, conținutul şi opozabilitatea privilegiului sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.
(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a privilegiilor sunt guvernate de dispozițiile legii în vigoare la data efectuării acestora.
(3) Privilegiile pentru care formalitățile de publicitate au fost efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării acestora.

Reglementarea anterioară: art. 1722 C. civ. 1864.

Art. 2.334. Opozabilitatea privilegiilor. Privilegiile sunt opozabile terților fără să fie necesară înscrierea lor în registrele de publicitate, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară: art. 36 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.335. Prioritatea creanțelor privilegiate față de celelalte creanțe. Creditorul privilegiat este preferat celorlalți creditori, chiar dacă drepturile acestora s-au născut ori au fost înscrise mai înainte.

Legea de aplicare:
Art. 156. Dispozițiile art. 2.335 din Codul civil nu se aplică şi creditorilor ipotecari a căror ipotecă a fost perfectată anterior înregistrării privilegiului.

Reglementarea anterioară: art. 1723 C. civ. 1864.

Art. 2.336. Rangul privilegiilor între ele. (1) Rangul privilegiilor se stabileşte prin lege.

(2) Privilegiile reglementate în prezentul capitol sunt preferate privilegiilor create, fără indicarea rangului, prin legi speciale.

Art. 2.337. Stingerea privilegiilor. Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiile se sting odată cu obligația garantată.

Reglementarea anterioară: art. 1800 alin. (1) pct. 1 C. civ. 1864.

Secțiunea a 2-a. Privilegiile generale şi privilegiile speciale

Art. 2.338. Privilegiile generale. Privilegiile asupra tuturor bunurilor mobile şi imobile ale debitorului se stabilesc şi se exercită în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Reglementarea anterioară: art. 1729 C. civ. 1864.

Art. 2.339. Privilegiile speciale. (1) Creanțele privilegiate asupra anumitor bunuri mobile sunt următoarele:

a) creanța vânzătorului neplătit pentru prețul bunului mobil vândut unei persoane fizice este privilegiată cu privire la bunul vândut, cu excepția cazului în care cumpărătorul dobândeşte bunul pentru serviciul sau exploatarea unei întreprinderi;

b) creanța celui care exercită un drept de retenție este privilegiată cu privire la bunul asupra căruia se exercită dreptul de retenție, atât timp cât acest drept subzistă.

(2) În caz de concurs, privilegiile se exercită în ordinea prevăzută la alin. (1). Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 1730 C. civ. 1864.

Art. 2.340. Stingerea privilegiului special. Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiul special se stinge prin înstrăinarea, transformarea sau pieirea bunului. Dispozițiile art. 2.337 rămân aplicabile.

Art. 2.341. Strămutarea privilegiului vânzătorului. Atunci când cumpărătorul vinde la rândul său bunul, privilegiul menționat la art. 2.339 alin. (1) lit. a) se exercită asupra bunului revândut, chiar dacă prețul celei de-a doua vânzări este încă neplătit de cel de-al doilea cumpărător, cu preferință față de privilegiul de care s-ar bucura primul cumpărător.

Secțiunea a 3-a. Concursul privilegiilor între ele şi concursul dintre privilegii şi ipoteci

Art. 2.342. Concursul cauzelor de preferință. (1) În caz de concurs între privilegii sau între acestea şi ipoteci, creanțele se satisfac în ordinea următoare:

1. creanțele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevăzute la art. 2.339;
2. creanțele garantate cu ipotecă sau gaj.

(2) Creditorul care beneficiază de un privilegiu special este preferat titularului unei ipoteci mobiliare perfecte dacă îşi înscrie privilegiul la arhivă înainte ca ipoteca să fi devenit perfectă. Tot astfel, creditorul privilegiat este preferat titularului unei ipoteci imobiliare dacă îşi înscrie privilegiul în cartea funciară mai înainte ca ipoteca să fi fost înscrisă.

Legea de aplicare:
Art. 157. Dispozițiile art. 2.342 din Codul civil se aplică numai privilegiilor speciale.

Capitolul III. Ipoteca

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Dispoziții comune

Art. 2.343. Noțiune. Ipoteca este un drept real asupra bunurilor mobile sau imobile afectate executării unei obligații.

Reglementarea anterioară: art. 1746 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 2.344. Caracterele juridice. Ipoteca este, prin natura ei, accesorie şi indivizibilă. Ea subzistă cât timp există obligația pe care o garantează şi poartă în întregime asupra tuturor bunurilor grevate, asupra fiecăruia dintre ele şi asupra fiecărei părți din acestea, chiar şi în cazurile în care proprietatea este divizibilă sau obligațiile sunt divizibile.

Reglementarea anterioară: art. 1746 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 2.345. Drepturile creditorului ipotecar. (1) Dreptul de ipotecă se menține asupra bunurilor grevate în orice mână ar trece.

(2) Creditorul ipotecar are dreptul de a-şi satisface creanța, în condițiile legii, înaintea creditorilor chirografari, precum şi înaintea creditorilor de rang inferior.

Reglementarea anterioară: art. 1746 alin. (3) C. civ. 1864 şi art. 9 alin. (2) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.346. Opozabilitatea ipotecii. Dacă prin lege nu se prevede altfel, ipoteca nu este opozabilă terților decât din ziua înscrierii sale în registrele de publicitate.

Art. 2.347. Operațiunile asimilate. (1) Contractele care au ca efect conservarea sau constituirea unui drept asupra unui bun pentru a asigura executarea unei obligații, oricare ar fi numărul, natura sau denumirea lor, nu sunt opozabile terților care au dobândit drepturi cu privire la acel bun decât dacă sunt înscrise în registrele de publicitate, potrivit regulilor stabilite pentru ipoteci.

(2) Sunt asimilate astfel ipotecilor clauzele de rezervă a proprietății, pactele de răscumpărare ori cesiunile de creanță încheiate în scop de garanție.

(3) Dispozițiile prezentului capitol privind ordinea de preferință și executarea ipotecilor se aplică în mod corespunzător contractelor prevăzute la alin. (1).

Art. 2.348. Excepțiile. Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică cesiunii drepturilor succesorale și cesiunii drepturilor de proprietate intelectuală.

Reglementarea anterioară: art. 8 lit. a) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.349. Izvoarele ipotecii. (1) Ipoteca poate fi instituită numai în condițiile legii și cu respectarea formalităților prevăzute de lege.

(2) Ipoteca poate fi convențională sau legală.

Reglementarea anterioară: art. 1747 și art. 1748 C. civ. 1864.

§2. Obiectul și întinderea ipotecii

Art. 2.350. Obiectul ipotecii. (1) Ipoteca poate avea ca obiect bunuri mobile sau imobile, corporale sau incorporale.

(2) Ea poate greva bunuri determinate ori determinabile sau universalități de bunuri.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condițiile art. 600 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 1750 și art. 1751 C. civ. 1864; art. 6 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.351. Bunurile inalienabile sau insesizabile. (1) Bunurile inalienabile sau insesizabile nu pot fi ipotecate.

(2) Ipotecarea bunurilor inalienabile sau insesizabile va fi valabilă ca ipotecă asupra unui bun viitor, în situațiile în care bunul în cauză este afectat de o inalienabilitate sau insesizabilitate convențională.

Art. 2.352. Ipoteca nudei proprietăți. Ipoteca nudei proprietăți se extinde asupra proprietății depline la stingerea dezmembrămintelor.

Art. 2.353. Ipoteca unei cote-părți indivize. (1) Dacă în urma partajului sau a unui alt act constitutiv ori translativ de drepturi constituitorul păstrează vreun drept asupra unei părți materiale din bun, ipoteca ce fusese constituită asupra unei

cote-părți indivize din dreptul asupra bunului se strămută de drept asupra părții respective din bun, însă numai în limita valorii cotei-părți indivize.

(2) În caz contrar, ipoteca se strămută de drept asupra sumelor cuvenite constituitorului. Dispozițiile art. 2.331 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2.354. Întinderea creanței ipotecare. Ipoteca garantează cu același rang capitalul, dobânzile, comisioanele, penalitățile și cheltuielile rezonabile făcute cu recuperarea sau conservarea bunului.

Reglementarea anterioară: art. 10 alin. (2) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.355. Extinderea ipotecii prin accesiune. (1) Ipoteca se extinde asupra bunurilor care se unesc prin accesiune cu bunul grevat.

(2) Ipoteca mobiliară se menține asupra bunului rezultat din transformarea bunului grevat și se strămută asupra celui creat prin contopirea sau unirea bunului grevat cu alte bunuri. Cel care dobândește prin accesiune bunul astfel creat este ținut de ipotecă.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condițiile art. 600 din Codul civil.

Art. 2.356. Bunurile mobile accesorii unui imobil. (1) Bunurile mobile care, fără a-și pierde individualitatea, devin accesorii ale unui imobil pot fi ipotecate fie odată cu imobilul, fie separat.

(2) Ipoteca mobiliară continuă să greveze bunul chiar și după ce acesta devine accesoriul unui imobil. Ipoteca mobiliară se stinge însă cu privire la materialele de construcție sau alte asemenea bunuri încorporate într-o construcție sau într-o altă ameliorațiune a unui teren.

Reglementarea anterioară: art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.357. Ipoteca asupra unei universalități de bunuri. (1) Ipoteca asupra unei universalități de bunuri se întinde asupra tuturor bunurilor cuprinse în aceasta.

(2) Ipoteca se menține asupra universalității de bunuri, chiar și atunci când bunurile cuprinse în aceasta au pierit, dacă debitorul le înlocuiește într-un interval rezonabil, ținând cont de cantitatea și natura bunurilor.

Legea de aplicare:
Art. 160. (1) În cazul ipotecii asupra unei universalități de bunuri, în momentul în care un bun părăsește universalitatea, acesta nu mai este grevat de ipotecă. (2) Dispozițiile art. 1.562-1.565 din Codul civil rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 6 alin. (5) lit. i) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.358. Cesiunea ipotecii. (1) Dreptul de ipotecă sau rangul acesteia poate fi cedat separat de creanța pe care o garantează numai atunci când suma pentru care este constituită ipoteca este determinată în actul constitutiv.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), cesiunea se face prin act încheiat în formă scrisă între creditorul ipotecar cedent și creditorul cesionar, cu înștiințarea debitorului.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară sau, după caz, cele care privesc opozabilitatea față de terți a ipotecii mobiliare rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară: art. 43 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.359. Garanțiile asupra navelor şi aeronavelor. Garanțiile reale asupra navelor şi aeronavelor se reglementează prin legi speciale.

Reglementarea anterioară: art. 1752 C. civ. 1864 şi art. 30 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

§3. Efectele ipotecii față de terți

Art. 2.360. Dreptul de urmărire al creditorului ipotecar. Creditorul ipotecar poate urmări bunul ipotecat în orice mână ar trece, fără a ține seama de drepturile reale constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Legea de aplicare:
Art. 161. În exercitarea dreptului său de urmărire, creditorul ipotecar va trebui să țină seama de ipotecile mobiliare privilegiate reglementate de art. 2.425 şi 2.426 din Codul civil, chiar dacă acestea au fost constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Reglementarea anterioară: art. 1790 C. civ. 1864.

Art. 2.361. Efectele ipotecii față de dobânditorul bunului. (1) Cel care dobândeşte un bun ipotecat răspunde cu acel bun pentru toate datoriile ipotecare. Dobânditorul bunului ipotecat se bucură şi, după caz, este ținut de toate termenele de plată de care beneficiază sau este ținut şi debitorul obligației ipotecare.

(2) Dacă dobânditorul bunului ipotecat nu stinge creanța ipotecară, creditorul poate începe urmărirea silită asupra bunului, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 162. Răspunderea celui ce dobândeşte un bun ipotecat în condițiile art. 2.361 din Codul civil priveşte numai datoriile ipotecare care grevează bunul în cauză.

Reglementarea anterioară: art. 1791-1793 C. civ. 1864.

Art. 2.362. Drepturile reale anterioare ale terțului dobânditor. Atunci când creditorul ipotecar urmăreşte şi vinde bunul dobândit de un terț de la cel care a constituit ipoteca, drepturile reale principale pe care terțul le avea asupra bunului anterior dobândirii proprietății renasc cu rangul lor originar de drept sau, după caz, prin reînscriere în cartea funciară.

Art. 2.363. Regresul dobânditorului care a plătit datoria. Terțul dobânditor care a plătit datoria ipotecară sau care a suportat executarea se poate întoarce împotriva celui de la care a primit bunul pentru a fi despăgubit, în condițiile dreptului comun.

Reglementarea anterioară: art. 1799 C. civ. 1864.

Art. 2.364. Conservarea acțiunii personale. Dispozițiile prezentei secțiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a-l urmări pe cel ținut personal pentru plata creanței ori de a urmări produsele bunului ipotecat atunci când legea o permite.

§4. Ipotecile convenționale

Art. 2.365. Dreptul de a ipoteca. Ipoteca convențională poate fi constituită numai de titularul dreptului ce urmează a fi ipotecat şi care are capacitatea de a dispune de acesta.

Reglementarea anterioară: art. 1769 C. civ. 1864.

Art. 2.366. Constituitorul ipotecii. Ipoteca convențională poate fi constituită de debitorul obligației garantate sau de un terț.

Legea de aplicare:
Art. 163. În cazul în care ipoteca este constituită de un terț, acesta va avea drepturile şi obligațiile unui debitor ipotecar, fără a fi supus regimului juridic al garanțiilor personale.

Art. 2.367. Ipoteca unui drept anulabil sau condițional. Cel ce are asupra bunului un drept anulabil ori afectat de o condiție nu poate consimți decât o ipotecă supusă aceleiaşi nulități sau condiții.

Reglementarea anterioară: art. 1770 C. civ. 1864.

Art. 2.368. Ipoteca asupra unei universalități de bunuri. Ipoteca convențională asupra unei universalități de bunuri mobile sau imobile, prezente ori viitoare, corporale sau incorporale nu poate fi consimțită decât cu privire la bunurile afectate activității unei întreprinderi.

Art. 2.369. Obligațiile garantate. Ipoteca convențională poate garanta îndeplinirea obligațiilor de orice fel.

Reglementarea anterioară: art. 10 alin. (1) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.370. Obligațiile viitoare sau eventuale. Atunci când garantează îndeplinirea unei obligații viitoare, ipoteca dobândeşte rang din momentul înscrierii în registrele de publicitate.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.371. Garanția constituită în avans. (1) În cazul în care este constituită pentru a garanta plata unei sume de bani, ipoteca este valabilă, chiar dacă, la momentul constituirii, debitorul nu a primit sau a primit doar în parte prestația în considerarea căreia a constituit ipoteca.

(2) Dacă însă creditorul refuză să dea sumele pe care s-a angajat să le pună la dispoziție şi în considerarea cărora ipoteca a fost constituită, debitorul poate obține reducerea sau desființarea ipotecii, pe cheltuiala creditorului, plătindu-i acestuia sumele atunci datorate. Creditorul datorează însă daune-interese.

Reglementarea anterioară: art. 16 alin. (3) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.372. Conținutul contractului de ipotecă. (1) Ipoteca convențională nu este valabilă decât dacă suma pentru care este constituită se poate determina în mod rezonabil în temeiul actului de ipotecă.

(2) Sub sancțiunea nulității, contractul de ipotecă trebuie să identifice constituitorul şi creditorul ipotecar, să arate cauza obligației garantate şi să facă o descriere suficient de precisă a bunului ipotecat.

(3) Stipulația potrivit căreia ipoteca poartă asupra tuturor bunurilor debitorului sau asupra tuturor bunurilor prezente şi viitoare ale acestuia nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (2).

Legea de aplicare:
Art. 165. (1) În cazul în care debitorul ipotecar contractează o nouă datorie către creditorul ipotecar, ipoteca constituită pentru vechea datorie poate fi menținută de către creditorul ipotecar pentru garantarea noii datorii.
(2) Ipoteca menținută va dobândi rangul dat de momentul înscrierii mențiunii de menținere.
(3) Dispozițiile art. 2.372 din Codul civil nu sunt aplicabile în cazul menținerii ipotecii.

Reglementarea anterioară: art. 1774 C. civ. 1864.

Art. 2.373. Drepturile constituitorului. Cel care a constituit ipoteca este liber să folosească, să administreze şi să dispună de bunul grevat, însă cu îndatorirea de a nu vătăma drepturile creditorului ipotecar.

Art. 2.374. Îndatoririle celui care a constituit ipoteca. Constituitorul nu poate distruge ori deteriora bunul grevat şi nici nu îi poate diminua în mod substanțial valoarea decât dacă această distrugere, deteriorare ori diminuare a valorii survine în cursul unei utilizări normale a bunului sau în caz de necesitate.

Legea de aplicare:
Art. 166. (1) În cazul în care bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii obligației ipotecare, creditorul ipotecar nu poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligații.
(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul în care, din culpa debitorului, bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii creanței ipotecare, creditorul ipotecar poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligații, dacă bunul nu era asigurat.

Art. 2.375. Daunele-interese. Creditorul poate cere, în limita creanței sale ipotecare, daune-interese pentru prejudiciile suferite prin distrugerea, deteriorarea ori diminuarea valorii bunului grevat, chiar şi atunci când creanța sa nu este lichidă ori exigibilă. Daunele-interese plătite astfel creditorului se impută asupra creanței ipotecare.

Art. 2.376. Clauza de inalienabilitate. Actele de dispoziție asupra bunului ipotecat sunt valabile chiar dacă dobânditorul bunului cunoaşte stipulația din contractul de ipotecă ce interzice transferul sau declară că acest transfer este echivalent cu neîndeplinirea obligației garantate.

Reglementarea anterioară: art. 21 alin. (3) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Secțiunea a 2-a. Ipoteca imobiliară

Legea de aplicare:
Art. 168. Ipotecile imobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.
Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale imobiliare, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.

§1. Constituirea ipotecii imobiliare

Art. 2.377. Înscrierea în cartea funciară. (1) Ipoteca asupra unui bun imobil se constituie prin înscriere în cartea funciară.

(2) Ipoteca asupra unei universalități de bunuri nu grevează bunurile imobile cuprinse în aceasta decât din momentul înscrierii ipotecii în cartea funciară cu privire la fiecare dintre imobile.

Art. 2.378. Forma contractului. (1) Contractul de ipotecă se încheie în formă autentică de către notarul public, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Ipoteca asupra bunurilor unei persoane juridice poate fi consimțită în virtutea puterilor conferite în urma deliberărilor sau a împuternicirilor întocmite sub semnătură privată, în conformitate cu regulile din actul constitutiv privitoare la reprezentare.

Art. 2.379. Obiectul ipotecii imobiliare. (1) Se pot ipoteca:
a) imobilele cu accesoriile lor;
b) uzufructul acestor imobile și accesoriile;
c) cotele-părți din dreptul asupra imobilelor;
d) dreptul de superficie.

(2) Ipoteca ce poartă asupra chiriilor sau arenzilor prezente și viitoare produse de un imobil, precum și asupra indemnizațiilor plătite în temeiul unor contracte de asigurare cu privire la plata acestor chirii sau arenzi se supune regulilor publicității imobiliare.

Art. 2.380. Ipoteca asupra unei construcții viitoare. Ipoteca asupra unor construcții viitoare nu poate fi intabulată, ci numai înscrisă provizoriu în cartea funciară, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 3[1] alin. (1) din Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare (M. Of. nr. 611 din 14 decembrie 1999).

Art. 2.381. Înscrierea ipotecii. Ipoteca se poate înscrie fie numai asupra unui imobil în întregul său, fie numai asupra cotei-părți din dreptul asupra imobilului.

Art. 2.382. Extinderea ipotecii asupra ameliorațiunilor. Ipoteca se întinde, fără nicio altă formalitate, asupra construcțiilor, îmbunătățirilor și accesoriilor imobilului, chiar dacă acestea sunt ulterioare constituirii ipotecii.

Reglementarea anterioară: art. 1777 C. civ. 1864.

Art. 2.383. Extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului. (1) Ipoteca se extinde asupra fructelor naturale şi industriale ale imobilului ipotecat produse după notarea începerii urmăririi silite sau, după caz, după notarea deschiderii procedurii insolvenței.

(2) Dreptul de ipotecă se extinde de la aceeaşi dată şi asupra chiriilor şi arenzilor imobilului dat în locațiune. Acest drept este opozabil locatarilor numai din momentul comunicării notării începerii urmăririi silite, respectiv al comunicării notării deschiderii procedurii insolvenței, în afară de cazul în care acestea au fost cunoscute pe altă cale.

(3) Actele încheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadență sau urmărirea acestora de alți creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar după notarea începerii urmăririi silite, cu excepția cazului în care aceste acte au fost notate în cartea funciară înainte de notarea începerii urmăririi silite.

Legea de aplicare:
Art. 160[1]. Până la intrarea în vigoarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul art. 2.383 din Codul civil la „notarea începerii urmăririi silite" se va înțelege ca fiind făcută la „notarea somației de plată".

§2. Drepturile şi obligațiile părților

Art. 2.384. Clauzele de inalienabilitate. (1) Actele de dispoziție asupra imobilului ipotecat sunt valabile chiar dacă cel care a dobândit bunul cunoaşte stipulația din contractul de ipotecă ce interzice asemenea acte sau declară că încheierea lor este echivalentă cu neîndeplinirea obligației.

(2) Clauzele care impun debitorului plata anticipată şi imediată la cerere a obligației garantate sau plata vreunei alte obligații prin faptul constituirii unei alte garanții asupra aceluiaşi bun se consideră nescrise.

Art. 2.385. Antihreza. Clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, până la data începerii executării, să posede imobilul ipotecat sau să îşi însuşească fructele ori veniturile acestuia se consideră nescrisă.

§3. Ipotecile legale

Art. 2.386. Creanțele care beneficiază de ipotecă legală. În afara altor cazuri prevăzute de lege, beneficiază de ipotecă legală:

1. vânzătorul, asupra bunului imobil vândut, pentru prețul datorat; această dispoziție se aplică şi în cazul schimbului cu sultă sau al dării în plată cu sultă în folosul celui care înstrăinează, pentru plata sultei datorate;

2. promitentul achizitor pentru neexecutarea promisiunii de a contracta având ca obiect un imobil înscris în cartea funciară, asupra imobilului respectiv, pentru restituirea sumelor plătite în contul acestuia;

3. cel care a împrumutat o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil, asupra imobilului astfel dobândit, pentru restituirea împrumutului;

4. cel care a înstrăinat un imobil în schimbul întreținerii, asupra imobilului înstrăinat, pentru plata rentei în bani corespunzătoare întreținerii neexecutate; dreptul de proprietate al debitorului întreținerii nu se va înscrie în cartea funciară

decât odată cu această ipotecă, dispozițiile art. 2.249 aplicându-se în mod corespunzător;

5. coproprietarii, pentru plata sultelor sau a prețului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului ori pentru garantarea creanței rezultând din evicțiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului ținut de o atare obligație;

6. arhitecții și antreprenorii care au convenit cu proprietarul să edifice, să reconstruiască sau să repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, însă numai în limita sporului de valoare realizat;

7. legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din moștenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia.

Secțiunea a 3-a. Ipoteca mobiliară

§1. Dispoziții generale

I. Constituirea ipotecii

Art. 2.387. Constituirea și eficacitatea ipotecii. Ipoteca mobiliară se constituie prin încheierea contractului de ipotecă, însă ea produce efecte de la data la care obligația garantată ia naștere, iar constituitorul dobândește drepturi asupra bunurilor mobile ipotecate.

Legea de aplicare:

Art. 164. (1) Ipoteca mobiliară poate fi constituită în favoarea creditorului obligației ipotecare sau a unui terț desemnat de către acesta.

(2) Atunci când beneficiarul ipotecii mobiliare este un terț, el va exercita drepturile creditorului ipotecar și va fi ținut de obligațiile acestuia.

(3) Ipoteca mobiliară convențională poate fi constituită în favoarea unui singur beneficiar sau a mai multor beneficiari simultan.

(4) Atunci când sunt mai mulți beneficiari ai aceleiași ipoteci mobiliare, ei vor primi același rang, fie prin înregistrarea simultană a ipotecii mobiliare în registrele de publicitate, fie prin desemnarea unui agent.

(5) Agentul va putea să exercite toate drepturile creditorilor ipotecari care l-au desemnat. El va putea singur să asigure perfectarea ipotecii mobiliare și menținerea sau modificarea înregistrării acesteia.

(6) Agentul va răspunde față de beneficiarii ipotecii mobiliare pentru actele întreprinse.

[...]

Art. 170. Ipotecile mobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.

Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 2.388. Forma contractului de ipotecă. Contractul prin care se constituie o ipotecă mobiliară se încheie în formă autentică sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Reglementarea anterioară: art. 14 alin. (2) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.389. Obiectul ipotecii mobiliare. Se pot ipoteca:

a) creanțe băneşti născute din contractul de vânzare, contractul de locațiune sau orice alt act încheiat cu privire la un bun, cele rezultate dintr-un contract de asigurare, cele născute în considerarea asumării unei obligații sau a constituirii unei garanții, a folosirii unei cărți de credit ori de debit ori a câştigării unui premiu la o loterie sau alte jocuri de noroc organizate în condițiile legii;

b) creanțe constatate prin titluri nominative, la ordin sau la purtător;

c) conturi bancare;

d) acțiuni şi părți sociale, valori mobiliare şi alte instrumente financiare;

e) drepturi de proprietate intelectuală şi orice alte bunuri incorporale;

f) petrolul, gazul natural şi celelalte resurse minerale care urmează a fi extrase;

g) efectivele de animale;

h) recoltele care urmează a fi culese;

i) pădurile care urmează a fi tăiate;

j) bunurile corporale care fac obiectul unui contract de locațiune, care sunt deținute în vederea vânzării, închirierii ori furnizării în temeiul unui contract de prestări de servicii, care sunt furnizate în temeiul unui contract de prestări de servicii, precum şi materia primă şi materialele destinate a fi consumate sau prelucrate în exploatarea unei întreprinderi, produsele în curs de fabricație şi produsele finite;

k) echipamentele, instalațiile şi orice alte bunuri destinate să servească în mod durabil exploatării unei întreprinderi;

l) orice alte bunuri mobile, corporale sau incorporale.

Reglementarea anterioară: art. 6 alin. (5) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.390. Ipoteca instrumentelor financiare. (1) Ipoteca asupra instrumentelor financiare se constituie conform regulilor pieței pe care acestea sunt tranzacționate.

(2) Ipoteca asupra acțiunilor sau părților sociale ale unei societăți comerciale se constituie potrivit regulilor stabilite prin lege specială.

Reglementarea anterioară: art. 13 alin. (2) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Legislație conexă: ▶ alin. (2) al art. 5 din O.G. nr. 9/2004 privind unele contracte de garanție financiară (M. Of. nr. 78 din 30 ianuarie 2004); ▶ art. 99[1] LSC.

Art. 2.391. Descrierea bunului ipotecat. (1) Contractul de ipotecă trebuie să cuprindă o descriere suficient de precisă a bunului grevat.

(2) Descrierea este suficient de precisă, chiar dacă bunul nu este individualizat, în măsura în care permite în mod rezonabil identificarea acestuia.

(3) Descrierea se poate face prin întocmirea unei liste a bunurilor mobile ipotecate, prin determinarea categoriei din care acestea fac parte, prin indicarea cantității, prin stabilirea unei formule de determinare şi prin orice altă modalitate care permite în mod rezonabil identificarea bunului mobil ipotecat.

(4) Atunci când ipoteca poartă asupra unei universalități, contractul trebuie să descrie natura şi conținutul acesteia.

(5) Stipulația potrivit căreia ipoteca grevează toate bunurile mobile sau toate bunurile mobile prezente şi viitoare ale constituitorului nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (1).

(6) Dacă ipoteca poartă asupra unui cont bancar, acesta trebuie individualizat în mod distinct în contractul de ipotecă.

Reglementarea anterioară: art. 10 alin. (3) şi art. 16 alin. (1) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.392. Extinderea ipotecii asupra produselor. (1) Ipoteca se extinde asupra fructelor şi productelor bunului mobil ipotecat, precum şi asupra tuturor bunurilor primite de constituitor în urma unui act de administrare ori de dispoziţie încheiat cu privire la bunul mobil ipotecat.

(2) Se consideră, de asemenea, a fi un produs al bunului mobil ipotecat orice bun care îl înlocuieşte sau în care trece valoarea acestuia.

Reglementarea anterioară: art. 12 şi art. 24 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.393. Înstrăinarea bunului ipotecat. (1) Cel care achiziţionează un bun în cursul obişnuit al activităţii unei întreprinderi care înstrăinează bunuri de acelaşi fel dobândeşte bunul liber de ipotecile constituite de înstrăinător, chiar dacă ipoteca este perfectă, iar dobânditorul cunoaşte existenţa acesteia.

(2) În acest caz, ipoteca se strămută asupra preţului sau altor bunuri rezultate din înstrăinarea bunului ipotecat.

Legea de aplicare:

Art. 167. Actele de dispoziţie cu privire la bunul ipotecat, încheiate în condiţiile art. 2.393 din Codul civil, sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar numai atunci când produsele bunului ipotecat nu pot fi urmărite de către creditorul ipotecar cu acelaşi rang ca şi ipoteca iniţială. Cu toate acestea, creditorul ipotecar nu poate obţine anularea acestor acte în cazul în care le-a aprobat expres sau tacit.

Art. 172. În cazul înstrăinării bunului ipotecat, în condiţiile art. 2.393 din Codul civil, în lipsă de dispoziţie contrară în contractul de ipotecă, debitorul ipotecar va depune preţul într-un cont bancar distinct şi îl va informa pe creditorul ipotecar cu privire la acesta. Creditorul ipotecar are dreptul să solicite informaţii de la banca deponentă cu privire la operaţiunile realizate de debitorul ipotecar asupra sumelor depuse în acest cont.

II. Drepturile şi obligaţiile părţilor

Art. 2.394. Dreptul de inspecţie. Creditorul ipotecar are dreptul să inspecteze bunul ipotecat. El este însă dator să nu stânjenească activitatea celui care deţine bunul ipotecat.

Reglementarea anterioară: art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.395. Dreptul de a culege fructele bunului ipotecat. Stipulaţia prin care creditorul ipotecar îşi rezervă dreptul să îşi însuşească produsele bunului ipotecat în contul creanţei nu este valabilă decât dacă stabileşte în mod detaliat condiţiile şi proporţia în care urmează a se reduce creanţa garantată în urma exercitării acestui drept.

Reglementarea anterioară: art. 16 alin. (2) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.396. Exigibilitatea anticipată. (1) Creditorul ipotecar are dreptul să considere exigibilă creanța garantată și să execute ipoteca în cazul în care constată lipsa unei întrețineri corespunzătoare a bunului ipotecat sau alte fapte, imputabile debitorului, de natură să facă dificilă sau imposibilă executarea ipotecii, astfel cum aceste fapte sunt determinate prin contractul de ipotecă.

(2) Creditorul poate să exercite dreptul prevăzut la alin. (1) numai dacă are temeiuri rezonabile să creadă că bunul ipotecat este pe cale de a fi pus în pericol sau că există posibilitatea ca executarea obligației să fie împiedicată.

(3) Clauzele care impun debitorului plata anticipată și imediată la cerere a obligației garantate sau plata vreunei alte obligații prin faptul constituirii unei alte garanții asupra aceluiași bun se consideră nescrise.

Legea de aplicare:
Art. 173. În aplicarea prevederilor art. 2.396 alin. (3) din Codul civil, dacă prin constituirea noii garanții este afectat rangul ipotecii existente, creditorul ipotecar trebuie să își exprime acordul cu privire la constituirea noii garanții.

Reglementarea anterioară: art. 11 alin. (2) lit. b) și art. 22 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.397. Declarațiile privitoare la ipotecă. (1) Constituitorul are dreptul să adreseze creditorului ipotecar o cerere scrisă prin care să solicite acestuia:

a) să emită o declarație cu privire la valoarea rămasă din creanța garantată prin ipotecă;

b) să confirme ori, după caz, să rectifice lista bunurilor care, în opinia debitorului, fac obiectul ipotecii;

c) să confirme ori, după caz, să rectifice valoarea creanței care, în opinia debitorului, mai este garantată prin ipotecă la o anumită dată.

(2) Creditorul este obligat să comunice debitorului, în termen de 15 zile de la primirea cererii prevăzute la alin. (1), după caz:

a) o declarație scrisă prin care indică suma rămasă a fi garantată prin ipotecă;

b) confirmarea sau rectificarea declarației debitorului privitoare la bunurile grevate și la suma rămasă;

c) o declarație potrivit căreia nu mai este titularul ipotecii, indicând totodată numele și adresa succesorului său în drepturi.

(3) Debitorul are dreptul să obțină în mod gratuit o asemenea declarație la fiecare 6 luni.

(4) Creditorul poate să ceară debitorului rambursarea costurilor rezonabile ocazionate de emiterea declarației unei solicitări suplimentare față de cea prevăzută la alin. (3).

Reglementarea anterioară: art. 26 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

§2. Ipotecile asupra creanțelor

I. Dispoziții comune

Art. 2.398. Obiectul ipotecii. Ipoteca poate să aibă ca obiect fie una sau mai multe creanțe, fie o universalitate de creanțe.

Legea de aplicare:
Art. 174. Portofoliul de creanțe reprezintă o universalitate de creanțe în sensul prevederilor art. 2.398 din Codul civil.

Art. 2.399. Întinderea ipotecii asupra unei universalități de creanțe. Ipoteca asupra unei universalități de creanțe nu cuprinde creanțele născute din înstrăinarea bunurilor debitorului ca urmare a exercitării drepturilor unui terț și nici creanțele născute din contractele de asigurare încheiate de debitor cu privire la bunurile sale.

Art. 2.400. Notificarea debitorului creanței ipotecate. (1) Creditorul ipotecar nu poate cere plata decât după ce comunică în scris debitorului acesteia existența ipotecii, creanța ipotecată, suma datorată, locul și modalitatea de plată.

(2) Acceptarea ipotecii de către debitorul creanței ipotecate, făcută prin act scris, produce aceleași efecte.

Reglementarea anterioară: art. 85 alin. (1) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.401. Plata creanței grevate de ipotecă. (1) Debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului ipotecar în modul indicat în comunicare.

(2) Cu toate acestea, debitorul creanței afectate de ipotecă poate plăti constituitorului dacă creditorul ipotecar nu îi comunică dovada ipotecii în termen de 15 zile de la data la care i s-a solicitat în scris acest lucru.

(3) Dovada ipotecii se poate face fie cu copia certificată de pe contractul de ipotecă, fie cu o copie a avizului de ipotecă.

Reglementarea anterioară: art. 85 alin. (2)-(4) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.402. Ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă. Ipoteca ce poartă asupra unei creanțe care este garantată, la rândul său, cu o ipotecă mobiliară sau imobiliară trebuie înscrisă în arhivă. De asemenea, creditorul în favoarea căruia s-a ipotecat creanța trebuie să remită debitorului acestei creanțe o copie a avizului de ipotecă.

Legea de aplicare:
Art. 175. Pentru opozabilitate, ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă imobiliară se înscrie în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare și se notează în cartea funciară, potrivit prevederilor art. 902 alin. (2) pct. 15 din Codul civil.

II. Drepturile și obligațiile părților

Art. 2.403. Acțiunile împotriva debitorului creanței grevate. Atât constituitorul ipotecii, cât și creditorul ipotecar pot intenta acțiuni împotriva debitorului creanței care face obiectul ipotecii, însă cu îndatorirea de a-l introduce pe celălalt în cauză.

Art. 2.404. Drepturile creditorului ipotecar. Creditorul ipotecar poate percepe, la scadența creanței ipotecate, capitalul, dobânzile și celelalte sume pe care aceasta le produce și eliberează debitorului creanței afectate de ipotecă chitanță pentru sumele primite. O copie de pe această chitanță va fi trimisă constituitorului ipotecii.

Art. 2.405. Imputarea sumelor percepute. În lipsă de stipulație contrară, creditorul impută sumele percepute asupra creanței sale, chiar neajunsă la scadență, potrivit regulilor stabilite pentru imputația plăților.

Art. 2.406. Perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca. (1) Prin actul constitutiv al ipotecii, creditorul ipotecar poate încuviința celui care a constituit ipoteca să perceapă, la scadență, capitalul, dobânzile şi celelalte sume cuvenite în temeiul creanței ipotecate.

(2) Creditorul ipotecar poate retrage oricând această încuviințare, cu îndatorirea de a-i notifica în scris pe cel care a constituit ipoteca şi pe debitorul creanței ipotecate.

Art. 2.407. Urmărirea sumelor neplătite. Creditorul ipotecar nu este ținut el însuşi să recupereze în justiție sumele neplătite de debitorul creanței ipotecate. El este însă dator să îl informeze de îndată pe cel care a constituit ipoteca cu privire la orice nereguli la plata sumelor datorate de către debitorul creanței ipotecate.

Art. 2.408. Remiterea diferenței. Creditorul ipotecar este obligat să remită debitorului său sumele încasate care depăşesc cuantumul capitalului creanței ipotecate, al dobânzilor şi al cheltuielilor. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare

Art. 2.409. Ipotecile mobiliare perfecte. (1) Ipoteca este perfectă atunci când produce efecte potrivit dispozițiilor art. 2.387, iar formalitățile cerute de lege pentru publicitatea sa au fost îndeplinite.

(2) Publicitatea ipotecilor mobiliare se asigură prin înscrierea acestora în arhivă, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(3) Ipoteca perfectă este opozabilă celorlalți creditori ai constituitorului, celor care dobândesc ulterior drepturi asupra bunului ipotecat, precum şi tuturor celorlalte persoane.

Art. 2.410. Publicitatea ipotecii asupra conturilor. (1) Publicitatea ipotecii asupra conturilor deschise la o instituție de credit se realizează prin înscrierea ipotecii la arhivă sau poate fi satisfăcută prin controlul asupra contului.

(2) Un creditor ipotecar dobândeşte controlul asupra unui cont dacă:

a) creditorul ipotecar este chiar instituția de credit la care este deschis contul;

b) constituitorul, instituția de credit şi creditorul ipotecar convin în scris că instituția de credit, fără a solicita consimțământul constituitorului ipotecii, va urma instrucțiunile prin care creditorul dispune de sumele aflate în cont; sau

c) creditorul ipotecar devine titular al contului.

(3) Creditorul ipotecar care îndeplineşte condițiile prevăzute la alin. (2) are controlul asupra contului chiar dacă cel care a constituit ipoteca păstrează dreptul de a dispune de sumele aflate în cont.

Legea de aplicare:

Art. 176. Dispozițiile art. 2.410 alin. (2) lit. c) din Codul civil se aplică şi în cazurile în care creditorul ipotecar devine cotitular al contului.

Art. 2.411. Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare. Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare care, potrivit regulilor pieței pe care sunt tranzacționate, pot fi transferate prin simpla înregistrare în registrele care o deservesc se realizează potrivit regulilor aplicabile acelei piețe.

Reglementarea anterioară: art. 30 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.412. Conservarea rangului ipotecii. (1) În cazul în care descrierea bunului grevat care a fost înscrisă inițial la arhivă nu acoperă tipul de produse rezultate, ipoteca nu își păstrează rangul asupra acestor produse decât dacă creditorul înscrie la arhivă un aviz modificator în termen de 15 zile de la data la care constituitorul ipotecii a obținut acele produse.

(2) Atunci când produsele bunului ipotecat sunt sume de bani a căror origine poate fi stabilită, ipoteca își conservă rangul asupra acestora, fără să fie necesară înscrierea unui aviz modificator.

Reglementarea anterioară: art. 34 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare

Art. 2.413. Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. (1) Înregistrarea operațiunilor privind ipotecile mobiliare, a operațiunilor asimilate acestora, precum și a altor drepturi prevăzute de lege se efectuează numai în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Organizarea și funcționarea arhivei se reglementează prin lege specială.

Legea de aplicare:
Art. 177. (1) Avizele de garanție înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare anterior intrării în vigoare a Codului civil continuă să își producă efectele. (2) După intrarea în vigoare a Codului civil și până la adoptarea reglementărilor de organizare și funcționare a Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare, înscrierea ipotecilor mobiliare și a operațiunilor asimilate acestora se realizează prin folosirea formularelor existente, în mod corespunzător.

Legislație conexă: O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 423 din 1 septembrie 2000).

Art. 2.414. Validitatea ipotecii. Înscrierea în arhivă nu conferă validitate unei ipoteci lovite de nulitate.

Art. 2.415. Efectul înscrierii. Creditorul care înscrie o ipotecă asupra unui bun este prezumat că are cunoștință despre existența tuturor ipotecilor care au fost înscrise mai înainte cu privire la același bun. Dovada contrară nu este admisibilă.

Reglementarea anterioară: art. 29 alin. (3) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.416. Neconcordanțe între aviz și contractul de ipotecă. Dacă există neconcordanțe între informațiile cuprinse în formularul de aviz și cele cuprinse în contractul de ipotecă, în raporturile dintre terți și în cele dintre părți și terți prevalează informațiile cuprinse în formularul de aviz.

Reglementarea anterioară: art. 59 alin. (2) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.417. Notificarea înscrierii. Creditorul ipotecar este obligat să comunice constituitorului o copie de pe avizul de ipotecă în cel mult 24 de ore de la înscrierea acesteia.

Reglementarea anterioară: art. 58 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.418. Domiciliul părților. (1) În realizarea drepturilor şi obligațiilor părților unui contract de ipotecă față de terți, se consideră că acestea au domiciliul indicat în avizul de ipotecă. Toate comunicările transmise potrivit contractului de ipotecă la adresa menționată în formularul de aviz sunt valabile şi produc efecte.

(2) Partea care îşi schimbă domiciliul trebuie să comunice schimbarea celeilalte părți şi să o înscrie la arhivă.

Reglementarea anterioară: art. 60 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.419. Obligația de radiere. În cel mult 10 zile de la data la care obligația garantată a fost plătită, creditorul ipotecar este obligat să ceară operatorului arhivei radierea ipotecii. Creditorul ipotecar care omite să solicite radierea ipotecii răspunde pentru prejudiciile directe sau indirecte aduse debitorului şi constituitorului ipotecii. În acest caz, valoarea daunelor-interese ce urmează a fi plătite nu poate fi mai mică decât echivalentul în lei al sumei de 500 euro.

Reglementarea anterioară: art. 61 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Secțiunea a 4-a. Concursul între creditorii ipotecari

Art. 2.420. Concursul ipotecilor mobiliare. (1) Rangul ipotecilor perfecte se determină potrivit ordinii înscrierii sau perfectării ipotecilor, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Ipoteca perfectă este întotdeauna preferată ipotecilor care nu au fost perfectate.

Art. 2.421. Concursul ipotecilor imobiliare. Rangul ipotecilor imobiliare este determinat de ordinea înregistrării cererilor de înscriere în cartea funciară.

Art. 2.422. Concursul ipotecilor mobiliare cu ipotecile imobiliare. Atunci când acelaşi bun este grevat atât de ipoteci mobiliare, cât şi de ipoteci imobiliare, sunt preferați creditorii a căror ipotecă a fost anterior făcută publică în registrele de publicitate aferente. Cu toate acestea, ipoteca imobiliară înscrisă în aceeaşi zi cu o ipotecă mobiliară va fi preferată acesteia din urmă.

Art. 2.423. Concursul dintre ipotecile înscrise şi gaj. Creditorul a cărui ipotecă este înscrisă în arhivă este preferat creditorului gajist, chiar dacă acesta a obținut detenția bunului ipotecat anterior înscrierii ipotecii.

Art. 2.424. Concursul dintre ipotecile generale şi ipotecile speciale. Între o ipotecă asupra unei universalități de bunuri mobile şi o ipotecă asupra unor bunuri mobile determinate are prioritate aceea dintre ele care a fost înscrisă sau perfectată mai întâi.

Art. 2.425. Ipotecile mobiliare privilegiate. (1) Ipoteca constituită în favoarea vânzătorului unui bun sau a creditorului care a acordat împrumut pentru cumpărarea bunului are prioritate asupra unei ipoteci anterioare, dacă, înainte ca debitorul să obțină posesia bunului ipotecat, avizul a fost înscris la arhivă, iar vânzătorul sau, după caz, creditorul îl înştiinţează în scris pe creditorul ipotecar anterior despre vânzare şi despre înscrierea ipotecii.

(2) Ipoteca asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obține prin valorificarea acesteia, constituită în scopul obținerii sumelor necesare pentru a produce recolta, precum şi ipoteca constituită în perioada de creştere a plantelor ori în cursul unei perioade de 6 luni înainte de recoltare sunt preferate din momentul înscrierii lor în arhivă oricărei alte ipoteci.

(3) Ipoteca asupra efectivelor de animale sau asupra produselor acestora, constituită în scopul asigurării fondurilor care să îi permită celui care a constituit ipoteca să achiziționeze nutreţuri, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana ori tratarea animalelor, are prioritate asupra oricărei alte ipoteci constituite asupra aceluiaşi bun ori asupra produselor lui, alta decât ipoteca vânzătorului de nutreţuri, medicamente sau hormoni.

Reglementarea anterioară: art. 33 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.426. Ipoteca asupra conturilor. Ipoteca creditorului care are controlul unui cont este preferată ipotecii unui creditor care nu are controlul asupra acestuia.

Legea de aplicare:
Art. 178. Dispozițiile art. 2.426 din Codul civil nu se aplică ipotecilor constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 2.427. Cesiunea ipotecii. Schimbarea rangului. (1) Creditorul ipotecar poate ceda unui creditor chirografar ipoteca creanței sale ipotecare. De asemenea, creditorii ipotecari pot conveni schimbarea rangului ipotecilor lor, sub condiția notării în registrul de publicitate respectiv.

(2) Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă se găsesc şi alte garanții sau drepturi ai căror titulari n-au consimțit la schimb, convenția nu le poate fi opusă decât în măsura în care le era opozabilă garanția al cărei rang a fost cedat.

(3) În toate cazurile, cesiunea rangului se face în limita creanței ipotecare al cărei rang a fost cedat, iar schimbul rangului se face în limita creanței ipotecare care are rangul preferat.

(4) Dacă bunul ipotecat este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la beneficiul schimbării de rang, creanța ipotecară condițională reluându-şi rangul cedat.

Secțiunea a 5-a. Stingerea ipotecilor

Art. 2.428. Stingerea ipotecilor. (1) Ipoteca imobiliară se stinge prin radierea din cartea funciară sau prin pieirea totală a bunului.

(2) Ipoteca mobiliară se stinge, iar ipoteca imobiliară se poate radia pentru una dintre următoarele cauze:

a) stingerea obligației principale prin oricare dintre modurile prevăzute de lege;

b) neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea obligației garantate ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

c) neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea ipotecii ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

d) dobândirea de către creditor a bunului grevat;

e) renunțarea expresă sau tacită a creditorului la ipotecă;

f) în orice alte cazuri prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. a) şi b), ipoteca nu se stinge dacă părțile convin ca ea să fie folosită pentru garantarea unei alte obligații determinate ori determinabile, fără a se vătăma însă drepturile dobândite anterior de alte persoane.

Legea de aplicare:
Art. 178[1]. În sensul art. 2.428 alin. (2) lit. f) din Codul civil, ipoteca se va radia din cartea funciară şi în baza unei declarații scrise a creditorului ipotecar. În cazul în care mai mulți creditori sunt beneficiarii unei ipoteci cu privire la bunul în cauză, declarația de radiere nu va aduce atingere drepturilor celorlalți creditori ipotecari. Declarația de radiere se poate face sub forma unui înscris autentic notarial.

Reglementarea anterioară: art. 1800 C. civ. 1864.

Capitolul IV. Executarea ipotecii

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.429. Executarea ipotecilor. În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, creditorul poate urmări bunul ipotecat, potrivit dispozițiilor prezentului capitol.

Art. 2.430. Condițiile executării. Executarea ipotecii nu poate fi realizată decât în virtutea unui titlu executoriu şi pentru o creanță certă, lichidă şi exigibilă.

Art. 2.431. Titlurile executorii. Contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, în condițiile legii, titluri executorii.

Art. 2.432. Alte căi de realizare a creanței. Dispozițiile prezentului capitol nu aduc nicio atingere dreptului creditorului de a-şi realiza creanța pe calea unei acțiuni personale sau de a solicita luarea oricăror măsuri necesare pentru executarea ipotecii, potrivit Codului de procedură civilă.

Art. 2.433. Interdicția pactului comisoriu. Orice clauză potrivit căreia, pentru a garanta executarea obligației debitorului său, creditorul îşi rezervă dreptul să devină proprietarul irevocabil al bunului sau să dispună de acesta fără formalitățile impuse de lege se consideră nescrisă.

Art. 2.434. Discuțiunea bunurilor mobile. Un creditor ipotecar de rang inferior poate să se opună la urmărirea bunului mobil care îi este anume ipotecat, dacă au mai rămas bunuri mobile suficiente ipotecate în favoarea creditorului de

rang superior pentru aceeaşi datorie, şi poate să ceară discuţiunea prealabilă cu respectarea formalităţilor reglementate la art. 2.295. Dacă cererea este admisă, urmărirea bunului ipotecat este suspendată.

Secţiunea a 2-a. Executarea ipotecii mobiliare

§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale

I. Deposedarea debitorului

Art. 2.435. Drepturile creditorului. În caz de neexecutare, creditorul are dreptul, la alegerea sa:

a) să vândă bunul ipotecat în condiţiile art. 2.445-2.459;

b) să îşi însuşească bunul pentru a stinge creanţa ipotecară în condiţiile art. 2.460-2.463;

c) să preia bunul în scop de administrare în condiţiile art. 2.468-2.473.

Art. 2.436. Urmărirea accesoriilor unui imobil. Atunci când ipoteca poartă asupra unor bunuri mobile accesorii ale unui imobil, creditorul ipotecar se poate prevala, în privinţa acestora, de drepturile recunoscute în prezenta secţiune, afară de cazul în care a început urmărirea potrivit regulilor stabilite pentru executarea ipotecilor imobiliare.

Art. 2.437. Separarea accesoriilor unui imobil. (1) Atunci când titularul unei ipoteci constituite asupra unui bun mobil accesoriu al unui imobil este preferat titularilor altor drepturi reale asupra bunului imobil respectiv, el poate, în caz de neexecutare din partea debitorului, să separe cele două bunuri.

(2) În acest caz, creditorul ipotecar este obligat să îi despăgubească pe titularii de drepturi reale asupra imobilului, cu excepţia constituitorului, pentru cheltuielile necesare reparării stricăciunilor cauzate de separarea celor două bunuri.

(3) Creditorul nu este obligat la despăgubiri pentru scăderea valorii bunului imobil ca urmare a înlăturării bunului ipotecat ori a necesităţii de a-l înlocui.

(4) Cei îndreptăţiţi la despăgubire pot refuza separarea bunurilor cât timp creditorul ipotecar nu oferă o garanţie suficientă pentru plata despăgubirilor.

(5) Dispoziţiile prezentului articol nu se aplică materialelor obişnuite de construcţie care sunt încorporate într-o construcţie.

Art. 2.438. Dreptul de a prelua bunurile. Creditorul ipotecar are dreptul:

a) să preia bunurile ipotecate, cu toate accesoriile acestora;

b) fără a le deplasa, să ia măsurile necesare pentru ca echipamentele şi alte asemenea bunuri să nu mai poată fi folosite şi să dispună ulterior de acestea conform dispoziţiilor art. 2.447.

Art. 2.439. Preluarea bunului. Creditorul poate prelua bunul ipotecat prin mijloace proprii sau cu ajutorul unui organ de executare.

Art. 2.440. Preluarea bunului prin mijloace proprii. (1) Atunci când contractul de ipotecă mobiliară o permite în mod expres, creditorul poate prelua bunul mobil,

precum şi titlurile şi înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, prin mijloace proprii, după o prealabilă notificare prin intermediul executorului judecătoresc.

(2) Creditorul nu poate însă tulbura liniştea şi ordinea publică ori recurge, în mod direct sau indirect, la constrângere, chiar dacă fapta sa nu ar constitui o infracţiune. Orice stipulaţie care limitează această obligaţie se consideră nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 179. În sensul prevederilor art. 2.440 alin. (2) din Codul civil, simpla invocare a posibilităţii de executare silită şi a efectelor neîndeplinirii obligaţiei nu constituie constrângere.

Reglementarea anterioară: art. 63 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.441. Remiterea bunului ipotecat. (1) Cel care deţine bunul mobil este dator să îl predea creditorului ipotecar, care urmăreşte bunul potrivit procedurii prevăzute în prezentul capitol. Acesta poate însă refuza predarea, în cazul în care creditorul nu face dovada dreptului său de a prelua bunul.

(2) Cu excepţia creditorului ipotecar de rang superior care a pornit, la rândul său, executarea, niciun alt creditor nu îi poate cere creditorului care a preluat bunul să i-l remită.

Legea de aplicare:
Art. 180. Dovada dreptului de a prelua bunul în sensul art. 2.441 alin. (1) din Codul civil se face cu prezentarea unei copii a contractului de ipotecă mobiliară perfectat în condiţiile legii şi a unei copii a avizului de ipotecă eliberat de arhivă în condiţiile legii.

Reglementarea anterioară: art. 64 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.442. Preluarea silită a bunului. (1) Creditorul poate solicita concursul executorului judecătoresc pentru a prelua bunul.

(2) Cererea creditorului va fi însoţită de o copie de pe contractul de garanţie, de o descriere a bunului ce urmează a fi preluat şi, dacă este cazul, de o copie certificată de pe înscrierea ipotecii la arhivă.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenţii forţei publice sunt obligaţi să acorde tot sprijinul pentru preluarea bunului.

Legea de aplicare:
Art. 181. În orice moment după neîndeplinirea de către debitor a obligaţiei ipotecare şi fără a fi necesar să se încerce înainte intrarea în posesie prin mijloace proprii, creditorul poate apela la procedura preluării silite a bunului reglementată de art. 2.442 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 67 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.443. Obligaţiile executorului judecătoresc. (1) În termen de 48 de ore de la primirea cererii, executorul judecătoresc se deplasează la locul unde se află bunul ipotecat, îl ridică şi îl predă de îndată creditorului.

(2) Executorul judecătoresc întocmeşte un proces-verbal, în două exemplare, dintre care unul se păstrează la dosarul de executare, iar celălalt se comunică debitorului în condiţiile Codului de procedură civilă.

(3) Creditorul avansează cheltuielile şi suportă riscurile transportului şi depozitării bunului.

(4) În cazul în care este necesar să se recurgă la constrângere, executorul judecătoresc este obligat să revină în cursul aceleiaşi zile, însoţit de agenţi ai forţei publice, pentru a prelua bunul afectat garanţiei. Nu este necesară prezentarea unei hotărâri judecătoreşti sau a altui act provenind de la autorităţile administrative.

Reglementarea anterioară: art. 68 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.444. Drepturile şi obligaţiile creditorului. Creditorul care deţine bunul ipotecat are drepturile şi obligaţiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispoziţiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

II. Vânzarea bunului ipotecat

Art. 2.445. Vânzarea bunurilor ipotecate. (1)[1] Vânzarea bunurilor mobile ipotecate se poate face numai în baza contractului de ipotecă învestit cu formulă executorie. Cererea de învestire întrerupe prescripţia dreptului de a obţine executarea silită.

(2) Creditorul ipotecar poate vinde bunurile mobile ipotecate în starea în care se găsesc sau după luarea unor măsuri comercial rezonabile pentru valorificarea acestora.

(3) Creditorul poate vinde bunurile mobile ipotecate prin licitaţie publică ori prin negociere directă, prin unul sau mai multe contracte, în bloc ori separat, în orice moment sau loc, în condiţii comerciale rezonabile.

(4) Părţile pot conveni, prin contractul de ipotecă, modul de valorificare a bunurilor grevate.

(5) În toate cazurile, vânzarea trebuie realizată într-o manieră comercial rezonabilă în ceea ce priveşte metoda, momentul, locul, condiţiile şi toate celelalte aspecte ale acesteia.

Legea de aplicare:

Art. 181[1]. (1) Învestirea cu formulă executorie a contractului de ipotecă în vederea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie îşi are domiciliul sau, după caz, îşi are sediul creditorul.

(2) Opoziţia la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competenţa judecătoriei care a învestit cu formulă executorie contractul de ipotecă.

(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 şi 2.469 din Codul civil, precum şi opoziţia la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Reglementarea anterioară: art. 69 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.446. Vânzarea comercial rezonabilă. (1) Vânzarea bunurilor este comercial rezonabilă dacă are loc:

---

[1] Alin. (1) al art. 2445 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. V pct. 2 din Legea nr. 138/2014.

a) în modul în care se dispune în mod obişnuit de bunuri de acelaşi fel pe o piaţă organizată;

b) la preţul stabilit pe o piaţă organizată şi valabil în momentul vânzării;

c) în conformitate cu practicile comerciale rezonabile urmate de cei care vând în mod obişnuit bunuri de acelaşi fel;

d) în conformitate cu regulile stabilite prin contractul de ipotecă, atunci când nu există o piaţă organizată pentru bunul ipotecat sau dacă nu există practici comerciale standardizate.

(2) În condiţiile prevăzute la alin. (1), simplul fapt că se putea obţine un preţ mai mare dacă vânzarea ar fi avut loc în alt moment sau printr-o altă metodă decât cea aleasă de creditor nu face ca vânzarea să nu fie considerată comercial rezonabilă.

Art. 2.447. Vânzarea bunului aflat în posesia debitorului. (1) Creditorul poate vinde bunul ipotecat, chiar dacă acesta se află în posesia debitorului.

(2) Cumpărătorul are dreptul de a intra în posesia bunului, în condiţiile art. 2.435-2.444.

Reglementarea anterioară: art. 65 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.448. Cumpărarea de către creditor. (1) Un creditor ipotecar nu poate cumpăra bunul decât:

a) în cadrul unei licitaţii publice;

b) prin vânzare directă, însă numai dacă bunuri de acelaşi fel sunt vândute în mod obişnuit pe o piaţă reglementată.

(2) În aceste cazuri, creditorul poate depune creanţa în contul preţului.

Art. 2.449. Notificarea vânzării. (1) Dacă doreşte să vândă bunul după procedura reglementată în prezenta secţiune, creditorul este ţinut să comunice persoanelor prevăzute la art. 2.450 o notificare de executare şi să înscrie un aviz de executare la arhivă.

(2) Atât comunicarea notificării, cât şi înscrierea avizului de executare trebuie realizate cu cel puţin 15 zile înainte de data stabilită pentru vânzare.

(3) Nerespectarea acestor formalităţi atrage nulitatea vânzării.

(4) Dispoziţiile acestui articol nu se aplică atunci când bunurile care fac obiectul urmăririi sunt supuse pieirii, deteriorării ori devalorizării rapide ori sunt vândute în mod obişnuit pe o piaţă organizată.

Reglementarea anterioară: art. 71 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.450. Destinatarii notificării. Creditorul trebuie să adreseze notificarea:

a) debitorului obligaţiei garantate prin ipotecă, fideiusorilor şi codebitorilor solidari ai acestuia;

b) constituitorului sau, după caz, succesorilor în drepturi ai acestuia;

c) tuturor creditorilor ipotecari ale căror ipoteci au devenit opozabile prin înscrierea în arhivă a unui aviz care identifică bunul grevat şi care, la data notificării, este înscris pe numele debitorului;

d) tuturor persoanelor de la care a primit notificarea existenței unui drept sau a unei pretenții cu privire la bunul ipotecat, precum și celor de la care bunul a fost ridicat ori la care acesta se află, dacă sunt cunoscuți;

e) tuturor creditorilor ipotecari și privilegiați a căror garanție a devenit opozabilă pe altă cale, în temeiul legii, dacă creditorul ipotecar cunoaște identitatea și adresa acestora.

Reglementarea anterioară: art. 71 alin. (1) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.451. Conținutul notificării. Notificarea vânzării trebuie să indice în mod clar:

a) constituitorul și creditorul ipotecar;

b) bunurile care fac obiectul urmăririi;

c) suma pentru care se pornește urmărirea;

d) metoda prin care se va realiza valorificarea bunului;

e) data, ora și locul la care va avea loc licitația publică, precum și prețul de pornire a licitației ori, după caz, data și ora cu începere de la care creditorul va dispune de bun.

Legea de aplicare:

Art. 182. În sensul art. 2.451 lit. c) din Codul civil, notificarea vânzării va preciza capitalul creanței ipotecare și va menționa, în mod generic, că la acesta se adaugă accesoriile.

Art. 2.452. Opoziția la executare. (1) În termen de 15 zile de la comunicarea notificării sau, după caz, de la înscrierea avizului de executare în arhivă, cei interesați sau vătămați prin executare pot formula opoziție la executare.

(2) Opoziția suspendă de drept procedura de vânzare până la soluționarea definitivă a cauzei. Creditorul ipotecar care nu a preluat încă bunul va putea să o facă și pe perioada judecării opoziției.

(3) Instanța va soluționa opoziția în termen de 5 zile. Hotărârea instanței poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare. În cazul respingerii opoziției, apelul nu îl oprește pe creditor să treacă la valorificarea bunului. Apelul se soluționează de urgență potrivit regulilor de la ordonanța președințială.

(4) Instanța poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit, precum și restituirea bunului de către creditor. Dacă instanța constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispozițiilor prezentei secțiuni, va stabili condițiile și regulile corespunzătoare și va încuviința valorificarea bunului.

Legea de aplicare:

Art. 181[1]. (1) Învestirea cu formulă executorie a contractului de ipotecă în vederea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei în a cărei circumscripție își are domiciliul sau, după caz, își are sediul creditorul.

(2) Opoziția la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competența judecătoriei care a învestit cu formulă executorie contractul de ipotecă.

(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 și 2.469 din Codul civil, precum și opoziția la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Reglementarea anterioară: art. 75 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.453. Plata creanței ipotecare. În orice moment până la vânzarea bunului de către creditor, debitorul şi orice persoană interesată pot executa obligația, plătind totodată cheltuielile rezonabile făcute pentru preluarea şi vânzarea bunului. În acest caz, creditorul este obligat să accepte plata, să înceteze imediat orice măsură de executare silită şi să restituie bunul debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 183. În cadrul cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea bunului ipotecat se includ şi despăgubirile pe care acesta le datorează conform art. 2.437 alin. (2) şi art. 2.443 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 66 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.454. Preferința la executare. (1) Creditorul ipotecar de rang superior este preferat creditorilor de rang inferior în ceea ce priveşte exercițiul dreptului de a executa ipoteca şi poate, cât timp bunul nu a fost vândut, să continue executarea începută sau să pornească o nouă executare.

(2) Acesta poate fi însă ținut să restituie cheltuielile făcute de un creditor de rang inferior dacă, fiind notificat cu privire la executarea ipotecii, omite să invoce prioritatea drepturilor sale într-un termen rezonabil.

Art. 2.455. Dobândirea lucrului de către cumpărător. (1) Vânzarea bunului în cadrul procedurii reglementate în prezentul capitol:

a) transferă cumpărătorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

b) stinge ipoteca în virtutea căreia vânzarea a avut loc;

c) stinge toate celelalte ipoteci şi privilegii, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Titlurile sau înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, contractul de ipotecă, împreună cu mențiunea stingerii garanției la arhivă fac dovada dreptului de proprietate al dobânditorului.

Reglementarea anterioară: art. 70 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.456. Obligația personală a debitorului. Debitorul rămâne obligat personal pentru partea din creanță care nu este acoperită de prețul obținut din vânzare.

Reglementarea anterioară: art. 74 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.457. Vânzarea bunului care nu aparține debitorului. (1) Creditorul trebuie să restituie proprietarului fie lucrul, fie prețul vânzării, îndată ce a aflat că debitorul nu este proprietarul bunului ipotecat.

(2) În cazul în care creditorul nu cunoaşte această împrejurare până la distribuirea prețului, el este exonerat de orice răspundere, dacă a restituit debitorului ceea ce rămâne din vânzarea bunului.

Reglementarea anterioară: art. 76 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.458. Locațiunea bunului după vânzare. (1) Se poate conveni ca, după vânzare, constituitorul să folosească bunul în calitate de locatar.

(2) Dreptul constituitorului va fi opozabil oricărui dobânditor al bunului dacă a fost înscris la arhivă sau dacă a fost cunoscut de acesta pe altă cale.

Reglementarea anterioară: art. 77 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.459. Distribuirea sumelor realizate. (1) După deducerea cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea, conservarea, luarea măsurilor pentru valorificarea bunului şi cu vânzarea, creditorul distribuie sumele de bani realizate din executare creditorilor privilegiaţi şi ipotecari, potrivit ordinii de preferinţă, chiar dacă aceştia ar avea creanţe afectate de termen suspensiv sau de condiţie rezolutorie. Cu privire la aceste sume, creditorul are drepturile şi obligaţiile unui administrator al bunurilor altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispoziţiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Suma rămasă disponibilă se predă debitorului în termen de 3 zile de la primirea sumelor rezultate din valorificarea bunului. Dacă plata nu poate avea loc, suma va fi depusă într-un cont bancar, urmând ca debitorul să fie înştiinţat despre aceasta de către creditor.

(3) Creditorul va întocmi de îndată un proces-verbal despre eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare. Acesta se va comunica imediat debitorului, constituitorului şi celorlalţi creditori privilegiaţi şi ipotecari şi se va înscrie la arhivă.

(4) Orice înţelegere dintre creditor şi debitor prin care se stabileşte o altă destinaţie a sumelor rezultate din executare se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară: art. 78 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanţei

Art. 2.460. Preluarea bunului ipotecat în contul creanţei. (1) Creditorul îşi poate însuşi bunul ipotecat pentru stingerea creanţei, dacă prin lege nu se prevede altfel, constituitorul consimte la aceasta, iar persoanele prevăzute la art. 2.450 nu se opun.

(2) Consimţământul constituitorului la preluarea bunului de către creditor în contul creanţei trebuie să fie exprimat în scris şi să fie ulterior neexecutării.

Reglementarea anterioară: art. 73 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.461. Notificarea ofertei de preluare în contul creanţei. Creditorul care doreşte să preia bunul ipotecat pentru stingerea creanţei sale va înscrie în arhivă un aviz de preluare în contul creanţei şi va notifica această ofertă persoanelor prevăzute la art. 2.450.

Art. 2.462. Opunerea la preluarea în contul creanţei. (1) Opunerea la preluarea bunului în contul creanţei făcută de persoanele prevăzute la art. 2.450 produce efecte numai dacă este comunicată creditorului în termen de 15 zile de la notificare.

(2) Dispoziţiile art. 2.452 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2.463. Efectele preluării în contul creanţei. (1) Preluarea bunului de către creditor în contul creanţei:

a) stinge creanța ipotecară;

b) transferă creditorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

c) stinge toate ipotecile şi privilegiile de rang inferior.

(2) Contractul de ipotecă împreună cu notificarea de preluare în contul creanței țin loc de titlu de proprietate.

Legea de aplicare:

Art. 184. În cazul în care creditorul a preluat bunul ipotecat în contul creanței, creanța ipotecară se stinge, iar creditorul nu mai poate exercita nicio acțiune personală şi nici nu îl mai poate urmări pe debitor, chiar dacă valoarea bunului preluat nu acoperă integral creanța ipotecară.

§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative

Art. 2.464. Ipoteca asupra titlurilor reprezentative. (1) Când ipoteca are ca obiect titluri reprezentative privind bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit şi warante, creditorul are dreptul să vândă bunurile şi să distribuie prețul, potrivit prevederilor prezentei secțiuni.

(2) Cel ce are o ipotecă asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa ipoteca împotriva giranților şi avaliştilor.

Reglementarea anterioară: art. 83 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

§3. Executarea ipotecii asupra creanțelor

Art. 2.465. Ipoteca asupra creanțelor. (1) Ipoteca unei creanțe conferă creditorului, atunci când condițiile pentru a porni executarea silită sunt întrunite, dreptul de a prelua titlul de creanță, de a cere şi de a obține plata sau, la alegerea sa, de a vinde creanța şi de a-şi însuşi prețul, toate acestea în limita sumei garantate.

(2) Cu privire la vânzarea avută în vedere la alin. (1), dispozițiile privitoare la cesiunea de creanță se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:

Art. 185. Dispozițiile art. 2.465 din Codul civil se aplică numai în situațiile în care creditorul ipotecar nu şi-a exercitat drepturile conferite de art. 2.400-2.405 din Codul civil.

Reglementarea anterioară: art. 84 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.466. Ipoteca asupra conturilor. (1) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. a), creditorul poate compensa soldul creditor al contului cu creanța ipotecară.

(2) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. b) sau c), creditorul ipotecar poate ordona instituției de credit eliberarea soldului contului în beneficiul său.

Reglementarea anterioară: art. 80-82 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.467. Conduita creditorului. În toate cazurile, creditorul trebuie să acționeze într-o manieră comercial rezonabilă.

§4. Preluarea bunului în vederea administrării

Art. 2.468. Condițiile. (1) Creditorul care are o ipotecă asupra bunurilor unei întreprinderi poate prelua bunurile ipotecate în vederea administrării dacă notifică hotărârea sa persoanelor prevăzute la art. 2.450 şi înscrie la arhivă un aviz de executare, dispozițiile art. 2.449-2.451 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Preluarea bunurilor se face temporar, cel mult până la satisfacerea creanței pentru care s-a constituit garanția.

Art. 2.469. Administratorul. Poate fi administrator creditorul sau o altă persoană desemnată de creditor sau, după caz, de către instanță.

Legea de aplicare:
Art. 181[1]. (1) Învestirea cu formulă executorie a contractului de ipotecă în vederea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei în a cărei circumscripție îşi are domiciliul sau, după caz, îşi are sediul creditorul.
(2) Opoziția la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competența judecătoriei care a învestit cu formulă executorie contractul de ipotecă.
(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 şi 2.469 din Codul civil, precum şi opoziția la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Art. 2.470. Obligațiile administratorului. Creditorul sau cel căruia i-a fost încredințată administrarea bunurilor are calitatea de administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea deplină, dispozițiile art. 800 şi 801 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2.471. Conservarea drepturilor locatarului. Preluarea bunului în deplină administrare nu poate aduce atingere drepturilor dobândite anterior de locatar.

Art. 2.472. Încetarea administrării. Administrarea bunului încetează în cazul în care creditorul şi-a acoperit creanța, inclusiv despăgubirile şi cheltuielile privind executarea, în cazul în care a făcut o notificare prin care alege altă modalitate de executare, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. Declararea falimentului persoanei împotriva căreia se execută garanția nu duce la încetarea administrării.

Art. 2.473. Obligațiile creditorului la încetarea administrării. (1) La încetarea administrării, creditorul este obligat să dea socoteală şi, dacă nu a optat pentru o altă modalitate de executare, să restituie bunurile celui împotriva căruia s-a făcut executarea.

(2) Creditorul care şi-a acoperit astfel creanța, despăgubirile şi cheltuielile cu executarea este obligat să predea persoanei împotriva căreia s-a executat garanția şi surplusul de bunuri obținut prin administrare.

§5. Sancțiuni

Art. 2.474. Încălcarea regulilor privitoare la preluarea bunului. (1) Creditorul care încalcă regulile de preluare a bunului ipotecat răspunde pentru pagubele pricinuite.

(2) El este, de asemenea, obligat să restituie bunurile şi să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea acestor bunuri.

Reglementarea anterioară: art. 87 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.475. Încălcarea regulilor privitoare la executarea ipotecii. (1) Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secţiune pentru valorificarea bunului ipotecat răspunde pentru prejudiciile cauzate.

(2) Creditorul este, de asemenea, dator să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea bunurilor supuse urmăririi la momentul vânzării.

(3) Dacă diferenţa dintre valoarea bunului ipotecat şi preţul realizat prin urmărirea silită este mai mare decât suma prevăzută la alin. (2), creditorul este obligat să plătească această diferenţă.

(4) Plătind aceste sume, creditorul poate reţine preţul vânzării. El pierde însă partea din creanţa ipotecară care a rămas neacoperită după urmărirea bunului.

Reglementarea anterioară: art. 88 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.476. Stabilirea valorii bunului. (1) Pentru a stabili valoarea bunului în cazul prevăzut la art. 2.475 alin. (3), creditorul şi constituitorul vor desemna câte un expert evaluator.

(2) Dacă diferenţa dintre valorile astfel stabilite este mai mică de o cincime, valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor două valori.

(3) Dacă diferenţa este mai mare de o cincime, evaluatorii vor desemna un al treilea expert. Valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor mai apropiate două evaluări.

Reglementarea anterioară: art. 89 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.477. Încălcarea regulilor privitoare la distribuirea preţului. Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secţiune pentru distribuirea preţului răspunde pentru prejudiciile cauzate celorlalţi creditori potrivit dreptului comun.

Secţiunea a 3-a. Executarea ipotecilor imobiliare

Art. 2.478. Discuţiunea bunurilor ipotecate. Creditorul nu poate urmări în acelaşi timp vânzarea imobilelor care nu sunt ipotecate decât în cazul când bunurile care îi sunt ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creanţei sale.

Art. 2.479. Regulile aplicabile. Urmărirea silită se face cu respectarea dispoziţiilor Codului de procedură civilă.

Capitolul V. Gajul

Secţiunea 1. Constituirea gajului

Art. 2.480. Obiectul gajului. Gajul poate avea ca obiect bunuri mobile corporale sau titluri negociabile emise în formă materializată.

Legea de aplicare:
Art. 186. Prin „gaj" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.
Art. 187. (1) Gajul constituit înainte de data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii sale.
(2) Gajul pentru care formalitățile de deposedare sau de înregistrare au fost îndeplinite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și pentru care condiția deposedării nu s-a pierdut până la data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește ordinea de preferință, opozabilitatea și efectele față de terți, dispozițiilor legale existente la data deposedării debitorului sau la data înregistrării gajului.
(3) Executarea silită a gajului începută înainte de data intrării în vigoare a Codului civil va fi continuată în conformitate cu dispozițiile legale existente la data începerii executării.

Reglementarea anterioară: art. 1685, art. 1687 C. civ. 1864.

Art. 2.481. Constituirea gajului. (1) Gajul se constituie prin remiterea bunului sau titlului către creditor sau, după caz, prin păstrarea acestuia de către creditor, cu consimțământul debitorului, în scopul garantării creanței.
(2) Gajul asupra titlurilor negociabile se constituie, în cazul titlurilor nominative sau la purtător, prin remiterea acestora, iar în cazul titlurilor la ordin, prin andosarea acestora, în scop de garanție.

Art. 2.482. Publicitatea gajului. (1) Publicitatea gajului bunurilor mobile corporale se realizează fie prin deposedarea debitorului, fie prin înscrierea gajului la arhivă.
(2) Publicitatea gajului asupra sumelor de bani se realizează numai prin deținerea acestora.
(3) Gajul asupra titlurilor negociabile este perfectat prin remiterea sau, după caz, prin andosarea titlurilor.

Legea de aplicare:
Art. 188. În sensul prevederilor art. 2.482 alin. (2) din Codul civil, deținerea se poate realiza și prin intermediul controlului unic sau comun al unei casete de valori în care se află depozitate sumele de bani.

Reglementarea anterioară: art. 29 alin. (1) și art. 30 alin. (1) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.483. Deținerea bunului de către creditor. Deținerea bunului de către creditorul gajist trebuie să fie publică și neechivocă. Atunci când față de terți se creează aparența că debitorul deține bunul, gajul nu poate fi opus acestora.

Reglementarea anterioară: art. 30 alin. (2) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.484. Deținerea prin intermediul unui terț. Creditorul poate, cu acordul debitorului său, să exercite detenția prin intermediul unui terț, însă deținerea exercitată de acesta nu asigură opozabilitatea gajului decât din momentul în care a primit înscrisul constatator al gajului.

Art. 2.485. Conservarea gajului. (1) Gajul există numai atât timp cât creditorul deține bunul gajat sau, după caz, cât timp este valabilă andosarea titlului la ordin.

(2) Cu toate acestea, gajul nu se stinge atunci când:

a) creditorul nu mai deține bunul, fără voia sa, prin fapta altei persoane;

b) creditorul a remis temporar bunul debitorului sau unui terț pentru a-l evalua, repara, transforma sau ameliora;

c) creditorul a remis bunul unui alt creditor al debitorului său în cadrul unei proceduri de urmărire silită.

Art. 2.486. Restituirea bunului către creditor. Sub rezerva regulilor privitoare la dobândirea proprietății bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, creditorul gajist poate să ceară restituirea bunului de la cel care îl deține, cu excepția cazului în care bunul a fost preluat de un creditor ipotecar cu rang superior sau preluarea a intervenit în cadrul procedurii de executare silită.

Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile creditorului gajist

Art. 2.487. Drepturile și obligațiile creditorului gajist. Creditorul gajist are drepturile și obligațiile unui administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea simplă. Dispozițiile art. 795-799 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 39 alin. (1) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.488. Fructele bunului gajat. În lipsă de stipulație contrară, creditorul predă debitorului fructele naturale și industriale. El impută fructele civile mai întâi asupra cheltuielilor făcute, apoi asupra dobânzilor și, la urmă, asupra capitalului.

Reglementarea anterioară: art. 1692 alin. (2) C. civ. 1864 și art. 39 alin. (2) și (3) din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.489. Răscumpărarea titlurilor participative. În cazul răscumpărării acțiunilor sau a altor titluri participative la capitalul social al unei societăți comerciale, creditorul este îndreptățit să impute prețul plătit potrivit regulilor prevăzute la art. 2.488.

Art. 2.490. Pieirea bunului. Creditorul nu răspunde pentru pieirea bunului atunci când aceasta se datorează forței majore, vechimii ori folosirii normale și autorizate a bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1691 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 2.491. Cheltuielile de conservare. Debitorul este ținut să restituie creditorului cheltuielile făcute cu conservarea bunului.

Reglementarea anterioară: art. 1691 alin. (2) C. civ. 1864.

Art. 2.492. Restituirea bunului către debitor. (1) Debitorul nu poate cere restituirea bunului decât după ce a executat obligația, cu excepția cazului în care creditorul folosește ori conservă bunul în mod abuziv.

(2) Gajul se stinge atunci când creditorul este obligat să restituie bunul în temeiul unei hotărâri judecătoreşti pronunţate în condiţiile alin. (1).

Reglementarea anterioară: art. 1693 şi art. 1694 alin. (1) C. civ. 1864.

Art. 2.493. Indivizibilitatea gajului. (1) Gajul poartă asupra tuturor bunurilor grevate până la stingerea integrală a obligaţiei garantate.

(2) Moştenitorul debitorului, plătind partea din datorie care îi revine, nu poate cere partea sa din bunul grevat cât timp obligaţia nu este stinsă în întregime.

(3) Moştenitorul creditorului gajist, primind partea din creanţă care îi revine, nu poate remite bunul grevat în dauna celorlalţi moştenitori care nu au fost plătiţi.

Reglementarea anterioară: art. 1695 C. civ. 1864.

Art. 2.494. Aplicarea regulilor privitoare la ipotecă. Dispoziţiile privitoare la publicitatea, prioritatea, executarea şi stingerea ipotecilor mobiliare se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară: art. 3 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Capitolul VI. Dreptul de retenţie

Art. 2.495. Noţiune. (1) Cel care este dator să remită sau să restituie un bun poate să îl reţină cât timp creditorul nu îşi execută obligaţia sa izvorâtă din acelaşi raport de drept sau, după caz, atât timp cât creditorul nu îl despăgubeşte pentru cheltuielile necesare şi utile pe care le-a făcut pentru acel bun ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.

(2) Prin lege se pot stabili şi alte situaţii în care o persoană poate exercita un drept de retenţie.

Legea de aplicare:
Art. 189. (1) Drepturile de retenţie exercitate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data exercitării lor. (2) Drepturile de retenţie înregistrate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte ordinea de preferinţă, opozabilitatea şi efectele faţă de terţi, dispoziţiilor legale existente la data înregistrării lor.

Aplicaţii particulare ale dreptului de retenţie în reglementarea anterioară: art. 771, art. 1322, art. 1323, art. 1444, art. 1619, art. 1730 pct. 7 şi art. 1910 C. civ. 1864.

Art. 2.496. Excepţii. (1) Dreptul de retenţie nu poate fi exercitat dacă deţinerea bunului provine dintr-o faptă ilicită, este abuzivă ori nelegală sau dacă bunul nu este susceptibil de urmărire silită.

(2) Dreptul de retenţie nu poate fi invocat de către posesorul de rea-credinţă decât în cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 2.497. Îndatoririle celui care exercită dreptul de retenţie. Cel care exercită un drept de retenţie are drepturile şi obligaţiile unui administrator al bunului

altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozițiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2.498. Opozabilitatea dreptului de retenție. (1) Dreptul de retenție este opozabil terților fără îndeplinirea vreunei formalități de publicitate.

(2) Cu toate acestea, cel care exercită un drept de retenție nu se poate opune urmăririi silite pornite de un alt creditor, însă are dreptul de a participa la distribuirea prețului bunului, în condițiile legii.

Art. 2.499. Stingerea dreptului de retenție. (1) Dreptul de retenție încetează dacă cel interesat consemnează suma pretinsă sau oferă retentorului o garanție suficientă.

(2) Deposedarea involuntară de bun nu stinge dreptul de retenție. Cel care exercită acest drept poate cere restituirea bunului, sub rezerva regulilor aplicabile prescripției extinctive a acțiunii principale şi dobândirii bunurilor mobile de către posesorul de bună-credință.

CARTEA A VI-A. DESPRE PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ, DECĂDERE ȘI CALCULUL TERMENELOR[1]

Titlul I. Prescripția extinctivă

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 2.500. Obiectul prescripției extinctive. (1) Dreptul material la acțiune, denumit în continuare *drept la acțiune*, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

(2) În sensul prezentului titlu, prin *drept la acțiune* se înțelege dreptul de a constrânge o persoană, cu ajutorul forței publice, să execute o anumită prestație, să respecte o anumită situație juridică sau să suporte orice altă sancțiune civilă, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 201. Prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

Reglementarea anterioară: art. 1 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.501. Prescriptibilitatea dreptului la acțiune. (1) Drepturile la acțiune având un obiect patrimonial sunt supuse prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege, sunt supuse prescripției extinctive și alte drepturi la acțiune, indiferent de obiectul lor.

Art. 2.502. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune. Cazuri. (1) Dreptul la acțiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum și ori de câte ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp.

(2) În afara cazurilor prevăzute la alin. (1), sunt imprescriptibile drepturile privitoare la:

1. acțiunea privind apărarea unui drept nepatrimonial, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel;
2. acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept;
3. acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic;

---

[1] Dispozițiile tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VI-a sunt cuprinse în art. 201-205[2] din Legea nr. 71/2011.

4. acțiunea în constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor, dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesoral, sub condiția acceptării moștenirii în termenul prevăzut de lege.

Reglementarea anterioară: art. 2 din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.503. Prescripția dreptului la acțiune privind drepturile accesorii. (1) Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta dintre prestațiile datorate.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu sunt aplicabile în cazul în care prestațiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, rezultată din lege sau convenție, un tot unitar.

Reglementarea anterioară: art. 1 alin. (2) și art. 12 din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.504. Prescripția dreptului la acțiune privind creanța garantată. (1)[1] Prescripția dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară. În acest din urmă caz, sub rezerva prescripției dreptului de a obține executarea silită, creditorul ipotecar va putea oricând urmări, în condițiile legii, bunurile mobile sau imobile ipotecate, însă numai în limita valorii acestor bunuri.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică prescripției dreptului la acțiune pentru plata dobânzilor și a altor accesorii ale creanței ipotecare, care, în afara capitalului, nu mai pot fi acoperite după împlinirea prescripției din valorificarea, pe cale silită, a bunului grevat.

Reglementarea anterioară: art. 1800 alin. (4) C. civ. 1864.

Art. 2.505. Compensația și dreptul de retenție. Prescripția nu împiedică stingerea prin compensație a creanțelor reciproce și nici exercitarea dreptului de retenție, dacă dreptul la acțiune nu era prescris în momentul în care s-ar fi putut opune compensarea sau dreptul de retenție, după caz.

Art. 2.506. Efectele prescripției împlinite. (1) Prescripția nu operează de plin drept.

(2) După împlinirea termenului de prescripție, cel obligat poate să refuze executarea prestației.

(3) Cel care a executat de bunăvoie obligația după ce termenul de prescripție s-a împlinit nu are dreptul să ceară restituirea prestației, chiar dacă la data executării nu știa că termenul prescripției era împlinit.

(4) Recunoașterea dreptului, făcută printr-un act scris, precum și constituirea de garanții în folosul titularului dreptului a cărui acțiune este prescriptibilă sunt valabile,

[1] Alin. (1) al art. 2504 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. V pct. 3 din Legea nr. 138/2014.

chiar dacă cel care le-a făcut nu ştia că termenul de prescripţie era împlinit. În aceste cazuri sunt aplicabile regulile de la renunţarea la prescripţie.

Reglementarea anterioară: art. 20 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.507. Renunţarea la prescripţie. Nu se poate renunţa la prescripţie cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunţa la prescripţia împlinită, precum şi la beneficiul termenului scurs pentru prescripţia începută şi neîmplinită.

Art. 2.508. Felurile renunţării la prescripţie. (1) Renunţarea la prescripţie este expresă sau tacită.

(2) Renunţarea tacită trebuie să fie neîndoielnică. Ea poate rezulta numai din manifestări neechivoce.

Reglementarea anterioară: art. 1839 C. civ. 1864.

Art. 2.509. Persoanele care nu pot renunţa la prescripţie. Cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga nu poate renunţa la prescripţie.

Reglementarea anterioară: art. 1840 C. civ. 1864.

Art. 2.510. Efectele renunţării la prescripţie. (1) După renunţare, începe să curgă o nouă prescripţie de acelaşi fel.

(2) Dacă partea îndreptăţită renunţă la beneficiul termenului scurs până la acea dată, sunt aplicabile dispoziţiile privind întreruperea prescripţiei prin recunoaşterea dreptului.

Art. 2.511. Întinderea renunţării la prescripţie. Renunţarea îşi produce efecte numai în privinţa celui care a făcut-o. Ea nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligaţii indivizibile sau împotriva fideiusorilor.

Art. 2.512. Invocarea prescripţiei de partea interesată. (1) Prescripţia poate fi opusă numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, şi fără a fi ţinut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credinţă.

(2) Organul de jurisdicţie competent nu poate aplica prescripţia din oficiu.

(3) Dispoziţiile prezentului articol sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescripţiei ar fi în interesul statului sau al unităţilor sale administrativ-teritoriale.

Reglementarea anterioară: art. 1841 C. civ. 1864.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 1/2014 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, sub art. 6.

Art. 2.513. Momentul până la care se poate invoca prescripţia. Prescripţia poate fi opusă numai în primă instanţă, prin întâmpinare sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 1/2014 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, sub art. 6.

Art. 2.514. Invocarea prescripției de către alte persoane. Codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile şi fideiusorii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea. Tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum şi orice altă persoană interesată.

Reglementarea anterioară: art. 1843 C. civ. 1864.

Art. 2.515. Regulile aplicabile prescripției extinctive. (1) Prescripția extinctivă este reglementată prin lege.

(2) Este interzisă orice clauză prin care fie direct, fie indirect o acțiune ar fi declarată imprescriptibilă, deşi, potrivit legii, aceasta este prescriptibilă, sau invers, o acțiune declarată de lege imprescriptibilă ar fi considerată prescriptibilă.

(3) Cu toate acestea, în limitele şi condițiile prevăzute de lege, părțile care au capacitatea deplină de exercițiu pot, prin acord expres, să modifice durata termenelor de prescripție sau să modifice cursul prescripției prin fixarea începutului acesteia ori prin modificarea cauzelor legale de suspendare ori de întrerupere a acesteia, după caz.

(4) Termenele de prescripție pot fi reduse sau mărite, prin acordul expres al părților, fără însă ca noua durată a acestora să fie mai mică de un an şi nici mai mare de 10 ani, cu excepția termenelor de prescripție de 10 ani ori mai lungi, care pot fi prelungite până la 20 de ani.

(5) Dispozițiile alin. (3) şi (4) nu se aplică în cazul drepturilor la acțiune de care părțile nu pot să dispună şi nici acțiunilor derivate din contractele de adeziune, de asigurare şi cele supuse legislației privind protecția consumatorului.

(6) Orice convenție sau clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este lovită de nulitate absolută.

Legea de aplicare:
Art. 202. Dispozițiile art. 2.515 din Codul civil nu validează convențiile având ca obiect modificarea regimului legal al prescripției încheiate anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară: art. 1 alin. (3) din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.516. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului titlu constituie dreptul comun în materia prescripției extinctive.

(2) Prescripția dreptului de a obține executarea silită a unei hotărâri judecătoreşti sau arbitrale ori a altui titlu executoriu este supusă dispozițiilor Codului de procedură civilă, afară de cazul în care acestea din urmă ar fi neîndestulătoare.

Capitolul II. Termenul prescripției extinctive

Art. 2.517. Termenul general de 3 ani. Termenul prescripției este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Reglementarea anterioară: art. 3 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.518. Termenul de prescripție de 10 ani. Cazuri. Se prescrie în termen de 10 ani dreptul la acțiune privitor la:

1. drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescripție;

2. repararea prejudiciului moral sau material cauzat unei persoane prin tortură ori acte de barbarie sau, după caz, a celui cauzat prin violență ori agresiuni sexuale comise contra unui minor sau asupra unei persoane aflate în imposibilitate de a se apăra ori de a-şi exprima voința;

3. repararea prejudiciului adus mediului înconjurător.

Art. 2.519. Termenul de prescripție de 2 ani. (1) Dreptul la acțiune întemeiat pe un raport de asigurare sau reasigurare se prescrie în termen de 2 ani.

(2) De asemenea, se prescrie în termen de 2 ani dreptul la acțiune privitor la plata remunerației cuvenite intermediarilor pentru serviciile prestate în baza contractului de intermediere.

Reglementarea anterioară: art. 3 alin. (2) din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.520. Termenul de prescripție de un an. Cazuri. (1) Se prescrie în termen de un an dreptul la acțiune în cazul:

1. profesioniştilor din alimentația publică sau hotelierilor, pentru serviciile pe care le prestează;

2. profesorilor, institutorilor, maeştrilor şi artiştilor, pentru lecțiile date cu ora, cu ziua sau cu luna;

3. medicilor, moaşelor, asistentelor şi farmaciştilor, pentru vizite, operații sau medicamente;

4. vânzătorilor cu amănuntul, pentru plata mărfurilor vândute şi a furniturilor livrate;

5. meşteşugarilor şi artizanilor, pentru plata muncii lor;

6. avocaților, împotriva clienților, pentru plata onorariilor şi cheltuielilor. Termenul de prescripție se va calcula din ziua rămânerii definitive a hotărârii sau din aceea a împăcării părților ori a revocării mandatului. În cazul afacerilor neterminate, termenul de prescripție este de 3 ani de la data ultimei prestații efectuate;

7. notarilor publici şi executorilor judecătoreşti, în ceea ce priveşte plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele funcției lor. Termenul prescripției se va socoti din ziua în care aceste sume au devenit exigibile;

8. inginerilor, arhitecților, geodezilor, contabililor şi altor liber-profesioniști, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescripției se va socoti din ziua când s-a terminat lucrarea.

(2) În toate cazurile, continuarea lecțiilor, serviciilor, furniturilor, actelor sau lucrărilor nu întrerupe prescripția pentru sumele scadente.

Reglementarea anterioară: art. 1904 C. civ. 1864.

Art. 2.521. Termenul de prescripție de un an. Alte cazuri. (1) Se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acțiune privitor la restituirea sumelor încasate din vânzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se dispune altfel, se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acțiunea izvorâtă dintr-un contract de transport de bunuri terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva transportatorului.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), termenul de prescripție este de 3 ani, atunci când contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv sau, după caz, combinat, cu acelaşi mijloc de transport sau cu mijloace de transport diferite.

Art. 2.522. Repunerea în termenul de prescripție. (1) Cel care, din motive temeinice, nu şi-a exercitat în termen dreptul la acțiune supus prescripției poate cere organului de jurisdicție competent repunerea în termen şi judecarea cauzei.

(2) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea şi-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care au justificat depăşirea termenului de prescripție.

Reglementarea anterioară: art. 19 din Decretul nr. 167/1958.

Capitolul III. Cursul prescripției extinctive

Secțiunea 1. Începutul prescripției extinctive

Art. 2.523. Regula generală. Prescripția începe să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască naşterea lui.

Reglementarea anterioară: art. 7 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.524. Dreptul la acțiunea în executarea obligațiilor de a da sau de a face. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul obligațiilor contractuale de a da sau de a face prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă şi debitorul trebuia astfel s-o execute.

(2) În cazul în care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la împlinirea termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului.

(3) Dacă dreptul este afectat de o condiție suspensivă, prescripția începe să curgă de la data când s-a îndeplinit condiția.

Reglementarea anterioară: art. 7 alin. (3) din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.525. Dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor. Prescripția dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act anulabil ori desființat pentru rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate începe să curgă de la data rămânerii definitivă a hotărârii prin care s-a desființat actul ori, după caz, de la data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă.

Art. 2.526. Dreptul la acțiunea în executarea prestațiilor succesive. Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data la care ultima prestație devine exigibilă.

Reglementarea anterioară: art. 12 din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.527. Dreptul la acțiunea în materia asigurărilor. În cazul asigurării contractuale, prescripția începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute de lege ori stabilite de părți pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizației sau, după caz, a despăgubirilor datorate de asigurător.

Art. 2.528. Dreptul la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită. (1) Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât şi pe cel care răspunde de ea.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, şi în cazul acțiunii în restituire întemeiate pe îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată sau gestiunea de afaceri.

Reglementarea anterioară: art. 8 din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.529. Dreptul la acțiunea în anularea actului juridic. (1) Prescripția dreptului la acțiunea în anularea unui act juridic începe să curgă:

a) în caz de violență, din ziua când aceasta a încetat;

b) în cazul dolului, din ziua când a fost descoperit;

c) în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare, din ziua când cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori cel chemat de lege să îi încuviințeze sau să îi autorizeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic.

(2) În cazurile în care nulitatea relativă poate fi invocată de o terță persoană, prescripția începe să curgă, dacă prin lege nu se dispune altfel, de la data când terțul a cunoscut existența cauzei de nulitate.

Reglementarea anterioară: art. 9 din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.530. Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune izvorât din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrări, cu vicii aparente, în cazurile în care legea sau contractul obligă la garanție şi pentru asemenea vicii, începe să curgă de la data predării sau recepției finale a bunului ori a lucrării sau, după caz, de la data împlinirii termenului prevăzut de lege ori stabilit prin procesul-verbal de constatare a viciilor, pentru înlăturarea de către debitor a viciilor constatate.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare dintre aceste lipsuri puteau fi descoperite, fără cunoştințe speciale, printr-o verificare normală.

Art. 2.531. Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

a) în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o construcție, de la împlinirea unui an de la data predării ori recepției finale a bunului sau a lucrării, în afara cazului în care viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii;

b) în cazul unei construcții, de la împlinirea a 3 ani de la data predării sau recepției finale a construcției, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii.

(2) Pentru executarea unor lucrări curente, termenele prevăzute la alin. (1) sunt de o lună, în cazul prevăzut la lit. a), respectiv de 3 luni, în cazul prevăzut la lit. b).

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică şi în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fără cunoştințe speciale, printr-o verificare normală.

(4) Termenele prevăzute în prezentul articol sunt termene de garanție înăuntrul cărora viciile trebuie, în toate cazurile, să se ivească.

(5) Prin dispozițiile prezentului articol nu se aduce însă nicio atingere termenelor de garanție speciale, legale sau convenționale.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, şi în cazul produselor pentru care s-a prevăzut un termen de valabilitate, ca şi în cazul bunurilor sau lucrărilor pentru care există un termen de garanție pentru buna funcționare.

Reglementarea anterioară: art. 11 din Decretul nr. 167/1958.

Secțiunea a 2-a. Suspendarea prescripției extinctive

Art. 2.532. Cazurile generale de suspendare a prescripției. Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă:

1. între soți, cât timp durează căsătoria şi nu sunt separați în fapt;

2. între părinți, tutore sau curator şi cei lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori între curatori şi cei pe care îi reprezintă, cât timp durează ocrotirea şi socotelile nu au fost date şi aprobate;

3. între orice persoană care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătoreşti sau al unui act juridic, administrează bunurile altora şi cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat şi socotelile nu au fost date şi aprobate;

4. în cazul celui lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu are reprezentant sau ocrotitor legal, în afară de cazurile în care există o dispoziție legală contrară;

5. cât timp debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existența datoriei sau exigibilitatea acesteia;

6. pe întreaga durată a negocierilor purtate în scopul rezolvării pe cale amiabilă a neînțelegerilor dintre părți, însă numai dacă acestea au fost ținute în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;

7. în cazul în care cel îndreptățit la acțiune trebuie sau poate, potrivit legii ori contractului, să folosească o anumită procedură prealabilă, cum sunt reclamația administrativă, încercarea de împăcare sau altele asemenea, cât timp nu a cunoscut şi nici nu trebuia să cunoască rezultatul acelei proceduri, însă nu mai mult de 3 luni de la declanşarea procedurii, dacă prin lege sau contract nu s-a stabilit un alt termen;

8. în cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încălcat face parte din forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război. Sunt avute în vedere şi persoanele civile care se găsesc în forțele armate pentru rațiuni de serviciu impuse de necesitățile războiului;

9. în cazul în care cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere, cât timp nu a încetat această împiedicare; forța majoră, când este temporară, nu constituie o cauză de suspendare a prescripției decât dacă survine în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;

10. în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 203. Dispozițiile art. 2.532 pct. 6 şi 7 din Codul civil privitoare la suspendarea cursului prescripției se aplică şi în cazul prescripțiilor începute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această din urmă dată.

Reglementarea anterioară: art. 13-14 din Decretul nr. 167/1958; art. 1876 şi art. 1881 C. civ. 1864.

Art. 2.533. Suspendarea prescripției în materie succesorală. (1) Prescripția nu curge contra creditorilor defunctului în privința creanțelor pe care aceştia le au asupra moştenirii cât timp aceasta nu a fost acceptată de către succesibili ori, în lipsa acceptării, cât timp nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.

(2) Ea nu curge nici contra moştenitorilor defunctului cât timp aceştia nu au acceptat moştenirea ori nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.

(3) Prescripția nu curge, de asemenea, contra moştenitorilor, în privința creanțelor pe care aceştia le au asupra moştenirii, de la data acceptării moştenirii şi până la data lichidării ei.

Reglementarea anterioară: art. 1882-1883 C. civ. 1864.

Art. 2.534. Efectele suspendării prescripției. (1) De la data când cauza de suspendare a încetat, prescripția îşi reia cursul, socotindu-se pentru împlinirea termenului şi timpul scurs înainte de suspendare.

(2) Prescripția nu se va împlini mai înainte de expirarea unui termen de 6 luni de la data când suspendarea a încetat, cu excepția prescripțiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la încetarea suspendării.

Reglementarea anterioară: art. 15 din Decretul nr. 167/1958.

Art. 2.535. Beneficiul suspendării prescripției. Suspendarea prescripției poate fi invocată numai de către partea care a fost împiedicată să facă acte de întrerupere, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 2.536. Extinderea efectului suspensiv. Suspendarea prescripției față de debitorul principal ori față de fideiusor produce efecte în privința amândurora.

Secțiunea a 3-a. Întreruperea prescripției extinctive

Art. 2.537. Cazurile de întrerupere a prescripției. Prescripția se întrerupe:

1. printr-un act voluntar de executare sau prin recunoaşterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția;

2. prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau de arbitrare, prin înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori ori prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie;

3. prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată până la începerea cercetării judecătoreşti; în cazul în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea ca parte civilă;

4. prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere;

5. în alte cazuri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară: art. 16 alin. (1) lit. b) şi c) din Decretul nr. 167/1958; art. 1865 pct. 1 şi 2 şi art. 1870 C. civ. 1864.

Art. 2.538. Recunoaşterea dreptului. (1) Recunoaşterea se poate face unilateral sau convențional şi poate fi expresă sau tacită.

(2) Când recunoaşterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția. Constituie acte de recunoaştere tacită plata parțială a datoriei, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau penalităților, solicitarea unui termen de plată şi altele asemenea.

(3) Poate invoca recunoaşterea tacită şi cel îndreptățit la restituirea unei prestații făcute în executarea unui act juridic ce a fost desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau orice altă cauză de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat, primit de la cealaltă parte cu ocazia executării actului desființat, nu este pretins de aceasta din urmă pe cale de acțiune reală ori personală.

Reglementarea anterioară: art. 16 alin. (1) lit. a) din Decretul nr. 167/1958; art. 1865 pct. 3 C. civ. 1864.

Art. 2.539. Cererea de chemare în judecată sau de arbitrare. (1) În cazurile prevăzute la art. 2.537 pct. 2 şi 3, prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție ori de urmărire penală necompetent sau chiar dacă este nulă pentru lipsă de formă.

(2) Prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitrare ori de intervenție în procedura insolvenței sau a urmăririi silite a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată ori s-a perimat printr-o hotărâre rămasă definitivă. Cu toate acestea, dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data când hotărârea de respingere sau de anulare a rămas definitivă, introduce o nouă cerere, prescripția este considerată întreruptă prin cererea de

chemare în judecată sau de arbitrare precedentă, cu condiția însă ca noua cerere să fie admisă.

(3) Prescripția nu este întreruptă nici dacă hotărârea judecătorească sau arbitrală şi-a pierdut puterea executorie prin împlinirea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită. În acest caz însă, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau nu s-a prescris încă, se va putea face o nouă cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, fără a se putea opune excepția autorității de lucru judecat.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, şi atunci când prescripția a fost întreruptă prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

Legea de aplicare:
Art. 204. Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil se aplică şi în cazul cererii de chemare în judecată sau de arbitrare introduse după intrarea în vigoare a Codului civil.
Art. 205[1]. Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil sunt aplicabile inclusiv în cazul în care prin hotărârea rămasă definitivă s-a luat act de renunțarea la judecată ori s-a constatat perimarea.

Reglementarea anterioară: art. 16 alin. (2) din Decretul nr. 167/1958; art. 1868 şi art. 1869 C. civ. 1864.

Art. 2.540. Punerea în întârziere. Prescripția este întreruptă prin punerea în întârziere a celui în folosul căruia curge prescripția numai dacă aceasta este urmată de chemarea lui în judecată în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere.

Art. 2.541. Efectele întreruperii prescripției. (1) Întreruperea şterge prescripția începută înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere.

(2) După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție.

(3) Dacă întreruperea prescripției a avut loc prin recunoaşterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, va începe să curgă o nouă prescripție de acelaşi fel.

(4) În cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, noua prescripție a dreptului de a obține executarea silită nu va începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a acțiunii nu a rămas definitivă.

(5) Dacă întreruperea rezultă din intervenția făcută în procedura insolvenței sau a urmăririi silite, prescripția va reîncepe să curgă de la data la care există din nou posibilitatea legală de valorificare a creanței rămase neacoperite.

(6) În cazul în care prescripția a fost întreruptă potrivit art. 2.537 pct. 3, întreruperea operează până la comunicarea ordonanței de clasare, a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori a hotărârii de suspendare a judecății sau până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale. Dacă repararea pagubei se acordă, potrivit legii, din oficiu, întreruperea operează până la data când cel împotriva căruia a început să curgă prescripția a cunoscut sau trebuia să cunoască hotărârea definitivă a instanței penale prin care ar fi trebuit să se stabilească despăgubirea.

Reglementarea anterioară: art. 17 din Decretul nr. 167/1958; art. 1867 C. civ. 1864.

Art. 2.542. Beneficiul întreruperii prescripției. (1) Efectele întreruperii prescripției profită celui de la care emană actul întreruptiv şi nu pot fi opuse decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Dacă prescripția a fost întreruptă prin recunoaşterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, efectele întreruperii profită celui împotriva căruia a curs şi nu pot fi opuse decât autorului recunoaşterii.

Art. 2.543. Extinderea efectului întreruptiv. Întreruperea prescripției împotriva debitorului principal sau contra fideiusorului produce efecte în privința amândurora.

Reglementarea anterioară: art. 1873 C. civ. 1864.

Capitolul IV. Împlinirea prescripției

Art. 2.544. Calculul prescripției. Cursul prescripției se calculează potrivit regulilor stabilite în titlul III din prezenta carte, luându-se în considerare, dacă este cazul, şi cazurile de suspendare sau de întrerupere prevăzute de lege.

Titlul II. Regimul general al termenelor de decădere

Art. 2.545. Instituirea termenului de decădere. (1) Prin lege sau prin voința părților se pot stabili termene de decădere pentru exercitarea unui drept sau săvârşirea unor acte unilaterale.

(2) Neexercitarea dreptului subiectiv înăuntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar în cazul actelor unilaterale, împiedicarea, în condițiile legii, a săvârşirii lor.

Art. 2.546. Limita stabilirii termenelor de decădere. Este lovită de nulitate absolută clauza prin care se stabileşte un termen de decădere ce ar face excesiv de dificilă exercitarea dreptului sau săvârşirea actului de către partea interesată.

Art. 2.547. Aplicarea regulilor de la prescripție. Dacă din lege sau din convenția părților nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de decădere, sunt aplicabile regulile de la prescripție.

Art. 2.548. Regimul termenelor de decădere. (1) Termenele de decădere nu sunt supuse suspendării şi întreruperii, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Cu toate acestea, forța majoră împiedică, în toate cazurile, curgerea termenului, iar dacă termenul a început să curgă, el se suspendă, dispozițiile art. 2.534 alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzător. Termenul de decădere nu se socoteşte însă împlinit decât după 5 zile de la data când suspendarea a încetat.

(3) De asemenea, atunci când realizarea dreptului presupune exercitarea unei acțiuni în justiție, termenul este întrerupt pe data introducerii cererii de chemare în judecată sau de arbitrare ori de punere în întârziere, după caz, dispozițiile privitoare la întreruperea prescripției fiind aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 205. Dispozițiile art. 2.548 alin. (1) și (2) din Codul civil se aplică numai termenelor de decădere care au început să curgă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 2.549. Renunțarea la beneficiul decăderii. (1) Când termenul de decădere a fost stabilit prin contract sau instituit printr-o dispoziție legală care ocrotește un interes privat, cel în favoarea căruia a fost stipulat ori instituit poate să renunțe, după împlinirea termenului, la beneficiul decăderii. Dacă renunțarea intervine înainte de împlinirea termenului, sunt aplicabile regulile privitoare la întreruperea prescripției prin recunoașterea dreptului.

(2) Părțile nu pot însă renunța, nici anticipat și nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere de ordine publică și nici nu le pot modifica, micșorându-le sau mărindu-le, după caz.

Art. 2.550. Invocarea decăderii. (1) Decăderea poate fi opusă de partea interesată în condițiile art. 2.513.

(2) Organul de jurisdicție este obligat să invoce și să aplice din oficiu termenul de decădere, indiferent dacă cel interesat îl pune sau nu îl pune în discuție, cu excepția cazului când acesta privește un drept de care părțile pot dispune în mod liber.

Titlul III. Calculul termenelor

Art. 2.551. Regulile aplicabile. Durata termenelor, fără deosebire de natura și izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu.

Art. 2.552. Termenul stabilit pe săptămâni, luni sau ani. (1) Când termenul este stabilit pe săptămâni, luni sau ani, el se împlinește în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an.

(2) Dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinește în ultima zi a acestei luni.

(3) Mijlocul lunii se socotește a cincisprezecea zi.

(4) Dacă termenul este stabilit pe o lună și jumătate sau pe mai multe luni și jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârșitul termenului.

Art. 2.553. Termenul stabilit pe zile. (1) Când termenul se stabilește pe zile, nu se ia în calcul prima și ultima zi a termenului.

(2) Termenul se va împlini la ora 24,00 a ultimei zile.

(3) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru. Dispozițiile art. 2.556 rămân aplicabile.

Art. 2.554. Prorogarea termenului. Dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se consideră împlinit la sfârșitul primei zile lucrătoare care îi urmează.

Art. 2.555. Termenul stabilit pe ore. Când termenul se stabilește pe ore, nu se iau în calcul prima și ultima oră a termenului.

Art. 2.556. Prezumția efectuării în termen a actelor. Actele de orice fel se socotesc făcute în termen, dacă înscrisurile care le constată au fost predate oficiului poştal sau telegrafic cel mai târziu în ultima zi a termenului, până la ora când încetează în mod obişnuit activitatea la acel oficiu.

Legea de aplicare:
Art. 205[2]. Dispozițiile art. 2.556 se aplică în cazul în care înscrisurile au fost predate prin scrisoare recomandată la oficiul poştal sau telegrafic ori la un serviciu de curierat rapid sau la un serviciu specializat de comunicare, înființate potrivit legii.

CARTEA A VII-A. DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 2.557. Obiectul reglementării. (1) Prezenta carte cuprinde norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept internațional privat.

(2) În înțelesul prezentei cărți, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, precum şi alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate.

(3) Dispozițiile prezentei cărți sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte, dreptul Uniunii Europene sau dispozițiile din legile speciale nu stabilesc o altă reglementare.

Legea de aplicare:

Art. 207. (1) Dispozițiile cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil se aplică numai în cauzele deduse instanței judecătoreşti sau autorității competente după data intrării în vigoare a Codului civil, având ca obiect raporturi juridice cu elemente de extraneitate, indiferent de data şi locul încheierii actelor ori producerii sau săvârşirii faptelor generatoare ale respectivelor raporturi juridice.

(2) În cazul raporturilor de drept internațional privat stabilite anterior intrării în vigoare a Codului civil, competența legii determinate potrivit alin. (1) poate fi înlăturată dacă aplicarea sa conduce la consecințe vădit injuste.

(3) În cauzele privind raporturi cu elemente de extraneitate aflate pe rolul instanțelor judecătoreşti sau al autorităților competente, legea aplicabilă se determină conform normelor de drept internațional privat aplicabile până la data intrării în vigoare a Codului civil.

(4) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător ori de câte ori ar interveni o modificare a regulilor de drept internațional privat stabilite în cartea a VII-a a Codului civil.

Art. 208. (1) Când dreptul substanțial aplicabil unor raporturi cu elemente de extraneitate, desemnat de părți sau, după caz, de autorul actului unilateral, conform dispozițiilor cărții a VII-a a Codului civil, a cunoscut modificări până la data aplicării sale, se aplică normele pertinente ale acestuia în vigoare la data desemnării, în lipsă de prevederi contrare în cartea a VII-a a Codului civil.

(2) Dacă în dreptul străin stabilit conform regulilor cărții a VII-a a Codului civil ca fiind dreptul aplicabil în cauză a avut loc o tranziție legislativă, normele de drept substanțial aplicabile în cauză se determină potrivit regulilor de drept tranzitoriu prevăzute în acest sistem de drept.

(3) În cazurile de acceptare a retrimiterii, în condițiile prevăzute la art. 2.559 din Codul civil, regula de drept internațional privat străină este luată în considerare în forma şi conținutul existente la momentul identificării dreptului străin aplicabil.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VII-a sunt cuprinse în art. 207 şi 208 din Legea nr. 71/2011.

Art. 209. Dispozițiile art. 34 și 35 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, cu completările ulterioare, sunt aplicabile până la data începerii aplicării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 7 din 10 ianuarie 2009, respectiv a începerii aplicării în Uniunea Europeană a Protocolului de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor alimentare.

Reglementarea anterioară: art. 1 și art. 10 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ Tratatul privind aderarea Bulgariei și a României la Uniunea Europeană (M. Of. nr. 465 din 1.06.2005), intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007, prin care Republica Bulgaria și România au devenit membre ale Uniunii Europene, potrivit căruia: de la data aderării, dispozițiile tratatelor institutive, încheiate înainte de aderare, sunt obligatorii și pentru statele noi membre, acestea aplicându-se în condițiile stabilite prin tratate și prin actul de aderare; ▶ Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36); ▶ Convenția de la Haga, privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, adoptată în 1996 intrată în vigoare la 28.12.2007, ratificată de România prin Legea nr. 361/2007 (M. Of. nr. 895 nr. 28.12 decembrie 2007); ▶ Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29); ▶ Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului și Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO nr. L 177 din 4.7.2008, p. 6-16); ▶ Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)(JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49); ▶ Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (se aplică din 18.06.2011) (JO nr. L 7 din 10.1.2009, p. 1-79); ▶ art. 148 C. Rom.

Art. 2.558. Calificarea. (1) Când determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmează să fie dată unei instituții de drept sau unui raport juridic, se ia în considerare calificarea juridică stabilită de legea română.

(2) În caz de retrimitere, calificarea se face după legea străină care a retrimis la legea română.

(3) Natura mobiliară sau imobiliară a bunurilor se determină potrivit legii locului unde acestea se află sau, după caz, sunt situate.

(4) Dacă legea română nu cunoaște o instituție juridică străină sau o cunoaște sub o altă denumire ori cu un alt conținut, se poate lua în considerare calificarea juridică făcută de legea străină.

(5) Cu toate acestea, când părțile au determinat ele însele înțelesul noțiunilor dintr-un act juridic, calificarea acestor noțiuni se face după voința părților.

Reglementarea anterioară: art. 3 și art. 50 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.559. Retrimiterea. (1) Legea străină cuprinde dispozițiile de drept material, inclusiv normele conflictuale, cu excepția unor dispoziții contrare.

(2) Dacă legea străină retrimite la dreptul român sau la dreptul altui stat, se aplică legea română, dacă nu se prevede în mod expres altfel.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), legea străină nu cuprinde şi normele ei conflictuale în cazul în care părțile au ales legea străină aplicabilă, în cazul legii străine aplicabile formei actelor juridice şi obligațiilor extracontractuale, precum şi în alte cazuri speciale prevăzute de convențiile internaționale la care România este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Reglementarea anterioară: art. 4 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49).

Art. 2.560. Sistemele plurilegislative. Dacă legea străină aparține unui stat în care coexistă mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determină dispozițiile legale aplicabile, iar în lipsă, se aplică sistemul legislativ din cadrul acelui stat care prezintă cele mai strânse legături cu raportul juridic.

Reglementarea anterioară: art. 5 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.561. Reciprocitatea. (1) Aplicarea legii străine este independentă de condiția reciprocității.

(2) Dispozițiile speciale prin care se cere condiția reciprocității în anumite materii rămân aplicabile. Îndeplinirea condiției reciprocității de fapt este prezumată până la dovada contrară care se stabileşte de Ministerul Justiției, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Reglementarea anterioară: art. 6 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 6 din Legea nr. 312/2005 privind dobândirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor de către cetățenii străini şi apatrizi, precum şi de către persoanele juridice străine (M. Of. nr. 1008 din 14 noiembrie 2005); ▶ art. 8 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (republicată în M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005); ▶ art. 2 şi art. 14 din Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă şi comercială (republicată în M. Of. nr. 392 din 4 iunie 2015); ▶ art. 13 din Legea nr. 184/2001 privind organizarea şi exercitarea profesiei de arhitect (republicată în M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014); ▶ art. 4 alin. (4) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012); ▶ art. 50 alin. (4) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul juridic al străinilor (republicată în M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008); ▶ Cartea a VII-a – „Procesul civil internațional" – din noul Cod de procedură civilă.

Art. 2.562. Conținutul legii străine. (1) Conținutul legii străine se stabileşte de instanța judecătorească prin atestări obținute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau printr-un alt mod adecvat.

(2) Partea care invocă o lege străină poate fi obligată să facă dovada conținutului ei.

(3) În cazul imposibilității de a stabili, într-un termen rezonabil, conținutul legii străine, se aplică legea română.

Reglementarea anterioară: art. 7 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului; ▶ Convenția europeană în domeniul informării asupra dreptului străin, semnată la Londra la 7 iunie 1968, și Protocolul adițional la convenție, semnat la Strasbourg la 15 martie 1978, la care România a aderat prin H.G. nr. 153/1991 (M. Of. nr. 63 din 26 martie 1991); ▶ Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, semnată la Haga 15 noiembrie 1965, la care România a aderat prin Legea nr. 124/2003 (M. Of. nr. 265 din 16 aprilie 2003); ▶ Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială, adoptată la Haga la 18 martie 1970, la care România a aderat prin Legea nr. 175/2003 (M. Of. nr. 331 din 15 mai 2003); ▶ Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980, la care România a aderat prin Legea nr. 215/2003 (M. Of. nr. 375 din 2 iunie 2003); ▶ Regulamentul nr. 1206 din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (JO nr. L 174 din 27.6.2001, p. 1-24); ▶ art. 252-253 NCPC.

Art. 2.563. Interpretarea și aplicarea legii străine. Legea străină se interpretează și se aplică potrivit regulilor de interpretare și aplicare existente în sistemul de drept căruia îi aparține.

Art. 2.564. Înlăturarea aplicării legii străine. (1) Aplicarea legii străine se înlătură dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român sau dacă legea străină respectivă a devenit competentă prin fraudarea legii române. În cazul înlăturării aplicării legii străine, se aplică legea română.

(2) Aplicarea legii străine încalcă ordinea publică de drept internațional privat român în măsura în care ar conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului român ori ale dreptului Uniunii Europene și cu drepturile fundamentale ale omului.

Reglementarea anterioară: art. 8 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.565. Înlăturarea excepțională a legii aplicabile. (1) În mod excepțional, aplicarea legii determinate potrivit prezentei cărți poate fi înlăturată dacă, datorită circumstanțelor cauzei, raportul juridic are o legătură foarte îndepărtată cu această lege. În acest caz, se aplică legea cu care raportul juridic prezintă cele mai strânse legături.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile în cazul legilor privind starea civilă sau capacitatea persoanei, precum și atunci când părțile au ales legea aplicabilă.

Art. 2.566. Normele de aplicație imediată. (1) Dispozițiile imperative prevăzute de legea română pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate se aplică în mod prioritar. În acest caz, nu sunt incidente prevederile prezentei cărți privind determinarea legii aplicabile.

(2) Pot fi aplicate direct și dispozițiile imperative prevăzute de legea altui stat pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate, dacă raportul juridic prezintă strânse legături cu legea acelui stat, iar interesele legitime ale

părților o impun. În acest caz, vor fi avute în vedere obiectul și scopul acestor dispoziții, precum și consecințele care decurg din aplicarea sau neaplicarea lor.

Legislație conexă: art. 4 alin. (5) din Convenția de la Roma din 19 iunie 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale.

Art. 2.567. Recunoașterea drepturilor câștigate. Drepturile câștigate în țară străină sunt respectate în România, cu excepția cazului în care sunt contrare ordinii publice în dreptul internațional privat român.

Reglementarea anterioară: art. 9 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 6 din Codul bunei administrații, aprobat prin Recomandarea CM/REC din 20 iunie 2007 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei.

Art. 2.568. Legea națională. (1) Legea națională este legea statului a cărui cetățenie o are persoana fizică sau, după caz, legea statului a cărui naționalitate o are persoana juridică.

(2) Dacă persoana are mai multe cetățenii, se aplică legea aceluia dintre state a cărui cetățenie o are și de care este cel mai strâns legată, în special prin reședința sa obișnuită.

(3) În cazul persoanei care nu are nicio cetățenie, trimiterea la legea națională este înțeleasă ca fiind făcută la legea statului unde are reședința obișnuită.

(4) Prevederile alin. (3) sunt aplicabile și în cazul refugiaților, potrivit dispozițiilor speciale și convențiilor internaționale la care România este parte.

Reglementarea anterioară: art. 12 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, precum și Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, la care România a aderat prin Legea nr. 46/1991 (M. Of. nr. 148 din 17 iulie 1991); ▶ Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației și protecției internaționale și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini (JO nr. L 199 din 31.07.2007); ▶ Directiva nr. 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO L 337 din 20.12.2011, p. 9-26); ▶ Legea nr. 122/2006 privind azilul în România (M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006); ▶ O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul juridic al străinilor (republicată în M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008); ▶ O.U.G. nr. 102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elveției (republicată în M. Of. nr. 744 din 2 noiembrie 2011).

Art. 2.569. Determinarea și proba cetățeniei. Determinarea și proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Reglementarea anterioară: art. 12 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.570. Determinarea şi proba reşedinţei obişnuite. (1) În sensul prezentei cărţi, reşedinţa obişnuită a persoanei fizice este în statul în care persoana îşi are locuinţa principală, chiar dacă nu a îndeplinit formalităţile legale de înregistrare. Reşedinţa obişnuită a unei persoane fizice acţionând în exerciţiul activităţii sale profesionale este locul unde această persoană are stabilimentul său principal.

(2) Pentru determinarea locuinţei principale vor fi avute în vedere acele circumstanţe personale şi profesionale care indică legături durabile cu statul respectiv sau intenţia de a stabili asemenea legături.

(3) Reşedinţa obişnuită a persoanei juridice este în statul în care aceasta îşi are stabilimentul principal.

(4) Stabilimentul principal al unei persoane juridice este locul unde aceasta şi-a stabilit administraţia centrală.

(5) Dovada reşedinţei obişnuite se poate face cu orice mijloace de probă.

Legislaţie conexă: ▶ art. 2 alin. (1) lit. a) din Regulamentul (CE) nr. 862/2007 privind statisticile comunitare din domeniul migraţiei şi protecţiei internaţionale şi de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini (JO nr. L 199, 31.7.2007, p. 23-29); ▶ anexa la Regulamentul (CE) nr. 1201/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European şi al Consiliului privind recensământul populaţiei şi al locuinţelor în ceea ce priveşte specificaţiile tehnice pentru tematici şi pentru defalcarea lor (JO nr. L 329 din 15.12.2009, p. 29-68); ▶ Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competenţa, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338, 23.12.2003).

Art. 2.571. Naţionalitatea persoanei juridice. (1) Persoana juridică are naţionalitatea statului pe al cărui teritoriu şi-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social.

(2) Dacă există sedii în mai multe state, determinant pentru a identifica naţionalitatea persoanei juridice este sediul real.

(3) Prin *sediu real* se înţelege locul unde se află centrul principal de conducere şi de gestiune a activităţii statutare, chiar dacă hotărârile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de acţionari sau asociaţi din alte state.

(4) Cu toate acestea, dacă dreptul străin astfel determinat retrimite la dreptul statului în conformitate cu care a fost constituită persoana juridică, este aplicabil dreptul acestui din urmă stat.

Reglementarea anterioară: art. 40 din Legea nr. 105/1992.

Legislaţie conexă: art. 1 alin. (2) LSC.

Titlul II. Conflicte de legi

Capitolul I. Persoane

Secțiunea 1. Persoana fizică

Art. 2.572. Legea aplicabilă stării civile şi capacității. (1) Starea civilă şi capacitatea persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel.

(2) Incapacitățile speciale referitoare la un anumit raport juridic sunt supuse legii aplicabile acelui raport juridic.

Reglementarea anterioară: art. 11 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 1 alin. (2) lit. a) din Convenția privind competența judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială (J.O. nr. L339 din 21.12.2007); ▶ anexa la Regulamentul (CE) nr. 1201/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European şi al Consiliului privind recensământul populației şi al locuințelor în ceea ce priveşte specificațiile tehnice pentru tematici şi pentru defalcarea lor (JO nr. L 329 din 15.12.2009, p. 29-68); ▶ art. 1 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29).

Art. 2.573. Începutul şi încetarea personalității. Începutul şi încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Reglementarea anterioară: art. 13 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.574. Declararea judecătorească a morții. Declararea morții, stabilirea decesului şi a datei prezumate a morții, precum şi prezumția că cel dispărut este în viață sunt cârmuite de ultima lege națională a persoanei dispărute. Dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea română.

Reglementarea anterioară: art. 16 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 944-951 NCPC.

Art. 2.575. Dobândirea majoratului. Schimbarea legii naționale a persoanei nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii aplicabile la momentul dobândirii.

Reglementarea anterioară: art. 15 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.576. Numele. (1) Numele persoanei este cârmuit de legea sa națională.

(2) Cu toate acestea, stabilirea numelui copilului la naştere este cârmuită, la alegere, fie de legea statului a cărui cetățenie comună o au atât părinții, cât şi copilul, fie de legea statului unde copilul s-a născut şi locuieşte de la naştere.

(3) Ocrotirea împotriva actelor de încălcare a dreptului la nume, săvârşite în România, este asigurată potrivit legii române.

Reglementarea anterioară: art. 14 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 8 CEDO; ▶ art. 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J.O. nr. C 326 din 26 octombrie 2012); ▶ Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012); ▶ O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea şi schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003).

Art. 2.577. Drepturile inerente ființei umane. Existența şi conținutul drepturilor inerente ființei umane sunt supuse legii naționale a persoanei fizice.

Legislație conexă: ▶ art. 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană (JO nr. C 83/47 din 30.3.2010); ▶ art. 20 şi art. 148 C. Rom.

Art. 2.578. Legea aplicabilă ocrotirii majorului. (1) Măsurile de ocrotire a persoanei cu capacitate deplină de exercițiu sunt supuse legii statului unde aceasta îşi are reşedința obişnuită la data instituirii tutelei sau la data luării unei alte măsuri de ocrotire.

(2) În mod excepțional, în măsura în care este necesar pentru ocrotirea persoanei fizice, autoritatea competentă poate să aplice sau să ia în considerare legea altui stat, cu care situația juridică prezintă cele mai strânse legături.

(3) Legea prevăzută la alin. (1) guvernează şi existența, întinderea, modificarea şi stingerea puterii de reprezentare încredințate de persoana cu capacitate deplină de exercițiu, pentru situația în care nu se va putea îngriji de interesele sale. Aceasta poate însă alege una dintre următoarele legi:

a) legea națională;

b) legea unei reşedințe obişnuite anterioare;

c) legea statului unde sunt situate bunurile, în ceea ce priveşte măsurile de ocrotire cu privire la bunuri.

(4) Măsurile ce se iau cu privire la persoana ocrotită ori bunurile sale sunt supuse legii statului ale cărui autorități îndrumă şi supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

Reglementarea anterioară: art. 38 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ Convenția de Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoaşterea, executarea şi cooperarea în materia responsabilității părinteşti şi a măsurilor de protecție a copiilor, semnată de România la 15 noiembrie 2006 şi ratificată prin Legea nr. 361/2007 (M. Of. nr. 895 din 28 decembrie 2007); ▶ Convenția de la Haga din 13 aprilie 2000 (România nu este parte la această Convenție) (http://www.hcch.net).

Art. 2.579. Ocrotirea terților. (1) Persoana care, potrivit legii naționale, este lipsită de capacitate sau are capacitate de exercițiu restrânsă nu poate să opună această cauză de nevaliditate celui care, de bună-credință la momentul încheierii actului şi conform legii locului unde actul a fost încheiat, a considerat-o ca fiind deplin capabilă. Această regulă nu se aplică actelor juridice referitoare la familie, moştenire şi la drepturi reale asupra imobilelor situate în alt stat decât cel al locului încheierii actului.

(2) De asemenea, lipsa calității de reprezentant, stabilită potrivit legii aplicabile ocrotirii persoanei fizice, nu poate fi opusă terțului care cu bună-credință s-a încrezut în această calitate, potrivit legii locului unde actul a fost întocmit, dacă actul a fost încheiat între prezenți și pe teritoriul aceluiași stat.

Reglementarea anterioară: art. 17 din Legea nr. 105/1992.

Secțiunea a 2-a. Persoana juridică

Art. 2.580. Legea aplicabilă statutului organic. (1) Statutul organic al persoanei juridice este cârmuit de legea sa națională.

(2) Statutul organic al sucursalei înființate de către persoana juridică într-o altă țară este supus legii naționale a acesteia.

(3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al cărui teritoriu și-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabilă persoanei juridice care a înființat-o.

Reglementarea anterioară: art. 41 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 1 alin. (2) lit. e) din Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36).

Art. 2.581. Domeniul de aplicare a legii naționale. Legea statutului organic al persoanei juridice cârmuiește îndeosebi:

a) capacitatea acesteia;

b) modul de dobândire și de pierdere a calității de asociat;

c) drepturile și obligațiile ce decurg din calitatea de asociat;

d) modul de alegere, competențele și funcționarea organelor de conducere ale persoanei juridice;

e) reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii;

f) răspunderea persoanei juridice și a organelor ei față de terți;

g) modificarea actelor constitutive;

h) dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.

Reglementarea anterioară: art. 42 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.582. Recunoașterea persoanelor juridice străine. (1) Persoanele juridice străine cu scop lucrativ, valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, sunt recunoscute de plin drept în România.

(2) Persoanele juridice străine fără scop lucrativ pot fi recunoscute în România, pe baza aprobării prealabile a Guvernului, prin hotărâre judecătorească, sub condiția reciprocității, dacă sunt valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmăresc nu contravin ordinii sociale și economice din România.

(3) Hotărârea de recunoaștere se publică în Monitorul Oficial al României și într-un ziar central și este supusă apelului în termen de 60 de zile de la data ultimei publicări.

(4) Apelul poate fi exercitat de orice persoană interesată pentru neîndeplinirea oricăreia dintre condițiile prevăzute la alin. (2).

Reglementarea anterioară: art. 43 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.583. Efectele recunoaşterii persoanelor juridice străine. (1) O persoană juridică străină care este recunoscută beneficiază de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, în afară de cele pe care statul care face recunoaşterea le refuză prin dispozițiile sale legale.

(2) Persoana juridică străină recunoscută în România îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul țării în condițiile stabilite de legea română referitoare la exercitarea activităților economice, sociale, culturale sau de altă natură.

Reglementarea anterioară: art. 44-45 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.584. Legea aplicabilă fuziunii persoanelor juridice. Fuziunea unor persoane juridice de naționalități diferite poate fi realizată dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de legile naționale aplicabile statutului lor organic.

Reglementarea anterioară: art. 46 din Legea nr. 105/1992.

Capitolul II. Familia

Secțiunea 1. Căsătoria

§1. Încheierea căsătoriei

Art. 2.585. Legea aplicabilă promisiunii de căsătorie. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea promisiunii de căsătorie sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la data încheierii promisiunii.

(2) Efectele promisiunii de căsătorie, precum şi consecințele încălcării ei sunt guvernate de una dintre următoarele legi, în ordine:

a) legea reşedinței obişnuite comune a viitorilor soți la data promisiunii de căsătorie;

b) legea națională comună a viitorilor soți, când aceştia nu au reşedința obişnuită în acelaşi stat;

c) legea română, în lipsa legii naționale comune.

Art. 2.586. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale căsătoriei. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la momentul celebrării căsătoriei.

(2) Dacă una dintre legile străine astfel determinată prevede un impediment la căsătorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o căsătorie, acel impediment va fi înlăturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean român şi căsătoria se încheie pe teritoriul României.

Reglementarea anterioară: art. 18 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.587. Legea aplicabilă formalităților căsătoriei. (1) Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează.

(2) Căsătoria care se încheie în fața agentului diplomatic sau a funcționarului consular al României în statul în care acesta este acreditat este supusă formalităților prevăzute de legea română.

Reglementarea anterioară: art. 19 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.588. Legea aplicabilă nulității căsătoriei. (1) Legea care reglementează cerințele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulității căsătoriei şi efectelor acestei nulități.

(2) Nulitatea unei căsătorii încheiate în străinătate cu încălcarea condițiilor de formă poate fi admisă în România numai dacă sancțiunea nulității este prevăzută şi în legea română.

Reglementarea anterioară: art. 24 din Legea nr. 105/1992.

§2. Efectele căsătoriei

Art. 2.589. Legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei. (1) Efectele generale ale căsătoriei sunt supuse legii reşedinței obişnuite comune a soților, iar în lipsă, legii cetățeniei comune a soților. În lipsa cetățeniei comune, se aplică legea statului pe teritoriul căruia căsătoria a fost celebrată.

(2) Legea determinată potrivit alin. (1) se aplică atât efectelor personale, cât şi efectelor patrimoniale ale căsătoriei pe care această lege le reglementează şi de la care soții nu pot deroga, indiferent de regimul matrimonial ales de aceştia.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), drepturile soților asupra locuinței familiei, precum şi regimul unor acte juridice asupra acestei locuințe sunt supuse legii locului unde aceasta este situată.

Reglementarea anterioară: art. 20 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: Cartea verde a Comisiei Europene (SEC(2006) 952) din 17 iulie 2006 privind elaborarea unui Regulament european referitor la conflictele de legi în materia regimurilor matrimoniale şi în special cu privire la competența şi recunoaşterea hotărârilor judecătoreşti.

Art. 2.590. Legea aplicabilă regimului matrimonial. (1) Legea aplicabilă regimului matrimonial este legea aleasă de soți.

(2) Ei pot alege:

a) legea statului pe teritoriul căruia unul dintre ei îşi are reşedința obişnuită la data alegerii;

b) legea statului a cărui cetățenie o are oricare dintre ei la data alegerii;

c) legea statului unde îşi stabilesc prima reşedință obişnuită comună după celebrarea căsătoriei.

Reglementarea anterioară: art. 21 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: Convenția asupra legii aplicabile regimurilor matrimoniale, încheiată la Haga la 14 martie 1978, neratificată de România.

Art. 2.591. Convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial. (1) Convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial se poate încheia fie înainte de celebrarea căsătoriei, fie la momentul încheierii căsătoriei, fie în timpul căsătoriei.

(2) Condițiile de formă ale convenției de alegere a legii aplicabile sunt cele prevăzute fie de legea aleasă pentru a guverna regimul matrimonial, fie de legea locului încheierii convenției de alegere. În toate cazurile, alegerea legii aplicabile trebuie să fie expresă și constatată printr-un înscris semnat și datat de soți sau să rezulte în mod neîndoielnic din clauzele unei convenții matrimoniale. Când legea română este aplicabilă, trebuie respectate exigențele de formă stabilite de aceasta pentru validitatea convenției matrimoniale.

(3) Soții pot alege oricând o altă lege aplicabilă regimului matrimonial, cu respectarea condițiilor prevăzute la alin. (2). Legea nouă produce efecte numai pentru viitor, dacă soții nu au dispus altfel, și nu poate prejudicia, în niciun caz, drepturile terților.

Art. 2.592. Determinarea obiectivă a legii aplicabile regimului matrimonial. Dacă soții nu au ales legea aplicabilă regimului lor matrimonial, acesta este supus legii aplicabile efectelor generale ale căsătoriei.

Art. 2.593. Domeniul legii aplicabile regimului matrimonial. (1) Legea aplicabilă regimului matrimonial reglementează:

a) condițiile de validitate a convenției privind alegerea legii aplicabile, cu excepția capacității;

b) admisibilitatea și condițiile de validitate ale convenției matrimoniale, cu excepția capacității;

c) limitele alegerii regimului matrimonial;

d) posibilitatea schimbării regimului matrimonial și efectele acestei schimbări;

e) conținutul patrimoniului fiecăruia dintre soți, drepturile soților asupra bunurilor, precum și regimul datoriilor soților;

f) încetarea și lichidarea regimului matrimonial, precum și regulile privind împărțeala bunurilor comune.

(2) Cu toate acestea, formarea loturilor, precum și atribuirea lor sunt supuse legii statului unde bunurile sunt situate la data partajului.

Art. 2.594. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale. Condițiile de formă cerute pentru încheierea convenției matrimoniale sunt cele prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial sau cele prevăzute de legea locului unde aceasta se încheie.

Legislație conexă: art. 12 din Convenția asupra legii aplicabile regimurilor matrimoniale, încheiată la Haga la 14 martie 1978, neratificată de România (http://www.hcch.net).

Art. 2.595. Ocrotirea terților. (1) Măsurile de publicitate și opozabilitatea regimului matrimonial față de terți sunt supuse legii aplicabile regimului matrimonial.

(2) Cu toate acestea, atunci când la data nașterii raportului juridic dintre un soț și un terț aceștia aveau reședința obișnuită pe teritoriul aceluiași stat, este aplicabilă legea acestui stat, cu excepția următoarelor cazuri:

a) au fost îndeplinite condițiile de publicitate sau de înregistrare prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial;

b) terțul cunoștea, la data nașterii raportului juridic, regimul matrimonial sau l-a ignorat cu imprudență din partea sa;

c) au fost respectate regulile de publicitate imobiliară prevăzute de legea statului pe teritoriul căruia este situat imobilul.

Art. 2.596. Schimbarea reședinței obișnuite sau a cetățeniei. (1) Legea reședinței obișnuite comune sau legea cetățeniei comune a soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei își schimbă, după caz, reședința obișnuită sau cetățenia.

(2) Dacă ambii soți își schimbă reședința obișnuită sau, după caz, cetățenia, legea comună a noii reședințe obișnuite sau a noii cetățenii se aplică regimului matrimonial numai pentru viitor, dacă soții nu au convenit altfel, și, în niciun caz, nu poate prejudicia drepturile terților.

(3) Cu toate acestea, dacă soții au ales legea aplicabilă regimului matrimonial, ea rămâne aceeași, chiar dacă soții își schimbă reședința obișnuită sau cetățenia.

Reglementarea anterioară: art. 20 alin. (2) din Legea nr. 105/1992.

§3. Desfacerea căsătoriei

Art. 2.597. Alegerea legii aplicabile divorțului. Soții pot alege de comun acord una dintre următoarele legi aplicabile divorțului:

a) legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data convenției de alegere a legii aplicabile;

b) legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre ei mai locuiește acolo la data convenției de alegere a legii aplicabile;

c) legea statului al cărui cetățean este unul dintre soți;

d) legea statului pe teritoriul căruia soții au locuit cel puțin 3 ani;

e) legea română.

Reglementarea anterioară: art. 20 și art. 22 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29); ▶ art. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16); ▶ Decizia Consiliului nr. 405 din 12 iulie 2010 de autorizare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legislației aplicabile divorțului și separării de drept (JO L 189, 22.7.2010, p. 12-13).

Art. 2.598. Data convenției de alegere a legii aplicabile. (1) Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului se poate încheia sau modifica cel mai târziu până la data sesizării autorității competente să pronunțe divorțul.

(2) Cu toate acestea, instanța judecătorească poate să ia act de acordul soților cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate.

Legislație conexă: alin. (20) al Preambulului din Regulamentul (UE) nr. 1259/ 2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului şi separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16).

Art. 2.599. Forma convenției de alegere a legii aplicabile. Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului trebuie încheiată în scris, semnată şi datată de soți.

Legislație conexă: art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului şi separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16).

Art. 2.600. Legea aplicabilă divorțului. (1) În lipsa alegerii legii de către soți, legea aplicabilă divorțului este:

a) legea statului pe teritoriul căruia soții au reşedința obişnuită comună la data introducerii cererii de divorț;

b) în lipsa reşedinței obişnuite comune, legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reşedință obişnuită comună, dacă cel puțin unul dintre soți mai are reşedința obişnuită pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divorț;

c) în lipsa reşedinței obişnuite a unuia din soți pe teritoriul statului unde aceştia au avut ultima reşedință obişnuită comună, legea cetățeniei comune a soților la data introducerii cererii de divorț;

d) în lipsa cetățeniei comune a soților, legea ultimei cetățenii comune a soților, dacă cel puțin unul dintre ei a păstrat această cetățenie la data introducerii cererii de divorț;

e) legea română, în toate celelalte cazuri.

(2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român sau are reşedința obişnuită în România.

(3) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile şi în cazul în care divorțul este cârmuit de legea aleasă de soți.

Reglementarea anterioară: art. 22 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului şi separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16).

Art. 2.601. Recunoaşterea divorțului prin denunțare unilaterală. Actul întocmit în străinătate prin care se constată voința unilaterală a bărbatului de a desface căsătoria, fără ca legea străină aplicabilă să recunoască femeii un drept egal, nu poate fi recunoscut în România, cu excepția situației când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) actul a fost întocmit cu respectarea tuturor condițiilor de fond şi de formă prevăzute de legea străină aplicabilă;

b) femeia a acceptat în mod liber şi neechivoc această modalitate de desfacere a căsătoriei;

c) nu există niciun alt motiv de refuz al recunoaşterii pe teritoriul României a hotărârii prin care s-a încuviinţat desfacerea căsătoriei în această modalitate.

Art. 2.602. Legea aplicabilă separaţiei de corp. Legea care cârmuieşte divorţul se aplică în mod corespunzător şi separaţiei de corp.

Reglementarea anterioară: art. 23 din Legea nr. 105/1992.

Secţiunea a 2-a. Filiaţia

§1. Filiaţia copilului din căsătorie

Art. 2.603. Legea aplicabilă. (1) Filiaţia copilului din căsătorie se stabileşte potrivit legii care, la data când s-a născut, cârmuieşte efectele generale ale căsătoriei părinţilor săi.

(2) Dacă, înainte de naşterea copilului, căsătoria părinţilor a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cârmuia efectele.

(3) Legea arătată se aplică, de asemenea, tăgăduirii paternităţii copilului născut din căsătorie, precum şi dobândirii numelui de către copil.

Reglementarea anterioară: art. 25 şi art. 26 lit. a) şi b) din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.604. Legitimarea copilului. În cazul în care părinţii sunt în drept să procedeze la legitimarea prin căsătorie subsecventă a copilului născut anterior, condiţiile cerute în acest scop sunt cele prevăzute de legea care se aplică efectelor generale ale căsătoriei.

Reglementarea anterioară: art. 27 din Legea nr. 105/1992.

§2. Filiaţia copilului din afara căsătoriei

Art. 2.605. Legea aplicabilă. (1) Filiaţia copilului din afara căsătoriei se stabileşte potrivit legii naţionale a copilului de la data naşterii. Dacă copilul are mai multe cetăţenii, altele decât cea română, se aplică legea cetăţeniei care îi este cea mai favorabilă.

(2) Legea prevăzută la alin. (1) se aplică îndeosebi recunoaşterii filiaţiei şi efectelor ei, precum şi contestării recunoaşterii filiaţiei.

Reglementarea anterioară: art. 28 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.606. Răspunderea tatălui. Dreptul mamei de a cere tatălui copilului din afara căsătoriei să răspundă pentru cheltuielile din timpul sarcinii şi pentru cele prilejuite de naşterea copilului este supus legii naţionale a mamei.

Reglementarea anterioară: art. 29 din Legea nr. 105/1992.

§3. Adopția

Art. 2.607. Legea aplicabilă condițiilor de fond. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului și a celui ce urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate.

(2) Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuiește efectele generale ale căsătoriei lor. Aceeași lege se aplică și dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

Reglementarea anterioară: art. 30 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.608. Legea aplicabilă efectelor adopției. Efectele adopției, precum și relațiile dintre adoptator și adoptat sunt guvernate de legea națională a adoptatorului, iar în cazul în care ambii soți sunt adoptatori, se aplică legea care guvernează efectele generale ale căsătoriei. Aceeași lege cârmuiește și desfacerea adopției.

Reglementarea anterioară: art. 31 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.609. Legea aplicabilă formei adopției. Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

Reglementarea anterioară: art. 32 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.610. Legea aplicabilă nulității adopției. Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor aplicabile condițiilor de fond, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii aplicabile formei adopției.

Reglementarea anterioară: art. 33 din Legea nr. 105/1992.

Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească. Protecția copiilor

Art. 2.611. Legea aplicabilă. Legea aplicabilă se stabilește potrivit Convenției privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, adoptată la Haga la 19 octombrie 1996, ratificată prin Legea nr. 361/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 895 din 28 decembrie 2007.

Secțiunea a 4-a. Obligația de întreținere

Art. 2.612. Legea aplicabilă. Legea aplicabilă obligației de întreținere se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

Reglementarea anterioară: art. 34-35 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 5 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO nr. L 12, 16.1.2001); ▶ art. 1 alin. (2) lit. g) din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile

divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16); ▶ art. 1 alin. (3) lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29).

Capitolul III. Bunurile

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.613. Legea aplicabilă bunurilor. (1) Posesia, dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale, sunt cârmuite de legea locului unde acestea sunt situate sau se află, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Platformele și alte instalații durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, în înțelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Reglementarea anterioară: art. 49 și art. 51 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.614. Legea aplicabilă patrimoniului de afectațiune. Legea aplicabilă unei mase patrimoniale afectate unei destinații speciale, profesionale sau de altă natură, este legea statului cu care această masă patrimonială are cele mai strânse legături.

Art. 2.615. Legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile. (1) Revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal este supusă, la alegerea proprietarului originar, fie legii statului pe teritoriul căruia se afla bunul la momentul furtului sau exportului, fie legii statului pe teritoriul căruia se află bunul la momentul revendicării.

(2) Cu toate acestea, dacă legea statului pe teritoriul căruia bunul se afla la momentul furtului sau exportului nu cuprinde dispoziții privind protecția terțului posesor de bună-credință, acesta poate invoca protecția pe care i-o conferă legea statului pe teritoriul căruia bunul se află la momentul revendicării.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) sunt aplicabile și bunurilor furate sau exportate ilegal din patrimonial cultural național al unui stat.

Art. 2.616. Legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare. (1) Uzucapiunea este cârmuită de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie, prevăzut în acest scop.

(2) În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlinește durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere să se aplice legea acestui din urmă stat, dacă sunt reunite, cu începere de la data deplasării bunului în acel stat, toate condițiile cerute de menționata lege.

Reglementarea anterioară: art. 145-146 din Legea nr. 105/1992.

Secțiunea a 2-a. Bunurile mobile corporale

Art. 2.617. Legea aplicabilă. Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care şi-a schimbat aşezarea sunt cârmuite de legea locului unde acesta se afla în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, a modificat sau a stins dreptul respectiv.

Reglementarea anterioară: art. 52 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.618. Legea aplicabilă bunului aflat în curs de transport. Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afară numai dacă:

a) părțile interesate au ales, prin acordul lor, o altă lege, care devine astfel aplicabilă;

b) bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor măsuri asigurătorii sau ca urmare a unei vânzări silite, în aceste cazuri fiind aplicabilă, pe perioada depozitului sau sechestrului, legea locului unde a fost reaşezat temporar;

c) bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind în acest caz supus legii sale naționale.

Reglementarea anterioară: art. 53 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.619. Rezerva dreptului de proprietate. Condițiile şi efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt cârmuite, dacă părțile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

Reglementarea anterioară: art. 54 din Legea nr. 105/1992.

Secțiunea a 3-a. Mijloacele de transport

Art. 2.620. Legea aplicabilă. (1) Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse:

a) legii pavilionului pe care îl arborează nava sau legii statului de înmatriculare a aeronavei;

b) legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare şi rutiere din patrimoniul ei.

(2) Legea menționată la alin. (1) se aplică deopotrivă:

a) bunurilor aflate în mod durabil la bord, formându-i dotarea tehnică;

b) creanțelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistența tehnică, întreținerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Reglementarea anterioară: art. 55-56 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.621. Domeniul de aplicare. Legea pavilionului navei sau statului de înmatriculare a aeronavei cârmuieşte îndeosebi:

a) puterile, competențele şi obligațiile comandantului navei sau aeronavei;

b) contractul de angajare a personalului navigant, dacă părțile nu au ales o altă lege;

c) răspunderea armatorului navei sau întreprinderii de transport aerian pentru faptele şi actele comandantului şi echipajului;

d) drepturile reale şi de garanţie asupra navei sau aeronavei, precum şi formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit şi se sting asemenea drepturi.

Reglementarea anterioară: art. 140 din Legea nr. 105/1992.

Secţiunea a 4-a. Titlurile de valoare

Art. 2.622. Legea aplicabilă titlurilor de valoare. (1) Emiterea de acţiuni sau obligaţiuni, nominative sau la purtător, este supusă legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente.

(2) Condiţiile şi efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele menţionate la alin. (1) sunt supuse:

a) legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cât priveşte titlul nominativ;

b) legii locului de plată a titlului la ordin;

c) legii locului unde se află titlul la purtător în momentul transmiterii, în raporturile dintre posesorii succesivi, precum şi dintre aceştia şi terţele persoane.

Reglementarea anterioară: art. 57-58 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.623. Legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii. (1) Legea menţionată expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabileşte dacă acesta întruneşte condiţiile spre a fi un titlu reprezentativ al mărfii pe care o specifică. În lipsa unei asemenea precizări, natura titlului se determină potrivit legii statului în care îşi are sediul întreprinderea emitentă.

(2) Dacă titlul reprezintă marfa, legea care i se aplică, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alin. (1), cârmuieşte drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifică.

Reglementarea anterioară: art. 59 din Legea nr. 105/1992.

Secţiunea a 5-a. Bunurile incorporale

Art. 2.624. Legea aplicabilă operelor de creaţie intelectuală. (1) Naşterea, conţinutul şi stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creaţie intelectuală sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru întâia oară adusă la cunoştinţa publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau în alt mod adecvat.

(2) Operele de creaţie intelectuală nedivulgate sunt supuse legii naţionale a autorului.

Reglementarea anterioară: art. 60 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.625. Legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială. Naşterea, conţinutul şi stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului

unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit ori de înregistrare.

Reglementarea anterioară: art. 61 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 8 din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JO nr. L 199, 31.7.2007, p. 40-49).

Secțiunea a 6-a. Formele de publicitate

Art. 2.626. Legea aplicabilă. (1) Formele de publicitate, realizate în orice mod, referitoare la bunuri sunt supuse legii aplicabile la data și locul unde se îndeplinesc, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Formele de publicitate, precum și cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se găsește situat, chiar dacă temeiul juridic al nașterii, transmiterii, restrângerii sau stingerii dreptului real ori garanției reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

Reglementarea anterioară: art. 64 și art. 65 din Legea nr. 105/1992.

Secțiunea a 7-a. Ipotecile mobiliare

Art. 2.627. Aplicarea legii locului unde se află bunul. Condițiile de validitate, publicitatea și efectele ipotecii mobiliare sunt supuse legii locului unde se află bunul la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Reglementarea anterioară: art. 90 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.628. Aplicarea legii locului unde se află debitorul. (1) Prin excepție de la prevederile art. 2.627, se aplică legea locului unde se află debitorul, în cazul:

a) unui bun mobil corporal care, potrivit destinației sale, este utilizat în mai multe state, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel;

b) unui bun mobil incorporal;

c) unui titlu de valoare negociabil care nu este în posesia creditorului. Cu toate acestea, în cazul acțiunilor, părților sociale și obligațiunilor se aplică legea statutului organic al emitentului, cu excepția cazului în care aceste titluri de valoare sunt tranzacționate pe o piață organizată, caz în care se aplică legea statului în care funcționează piața respectivă.

(2) Se consideră că debitorul se află în statul în care acesta are reședința obișnuită sau, după caz, sediul social la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Reglementarea anterioară: art. 93 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.629. Legea aplicabilă în cazul resurselor naturale. Condițiile de validitate, publicitatea și efectele ipotecii asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unei creanțe rezultate din vânzarea acestora la sursă, care

se naşte de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obţinute din vânzare sunt virate în cont, sunt supuse legii locului unde se află exploatarea.

Reglementarea anterioară: art. 96 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.630. Situaţiile speciale privind legea aplicabilă publicităţii ipotecii mobiliare. (1) Ipoteca înregistrată potrivit legii locului unde se află bunul îşi conservă rangul de prioritate în alt stat, dacă au fost îndeplinite şi formele de publicitate prevăzute de legea acestui stat:

a) înainte să înceteze rangul de prioritate dobândit potrivit legii aplicabile la data constituirii ipotecii;

b) în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a intrat în statul respectiv sau în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul în care ipoteca a fost înregistrată potrivit legii locului unde se află debitorul. Termenele prevăzute la alin. (1) lit. b) se calculează, după caz, de la data la care debitorul îşi stabileşte reşedinţa obişnuită ori, după caz, sediul social în statul respectiv sau de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(3) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară nu va fi opozabilă terţului care a dobândit cu titlu oneros un drept asupra bunului fără să fi cunoscut existenţa ipotecii mobiliare şi mai înainte ca aceasta să fi devenit opozabilă potrivit alin. (1) şi (2).

Reglementarea anterioară: art. 91 şi art. 94 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.631. Lipsa publicităţii în străinătate. (1) Dacă legea străină care reglementează rangul ipotecii mobiliare nu prevede formalităţi de publicitate şi bunul nu este în posesia creditorului, ipoteca mobiliară are rang inferior:

a) ipotecii asupra unei creanţe constând într-o sumă de bani plătibilă în România;

b) ipotecii asupra unui bun mobil corporal, care a fost constituită atunci când bunul se afla în România, sau asupra unui titlu negociabil.

(2) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară îşi conservă rangul de prioritate, dacă este înregistrată, potrivit legii române, înaintea constituirii ipotecii menţionate la alin. (1) lit. a) sau b).

Reglementarea anterioară: art. 95 din Legea nr. 99/1999, Titlul VI.

Art. 2.632. Legea aplicabilă operaţiunilor asimilate ipotecilor mobiliare. (1) Dispoziţiile prezentei secţiuni referitoare la publicitate şi efectele acesteia sunt aplicabile, în mod corespunzător, ţinând seama de natura bunurilor mobile, şi operaţiunilor asimilate, potrivit legii, ipotecii mobiliare.

(2) Pentru determinarea legii aplicabile se ia în considerare data încheierii operaţiunii asimilate ipotecii mobiliare.

Capitolul IV. Moştenirea

Art. 2.633. Legea aplicabilă. Moştenirea este supusă legii statului pe teritoriul căruia defunctul a avut, la data morţii, reşedinţa obişnuită.

Reglementarea anterioară: art. 66 din Legea nr. 105/1992.

Legislaţie conexă: ▶ Convenţia de la Haga din 1 august 1989 privind legea aplicabilă succesiunilor pentru cauză de moarte. Aceasta a fost semnată de Argentina, Luxemburg, Ţările de Jos şi Elveţia şi a fost ratificată de Ţările de Jos. Nu a intrat încă în vigoare (http://www.hcch.net); ▶ Convenţia de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictul de legi în materia formei dispoziţiilor testamentare. A intrat în vigoare la 5 ianuarie 1964. În prezent sunt părţi la această convenţie 38 de state. România nu este parte la această convenţie (http://www.hcch.net); ▶ Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European şi al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competenţa, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti şi acceptarea şi executarea actelor autentice în materie de succesiuni şi privind crearea unui certificat european de moştenitor (JO nr. L 201 din 27.7.2012, p. 107-134).

Art. 2.634. Alegerea legii aplicabile. (1) O persoană poate să aleagă, ca lege aplicabilă moştenirii în ansamblul ei, legea statului a cărui cetăţenie o are.

(2) Existenţa şi validitatea consimţământului exprimat prin declaraţia de alegere a legii aplicabile sunt supuse legii alese pentru a cârmui moştenirea.

(3) Declaraţia de alegere a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce priveşte forma, condiţiile unei dispoziţii pentru cauză de moarte. Tot astfel, modificarea sau revocarea de către testator a unei asemenea desemnări a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce priveşte forma, condiţiile de modificare sau de revocare a unei dispoziţii pentru cauză de moarte.

Reglementarea anterioară: art. 68 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.635. Legea aplicabilă formei testamentului. Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt considerate valabile dacă actul respectă condiţiile de formă aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricăreia dintre legile următoare:

a) legea naţională a testatorului;

b) legea reşedinţei obişnuite a acestuia;

c) legea locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat;

d) legea situaţiei imobilului ce formează obiectul testamentului;

e) legea instanţei sau a organului care îndeplineşte procedura de transmitere a bunurilor moştenite.

Reglementarea anterioară: art. 68 alin. (3) din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.636. Domeniul de aplicare a legii moştenirii. Succesiunea vacantă. (1) Legea aplicabilă moştenirii stabileşte îndeosebi:

a) momentul şi locul deschiderii moştenirii;

b) persoanele cu vocaţie de a moşteni;

c) calităţile cerute pentru a moşteni;

d) exercitarea posesiei asupra bunurilor rămase de la defunct;

e) condițiile și efectele opțiunii succesorale;

f) întinderea obligației moștenitorilor de a suporta pasivul;

g) condițiile de fond ale testamentului, modificarea și revocarea unei dispoziții testamentare, precum și incapacitățile speciale de a dispune sau de a primi prin testament;

h) partajul succesoral.

(2) În cazul în care, conform legii aplicabile moștenirii, succesiunea este vacantă, bunurile situate sau, după caz, aflate pe teritoriul României sunt preluate de statul român în temeiul dispozițiilor legii române privitoare la atribuirea bunurilor unei succesiuni vacante.

Reglementarea anterioară: art. 67 din Legea nr. 105/1992.

Capitolul V. Actul juridic

Art. 2.637. Legea aplicabilă condițiilor de fond. (1) Condițiile de fond ale actului juridic sunt stabilite de legea aleasă de părți sau, după caz, de autorul său.

(2) Alegerea legii aplicabile actului trebuie să fie expresă ori să rezulte neîndoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstanțe.

(3) Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a actului juridic.

(4) Înțelegerea privind alegerea legii aplicabile poate fi modificată ulterior încheierii actului. Modificarea are efect retroactiv, fără să poată totuși:

a) să infirme validitatea formei acestuia; sau

b) să aducă atingere drepturilor dobândite între timp de terți.

Reglementarea anterioară: art. 69, art. 74, art. 75 și art. 76 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.638. Legea aplicabilă în lipsa alegerii. (1) În lipsa alegerii, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse, iar dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic a fost încheiat.

(2) Se consideră că există atari legături cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice sau, după caz, autorul actului are, la data încheierii actului, după caz, reședința obișnuită, fondul de comerț sau sediul social.

Reglementarea anterioară: art. 77 alin. (1) și (2) și art. 79 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.639. Legea aplicabilă condițiilor de formă. (1) Condițiile de formă ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cârmuiește fondul.

(2) Actul se consideră totuși valabil din punctul de vedere al formei, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de una dintre legile următoare:

a) legea locului unde a fost întocmit;

b) legea cetățeniei sau legea reședinței obișnuite a persoanei care l-a consimțit;

c) legea aplicabilă potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic.

(3) În cazul în care legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic impune, sub sancțiunea nulității, o anumită formă solemnă, nicio altă lege dintre cele menționate la alin. (2) nu poate să înlăture această cerință, indiferent de locul întocmirii actului.

Reglementarea anterioară: art. 71-72 din Legea nr. 105/1992.

Capitolul VI. Obligațiile

Art. 2.640. Legea aplicabilă obligațiilor contractuale. (1) Legea aplicabilă obligațiilor contractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene sunt aplicabile dispozițiile prezentului cod privind legea aplicabilă actului juridic, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Legislație conexă: ▶ Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36); ▶ Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului și Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO nr. L 177 din 4.7.2008, p. 6-16).

Art. 2.641. Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale. (1) Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene se aplică legea care cârmuiește fondul raportului juridic preexistent între părți, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Legislație conexă: Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49).

Art. 2.642. Răspunderea pentru atingeri aduse personalității. (1) Pretențiile de reparații întemeiate pe o atingere adusă vieții private sau personalității, inclusiv prin mass-media sau orice alt mijloc public de informare, sunt cârmuite, la alegerea persoanei lezate, de:

a) legea statului reședinței sale obișnuite;

b) legea statului în care s-a produs rezultatul păgubitor;

c) legea statului în care autorul daunei își are reședința obișnuită ori sediul social.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) se cere și condiția ca autorul daunei să fi trebuit în mod rezonabil să se aștepte ca efectele atingerii aduse personalității să se producă în unul dintre acele două state.

(3) Dreptul la replică împotriva atingerilor aduse personalității este supus legii statului în care a apărut publicația sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Reglementarea anterioară: art. 112-113 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.643. Stingerea obligațiilor. (1) Delegația şi novația sunt supuse legii aplicabile obligației care le formează obiectul.

(2) Compensația este supusă legii aplicabile creanței căreia i se opune stingerea, parțială sau totală, prin compensație.

Reglementarea anterioară: art. 122-123 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.644. Pluralitatea de debitori. Creditorul care îşi valorifică drepturile împotriva mai multor debitori trebuie să se conformeze legii aplicabile în raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Reglementarea anterioară: art. 124 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.645. Dreptul de regres. (1) Dreptul unui debitor de a exercita regresul împotriva unui codebitor există numai dacă legile aplicabile ambelor datorii îl admit.

(2) Condițiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabilă datoriei pe care codebitorul o are față de creditorul urmăritor.

(3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat şi debitorul plătitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urmă.

(4) Dreptul unei instituții publice de a exercita regresul este stabilit de legea aplicabilă statutului său organic. Admisibilitatea şi exercițiul regresului sunt guvernate de dispozițiile alin. (2) şi (3).

Reglementarea anterioară: art. 125 din Legea nr. 105/1992.

Art. 2.646. Moneda de plată. (1) Moneda de plată este definită de legea statului care a emis-o.

(2) Efectele pe care moneda le exercită asupra întinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabilă datoriei.

(3) Legea statului în care trebuie efectuată plata determină în ce anume monedă urmează ca ea să fie făcută, afară numai dacă, în raporturile de drept internațional privat născute din contract, părțile au convenit o altă monedă de plată.

Reglementarea anterioară: art. 126 din Legea nr. 105/1992.

Capitolul VII. Cambia, biletul la ordin şi cecul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.647. Legea aplicabilă capacității. Persoana care, potrivit legii sale naționale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec se obligă totuşi valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Reglementarea anterioară: art. 127 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 2 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org); ▶ art. 2 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului

încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org/).

Art. 2.648. Legea aplicabilă condițiilor de formă. (1) Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus condițiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. În materie de cec, îndeplinirea condițiilor de formă prevăzute de legea locului plății este suficientă.

(2) Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii prevăzute la alin. (1), dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Reglementarea anterioară: art. 128 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 3 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org); ▶ art. 4 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.649. Legea aplicabilă acțiunii în regres. Termenele stabilite pentru exercitarea acțiunii în regres sunt determinate, față de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat naştere.

Reglementarea anterioară: art. 129 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 5 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org); ▶ art. 6 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.650. Legea aplicabilă protestului. Forma şi termenele de protest, cât şi condițiile de formă ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor în materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie întocmit protestul sau un alt act necesar.

Reglementarea anterioară: art. 130 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: ▶ art. 8 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte; ▶ art. 8 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Secțiunea a 2-a. Cambia şi biletul la ordin

Art. 2.651. Legea aplicabilă efectelor obligațiilor. (1) Efectele obligațiilor acceptantului unei cambii şi semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plătibile.

(2) Efectele pe care le produc semnăturile celorlalți obligați prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul căruia au fost date semnăturile.

Reglementarea anterioară: art. 131 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 4 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei și biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.652. Legea aplicabilă dobândirii creanței. Legea locului unde titlul a fost constituit stabilește dacă posesorul cambiei dobândește creanța care a dat loc emisiunii titlului.

Reglementarea anterioară: art. 132 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 6 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei și biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.653. Legea aplicabilă acceptării. Legea statului unde este plătibilă cambia stabilește dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum și dacă posesorul titlului este sau nu este obligat să primească o plată parțială.

Reglementarea anterioară: art. 133 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 7 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei și biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.654. Legea aplicabilă în caz de pierdere sau furt. Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plătibile determină măsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

Reglementarea anterioară: art. 134 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 9 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei și biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Secțiunea a 3-a. Cecul

Art. 2.655. Legea aplicabilă. Legea statului unde cecul este plătibil determină persoanele asupra cărora poate fi tras un asemenea titlu.

Reglementarea anterioară: art. 135 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 3 alin. (1) din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.656. Nulitatea cecului. În cazul în care, potrivit legii aplicabile, cecul este nul din cauză că a fost tras asupra unei persoane neîndreptățite, obligațiile ce decurg din semnăturile puse pe titlu în alte state, ale căror legi nu cuprind o asemenea restricție, sunt valabile.

Reglementarea anterioară: art. 136 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.657. Legea aplicabilă efectelor obligațiilor. Legea statului pe al cărui teritoriu au fost subscrise obligațiile ce decurg din cec determină efectele acestor obligații.

Reglementarea anterioară: art. 137 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 5 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.658. Domeniul de aplicare. Legea statului unde cecul este plătibil determină îndeosebi:

a) dacă titlul trebuie tras la vedere sau dacă poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum și efectele postdatării;

b) termenul de prezentare;

c) dacă cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat și care sunt efectele produse de aceste mențiuni;

d) dacă posesorul poate cere și dacă este obligat să primească o plată parțială;

e) dacă cecul poate fi barat sau poate să cuprindă clauza „plătibil în cont" ori o expresie echivalentă și care sunt efectele acestei bărări, clauze sau expresii echivalente;

f) dacă posesorul are drepturi speciale asupra provizionului și care este natura lor;

g) dacă trăgătorul poate să revoce cecul sau să facă opoziție la plata acestuia;

h) măsurile care pot fi luate în caz de pierdere sau de furt al cecului;

i) dacă un protest sau o constatare echivalentă este necesară pentru conservarea dreptului de regres împotriva giranților, trăgătorului și celorlalți obligați.

Reglementarea anterioară: art. 138 din Legea nr. 105/1992.

Legislație conexă: art. 7 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Capitolul VIII. Fiducia

Art. 2.659. Alegerea legii aplicabile. (1) Fiducia este supusă legii alese de constituitor.

(2) Dispozițiile art. 2.637 sunt aplicabile.

Legislație conexă: ▶ art. 6 din Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net); ▶ art. 1 alin. (2) lit. g) din Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36); ▶ art. 1 alin. (2) lit. e) din

Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligaţiilor necontractuale (Roma II) (JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49).

Art. 2.660. Determinarea obiectivă a legii aplicabile. În lipsa alegerii legii aplicabile, precum şi în cazul în care legea aleasă nu cunoaşte instituţia fiduciei, se aplică legea statului cu care fiducia prezintă cele mai strânse legături. În acest scop, se ţine seama îndeosebi de:

a) locul de administrare a masei patrimoniale fiduciare, desemnat de constituitor;

b) locul situării bunurilor fiduciare;

c) locul unde fiduciarul îşi are reşedinţa obişnuită sau, după caz, sediul social;

d) scopul fiduciei şi locul unde acesta urmează să se realizeze.

Legislaţie conexă: art. 7 din Convenţia de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului şi recunoaşterii acestuia, adoptată în 1985 şi care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Art. 2.661. Domeniul de aplicare. Legea determinată potrivit art. 2.659 şi 2.660 este aplicabilă condiţiilor de validitate, interpretării şi efectelor fiduciei, precum şi administrării ei. Această lege determină în special:

a) desemnarea, renunţarea şi înlocuirea fiduciarului, condiţiile speciale pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a fi desemnată fiduciar, precum şi transmiterea puterilor fiduciarului;

b) drepturile şi obligaţiile dintre fiduciari;

c) dreptul fiduciarului de a delega în tot sau în parte executarea obligaţiilor sale sau exercitarea puterilor care îi revin;

d) puterile fiduciarului de a administra şi de a dispune de bunurile din masa patrimonială fiduciară, de a constitui garanţii şi de a dobândi alte bunuri;

e) puterile fiduciarului de a face investiţii şi plasamente;

f) îngrădirile cu privire la durata fiduciei, precum şi cele cu privire la puterile fiduciarului de a constitui rezerve din veniturile rezultate din administrarea bunurilor;

g) raporturile dintre fiduciar şi beneficiar, inclusiv răspunderea personală a fiduciarului faţă de beneficiar;

h) modificarea sau încetarea fiduciei;

i) repartizarea bunurilor ce alcătuiesc masa patrimonială fiduciară;

j) obligaţia fiduciarului de a da socoteală de modul cum a fost administrată masa patrimonială fiduciară.

Legislaţie conexă: art. 8 din Convenţia de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului şi recunoaşterii acestuia, adoptată în 1985 şi care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Art. 2.662. Situaţiile speciale. Un element al fiduciei, susceptibil de a fi izolat, în special administrarea acestuia, poate fi supus unei legi distincte.

Legislaţie conexă: art. 9 Convenţia de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului şi recunoaşterii acestuia, adoptată în 1985 şi care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Capitolul IX. Prescripția extinctivă

Art. 2.663. Legea aplicabilă. Prescripția extinctivă a dreptului la acțiune este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuși.

Reglementarea anterioară: art. 147 din Legea nr. 105/1992.

DISPOZIȚII FINALE

Art. 2.664. Data intrării în vigoare. (1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită în legea pentru punerea în aplicare a acestuia[1].

(2) În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului civil.

[1] În temeiul art. 220 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, Codul civil a intrat în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

Index[1]

A

Abuz de drept 15
Acceptarea moştenirii
- ~ forţată **1119**
- ~ de către creditori **1107**
- acte cu valoare de acceptare tacită **1110**
- declaraţia de neacceptare **1111**
- efectele ~ **1114**
- felurile ~ **1108**
- înregistrarea actelor de ~ **1109**
- întocmirea inventarului bunurilor **1115**
- libertatea ~ **1106**
- măsurile speciale de conservare a bunurilor **1117**
- măsurile speciale privind sumele de bani şi alte valori **1118**
- procesul-verbal de inventariere **1116**
- reducerea termenului de opţiune **1113**

Accesiune
- imobiliară artificială **577** şi urm.
- imobiliară naturală **569** şi urm.
- mobiliară **598** şi urm.
- naturală asupra animalelor **576**

Act juridic unilateral
- noţiune **1324**
- regimul juridic **1325**
- supus comunicării **1326**

Acte patrimonial interzise 66
Acţiune confesorie
- de superficie **696**
- de uzufruct **705**
- de servitute **757**

Acţiune estimatorie
- termen de exercitare **1744**

Acţiune în contestaţia filiaţiei 421
Acţiune în partaj
- imprescriptibilitate **669**

Acţiune în prestaţie tabulară 896
- efectele ~ faţă de terţul dobânditor de rea-credinţă **897**

Acţiune în rectificare
- efectele admiterii ~ **910**
- termenele de exercitare a ~ **909**

Acţiune în revendicare 563
- efectele admiterii ~ **566**
- proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară **565**

Acţiune în stabilirea filiaţiei faţă de mamă
- acţiunea în stabilirea maternităţii **422**
- regimul juridic al ~ **423**

Acţiune în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei
- acţiunea în stabilirea paternităţii **425**
- despăgubiri **428**
- prezumţia filiaţiei faţă de pretinsul tată **426**
- stabilirea paternităţii prin hotărâre judecătorească **424**
- termenul de prescripţie **427**

Acţiune negatorie 564
Acţiune oblică
- efectele admiterii ~ **1561**
- noţiune **1560**

Acţiune revocatorie
- condiţii privitoare la creanţă **1563**
- efectele admiterii **1565**
- noţiune **1562**
- termen de prescripţie **1564**

Acţiuni posesorii 949
- luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat **952**
- persoanele împotriva cărora se pot introduce ~ **950**
- termenul de exercitare a ~ **951**

Acţiuni privind filiaţia faţă de tatăl din căsătorie
- acţiunea în tăgada paternităţii **429**
- contestarea filiaţiei faţă de tatăl din căsătorie **434**

[1] Cifrele fac trimitere la numărul articolului din Cod, iar semnul ~ înlocuieşte într-o expresie termenul de bază.

- tăgada paternității de către copil şi de către moştenitori **433**
- tăgada paternității de către mamă **431**
- tăgada paternității de către pretinsul tată biologic **432**
- tăgada paternității de către soțul mamei **430**

Administrator
- adoptarea deciziilor **1917**
- limitele şi revocarea mandatului **1914**
- numirea administratorilor **1913**
- obligațiile administratorilor față de terți **1924**
- pluralitatea de administratori **1916**
- răspunderea administratorilor **1915**
- reprezentarea în justiție **1919**

Administrarea bunurilor altuia
- administrarea colectivă
  - *adoptarea hotărârilor **825***
  - *în situații speciale **826***
  - *prezumția de aprobare a hotărârilor **828***
  - *răspunderea solidară **827***
- administrarea deplină
  - *atribuțiile administratorului **800***
  - *întinderea puterilor administratorului **801***
- administrarea simplă
  - *atribuțiile administratorului **796***
  - *autorizarea actelor de dispoziție **799***
  - *investirea sumelor de bani **798***
  - *menținerea destinației bunurilor **797***
  - *noțiunea **795***
- calitatea de administrator **792**
- darea de seamă anuală
  - *conținut şi auditare **843***
  - *în ipoteza în care sunt mai mulți administratori **844***
  - *examinarea registrelor **845***
  - *obligația privind ~ **842***
- darea de seamă finală
  - *data curgerii dobânzilor **855***
  - *deducerea remunerației **856***
  - *descărcarea judiciară de gestiune **851***
  - *întinderea obligației de restituire **853***
  - *locul predării bunurilor **852***
  - *solidaritatea beneficiarilor **857***
  - *suportarea cheltuielilor administrării **854***
- delegarea atribuțiilor administratorului **829**
  - *răspunderea reprezentantului administratorului **830***
- domeniu de aplicare **794**
- încetarea administrării
  - *cazurile de încetare **846***
  - *moartea sau punerea sub interdicție a administratorului **848***
  - *notificarea renunțării **847***
  - *obligațiile asumate ulterior încetării administrării **849***
- obligația privind inventarul, garanțiile şi asigurarea **818**
  - *asigurarea facultativă a bunurilor încredințate **824***
  - *bunurile de uz personal **821***
  - *comunicarea şi contestarea inventarului **823***
  - *cuprinsul inventarului **820***
  - *starea bunurilor indicate în inventar **822***
- obligațiile administratorului

obligațiile administratorului față de beneficiar
  - *anunțarea conflictului de interese **805***
  - *atenuarea răspunderii ~ **812***
  - *dreptul de a reprezenta în justiție*
  - *evitarea conflictului de interese **804***
  - *imparțialitatea administratorului **811***
  - *interdicția actelor de dispoziție cu titlu gratuit **809***
  - *interdicția dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate **806***
  - *interdicția folosirii bunurilor administrate în interes propriu **808***
  - *limitele răspunderii administratorului **802***
  - *obligația de diligență, onestitate şi loialitate **803***
  - *separația bunurilor administrate **807***
- obligațiile administratorului şi ale beneficiarului în raporturile cu terții
  - *administratorul aparent **817***
  - *depăşirea puterilor încredințate mai multor personae **815***
  - *limitarea răspunderii beneficiarului față de terți **816***
  - *răspunderea personală a administratorului **813***

- *răspunderea personală a administratorului în cazul depăşirii puterilor conferite **814***
- remuneraţia administratorului **793**
- repartiţia profitului şi a pierderilor **837**
- *debitarea contului de capital **839***
- *debitarea contului de venituri **838***
- *dobândirea fructelor **841***
- *momentul naşterii dreptului beneficiarului la venitul net **840***

Adopţie
- ~ internaţională **453**
- ~ simultană sau succesivă **462**
- anularea ~ **479**
- capacitatea şi starea de sănătate a celor care pot adopta **459**
- condiţiile exprimării consimţământului **468**
- condiţiile morale şi materiale **461**
- confidenţialitatea informaţiilor cu privire la ~ **474**
- darea şi revocarea consimţământului părinţilor **466**
- data ~ **469**
- decăderea adoptatorului din exerciţiul drepturilor părinteşti **472**
- desfacerea ~ la cererea adoptatorului **477**
- desfacerea ~ la cererea adoptatului **478**
- desfacerea de drept a ~ **476**
- diferenţa de vârstă **460**
- efectele ~ **469** şi urm.
- efectele asupra rudeniei **470**
- efectele încetării ~ **482**
- interzicerea ~ între fraţi **457**
- încetarea ~ **475**
- libertatea consimţământului părinţilor **465**
- menţinerea ~ **481**
- noţiune **451**
- nulitatea absolută a ~ **480**
- numele adoptatului **473**
- persoanele care consimt la ~ **463**
- persoanele care pot adopta **459** şi urm.
- pluralitatea de adoptaţi – fraţi şi surori **456**
- principiile ~ **452**
- procedura ~ **454**
- raporturile dintre adoptator şi adoptat **471**
- refuzul părinţilor de a-şi da consimţământul **467**
- situaţia soţilor **458**
- situaţii speciale privind consimţământul părinţilor **464**
- vârsta adoptatului **455**

Afinitate 407
Albiile părăsite de apele curgătoare 575
Albiile râurilor, insulele şi prundişurile 573
Alienaţie 276
Aluviune 569
Amintiri de familie
- bunurile care ~ **1141**
- regimul juridic al ~ **1142**

Antihreză 2385
Apatrid 27
Aplicarea generală a Codului civil 3
Aplicarea în timp a legii civile 6
Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene 5
Aplicarea prioritară a tratatelor internaţionale privind drepturile omului 4
Arendare
- ~ făcută pe durată nedeterminată **1837**
- asigurarea bunurilor arendate **1840**
- bunuri ce pot fi arendate **1836**
- caracterul executoriu al contractelor de ~ **1845**
- cazuri speciale de încetare a contractului **1850**
- cesiunea ~ **1846**
- condiţiile de formă **1838**
- dreptul de preempţiune **1849**
- interdicţia subarendării **1847**
- plata arendei în fructe **1844**
- reducerea arendei **1841, 1842**
- reînnoirea ~ **1848**
- riscul pieirii fructelor **1843**
- schimbarea categoriei de folosinţă **1839**

Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare 2413
Arvună confirmatorie 1544
Arvună penalizatoare 1545
Asigurare de bunuri 2214
- ~ multiplă **2219**
- ~ parţială **2218**
- despăgubirea **2217**

- interesul ~ **2215**
- înstrăinarea bunului asigurat **2220**
- prevenirea producerii riscului asigurat **2216**

Asigurare de persoane 2227
- beneficiarul indemnizației **2230**
- desemnarea beneficiarului **2231**
- dreptul la indemnizație **2236**
- obligația de informare **2238**
- pluralitatea de beneficiari **2232**
- prescripție **2237**
- producerea cu intenție a riscului asigurat **2233**
- renunțarea la contract **2229**
- repunerea în vigoare a asigurării **2235**
- rezerva de prime **2234**
- riscul privind o altă persoană **2228**

Asigurare de răspundere civilă 2223
- drepturile terților persoane păgubite **2224**
- plata despăgubirii **2226**
- stabilirea despăgubirii **2225**

Asigurările de credite şi garanții 2221

Asigurările de pierderi financiare 2222

Asociat
- drepturile asociaților care nu sunt administratori **1918**
- excluderea din societate **1928** şi urm.
- obligațiile asociaților față de creditorii societății **1920**
- pierderea calității **1925** şi urm.
- plata datoriilor sociale **1945**
- răspunderea asociaților aparenți **1921**
- răspunderea asociaților oculți **1922**
- restituirea aporturilor şi împărțirea excedentului rămas în urma lichidării **1946**
- retragere **1926**
- suportarea pasivului **1947**

Asociații de proprietari
- constituire **659**

Asociere în participație 1949
- forma şi condițiile asocierii **1954**
- personalitate juridică **1951**
- probă **1950**
- raporturile asociaților cu terții **1953**
- regimul aporturilor **1952**

Atingeri aduse vieții private 74
- limite **75**

Autoritate părintească 483
- administrarea bunurilor copilului **501**
- obligația de întreținere **499**
- conținutul ~ **487**
- decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti
  - *condițiile **508***
  - *instituirea tutelei **511***
  - *întinderea decăderii **509***
  - *obligația de întreținere **510***
  - *redarea exercițiului drepturilor părinteşti **512***
- drepturile părintelui minor **490**
- durata ~ **484**
- exercitarea ~ de către un singur părinte **507**
- exercitarea ~ în caz de divorț **504**
- exercitarea ~ în cazul copilului din afara căsătoriei **505**
- independența patrimonială **500**
- înapoierea copilului de la alte persoane **495**
- îndatorirea de respect **485**
- îndatoririle specifice **488**
- locuința copilului **496**
- măsurile disciplinare **489**
- modul de exercitare a ~ **503**
- neînțelegerile dintre părinți **486**
- numele copilului **492**
- obligația de întreținere **499**
- relațiile sociale ale copilului **494**
- religia copilului **491**
- schimbarea felului învățăturii ori al pregătirii profesionale **498**
- schimbarea locuinței copilului **497**
- supravegherea copilului **493**

Avulsiune 572

B

Bigamie 273

Bun comun 343, 646
- datorii născute în legătură cu ~ **677**
- executarea silită cu privire la ~ **678**
- obligația de a nota calitatea de ~ **902**
- reguli aplicabile **686**

Bună-credință 14, 75, 142, 586, 938, 1300
- ~ în negocieri **1183**

Bunuri de familie 1752

Bunuri
- care aparţin altuia **1230**
- care nu sunt în circuit civil **1229**
- care rămân sau devin imobile **538**
- consumptibile şi neconsumptibile **544**
- divizibile şi indivizibile **545**
- dobândirea fructelor şi a productelor **550**
- fructele **548**
- fungibile şi nefungibile **543**
- imobile **537**
- mobile **539**
  - *prin anticipaţie **540***
  - *transmitere succesivă **1275***
- noţiune **535**
- principale şi accesorii **546**
- productele **549**
- produsele ~ **547**
- regulile aplicabile drepturilor purtând asupra ~ **542**
- viitoare **1228**

C

Capacitate civilă 28
- limitele ~ **29**

Capacitate de folosinţă 34
- durata ~ **35**
- noţiunea **34**

Capacitatea de exerciţiu 37
- acte făcute de o persoană fără ~
- sancţiune ~ **44**
- anticipată **40**
- începutul ~ **38**
- lipsa ~ **43**
- noţiune **37**
- restrânsă **41**

Carte funciară
- cercetarea ~ **883**
- înscrierea în ~
  - *felurile ~ **881***
  - *în caz de alipire sau dezlipire **880***
  - *înscrierea drepturilor reale afectate de modalităţi **882***
  - *procedura ~ **884***

Casetă de valori v. *Închirierea casetelor de valori*

Câştig din muncă
- stabilirea pierderii şi a nerealizării **1388**

Cauza (în contracte)
- condiţii **1236**
- lipsa ~**1238**
- noţiune **1235**
- proba~ **1239**

Cauzele de preferinţă 2327

Cazul fortuit 1351

Căsătorie 259
- actul de ~ **290**
- alegerea numelui de familie **282**
- cazuri de nulitate relativă
  - *acoperirea nulităţii **303***
  - *caracterul personal al acţiunii în anularea ~ **302***
  - *existenţa tutelei **300***
  - *lipsa discernământului **299***
  - *lipsa încuviinţărilor cerute de lege **297***
  - *termenul de prescripţie al acţiunii în anularea ~ **301***
  - *viciile de consimţământ **298***
- cazurile de nulitate absolută **293**
  - *~ putativă **304***
  - *~ fictivă **295***
  - *lipsa vârstei matrimoniale **294***
  - *persoanele care pot invoca nulitatea absolută **296***
  - *efectele anulării asupra situaţiei copiilor **305***
- celebrarea ~ **287**
- comunicarea stării de sănătate **278**
- declaraţia de căsătorie **280**
  - *conţinut 281*
  - *reînnoire 284*
- dovada ~ **292**
- formalităţile privind regimul matrimonial **291**
- independenţa soţilor **310**
- interzicerea ~ alienatului mintal şi debilului mintal **276**
- interzicerea ~ între rude **274**
- interzicerea sau echivalarea unor forme de convieţuire cu căsătoria **277**
- îndatoririle soţilor **309**
- locuinţa soţilor
  - *atribuirea beneficiului contractului de închiriere **324***
  - *drepturile soţilor asupra locuinţei închiriate **323***
  - *noţiune **321***
  - *regimul unor acte juridice asupra locuinţei **322***

- locul încheierii ~ **279**
- luarea deciziilor de către soți **308**
- martorii la ~ **288**
- momentul încheierii căsătoriei **289**
- opoziția la ~ **285**
- publicitatea declarației de ~ **283**
- refuzul celebrării ~ **286**
- regimurile matrimoniale **312** și urm.
- reglementarea raporturilor personale dintre soți **307**
- schimbarea numelui de familie **311**

Certificat de moștenitor
- efecte **1133**
- noțiune **1132**
- nulitate **1134**

Cesiune de creanță 1493
- clauza de inalienabilitate **1570**
- comunicarea ~ odată cu cererea de chemare în judecată **1580**
- comunicarea și acceptarea ~ **1578**
- costuri suplimentare **1577**
- creanțe care nu pot fi cedate **1569**
- creanțe viitoare **1572**
- constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător **1587 și urm.**
  - *acțiunea deținătorului deposedat în mod nelegitim **1592***
  - *mijloace de apărare **1589***
  - *modalități de transmitere **1588***
  - *noțiune și feluri **1587***
  - *plata creanței **1590***
  - *punerea în circulație fără voia emitentului **1591***
- efectele ~ înainte de notificare **1575**
- efectele ~ între cesionar și debitorul cedat **1582**
- efectele cesiunii parțiale între cesionarii creanței **1584**
- felurile ~ **1567**
- forma ~ **1573**
- noțiune **1566**
- obligația de garanție **1585**
- opozabilitatea ~ față de fideiusor **1581**
- opozabilitatea ~ unei universalități de creanțe **1579**
- parțială **1571**
- predarea înscrisului constatator al ~ **1574**
- răspunderea cedentului pentru evicțiune **1586**
- situația dobânzilor scadente și neîncasate **1576**
- succesive **1583**
- transferul drepturilor **1568**

Cesiunea contractului
- excepțiile contractantului cedat **1319**
- forma **1316**
- liberarea cedentului **1318**
- momentul ~ **1317**
- noțiune **1315**
- obligația de garanție **1320**

Cetățean străin 27
Cheltuieli de îngrijire a sănătății 1392
Cheltuieli de înmormântare 1392
Chitanță liberatorie 1500
Clauză de preciput 333
Clauză de inalienabilitate 627, 628, 629, 2376, 2384
Clauză penală 1538
- nulitate **1540**

Clauze îndoielnice 1268
Clauze nescrise 1009, 1826
Clauzele de insesizabilitate 2329
Coasigurarea 2239
Cod civil
- aplicare generală **3**
- conținut **2**
- izvoare **1**
- obiect **2**

Compensație 1438
- cazuri în care ~ este exclusă **1618**
- cesiunea sau ipoteca asupra unei creanțe **1623**
- condiții **1617**
- efectele ~ față de terți **1622**
- în caz de fideiusiune **1621**
- aplicabilitatea regulilor privind imputația **1620**
- noțiune **1616**
- în cazul termenului de grație **1619**

Competițiile sportive 2265
Condiție
- acte conservatorii **1409**
- constatarea îndeplinirii ~ **1404**
- culegerea fructelor înaintea îndeplinirii ~ **1410**
- determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii ~ **1405**
- efectele îndeplinirii ~ **1407**
- imposibilă, ilicită sau imorală **1402**

- pur potestativă **1403**
- renunțarea la ~ **1406**
- rezolutorie **1401**
- suspensivă **1400**

Condiții de publicitate 19

Confirmarea contractului 1262 și urm.

Conflict de legi
- autoritate părintească **2611**
- actul juridic **2637**
  - *legea aplicabilă condițiilor de fond **2637***
  - *legea aplicabilă condițiilor de formă **2639***
  - *legea aplicabilă în lipsa alegerii **2638***
- bunurile
  - *legea aplicabilă ~ aflat în curs de transport **2618***
  - *legea aplicabilă ~ **2613***
  - *legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială **2625***
  - *legea aplicabilă formelor de publicitate **2626***
  - *legea aplicabilă ipotecilor mobiliare **2627** și urm.*
  - *legea aplicabilă mijloacelor de transport **2620***
  - *legea aplicabilă operelor de creație intelectuală **2624***
  - *legea aplicabilă patrimoniului de afectațiune **2614***
  - *legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile **2615***
  - *legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii **2623***
  - *legea aplicabilă titlurilor de valoare **2622***
  - *legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare **2616***
- cambia și biletul la ordin
  - *legea aplicabilă acceptării **2653***
  - *legea aplicabilă dobândirii creanței **2652***
  - *legea aplicabilă efectelor obligațiilor **2651***
  - *legea aplicabilă în caz de pierdere sau furt **2654***
  - *legea aplicabilă acțiunii în regres **2649***
  - *legea aplicabilă capacității **2647***
  - *legea aplicabilă condițiilor de formă **2648***
  - *legea aplicabilă protestului **2650***
- căsătoria
  - *alegerea legii aplicabile divorțului **2597***
  - *convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial **2591***
  - *data convenției de alegere a legii aplicabile **2598***
  - *determinarea obiectivă a legii aplicabile regimului matrimonial **2592***
  - *domeniul legii aplicabile regimului matrimonial **2593***
  - *forma convenției de alegere a legii aplicabile **2599***
  - *legea aplicabilă condițiilor de fond ale căsătoriei **2586***
  - *legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale **2593***
  - *legea aplicabilă divorțului **2600***
  - *legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei **2589***
  - *legea aplicabilă formalităților căsătoriei **2587***
  - *legea aplicabilă nulității căsătoriei **2588***
  - *legea aplicabilă promisiunii de căsătorie **2585***
  - *legea aplicabilă regimului matrimonial **2590***
  - *legea aplicabilă separației de corp **2602***
  - *ocrotirea terților **2595***
  - *recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală **2601***
  - *schimbarea reședinței obișnuite sau a cetățeniei **2596***
- cecul
  - *domeniul de aplicare **2658***
  - *legea aplicabilă **2655***
  - *legea aplicabilă efectelor obligațiilor **2657***
  - *nulitatea cecului **2656***
- fiducia
  - *alegerea legii aplicabile **2659***
  - *determinarea obiectivă a legii aplicabile **2660***
  - *domeniul de aplicare **2661***
  - *situațiile speciale **2662***

- filiația
*- adopția **2607** și urm.*
*- filiația copilului din afara căsătoriei **2605** și urm.*
*- filiația copilului din căsătorie **2603** și urm.*
*- protecția copilului **2611***
- moștenire **2633** și urm.
- obligații
*- dreptul de regres **2645***
*- legea aplicabilă obligațiilor contractuale **2640***
*- legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale **2641***
*- moneda de plată **2646***
*- pluralitatea de debitori **2644***
*- răspunderea pentru atingeri aduse personalității **2642***
*- stingerea obligațiilor **2643***
- persoana fizică
*- declararea judecătorească a morții **2574***
*- dobândirea majoratului **2575***
*- drepturile inerente ființei umane **2577***
*- începutul și încetarea personalității **2573***
*- legea aplicabilă ocrotirii majorului **2578***
*- legea aplicabilă stării civile și capacității **2572***
*- numele **2576***
*- ocrotirea terților **2579***
- persoana juridică
*- domeniul de aplicare a legii naționale **2581***
*- efectele recunoașterii persoanelor juridice străine **2583***
*- legea aplicabilă fuziunii persoanelor juridice **2584***
*- legea aplicabilă statutului organic **2580***
*- recunoașterea persoanelor juridice străine **2582***

Confuziune 1439, 2314
- desființare **1628**
- efecte față de terți **1627**
- efecte asupra fideiusiunii **1626**
- noțiune **1624**
- stingerea ipotecii prin ~**1625**

Consiliu de familie
- dispoziții aplicabile ~ **126**
- atribuțiile ~ **130**
- constituirea ~ **128**
- funcționarea ~ **129**
- imposibilitatea constituirii ~ **132**
- înlocuirea ~ **131**
- membrii ~ **125**
- modificarea ~ **127**
- rol **124**

Consimțământ
- ~ la căsătorie **271**
- prezumția de ~ **76**

Cont bancar curent
- compensarea reciprocă a soldurilor **2185**
- cont curent indiviz **2187**
- cotitularii unui cont curent **2186**
- denunțarea unilaterală **2188**
- dreptul de a dispune de soldul creditor **2184**
- executarea împuternicirilor primite **2189**
- prescripția dreptului la acțiunea în restituire **2190**

Contract
- adaptarea ~ **1213**
- aleatoriu **1173**
- buna-credință **1170**
- capacitatea părților **1180**
- regulile aplicabile **1181**
- cauza **1235** și urm.
- cauzele de încetare **1321**
*- efectele încetării **1322***
*- restituirea prestațiilor **1323***
- cesiune **1315** și urm.
- clauzele externe **1201**
- clauzele neuzuale **1203**
- clauzele standard **1202**
- comutativ **1173**
- condițiile esențiale pentru validitate **1179**
- consensual **1174**
- consimțământul **1182**
*- condiții de valabilitate **1204***
*- lipsa discernământului **1205***
- contractul-cadru **1176**
- cu titlu gratuit **1172**
- cu titlu oneros **1172**
- de adeziune **1175**
- denunțare unilaterală **1276**
- durată nedeterminată **1277**
- efecte față de terți **1280**

- *relativitatea ~ **1280***
- vicii de consimțământ
- *cazuri **1206***
- *dolul **1214** și urm.*
- *eroarea **1207** și urm.*
- *leziune **1221***
- *violența **1216***
- efecte între părți **1270** și urm.
- forma **1240** și urm.
- interpretarea ~ **1266** și urm.
- încetarea ~ **1321** și urm.
- încheierea contractului **1182**
- *elementele de care depinde ~**1185***
- libertatea de a contracta **1169**
- libertatea formei **1178**
- locul încheierii contractului **1186**
- modificare **1243**
- momentul încheierii contractului **1186**
- noțiune **1166**
- nulitate **1246** și urm.
- obiect **1225** și urm.
- obligația de confidențialitate în negocierile precontractuale **1184**
- oferta de a contracta **1188**
- *acceptarea necorespunzătoare a ofertei **1197***
- *acceptarea ofertei **1196***
- *acceptarea tardivă **1198***
- *caducitatea ofertei **1195***
- *comunicarea ofertei, acceptării și revocării **1200***
- *forma ofertei și a acceptării **1187***
- *oferta fără termen adresată unei persoane absente **1193***
- *oferta fără termen adresată unei persoane prezente **1194***
- *oferta irevocabilă **1191***
- *propunerea adresată unor persoane nedeterminate **1189***
- *retragerea ofertei sau a acceptării **1199***
- *solicitarea de oferte **1190***
- *termenul de acceptare a ofertei **1192***
- real **1174**
- regulile aplicabile contractelor **1167**
- regulile aplicabile contractelor nenumite **1168**
- riscul ~ **1274**
- sinalagmatic **1171**
- solemn **1174**
- unilateral **1171**

Contract de agenție 2072
- calculul valorii comisionului **2087**
- clauza de neconcurență **2075**
- *ineficacitatea clauzei de neconcurență **2093***
- condițiile comisionului **2083**
- denunțarea unilaterală **2089**
- denunțarea unilaterală în cazuri speciale **2090**
- domeniul de aplicare **2073**
- dreptul la comision **2085**
- *în cazul contractelor neexecutate **2086***
- durata contractului **2088**
- excepții **2092**
- exclusivitatea **2074**
- forma contractului **2078**
- indemnizațiile în caz de încetare a contractului **2091**
- *excepții **2095***
- obligațiile agentului **2079**
- obligațiile comitentului **2080**
- reclamațiile privind bunurile **2077**
- remunerația agentului **2082**
- *remunerarea după încetarea contractului **2084***
- renunțarea comitentului la încheierea contractelor sau actelor negociate **2081**
- vânzarea pe credit **2076**

Contract de antrepriză 1851 și urm.
- acțiunea directă a lucrătorilor **1856**
- contractul de subantrepriză **1852**
- delimitarea față de vânzare **1855**
- incapacități **1853**
- încetare **1870** și urm.
- obligațiile părților **1857** și urm.
- pentru lucrări de construcții **1874** și urm.
- prețul **1854**

Contract de asigurare 2199
- cesiunea asigurării **2212**
- comunicarea producerii riscului asigurat **2207**
- declarațiile inexacte sau reticența privind riscul **2204**
- denunțarea unilaterală a contractului **2209**
- domeniul de aplicare **2213**
- dovada **2200**
- forma **2200**

- *informaţiile privind riscul 2203*
- *lipsa riscului* asigurat **2205**
- opozabilitatea contractului **2211**
- plata indemnizaţiei de asigurare **2208**
- plata primelor de asigurare **2206**
- poliţa de asigurare **2201**
- categorii **2202**
- subrogarea asigurătorului **2210**

Contract de comision 2043
- cedarea acţiunilor **2046**
- comisionul **2049**
- dreptul de retenţie aparţinând comisionarului **2053**
- instrucţiunile comitentului **2048**
- obligaţiile terţului contractant **2045**
- proba contractului **2044**
- răspunderea comisionarului **2052**
- revocarea comisionului **2051**
- vânzarea de titluri de credit şi alte bunuri cotate **2050**
- vânzarea pe credit **2047**

Contract de consignaţie
- cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor şi executare a contractului **2059**
- dreptul de retenţie **2062**
- încetarea contractului **2063**
- preţul vânzării **2056**
- primirea, păstrarea şi asigurarea bunurilor **2060**
- proba **2055**
- remiterea, inspectarea, controlul şi reluarea bunurilor **2057**
- remuneraţia consignatarului **2058**
- vânzarea pe credit **2061**

Contract de depozit 2103
- cazurile de nerestituire a bunului **2120**
- cheltuielile şi despăgubirile **2122**
- delimitarea **2105**
- denunţarea depozitului **2115**
- diligenţa depozitarului **2107**
- dovada proprietăţii **2110**
- încredinţarea bunului **2112**
  - *~ către subdepozitar 2113*
- modul de executare **2111**
- obligaţia moştenitorului depozitarului **2121**
- plata remuneraţiei către depozitar **2123**
- pluralitatea de deponenţi sau de depozitari **2119**
- proba **2104**
- răspunderea depozitarului **2114**
- răspunderea depozitarului incapabil **2109**
- remuneraţia depozitarului **2106**
- restituirea bunului **2116**
- restituirea către moştenitorul deponentului **2117**
- restituirea fructelor şi plata dobânzilor **2118**

Contract de expediţie
- contraordinul **2066**
- drepturile expeditorului **2069**
- expeditorul transportator **2070**
- obligaţiile expeditorului **2067**
- răspunderea expeditorului **2068**
- revocarea ordinului de expediţie **2065**
- termenul de prescripţie **2071**

Contract de furnizare 1766
- aplicabilitatea dispoziţiilor de la vânzare **1771**
- preţul produselor sau serviciilor **1768**
- răspunderea furnizorului principal **1770**
- subcontractarea **1769**
- transmiterea dreptului de proprietate **1767**

Contract de intermediere 2096
- comunicarea încheierii contractului intermediat **2101**
- obligaţia de informare **2100**
- remunerarea intermediarului **2097**
- remuneraţia în cazul pluralităţii de intermediari **2099**
- reprezentarea părţilor intermediate **2102**
- restituirea cheltuielilor **2098**

Contract de împrumut
- felurile împrumutului **2144**
- promisiunea de împrumut **2145**

Contract de întreţinere 2254
- aplicarea regulilor de la renta viageră **2256**
- caracterul incesibil şi insesizabil al întreţinerii **2258**
- cazul special de revocare **2260**
- forma contractului **2255**
- încetarea contractului de întreţinere **2263**
- înlocuirea întreţinerii prin rentă **2261**
- întinderea obligaţiei de întreţinere **2257**

- protecția creditorilor părților **2259**
- regulile aplicabile în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă **2262**

Contract de locațiune 1777
- bunurile ce pot face obiectul locațiunii **1779**
- cesiunea contractului de locațiune **1805** și urm.
- durata maximă a locațiunii **1783**
- feluri **1778**
- garanția contra viciilor **1790** și urm.
- incapacități **1784**
- introducerea în proces a locatorului **1795**
- încetarea contractului **1816** și urm.
- încheiere **1781**

Contract de mandat 2009 și urm.
- feluri **2011**
- mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros **2010**
- mandatul cu reprezentare **2013** și urm.
- mandatul fără reprezentare **2039** și urm.
- puterea de reprezentare **2012**

Contract de rentă viageră 2242
- executarea silită a ratelor **2250**
- garanția legală **2249**
- insesizabilitatea rentei **2253**
- irevocabilitatea contractului **2252**
- moduri de constituire **2243**
  - *în favoarea mai multor persoane **2245***
  - *pe durata vieții mai multor persoane **2244***
  - *pe durata vieții unei persoane afectate de o boală letală **2247***
  - *pe durata vieții unui terț deja decedat **2246***
- plata ratelor de rentă **2248**
- rezoluțiunea contractului la cererea credirentierului **2251**

Contract de report 1772
- drepturi accesorii **1773**
- efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor **1775**
- lichidarea diferențelor și reînnoirea reportului **1776**
- lichidarea reportului **1776**
- obligația reportatorului de a exercita opțiunea **1774**

Contract de schimb 1763
- aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare **1764**
- cheltuielile schimbului **1765**

Contract de transport 1955
- domeniul de aplicare **1958**
- dovada **1956**
- modalități de transport **1957**
- răspunderea transportatorului **1959**
- substituire **1960**

Contract de transport bunuri 1961
- agravarea răspunderii **1990**
- ambalarea bunurilor **1966**
- bunurile periculoase **1996**
- calcularea cuantumului despăgubirii **1987**
- cazuri speciale **1988**
- clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii **1995**
- constatarea stării bunului **1979**
- data dobândirii drepturilor și obligațiilor de către destinatar **1977**
- documentul de transport **1961**
  - *pluralitatea de exemplare **1962***
  - *~ individuale **1963***
  - *~ negociabile **1964***
- dreptul de dispoziție ulterioară **1973**
- dreptul de refuz al transportatorului **1975**
- garantarea creanțelor transportatorului **1982**
- imposibilitatea predării bunurilor **1981**
- împiedicarea executării transportului **1971**
- modificări aduse de transportator **1972**
- obligația de a transporta bunurile **1968**
- obligația de predare și deinformare **1976**
- plata sumelor datorate transportatorului **1980**
- predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate **1983**
- predarea bunurilor transportatorului **1967**
- prețul și alte cheltuieli **1978**
- raporturile dintre transportatorii succesivi **2000**
- răspunderea expeditorului **1997**
- răspunderea în transportul succesiv sau combinat **1999**

- răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere **1992**
- răspunderea pentru rambursuri şi formalităţi vamale **1993**
- răspunderea transportatorului **1984**
  - *înlăturarea ~ **1991***
  - *limitarea ~**1989***
  - *repararea prejudiciului **1985***
- recipisa de primire **1962**
- reprezentarea în transportul succesiv sau combinat **2001**
- restituirea preţului şi a cheltuielilor **1986**
- suspendarea transportului şi contraordinul **1970**
- termenul de transport **1969**
- transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător **1965**
- transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia **1998**
- trecerea dreptului la destinatar **1974**

Contract de societate 1881
- condiţiile de validitate **1882**
- continuarea ~ în cazul morţii unui asociat **1939**
- drepturile şi obligaţiile asociaţilor **1894** şi urm.
- durata societăţii **1885**
- forma contractului **1884**
- încetarea ~**1930** şi urm.
- modificarea ~ **1891**
- prelungire tacită **1931**
- regimul aporturilor **1883**

Contract de transport de persoane şi bagaje
- cedarea drepturilor din contractul de transport **2007**
- conţinutul obligaţiei de a transporta **2002**
- înlăturarea răspunderii **2008**
- obligaţii ale părţilor **2003**
- răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat **2006**
- răspunderea pentru bagaje şi alte bunuri **2005**
- răspunderea pentru persoana călătorului **2004**

Contract electronic
- formă **1245**

Contractul cu sine însuşi 1304

Contractul de cont curent 2171
- acţiunile şi excepţiile referitoare la acte şi operaţiunile trecute în cont **2175**
- aprobarea contului **2180**
- creditele excluse **2172**
- drepturile la plata comisioanelor şi la restituirea cheltuielilor **2174**
- efectele principale **2173**
- executarea şi poprirea **2181**
- garanţiile creanţelor înscrise în cont **2176**
- încetarea ~ **2183**
- încheierea contului **2179**
- înscrierea unei creanţe sub rezerva încasării **2178**
- înscrierea unui titlu de credit **2177**
- termene de prescripţie **2182**

Convenţie matrimonială
- clauza de preciput **333**
- inopozabilitatea ~ **335**
- încheierea ~ **330, 337**
- modificarea ~ **336**
- nulitatea ~ **338**
- obiectul ~ **332**
- publicitate ~ **334**
- simulaţia ~ **331**

Conversiune 1260

Copil
- ascultarea ~ **264**
- conceput **36**
- drepturile ~ **36**
- egalitatea în drepturi a ~ **260, 448**
- îndatorirea de creştere şi educare a ~ **261**
- numele ~ din afara căsătoriei **450**
- numele ~ din căsătorie **449**
- principiul interesului superior al ~ **263**
- relaţiile dintre părinţi şi ~ **262**

Coproprietari
- constituirea de garanţii asupra cotei-părţi **682**
- coproprietatea asupra despărţiturilor comune
  - *cheltuielile de întreţinere şi reparare a despărţiturilor comune **663***
  - *construcţiile şi instalaţiile aflate în legătură cu zidul comun **664***
  - *dobândirea coproprietăţii asupra despărţiturilor **666***
  - *înălţarea zidului comun **665***

- *obligaţia de construire a despărţiturilor comune* ***662***
- *prezumţia de ~* ***660***
- *semnele de necomunitate* ***661***
- drepturile creditorilor personali ai coproprietarului **679**
- garanţia pentru evicţiune şi vicii ascunse **683**
- opozabilitatea unor acte juridice ale coproprietarului **681**

Coproprietate forţată
- actele juridice privind cotele-părţi **651**
- atribuirea în folosinţă exclusivă a părţilor comune **650**
- cazurile **646**
- cheltuielile legate de întreţinerea, repararea şi exploatarea părţilor comune **654**
- exercitarea dreptului de folosinţă **653**
- încetarea destinaţiei folosinţei comune **658**
- noţiune **648**
- obligaţia de a permite accesul în spaţiile care constituie bunurile principale **656**
- obligaţia de conservare a clădirii **655**
- părţile comune **649**
- regimul juridic general **647**
- regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii **657**

Coproprietatea obişnuită 634
- actele de administrare şi de dispoziţie **641**
- actele de conservare **640**
- acţiunile în justiţie **643**
- contractele de administrare a coproprietăţii **644**
- dreptul la restituirea cheltuielilor **638**
- exercitarea în comun a dreptului de folosinţă **636**
- forme **632**
- fructele bunului comun **637**
- modul de folosire a bunului comun **639**
- noţiune **631**
- prezumţia de coproprietate **633**
- regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale **645**
- repartizarea beneficiilor şi a sarcinilor între coproprietari **635**

Cotitate disponibilă
- specială a soţului supravieţuitor **1090**
- noţiune **1089**

Culpă
- debitor **1547**
- prezumţia de ~ **1548**

Cumulul penalităţii cu executarea în natură 1539

Curatela
- cazurile de instituire **178**
- competenţa instanţei de tutelă **179**
- conţinutul ~ **183**
- dispoziţii speciale **186**
- efectele ~ **181**
- încetarea ~ **185**
- înlocuirea ~ **184**
- persoana care poate fi numită curator **180**
- procedura de instituire **182**

D

Daune moratorii
- dovada prejudiciului **1537**
- în cazul obligaţiilor băneşti **1535**
- în cazul obligaţiilor de a face **1536**

Daune-interese 1257, 1430, 1530, 1702, 2375

Declararea judecătorească a morţii
- anularea hotărârii de declarare a morţii **54**
- cazul general **49**
- cazuri speciale **50**
- data prezumată a morţii celui dispărut **52**
- descoperirea certificatului de deces **55**
- drepturile moştenitorului aparent **57**
- plata făcută moştenitorilor aparenţi **56**
- prezumţii **53**
- procedura de declarare a morţii **51**

Depozit bancar
- depozitul de fonduri **2191**
- depozitul de titluri **2192**

Depozit hotelier 2127
- decăderea din dreptul la repararea prejudiciului **2134**
- dovada introducerii bunurilor în hotel **2133**
- dreptul de retenţie **2135**
- localuri asimilate hotelurilor **2137**

- obligațiile hotelierului **2131**
- răspunderea pentru bunurile aduse în hotel **2127**
- - ~ *limitată* ***2128***
- - *lipsa ~* ***2130***
- - ~ *nelimitată* ***2129***
- valorificarea bunurilor **2136**

Depozit necesar 2124
- obligația de acceptare **2125**
- regimul juridic **2126**

Despăgubiri 691

Dezmoștenire
- efecte **1075**
- noțiunea **1074**
- nulitatea **1076**

Discernământ
- răspunderea civilă a celui lipsit de ~ **1367**

Divorț
- condiții **381**
- data desfacerii căsătoriei **382**
- din cauza stării sănătății unui soț **381**
- din culpă **379** și urm.
- efecte **383** și urm.
- motive **373**
- prin acordul părților pe cale administrativă sau prin procedură notarială **375** și urm.
- prin acordul soților pe cale judiciară **374**

Dobânzile sumelor de bani 1489

Dol 1214
- comis de un terț **1215**

Domeniul public național, județean și local 860

Domiciliu
- ales **97**
- cazuri speciale **93**
- ~ la curatorul special **95**
- ~ minorului sau celui pus sub interdicție **92**
- ~ persoanei puse sub curatelă **94**
- ~ profesional **96**
- dovada ~ **91**
- dreptul la ~ **86**
- prezumția de ~ **90**
- stabilirea și schimbarea ~ **89**

Donație
- acțiunile în caz de neexecutare a sarcinii **1027**
- caducitatea ~ **1030**
- cauzele de revocare **1020**
- cazurile **1023**
- cererea de revocare a ~ **1024**
- donațiile simulate **1033**
- efectele generale ale revocării ~ **1025**
- efectele revocării ~ pentru neexecutarea sarcinii **1029**
- efectele speciale ale revocării ~ **1026**
- forma donației **1011**
- formarea contractului **1013**
- garanția contra evicțiunii **1018**
- garanția contra viciilor ascunse **1019**
- înregistrarea donației autentice **1012**
- întinderea obligației de executare a sarcinii **1028**
- întoarcerea convențională **1016**
- modul de operare **1021**
- nulitatea donației între soți **1032**
- principiul irevocabilității **1015**
- promisiunea de donație **1014**
- răspunderea donatorului **1017**
- revocabilitatea donației între soți **1031**
- revocarea promisiunii de donație **1022**

Drept de abitație 750

Drept de preferință 1828

Drept de regres 1157, 1342, 1384, 1479, 1542, 1770, 1961, 1966, 1983, 1997, 2306, 2310, 2321

Drept de retenție 2495
- excepții **2496**
- îndatoririle celui care exercită ~ **2497**
- opozabilitatea ~ **2498**
- stingerea ~ **2499**

Drept de uz 749

Drept la demnitate 72

Drept la executarea în natură 1527

Drept la libera exprimare 70

Drept la propria imagine 73

Drept la rezoluțiune sau reziliere 1549

Drept la viața privată 71

Drept nepatrimonial
- apărarea ~ ale persoanei juridice **257**
- decesul titularului ~ **256**
- dreptul la nume
- apărarea **254**
- măsurile provizorii de ocrotire ~ **255**
- mijloacele de apărare a ~ **253**
- ocrotirea personalității umane **252**

Drept real 551
Drept tabular 877
- înscrierea ~
  - *acțiunea în prestație tabulară **896***
  - *condițiile de înscriere **888***
  - *conflictul dintre terți dobânditori de la un autor comun **891***
  - *data producerii efectelor înscrierilor **890***
  - *dobândirea cu bună-credință a ~ **901***
  - *efectele acțiunii în prestație tabulară față de terțul dobânditor de rea-credință **897***
- înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive **894**

Drepturile personalității 58

E

Efectele obligației indivizibile 1425
Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii 1554
Eroare 1207
- asumată **1209**
- comună și invincibilă **17**
- de calcul **1210**
- de comunicare sau de transmitere **1211**
- invocarea ~ **1212**

Evicțiune 1695-1706
Examenul caracteristicilor genetice 65
Excepția de garanție 1696
Excepția de neexecutare 1556
Executare silită
- directă **1726**

Executarea obligației de a face 1528
Executarea obligației de a nu face 1529
Executarea prin echivalent 1530 și urm.
Executarea silită a obligațiilor 1516 și urm.
Executarea silită în natură 1527 și urm.
Executor testamentar
- capacitate **1078**
- desemnare **1077**
- dreptul de administrare **1079**
- misiune **1077**
- obligația de a da socoteală **1082**
- puteri **1080**
- răspundere **1082**
- remunerație **1083**
- transmiterea execuțiunii **1081**

Execuțiune testamentară v. și *Executor testamentar*
- încetarea ~ **1085**
- suportarea cheltuielilor ~ **1084**

F

Facilitate de credit 2193
- denunțarea unilaterală **2195**
- utilizarea creditului **2194**

Familie 258 și urm.
Fapt juridic licit. v. *Gestiune de afaceri, Plata nedatorată, Îmbogățire fără justă cauză*
Fideiusiune
- ~ asimilată **2292**
- ~ dată unui fideiusor **2304**
- ~ obligatorie **2281**
- ~ parțială **2291**
- ~ solidară **2300**
- beneficiarul ~ **2284**
- beneficiul de discuțiune **2294**
- invocarea **2295**
- beneficiul de diviziune **2298**
- condițiile pentru a deveni fideiusor **2285**
- consimțământul debitorului principal **2283**
- decăderea din termen debitorului principal **2301**
- decesul fideiusorului **2319**
- divizarea acțiunii de către creditor **2299**
- drept de regres
  - *întinderea ~ **2306***
  - *limitele regresului **2309***
  - *pierderea ~ **2310***
  - *regresul anticipat **2312***
  - *regresul contra celorlalți fideiusori **2313***
  - *regresul contra debitorului incapabil **2307***
  - *regresul contra mai multor debitori principali **2308***
- efectele fideiusiunii între creditor și fideiusor **2293** și urm.
- excepțiile invocate de fideiusor **2296**
- forma fideiusiunii **2282**
- informarea fideiusorului **2302**
- înștiințarea fideiusorului **2311**
- întinderea ~ **2290**

- liberarea fideiusorului pentru obligaţiile viitoare sau nedeterminate **2316**
- liberarea fideiusorului prin fapta creditorului **2315**
- limitele ~ **2289**
- litigiile cu privire la caracterul suficient al ~ **2287**
- obligaţia fideiusorului **2293**
- obligaţia principală **2288**
- pluralitatea de fideiusori **2297**
- prorogarea termenului acordat debitorului principal **2301**
- renunţarea anticipată **2303**
- stingerea obligaţiei principale prin darea în plată **2317**
- subrogarea fideiusorului **2305**
- substituirea fideiusiunii legale sau judiciare **2286**
- urmărirea debitorului principal **2318**

Fiducia
- beneficiarul ~ **777**
- conţinutul contractului de ~ **779**
- denunţarea, modificarea şi revocarea contractului de ~ **789**
- efectele încetării contractului de ~ **791**
- interdicţia liberalităţii indirecte **775**
- izvoarele ~ **774**
- încetarea contractului de ~ **790**
- înlocuirea fiduciarului **788**
- înregistrarea fiscală **780**
- limitarea răspunderii fiduciarului în caz de insolvenţă **785**
- limitarea răspunderii în funcţie de separaţia maselor patrimoniale **786**
- noţiune **773**
- obligaţia de a da socoteală **783**
- opozabilitatea **781**
- părţile contractului de ~ **776**
- precizarea calităţii fiduciarului **782**
- puterile şi remunerarea fiduciarului **784**
- răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate **787**
- reprezentarea intereselor constituitorului **778**

Filiaţie (acţiuni referitoare la ~)
- acţiunea formulată în caz de moştenire vacantă **439**
- citarea părinţilor şi a copilului **436**
- dovada ~ **409**
- efectele stabilirii ~ asupra unui proces penal **440**
- filiaţia legal stabilită **435**
- inadmisibilitatea renunţării la drept **437**
- modurile de stabilire a ~ **408**
- situaţia copilului **438**

Forţa majoră 1351
Forţa obligatorie 1270
Frauda la lege 1237
Fructe 548

G

Gaj
- aplicarea regulilor privitoare la ipotecă **2494**
- cheltuielile de conservare ale bunului gajat **2491**
- conservarea ~ **2485**
- constituirea ~ **2481**
- deţinerea bunului de către creditor **2483**
- deţinerea prin intermediul unui terţ **2484**
- drepturile şi obligaţiile creditorului gajist **2487**
- fructele bunului gajat **2488**
- indivizibilitatea ~ **2493**
- obiectul ~ **2480**
- pieirea bunului **2490**
- publicitatea ~ **2482**
- răscumpărarea titlurilor participative **2489**
- restituirea bunului către creditor **2486**
- restituirea bunului către debitor **2492**

Garanţii autonome 2321 şi urm.
Garanţii personale 2279 şi urm.
- tipurile de ~ **2279**

Garanţii
- liberare **1505**

Gestiune de afaceri
- actele încheiate de gerant **1336**
- condiţii **1330**
- continuarea ~ **1332**
- continuarea ~ de către moştenitorii gerantului **1333**
- diligenţa datorată de gerant **1334**
- gestiunea inoportună **1339**
- împotrivirea beneficiarului ~ **1338**
- obligaţia de înştiinţare **1331**
- obligaţiile gerantului **1335**

- obligaţiile geratului **1337**
- ratificarea ~ **1340**

I

Imobil (cuprins în cartea funciară)
- definiţie **876**
- dobândirea şi stingerea drepturilor reale asupra ~ **885**
- dobândirea unor drepturi reale asupra ~ fără înscriere **887**
- modificarea descrierii imobilului **914**
- modificarea drepturilor reale asupra ~ **886**

Imposibilitate de executare 1557
Imposibilitate fortuită de executare 1634
ImprevizIune 1271
Incapabil
- fraudă comisă de ~ **45**

Indivizibilitate 1427
Ineficacitatea legatului 1072
Insolvabilitate
- codebitor **1457**

Interdicţie judecătorească
- actele încheiate de cel pus sub interdicţie judecătorească **172**
- aplicarea regulilor de la tutelă **171**
- condiţii **164**
- desemnarea tutorelui **166**
- înlocuirea tutorelui **173**
- liberalităţile primite de descendenţii interzisului judecătoresc **175**
- minorul pus sub interdicţie judecătorească **176**
- numirea tutorelui **170**
- numirea unui curator special **167**
- obligaţiile tutorelui **174**
- opozabilitatea interdicţiei **169**
- persoanele care pot cere punerea sub interdicţie **165**
- procedură **168**
- ridicarea interdicţiei judecătoreşti **177**

Interpretarea legii 9
Intervenţiile asupra caracterelor genetice 63
Intervenţiile medicale asupra unei persoane 67
Interzis judecătoresc 1366
Inventar 1943
Inviolabilitatea corpului uman 64

Ipotecă 2343
- caracterele juridice **2344**
- cesiunea ~ **2358**
- concursul între creditorii ipotecari **2420** şi urm.
- conservarea acţiunii personale **2364**
- dreptul de urmărire al creditorului **2360**
- drepturile creditorului ipotecar **2345**
- drepturile reale anterioare ale terţului dobânditor **2362**
- efectele ~ faţă de dobânditorul bunului **2361**
- executarea ~ **2429** şi urm.
- extinderea ~ prin accesiune **2355**
- garanţiile asupra navelor şi aeronavelor **2359**
- ipoteca asupra unei universalităţi de bunuri **2357**
- ipoteca nudei proprietăţi **2352**
- ipoteca unei cote-părţi indivize **2353**
- izvoarele ipotecii **2349**
- întinderea creanţei ipotecare **2354**
- obiectul ~ **2350, 2351**
- operaţiunile asimilate **2347**
- opozabilitatea ~ **2346**
- regresul dobânditorului care a plătit datoria **2363**
- stingerea ~ **2428** şi urm.

Ipoteca asupra creanţelor
- acţiunile împotriva debitorului creanţei grevate **2403**
- drepturile creditorului ipotecar **2404**
- executarea ipotecii **2465** şi urm.
- imputarea sumelor percepute **2405**
- ipoteca unei creanţe garantate cu ipotecă **2402**
- întinderea ipotecii asupra unei universalităţi de creanţe **2399**
- notificarea debitorului creanţei ipotecate **2400**
- obiectul ipotecii **2398**
- perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca **2406**
- plata creanţei grevate de ipotecă **2401**
- urmărirea sumelor neplătite **2407**

Ipoteca convenţională 2365 şi urm.
- constituitorul ipotecii **2366**
- conţinutul contractului de ipotecă **2372**
- dreptul de a ipoteca **2365**

- dreptul de dispoziție asupra bunului ipotecat 2376
- drepturile constituitorului **2373**
- garanția constituită în avans **2371**
- ipoteca asupra unei universalități de bunuri **2368**
- ipoteca unui drept anulabil sau condițional **2367**
- îndatoririle celui care a constituit ipoteca **2374**
- obligațiile garantate **2369**
- obligațiile viitoare sau eventuale **2370**

Ipoteca imobiliară
- clauzele de inalienabilitate **2384**
- executarea ~ **2478**
- extinderea ipotecii asupra ameliorațiunilor **2382**
- extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului **2383**
- forma contractului **2378**
- ipoteca asupra unei construcții viitoare **2380**
- înscrierea ipotecii **2381**
- înscrierea în cartea funciară **2377**
- nulitatea antihrezei **2385**
- obiectul ~ **2379**

Ipoteca legală
- creanțele care beneficiază de ipotecă legală **2386**

Ipoteca mobiliară
- conservarea rangului ipotecii **2412**
- constituirea și eficacitatea ipotecii **2387**
- declarațiile privitoare la ipotecă **2397**
- descrierea bunului ipotecat **2391**
- dreptul de a culege fructele bunului ipotecat **2395**
- dreptul de inspecție **2394**
- executarea ~ **2435** și urm.
- exigibilitatea anticipată **2396**
- extinderea ipotecii asupra produselor **2392**
- forma contractului de ipotecă **2388**
- ipoteca instrumentelor financiare **2390**
- înscrierea ~ **2413** și urm.
- înstrăinarea bunului ipotecat **2393**
- obiectul ~ **2389**
- perfectarea ~ **2409** și urm.
- preluarea bunului ipotecat **2460** și urm.
- publicitatea ~
  - *asupra conturilor **2410***
  - *asupra instrumentelor financiare **2411***
- vânzarea bunului ipotecat **2445** și urm.

Î

Îmbogățire fără justă cauză
- caracterul subsidiar al cererii de restituire **1348**
- condiții **1345**
- condițiile restituirii **1347**
- îmbogățirea justificată **1346**

Împrumut cu dobândă 2167 și urm.

Împrumutul de consumație 2158
- natura împrumutului **2159**
- răspunderea pentru vicii **2166**
- restituirea împrumutului **2164**
- termenul de restituire stabilit de instanță **2162**
- prescripția cererii de stabilire **2163**
- termenul de restituire stabilit de părți **2161**
- titlul executoriu **2165**
- transferul proprietății și al riscurilor **2160**

Împrumutul de folosință 2146
- calitatea de comodant **2147**
- cheltuielile făcute cu bunul **2151**
- dreptul de retenție **2153**
- obligația comodatarului **2148**
- pieirea sau deteriorarea bunului **2149**
- pluralitatea de comodatari **2154**
- posibilitatea salvării bunului **2150**
- răspunderea comodantului pentru vicii ascunse **2152**
- restituirea anticipată **2156**
- restituirea bunului **2155**
- titlul executoriu **2157**

Închirierea casetelor de valori
- deschiderea casetei de valori **2197**
- deschiderea forțată a casetei de valori **2198**
- obligația prestatorului **2196**

Înscrierea provizorie 898
- efectele ~ **899**

Înscrierile întemeiate pe obligațiile defunctului 895

Înstrăinarea bunului dat în locațiune 1811 și urm.

J

Joc v. *Pariu 2264 şi urm.*
Joncţiunea posesiilor 933

L

Legat
- ~ alternativ **1063**
- ~ bunului altuia **1064**
- ~ conjunctiv **1065**
- ~rentei viagere sau al unei creanţe de întreţinere **1062**
- cheltuielile predării ~ **1066**
- clasificarea ~ **1054**
  - ~ *universal* ***1055***
  - ~ *cu titlu particular* ***1057***
  - ~ *cu titlu universal* ***1056***
- dreptul de preferinţă al creditorilor moştenirii faţă de legatari **1067**
- drepturile legatarului cu titlu particular **1059**
  - *accesoriile bunului care constituie obiectul unui ~ cu titlu particular* ***1061***
- fructele bunurilor ce constituie obiectul ~ **1058**
- incapacităţile speciale în materia ~ **991**
- ineficacitatea ~
  - *caducitatea* ***1071***
  - *regimul ~sarcină* ***1073***
  - *revocarea judecătorească* ***1069***
  - *termen de prescripţie a acţiunii* ***1070***
  - *revocarea voluntară* ***1068***
- sarcina excesivă a ~ cu titlu particular **1060**

Legitimă apărare 1360
Leziune 1221
- inadmisibilitate **1224**
- sancţiune **1222**
- termen de prescripţie **1223**

Liberalităţi
- ~ reziduale
  - *aplicarea regulilor substituţiei fideicomisare* ***1005***
  - *dreptul de dispoziţie al instituitului* ***1002***
  - *independenţa patrimonială a instituitului* ***1004***
  - *interdicţia de a dispune cu titlu gratuit* ***1003***
  - *noţiune* ***1001***
- capacitatea de folosinţă **987**
- desemnarea beneficiarului ~ **989**
- donaţia **985**
- incapacităţi speciale **990**
- înlăturarea efectelor revizuirii **1008**
- legatul **986**
- lipsa capacităţii depline de exerciţiu a dispunătorului **988**
- noţiunea şi categoriile **984**
- revizuirea condiţiilor şi sarcinilor **1006**
- soluţionarea cererii de revizuire **1007**

Libertatea de a dispune 12
Lichidarea societăţii 1941 şi urm.
Lichidator
- numire şi revocare **1941**
- obligaţiile şi răspunderea **1942**
- puteri **1944**

Limitele dreptului de uz şi abitaţie 752
Logodnă
- încheierea ~ **266**
- ruperea ~ **267**
  - *răspunderea pentru ruperea ~* **269**
  - *termenul de prescripţie* ***270***
  - *restituirea darurilor* ***268***

M

Mandat cu reprezentare
- caz special de acceptare tacită **2014**
- condiţiile revocării **2031**
- despăgubirea mandatarului **2026**
- diligenţa mandatarului **2018**
- dobânzile la sumele întrebuinţate în folos propriu **2020**
- dreptul de retenţie al mandatarului **2029**
- durata mandatului **2015**
- efectele revocării **2032**
- executarea mandatului **2017**
- forma mandatului **2013**
- încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari **2038**
- întinderea mandatului **2016**
- măsuri de conservare a bunurilor mandantului **2024**
- menţinerea unor obligaţii ale mandatarului **2037**
- moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părţi **2035**
- moduri de încetare **2030**
- necunoaşterea cauzei de încetare a mandatului **2036**

- obligația de a da socoteală **2019**
- pluralitatea de mandanți **2028**
- pluralitatea de mandatari **2022**
- publicitatea revocării **2033**
- răspunderea pentru obligațiile terților **2021**
- remunerația mandatarului **2027**
- renunțarea mandatarului **2034**
- substituirea făcută de mandatar **2023**
- sumele necesare executării mandatului **2025**

Mandatul fără reprezentare 2039
- bunurile dobândite de mandatar **2041**
- creditorii mandatarului **2042**
- efectele față de terți **2040**

Mase patrimoniale 31
Măsuri conservatorii 1145, 1558
Măsurile asigurătorii 1559
Minor
- actele ~ care a împlinit 14 ani **41**
- capacitate de exercițiu
  - *anticipată* ***40***
  - *lipsă* ***43***
  - *restrânsă* ***41***
- fraudă comisă de ~ 45
- răspunderea civilă a ~ **1366**
- vătămarea ~ **1389**

Modalități ale dobânzii 2168
Moștenire 953
- actele juridice asupra moștenirii nedeschise **956**
- capacitatea de a moșteni **957**
- deschiderea moștenirii **954**
- felurile ~ **955**
- legală **963**
- principiile generale ale devoluțiunii legale a ~ **964**

Moștenire vacantă
- administrarea provizorie a bunurilor moștenite **1136**
- desființarea vacanței moștenirii **1140**
- dreptul de a culege ~ **1138**
- intrarea în stăpânirea moștenirii vacante și răspunderea pentru pasiv **1139**
- noțiune **1135**
- somarea succesibililor **1137**

Moștenitori legali 963
- absența ascendenților privilegiați sau a colateralilor privilegiați **979**
- ascendenți ordinari
  - *dreptul de moștenire al ~* ***982***
- ascendenți privilegiați
  - *vocația la moștenire* ***976***
- colateralii ordinari
  - *dreptul de moștenire al ~* ***983***
- colateralii privilegiați
  - *vocația la moștenire* ***976***
- descendenții defunctului
  - *dreptul de moștenire al descendenților* ***975***
- împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați **980**
- împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați **978**
- împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați **981**
- împărțirea moștenirii între soțul supraviețuitor, ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați **977**
- soțul supraviețuitor **970** și urm.
  - *condiții* ***970***
  - *cota succesorală a ~* ***972***
  - *dreptul de abitație al ~* ***973***
  - *dreptul special de moștenire al ~* ***974***
  - *vocația la moștenire a ~* ***971***

Moștenitori sezinari 1126
Moștenitorii rezervatari 1087
Munca în gospodărie 326

N

Nedemnitatea
- de drept **958**
- efecte **960**
- înlăturarea efectelor **961**
- judiciară **959**

Neexecutare imputabilă creditorului 1517
Notarea (unor drepturi, fapte și raporturi juridice)
- ~ antecontractelor și a pactelor de opțiune **906**
- ~ intenției de a înstrăina sau de a ipoteca **904**
- actele sau faptele care pot fi ~ în cartea funciară **903**
- actele sau faptele supuse ~ **902**
- pierderea efectului ~ **905**
- rectificarea ~ **911**

Novație
- efecte asupra creditorilor solidari **1614**
- efecte asupra debitorilor solidari și fideiusorilor **1613**

- felurile ~ **1609**
- garanţiile creanţei novate **1611**
- mijloacele de apărare **1612**
- noţiune **1609**
- proba novaţiei **1610**

Nulitate
- absolută **1247, 1250**
- cauze **1250** şi urm.
- confirmarea actului anulabil **48**
- efecte **1254** şi urm.
- parţială **1255**
- prescripţie **1249**
- prezumţia de nulitate relativă **1252**
- relativă **1248, 1251**
- virtuală **1253**

Nume
- dobândirea ~ **84**
- dreptul la ~ **82**
- schimbarea ~lui pe cale administrativă **85**
- structura ~lui **83**

O

Obligaţii
- afectate de modalităţi **1398**
- alegerea prestaţiei **1462**
  - *de către creditor **1465***
  - *de către debitor **1464***
  - *limitele alegerii **1463***
- alternativă **1461**
- categorii **1396**
- complexe **1421** şi urm.
- condiţională **1399**
  - *transmitere **1408***
- conjunctă **1422** şi urm.
- conţinutul raportului obligaţional **1164**
- divizibilă v. *Obligaţie conjunctă*
- divizibilitatea ~ între moştenitori **1427, 1442, 1460**
- facultativă **1468**
- indivizibilă **1421**
  - *executare în natură **1428***
  - *restituirea prestaţiilor **1429***
- izvoarele ~ **1165**
- moduri de stingere a ~ **1615** şi urm.
- naturală
  - *plată **1471***
- pluralitatea de prestaţii **1467**
- simple **1397**
- stingerea obligaţiei **1466**

Obligaţie de grăniţuire 560

Obligaţie de întreţinere
- caracterul legal **513**
- caracterul personal **514**
- creditorul întreţinerii **524**
- cuantumul întreţinerii **529**
- data de la care se datorează pensia de întreţinere **532**
- debitorul întreţinerii **527**
- divizibilitatea întreţinerii **523**
- dovada stării de nevoie **528**
- dreptul la întreţinere al minorului **525**
- inadmisibilitatea renunţării **515**
- întreţinerea copilului de către soţul părintelui său **517**
- întreţinerea în cazul desfacerii adopţiei **520**
- modalităţile de executare **530**
- modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere **531**
- obligaţia de întreţinere aparţinând moştenitorilor **518**
- obligaţia subsidiară **522**
- ordinea de plată a întreţinerii **519**
- plata pensiei de întreţinere **533**
- pluralitatea de debitori **521**
- restituirea întreţinerii nedatorate **534**
- subiectele ~ **516**

Obligaţie de neconcurenţă 1903

Obligaţie de restituire
- limite **47**

Obligaţie principală
- divizibilă **1543**
- indivizibilă **1542**

Ocrotirea interzisului judecătoresc
v. *Interdicţia judecătorească*

Ocrotirea persoanei fizice
- instanţa de tutelă **107**
- interesul persoanei ocrotite **104**
- măsurile de ocrotire **106**
- ~ prin curatelă **109**
- ~prin tutelă **108**
- persoanele ocrotite **105**

Ocupaţiune
- dobândirea bunului prin ~ **941**
- drepturile asupra tezaurului găsit **946**
- proprietatea asupra bunului găsit în loc public **943**
- proprietatea bunului găsit **942**

- restituirea bunului găsit către proprietar **945**
- vânzarea bunului găsit **944**

Opțiune succesorală 1100
- caractere juridice **1101**
- retransmiterea dreptului de ~ **1105**
- termen **1103**
  - *prorogare* **1104**

Ordinea executării obligațiilor 1555

P

Pact comisoriu
- interdicție **2433**

Pact de opțiune 1278, 1668

Partaj
- ~ voluntar **1144**
- ~ judiciar **632**
- convenții privitoare la suspendarea ~ **672**
- desființarea ~ **684**
- efecte juridice **680**
- feluri **670**
- inadmisibilitate în cazul uzucapiunii **675**
- în situația în care un coproprietar e lipsit de capacitate de exercițiu **674**
- înstrăinarea bunurilor atribuite **685**
- reguli privitoare la modul de împărțire **676**
- starea de indiviziune **1143**
- strămutarea garanțiilor **682**
- suspendarea pronunțării ~ **673**

Partaj de ascendent
- cuprins **1162**
- forme **1161**
- ineficacitate **1163**
- subiecte **1160**

Patrimoniu 31
- de afectațiune **31**
- profesional individual **33**

Paza animalului 1375

Paza lucrului 1376

Părți de interes 1900
- transmitere **1901**

Persoană
- atributele de identificare **59**
- dreptul de a dispune de sine însuși **60**
- garantarea drepturilor inerente ființei umane **61**

Persoană decedată
- interzicerea atingerii imaginii ~ **79**
- prelevarea de la ~ **81**
- respectarea voinței ~ **80**
- respectul datorat ~**78**

Persoană juridică
- aspectele speciale privind regimul nulității **197**
- atribute de identificare **230**
- calitatea de ~ **188**
- capacitatea de folosință a ~
  - *capacitatea de a primi liberalități* ***208***
  - *conținutul capacității de folosință* ***206***
  - *data dobândirii capacității de folosință* ***205***
  - *desfășurarea activităților autorizate* ***207***
- capacitatea de exercițiu
  - *data dobândirii capacității de exercițiu* ***209***
  - *incapacități și incompatibilități* ***211***
  - *lipsa organelor de administrare* ***210***
- categorii de ~ **189**
- cauzele de nulitate **196**
- data încetării personalității juridice **251**
- data transmiterii drepturilor și obligațiilor **242**
- de drept privat **190, 245**
- de drept public **191, 246**
  - *răspundere* ***221***
- denumirea ~ **226**
- desființarea ~ **250**
- dizolvarea ~ **245 și urm.**
- dovada denumirii și sediului **229**
- durata ~ **195**
- efectele nulității **198**
- efectele personalității juridice **193**
- elementele constitutive **187**
- funcționarea ~ **212 și urm.**
- răspunderea ~ de drept public **221**
- răspunderea membrilor organelor ~ **220**
- răspunderea pentru fapte juridice **219**
- independența patrimonială **222**
- înregistrarea ~ **200**
- înregistrarea modificărilor aduse actului de înființare **204**
- lichidarea **248**
  - *destinația bunurilor rămase după lichidare* ***249***
- lipsa înregistrării **202**
- mențiunile obligatorii **231**
- modurile de încetare **244**
- modurile de înființare **194**

- naționalitatea ~ **225**
- nulitatea ~ **196, 197**
  - *efecte **198***
  - *regimul actelor juridice încheiate cu terții **199***
- răspunderea pentru neefectuarea formalităților de înregistrare **203**
- regimul juridic aplicabil **192**
- schimbarea denumirii și sediului **228**
- sediul persoanei juridice **227**
- statul și unitățile administrativ-teritoriale **223**
- răspunderea civilă a ~ **224**

Personalitate juridică 1892

Petiția de ereditate
- efectele recunoașterii calității de moștenitor **1131**

Picătura streșinii 611

Plasamente considerate sigure
- categorii **831**
- limitele prudențiale ale efectuării plasamentelor **832**
- menținerea plasamentelor anterioare **834**
- obligația administratorului de a-și arăta calitatea **836**
- obligația de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure **835**
- plasarea sumelor de bani **833**

Plată
- ~ bunurilor indisponibilizate **1479**
- anticipată **1496**
- cheltuielile ~ **1498**
- condițiile ~ **1480** și urm.
- data ~ **1495**
- făcută cu bunul altuia **1491**
- făcută de un incapabil **1473**
- făcută unui creditor aparent **1478**
- făcută unui incapabil **1476**
- făcută unui terț **1477**
- imputația ~ **1506** și urm.
- locul ~ **1494**
- mijloace de dovadă **1499**
- noțiune **1469**
- obligației de către un terț **1474**
- parțială **1490**
- persoanele care pot face ~ **1472**
- persoanele care pot primi ~ **1475**
- prin virament bancar **1497, 1504**
- punerea în întârziere a creditorului **1510** și urm.
- temei **1470**

Plata anticipată a dobânzii 2170

Plata pasivului moștenirii 1155
- excepțiile de la divizarea de drept a pasivului moștenirii **1155**
- raportul datoriilor **1158**
- regresul între moștenitori **1157**
  - *insolvabilitatea unuia dintre moștenitori **1157***
- situația creditorilor personali ai moștenitorilor **1156**
- titlurile executorii obținute împotriva defunctului **1159**

Plată nedatorată
- noțiune **1341**
- plata primită cu bună-credință de creditor **1342**
- reguli aplicabile restituirii **1344**
- restituirea plății anticipate **1343**

Posesia de stat 410
- ~ conformă cu actul de naștere **411**

Posesie
- ~ asupra unui bun imobil v. *Uzucapiune imobiliară*
- ~ asupra unui bun mobil
  - *dobândirea bunului prin uzucapiune **939***
  - *dobândirea proprietății prin ~ de bună-credință **937***
  - *opozabilitatea față de terți **936***
  - *~ titlului la purtător **940***
  - *prezumția de titlu de proprietate **935***
- cazurile care nu constituie ~ **918**
- condițiile dobândirii fructelor bunului posedat **948**
- efectele posesiei
  - *uzucapiunea și dobândirea fructelor **928***
  - *bunurile care nu pot fi uzucapate **929***
- exercitarea ~ **917**
- intervertirea precarității în ~ **920**
- încetarea ~ **921**
- noțiune **916**
- prezumția de ~ și prezumția de proprietate **919**
- viciile ~ **922**
  - *clandestinitatea **925***
  - *discontinuitatea **923***

- *invocarea ~ **926***
- *încetarea ~ **927***
- *violența **924***
Practici eugenice 62
Preempțiune 1730, 1849
- caractere **1739**
- concursul dintre preemptori **1734**
- condițiile exercitării **1732**
- domeniu **1730**
- efectele exercitării **1733**
- exercitarea în cadrul executării silite **1738**
- notarea dreptului de ~ asupra unui imobil **1737**
- pluralitatea de bunuri vândute **1735**
- stingerea dreptului convențional de ~ **1740**
- vânzarea către un terț a bunurilor supuse ~ **1731**
Prejudiciul imputabil creditorului 1534
Prelevarea și transplantul de la persoanele în viață 68
Preluarea datoriei
- accesoriile creanței **1602**
- condiții **1599**
- efecte **1600**
- ineficacitatea ~ **1604**
- insolvabilitatea noului debitor **1601**
- mijloacele de apărare **1603**
- prin contract încheiat cu debitorul
  - *acordul creditorului **1605***
  - *comunicarea preluării **1606***
  - *obligațiile terțului **1608***
  - *termenul de acceptare **1607***
Prelucrarea datelor personale 77
Prescripție extinctivă
- calculul prescripției **2544**
- domeniul de aplicare **2516**
- efectele prescripției împlinite **2506**
- imprescriptibilitatea dreptului la acțiune **2502**
- invocarea ~ **2512**
- invocarea ~ de către alte persoane **2514**
- împlinirea ~ **2544**
- începutul ~ **2523**
  - *dreptul la acțiunea în anularea actului juridic **2529***
  - *dreptul la acțiunea în executarea obligațiilor de a da sau de a face **2524***
  - *dreptul la acțiunea în executarea prestațiilor succesive **2526***
  - *dreptul la acțiunea în materia asigurărilor **2527***
  - *dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente **2530***
  - *dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse **2531***
  - *dreptul la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită **2528***
  - *dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor **2525***
- întreruperea ~
  - *beneficiul întreruperii prescripției **2542***
  - *cazurile de întrerupere a prescripției **2537***
  - *cererea de chemare în judecată sau arbitrală **2539***
  - *efectele întreruperii prescripției **2541***
  - *extinderea efectului întreruptiv **2543***
  - *punerea în întârziere **2540***
  - *recunoașterea dreptului **2538***
- momentul până la care se poate invoca ~ **2513**
- obiectul ~ **2500**
- persoanele care nu pot renunța la prescripție **2509**
- prescriptibilitatea dreptului la acțiune **2501**
- prescripția dreptului la acțiune privind creanța garantată **2504**
- prescripția dreptului la acțiune privind drepturile accesorii **2503**
- regulile aplicabile ~ **2515**
- prorogarea termenului prescripției **1394**
- renunțarea la prescripție **2507**
  - *efectele renunțării la prescripție **2510***
  - *felurile renunțării la prescripție **2508***
  - *întinderea renunțării la prescripție **2511***
- repunerea în termenul de ~ **2522**
- suspendarea prescripției
  - *beneficiul suspendării prescripției **2535***
  - *cazurile generale de suspendare a prescripției **2532***
  - *efectele suspendării prescripției **2534***
  - *extinderea efectului suspensiv **2536***
  - *în materie succesorală **2533***

- termenul de prescripție de 10 ani **2518**
- termenul de prescripție de 2 ani **2519**
- termenul de prescripție de un an **2520, 2521**
- termenul general de 3 ani **2517**

Preț 1233
- determinarea ~ între profesioniști **1233**
- determinarea ~ prin raportare la un factor de referință **1234**

Previzibilitatea prejudiciului 1533
Prezumția de culpă 1548
Prezumția de divizibilitate
- excepții **1424**

Prezumția de paternitate 414
Prezumția executării prestației accesorii 1501
Prezumția executării prestațiilor periodice 1502
Prezumție de nulitate relativă 1252
Privilegii 2333 și urm.
- ~ speciale **2339**
- ~ generale **2338**
- concursul cauzelor de preferință **2342**
- opozabilitatea ~ **2334**
- prioritatea creanțelor privilegiate față de celelalte creanțe **2335**
- rangul privilegiilor între ele **2336**
- stingerea ~ **2337**
- stingerea ~ special **2340**
- strămutarea privilegiului vânzătorului **2341**

Producte 549
Produsele bunurilor 547
Promisiune de a contracta 1279
Promisiune unilaterală 1327
Promisiunea faptei altuia 1283
Promisiunea publică de recompensă 1328
- revocare **1329**

Proprietate comună în devălmășie 667, 668
- reguli aplicabile proprietății devălmașe **668**

Proprietate comună v. Coproprietate
Proprietate periodică 687 și urm.
- drepturile și obligațiilecoproprietarilor **690**
- încetarea ~ **692**
- temei **688**
- valabilitatea actelor încheiate de proprietar **689**

Proprietate publică 554
- apărarea ~ **865**
- caracterele dreptului de ~ **861**
- cazurile de dobândire a dreptului de ~ **863**
- definiție **858**
- delimitare de domeniul privat **859**
- drepturile reale corespunzătoare proprietății publice **866** și urm.
- dreptul de administrare
  - *apărarea ~ **870***
  - *constituirea ~ **867***
  - *exercitarea ~ **868***
  - *stingerea ~ **869***
- dreptul de concesiune **871**
  - *apărarea ~ **873***
  - *conținutul ~ **871***
  - *exercitarea ~ **872***
- dreptul de folosință cu titlu gratuit
  - *apărarea ~ **875***
  - *conținut **874***
  - *limite **874***
- limitele exercitării dreptului de ~ **862**
- obiect **859**
- stingerea dreptului de ~ **864**

Proprietate privată v. și *Drept de proprietate*
- conținutul dreptului de proprietate privată **555**
- dobândirea dreptului de proprietate **557, 567**
- dreptul de împrejmuire **561**
- înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară **589**
- întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor **559**
- limite juridice ale dreptului de proprietate privată **602** și urm.
- convenționale **626-629**
- judiciare **630**
- legale **602-625**
- obligația de grănițuire **560**
- riscul pieirii bunului **558**
- stingerea dreptului de proprietate **562**

Publicitate
- efecte **20**
- forme **23**
- lipsa ~ **22**
- modalități de realizare **18**

- obiect **18**
- procedura **19**
Punerea în întârziere a debitorului 1521 şi urm.
- de către creditor **1522**
- efectele întârzierii debitorului **1525**
- întârzierea de drept în executarea obligaţiei **1523**
- oferta de executare **1524**

R

Raportul donaţiilor
- ameliorările şi degradările bunului donat în cazul raportului în natură **1154**
- caracterul personal al obligaţiei de raport **1149**
- căile de realizare a raportului **1152**
- evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent **1153**
- excepţiile de la obligaţia de raport **1150**
- modul de efectuare a raportului **1151**
- noţiune **1146**
- persoanele care pot cere ~ **1148**
- scutirea de raport a renunţătorului la moştenirea legală **1147**

Răspundere civilă
- delictuală **1349**
- contractuală **1350**
- cauze exoneratoare **1351 şi urm.**
  - *pentru fapta proprie **1357 şi urm.***
  - *pentru fapta altuia*
  - *dreptul de regres **1384***
  - *corelaţia formelor de răspundere pentru fapta altei persoane **1374***
  - *comitenţilor pentru prepuşi **1373***
  - *pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicţie **1372***
- pentru prejudiciile cauzate de animale **1375**
- pentru prejudiciile cauzate de lucruri **1376**
- pentru ruina edificiului **1378**
- a altor persoane **1369**
- anunţuri privitoare la răspundere **1356**
- în cazul culpei comune **1371**
- repararea prejudiciului **1381** şi urm.
  - *~ nepatrimonial **1391***
  - *despăgubirea în raport cu ajutorul şi pensia **1393***
  - *formele reparaţiei **1386***
  - *întinderea reparaţiei **1385***
  - *persoana îndreptăţită la despăgubire în caz de deces **1390***
  - *prescripţie **1394-1395***
- solidară **1382**
- raporturile dintre debitori **1383**

Răspunderea debitorului 1518
Răspunderea pentru fapta terţilor 1519
Răspunderea pentru vicii 1879
Reasigurare 2240
Rectificarea înscrierilor de carte funciară
- îndreptarea erorilor materiale **913**
- noţiunea **907**
- radierea drepturilor condiţionale **912**
- ~ a intabulării sau înscrierii provizorii **908**
- ~ notării în cartea funciară **911**

Recunoaşterea copilului
- contestarea recunoaşterii de filiaţie **420**
- felurile ~ **415**
- formele ~ **416**
- nulitatea absolută a ~ **418**
- nulitatea relativă a ~ **419**
- recunoaşterea de către minorul necăsătorit **417**

Reducerea cuantumului penalităţii 1541
Reducerea prestaţiilor 1551
Reducţiunea liberalităţilor excesive
- căile de realizare **1094**
- efecte **1097**
- imputarea liberalităţilor **1099**
- modul de operare **1092**
- persoanele care pot cere ~ **1093**
- reducţiunea unor liberalităţi speciale **1098**
- stabilirea rezervei succesorale şi a cotităţii disponibile **1091**
- termen de prescriere al acţiunii în ~ **1095**

Regimuri matrimoniale
- actele de dispoziţie care pun în pericol grav interesele familiei **316**
- alegerea **329** şi urm.
- dreptul la informare **318**
- efectele ~ **313**
- independenţa patrimonială a soţilor **317**
- încetarea ~ **319**
- lichidarea ~ **320**
- mandatul convenţional **314**
- mandatul judiciar **315**

Regimul comunității convenționale
- dispoziții aplicabile **368**
- domeniul de aplicare **366**
- obiectul convenției matrimoniale **367**

Regimul comunității legale
- actele de conservare, de folosință și de administrare **345**
- actele de înstrăinare și de grevare **346**
- aportul de bunuri comune **348**
- bunurile comune **339**
- bunurile proprii **340**
- convențiile contrare ~ **359**
- datoriile comune ale soților **351**
- dispozițiile testamentare **350**
- dovada bunurilor soților **343**
- efectele încetării ~ **356**
- formalitățile de publicitate **344**
- lichidarea comunității (partajul) **357**
- nulitatea relativă a actelor încheiate fără consimțământul celuilalt soț **347**
- partajul în timpul ~ **358**
- răspunderea subsidiară pentru datoriile comune **352**
- regimul aporturilor de bunuri comune **349**
- regimul juridic al bunurilor proprii **342**
- urmărirea bunurilor comune **353**
- urmărirea veniturilor din profesie **354**
- veniturile din muncă și cele asimilate acestora **341**

Regimul separației de bunuri
- bunurile proprietate comună pe cote-părți **362**
- dreptul de retenție **365**
- folosința bunurilor celuilalt soț **363**
- inventarul bunurilor mobile **361**
- răspunderea pentru obligațiile personale **364**
- regimul bunurilor **360**

Registru public
- consultarea ~ **24**

Relativitatea efectelor contractului 1280

Remitere de datorie 1440
- dovada **1631**
- felurile **1630**
- fideiusiunea **1633**
- garanții **1632**
- noțiune **1629**

Rentă viageră v. *Contract de rentă viageră*

Renunțarea la drept 13

Renunțarea la moștenire
- efectele **1121**
- forma **1120**
- prezumția de ~ **1112**
- renunțarea frauduloasă **1122**
- revocarea renunțării **1123**
- termenul de prescripție al acțiunii în anularea acceptării/renunțării **1124**

Reorganizarea persoanei juridice 232
- divizarea **236**
  - *efectele ~ **237***
  - *întinderea răspunderii în caz de ~ **238***
  - *repartizarea contractelor în caz de ~ **239***
- încetarea unor contracte **240**
- modurile de reorganizare **233**
- opoziții **243**
- transformarea persoanei juridice **241**
- fuziune **234**
- efectele ~ **235**

Reprezentare
- capacitatea părților **1298**
- cauze de încetare a puterii de a reprezenta **1307**
- conflict de interese **1303**
- desființarea contractului înaintea ratificării **1314**
- dubla reprezentare **1304**
- efecte **1296**
- împuternicire
  - *forma împuternicirii **1301***
  - *revocarea împuternicirii **1306***
  - *modificarea împuternicirii **1306***
  - *încetarea împuternicirii **1305***
- justificarea puterii de a reprezenta **1302**
- lipsa sau depășirea puterii de reprezentare **1309**
- nearătarea calității de reprezentant **1297**
- obligațiile reprezentantului la încetarea împuternicirii **1308**
- ratificarea ~ **1311**
  - *efectele ratificării **1312***
- răspunderea reprezentantului **1310**
- temei **1295**
- transmisiunea facultății de a ratifica **1313**
- vicii de consimțământ **1299**

Reprezentarea succesorală
- condiții **967**

- domeniul de aplicare **966**
- efectul general al ~ **968**
- efectul particular al ~ **969**
- noțiune **965**

Reproducerea umană asistată medical
- confidențialitatea informațiilor **445**
- contestarea filiației **443**
- raporturile dintre tată și copil **446**
- răspunderea tatălui **444**
- regimul filiației **441**
- regulile aplicabile **447**

Respectarea ordinii publice și a bunelor moravuri 11
Restituirea arvunei 1546
Restituirea prestațiilor
- cauze **1635**
- cheltuielile privitoare la bun **1644**
- cheltuielile ~ **1646**
- efecte față de terți
  - *actele de înstrăinare **1648***
  - *situația altor acte juridice **1649***
- forme **1637**
- persoana îndreptățită la restituire **1636**
- pieirea fortuită a bunului **1642**
- pieirea sau înstrăinarea bunului **1641**
- pierderea parțială a bunului **1643**
- restituirea fructelor și a contravalorii folosinței bunului **1645**
- restituirea în natură **1639**
- restituirea pentru cauză ilicită **1638**
- restituirea prestațiilor de către incapabili **1647**
- restituirea prin echivalent **1640**

Reședință 88
Retrocesiune 2241
Rezerva succesorală
- întinderea ~ **1088**
- noțiune **1086**

Rezoluțiune 1757
- ~ unilaterală 1552
- dreptul la ~ 1549
- efecte 1554
- modul de operare 1550
- reducerea prestațiilor 1551

Rudenie 405 și urm.
Reziliere v. *Rezoluțiune*

S

Scrisoare de confort 2322
Scrisoare de garanție 2321

Sechestrul convențional
- conservarea și înstrăinarea obiectului sechestrului **2140**
- liberarea administratorului-sechestru **2141**
- noțiune **2138**
- obligațiile, drepturile și puterile administratorului-sechestru **2139**
- remunerația, cheltuielile și despăgubirile **2142**
- sechestrul judiciar **2143**

Secret comercial
- divulgarea ~ **1363**

Separație judiciară de bunuri 370
Servitute
- ~ aparente și neaparente **760**
- ~ continue și necontinue **761**
- ~ pozitive și negative **762**
- acțiunea confesorie de servitute **757**
- cauzele de stingere a ~ **770**
- constituirea ~ **756**
- constituire în vederea utilității viitoare **758**
- dobândirea prin uzucapiune **763**
- exercitarea în caz de împărțire a fondurilor **769**
- exercitarea și conservarea ~ **765**
- noțiune **755**
- obligația de a nu agrava situația fondului aservit **768**
- obligațiile în sarcina proprietarului fondului aservit **759**
- răscumpărarea servituții de trecere **772**
- schimbarea locului de exercitare **767**
- stingerea ~ prin neuz **771**

Sezină
- dobândirea de către moștenitorii legali nesezinari **1127**
- intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moștenirii **1128**
- moștenitorii sezinari **1126**
- noțiune **1125**
- predarea legatului cu titlu particular **1129**

Simulație
- actele nepatrimoniale **1294**
- actele unilaterale **1293**
- efecte
  - *față de terți **1290***
  - *între părți **1289***
- în cazul liberalităților **992**

- proba ~**1292**
- raporturile cu creditorii **1291**

Societate
- administrarea ~ **1913** şi urm. v. şi *Administrator*
- aport **1895**
  - *în bunuri **1896***
  - *în bunuri incorporale **1897***
  - *în numerar **1898***
  - *în prestaţii şi cunoştinţe specifice **1899***
  - *pieirea bunurilor subscrise **1937***
- asocierea asupra drepturilor sociale şi cedarea acestora **1908**
- capital social
  - *formarea ~ **1894***
- cheltuielile făcute pentru societate **1907**
  - *~ de fapt **1893***
- dizolvare **1930**
- dobândirea personalităţii juridice **1889**
- drepturile moştenitorilor în cadrul ~ **1940**
- folosirea bunurilor sociale **1904**
- folosirea fondurilor comune **1905**
- formele societare **1888**
- hotărârile privind societatea **1910**
  - *adoptare **1911***
  - *contestare **1912***
- interdicţia emiterii instrumentelor financiare **1923**
- încetare **1930, 1938**
- împărţeala bunurilor sociale **1948**
- lichidare **1941 şi urm.**
- nulitate **1932**
  - *efecte **1935***
  - *răspundere pentru nulitate **1936***
  - *regim **1933***
  - *regularizare **1934***
- participare la profit şi pierderi **1902**
- promisiunea asupra drepturilor sociale **1909**
- regimul părţilor de interes **1900**
- v. şi *Contract de societate*

Solidaritate 1426
- contractată în interesul unui debitor **1459**
- între creditori **1434**
- între debitori **1443**
- renunţare la ~ **1453**

Stare civilă 98
- actele întocmite de un ofiţer de ~ necompetent **102**
- anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de ~ **100**
- dovada ~ **99**
- înscrierea menţiunilor pe actul de ~ **101**
- mijloace de dovadă a ~ **103**

Stare de necesitate 624, 1218, 1361

Stipulaţia pentru altul 1284 şi urm.
- acceptarea ~ **1286**
- condiţii privind terţul beneficiar **1285**
- efecte **1284**
- mijloacele de apărare ale promitentului **1288**
- revocarea **1287**

Subiect de drept civil 25

Subrogaţia
- consimţită de creditor **1594**
- consimţită de debitor **1595**
- efecte **1597**
- feluri **1593**
- legală **1596**
- parţială **1598**

Substituţii fideicomisare 994 şi urm.
- drepturile substituitului **996**
- ineficacitate **1000**
- noţiune **993**

Succesibil 1100

Superficie
- ~ cu titlu oneros
- evaluarea prestaţiei superficiarului **697**
- acţiune confesorie **696**
- cazuri de încetare **698**
  - *efectele încetării ~ prin consolidare **700***
  - *efectele încetării ~ prin expirarea termenului **699***
  - *efectele încetării ~ prin pieirea construcţiei **701***
- durată **694**
- exercitarea dreptului **695**
- întinderea dreptului **695**
- noţiune **693**

T

Temere reverenţiară 1219

Termen de decădere
- aplicarea regulilor de la prescripţie **2547**
- instituirea ~ **2545**
- invocarea decăderii **2550**

- limita stabilirii ~ **2546**
- regimul ~ **2548**
- renunțarea la beneficiul decăderii **2549**

Termen
- ~ stabilit pe ore **2555**
- ~ stabilit pe săptămâni, luni sau ani **2552**
- ~ stabilit pe zile **2553**
- beneficiul ~**1413**
- decăderea din beneficiul ~ **1417**
- inopozabilitatea decăderii din ~ **1419**
- calculul ~ **1416, 2551** şi urm.
- categorii **1412**
- efectul ~ suspensiv **1415**
- exigibilitatea anticipată **1418**
- nerealizarea evenimentului **1420**
- obligația afectată de ~ **1411**
- prezumția efectuării în ~ a actelor **2556**
- prorogarea ~ **2554**
- stabilirea judiciară a ~ **1415**

Testament
- consimțământul testatorului **1038**
- conținutul ~ **1035**
- conversiunea formei testamentare **1050**
- interpretarea ~ **1039**
- noțiune **1034**
- proba ~ **1037**
- revocare
- retractarea ~ **1053**
  - *~ voluntară expresă **1051***
  - *~ voluntară tacită **1052***
- ~ ordinare **1040**
- ~ autentic **1043**
  - *autentificarea în situații particulare **1045***
  - *înregistrare **1046***
  - *întocmire **1044***
- ~ olograf **1041**
  - *deschiderea ~ **1042***
- ~ privilegiate **1047**
  - *caducitate **1048***
- ~ reciproc **1036**
- ~ sumelor şi valorilor depozitate **1049**

Timpul legal al concepțiunii 412

Titlu executoriu 2431

Transfer intrapatrimonial 32

Tranzacție 2267
- ~ asupra unui contract nul **2274**
- ~ asupra unui proces terminat **2277**
- ~ constatată prin hotărâre judecătorească **2278**
- capacitate de exercițiu **2271**
- cauze de nulitate **2273**
- condiții de formă **2272**
- domeniu de aplicare **2268**
- indivizibilitatea ~ **2269**
- înscrisurile false **2275**
- înscrisurile necunoscute **2276**
- întinderea ~ **2270**

Tutela minorului
- caracterul personal **122**
- cazurile de instituire **110**
- controlul exercitării ~
  - *controlul instanței de ~ 151*
  - *darea de seamă 152*
  - *descărcarea tutorelui 153*
  - *interzicerea dispensei de a da socoteală 154*
  - *plângerea împotriva tutorelui 155*
- conținutul ~ **134**
- desemnarea mai multor tutori **115**
- desemnarea tutorelui de către părinte **114**
- exercitare cu privire la bunurile minorului **140**
  - *actele făcute în lipsa inventarului **141***
  - *administrarea bunurilor minorului **142***
  - *autorizarea instanței de tutelă **145***
  - *interzicerea unor acte juridice **147***
  - *inventarul bunurilor minorului **140***
  - *încuviințarea şi autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani **146***
  - *regimul juridic al actelor de dispoziție **144***
  - *reprezentarea minorului **143***
  - *suma anuală necesară pentru întreținerea minorului **148***
- exercitare cu privire la persoana minorului
  - *ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani **139***
  - *avizul consiliului de familie 136*
  - *cazurile de numire a curatorului special **150***
  - *constituirea de depozite bancare **149***
  - *domiciliul minorului **137***
  - *felul învățăturii sau al pregătirii profesionale **138***

- exercitare în interesul minorului **133**
- garanții **117**
- gratuitatea **123**
- încetarea tutelei
  - *amenda civilă **163***
  - *cazurile de încetare **156***
  - *darea de seamă generală **160***
  - *descărcarea de gestiune **162***
  - *îndepărtarea tutorelui **158***
  - *moartea tutorelui **157***
  - *numirea curatorului special **159***
  - *predarea bunurilor **161***
- înlocuirea tutorelui **121**
- măsurile provizorii **116**
- numirea tutorelui de către instanța de tutelă **118**
  - *procedura de numire **119***
- persoana care poate fi numită tutore **112**
- persoanele obligate să înștiințeze instanța de tutelă **111**
- refuzul continuării tutelei **120**
- ~ exercitată de ambii soți **135**

U

Universalitate de fapt 541
Uzanțe 1
Uzucapiune imobiliară
- curgerea termenului **932**
- joncțiunea posesiilor **933**
- ~ extratabulară **930**
- ~ tabulară **931**

Uzufruct
- ~ asupra bunurilor neconsumptibile **713**
- ~ asupra pădurilor tinere **717**
- ~ cu titlu particular **732**
- ~ fondului de comerț **745**
- ~ rentei viagere **739**
- acțiunea confesorie de uzufruct **705**
- cazurile de stingere a ~ **746**
- cesiunea ~ **714**
- constituirea ~ **704**
- constituirea garanției pentru îndeplinirea obligațiilor uzufructuarului **726**
- cvasiuzufructul **712**
- distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit **731**
- dreptul asupra carierelor de piatră și de nisip aflate în exploatare **721**
- dreptul asupra pomilor fructiferi **720**
- dreptul creditorilor asupra bunurilor ~ **744**
- dreptul de a spori capitalul care face obiectul ~ **740**
- dreptul de vot **741**
- dreptul la dividende **742**
- drepturile și obligațiile în cazul ~ asupra creanțelor **738**
- drepturile uzufructuarului **709**
- durata ~**708**
- efectuarea reparațiilor mari **730**
- dreptul la fructele civile **711**
- dreptul la fructe industriale **710**
- dreptul la fructele naturale **710**
- inventarierea bunurilor **723**
- înștiințarea nudului proprietar **734**
- întârzierea în depunerea garanției **728**
- locațiunea asupra bunului primit în ~ **715**
- lucrări și îmbunătățiri aduse bunului primit în ~ **716**
- modul de suportare a reparațiilor de către uzufructuar și nudul proprietar **729**
- noțiune **703**
- numirea unui administrator **727**
- obiect **706**
- accesoriile bunurilor ce formează obiectul ~ **707**
- obligația nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar **743**
- opozabilitatea ~ asupra creanțelor **737**
- răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii **725**
- respectarea destinației bunurilor **724**
- situația carierelor de piatră și de nisip nedeschise și a comorilor **722**
- stingerea ~ în caz de abuz de folosință **747**
- stingerea ~ în caz de pieire a bunului **748**
- suportarea sarcinilor și a cheltuielilor în caz de litigiu **733**
- suportarea sarcinilor și a cheltuielilor proprietății **735**

V

Vânzarea
- ~ bunului altuia **1683**
- ~ bunului pierit în întregime sau în parte **1659**
- ~ bunurilor de gen **1678**
- ~ cu opțiune de răscumpărare **1758** și urm.
- ~ cu plata prețului în rate **1755** și urm.
- ~ după mostră sau model **1680**
- ~ imobilelor **1741** și urm.
- ~ în bloc a bunurilor **1679**
- ~ moștenirii **1747** și urm.
- ~ pe gustate **1682**
- ~ pe încercate **1681**
- ~ terenurilor forestiere **1746**
- ~ unui bun viitor **1658**
- bunurile ce pot fi vândute **1657**
- cheltuielile ~**1666**
- cheltuielile predării **1667**
- drept de preempțiune v. *Preempțiune*
- fructele bunului vândut **1692**
- garanția contra evicțiunii **1695** și urm.
- garanția contra viciilor bunului vândut **1707** și urm.
- inadmisibilitatea acțiunii în anulare **1656**
- incapacități
  - *de a cumpăra **1654***
  - *de a cumpăra drepturi litigioase **1653***
  - *de a vinde **1655***
- interpretarea clauzelor ~ **1671**
- obligațiile cumpărătorului **1719** și urm.
- obligațiile principale ale vânzătorului **1672** și urm.
- pactul de opțiune **1668**
- plata prețului **1719** și urm.
  - *în rate **1755** și urm.*
- predarea bunului **1685**
  - *întinderea obligației de predare **1686***
  - *locul predării **1689***
  - *momentul predării **1693***
  - *predarea bunului imobil **1687***
  - *predarea bunului mobil **1688***
  - *refuzul de a preda bunul **1694***
- prețul ~
  - *condiții ale ~ **1660***
  - *determinarea ~ de către un terț **1662***
  - *determinarea ~ în funcție de greutatea lucrului vândut **1663***
  - *lipsa determinării exprese a ~ **1664***
  - *~ derizoriu **1665***
  - *~ determinabil **1661***
  - *~ fictiv **1665***
- prețul promisiunii de ~**1670**
- principiul capacității de a vinde și de a cumpăra **1652**
- promisiunea de cumpărare **1669**
- promisiunea de vânzare **1669**
- aplicarea regulilor de la ~ și altor contracte **1651**
- restituirea prețului **1701**
- rezerva proprietății **1684**
- rezoluțiunea contractului **1700**
  - *efecte față de terți **1729***
  - *în cazul vânzării cu plata prețului în rate **1757***
  - *punerea de drept în întârziere **1725, 1728***
- starea bunului vândut **1690**

Vârstă matrimonială 272
Vătămarea integrității corporale sau a sănătății 1387
Venituri din profesie 327
Vicii (vânzare) 1707 și urm.
Vicii de consimțământ 1206 și urm., **1299**
Vinovăție 16
Violență 1216
- amenințarea cu exercițiul unui drept **1217**
- săvârșită de un terț **1220**

Vocația la moștenire 962
- ~ multiplă **1102**

1. Legea nr. 71/2011
pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

publicată în
M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011

- rectificată în **M. Of. nr. 489 din 8 iulie 2011;**

cu modificările şi completările aduse prin:
- **O.U.G. nr. 79/2011** pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 696 din 30 septembrie 2011), aprobată, cu modificări şi completări, prin **Legea nr. 60/2012** (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012);
- **Legea nr. 76/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012), în vigoare de la 15 februarie 2013;
- **O.U.G. nr. 4/2013** privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative conexe (M. Of. nr. 68 din 31 ianuarie 2013), aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 214/2013** (M. Of. nr. 388 din 28 iunie 2013);
- **Legea nr. 54/2013** pentru aprobarea O.U.G. nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative (M. Of. nr. 145 din 19 martie 2013);
- **Legea nr. 138/2014** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative conexe (M. Of. nr. 753 din 16 octombrie 2014).

– extras [1] –

Cuprins **Art.**

Capitolul I. Dispoziţii generale ____ **1-7**
Capitolul II. Dispoziţii cu privire la titlul preliminar al Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **8-12**
Secţiunea 1. Dispoziţii de punere în aplicare a titlului preliminar al Codului civil ____ *8-8[1] [...]*
Capitolul III. Dispoziţii cu privire la cartea I „Despre persoane" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **13-23**
Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii I „Despre persoane" a Codului civil ____ *13-19 [...]*
Capitolul IV. Dispoziţii cu privire la cartea a II-a „Despre familie" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **24-54**
Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a II-a „Despre familie" a Codului civil ____ *24-51 [...]*
Capitolul V. Dispoziţii cu privire la cartea a III-a „Despre bunuri" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **55-90**

[1] Nu au fost reproduse în ediţia de faţă secţiunile din Legea nr. 71/2011 prin care a fost modificat Codul civil, întrucât ele au fost avute în vedere odată cu republicarea acestuia şi, deci, se regăsesc în carte, şi nici modificările aduse prin Legea nr. 71/2011 unor legi speciale.

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a III-a „Despre bunuri" a Codului civil ____ *55-82[1] [...]*
Capitolul VI. Dispoziții cu privire la cartea a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil și cu privire la unele legi ____ **91-101**
Secțiunea 1 Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil ____ *91-98 [...]*
Capitolul VII. Dispoziții cu privire la cartea a V-a „Despre obligații" a Codului civil și cu privire la unele legi ____ **102-200**
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil ____ *102-189 [...]*
Capitolul VIII. Dispoziții cu privire la cartea a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil ____ **201-206**
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil ____ *201-205[2] [...]*
Capitolul IX. Dispoziții cu privire la cartea a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil și cu privire la unele legi ____ **207-210**
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil ____ *207-209 [...]*
Capitolul X. Dispoziții finale ____ **211-230**

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Prezenta lege cuprinde dispozițiile privind punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, denumită în continuare *Codul civil*, având ca principal obiect punerea de acord a legislației civile existente cu prevederile acestuia, precum și soluționarea conflictului de legi rezultând din intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 2. Ori de câte ori legi speciale sau complementare Codului civil fac trimitere la „Codicele civil" sau „Codul civil", denumit în continuare *Codul civil din 1864*, sau la dispoziții abrogate ori modificate prin prezenta lege, trimiterea se consideră a fi făcută la dispozițiile corespunzătoare care le înlocuiesc.

Art. 3. Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.

Art. 4. La data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum și de alte acte normative, rămân supuse dispozițiilor legii vechi, neputând

fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil sau dispozițiilor prezentei legi.

Art. 5. (1) Dispozițiile Codului civil se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(2) Dispozițiile Codului civil sunt aplicabile şi efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție şi obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 1/2014 a Înaltei Curți de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, sub art. 6 NCC.

Art. 6.[1] (1) În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cu cele aduse prin prezenta lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică termenului „comerciant" prevăzut în:

a) Legea nr. 84/1998 privind mărcile şi indicațiile geografice, republicată;

b) Legea pomiculturii nr. 348/2003, republicată, cu modificările ulterioare;

c) Legea nr. 321/2009 privind comercializarea produselor alimentare, cu modificările şi completările ulterioare;

d) orice alte acte normative în care termenul „comerciant" are un înțeles specific dispozițiilor cuprinse în aceste din urmă acte normative.

(3) În legislația privind protecția drepturilor consumatorilor, termenul „comerciant" se înlocuieşte cu cel de „profesionist".

Art. 7. În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil:

a) referirile la „societatea civilă fără personalitate juridică" se consideră a fi făcute la „societatea simplă";

b) referirile la „societatea civilă cu personalitate juridică" se consideră a fi făcute la „societatea cu personalitate juridică";

c) referirile la „societatea civilă profesională" se consideră a fi făcute la „societatea profesională, cu sau fără personalitate juridică", după caz.

[1] Art. 6 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 1 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Capitolul II. Dispoziții cu privire la titlul preliminar al Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții de punere în aplicare a titlului preliminar al Codului civil

Art. 8. (1) Noțiunea „profesionist" prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum şi orice alte persoane autorizate să desfăşoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

(2) În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț", respectiv „fapte de comerț" se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii".

Art. 8[1].[1] Existența unui litigiu sau înscrierea lui în registrele publice prevăzute de lege nu împiedică efectuarea formalităților de publicitate.

Secțiunea a 2-a. Modificarea unor dispoziții ale titlului preliminar „Despre legea civilă" al Codului civil (art. 9)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale (art. 10-12)

[...]

Capitolul III. Dispoziții cu privire la cartea I „Despre persoane" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții I „Despre persoane" a Codului civil

Art. 13. (1) Drepturile personalității sunt supuse legii în vigoare la data exercitării lor.

(2) Orice atingere adusă drepturilor personalității este supusă legii în vigoare la data săvârşirii acesteia.

Art. 14. Dispozițiile art. 76 din Codul civil nu se aplică în cazul în care punerea la dispoziție a informației sau a materialului s-a făcut anterior datei intrării în vigoare a Codului civil, chiar dacă utilizarea informației ori a materialului se realizează după această dată.

---

[1] Art. 8[1] a fost introdus prin art. III pct. 2 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Art. 15. Dispozițiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privința persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 16. Persoanele aflate la data intrării în vigoare a Codului civil sub tutelă, curatelă, interdicție sau alte măsuri de ocrotire sunt supuse, în ceea ce priveşte capacitatea lor, dispozițiilor Codului civil.

Art. 17. Dispozițiile privitoare la consiliul de familie se aplică tutelei şi curatelei instituite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 17¹.[1] Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică şi în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6) art. 142 alin. (2) şi art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Art. 18. Dispozițiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică şi persoanelor juridice în ființă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Secțiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziții ale cărții I „Despre persoane" a Codului civil (art. 20)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale (art. 21-23)

[...]

Capitolul IV. Dispoziții cu privire la cartea a II-a „Despre familie" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a II-a „Despre familie" a Codului civil

Art. 24. Dispozițiile privind logodna sunt aplicabile numai în cazul în care aceasta a fost încheiată după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 25. (1) Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabileşte potrivit dispozițiilor legii în vigoare la data încheierii ei.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, după intrarea în vigoare a Codului civil, a intervenit un fapt care, potrivit dispozițiilor acestuia, acoperă nulitatea, căsătoria

[1] Art. 17¹ a fost introdus prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) În cazul în care faptul prin care se acoperă nulitatea presupune curgerea unui termen, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după trecerea acelui termen de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 26. Existența tutelei constituie cauză de nulitate relativă a căsătoriei numai în cazul căsătoriilor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce privește relațiile lor personale și patrimoniale, soții sunt supuși dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 28. Dispozițiile art. 315 alin. (1) din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă imposibilitatea unuia dintre soți de a-și manifesta voința intervine sau se menține și după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 29. Dispozițiile art. 316 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele juridice care pun în pericol grav interesele familiei sunt săvârșite de unul dintre soți după această dată.

Art. 30. Dispozițiile art. 322 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele de dispoziție asupra locuinței familiei ori asupra bunurilor care mobilează sau decorează locuința familiei ori deplasarea acestora din locuință au intervenit după această dată.

Art. 31. Dispozițiile art. 323 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de închiriere încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 32. Dispozițiile art. 324 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face după această dată.

Art. 33. Dispozițiile art. 340 și 341 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 36. (1) Dispozițiile art. 358 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul de împărțire a bunurilor comune se încheie după această dată.

(2) În cazul cererilor de împărțire a bunurilor comune aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate dispune împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei, fără a mai fi necesară examinarea motivelor temeinice.

Art. 37. Dispozițiile art. 369 din Codul civil privind modificarea convențională a regimului matrimonial sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 39. (1) Dispozițiile Codului civil privind divorțul se aplică fără a se deosebi între căsătoriile încheiate înainte sau după intrarea sa în vigoare.

(2) Divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a Codului civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevocabilă.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 4/2013 a Înaltei Curți de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 396-404 NCC.

Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) şi art. 374 din Codul civil.

Art. 41. Dispozițiile Codului civil privind divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 42.[1] (1) În aplicarea art. 379 alin. (1) din Codul civil, divorțul se poate pronunța, în ipoteza prevăzută la art. 373 lit. b) din Codul civil, din culpa unuia dintre soți, dacă instanța stabileşte culpa soțului pârât în destrămarea căsătoriei.

(2) Dispozițiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a reclamantului.

Art. 43. Dispozițiile art. 385 din Codul civil privind încetarea regimului matrimonial se aplică numai în cazul divorțului care intervine după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 44. Dispozițiile art. 386 din Codul civil sunt aplicabile numai în cazul în care cererea de divorț este introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil, iar actele juridice sunt încheiate de un soț în frauda celuilalt soț după data introducerii cererii de divorț.

Art. 45.[2] Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor şi cele ale art. 390 din Codul civil privind acordarea prestației compensatorii sunt

[1] Art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 4 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[2] Art. 45 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 5 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 46. Dispozițiile hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 din Codul civil.

Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Art. 48. Dispozițiile art. 455 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul în care minorul dobândește capacitate de exercițiu anticipată, potrivit art. 40 din Codul civil.

Art. 49. Adopțiile încuviințate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce privește validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviințate.

Art. 50. Dispozițiile art. 503 alin. (2) din Codul civil privind prezumția de mandat tacit reciproc între părinți sunt aplicabile în cazul actelor curente încheiate de unul dintre părinți, după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 51. Dispozițiile art. 531 din Codul civil privind modificarea și încetarea pensiei de întreținere sunt aplicabile și în cazul pensiilor de întreținere stabilite prin hotărâre judecătorească anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a II-a „Despre familie" a Codului civil (art. 52)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale (art. 53-54)

[...]

Capitolul V. Dispoziții cu privire la cartea a III-a „Despre bunuri" a Codului civil și cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a III-a „Despre bunuri" a Codului civil

Art. 55. Dispozițiile art. 553 alin. (2) din Codul civil se aplică numai moștenirilor deschise după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 56. (1)[1] Dispozițiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după

[1] Alin. (1) al art. 56 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 6 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 19/2015 (www.scj.ro), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii exercitat de Colegiul de conducere al Curţii de Apel Constanţa şi Colegiul de conducere al Curţii de Apel Suceava şi, în interpretarea şi aplicarea prevederilor art. 1050-1053 din Codul de procedură civilă şi art. 56, art. 76 şi art. 82 din Legea nr. 71/2011, a stabilit:
„Procedura specială reglementată de prevederile art. 1050-1053 din Codul de procedură civilă nu este aplicabilă în privinţa posesiilor începute anterior intrării în vigoare a Codului civil".

Art. 57. Dispoziţiile art. 576 din Codul civil se aplică situaţiilor născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opţiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

(2)[1] Până la îndeplinirea condiţiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opţiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acţiunea a fost admisă.

Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 60. (1) Valabilitatea şi efectele juridice ale clauzei de inalienabilitate instituite prin convenţie sunt guvernate de legea în vigoare la momentul încheierii convenţiei.

(2) Valabilitatea clauzei de inalienabilitate instituite prin testament este guvernată de legea în vigoare la data încheierii acestuia, iar efectele clauzei sunt guvernate de legea în vigoare la data deschiderii succesiunii.

Art. 60¹.[2] În categoria convenţiilor prevăzute de art. 627 alin. (4) din Codul civil, din care se naşte obligaţia de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată ori determinabilă, intră şi antecontractele având ca obiect

[1] Alin. (2) al art. 58 a fost introdus prin art. III pct. 7 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[2] Art. 60¹ a fost introdus prin art. III pct. 8 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

transmiterea în viitor, prin încheierea de contracte, a dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 61. Dispozițiile art. 630 din Codul civil se aplică numai inconvenientelor cauzate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 62. Dispozițiile art. 641 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 63. Dispozițiile art. 643 alin. (1) și (2) din Codul civil se aplică și în cazurile în care hotărârea judecătorească nu a rămas definitivă până la data intrării în vigoare a Codului civil, iar cele ale art. 643 alin. (3) se aplică și în situațiile în care pricina nu a fost soluționată în primă instanță până la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 65. Dispozițiile art. 667 și 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 69. Drepturile de uzufruct în ființă și după intrarea în vigoare a Codului civil se exercită potrivit dispozițiilor acestuia, dacă nu se prevede altfel prin prezenta lege.

Art. 70. Dispozițiile art. 714 din Codul civil se aplică indiferent de data constituirii uzufructului. În cazul uzufructului constituit prin convenție încheiată anterior intrării în vigoare a Codului civil, acesta este și rămâne incesibil, mai puțin în cazul în care părțile convin altfel.

Art. 71. Dispozițiile art. 715 alin. (2)-(4) din Codul civil se aplică numai în cazurile în care încheierea sau reînnoirea contractelor de locațiune ori de arendare are loc după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 72. Dispozițiile art. 746 alin. (1) lit. e) din Codul civil se aplică drepturilor de uzufruct constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 73. Dispozițiile art. 747 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul uzufructului constituit anterior intrării în vigoare a Codului civil, dacă abuzul de folosință este săvârșit ulterior acestei date.

Art. 74. Dispozițiile art. 748 alin. (2) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care bunul a fost distrus ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 75. Dispozițiile art. 770 alin. (1) lit. f) din Codul civil se aplică numai drepturilor de servitute constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 19/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 56.

Art. 77. Înscrierile în cartea funciară efectuate în temeiul unor acte ori fapte juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse anterior intrării în vigoare a Codului civil vor produce efectele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii acestor acte ori, după caz, la data săvârșirii sau producerii acestor fapte, chiar dacă aceste înscrieri sunt efectuate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 78. (1) Privilegiile speciale imobiliare și ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a Codului civil pot fi înscrise și după această dată, fie în vechile registre de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu sunt deschise cărți funciare noi în condițiile art. 58[1] din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fie în noile cărți funciare, potrivit dispozițiilor acestei din urmă legi.

(2) Privilegiile speciale imobiliare, înscrise fie în vechile registre de publicitate imobiliară, fie în noile cărți funciare până la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, în condițiile prevăzute la alin. (1), se convertesc de plin drept în ipoteci legale după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, de la data înscrierii și se vor supune dispozițiilor Codului civil.

(3) De la data intrării în vigoare a Codului civil, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în legi speciale devin ipoteci legale și vor fi supuse regimului prevăzut de Codul civil pentru ipoteci legale.

Notă. În prezent, în urma republicării Legii nr. 7/1996 în M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015, dispozițiile cuprinse anterior în art. 58[1] se regăsesc în art. 41 din lege.

Art. 79. (1) În cazul în care, pentru prima dată, s-au înscris în cartea funciară, fără cauză legitimă, drepturi reale potrivit art. 58[1] din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, terții dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar, întemeindu-se, cu bună-credință, pe cuprinsul cărții funciare, nu se pot prevala contra adevăraților proprietari, străini de cartea funciară, de dispozițiile art. 901 din Codul civil sau ale art. 31 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după caz, cât timp nu s-a împlinit termenul

de uzucapiune tabulară prevăzut de Codul civil sau dacă în acest termen s-a înscris o acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare.

(2) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile şi înscrierilor efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile de drept comun privitoare la uzucapiune, în vigoare la data intrării în posesia imobilului.

Art. 80.[1] Cererile de înscriere, precum şi acțiunile în justiție întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, indiferent de data introducerii lor, vor fi soluționate potrivit normelor materiale în vigoare la data încheierii actului sau, după caz, la data săvârşirii ori producerii faptului juridic generator, modificator sau extinctiv al dreptului supus înscrierii ori rectificării, cu respectarea normelor procedurale în vigoare în momentul introducerii lor.

Art. 81. Dispozițiile art. 920 din Codul civil se aplică numai cazurilor de intervertire apărute ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 82.[2] (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil îşi produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 19/2015 a Înaltei Curți de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 56.

Art. 82[1].[3] (1) Drepturile asupra locurilor de veci/înhumare din cimitire, dobândite în condițiile legii, se transmit, indiferent de natura lor juridică, prin succesiune şi acte juridice între vii cu titlu gratuit.

(2) Drepturile prevăzute la alin. (1) pot fi constituite, în temeiul reglementărilor în vigoare la 1 octombrie 2011, şi după intrarea în vigoare a Codului civil.

---

[1] Art. 80 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 9 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[2] Art. 82 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 10 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[3] Art. 82[1] a fost introdus prin art. III pct. 11 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a III-a „Despre bunuri" a Codului civil (art. 83)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale (art. 84-90)

[...]

Capitolul VI. Dispoziții cu privire la cartea a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil și cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil

Art. 91. Moștenirile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moștenirii.

Art. 92. Dispozițiile art. 954 alin. (3) și (4) din Codul civil se aplică numai procedurilor succesorale notariale sau judiciare începute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 93. Prevederile art. 958 și 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 94. Plafonul valoric al bunurilor mobile corporale prevăzut la art. 1.011 alin. (4) din Codul civil va fi actualizat periodic, prin hotărâre a Guvernului.

Art. 95. Înlăturarea efectelor nedemnității prin testament autentic sau printr-un act autentic notarial este supusă înscrierii în Registrul național notarial prevăzut la art. 1.046 din Codul civil.

Art. 96. Prevederile art. 829 din Codul civil din 1864 nu se aplică în cazul în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 97. Execuțiunile testamentare începute înainte de data intrării în vigoare a Codului civil nu pot dura mai mult de 2 ani calculați de la această dată, cu posibilitatea de prelungire în condițiile art. 1.079 alin. (3) din Codul civil.

Art. 98. În cazul moștenirilor care se deschid după data intrării în vigoare a Codului civil, executorii cu sau fără sezină, instituiți prin testamente anterioare acestei date, au atribuțiile prevăzute la art. 1.080 din Codul civil, cu excepția cazului în care atribuțiile au fost limitate expres de testator.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil (art. 99)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale (art. 100-101)

[...]

Capitolul VII. Dispoziții cu privire la cartea a V-a „Despre obligații" a Codului civil și cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil

Art. 102. (1) Contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce privește încheierea, interpretarea, efectele, executarea și încetarea sa.

(2) Modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării. În privința elementelor ce nu fac obiectul modificării, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1).

Art. 103. Obligațiile născute din faptele juridice extracontractuale sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii lor.

Art. 104. (1)[1] Constituirea, conținutul și opozabilitatea drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data nașterii creanței garantate sau, după caz, la data încheierii contractului prin care garanția a fost constituită.

(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Drepturile reale de garanție își păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării formalităților de publicitate.

(4)[2] Dispozițiile cap. VI din titlul VI al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, cu modificările ulterioare, rămân aplicabile în cazul executării garanțiilor reale mobiliare constituite în temeiul aceleiași legi.

Art. 105. Dispozițiile art. 1.182 alin. (2) și (3) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor a căror negociere a început înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 106. Dispozițiile art. 1.186 alin. (1) și ale art. 1.193 alin. (2) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor în cazul în care oferta de a contracta a fost expediată înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

---

[1] Alin. (1) al art. 104 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 12 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[2] Alin. (4) al art. 104 a fost introdus prin art. III pct. 13 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Art. 106¹.[1] Răspunderea prevăzută de art. 1.258 din Codul civil poate fi angajată numai în limita prejudiciului nereparat prin anularea sau constatarea nulității contractului ce a fost dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă. Angajarea acestei răspunderi nu înlătură angajarea răspunderii şi a altor persoane, în condițiile legii.

Art. 107. Dispozițiile art. 1.271 din Codul civil privitoare la impreviziune se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 108. Dispozițiile art. 1.274 din Codul civil privitoare la transferul riscurilor în contractele translative de proprietate se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 110¹.[2] Clauza exoneratoare de răspundere prevăzută la art. 1.363 din Codul civil privitoare la divulgarea secretului comercial sau profesional de care sunt ținuți profesioniştii se aplică atât în cazul răspunderii delictuale pentru fapta proprie, cât şi în cazul răspunderii contractuale.

Art. 110². Dispozițiile art. 1.415 din Codul civil sunt aplicabile ori de câte ori, potrivit legii sau contractului, debitorul sau, după caz, titularul unui drept ori facultăți trebuie să execute o obligație sau o prestație, să accepte ori să exercite un drept sau o facultate ori, după caz, să adere la un contract, deşi nici legea şi nici contractul nu prevăd un termen în acest scop.

Art. 111. Dispozițiile art. 1.420 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterioară acelei date.

Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) şi ale art. 1.493 din Codul civil se aplică şi în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Art. 114.[3] Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

---

[1] Art. 106¹ a fost introdus prin art. III pct. 14 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[2] Art. 110¹ şi 110² au fost introduse prin art. III pct. 15 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[3] Art. 114 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 16 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Art. 115. Clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data naşterii obligaţiei principale.

Art. 116. Dispoziţiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanţe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadenţa se situează după această dată.

Art. 117. (1) Creanţa transmisă prin cesiune sau subrogaţie, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii creanţei.

(2) Obligaţia transmisă prin preluare de datorie îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii obligaţiei.

Art. 118. Obligaţiile extracontractuale născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse modurilor de stingere prevăzute de acesta.

Art. 118¹.[1] (1) În cazul restituirii prestaţiilor reciproce, dispuse în temeiul legii sau al unui contract, dacă bunul piere în mod fortuit şi nu a fost asigurat, iar debitorul obligaţiei de restituire a fost de bună-credinţă sau obligaţia de restituire nu provine din culpa sa, obligaţia de restituire se stinge potrivit art. 1.642 din Codul civil, caz în care şi creditorul este liberat de propria obligaţie de restituire, însă numai dacă a fost de bună-credinţă sau cauza restituirii nu îi este imputabilă.

(2) Dacă bunul arătat la alin. (1) a pierit numai în parte, creditorul are dreptul de a reduce propria prestaţie până la limita a ceea ce el primeşte.

Art. 119. Formalităţile de publicitate necesare pentru opozabilitatea rezervei proprietăţii potrivit art. 1.684 din Codul civil se aplică şi contractelor de vânzare cu rezerva proprietăţii încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă rezerva proprietăţii nu devenise opozabilă potrivit legii anterioare.

Art. 120. Dispoziţiile art. 1.690 alin. (2) şi (3) şi art. 1.691 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării sale în vigoare, dacă preluarea bunului are loc după această dată.

Art. 121. Dispoziţiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) şi art. 1.713 din Codul civil se aplică şi în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 122. Dispoziţiile art. 1.717 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul în care comportamentul cumpărătorului care pricinuieşte defecţiunea intervine după această dată.

Art. 123. (1) De la data intrării în vigoare a Codului civil, prevederile referitoare la dreptul de preempţiune cuprinse în legile speciale aflate în vigoare la această dată se completează cu dispoziţiile art. 1.730-1.740 din Codul civil.

(2) Pentru dreptul de preempţiune creat prin convenţie, dispoziţiile art. 1.730-1.740 din Codul civil se aplică numai în situaţia în care convenţia a fost încheiată după intrarea în vigoare a Codului civil.

---

[1] Art. 118¹ a fost introdus prin art. III pct. 17 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

(3) Dreptul de preempțiune prevăzut la alin. (1) şi (2) este supus dispozițiilor art. 1.730-1.740 din Codul civil numai cu privire la contractele de vânzare încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 123[1].[1] În vederea aplicării prevederilor art. 1.746 din Codul civil, numai vecinii care sunt proprietari de fond forestier beneficiază de dreptul de preempțiune.

Art. 124. Pentru cesiunile de drepturi litigioase încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează aplicabilitatea dispozițiile art. 1.402-1.404 din Codul civil din 1864.

Art. 125. Dacă legea nu prevede altfel, dispozițiile art. 1.734 din Codul civil se aplică şi drepturilor de preempțiune izvorâte din contracte încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 126. Contractul de report este supus legii în vigoare la data încheierii sale prin remiterea titlurilor către reportat.

Art. 127. Formalitățile pentru transferul titlurilor sau al valorilor mobiliare se îndeplinesc conform legii în vigoare la data transferului, indiferent de legea care guvernează contractul de report.

Art. 128. Dispozițiile art. 1.807 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de sublocațiune încheiate după data intrării în vigoare a Codului civil, chiar şi în cazurile în care contractul de locațiune s-a încheiat anterior acestei date.

Art. 129. Dispozițiile art. 1.810 din Codul civil sunt aplicabile în cazul tuturor contractelor de locațiune al căror termen se împlineşte după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 130. Dacă formalitățile de opozabilitate nu au fost îndeplinite cu privire la un contract de locațiune în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil şi bunul dat în locațiune este înstrăinat după această dată, contractul de locațiune este opozabil dobânditorului numai dacă sunt îndeplinite formalitățile prevăzute la art. 1.811 din Codul civil.

Art. 131. Dispozițiile art. 1.823 din Codul civil se aplică şi contractelor de locațiune în curs la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă lucrările adăugate sau autonome au fost efectuate după această dată.

Art. 132. Dreptul de preferință al chiriaşului prevăzut la art. 1.828 din Codul civil se aplică pentru orice contract de închiriere încheiat în legătură cu aceeaşi locuință sau cu o parte din aceasta:

a) după cel mult 3 luni de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare de un an;

b) după cel mult o lună de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare sau egală cu o lună;

c) după cel mult 3 zile de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mică de o lună.

---

[1] Art. 123[1] a fost introdus prin art. III pct. 18 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Art. 134. Dispoziţiile art. 1.834 din Codul civil se aplică şi contractelor aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizaţia de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporţional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.

(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde faţă de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Art. 136. În aplicarea art. 1.845 din Codul civil, în cazul în care contractul nu prevede termenele şi modalităţile de plată a chiriei, executarea silită a obligaţiei se face în termenele şi modalităţile prevăzute de legislaţia aplicabilă.

Art. 137. În aplicarea art. 1.885 alin. (1) din Codul civil, stipularea constituirii societăţii „pe durată nelimitată" semnifică „pe durată nedeterminată", indiferent de data constituirii.

Art. 138. Societăţile reglementate de legi speciale continuă să fie supuse acestora.

Art. 139. (1) Societăţile civile constituite în temeiul Codului civil din 1864 se pot transforma în oricare dintre formele de societate reglementate de Codul civil sau de alte legi, cu respectarea condiţiilor prevăzute de acestea. Actele săvârşite de acestea anterior intrării în vigoare a Codului civil rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

(2) Răspunderea asociaţilor, atât între ei, cât şi faţă de terţi, pentru actele şi faptele săvârşite anterior transformării rămâne supusă legii în vigoare la data încheierii sau săvârşirii acestora.

Art. 140. Dispoziţiile actelor internaţionale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispoziţiilor Codului civil.

Art. 141. Răspunderea transportatorului şi a expeditorului este guvernată de legea în vigoare la data producerii evenimentului care a cauzat prejudiciul, chiar dacă acesta a fost cunoscut de pasager, expeditor sau destinatar, după caz, ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 142. Contractele de mandat încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, pentru care părţile nu au prevăzut un termen, rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

Art. 143. Dispoziţiile art. 2.094 din Codul civil se aplică numai contractelor de agenţie încheiate sau al căror termen a fost prelungit după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 143¹.[1] Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică și în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

Art. 144. Efectele contractului de cont bancar curent încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 145. Efectele contractului de facilitate de credit încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 146. Contractul de asigurare este supus legii în vigoare la data încheierii poliței de asigurare, a certificatului de asigurare ori a notei de acoperire, după caz.

Art. 147. Dispozițiile art. 2.250 din Codul civil se aplică și contractelor de rentă viageră încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul neîndeplinirii obligației de plată a ratelor de rentă scadente după această dată.

Art. 148. Dispozițiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privința împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieții persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligații patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terț prin constituirea unei garanții personale ori a unei garanții reale.

(2) De asemenea, obligațiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.

Art. 150. (1) Scrisorile de garanție emise înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate și efectele, regulilor aplicabile la data emiterii lor.

(2) Regresul va fi supus legii aplicabile obligației principale.

Art. 151. (1)[2] Dispozițiile art. 2.324 alin. (4) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care profesionistul își operează diviziunea patrimoniului, dar numai cu privire la drepturile și obligațiile născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) Creditorii prevăzuți la art. 2.324 alin. (4) din Codul civil includ și statul și organele fiscale.

Art. 152. (1) Dispozițiile art. 2.326 alin. (1) din Codul civil se aplică în cazurile în care creditorii trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea bunurilor sesizabile ale debitorului.

(2) Dispozițiile art. 2.326 alin. (2) din Codul civil se aplică în cazul în care mai mulți creditori deținând ipoteci sau privilegii cu privire la același bun al debitorului trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea respectivului bun.

---

[1] Art. 143¹ a fost introdus prin art. III pct. 19 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[2] Alin. (1) al art. 151 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 20 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Art. 153. Preferința acordată statului şi unităților administrativ-teritoriale pentru creanțele lor nu va fi opozabilă terților înainte de momentul la care a fost făcută publică prin înregistrarea în registrele de publicitate. O asemenea preferință va dobândi rang de prioritate de la momentul la care preferința a fost făcută publică.

Art. 154. (1) Obligația consemnării sumelor prevăzute la art. 2.331 din Codul civil revine persoanei obligate să le plătească.

(2) În momentul efectuării plății sumelor menționate la alin. (1), plătitorul va preciza instituției financiare la care a deschis contul faptul că sumele plătite sunt afectate de o sarcină şi că titularul contului nu poate dispune de ele fără acordul creditorilor.

(3) În cazul omisiunii respectării procedurii de deschidere a contului şi de oferire a instrucțiunilor necesare instituției financiare la care se deschide contul, plătitorul va răspunde pentru prejudiciul pricinuit creditorilor.

Art. 155. (1) Constituirea, conținutul şi opozabilitatea privilegiului sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.

(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a privilegiilor sunt guvernate de dispozițiile legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Privilegiile pentru care formalitățile de publicitate au fost efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării acestora.

Art. 156. Dispozițiile art. 2.335 din Codul civil nu se aplică şi creditorilor ipotecari a căror ipotecă a fost perfectată anterior înregistrării privilegiului.

Art. 157. Dispozițiile art. 2.342 din Codul civil se aplică numai privilegiilor speciale.

Art. 158. În cazul cesiunii de creanță încheiate în scop de garanție, dispozițiile privind executarea din titlul XI al cărții a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanței cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.

Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condițiile art. 600 din Codul civil.

Art. 160. (1) În cazul ipotecii asupra unei universalități de bunuri, în momentul în care un bun părăseşte universalitatea, acesta nu mai este grevat de ipotecă.

(2) Dispozițiile art. 1.562-1.565 din Codul civil rămân aplicabile.

Art. 160¹.[1] Până la intrarea în vigoarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul art. 2.383 din Codul civil la „notarea începerii urmăririi silite" se va înțelege ca fiind făcută la „notarea somației de plată".

Art. 161. În exercitarea dreptului său de urmărire, creditorul ipotecar va trebui să țină seama de ipotecile mobiliare privilegiate reglementate de art. 2.425 şi

[1] Art. 160¹ a fost introdus prin art. III pct. 21 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

2.426 din Codul civil, chiar dacă acestea au fost constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Art. 162. Răspunderea celui ce dobândeşte un bun ipotecat în condiţiile art. 2.361 din Codul civil priveşte numai datoriile ipotecare care grevează bunul în cauză.

Art. 163. În cazul în care ipoteca este constituită de un terţ, acesta va avea drepturile şi obligaţiile unui debitor ipotecar, fără a fi supus regimului juridic al garanţiilor personale.

Art. 164. (1) Ipoteca mobiliară poate fi constituită în favoarea creditorului obligaţiei ipotecare sau a unui terţ desemnat de către acesta.

(2) Atunci când beneficiarul ipotecii mobiliare este un terţ, el va exercita drepturile creditorului ipotecar şi va fi ţinut de obligaţiile acestuia.

(3) Ipoteca mobiliară convenţională poate fi constituită în favoarea unui singur beneficiar sau a mai multor beneficiari simultan.

(4) Atunci când sunt mai mulţi beneficiari ai aceleiaşi ipoteci mobiliare, ei vor primi acelaşi rang, fie prin înregistrarea simultană a ipotecii mobiliare în registrele de publicitate, fie prin desemnarea unui agent.

(5) Agentul va putea să exercite toate drepturile creditorilor ipotecari care l-au desemnat. El va putea singur să asigure perfectarea ipotecii mobiliare şi menţinerea sau modificarea înregistrării acesteia.

(6) Agentul va răspunde faţă de beneficiarii ipotecii mobiliare pentru actele întreprinse.

Art. 165. (1) În cazul în care debitorul ipotecar contractează o nouă datorie către creditorul ipotecar, ipoteca constituită pentru vechea datorie poate fi menţinută de către creditorul ipotecar pentru garantarea noii datorii.

(2) Ipoteca menţinută va dobândi rangul dat de momentul înscrierii menţiunii de menţinere.

(3) Dispoziţiile art. 2.372 din Codul civil nu sunt aplicabile în cazul menţinerii ipotecii.

Art. 166. (1) În cazul în care bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii obligaţiei ipotecare, creditorul ipotecar nu poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligaţii.

(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), în cazul în care, din culpa debitorului, bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii creanţei ipotecare, creditorul ipotecar poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligaţii, dacă bunul nu era asigurat.

Art. 167.[1] Actele de dispoziţie cu privire la bunul ipotecat, încheiate în condiţiile art. 2.393 din Codul civil, sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar numai atunci când produsele bunului ipotecat nu pot fi urmărite de către creditorul ipote-

[1] Art. 167 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 22 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

car cu acelaşi rang ca şi ipoteca inițială. Cu toate acestea, creditorul ipotecar nu poate obține anularea acestor acte în cazul în care le-a aprobat expres sau tacit.

Art. 168. Ipotecile imobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce priveşte condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.

Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale imobiliare, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 170. Ipotecile mobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.

Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 172. În cazul înstrăinării bunului ipotecat, în condițiile art. 2.393 din Codul civil, în lipsă de dispoziție contrară în contractul de ipotecă, debitorul ipotecar va depune prețul într-un cont bancar distinct şi îl va informa pe creditorul ipotecar cu privire la acesta. Creditorul ipotecar are dreptul să solicite informații de la banca deponentă cu privire la operațiunile realizate de debitorul ipotecar asupra sumelor depuse în acest cont.

Art. 173. În aplicarea prevederilor art. 2.396 alin. (3) din Codul civil, dacă prin constituirea noii garanții este afectat rangul ipotecii existente, creditorul ipotecar trebuie să îşi exprime acordul cu privire la constituirea noii garanții.

Art. 174. Portofoliul de creanțe reprezintă o universalitate de creanțe în sensul prevederilor art. 2.398 din Codul civil.

Art. 175. Pentru opozabilitate, ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă imobiliară se înscrie în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare şi se notează în cartea funciară, potrivit prevederilor art. 902 alin. (2) pct. 15 din Codul civil.

Art. 176. Dispozițiile art. 2.410 alin. (2) lit. c) din Codul civil se aplică şi în cazurile în care creditorul ipotecar devine cotitular al contului.

Art. 177. (1) Avizele de garanție înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare anterior intrării în vigoare a Codului civil continuă să îşi producă efectele.

(2) După intrarea în vigoare a Codului civil şi până la adoptarea reglementărilor de organizare şi funcționare a Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare, înscrierea ipotecilor mobiliare şi a operațiunilor asimilate acestora se realizează prin folosirea formularelor existente, în mod corespunzător.

Art. 178. Dispozițiile art. 2.426 din Codul civil nu se aplică ipotecilor constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 178¹.[1] În sensul art. 2.428 alin. (2) lit. f) din Codul civil, ipoteca se va radia din cartea funciară şi în baza unei declaraţii scrise a creditorului ipotecar. În cazul în care mai mulţi creditori sunt beneficiarii unei ipoteci cu privire la bunul în cauză, declaraţia de radiere nu va aduce atingere drepturilor celorlalţi creditori ipotecari. Declaraţia de radiere se poate face sub forma unui înscris autentic notarial.

Art. 179. În sensul prevederilor art. 2.440 alin. (2) din Codul civil, simpla invocare a posibilităţii de executare silită şi a efectelor neîndeplinirii obligaţiei nu constituie constrângere.

Art. 180. Dovada dreptului de a prelua bunul în sensul art. 2.441 alin. (1) din Codul civil se face cu prezentarea unei copii a contractului de ipotecă mobiliară perfectat în condiţiile legii şi a unei copii a avizului de ipotecă eliberat de arhivă în condiţiile legii.

Art. 181. În orice moment după neîndeplinirea de către debitor a obligaţiei ipotecare şi fără a fi necesar să se încerce înainte intrarea în posesie prin mijloace proprii, creditorul poate apela la procedura preluării silite a bunului reglementată de art. 2.442 din Codul civil.

Art. 181¹.[2] (1)[3] Învestirea cu formulă executorie a contractului de ipotecă în vederea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie îşi are domiciliul sau, după caz, îşi are sediul creditorul.

(2) Opoziţia la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competenţa judecătoriei care a învestit cu formulă executorie contractul de ipotecă.

(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 şi 2.469 din Codul civil, precum şi opoziţia la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Art. 182. În sensul art. 2.451 lit. c) din Codul civil, notificarea vânzării va preciza capitalul creanţei ipotecare şi va menţiona, în mod generic, că la acesta se adaugă accesoriile.

Art. 183. În cadrul cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea bunului ipotecat se includ şi despăgubirile pe care acesta le datorează conform art. 2.437 alin. (2) şi art. 2.443 alin. (3) din Codul civil.

Art. 184. În cazul în care creditorul a preluat bunul ipotecat în contul creanţei, creanţa ipotecară se stinge, iar creditorul nu mai poate exercita nicio acţiune personală şi nici nu îl mai poate urmări pe debitor, chiar dacă valoarea bunului preluat nu acoperă integral creanţa ipotecară.

---

[1] Art. 178¹ a fost introdus prin art. III pct. 23 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[2] Art. 181¹ a fost introdus prin art. III pct. 24 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[3] Alin. (1) şi (2) ale art. 181¹ sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. VI din Legea nr. 138/2014.

Art. 185. Dispozițiile art. 2.465 din Codul civil se aplică numai în situațiile în care creditorul ipotecar nu şi-a exercitat drepturile conferite de art. 2.400-2.405 din Codul civil.

Art. 186. Prin „gaj" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 187. (1) Gajul constituit înainte de data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce priveşte condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii sale.

(2) Gajul pentru care formalitățile de deposedare sau de înregistrare au fost îndeplinite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil şi pentru care condiția deposedării nu s-a pierdut până la data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce priveşte ordinea de preferință, opozabilitatea şi efectele față de terți, dispozițiilor legale existente la data deposedării debitorului sau la data înregistrării gajului.

(3) Executarea silită a gajului începută înainte de data intrării în vigoare a Codului civil va fi continuată în conformitate cu dispozițiile legale existente la data începerii executării.

Art. 188. În sensul prevederilor art. 2.482 alin. (2) din Codul civil, deținerea se poate realiza şi prin intermediul controlului unic sau comun al unei casete de valori în care se află depozitate sumele de bani.

Art. 189. (1) Drepturile de retenție exercitate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data exercitării lor.

(2) Drepturile de retenție înregistrate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte ordinea de preferință, opozabilitatea şi efectele față de terți, dispozițiilor legale existente la data înregistrării lor.

Secțiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziții ale cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil (art. 190)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale (art. 191-200)

[...]

Capitolul VIII. Dispoziții cu privire la cartea a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil

Art. 201. Prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 1/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, sub art. 6 NCC.

Art. 202. Dispozițiile art. 2.515 din Codul civil nu validează convențiile având ca obiect modificarea regimului legal al prescripției încheiate anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 203. Dispozițiile art. 2.532 pct. 6 și 7 din Codul civil privitoare la suspendarea cursului prescripției se aplică și în cazul prescripțiilor începute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această din urmă dată.

Art. 204. Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil se aplică și în cazul cererii de chemare în judecată sau de arbitrare introduse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 205. Dispozițiile art. 2.548 alin. (1) și (2) din Codul civil se aplică numai termenelor de decădere care au început să curgă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 205¹.[1] Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil sunt aplicabile inclusiv în cazul în care prin hotărârea rămasă definitivă s-a luat act de renunțarea la judecată ori s-a constatat perimarea.

Art. 205². Dispozițiile art. 2.556 se aplică în cazul în care înscrisurile au fost predate prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau telegrafic ori la un serviciu de curierat rapid sau la un serviciu specializat de comunicare, înființate potrivit legii.

[1] Art. 205¹ și 205² au fost introduse prin art. III pct. 25 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare și completare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil (art. 206)

[...]

Capitolul IX. Dispoziții cu privire la cartea a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil și cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil

Art. 207. (1) Dispozițiile cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil se aplică numai în cauzele deduse instanței judecătorești sau autorității competente după data intrării în vigoare a Codului civil, având ca obiect raporturi juridice cu elemente de extraneitate, indiferent de data și locul încheierii actelor ori producerii sau săvârșirii faptelor generatoare ale respectivelor raporturi juridice.

(2) În cazul raporturilor de drept internațional privat stabilite anterior intrării în vigoare a Codului civil, competența legii determinate potrivit alin. (1) poate fi înlăturată dacă aplicarea sa conduce la consecințe vădit injuste.

(3) În cauzele privind raporturi cu elemente de extraneitate aflate pe rolul instanțelor judecătorești sau al autorităților competente, legea aplicabilă se determină conform normelor de drept internațional privat aplicabile până la data intrării în vigoare a Codului civil.

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător ori de câte ori ar interveni o modificare a regulilor de drept internațional privat stabilite în cartea a VII-a a Codului civil.

Art. 208. (1) Când dreptul substanțial aplicabil unor raporturi cu elemente de extraneitate, desemnat de părți sau, după caz, de autorul actului unilateral, conform dispozițiilor cărții a VII-a a Codului civil, a cunoscut modificări până la data aplicării sale, se aplică normele pertinente ale acestuia în vigoare la data desemnării, în lipsă de prevederi contrare în cartea a VII-a a Codului civil.

(2) Dacă în dreptul străin stabilit conform regulilor cărții a VII-a a Codului civil ca fiind dreptul aplicabil în cauză a avut loc o tranziție legislativă, normele de drept substanțial aplicabile în cauză se determină potrivit regulilor de drept tranzitoriu prevăzute în acest sistem de drept.

(3) În cazurile de acceptare a retrimiterii, în condițiile prevăzute la art. 2.559 din Codul civil, regula de drept internațional privat străină este luată în considerare în forma și conținutul existente la momentul identificării dreptului străin aplicabil.

Art. 209. Dispozițiile art. 34 și 35 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, cu completările ulterioare,

sunt aplicabile până la data începerii aplicării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 7 din 10 ianuarie 2009, respectiv a începerii aplicării în Uniunea Europeană a Protocolului de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor alimentare.

Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil (art. 210)

[...]

Capitolul X. Dispoziții finale

Art. 211. În sensul Codului civil, precum și al legislației civile în vigoare, prin expresiile *alienație mintală* sau *debilitate mintală* se înțelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetența psihică a persoanei de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor și obligațiilor civile.

Art. 212. (1) Cu excepția art. 535 din Codul civil, în cuprinsul Codului civil termenul „necorporal" se înlocuiește cu termenul „incorporal".

(2) În cuprinsul art. 44, art. 144 alin. (3), art. 146 alin. (4), art. 172, art. 211 alin. (2), art. 316 alin. (2), art. 386 alin. (1), art. 689 alin. (3), art. 990 alin. (1) și art. 991 din Codul civil, expresia „lovite de nulitate relativă" se înlocuiește cu termenul „anulabile".

(3)[1] În cuprinsul art. 215 alin. (1), art. 299, 300, art. 347 alin. (1), art. 1.064 alin. (2), art. 1.248 alin. (4), art. 1.251 și 1.252 din Codul civil, expresia „lovit/lovită de nulitate relativă" se înlocuiește cu termenul „anulabil/anulabilă", după caz.

(4) În cuprinsul Codului civil, precum și în cuprinsul celorlalte acte normative în vigoare, sintagmele „persoane juridice fără/cu scop patrimonial", „fără scop patrimonial" și „cu scop patrimonial" se înlocuiesc cu sintagmele „persoane juridice fără/cu scop lucrativ", „fără scop lucrativ" și, respectiv, „cu scop lucrativ".

(5) În cuprinsul Codului civil, termenul „comunitar"/"comunitare" se înlocuiește cu termenul „Uniunii Europene".

(6) În cuprinsul Codului civil, termenul „bancă" și expresiile „instituție bancară" și „societate bancară" se înlocuiesc cu expresia „instituție de credit".

(7) În cuprinsul art. 1.186 alin. (2), art. 1.191 alin. (1), art. 1.196 alin. (2), art. 1.200 alin. (2), art. 1.240 alin. (2), art. 1.266 alin. (2), art. 1.494 alin. (1), art. 1.495 alin. (1) și art. 2.014 alin. (2) din Codul civil, expresia „practicile stabilite între părți" se înlocuiește cu expresia „practicile statornicite între părți".

(8) În tot cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 254/2007, cu modificările și completările ulterioare,

[1] Alin. (3) al art. 212 este reprodus astfel cum a fost rectificat în M. Of. nr. 489 din 8 iulie 2011.

expresia „societate civilă profesională" se înlocuieşte cu expresia „societate profesională".

Art. 213. La data intrării în vigoare a Codului civil, termenii şi expresiile din legislaţia civilă şi comercială în vigoare se înlocuiesc cu termenii şi expresiile corespondente din Codul civil.

Art. 214. (1) În termen de 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va îndeplini procedurile constituţionale necesare adoptării următoarelor proiecte de acte normative:

a) proiectul privind reproducerea umană asistată medical cu terţ donator;

b) proiectul pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările ulterioare;

c) proiectul pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare, în vederea reglementării tratamentului fiscal al fiduciei;

d) proiectul privind organizarea şi funcţionarea Arhivei Electronice de Garanţii Reale Mobiliare;

e) proiectele oricăror alte acte normative a căror adoptare este necesară în vederea intrării în vigoare sau a aplicării Codului civil.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a actelor normative prevăzute la alin. (1) lit. c) şi d), Guvernul va adopta, prin hotărâre, norme referitoare la înregistrarea contractului de fiducie şi a modificărilor sale la organele competente prevăzute la art. 780 alin. (1) şi (2) din Codul civil, precum şi norme referitoare la avizul de fiducie şi la înscrierea acesteia în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare.

(3) În termenul prevăzut la alin. (1) se aprobă, prin ordin al ministrului justiţiei, normele metodologice privind organizarea şi funcţionarea Registrului naţional notarial al regimurilor matrimoniale, precum şi procedura de înscriere şi consultare a acestuia.

Notă. A se vedea: ▶ Ordinul ministrului justiţiei nr. 1903/C/2011 privind condiţiile de formă necesare pentru valabilitatea dispoziţiilor testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse de clienţii instituţiilor de credit (M. Of. nr. 684 din 27 septembrie 2011); ▶ Ordinul ministrului justiţiei nr. 1786/C/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea şi funcţionarea Registrului naţional notarial al regimurilor matrimoniale şi procedura de înscriere şi consultare a acestuia (M. Of. nr. 666 din 19 septembrie 2011).

[...]

Art. 216. În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Banca Naţională a României şi Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare vor emite norme comune referitoare la plasamentele prezumate a fi sigure, conform art. 831 din Codul civil.

Notă. A se vedea Ordinul comun al Băncii Naţionale a României şi al Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare nr. 11/71/2011 privind aprobarea Regulamentului B.N.R. şi al C.N.V.M. nr. 15/10/2011 referitor la plasamentele prevăzute de art. 831 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

Art. 217. În vederea aplicării dispozițiilor art. 2.323-2.479 din Codul civil, în termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare va modifica dispozițiile titlului VI cap. 3 secțiunea a 3-a din Codul S.C. Depozitarul Central S.A., aprobat prin Decizia nr. 1.407 din 20 iunie 2006, cu modificările şi completările ulterioare, în sensul de a permite transferul instrumentelor financiare ipotecate şi constituirea unor ipoteci de rang subsecvent fără acordul constituitorului ipotecii de rang preferat. Decizia Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, având ca anexă Codul S.C. Depozitarul Central S.A., se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 218. În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, legile, inclusiv Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, precum şi ordonanțele de urgență ale Guvernului şi ordonanțele Guvernului modificate şi/sau completate prin prezenta lege vor fi republicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

[...]

Art. 220. (1) Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

(2) Actele normative prevăzute la art. 214 şi 216-218 intră în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 221. Prezenta lege intră în vigoare la data prevăzută la art. 220 alin. (1), cu excepția art. 214, 216-218, 224, art. 225 alin. (1) şi (2), art. 226 şi 228, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 222.[1] Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010, referirea din cuprinsul Codului civil sau al prezentei legi la hotărârea definitivă se va înțelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă.

Art. 223. Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele şi cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil se soluționează de către instanțele legal învestite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale şi procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite.

Recurs în interesul legii. 1. A se vedea Decizia nr. 4/2013 a Înaltei Curți de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 396-404 NCC.
2. A se vedea Decizia nr. 1/2014 a Înaltei Curți de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, sub art. 6 NCC.

Art. 224. (1) Până la intrarea în vigoare a Codului civil, Secția civilă şi de proprietate intelectuală şi Secția comercială ale Înaltei Curți de Casație şi Justiție se reorganizează ca Secția I civilă şi Secția a II-a civilă.

---

[1] Art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 26 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

(2) Dispozițiile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 225. (1) Secțiile comerciale existente la data intrării în vigoare a Codului civil în cadrul tribunalelor și curților de apel se vor reorganiza ca secții civile ori, după caz, vor fi unificate cu secțiile civile existente, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței.

(2) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) își va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

(3) Cauzele civile și comerciale aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a Codului civil vor continua să fie soluționate de aceleași complete de judecată, cu respectarea principiului continuității. În caz de trimitere spre rejudecare, cauza va fi repartizată conform normelor de organizare judiciară în vigoare la data înregistrării cauzei la instanța de trimitere.

Art. 226. (1) Prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței, în raport cu numărul cauzelor, se pot înființa, în cadrul secțiilor civile, complete specializate pentru soluționarea anumitor categorii de litigii, în considerarea obiectului sau naturii acestora, precum:

a) cererile în materie de insolvență, concordat preventiv și mandat ad-hoc;

b) cererile în materia societăților comerciale[1] și a altor societăți, cu sau fără personalitate juridică, precum și în materia registrului comerțului;

c) cererile care privesc restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței;

d) cererile privind titlurile de valoare și alte instrumente financiare.

(2) La înființarea completelor specializate potrivit alin. (1) se va ține seama de următoarele criterii:

a) asigurarea unui volum de activitate echilibrat între judecătorii secției;

b) specializarea judecătorilor și necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora;

c) respectarea principiului repartizării aleatorii.

(3) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) își va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 227. Dacă legea specială prevede că anumite cauze sunt de competența tribunalelor comerciale ori, după caz, de competența secțiilor comerciale ale tribunalelor sau curților de apel, după intrarea în vigoare a Codului civil, competența de judecată revine tribunalelor specializate sau, după caz, secțiilor civile ale tribunalelor, reorganizate potrivit art. 228, respectiv secțiilor civile reorganizate conform art. 225.

---

[1] Potrivit art. 77 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012): *„Ori de câte ori prin legi și prin alte acte normative se face trimitere la Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale ori la «societatea comercială/societățile comerciale», după caz, trimiterea se consideră a fi făcută la Legea societăților nr. 31/1990 ori, după caz, la «societatea/societățile reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare»".*

Art. 228. (1) Până la data intrării în vigoare a Codului civil, tribunalele comerciale Argeş, Cluj şi Mureş se reorganizează ca tribunale specializate sau, după caz, ca secţii civile în cadrul tribunalelor Argeş, Cluj şi Mureş, în condiţiile art. 226.

(2) La stabilirea cauzelor de competenţa tribunalelor specializate sau, după caz, a secţiilor civile reorganizate potrivit alin. (1) se va ţine seama de numărul şi natura cauzelor, de specializarea judecătorilor, de necesitatea valorificării experienţei profesionale a acestora, precum şi de volumul de activitate al instanţei.

Art. 229. (1) Organizarea, funcţionarea şi atribuţiile instanţei de tutelă şi de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.

(2) Până la reglementarea prin lege a organizării şi funcţionării instanţei de tutelă:

a) atribuţiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanţele, secţiile sau, după caz, completele specializate pentru minori şi familie;

b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepţia anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului;

c) autorităţile şi instituţiile cu atribuţii în domeniul protecţiei drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuţiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepţia celor date în competenţa instanţei de tutelă.

(3)[1] Până la data intrării în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), atribuţiile instanţei de tutelă referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau ale interzisului judecătoresc ori, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile acestuia revin autorităţii tutelare.

(3^1)[2] Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgenţă şi a supravegherii specializate se stabilesc şi se monitorizează potrivit art. 58-70[3] din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare.

(3^2) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziţie sau la dezbaterea procedurii succesorale se face, de îndată, de autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanţă.

(3^3)[4] Dispoziţiile alin. (3^2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul numirii curatorului special prevăzut la art. 167 din Codul civil.

---

[1] Alin. (3) al art. 229 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I[1] din O.U.G. nr. 4/2013, articol introdus prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 214/2013.

[2] Alin. (3^1)-(3^2) ale art. 229 au fost introduse prin art. III pct. 28 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[3] În urma republicării Legii nr. 272/2004 în M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014, aceste dispoziţii se regăsesc în art. 62-74.

[4] Alin. (3^3) al art. 229 a fost introdus prin art. III din Legea nr. 54/2013.

(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Notă. Potrivit art. VIII din Legea nr. 60/2012, *„Cererile prevăzute la art. 229 alin. (3) și (3²) din Legea nr. 71/2011, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta lege, în curs de soluționare la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor"*.

Art. 229¹.[1] *Abrogat.*

Art. 229².[2] (1) Registrele naționale notariale vor fi deschise, ținute și administrate exclusiv de Uniunea Națională a Notarilor Publici.

(2) Deschiderea, conținutul, administrarea și operarea registrelor notariale se stabilesc prin Legea nr. 36/1995, republicată.

Art. 230. La data intrării în vigoare a Codului civil se abrogă:

a)[3] Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor art. 1169-1174 și 1176-1206, care se abrogă la data intrării în vigoarea Legii nr. 134/2010;

b) Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei penale din oricare contracte și pentru adaosul unui alineat la art. 1.089 din Codul civil, publicată în Monitorul Oficial nr. 40 din 20 februarie 1879;

c)[4] Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 și 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesioniști, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II-a „Despre comerțul maritim și despre navigație", precum și a dispozițiilor art. 948, 953, art. 954 alin. (1) și art. 955, care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim;

d) Decretul nr. 2.142/1930 pentru promulgarea Legii privind funcționarea cărților funduare centrale pentru căile ferate și canaluri nr. 148/1930, publicat în Monitorul Oficial nr. 127 din 12 iunie 1930;

e) Legea nr. 178/1934 privind reglementarea contractului de consignație, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934;

f) art. 17 și art. 19-28 din Legea nr. 153/1937 privind magazinele generale și warantarea mărfurilor și cerealelor (Dockuri și silozuri), publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 81 din 7 aprilie 1937;

---

[1] Art. 229¹ a fost abrogat prin art. 83 lit. j) din Legea nr. 76/2012.

[2] Art. 229² a fost introdus prin art. III pct. 29 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[3] Lit. a) de la art. 230 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. III pct. 30 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

[4] Lit. c) de la art. 230 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. III pct. 30 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

g) Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare;

h) Codul civil Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 206 din 6 septembrie 1940, cu modificările ulterioare;

i) Codul comercial Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 194 din 23 august 1940, cu modificările şi completările ulterioare;

j) Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor, publicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944;

k) Legea nr. 163/1946 pentru înlocuirea provizorie cu cărţi de evidenţă funciară a cărţilor funciare distruse, sustrase sau pierdute, publicată în Monitorul Oficial nr. 62 din 14 martie 1946, cu modificările ulterioare;

l) Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii din Vechiul Regat în cărţi de publicitate funciară, publicată în Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare;

m) Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările şi completările ulterioare;

n) Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările şi completările ulterioare;

o) Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu excepţia art. 30-43, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010;

p) Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960;

q) art. 1-33 şi art. 36-147 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completările ulterioare;

r) Legea arendării nr. 16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare;

s) art. 21-33 din Legea locuinţei nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997;

ş) art. 7, 14 şi 15 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările ulterioare;

t) art. 32 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările şi completările ulterioare;

ţ) art. 9 alin. (8) din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţia de locuinţe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificările ulterioare;

u) titlul VI „Regimul juridic al garanțiilor reale mobiliare" al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare;

v) art. 12, 14-25, art. 32 alin. (2), art. 43 şi 44 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/1999 privind protecția chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările ulterioare; de la aceeaşi dată, dispozițiile art. 12 şi 14-25 nu se mai aplică nici contractelor de închiriere a locuinței în curs de executare;

w) Legea nr. 509/2002 privind agenții comerciali permanenți, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002;

x) art. 40 alin. (1), art. 41 şi 42 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, cu modificările ulterioare;

y) art. 1, 5-13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1)-(4), art. 57, 59-63 şi 65 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009;

z) art. 90 alin. (2) din Legea gazelor nr. 351/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 679 din 28 iulie 2004, cu modificările şi completările ulterioare;

aa) titlul X „Circulația juridică a terenurilor" al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății şi justiției, precum şi unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, cu modificările şi completările ulterioare;

bb) orice alte dispoziții contrare, chiar dacă acestea sunt cuprinse în legi speciale.

Dispoziții tranzitorii
cuprinse în actele de modificare a Legii nr. 71/2011

1. O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

Art. VII. La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma „contract comercial" sau „contracte comerciale" se înlocuieşte cu sintagma „contract civil" sau, după caz, „contracte civile", iar sintagma „contracte sau acte de comerţ", cu termenul „contracte".

Art. VIII. Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

2. Legea nr. 60/2012 privind aprobarea O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

Art. VIII. Cererile prevăzute la art. 229 alin. (3) şi (3^2) din Legea nr. 71/2011, cu modificările şi completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta lege, în curs de soluționare la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân să fie soluționate de instanțele judecătoreşti competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Art. IX. La data intrării în vigoare a prezentei legi, în toate actele normative în vigoare, sintagma „serviciul/serviciile de stare civilă" se înlocuieşte cu sintagma „serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor/serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor".

3. Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Art. 74.[1] Dreptul la acțiunea ipotecară prevăzut de art. 2.504 din Codul civil este imprescriptibil. Dispozițiile Codului de procedură civilă privitoare la prescripția dreptului de a obține executarea silită rămân aplicabile.

Art. 75. În sensul art. 375 din Codul civil, în cazul căsătoriilor încheiate în străinătate, prin *locul încheierii căsătoriei* se înțelege localitatea în al cărei registru de stare civilă s-a transcris certificatul de căsătorie.

Art. 76. Până la organizarea instanțelor de tutelă şi familie, judecătoriile sau, după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori şi familie vor îndeplini rolul de instanțe de tutelă şi familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum şi reglementărilor speciale în vigoare.

[...]

[1] Art. 74 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VII pct. 2 din Legea nr. 138/2014.

Art. 81.[1] Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 3 august 2012, cu completările ulterioare, intră în vigoare la 15 februarie 2013.

Art. 82.[2] Prezenta lege intră în vigoare la data prevăzută la art. 81 (...).

[1] Art. 81 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 4/2013.

[2] Art. 82 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 4/2013.

2. Legea nr. 119/1996
cu privire la actele de stare civilă

republicată[1] în
M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012

cu modificările şi completările aduse prin:

- **Legea nr. 213/2013** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (M. Of. nr. 397 din 2 iulie 2013);
- **Legea nr. 295/2015** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (M. Of. nr. 885 din 26 noiembrie 2015).

Cuprins **Art.**

Capitolul I. Dispoziţii generale ____ 1-13
Secţiunea 1. Actele de stare civilă şi persoanele care le întocmesc ____ 1-11
Secţiunea a 2-a. Dovada stării civile ____ 12-13
Capitolul II. Întocmirea actelor de stare civilă ____ 14-42
Secţiunea 1. Întocmirea actului de naştere ____ 14-23
Secţiunea a 2-a. Întocmirea actului de căsătorie ____ 24-31
Secţiunea a 3-a. Întocmirea actului de deces ____ 32-39[1]
Secţiunea a 4-a. Întocmirea actelor de stare civilă ale cetăţenilor români aflaţi în străinătate ____ 40-42
Capitolul III. Înscrierea menţiunilor în actele de stare civilă ____ 43-51
Capitolul IV. Reconstituirea şi întocmirea ulterioară a actelor de stare civilă ____ 52-56
Capitolul V. Anularea, modificarea, rectificarea sau completarea actelor de stare civilă şi a menţiunilor ____ 57-59
Capitolul VI. Conţinutul şi forma actelor de stare civilă. Păstrarea registrelor de stare civilă ____ 60-62
Capitolul VII. Contravenţii ____ 63-65
Capitolul VIII. Dispoziţii finale şi tranzitorii ____ 66-77

---

[1] Republicată în temeiul art. V din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 80/2011 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 694 din 30 septembrie 2011, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 61/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 18 aprilie 2012, dându-se textelor o nouă numerotare.

Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009 şi, ulterior, a mai fost modificată şi completată prin:

– Legea nr. 236/2010 pentru modificarea alin. (5) al art. 44 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 13 decembrie 2010;

– Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, cu modificările şi completările ulterioare;

– Legea nr. 271/2011 pentru modificarea alin. (3) al art. 26 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 12 decembrie 2011;

– Legea nr. 272/2011 pentru modificarea alin. (3) al art. 3 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 12 decembrie 2011.

Capitolul I. Dispoziții generale

Secțiunea 1. Actele de stare civilă și persoanele care le întocmesc

Notă. A se vedea și H.G. nr. 64/2011 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la aplicarea unitară a dispozițiilor în materie de stare civilă (M. Of. nr. 151 din 2 martie 2011).

Art. 1. Actele de stare civilă sunt înscrisuri autentice prin care se dovedește nașterea, căsătoria sau decesul unei persoane. Acestea se întocmesc în interesul statului și al persoanei și servesc la cunoașterea numărului și structurii populației, a situației demografice, la apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Art. 2. (1) Actele de naștere, de căsătorie și de deces se întocmesc în registre de stare civilă, în două exemplare, ambele originale, și se completează manual, cu cerneală specială de culoare neagră.

(2) De la data asigurării infrastructurii informatice necesare, al doilea exemplar al actelor de stare civilă, precum și mențiunile ulterioare vor fi întocmite în format electronic.

Art. 3. (1) Atribuțiile de stare civilă se îndeplinesc de consiliile județene, respectiv de Consiliul General al Municipiului București, de serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor, în unitățile administrativ-teritoriale unde acestea sunt constituite, precum și de ofițerii de stare civilă din cadrul primăriilor unităților administrativ-teritoriale în care nu funcționează servicii publice comunitare locale de evidență a persoanelor.

(2) Sunt ofițeri de stare civilă:

a) primarii municipiilor, sectoarelor municipiului București, orașelor și comunelor;

b) șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare de carieră ale României;

c) comandanții de nave și aeronave;

d) ofițerii de stare civilă desemnați prin ordin al ministrului apărării naționale sau, după caz, al ministrului administrației și internelor, potrivit prevederilor art. 7 alin. (7).

(3)[1] Primarii și șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare de carieră ale României pot delega sau retrage, după caz, exercitarea atribuțiilor de ofițer de stare civilă viceprimarului, secretarului unității administrativ-teritoriale sau altor funcționari publici din aparatul propriu cu competență în acest domeniu, respectiv diplomatului care îndeplinește funcții consulare, unuia dintre funcționarii consulari sau angajații consulari.

(4) Ofițerul de stare civilă nu poate întocmi acte de stare civilă când este parte sau declarant. În asemenea cazuri, el va delega o altă persoană, în condițiile legii.

Art. 4. (1) Cetățenii străini care au domiciliul sau se află temporar în România pot cere înregistrarea actelor și faptelor de stare civilă în aceleași condiții ca și cetățenii români.

---

[1] Alin. (3) al art. 3 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 295/2015.

(2) Persoanele fără cetățenie sunt obligate să solicite înregistrarea actelor şi faptelor de stare civilă la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, la primăria competentă.

(3) Cetățenii străini pot cere, iar persoanele fără cetățenie sunt obligate să solicite înscrierea de mențiuni pe actele de stare civilă întocmite în registrele de stare civilă române.

(4) Dacă un cetățean străin s-a căsătorit sau a decedat pe teritoriul României, ofițerul de stare civilă care a întocmit actul va trimite, în termen de 5 zile de la înregistrare, un extras de pe actul respectiv organului competent al Ministerului Administrației şi Internelor, care îl va transmite misiunii diplomatice sau oficiului consular al țării respective acreditate în România, potrivit obligațiilor izvorâte din tratate, acorduri sau convenții la care România este parte sau pe bază de reciprocitate.

Art. 5. (1) Înregistrarea actelor şi faptelor de stare civilă şi înscrierea mențiunilor se fac la cerere, pe baza declarației persoanei obligate la aceasta, sau din oficiu, în condițiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Numele de familie şi prenumele se scriu aşa cum rezultă din actele de identitate, din certificatele de stare civilă şi din alte înscrisuri prezentate de declarant sau primite de la autoritățile prevăzute de lege.

(3) Întocmirea actelor de stare civilă, precum şi înscrierea mențiunilor se fac în limba română, folosindu-se alfabetul latin.

Art. 6. (1) Ofițerul de stare civilă este obligat să verifice realitatea conținutului declarației şi concordanța acesteia cu actele de identitate, certificatele de stare civilă şi cu celelalte înscrisuri prezentate de declarant.

(2) Actul de stare civilă, întocmit în temeiul declarației, se semnează de către ofițerul de stare civilă şi de către declarant.

(3) În cazul în care declarantul nu poate semna, ofițerul de stare civilă menționează aceasta pe actul de stare civilă, pe care îl semnează.

(4) Este interzis să se facă ştersături, răzuiri, prescurtări şi adăugări în actele de stare civilă.

Art. 7. (1) Dacă naşterea sau decesul are loc în tren, pe o navă sau aeronavă ori într-un alt mijloc de transport în timpul călătoriei pe teritoriul României, întocmirea actului de stare civilă se face la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor al locului de coborâre sau de debarcare ori, după caz, de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale pe a cărei rază are loc coborârea sau debarcarea.

(2) În cazul în care naşterea, căsătoria sau decesul are loc pe o navă, în timpul unei călătorii în afara apelor teritoriale române, evenimentul se înregistrează în jurnalul de bord de către comandantul navei.

(3) Comandantul navei poate încheia căsătorii numai între persoane de cetățenie română. El poate aproba, pentru motive temeinice, reducerea termenului prevăzut la art. 27 alin. (1).

(4) Dacă naşterea sau decesul are loc pe o aeronavă, în timpul unei călătorii în afara teritoriului României, evenimentul se înregistrează de comandantul aeronavei în carnetul de drum.

(5) Înregistrările făcute în jurnalul de bord sau în carnetul de drum, potrivit alin. (2) şi (4), vor cuprinde toate datele necesare întocmirii actului de stare civilă, precum şi semnăturile cerute de lege, ele făcând dovada evenimentului până la întocmirea actului în condiţiile prevăzute de alin. (6).

(6) Comandantul navei sau al aeronavei eliberează persoanelor îndreptăţite o dovadă cu privire la înregistrarea făcută, iar la sosirea în ţară înaintează prin căpitănia portului, respectiv prin comandantul aeroportului, un extras de pe jurnalul de bord sau de pe carnetul de drum, la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor al sectorului 1 al municipiului Bucureşti, care va întocmi actul de stare civilă.

(7) În caz de mobilizare, război, participare a forţelor armate la misiuni în afara teritoriului statului român, Ministerul Apărării Naţionale sau, după caz, Ministerul Administraţiei şi Internelor, pentru efectivele proprii, desemnează ofiţerii de stare civilă care înregistrează actele şi faptele de stare civilă ale militarilor, ale personalului civil, precum şi ale altor categorii de participanţi şi le comunică serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor sau, după caz, ofiţerului de stare civilă din cadrul primăriei unităţii administrativ-teritoriale competente.

Art. 8. (1) Orice modificare intervenită în statutul civil al unei persoane, fie ca urmare a întocmirii unui act de stare civilă, fie dispusă printr-o hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă[1] ori printr-un act administrativ, se comunică din oficiu, în termen de 10 zile, serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor sau, după caz, ofiţerului de stare civilă din cadrul primăriei unităţii administrativ-teritoriale care a întocmit actul de naştere, de căsătorie sau de deces al persoanei la care această modificare se referă, în vederea înscrierii menţiunilor corespunzătoare.

(2) Dacă modificarea a fost dispusă printr-o hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă sau prin orice alt înscris prevăzut de lege, aceasta se comunică, din oficiu, în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) Înscrierea în actele de stare civilă, pe baza documentelor prevăzute la alin. (1), a menţiunilor referitoare la modificarea intervenită în statutul civil se poate face şi la cererea persoanei interesate.

Art. 9. În cazul în care ofiţerul de stare civilă refuză să întocmească un act sau să înscrie o menţiune ce intră în atribuţiile sale, persoana nemulţumită poate sesiza judecătoria în raza căreia domiciliază.

Art. 10. (1) Pe baza actelor de stare civilă se eliberează certificate de naştere şi de căsătorie titularilor sau reprezentanţilor legali ai acestora, iar certificatele de

---

[1] Potrivit art. 8 din Legea nr. 76/2012, *„De la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă (15 februarie 2013 – n.r.), referirile din cuprinsul actelor normative la hotărârea judecătorească «definitivă şi irevocabilă» sau, după caz, «irevocabilă» se vor înţelege ca fiind făcute la hotărârea judecătorească «definitivă»"*. În tot cuprinsul Legii nr. 119/1996, acolo unde este cazul, trebuie avută în vedere această dispoziţie.

deces, membrilor familiei sau altor persoane îndreptățite. Certificatele de stare civilă se pot elibera şi altor persoane împuternicite prin procură specială. În certificatele de stare civilă nu vor fi preluate titlurile de noblețe, chiar dacă au fost înscrise în unele acte de stare civilă.

(2) În cazul în care certificatul de stare civilă nu a fost eliberat la data întocmirii actului, eliberarea acestuia se face la cererea scrisă a persoanei îndreptățite.

(3) Cererea se depune la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, la primăria unității administrativ-teritoriale care are în păstrare registrul de stare civilă sau de la domiciliul ori reşedința petiționarului. În cazul în care registrul de stare civilă nu se află în păstrarea autorității la care s-a depus cererea, aceasta îl solicită serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, primarului unității administrativ-teritoriale competente, în termen de 3 zile. În situația în care exemplarul 1 al actului de stare civilă lipseşte ori actele au fost predate Arhivelor Naționale, serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau primăria competentă, care primeşte cererea, solicită extras, după caz, de pe actul ce se găseşte în păstrarea consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului Bucureşti ori a Arhivelor Naționale, pe baza căruia întocmeşte şi eliberează certificatul de stare civilă. Eliberarea extraselor de pe actele de stare civilă aflate în păstrarea Arhivelor Naționale la cererea oficiilor de stare civilă şi a structurilor competente ale Ministerului Administrației şi Internelor, precum şi a altor autorități publice se face gratuit.

(4) Eliberarea altor certificate în locul celor pierdute, sustrase, distruse sau deteriorate este supusă taxei de timbru, potrivit legii.

(5) Cererile privind procurarea şi eliberarea certificatelor de stare civilă ale cetățenilor străini ale căror acte şi fapte de stare civilă s-au produs şi s-au înregistrat în România, adresate misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare ale acestor țări, acreditate în România, precum şi ale cetățenilor români aflați în străinătate, adresate misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare de carieră ale României sau Ministerului Administrației şi Internelor, vor fi soluționate de Inspectoratul Național pentru Evidența Persoanelor din cadrul Ministerului Administrației şi Internelor.

(6) Transmiterea acestor documente se va face, după caz, prin Ministerul Afacerilor Externe, dacă actele au fost solicitate prin misiunile diplomatice şi oficiile consulare de carieră ale României, prin misiunile diplomatice şi oficiile consulare acreditate în România sau prin Ministerul Administrației şi Internelor, potrivit convențiilor la care țara noastră este parte.

(7) Certificatele de stare civilă eliberate de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale care a înregistrat actele şi faptele de stare civilă sunt valabile şi în străinătate.

(8) Certificatele de stare civilă se completează cu cerneală specială de culoare neagră, precum şi, după caz, în sistem informatic, în condițiile legii.

Notă. A se vedea şi H.G. nr. 220/2006 pentru aprobarea Normelor de lucru privind procurarea şi transmiterea în străinătate a certificatelor şi extraselor de pe actele de stare civilă, precum şi a datelor cu privire la domiciliul şi reşedința unor persoane (M. Of. nr. 205 din 6 martie 2006).

Art. 11. (1) Este interzisă reținerea certificatelor de stare civilă de către orice persoană, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) În cazul în care autoritățile învestite cu atribuții de stare civilă constată că unele date din cuprinsul unui certificat de stare civilă nu corespund cu cele din actul pe baza căruia a fost eliberat, certificatul se reține şi se sesizează serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale competente, în vederea anulării şi eliberării unui nou certificat.

Secțiunea a 2-a. Dovada stării civile

Art. 12. Starea civilă se dovedeşte cu actele întocmite în registrele de stare civilă, precum şi cu certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.

Art. 13. (1) În cazul prevăzut la art. 9, starea civilă se poate dovedi prin orice mijloace de probă în fața instanței judecătoreşti, în situațiile prevăzute la art. 103 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare.

(2) Prevederile art. 103 din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, cu privire la dovada stării civile sunt aplicabile şi în cazul în care se solicită serviciilor publice comunitare locale de evidență a persoanelor sau ofițerului de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale competente reconstituirea sau întocmirea ulterioară a actelor de stare civilă.

Capitolul II. Întocmirea actelor de stare civilă

Secțiunea 1. Întocmirea actului de naştere

Art. 14. (1) Întocmirea actului de naştere se face la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale în a cărei rază s-a produs evenimentul, pe baza declarației verbale a persoanelor prevăzute la art. 16, a actului de identitate al mamei şi al declarantului, a certificatului medical constatator al naşterii şi, după caz, a certificatului de căsătorie al părinților.

(2) Dacă declarația priveşte pe un copil din afara căsătoriei, iar recunoaşterea paternității are loc în momentul declarării naşterii, datele privind pe tatăl copilului se înscriu în rubricile corespunzătoare din cuprinsul actului de naştere ce se întocmeşte.

(3) Declararea naşterii se face în termen de 15 zile pentru copilul născut viu şi în termen de 3 zile pentru copilul născut mort. Termenele se socotesc de la data naşterii. În cazul în care copilul născut viu a decedat înăuntrul termenului de 15 zile, declararea naşterii se face în termen de 24 de ore de la data decesului. Pentru copilul născut mort se întocmeşte numai actul de naştere.

Art. 15. (1) Numele de familie şi prenumele copilului se stabilesc potrivit art. 84 din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare.

(2) Ofițerul de stare civilă are obligația de a refuza motivat, comunicând în scris declarantului, înregistrarea prenumelor formate din cuvinte indecente, ridicole ori altele asemenea, de natură a afecta ordinea publică şi bunele moravuri sau interesele copilului, după caz.

(3) Dacă părinții nu au nume de familie comun sau există neconcordanță între prenumele copilului trecut în certificatul medical constatator al naşterii şi declarația verbală a declarantului, întocmirea actului de naştere se face pe baza declarației scrise şi semnate de ambii părinți, din care să rezulte numele de familie şi prenumele copilului. În lipsa acordului părinților cu privire la numele de familie, instanța de tutelă hotărăşte şi comunică de îndată hotărârea rămasă definitivă şi irevocabilă serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, ofițerului de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale unde s-a produs evenimentul, în vederea întocmirii actului de naştere.

Art. 16. Au obligația de a face declarația de naştere oricare dintre părinți, iar dacă, din diferite motive, nu o pot face, obligația declarării revine medicului, persoanelor care au fost de față la naştere, personalului desemnat din unitatea sanitară în care a avut loc naşterea sau oricărei persoane care a luat cunoştință despre naşterea copilului.

Art. 17. (1) Când declarația de naştere a fost făcută după expirarea termenelor prevăzute de art. 14 alin. (3), înăuntrul termenului de un an de la naştere, întocmirea actului de naştere se face cu aprobarea primarului, respectiv a şefului misiunii diplomatice sau al oficiului consular de carieră.

(2) Dacă naşterea s-a produs în străinătate şi întocmirea actului nu a fost făcută la misiunea diplomatică sau la oficiul consular de carieră al României ori la autoritatea locală din străinătate, întocmirea actului de naştere se face în țară, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale pe a cărei rază se află domiciliul părinților, după ce Ministerul Administrației şi Internelor verifică, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, dacă naşterea nu a fost înregistrată în străinătate.

Art. 18. (1) Când declarația a fost făcută după trecerea unui an de la data naşterii, întocmirea actului se face în baza hotărârii judecătoreşti definitive şi irevocabile, care trebuie să conțină toate datele necesare întocmirii actului de naştere.

(2) Acțiunea se introduce la judecătoria în a cărei rază teritorială are domiciliul persoana interesată sau unde are sediul serviciul de protecție specială a copilului. Cererea se soluționează potrivit dispozițiilor privind procedura necontencioasă din Codul de procedură civilă. În vederea soluționării, instanța solicită serviciului public comunitar de evidență a persoanelor în a cărui rază administrativ-teritorială are domiciliul persoana interesată sau se află sediul serviciului de protecție specială a copilului verificări pentru stabilirea identității, precum şi avizul medicului legist cu privire la vârsta şi sexul persoanei al cărei act de naştere se cere a fi întocmit. Judecarea cauzei se face cu participarea procurorului.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul în care naşterea unui cetățean român s-a produs în străinătate, iar declarația de naştere se face în țară.

Art. 19. (1) Orice persoană care a găsit un copil ale cărui date de identificare nu se cunosc este obligată să anunțe cea mai apropiată unitate de poliție în termen de 24 de ore.

(2) Întocmirea actului de naştere al copilului găsit se face în termen de 30 de zile de la data găsirii acestuia, de către serviciul public comunitar de evidență a persoanelor în a cărui rază administrativ-teritorială a fost găsit copilul, pe baza unui proces-verbal întocmit şi semnat de reprezentantul serviciului public de asistență socială, de reprezentantul unității de poliție competente şi de medic.

(3) În procesul-verbal prevăzut la alin. (2), care se întocmeşte în termen de 3 zile de la data găsirii copilului, trebuie să se menționeze data, locul şi împrejurările în care a fost găsit copilul, sexul şi data presupusă a naşterii acestuia, stabilită de medic.

(4) Obligația de a face demersurile necesare în vederea înregistrării naşterii copilului revine serviciului public de asistență socială în a cărui rază administrativ-teritorială a fost găsit acesta.

Art. 20. (1) Întocmirea actului de naştere, în cazul copilului părăsit de mamă în unități sanitare, se face imediat după împlinirea termenului de 30 de zile de la întocmirea procesului-verbal de constatare a părăsirii copilului, semnat de reprezentantul direcției generale de asistență socială şi protecția copilului, de reprezentantul poliției şi de cel al unității sanitare.

(2) Dacă identitatea mamei nu a fost stabilită în termenul prevăzut la alin. (1), serviciul public de asistență socială în a cărui rază administrativ-teritorială a fost găsit copilul, pe baza documentației transmise de direcția generală de asistență socială şi protecția copilului, are obligația să solicite, în termen de 48 de ore, primarului competent să întocmească actul de naştere dispoziția privind stabilirea numelui şi prenumelui copilului şi să facă declarația de înregistrare a naşterii la serviciul public comunitar de evidență a persoanelor. Dispoziția privind stabilirea numelui şi prenumelui copilului se emite de către primar în termen de 5 zile de la data solicitării.

(3) Întocmirea actului de naştere se face pe baza procesului-verbal prevăzut la alin. (1), a certificatului medical constatator al naşterii, a autorizării instanței de tutelă în a cărei circumscripție a fost găsit copilul, cu privire la măsura plasamentului în regim de urgență, a răspunsului poliției cu privire la rezultatul verificărilor privind identitatea mamei, a dispoziției de stabilire a numelui şi prenumelui copilului şi a declarației de înregistrare a naşterii.

Art. 21. În cazurile prevăzute la art. 19 şi 20, dacă nu se cunosc numele de familie şi prenumele copilului, acestea se stabilesc, prin dispoziție, de către primarul unității administrativ-teritoriale unde se înregistrează naşterea.

Art. 22. La înregistrarea naşterii, ofițerul de stare civilă atribuie şi înscrie codul numeric personal, care se menționează în certificatul de naştere, precum şi în toate celelalte acte care privesc persoana în cauză.

Art. 23. (1) În cazul adopției se va întocmi un nou act de naştere de către serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale în raza căreia

se află domiciliul adoptatului ori sediul instituției de ocrotire în îngrijirea căreia se găsește adoptatul.

(2) În situația în care adoptatorii sunt cetățeni străini ori cetățeni români cu domiciliul sau cu reședința în străinătate, noul act de naștere se va întocmi de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale în raza căreia se află domiciliul celui adoptat ori sediul instituției de ocrotire, în cazul copiilor aflați în îngrijirea acesteia.

(3) În noul act de naștere întocmit, rubrica „Locul nașterii" se va completa cu datele din actul de naștere inițial.

Secțiunea a 2-a. Întocmirea actului de căsătorie

Art. 24. (1) Căsătoria se încheie de către ofițerul de stare civilă la sediul serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor, al primăriei în a cărei rază de competență teritorială își are domiciliul ori reședința unul dintre viitorii soți sau, după caz, la un sediu destinat acestui scop, stabilit de primarul unității administrativ-teritoriale respective.

(2) Căsătoria se poate încheia în afara sediului serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, al primăriei competente, cu aprobarea primarului.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), căsătoria poate fi încheiată la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, la o altă primărie decât cea în a cărei rază teritorială domiciliază sau își au reședința viitorii soți, cu aprobarea primarului unității administrativ-teritoriale unde se încheie căsătoria.

(4) Serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor ori primăria unde urmează să se încheie căsătoria va înștiința, de îndată, primăria de domiciliu sau de reședință a viitorilor soți, în vederea publicării declarației de căsătorie.

Art. 25. (1) Declarația de căsătorie se face personal de către viitorii soți, în scris, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, la primăria competentă, misiunea diplomatică ori oficiul consular unde urmează a se încheia căsătoria. În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există niciun impediment legal la căsătorie și vor menționa numele de familie pe care îl vor purta în timpul căsătoriei, precum și regimul matrimonial ales.

(2) Pentru motive temeinice, dacă unul dintre viitorii soți se află în imposibilitatea de a se deplasa la sediul serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, al primăriei competente, declarația de căsătorie se poate face și în afara sediului acestuia/acesteia, în fața ofițerului de stare civilă.

(3) Ofițerul de stare civilă care primește declarația de căsătorie solicită viitorilor soți să prezinte actele de identitate, certificatele de naștere, certificatele medicale privind starea sănătății acestora, precum și:

a) autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție își are domiciliul cel care cere încuviințarea pentru încheierea căsătoriei, în cazul existenței unor

impedimente rezultate din condițiile de rudenie firească sau adopție, în condițiile prevăzute de lege;

b) avizul medical, dovada încuviințării părinților ori, după caz, a tutorelui și autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul își are domiciliul pentru încheierea căsătoriei, în cazul existenței unor impedimente legate de vârsta matrimonială; dispozițiile art. 272 alin. (2) ultima teză și alin. (3)-(5) din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă unul dintre viitorii soți, părinții sau tutorele nu se află în unitatea administrativ-teritorială unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declarația de căsătorie, respectiv pot depune dovada încuviințării prevăzute la alin. (3) lit. b) la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, la primăria unității administrativ-teritoriale unde au domiciliul sau reședința, care o transmite în termen de 48 de ore serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, primăriei unde urmează a se încheia căsătoria.

Art. 26. Ofițerul de stare civilă dispune publicarea declarației de căsătorie în ziua primirii acesteia, prin afișarea în extras într-un loc special amenajat la sediul serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau al primăriei, respectiv al misiunii diplomatice sau al oficiului consular unde urmează să se încheie căsătoria, precum și pe pagina de internet a acestuia/acesteia. După caz, declarația de căsătorie se afișează și la sediul serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau al primăriei unde celălalt soț își are domiciliul sau reședința.

Art. 27. (1) Căsătoria se încheie după 10 zile de la afișarea declarației de căsătorie, termen în care se cuprind atât data afișării, cât și data încheierii căsătoriei.

(2) Primarul municipiului, al sectorului municipiului București, al orașului sau al comunei unde urmează a se încheia căsătoria poate să încuviințeze, pentru motive temeinice, încheierea căsătoriei înainte de împlinirea termenului prevăzut la alin. (1).

(3) Dacă de la data depunerii declarației de căsătorie au trecut 30 de zile și căsătoria nu a fost încheiată ori dacă viitorii soți doresc să modifice declarația inițială, aceștia vor face o nouă declarație de căsătorie. Dispozițiile alin. (1) și (2) și ale art. 26 se aplică în mod corespunzător.

Art. 28. (1) În cazul în care constată că nu sunt îndeplinite cerințele prevăzute de lege pentru încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă refuză să încheie căsătoria și consemnează refuzul într-un proces-verbal.

(2) În cazul refuzului ofițerului de stare civilă de a încheia căsătoria, persoana nemulțumită poate sesiza instanța de tutelă în raza căreia domiciliază.

Art. 29. (1) La încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă ia consimțământul viitorilor soți, liber și deplin exprimat, în prezența a 2 martori, după care îi declară căsătoriți, le citește dispozițiile privind drepturile și îndatoririle soților din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, și întocmește, de îndată, actul de căsătorie.

(2) Actul de căsătorie se semnează de către soți, cu numele de familie pe care au convenit să îl poarte în timpul căsătoriei, de cei 2 martori și de către ofițerul de stare civilă.

Art. 30. La încheierea căsătoriei între cetățeni străini sau între aceştia şi cetățeni români, dacă nu cunosc limba română, precum şi în cazul în care unul sau ambii viitori soți sunt surdomuți, se va folosi interpret autorizat, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

Art. 31. (1) Ofițerul de stare civilă poate încheia căsătoria între cetățeni străini sau între aceştia şi cetățeni români numai dacă, pe lângă actele prevăzute la art. 25, viitorii soți cetățeni străini prezintă dovezi eliberate de misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale țărilor ai căror cetățeni sunt, din care să rezulte că sunt îndeplinite condițiile de fond, cerute de legea lor națională, pentru încheierea căsătoriei. Dispozițiile art. 277 alin. (1) din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.

(2) Cetățenii statelor cu care România a încheiat tratate/convenții/acorduri de asistență juridică în materie civilă sau de drept al familiei, precum şi cetățenii statelor care nu au misiune diplomatică acreditată în România fac dovada îndeplinirii condițiilor de fond cerute de legea lor națională pentru încheierea căsătoriei, cu documente justificative eliberate de autoritățile competente ale statului de cetățenie.

(3) Documentele prevăzute la alin. (1) şi (2) trebuie să fie însoțite de declarații notariale ale viitorilor soți din care să rezulte că îndeplinesc condițiile necesare încheierii căsătoriei în România.

Secțiunea a 3-a. Întocmirea actului de deces

Art. 32. (1) Întocmirea actului de deces se face la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale în a cărei rază s-a produs decesul, pe baza certificatului medical constatator al decesului şi a declarației verbale făcute de membrii familiei decedatului sau, în lipsa acestora, de una dintre următoarele persoane:

a) medicul sau alt cadru din unitatea sanitară unde s-a produs decesul;

b) orice persoană care are cunoştință despre deces.

(2) Declarantul va depune certificatul medical constatator al decesului, documentul de identitate şi, după caz, documentul de evidență militară ale celui decedat.

Art. 33. (1) Declararea decesului se face în termen de 3 zile de la data încetării din viață a persoanei. În acest termen se cuprind atât ziua în care s-a produs decesul, cât şi ziua în care se face declarația.

(2) Când decesul se datorează unei sinucideri, unui accident sau altor cauze violente, precum şi în cazul găsirii unui cadavru, declararea se face în termen de 48 de ore, socotit din momentul decesului sau al găsirii cadavrului.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), pentru întocmirea actului de deces este necesară şi dovada eliberată de poliție sau de parchet, din care să rezulte că una dintre aceste autorități a fost sesizată despre deces.

(4) În cazul în care decesul nu a fost declarat în termenul prevăzut la alin. (1) sau, după caz, la alin. (2), întocmirea actului de deces se face cu aprobarea parchetului.

Art. 34. În cazul în care se declară decesul unui copil născut viu, care a încetat din viață fără ca declararea naşterii să fi fost făcută în termenele prevăzute de lege, ofițerul de stare civilă va întocmi mai întâi actul de naştere şi apoi pe cel de deces. Dacă, din motive temeinice, actul de naştere nu poate fi întocmit, ofițerul de stare civilă întocmeşte actul de deces şi ulterior urmăreşte înregistrarea naşterii.

Art. 35. (1) Certificatul medical constatator al decesului, în care se consemnează cauza decesului, se întocmeşte şi se semnează de către medic sau, în lipsa acestuia, de către un cadru mediu sanitar care a făcut constatarea.

(2) Dacă decesul s-a produs pe o navă sau pe o aeronavă şi nu există medic la bord, constatarea decesului se va face în primul port sau aeroport de escală, de către un medic.

(3) În situația când durata călătoriei navei până la primul port de escală este mai mare de 24 de ore, constatarea decesului se face de către comandant, împreună cu consiliul de bord, şi se consemnează în jurnalul de bord. În caz de moarte violentă, comandantul navei va efectua cercetări, potrivit legii.

Art. 36. (1) Documentul cu care se face dovada identității persoanei decedate şi documentele de evidență militară ale acesteia, după caz, se reține de către ofițerul de stare civilă şi se înaintează serviciului public comunitar de evidență a persoanelor la care este arondată unitatea administrativ-teritorială, respectiv centru militar zonal/județean/de sector, pe raza căreia/căruia persoana decedată a avut ultimul domiciliu, în termen de 10 zile de la data înregistrării decesului.

(2) În cazul misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare ale României, documentul cu care se face dovada identității persoanei decedate se transmite cu primul curier diplomatic, organizat de la data înregistrării decesului.

(3) În cazurile în care declarantul nu poate prezenta documentul prevăzut la alin. (1) şi (2), precizează în scris motivul neprezentării acestuia şi datele de stare civilă ale decedatului. Declarația se înaintează autorității prevăzute la alin. (1).

(4)[1] Direcția pentru Evidența Persoanelor şi Administrarea Bazelor de Date *(DEPABD)* transmite lunar Centrului Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale *(CNARNN-INFONOT)* din cadrul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România *(UNNPR)*, în format electronic, lista actualizată a informațiilor aferente actelor de deces înregistrate în Registrul național de evidență a persoanelor *(RNEP)*, listă care cuprinde cel puțin numele şi prenumele defunctului, data decesului în format an, lună, zi şi ultimul domiciliu al defunctului. Structura datelor de referință, precum şi procedura prin care acestea sunt transmise se stabilesc prin protocol încheiat între DEPABD şi UNNPR.

(5) Misiunile diplomatice şi oficiile consulare ale României acreditate în străinătate comunică lista prevăzută la alin. (4) Ministerului Afacerilor Externe, care o transmite Camerei Notarilor Publici Bucureşti.

Art. 37. (1) Întocmirea actului de deces privind un cadavru găsit se face la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, de ofițerul

[1] Alin. (4) al art. 36 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 213/2013.

de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale în a cărei rază a fost găsit.

(2) Înregistrarea cadavrului neidentificat se va face pe baza documentelor prevăzute la art. 32 şi la art. 33 alin. (3), precum şi a procesului-verbal întocmit de medic, care va cuprinde vârsta, sexul, locul unde a fost găsit cadavrul, data şi cauza decesului.

(3) Datele privind identitatea cadavrului, stabilite ulterior de poliție, se înscriu prin mențiune pe actul respectiv. Mențiunea se comunică serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor sau primăriei care are în păstrare actul de naştere şi, după caz, comandamentului militar.

Art. 38. (1) Ofițerul de stare civilă, după întocmirea actului de deces, eliberează declarantului o adeverință de înhumare sau de incinerare a cadavrului.

(2) Înhumarea sau incinerarea unui cetățean român al cărui deces s-a produs şi s-a înregistrat în străinătate se face pe baza adeverinței eliberate de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale în a cărei rază urmează să se facă înhumarea ori incinerarea. Adeverința se întocmeşte pe baza certificatului de deces eliberat de autoritățile străine, precum şi a traducerii legalizate a acestuia. Când decesul cetățeanului român s-a înregistrat la misiunea diplomatică a României, adeverința se întocmeşte pe baza certificatului de deces emis de misiunea diplomatică sau de oficiul consular de carieră.

(3) Adeverința prevăzută la alin. (1) şi (2) se eliberează într-un singur exemplar. În cazul în care declarantul decesului nu mai deține adeverința de înhumare sau de incinerare, la solicitarea acestuia, autoritățile prevăzute la alin. (1) şi (2) îi eliberează un duplicat.

(4) Dacă decesul unui cetățean român s-a produs pe o aeronavă aflată în afara teritoriului României sau pe o navă aflată în afara apelor teritoriale române, iar cadavrul este transportat în țară, înhumarea sau incinerarea se face pe baza dovezii eliberate de comandantul navei sau al aeronavei, potrivit art. 7 alin. (6).

Art. 39. Întocmirea actului de deces, în baza unei hotărâri judecătoreşti definitive declarative de moarte, se face din oficiu sau la cererea persoanei interesate, după caz, de către serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale de la:

a) locul de naştere al celui declarat mort;

b) domiciliul celui declarat mort, în cazul când actul de naştere a fost întocmit la autoritățile locale din străinătate;

c) domiciliul persoanei care a solicitat declararea judecătorească a morții, în situația în care locul naşterii şi domiciliul decedatului nu sunt cunoscute.

Art. 39[1].[1] (1) Înregistrarea decesului în situația prevăzută la art. 39 se face numai în baza hotărârii judecătoreşti definitive declarative de moarte, în care este prevăzută data decesului în format an, lună, zi.

---

[1] Art. 39[1] a fost introdus prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 213/2013.

(2) În cazul hotărârilor judecătoreşti incomplete, ofiţerul de stare civilă sau, după caz, persoana interesată solicită instanţei stabilirea datei decesului conform art. 49 alin. (2) din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare.

(3) Ofiţerul de stare civilă are obligaţia să întocmească acte de deces în cuprinsul cărora să fie menţionate data decesului în format an, lună, zi şi ultimul domiciliu al defunctului.

Secţiunea a 4-a. Întocmirea actelor de stare civilă ale cetăţenilor români aflaţi în străinătate

Art. 40. (1) Întocmirea actelor de stare civilă privind pe cetăţenii români aflaţi în străinătate se face la misiunile diplomatice, la oficiile consulare de carieră ale României sau la autorităţile locale competente.

(2) Cetăţenii români aflaţi în străinătate pot solicita înscrierea în registrele de stare civilă române, de la misiunile diplomatice sau oficiile consulare de carieră ale României, a certificatelor de stare civilă eliberate de autorităţile străine, care îi priveşte, în cazul în care înregistrarea actului sau faptului de stare civilă a fost făcută în prealabil la autoritatea din statul în care aceştia se află; înscrierea se face cu aprobarea şefilor misiunilor diplomatice sau ai oficiilor consulare, iar refuzul acestora se motivează.

(3) Autoritatea competentă în materie de evidenţă a populaţiei repartizează misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare ale României liste cu coduri numerice precalculate, în vederea înscrierii lor în actele de naştere întocmite şi în certificatele eliberate în baza acestora.

Art. 41. (1) Şefii misiunilor diplomatice şi ai oficiilor consulare de carieră ale României încheie căsătorii între cetăţeni români sau dacă unul dintre viitorii soţi este cetăţean român, dacă aceasta este în concordanţă cu legislaţia ţării în care sunt acreditaţi şi dacă cel puţin unul dintre viitorii soţi, cetăţean român, are domiciliul sau reşedinţa în circumscripţia consulară a misiunii diplomatice ori a oficiului consular.

(2) Misiunile diplomatice şi oficiile consulare de carieră ale României trimit, prin Ministerul Afacerilor Externe, actele din primul exemplar al registrelor de stare civilă, pe măsura completării lor, la Direcţia Publică de Evidenţă a Persoanelor şi Stare Civilă a Sectorului 1 al Municipiului Bucureşti, împreună cu documentele primare pe baza cărora s-a întocmit actul. Al doilea exemplar al actelor din registrele de stare civilă se trimite, în termen de 30 de zile de la data când toate actele au fost completate, la Direcţia Generală de Evidenţă a Persoanelor a Municipiului Bucureşti.

(3) Actele de stare civilă ale cetăţenilor români, întocmite de autorităţile străine, au putere doveditoare în ţară numai dacă sunt înscrise sau transcrise în registrele de stare civilă române. Transcrierea certificatelor şi a extraselor de stare civilă se efectuează cu aprobarea primarului unităţii administrativ-teritoriale de la locul de domiciliu al solicitantului, cu avizul prealabil al serviciului public comunitar judeţean de evidenţă a persoanei. Cetăţeanul român este obligat ca, în termen de 6 luni de la întoarcerea în ţară sau de la primirea din străinătate a certificatului sau a extrasului de stare civilă, să ceară transcrierea acestor acte la serviciul public comunitar local

de evidență a persoanelor sau la primăria unității administrativ-teritoriale în a cărei rază domiciliază.

(4) Înscrierea sau transcrierea în registrele de stare civilă române a certificatelor sau a extraselor de stare civilă eliberate de autoritățile străine, care nu conțin toate rubricile prevăzute de certificatele de stare civilă române, se efectuează pe baza documentului original emis de autoritățile străine şi a altor înscrisuri autentice, emise de autoritățile publice competente române sau, după caz, străine, care fac dovada datelor ce trebuie înscrise la rubricile respective, prezentate de solicitant.

(5)[1] Transcrierea certificatelor şi a extraselor de stare civilă privind cetățenii români care nu au avut niciodată domiciliul în România, cu excepția celor care au redobândit cetățenia română, se face cu aprobarea primarului sectorului 1 al municipiului Bucureşti şi cu avizul prealabil al şefului Direcției Publice de Evidență a Persoanelor şi Stare Civilă a Sectorului 1 al Municipiului Bucureşti, în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii de transcriere.

(5¹)[2] Transcrierea certificatelor şi a extraselor de stare civilă privind cetățenii care au redobândit cetățenia română şi care nu au avut niciodată domiciliul în România se face în termen de 60 de zile de la depunerea cererii, după cum urmează:

a) cu aprobarea primarului sectorului 1 al municipiului Bucureşti şi cu avizul prealabil al şefului Direcției Publice de Evidență a Persoanelor şi Stare Civilă a Sectorului 1 al Municipiului Bucureşti, în cazul celor care au depus cererea de redobândire la sediul Autorității Naționale pentru Cetățenie din Municipiul Bucureşti;

b) cu aprobarea primarilor municipiilor reşedință de județ şi cu avizul prealabil al serviciilor publice județene de evidență a persoanelor, în cazul celor care au depus cererea de redobândire la birourile teritoriale ale Autorității Naționale pentru Cetățenie;

c) cu aprobarea şi cu avizul autorităților publice locale prevăzute la lit. a) sau b), în cazul celor care au depus jurământul de credință la misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale României acreditate în străinătate.

(6) Cetățenii români ale căror acte de stare civilă au fost înregistrate în localități care au aparținut României, iar în prezent se găsesc pe teritoriul altor state, pot solicita întocmirea actelor de stare civilă la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau la primăria unității administrativ-teritoriale în a cărei rază îşi au domiciliul, pe baza extrasului de pe actul de stare civilă ce se găseşte în păstrarea Arhivelor Naționale, cu aplicarea prevederilor art. 10 alin. (3). Transcrierea acestor extrase în registrele de stare civilă se face cu aprobarea primarului unității administrativ-teritoriale de la locul de domiciliu al solicitantului şi cu avizul prealabil al serviciului public comunitar județean de evidență a persoanelor sau, după caz, al Direcției Generale de Evidență a Persoanelor a Municipiului Bucureşti.

(6¹)[3] În situații temeinic justificate, pentru copiii cetățeni români aflați în străinătate față de care s-a dispus o măsură de protecție specială, şefii misiunilor diplomatice

---

[1] Alin. (5) al art. 41 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 din Legea nr. 213/2013.

[2] Alin. (5¹) al art. 41 a fost introdus prin art. unic pct. 4 din Legea nr. 213/2013.

[3] Alin. (6¹) al art. 41 a fost introdus prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 295/2015.

şi oficiilor consulare de carieră ale României pot înscrie, cu titlu gratuit, actele de stare civilă întocmite de autorităţile străine care îi privesc în registrele de stare civilă române, la solicitarea autorităţilor străine competente sau, după caz, a autorităţilor române cu atribuţii în materie de protecţie a copiilor.

(7) Este interzisă transcrierea/înscrierea certificatelor sau extraselor de stare civilă emise de autorităţile străine privind căsătoria dintre persoane de acelaşi sex ori a parteneriatelor civile încheiate sau contractate în străinătate, fie de cetăţeni români, fie de cetăţeni străini.

Art. 42. (1) Registrul naţional de evidenţă a persoanelor este actualizat prin mijloace informatice cu date conţinute de certificatele sau extrasele de stare civilă eliberate cetăţenilor români de autorităţile străine care au fost înscrise/transcrise în registrele de stare civilă române, astfel:

a) în cazul unităţilor administrativ-teritoriale unde funcţionează servicii publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor, primarul dispune serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor actualizarea componentei locale a Registrului naţional de evidenţă a persoanelor;

b) în cazul unităţilor administrativ-teritoriale unde nu funcţionează servicii publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor, primarul sau persoana delegată de acesta să îndeplinească atribuţiile de ofiţer de stare civilă actualizează Registrul naţional de evidenţă a persoanelor;

c) serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor al sectorului 1 al municipiului Bucureşti actualizează, prin mijloace informatice, Registrul naţional de evidenţă a persoanelor cu datele conţinute de actele de stare civilă eliberate cetăţenilor români de autorităţile străine, înscrise în condiţiile prevăzute la art. 40 alin. (2) în registrele de stare civilă române de la misiunile diplomatice sau oficiile consulare de carieră ale României.

(2) Până la asigurarea infrastructurii informatice necesare îndeplinirii obligaţiei prevăzute la alin. (1) lit. b), primarul care a aprobat transcrierea sau persoana delegată de acesta să îndeplinească atribuţiile de ofiţer de stare civilă transmite extrase pentru uz oficial de pe certificatele sau extrasele de stare civilă transcrise la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor la care este arondată unitatea administrativ-teritorială pe raza căreia domiciliază titularul actului transcris, în vederea actualizării componentei locale a Registrului naţional de evidenţă a persoanelor.

(3) Pe măsura asigurării infrastructurii informatice necesare, serviciile publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor efectuează activităţile de actualizare direct în Registrul naţional de evidenţă a persoanelor.

Capitolul III. Înscrierea menţiunilor în actele de stare civilă

Art. 43. În actele de naştere şi, atunci când este cazul, în cele de căsătorie sau de deces se înscriu menţiuni cu privire la modificările intervenite în starea civilă a persoanei, în următoarele cazuri:

a) stabilirea filiației prin recunoaștere sau hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă și încuviințarea purtării numelui;

b) contestarea recunoașterii sau tăgăduirea paternității;

c) căsătorie, desfacerea, încetarea sau anularea căsătoriei;

d) adopție, desfacerea, încetarea sau anularea adopției;

e) pierderea sau dobândirea cetățeniei române;

f) schimbarea numelui;

g) deces;

h) rectificare, completare sau anulare a actelor de stare civilă ori a mențiunilor înscrise pe ele;

i) schimbarea sexului, după rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești.

Art. 44. Modificările intervenite în statutul civil al cetățenilor români aflați în străinătate se înscriu de ofițerul de stare civilă prin mențiune pe marginea actelor de stare civilă, cu aprobarea Inspectoratului Național pentru Evidența Persoanelor.

Art. 45. Pe măsura asigurării infrastructurii informatice necesare, comunicările privind faptele de stare civilă, precum și cele referitoare la înscrierea mențiunilor în actele de stare civilă se realizează și în sistem informatic.

Art. 46. Înscrierea mențiunii de stabilire a filiației pe actul de naștere și, după caz, de căsătorie și de deces se face din oficiu sau la cererea celui interesat, pe baza actului de recunoaștere întocmit potrivit legii sau a hotărârii judecătorești definitive și irevocabile. În situația în care, ulterior, prin hotărâre definitivă și irevocabilă s-a încuviințat purtarea numelui de familie al părintelui față de care s-a stabilit filiația, mențiunea se înscrie și pe actele de naștere ale copiilor minori, iar în cazul copiilor majori, numai la cererea acestora.

Art. 47. Desfacerea, anularea sau constatarea nulității adopției, dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, se înscrie, prin mențiune, pe actul de naștere inițial și, după caz, pe cel întocmit în urma adopției, pe actul de căsătorie și pe actele de naștere ale copiilor minori ai celui adoptat, iar în cazul copiilor majori, numai la cererea acestora. Mențiunea se înscrie, din oficiu sau la cererea persoanei interesate, pe baza hotărârii judecătorești definitive și irevocabile.

Art. 48. Încetarea căsătoriei prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți, constatarea nulității, anularea sau desfacerea căsătoriei se înscrie prin mențiune pe actul de căsătorie și pe cele de naștere ale foștilor soți. Mențiunea se înscrie, din oficiu, pe baza comunicării primite de la ofițerul de stare civilă care a întocmit actul de deces, a hotărârii judecătorești definitive și irevocabile, a certificatului de divorț transmis de ofițerul de stare civilă sau de notarul public ori la cererea persoanei interesate.

Art. 49. Mențiunea privitoare la schimbarea numelui se înscrie pe actele de stare civilă ale persoanei în cauză, potrivit legii.

Art. 50. Mențiunile privind acordarea sau pierderea cetățeniei române se înscriu pe actul de naștere și, dacă este cazul, pe cel de căsătorie, pe baza comunicării transmise de Ministerul Administrației și Internelor.

Art. 51. La cerere, persoanelor îndreptățite li se pot elibera, potrivit art. 10, certificate de stare civilă cu mențiunile înscrise în actele de stare civilă. Certificatele de stare civilă eliberate anterior se retrag şi se anulează.

Capitolul IV. Reconstituirea şi întocmirea ulterioară a actelor de stare civilă

Art. 52. Reconstituirea actelor de stare civilă se poate face, la cerere, dacă:

a) registrele de stare civilă au fost pierdute sau distruse, în totalitate ori în parte;

b) actul de stare civilă a fost întocmit în străinătate şi nu poate fi procurat certificatul ori extrasul de pe acest act.

Art. 53. Întocmirea ulterioară a actelor de stare civilă se poate cere dacă:

a) întocmirea actului de naştere sau de deces a fost omisă ori refuzată, deşi au fost depuse actele necesare întocmirii acestuia;

b) întocmirea actului de căsătorie a fost omisă sau refuzată, deşi a fost luat consimțământul soților de către ofițerul de stare civilă.

Art. 54. (1) Cererea de reconstituire sau de întocmire ulterioară a unui act de stare civilă, însoțită de documentele doveditoare, se depune la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau la ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale competente să întocmească actul. În situațiile prevăzute la art. 52 lit. b), cererea se depune la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau la ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale pe a cărei rază se află domiciliul persoanei interesate. Cererea se soluționează în termen de 30 de zile, cu avizul prealabil al serviciului public comunitar județean de evidență a persoanei, prin dispoziție a primarului, care se comunică solicitantului în termen de 10 zile de la emitere.

(2) Dispoziția prevăzută la alin. (1) poate fi contestată la instanța judecătorească în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea emitentă..

Art. 55. Dispozițiile art. 52-54 se aplică, în mod corespunzător, persoanelor fără cetățenie, care au domiciliul în România.

Art. 56. În cazul în care unul dintre exemplarele registrului de stare civilă este pierdut sau distrus, în totalitate ori în parte, acesta se înlocuieşte printr-o copie întocmită de pe registrul existent, care se certifică pentru conformitate de către ofițerul de stare civilă.

Capitolul V. Anularea, modificarea, rectificarea sau completarea actelor de stare civilă şi a mențiunilor

Art. 57. (1) Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă şi a mențiunilor înscrise pe acestea se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile.

(2) În cazul anulării, completării şi modificării actelor de stare civilă, sesizarea instanţei judecătoreşti se face de către persoana interesată, de structurile de stare civilă din cadrul serviciilor publice comunitare locale sau judeţene de evidenţă a persoanelor ori de către parchet. Cererea se soluţionează de judecătoria în a cărei rază teritorială se află domiciliul sau sediul acestora, pe baza verificărilor efectuate de serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor şi a concluziilor procurorului.

(3) Soluţionarea cererilor de anulare, completare şi modificare a actelor de stare civilă formulate de cetăţenii români cu domiciliul în străinătate şi de străini este de competenţa Judecătoriei Sectorului 1 al Municipiului Bucureşti.

(4) Hotărârea judecătorească prevăzută la alin. (1), precum şi înregistrarea făcută în temeiul acesteia sunt opozabile oricărei alte persoane, atâta timp cât printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.

Art. 58. (1) Rectificarea actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe marginea acestora se face în temeiul dispoziţiei primarului unităţii administrativ-teritoriale care are în păstrare actul de stare civilă, din oficiu sau la cererea persoanei interesate, cu avizul prealabil al serviciului public comunitar judeţean de evidenţă a persoanei.

(2) Cererile înregistrate la serviciile de stare civilă ale sectoarelor municipiului Bucureşti se avizează în prealabil de către şeful serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor.

(3) Cererea de rectificare a actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe acestea, însoţită de actele doveditoare, se depune la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor sau la primăria unităţii administrativ-teritoriale care are în păstrare actul de stare civilă ori, după caz, la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor sau la primăria de la locul de domiciliu. Cererea se soluţionează în termen de 30 de zile prin emiterea dispoziţiei prevăzute la alin. (1), care se comunică solicitantului în termen de 10 zile de la data emiterii.

(4) Dispoziţia prevăzută la alin. (1), precum şi înregistrarea făcută în baza acesteia sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

(5) Dispoziţia prevăzută la alin. (1) poate fi contestată la instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea emitentă, în condiţiile legii.

Art. 59. Anularea, completarea şi modificarea unui act de stare civilă sau a unei menţiuni înscrise pe acesta, dispuse prin hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă, precum şi rectificarea unui act de stare civilă ori a menţiunilor înscrise pe acesta, aprobate prin dispoziţie a primarului, se înscriu numai prin menţiune pe marginea actului de stare civilă corespunzătoare.

Capitolul VI. Conținutul şi forma actelor de stare civilă. Păstrarea registrelor de stare civilă

Art. 60. (1) Conținutul şi forma actelor de naştere, de căsătorie şi de deces sunt prevăzute în anexele nr. 1A, 1B, 1C, 2A, 2B şi 2C[1].

(2) Actele de stare civilă vor fi tipărite pe ambele fețe, cu excepția celor pentru misiunile diplomatice şi oficiile consulare de carieră ale României, care vor fi tipărite pe o singură față, în registre confecționate din hârtie specială şi compactate cu pânză.

(3) Pe actele de stare civilă se va imprima o tentă de culoare, astfel: albastră – pe cele de naştere, roz – pe cele de căsătorie şi cenuşie – pe cele de deces, având la mijloc stema României.

Art. 61. (1) Numerotarea actelor se va face pe an calendaristic. Registrele de stare civilă, precum şi fiecare an calendaristic se vizează, pentru deschidere şi închidere, de către primar.

(2) Primul exemplar al registrelor de stare civilă se păstrează la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau la primăria unității administrativ-teritoriale unde s-a întocmit, iar al doilea exemplar se înaintează consiliului județean sau Consiliului General al Municipiului Bucureşti, după caz, în termen de 30 de zile de la data când toate filele din registru au fost completate.

(3) Ambele exemplare ale registrelor de stare civilă se trimit Arhivelor Naționale, după trecerea a 100 de ani de la data completării lor.

Art. 62. Serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau primăria unității administrativ-teritoriale care are în păstrare registre de stare civilă este obligată să asigure conservarea şi securitatea acestora, cu respectarea legislației arhivistice în vigoare şi a normelor interne de evidență şi păstrare a arhivelor.

Notă. A se vedea şi Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naționale, republicată (M. Of. nr. 293 din 22 aprilie 2014).

Capitolul VII. Contravenții

Art. 63. (1) Constituie contravenții la regimul actelor de stare civilă următoarele fapte, dacă nu sunt săvârşite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, sunt considerate infracțiuni:

a) deținerea fără drept a certificatului de stare civilă aparținând altei persoane;

b) nedeclararea naşterii sau decesului în condițiile şi în termenele prevăzute de lege;

c) neasigurarea conservării şi securității registrelor şi certificatelor de stare civilă, potrivit normelor privind evidența şi păstrarea acestora, sau netrimiterea la Arhivele Naționale a registrelor de stare civilă, după trecerea termenului legal de păstrare;

---

[1] *N.r.* Anexele nu au mai fost reproduse în această ediție.

d) necomunicarea la serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor ori, după caz, la primăriile competente, de către ofițerul de stare civilă, a mențiunilor, a copiilor de pe deciziile de admitere a schimbării numelui, neînscrierea mențiunilor pe actele de stare civilă ori netransmiterea celui de-al doilea exemplar al registrelor de stare civilă la consiliul județean sau la Consiliul General al Municipiului Bucureşti, după caz, în termen de 30 de zile de la data când toate filele au fost completate;

e) neprezentarea certificatelor de stare civilă sau a extraselor eliberate de autoritățile străine ofițerului de stare civilă de la locul de domiciliu, pentru transcriere în registrele de stare civilă române, în termenul prevăzut la art. 41 alin. (2);

f) omiterea declarării, în fața ofițerului de stare civilă, a unor date referitoare la starea civilă a persoanelor sau declararea lor în mod inexact;

g) neverificarea de către ofițerul de stare civilă a realității conținutului declarației şi a concordanței acesteia cu actele de identitate, certificatele de stare civilă şi celelalte înscrisuri prezentate;

h) comunicarea datelor înscrise în actele de stare civilă în alte condiții decât cele prevăzute la art. 70;

i) neeliberarea de către personalul medico-sanitar competent, în termenele legale de declarare a naşterii şi a decesului, a certificatelor medicale constatatoare ale acestor fapte;

j) pierderea sau deteriorarea certificatelor de stare civilă;

k) oficierea de către deserventii cultelor a serviciului religios în cazul căsătoriilor sau în vederea înhumării sau incinerării fără a li se fi prezentat certificatul de căsătorie şi, respectiv, documentul prevăzut la art. 38;

l) înregistrarea unui act de stare civilă cu încălcarea competenței teritoriale prevăzute de prezenta lege;

m) efectuarea de răzuiri, ştersături în cuprinsul actelor de stare civilă;

n) netransmiterea comunicărilor cu privire la înregistrarea naşterii cetățenilor români cu domiciliul în România ori a modificărilor intervenite în statutul civil al persoanelor, a actelor de identitate ale persoanelor decedate serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor competente;

o) nerespectarea termenului prevăzut de lege privind sesizarea poliției despre găsirea unui copil;

p) înhumarea sau incinerarea cadavrului fără prezentarea documentului prevăzut la art. 38;

r) nerespectarea de către ofițerul de stare civilă a dispozițiilor prevăzute la art. 26 şi 29.

(2) Contravențiile prevăzute la lit. a)-c) se sancționează cu amendă de la 50 lei la 150 lei, iar cele prevăzute la lit. d)-r), cu amendă de la 100 lei la 200 lei.

Art. 64. Constatarea contravențiilor şi aplicarea sancțiunilor se fac de către primari, persoanele împuternicite prin dispoziție a președintelui consiliului județean, respectiv a primarului general al municipiului Bucureşti, precum şi de persoane împuternicite din cadrul serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor şi polițişti anume desemnați.

Art. 65. Dispozițiile cuprinse în acest capitol se completează cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare.

Capitolul VIII. Dispoziții finale şi tranzitorii

Art. 66. (1) La întocmirea actului de naştere, precum şi a celorlalte acte de stare civilă, numele de familie şi prenumele titularului se scriu în limba maternă, folosindu-se alfabetul latin.

(2) Numele sau prenumele formate din două sau mai multe cuvinte se scriu cu cratimă.

Art. 67. Serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor au obligația de a actualiza permanent, în cadrul Sistemului național informatic de evidență a persoanelor, baza de date a populației.

Art. 68. Certificatele ori, după caz, hotărârile judecătoreşti de adopție, despărțenie şi deciziile de înfiere şi de schimbare a numelui, eliberate potrivit legilor anterioare, extrasele de pe actele de stare civilă ce au fost eliberate de autoritățile militare în baza legii, precum şi deciziile emise în baza Decretului nr. 432/1949 pot servi drept temei, la cererea celui îndreptățit, pentru întocmirea actului ori pentru înscrierea mențiunilor pe actele de stare civilă, cu avizul Ministerului Administrației şi Internelor.

Art. 69. (1) La cererea scrisă a Inspectoratului Național pentru Evidența Persoanelor, a serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor, a instanțelor judecătoreşti, a parchetelor sau a poliției, se pot transmite extrase pentru uz oficial, însoțite de copii ale înscrisurilor care au stat la baza întocmirii actelor de stare civilă, iar pentru motive temeinice, la cererea serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor, a oficiilor de stare civilă din cadrul primăriilor unităților administrativ-teritoriale unde nu funcționează serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, a unităților din sistemul de ordine şi siguranță publică din cadrul Ministerului Administrației şi Internelor, a instituțiilor responsabile cu asistența socială şi protecția drepturilor copilului, precum şi a notarilor publici, se eliberează gratuit extrase pentru uz oficial de pe actele de stare civilă aflate în arhiva proprie.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul solicitărilor adresate direcțiilor județene şi a municipiului Bucureşti ale Arhivelor Naționale, pentru actele aflate în păstrarea acestora, cu respectarea dispozițiilor art. 10 alin. (3).

Art. 70. Comunicarea datelor înscrise în actele de stare civilă se poate face, în cazuri temeinic justificate, la cererea autorităților publice, altele decât cele cu atribuții legale în materie, cu aprobarea primarului unității administrativ-teritoriale care are în păstrare actul.

Art. 71. Ministerul Sănătății, cu avizul Ministerului Administrației şi Internelor, va stabili, potrivit legii, conținutul şi forma certificatelor medicale de constatare a

naşterii, a decesului, precum şi a celor privind starea sănătăţii viitorilor soţi şi va asigura tipărirea acestora.

Art. 72. (1) Serviciile publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor şi ofiţerii de stare civilă din cadrul primăriilor întocmesc buletine statistice de naştere, de căsătorie, de divorţ şi de deces, iar instanţa de tutelă, buletine statistice de divorţ.

(2) Institutul Naţional de Statistică, cu avizul Ministerului Administraţiei şi Internelor şi al Ministerului Sănătăţii, stabileşte conţinutul şi forma buletinelor statistice de naştere, de căsătorie şi de deces, iar cu avizul Ministerului Justiţiei, ale buletinelor statistice de divorţ; asigură tipărirea lor şi emite norme referitoare la modul de completare şi transmitere a acestora.

Art. 73. (1) Ministerul Administraţiei şi Internelor îndrumă şi controlează, în condiţiile legii, activitatea serviciilor publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor, în domeniul stării civile.

(2) Preşedinţii consiliilor judeţene şi primarul general al municipiului Bucureşti, prin serviciile publice comunitare judeţene de evidenţă a persoanelor, respectiv prin Direcţia Generală de Evidenţă a Persoanelor a Municipiului Bucureşti, organizează îndrumarea şi controlul metodologic al activităţii de stare civilă desfăşurate de serviciile publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor de pe raza judeţului, respectiv a municipiului Bucureşti şi iau măsuri privind conservarea şi securitatea documentelor de stare civilă.

Art. 74. (1) Ministerul Administraţiei şi Internelor asigură cerneala specială pentru completarea actelor de stare civilă, confecţionarea registrelor şi a certificatelor de stare civilă şi distribuirea, contra cost, a acestora serviciilor publice comunitare judeţene de evidenţă a persoanelor şi a municipiului Bucureşti, precum şi Ministerului Afacerilor Externe. Celelalte imprimate auxiliare vor fi tipărite prin grija consiliilor judeţene şi a Consiliului General al Municipiului Bucureşti.

(2) Serviciile publice comunitare judeţene de evidenţă a persoanelor, respectiv Direcţia Generală de Evidenţă a Persoanelor a Municipiului Bucureşti asigură distribuirea, contra cost, către serviciile publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor de pe raza judeţului, respectiv a municipiului Bucureşti a registrelor şi a certificatelor de stare civilă, a cernelii speciale şi a formularelor auxiliare.

Art. 75. Dispoziţiile prezentei legi, referitoare la întocmirea actelor de stare civilă, eliberarea certificatelor, înscrierea şi comunicarea menţiunilor, în raporturile cu alte state, sunt aplicabile în măsura în care nu se prevede altfel prin acorduri, tratate şi convenţii la care România este parte.

Art. 76. Anexele nr. 1A, 1B, 1C, 2A, 2B şi 2C fac parte integrantă din prezenta lege.

Art. 77. (1) Prezenta lege intră în vigoare după 90 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul nr. 278/1960 cu privire la actele de stare civilă, H.C.M. nr. 1.090/1960 privind aprobarea modelelor registrelor de stare civilă, H.C.M. nr. 2.290/1969 privind stabilirea şi sancţio-

narea contravenţiilor la regimul actelor de stare civilă, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 616/1993, precum şi orice alte dispoziţii contrare.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. III din Legea nr. 201/2009 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă şi prevederile art. II şi IV din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 80/2011 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 61/2012, care nu sunt încorporate în forma republicată a Legii nr. 119/1996 şi care se aplică, în continuare, ca dispoziţii proprii ale actelor modificatoare:

– art. III din Legea nr. 201/2009:

„**Art. III.** Asigurarea suportului tehnic necesar actualizării, prin mijloace informatice, a Registrului naţional de evidenţă a persoanelor cu datele conţinute de certificatele sau extrasele de stare civilă eliberate cetăţenilor români de autorităţile străine care au fost înscrise/transcrise în registrele de stare civilă române se realizează eşalonat, de la data intrării în vigoare a prezentei legi, după cum urmează:

a) la nivelul serviciilor publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor, în termen de 2 ani;

b) la nivelul primăriilor din unităţile administrativ-teritoriale în care nu funcţionează servicii publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor, în termen de 3 ani.";

– art. II şi IV din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 80/2011:

„**Art. II.** Odată cu asigurarea suportului tehnic necesar informatizării activităţii de stare civilă vor fi furnizate servicii electronice privind informaţii şi documente cetăţenilor ale căror acte şi fapte de stare civilă au fost înregistrate în România.

Art. IV. Prezenta ordonanţă de urgenţă intră în vigoare la data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată."

3. Legea nr. 33/1994[1]
privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică

republicată în
M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011

Cuprins **Art.**

Capitolul I. Dispoziții generale ____ 1-4
Capitolul II. Utilitatea publică şi declararea ei ____ 5-11
Capitolul III. Măsuri premergătoare exproprierii ____ 12-20
Capitolul IV. Exproprierea şi stabilirea despăgubirilor ____ 21-29
Capitolul V. Plata despăgubirilor şi punerea în posesie a expropriatorului ____ 30-33
Capitolul VI. Dreptul de folosință şi de retrocedare ____ 34-37
Capitolul VII. Dispoziții finale ____ 38-41

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Exproprierea de imobile, în tot sau în parte, se poate face numai pentru cauză de utilitate publică, după o dreaptă şi prealabilă despăgubire, prin hotărâre judecătorească.

Notă. A se vedea şi art. 44 alin. (3) şi (6) din Constituție, potrivit cu care *„(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă şi prealabilă despăgubire. (6) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) (...) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție"*.

Art. 2. Pot fi expropriate bunurile imobile proprietatea persoanelor fizice sau a persoanelor juridice cu sau fără scop lucrativ, precum şi cele aflate în proprietatea privată a comunelor, oraşelor, municipiilor şi județelor.

Art. 3. Instanțele judecătoreşti competente vor putea hotărî exproprierea numai după ce utilitatea publică s-a declarat potrivit prezentei legi.

Art. 4. (1) Cei interesați pot conveni atât asupra modalității de transfer al dreptului de proprietate, cât şi asupra cuantumului şi naturii despăgubirii, cu respectarea dispozițiilor legale privind condițiile de fond, de formă şi de publicitate, fără a se declanşa procedura de expropriere prevăzută în prezenta lege.

---

[1] Republicată în temeiul art. 218 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.

Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 139 din 2 iunie 1994.

(2) În cazul în care acordul de voință al părților privește numai modalitatea de transfer al dreptului de proprietate, dar nu și cuantumul sau natura despăgubirii, instanțele judecătorești vor lua act de înțelegerea părților și vor stabili numai cuantumul sau natura despăgubirii, potrivit cap. IV din prezenta lege.

Capitolul II. Utilitatea publică și declararea ei

Art. 5. Utilitatea publică se declară pentru lucrări de interes național sau de interes local.

Art. 6. Sunt de utilitate publică lucrările privind: prospecțiunile și explorările geologice; extracția și prelucrarea substanțelor minerale utile; instalații pentru producerea energiei electrice; căile de comunicații, deschiderea, alinierea și lărgirea străzilor; sistemele de alimentare cu energie electrică, telecomunicații, gaze, termoficare, apă, canalizare; instalații pentru protecția mediului; îndiguiri și regularizări de râuri, lacuri de acumulare pentru surse de apă și atenuarea viiturilor; derivații de debite pentru alimentări cu apă și pentru devierea viiturilor; stații hidrometeorologice, seismice și sisteme de avertizare și prevenire a fenomenelor naturale periculoase și de alarmare a populației, sisteme de irigații și desecări; lucrări de combatere a eroziunii de adâncime; clădirile și terenurile necesare construcțiilor de locuințe sociale și altor obiective sociale de învățământ, sănătate, cultură, sport, protecție și asistență socială, precum și de administrație publică și pentru autoritățile judecătorești; salvarea, protejarea și punerea în valoare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, precum și a parcurilor naționale, rezervațiilor naturale și a monumentelor naturii; prevenirea și înlăturarea urmărilor dezastrelor naturale – cutremure, inundații, alunecări de terenuri; apărarea țării, ordinea publică și siguranța națională.

Notă. A se vedea și Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local (M. Of. nr. 853 din 20 decembrie 2010).

Art. 7. (1) Utilitatea publică se declară de către Guvern pentru lucrările de interes național și de către consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București pentru lucrările de interes local.

(2) Pentru lucrările de interes local care se desfășoară pe teritoriul mai multor județe, utilitatea publică este declarată de o comisie compusă din președinții consiliilor județene respective. În caz de dezacord, utilitatea publică în cauză poate fi declarată de către Guvern.

(3) Pentru orice alte lucrări decât cele prevăzute la art. 6, utilitatea publică se declară, pentru fiecare caz în parte, prin lege.

(4) Tot prin lege se poate declara utilitatea publică în situații excepționale, în cazul în care – indiferent de natura lucrărilor – sunt supuse exproprierii lăcașuri de cult, monumente, ansambluri și situri istorice, cimitire, alte așezăminte de valoare națională deosebită ori localități urbane sau rurale în întregime.

Art. 8. Declararea utilității publice se face numai după efectuarea unei cercetări prealabile şi condiționat de înscrierea lucrării în planurile urbanistice şi de amenajare a teritoriului, aprobate conform legii, pentru localități sau zone unde se intenționează executarea ei.

Art. 9. (1) Cercetarea prealabilă pentru lucrările de interes național se face de către comisii numite de Guvern, iar pentru lucrările de interes local de către comisii numite de delegația permanentă[1] a consiliului județean sau de primarul general al municipiului Bucureşti.

(2) Comisiile numite de Guvern, pentru lucrările de interes național, vor fi alcătuite din: reprezentantul administrației publice centrale care coordonează domeniul de activitate pentru care se realizează lucrarea de utilitate publică, reprezentantul Ministerului Dezvoltării Regionale şi Turismului, reprezentantul Ministerului Finanțelor Publice, preşedintele consiliului județean şi şefii compartimentelor de resort, precum şi primarii localităților pe raza cărora se desfăşoară lucrarea de utilitate publică.

(3) Comisiile pentru lucrările de interes local vor fi alcătuite din reprezentantul consiliului județean sau al Consiliului General al Municipiului Bucureşti, precum şi din reprezentanții consiliilor locale interesate.

(4) Procedura de lucru a comisiilor pentru efectuarea cercetării prealabile se stabileşte prin regulament aprobat de Guvern[2].

Art. 10. (1) Cercetarea prealabilă va stabili dacă există elemente care să justifice interesul național sau local, avantajele economico-sociale, ecologice sau de orice altă natură care susțin necesitatea lucrărilor şi nu pot fi realizate pe alte căi decât prin expropriere, precum şi încadrarea în planurile de urbanism şi de amenajare a teritoriului, aprobate potrivit legii.

(2) Rezultatul cercetării prealabile va fi consemnat într-un proces-verbal ce se va înainta Guvernului sau, după caz, consiliului județean, respectiv Consiliului General al Municipiului Bucureşti.

Art. 11. (1) Actul de declarare a utilității publice de interes național se aduce la cunoştința publică prin afişare la sediul consiliului local în a cărui rază este situat imobilul şi prin publicare în Monitorul Oficial al României, iar actul de declarare a utilității publice de interes local se afişează la sediul consiliului local în a cărui rază este situat imobilul şi se publică în presa locală.

(2) Nu sunt supuse publicității actele prin care se declară utilitatea publică în vederea executării unor lucrări privind apărarea țării şi siguranța națională.

---

[1] Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, care reglementa constituirea şi atribuțiile principale ale delegației permanente a consiliului județean, a fost abrogată prin Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, care nu mai prevede această structură a consiliului județean.

[2] A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 583/1994 de aprobare a Regulamentului privind procedura de lucru a comisiilor pentru efectuarea cercetării prealabile în vederea declarării utilității publice pentru lucrări de interes național sau de interes local, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 271 din 26 septembrie 1994.

Capitolul III. Măsuri premergătoare exproprierii

Art. 12. (1) După declararea utilității publice, expropriatorul imobilului va executa planurile cuprinzând terenurile şi construcțiile propuse spre expropriere, cu indicarea numelui proprietarilor, precum şi a ofertelor de despăgubire. Aceste documente vor fi depuse la consiliul local al comunei, oraşului sau municipiului pe teritoriul cărora sunt situate imobilele ce se supun aprobării pentru expropriere, în vederea consultării de către cei interesați, cu excepția documentelor lucrărilor privind apărarea țării şi siguranța națională. În aceste cazuri se depune la consiliul local numai lista cu imobilele propuse exproprierii, proprietarii acestora şi ofertele de despăgubire.

(2) *Expropriator*, în înțelesul prezentei legi, este statul, prin organismele desemnate de Guvern, pentru lucrările de interes național, şi județele, municipiile, oraşele şi comunele, pentru lucrările de interes local.

Art. 13. Propunerile de expropriere a imobilelor şi procesul-verbal prevăzut de art. 10 alin. (2) se vor notifica persoanelor fizice sau juridice titulare de drepturi reale, în termen de 15 zile de la publicare.

Art. 14. (1) Cu privire la propunerile de expropriere, proprietarii şi titularii altor drepturi reale asupra imobilelor în cauză pot face întâmpinare în termen de 45 de zile de la primirea notificării.

(2) Întâmpinarea se depune la primarul comunei, oraşului sau al municipiului pe al căror teritoriu se află imobilul.

(3) Primarul va primi şi va înregistra întâmpinarea şi va consemna ofertele de despăgubire şi pretențiile proprietarilor sau ale persoanelor titulare de alte drepturi reale. În termen de 30 de zile, întregul dosar cuprinzând documentele prevăzute la art. 12, precum şi eventualele întâmpinări, va fi înaintat la Secretariatul General al Guvernului, pentru lucrările de interes național, iar pentru cele de interes local, la consiliul județean sau la Consiliul General al Municipiului Bucureşti, după caz.

Art. 15. (1) Întâmpinările vor fi soluționate în termen de 30 de zile de o comisie constituită prin hotărâre a Guvernului pentru lucrările de interes național, prin decizia delegației permanente[1] a consiliului județean sau prin dispoziția primarului municipiului Bucureşti pentru cele de interes local.

(2) Comisia va fi alcătuită din 3 specialişti din domeniul de activitate în care se realizează lucrarea de utilitate publică, 3 proprietari de imobile din municipiul, oraşul sau comuna în care sunt situate imobilele propuse pentru expropriere, aleşi prin tragere la sorți dintr-o listă de minimum 25 de proprietari, precum şi primarul localității. Comisia va lucra sub conducerea unui delegat al Guvernului, în cazul lucrărilor de interes național, sau a unui delegat al consiliului județean ori al Consiliului General al Municipiului Bucureşti, în cazul lucrărilor de interes local, ca preşedinte.

(3) Nu pot face parte din comisie proprietarii imobilelor care sunt în cauză, rudele şi afinii lor până la al patrulea grad inclusiv, persoanele care dețin funcții în

[1] A se vedea nota de subsol de la art. 9 alin. (1).

administrația publică locală sau centrală şi care au interes în executarea lucrărilor şi nici membrii comisiei care au declarat utilitatea publică.

Art. 16. (1) Comisia constituită potrivit art. 15 poate lucra valabil în prezența a cel puțin 5 dintre membrii săi.

(2) Decizia comisiei se ia prin vot secret. Preşedintele nu are drept de vot, el asigurând cadrul organizatoric al activității comisiei. În caz de paritate a voturilor, votul primarului este preponderent.

Art. 17. Comisia analizează documentele prezentate, ascultând pe cei interesați, putând cere informații şi date suplimentare, la solicitarea celor care i s-au adresat sau din oficiu. Oferta expropriatorului, pretențiile proprietarilor şi ale titularilor altor drepturi reale, precum şi susținerile acestora se vor formula şi se vor depune în scris, consemnându-se într-un proces-verbal.

Art. 18. (1) În urma deliberării, comisia poate să accepte punctul de vedere al expropriatorului sau îl poate respinge şi va consemna aceasta într-o hotărâre motivată.

(2) Comisia va consemna, dacă este cazul, şi învoiala dintre părți, sub semnătura acestora.

(3) Hotărârea se comunică părților în termen de 15 zile de la adoptare.

Art. 19. (1) În cazul în care comisia respinge propunerile expropriatorului, acesta are posibilitatea să revină cu noi propuneri, cu refacerea corespunzătoare a planurilor.

(2) Noile propuneri vor urma procedura stabilită în prezentul capitol.

Art. 20. (1) În cazul în care şi noile propuneri vor fi respinse, expropriatorul, precum şi proprietarii sau celelalte persoane titulare de drepturi reale asupra imobilului propus spre expropriere pot contesta hotărârea comisiei, constituită potrivit art. 15, la Curtea de apel în raza căreia se află situat imobilul, în termen de 15 zile de la comunicare, potrivit prevederilor Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Contestația este scutită de taxă şi se soluționează de urgență şi cu precădere.

Capitolul IV. Exproprierea şi stabilirea despăgubirilor

Art. 21. (1) Soluționarea cererilor de expropriere este de competența tribunalului județean sau a Tribunalului Bucureşti în raza căruia este situat imobilul propus pentru expropriere.

(2) Tribunalul va fi sesizat de expropriator pentru a se pronunța cu privire la expropriere, în cazul în care nu s-a făcut întâmpinare împotriva propunerii de expropriere sau dacă această cale de atac a fost respinsă în condițiile art. 18-20.

Art. 22. Preşedintele instanței va fixa termen şi va dispune citarea proprietarilor sau, după caz, a posesorilor, a altor titulari de drepturi reale sau a oricăror per-

soane cunoscute care pot justifica un interes legitim asupra imobilelor propuse a fi expropriate.

Art. 23. (1) Soluționarea cererii de expropriere se face cu participarea obligatorie a procurorului.

(2) Instanța va verifica dacă sunt întrunite toate condițiile cerute de lege pentru expropriere şi va stabili cuantumul despăgubirilor şi suma cuvenită fiecărei părți din cele menționate la art. 22. Hotărârea este supusă căilor de atac prevăzute de lege.

Art. 24. (1) În cazul în care părțile se învoiesc în fața instanței asupra exproprierii şi asupra despăgubirii, aceasta va lua act de învoială şi va pronunța o hotărâre definitivă.

(2) Atunci când părțile sau numai unele dintre acestea se învoiesc doar cu privire la expropriere, dar nu şi asupra despăgubirii, instanța va lua act de învoială şi va stabili despăgubirea.

(3) În cazul în care una sau mai multe părți titulare de drepturi asupra imobilelor, deşi legal citate, nu s-au prezentat, instanța va putea hotărî în lipsă.

(4) În cazul în care expropriatorul cere exproprierea numai a unei părți de teren sau din construcție, iar proprietarul cere instanței exproprierea totală, instanța va aprecia, în raport cu situația reală, dacă exproprierea în parte este posibilă. În caz contrar, va dispune exproprierea totală.

Art. 25. Pentru stabilirea despăgubirilor instanța va constitui o comisie de experți compusă dintr-un expert numit de instanță, unul desemnat de expropriator şi un al treilea din partea persoanelor care sunt supuse exproprierii.

Art. 26. (1) Despăgubirea se compune din valoarea reală a imobilului şi din prejudiciul cauzat proprietarului sau altor persoane îndreptățite.

(2) La calcularea cuantumului despăgubirilor, experții, precum şi instanța vor ține seama de prețul cu care se vând, în mod obişnuit, imobilele de acelaşi fel în unitatea administrativ-teritorială, la data întocmirii raportului de expertiză, precum şi de daunele aduse proprietarului sau, după caz, altor persoane îndreptățite, luând în considerare şi dovezile prezentate de aceştia.

(3) Experții vor defalca despăgubirile cuvenite proprietarului de cele ce se cuvin titularilor de alte drepturi reale.

(4) În cazul exproprierii parțiale, dacă partea de imobil rămasă neexpropriată va dobândi un spor de valoare ca urmare a lucrărilor ce se vor realiza, experții, ținând seamă de prevederile alineatului precedent, vor putea propune instanței o eventuală reducere numai a daunelor.

Art. 27. (1) Primind rezultatul expertizei, instanța îl va compara cu oferta şi cu pretențiile formulate de părți şi va hotărî.

(2) Despăgubirea acordată de către instanță nu va putea fi mai mică decât cea oferită de expropriator şi nici mai mare decât cea solicitată de expropriat sau de altă persoană interesată.

Art. 28. (1) Transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor supuse exproprierii în patrimoniul expropriatorului se produce îndată ce obligațiile impuse lui prin hotărâre judecătorească au fost îndeplinite.

(2) Ipoteca şi privilegiul se strămută de drept asupra despăgubirilor stabilite, dispoziţiile art. 22 rămânând aplicabile, iar servituţile stabilite prin fapta omului se sting în măsura în care devin incompatibile cu situaţia naturală şi juridică a obiectivului urmărit prin expropriere, raporturile obligaţionale dintre vechiul şi noul proprietar rămânând supuse dreptului comun.

(3) Uzul, uzufructul, abitaţia şi superficia, precum şi orice alte drepturi reale, cât şi concesionarea şi atribuirea în folosinţă se sting prin efectul exproprierii, titularii acestora având dreptul la despăgubiri.

(4) Hotărârea de expropriere va stabili despăgubirea ţinând seamă, pentru drepturile reale prevăzute la alin. (3), de dispoziţiile art. 26.

Art. 29. (1) Orice locaţiune încetează de drept la data rămânerii definitive a hotărârii de expropriere.

(2) În cazul exproprierii unor clădiri cu destinaţie de locuinţă, evacuarea persoanelor care le ocupă în mod legal în calitate de proprietari şi a chiriaşilor al căror contract de închiriere a fost legal perfectat, înainte de înscrierea lucrării în planurile urbanistice şi de amenajare a teritoriului, nu se va putea face decât după asigurarea de către expropriator a spaţiului de locuit, potrivit legii, la cererea acestor persoane, în modalitatea prevăzută în hotărârea judecătorească de expropriere, cu respectarea dispoziţiilor art. 26.

Capitolul V. Plata despăgubirilor şi punerea în posesie a expropriatorului

Art. 30. Plata despăgubirilor se va face în orice mod convenit între părţi; în lipsa acordului părţilor, instanţa va hotărî, stabilind şi termenul de plată, care nu va depăşi 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

Art. 31. (1) Eliberarea titlului executoriu şi punerea în posesie a expropriatorului vor putea fi făcute numai pe baza unei încheieri a instanţei, care constată îndeplinirea obligaţiilor privind despăgubirea, nu mai târziu de 30 de zile de la data plăţii acesteia.

(2) Punerea în posesie asupra terenurilor cultivate sau a celor cu plantaţii se va face numai după ce recolta a fost culeasă, cu excepţia cazului în care în valoarea despăgubirii a fost cuprinsă şi valoarea estimativă a recoltei neculese.

Art. 32. În caz de extremă urgenţă impusă de executarea imediată a unor lucrări care interesează apărarea ţării, ordinea publică şi siguranţa naţională, şi în caz de calamităţi naturale, instanţa, stabilind că utilitatea publică este declarată, poate dispune prin hotărâre punerea de îndată în posesie a expropriatorului, cu obligaţia pentru acesta de a consemna în termenul de 30 de zile, pe numele expropriaţilor, sumele stabilite drept despăgubire, potrivit procedurii prevăzute.

Art. 33. În situaţia în care există creditori privilegiaţi sau alţi creditori stabiliţi prin hotărâre judecătorească, aceştia vor fi plătiţi din drepturile cuvenite cu titlu de despăgubire. Pentru plata lor, suma se va consemna de către expropriator, urmând să fie împărţită potrivit legii civile.

Capitolul VI. Dreptul de folosinţă şi de retrocedare

Art. 34. Dacă imobilul expropriat este oferit pentru închiriere înaintea utilizării lui în scopul pentru care a fost expropriat, iar expropriatul este în situaţia de a-l utiliza, el are un drept de prioritate pentru a-i fi închiriat în condiţiile legii.

Art. 35. Dacă în termen de un an bunurile imobile expropriate nu au fost utilizate potrivit scopului pentru care au fost preluate de la expropriat sau, după caz, lucrările nu au fost începute, foştii proprietari pot să ceară retrocedarea lor, dacă nu s-a făcut o nouă declarare de utilitate publică. În acest scop, foştii proprietari vor fi notificaţi la adresa iniţială comunicată expropriatorului în vederea plăţii despăgubirii cuvenite pentru imobilul expropriat.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. VI/1999 cu privire la aplicabilitatea dispoziţiilor art. 35 din Legea nr. 33/1994, Secţiile Unite ale Curţii Supreme de Justiţie au statuat: *„1. Dispoziţiile art. 35 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică sunt aplicabile şi în cazul cererilor având ca obiect retrocedarea unor bunuri imobile expropriate anterior intrării în vigoare a acestei legi, dacă nu s-a realizat scopul exproprierii.*

2. La judecarea cererilor de retrocedare a imobilelor expropriate participarea procurorului nu este obligatorie".

2. Prin Decizia nr. LIII (53)/2007 (M. Of. nr. 769 din 13 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 35 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în cazul acţiunilor având ca obiect imobile expropriate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, introduse după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001, şi a stabilit că: *„Dispoziţiile art. 35 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică se interpretează în sensul că aceste dispoziţii nu se aplică în cazul acţiunilor având ca obiect imobile expropriate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, introduse după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001*".

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Notă. La momentul pronunţării acestor soluţii în interesul legii, art. 35 din Legea nr. 33/1994 avea următorul conţinut: *„Art. 35. Dacă bunurile imobile expropriate nu au fost utilizate în termen de un an potrivit scopului pentru care au fost preluate de la expropriat, respectiv lucrările nu au fost începute, foştii proprietari pot că ceară retrocedarea lor, dacă nu s-a făcut o nouă declarare de utilitate publică*".

Art. 36. (1) Cererea de retrocedare se introduce la tribunal, în termenul general de prescripţie, care curge de la data notificării prevăzute la art. 35.

(2) În acest caz, tribunalul, verificând temeiurile cererii, va dispune retrocedarea, iar preţul imobilului se va stabili ca şi în situaţia exproprierii, fără a putea însă depăşi despăgubirea actualizată.

Art. 37. (1) În cazul în care lucrările pentru care s-a făcut exproprierea nu s-au realizat, iar expropriatorul doreşte înstrăinarea imobilului, expropriatul – fost proprietar – are un drept prioritar la dobândire, la un preţ ce nu poate fi mai mare decât despăgubirea actualizată.

(2) În acest scop, expropriatorul îl va notifica pe fostul proprietar în condițiile art. 35, iar, dacă acesta nu optează pentru cumpărare în termen de două luni de la primirea notificării, imobilul poate fi înstrăinat în mod liber.

(3) Dacă dreptul prioritar de dobândire este încălcat, fostul proprietar se poate substitui în drepturile cumpărătorului, plătind acestuia prețul, în limita prevăzută la alin. (2), precum și cheltuielile ocazionate de vânzare. Dreptul de substituire se exercită în termen de două luni de la data comunicării încheierii prin care s-a dispus înscrierea în cartea funciară în folosul cumpărătorului.

(4) În acest caz, fostul proprietar preia locul cumpărătorului, substituindu-se acestuia din urmă în toate drepturile și obligațiile născute din contractul încheiat cu încălcarea dreptului prioritar de dobândire.

(5) Dispozițiile privind oferta de plată urmată de consemnațiune se aplică în mod corespunzător.

(6) Procesul-verbal încheiat de executorul judecătoresc pentru a constata primirea plății de către terțul cumpărător sau, după caz, încheierea executorului judecătoresc de constatare a consemnării plății prețului de către terțul cumpărător rămasă definitivă ține loc de titlu de proprietate. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Capitolul VII. Dispoziții finale

Art. 38. Toate cheltuielile efectuate pentru realizarea procedurilor de expropriere și retrocedare, inclusiv înaintea instanțelor judecătorești, se suportă de expropriator.

Art. 39. Planurile ce urmează să fie executate, potrivit prevederilor art. 12 din prezenta lege, de către expropriator, vor fi vizate de oficiile de cadastru și publicitate imobiliară teritoriale, pentru autenticitate și neschimbare, pentru fiecare caz în parte.

Art. 40. Dispozițiile prezentei legi se completează cu cele ale Codului civil și ale Codului de procedură civilă, în măsura în care nu contravin prezentei legi.

Art. 41. Decretul Consiliului de Stat nr. 467/1979 privind evaluarea construcțiilor, terenurilor și plantațiilor ce se preiau, cu plată, în proprietatea statului prin expropriere sau în alte cazuri prevăzute de lege, publicat în Buletinul Oficial nr. 3 din 4 ianuarie 1980, precum și orice dispoziții contrare se abrogă.

4. Legea nr. 213/1998
privind bunurile proprietate publică[1]

publicată în
M. Of. nr. 448 din 24 noiembrie 1998

cu modificările şi completările aduse prin:
- **O.U.G. nr. 30/2000** pentru modificarea şi completarea art. 166 din Legea învăţământului nr. 84/1995 (M. Of. nr. 160 din 17 aprilie 2000), respinsă prin Legea nr. 113/2002 (M. Of. nr. 189 din 20 martie 2002);
- **O.U.G. nr. 206/2000** pentru modificarea şi completarea Legii învăţământului nr. 84/1995 (M. Of. nr. 594 din 22 noiembrie 2000), aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 713/2001** (M. Of. nr. 803 din 14 decembrie 2001). Menţionăm că modificările aduse prin O.U.G. nr. 206/2000 Legii nr. 84/1995 în ce priveşte regimul juridic al terenurilor şi clădirilor în care îşi desfăşoară activitatea unităţile de învăţământ au fost modificate ulterior prin **Legea nr. 354/2004** pentru modificarea şi completarea Legii învăţământului nr. 84/1995 (M. Of. nr. 687 din 30 iulie 2004);
- **Legea nr. 241/2003** pentru modificarea anexei la Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică şi regimul juridic al acesteia (M. Of. nr. 415 din 13 iunie 2003);
- **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), în vigoare de la 1 octombrie 2011.

Cuprins **Art.**

Capitolul I. Dispoziţii generale ____ 1-6
Capitolul II. Regimul juridic al proprietăţii publice ____ 7-17
Capitolul III. Dispoziţii finale ____ 18-27
Anexă

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1.[2] *Abrogat.*

Art. 2.[3] *Abrogat.*

Art. 3. (1) Domeniul public este alcătuit din bunurile prevăzute la art. 135 alin. (4) din Constituţie, din cele stabilite în anexa care face parte integrantă din prezenta lege şi din orice alte bunuri care, potrivit legii sau prin natura lor, sunt de uz sau de interes public şi sunt dobândite de stat sau de unităţile administrativ-teritoriale prin modurile prevăzute de lege.

(2) Domeniul public al statului este alcătuit din bunurile prevăzute la art. 135 alin. (4) din Constituţie, din cele prevăzute la pct. I din anexă, precum şi din alte bunuri de uz sau de interes public naţional, declarate ca atare prin lege.

(3) Domeniul public al judeţelor este alcătuit din bunurile prevăzute la pct. II din anexă şi din alte bunuri de uz sau de interes public judeţean, declarate ca atare

[1] Titlul legii este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 89 pct. 1 din Legea nr. 71/2011.
[2] Art. 1 a fost abrogat prin art. 89 pct. 2 din Legea nr. 71/2011.
[3] Art. 2 a fost abrogat prin art. 89 pct. 2 din Legea nr. 71/2011.

prin hotărâre a consiliului județean, dacă nu sunt declarate prin lege bunuri de uz sau de interes public național.

(4) Domeniul public al comunelor, al orașelor și al municipiilor este alcătuit din bunurile prevăzute la pct. III din anexă și din alte bunuri de uz sau de interes public local, declarate ca atare prin hotărâre a consiliului local, dacă nu sunt declarate prin lege bunuri de uz sau de interes public național ori județean.

Notă. În urma republicării Constituției, dispozițiile prevăzute la art. 135 alin. (4) se regăsesc în art. 136 alin. (3), care are următorul conținut: *„Bogățiile de interes public ale subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, precum și alte bunuri stabilite de legea organică, fac obiectul exclusiv al proprietății publice"*.

Art. 4. Domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale este alcătuit din bunuri aflate în proprietatea lor și care nu fac parte din domeniul public. Asupra acestor bunuri statul sau unitățile administrativ-teritoriale au drept de proprietate privată.

Art. 5.[1] *Abrogat.*

Art. 6. (1) Fac parte din domeniul public sau privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale și bunurile dobândite de stat în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, dacă au intrat în proprietatea statului în temeiul unui titlu valabil, cu respectarea Constituției, a tratatelor internaționale la care România era parte și a legilor în vigoare la data preluării lor de către stat.

(2) Bunurile preluate de stat fără un titlu valabil, inclusiv cele obținute prin vicierea consimțământului, pot fi revendicate de foștii proprietari sau de succesorii acestora, dacă nu fac obiectul unor legi speciale de reparație.

(3) Instanțele judecătorești sunt competente să stabilească valabilitatea titlului.

Capitolul II. Regimul juridic al proprietății publice

Art. 7.[2] *Abrogat.*

Art. 8. (1) Trecerea bunurilor din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale în domeniul public al acestora, potrivit art. 7 lit. e), se face, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București ori a consiliului local.

(2) Hotărârea de trecere a bunurilor poate fi atacată, în condițiile legii, la instanța de contencios administrativ competentă în a cărei rază teritorială se află bunul.

(3) Trecerea în domeniul public a unor bunuri din patrimoniul societăților comerciale[3], la care statul sau o unitate administrativ-teritorială este acționar, se

[1] Art. 5 a fost abrogat prin art. 89 pct. 2 din Legea nr. 71/2011.

[2] Art. 7 a fost abrogat prin art. 89 pct. 2 din Legea nr. 71/2011.

[3] Potrivit art. 77 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012): *„Ori de câte ori prin legi și prin alte acte*

poate face numai cu plată şi cu acordul adunării generale a acţionarilor societăţii comerciale respective. În lipsa acordului menţionat, bunurile societăţii comerciale respective pot fi trecute în domeniul public numai prin procedura exproprierii pentru cauză de utilitate publică şi după o justă şi prealabilă despăgubire.

Art. 9. (1) Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unei unităţi administrativ-teritoriale se face la cererea consiliului judeţean, respectiv a Consiliului General al Municipiului Bucureşti sau a consiliului local, după caz, prin hotărâre a Guvernului.

(2) Trecerea unui bun din domeniul public al unei unităţi administrativ-teritoriale în domeniul public al statului se face, la cererea Guvernului, prin hotărâre a consiliului judeţean, respectiv a Consiliului General al Municipiului Bucureşti sau a consiliului local.

Art. 10. (1)[1] *Abrogat.*

(2) Trecerea din domeniul public în domeniul privat se face, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului judeţean, respectiv a Consiliului General al Municipiului Bucureşti sau a consiliului local, dacă prin Constituţie sau prin lege nu se dispune altfel.

(3) Hotărârea de trecere a bunului în domeniul privat poate fi atacată în condiţiile art. 8 alin. (2).

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 23/2011 (M. Of. nr. 791 din 8 noiembrie 2011), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi, în interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 10 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 şi art. 10 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 raportat la dispoziţiile art. 55 alin. (5) din Legea nr. 45/2009 referitor la trecerea terenurilor aflate în administrarea instituţiilor prevăzute de art. 9 alin. (1) şi art. 9 alin. (1[1]) din Legea nr. 1/2000 din domeniul public al statului în domeniul privat al unităţii administrativ-teritoriale, prin hotărâri ale comisiilor judeţene pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor, în vederea reconstituirii dreptului de proprietate pe vechile amplasamente în favoarea foştilor proprietari sau moştenitorilor acestora, a stabilit că: *„Sintagma «în condiţiile legii» din cuprinsul Legii nr. 1/2000 trebuie înţeleasă în sensul trimiterii la condiţiile prevăzute de Legea nr. 213/1998 cu privire la obligativitatea parcurgerii procedurii de trecere a terenurilor din domeniul public în domeniul privat, prin hotărâre a Guvernului, emisă cu privire la terenurile delimitate în condiţiile art. 9 şi 12 din Legea nr. 1/2000".*

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://bibliotecahamangiu.ro/.

Art. 11.[2] *Abrogat.*

---

normative se face trimitere la Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale ori la «societatea comercială/societăţile comerciale», după caz, trimiterea se consideră a fi făcută la Legea societăţilor nr. 31/1990 ori, după caz, la «societatea/societăţile reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare". În tot cuprinsul Legii nr. 213/1998, acolo unde este cazul, trebuie avută în vedere această dispoziţie.

[1] Alin. (1) al art. 10 a fost abrogat prin art. 89 pct. 2 din Legea nr. 71/2011.

[2] Art. 11 a fost abrogat prin art. 89 pct. 2 din Legea nr. 71/2011.

Art. 12. (1)-(4)[1] *Abrogate.*

(5)[2] În litigiile privitoare la dreptul de administrare, statul este reprezentat de Ministerul Finanțelor Publice, iar unitățile administrativ-teritoriale de către conilile județene, de Consiliul General al Municipiului Bucureşti sau de consiliile locale, care dau mandat scris, în fiecare caz, preşedintelui consiliului județean ori primarului. Acesta poate desemna un alt funcționar de stat sau un avocat care să îl reprezinte în fața instanței.

(6)[3] *Abrogat.*

Art. 13.[4] *Abrogat.*

Art. 14. (1) Închirierea bunurilor proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale se aprobă, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului Bucureşti sau a consiliului local, iar contractul de închiriere va cuprinde clauze de natură să asigure exploatarea bunului închiriat, potrivit specificului acestuia.

(2) Contractul de închiriere se poate încheia, după caz, cu orice persoană fizică sau juridică, română sau străină, de către titularul dreptului de proprietate sau de administrare.

Art. 15. Concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate publică se face prin licitație publică, în condițiile legii.

Notă. A se vedea şi O.U.G. nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică (M. Of. nr. 569 din 30 iunie 2006).

Art. 16. (1) Sumele încasate din închirierea sau din concesionarea bunurilor proprietate publică se fac, după caz, venit la bugetul de stat sau la bugetele locale.

(2) În cazul în care contractul de închiriere se încheie de către titularul dreptului de administrare, acesta are dreptul să încaseze din chirie o cotă-parte între 20-50%, stabilită, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului Bucureşti sau a consiliului local prin care s-a aprobat închirierea.

Notă. Potrivit art. 7 alin. (7) din Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe, republicată (M. Of. nr. 740 din 21 octombrie 2011), *„Sumele încasate din chirii conform prevederilor art. 16 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările şi completările ulterioare, se vor distribui astfel: 50% din cuantum se constituie venit la bugetul de stat, 30% din cuantum revine investitorului privat şi 20% din cuantum revine A.N.L."*

Art. 17.[5] *Abrogat.*

---

[1] Alin. (1)-(4) ale art. 12 au fost abrogate prin art. 89 pct. 3 din Legea nr. 71/2011.

[2] Alin. (5) al art. 12 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 89 pct. 4 din Legea nr. 71/2011.

[3] Alin. (6) al art. 12 a fost abrogat prin art. 89 pct. 5 din Legea nr. 71/2011.

[4] Art. 13 a fost abrogat prin art. 89 pct. 5 din Legea nr. 71/2011.

[5] Art. 17 a fost abrogat prin art. 89 pct. 5 din Legea nr. 71/2011.

Capitolul III. Dispoziții finale

Art. 18. Evidența contabil-financiară a bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului şi al unităților administrativ-teritoriale se ține distinct în contabilitate, potrivit normelor metodologice elaborate de Ministerul Finanțelor şi aprobate prin hotărâre a Guvernului.

Art. 19. (1) Inventarul bunurilor din domeniul public se întocmeşte în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) În termen de 45 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Departamentul pentru Administrație Publică Locală va elabora, pe baza propunerilor consiliilor județene, ale Consiliului General al Municipiului Bucureşti sau ale consiliilor locale, după caz, normele tehnice pentru întocmirea inventarului, pe care le va supune spre aprobare Guvernului.

Notă. A se vedea Normele tehnice pentru întocmirea inventarului bunurilor care alcătuiesc domeniul public al comunelor, oraşelor, municipiilor şi județelor, aprobate prin H.G. nr. 548/1999 (M. Of. nr. 334 din 15 iulie 1999).

Art. 20. (1) Inventarul bunurilor din domeniul public al statului se întocmeşte, după caz, de ministere, de celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum şi de autoritățile publice centrale care au în administrare asemenea bunuri.

(2) Centralizarea inventarului menționat la alin. (1) se realizează de către Ministerul Finanțelor şi se supune spre aprobare Guvernului.

Art. 21. (1) Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al unităților administrativ-teritoriale se întocmeşte, după caz, de comisii special constituite, conduse de preşedinții consiliilor județene, respectiv de primarul general al municipiului Bucureşti sau de primari.

(2) Inventarele întocmite potrivit prevederilor alin. (1) se însuşesc, după caz, de consiliile județene, de Consiliul General al Municipiului Bucureşti sau de consiliile locale.

(3) Inventarele astfel însuşite se centralizează de consiliul județean, respectiv de Consiliul General al Municipiului Bucureşti, şi se trimit Guvernului, pentru ca, prin hotărâre, să se ateste apartenența bunurilor la domeniul public județean sau de interes local.

Art. 22. Ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, autoritățile publice centrale, consiliile județene, Consiliul General al Municipiului Bucureşti şi consiliile locale, după caz, sunt obligate să facă înregistrarea operațiunilor de modificare a regimului juridic al bunurilor din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale.

Art. 23. Litigiile cu privire la delimitarea domeniului public al statului, județelor, comunelor, oraşelor sau al municipiilor sunt de competența instanțelor de contencios administrativ.

Art. 24. În termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Ministerul Finanțelor va elabora normele metodologice prevăzute la art. 18, pe care le va supune spre aprobare Guvernului.

Notă. A se vedea Normele metodologice din 14 decembrie 1999 privind înregistrarea în contabilitate a bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului şi al unităților administrativ-teritoriale, aprobate prin H.G. nr. 1031/1999 (M. Of. nr. 620 din 17 decembrie 1999).

Art. 25. În accepțiunea prezentei legi, prin sintagma *domeniu public*, cuprinsă în art. 477 din Codul civil[1], se înțelege domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, după caz.

Art. 26. În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul va elabora un proiect de lege privind restituirea în natură sau în echivalent a imobilelor preluate în mod abuziv de stat în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989.

Notă. A se vedea Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată (M. Of. nr. 798 din 2 septembrie 2005).

Art. 27. Prezenta lege intră în vigoare la 60 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României. Pe aceeaşi dată se abrogă orice dispoziție contrară.

[1] În prezent, a se vedea art. 553 din Codul civil.

Anexă

LISTA
cuprinzând unele bunuri care alcătuiesc domeniul public al statului şi al unităţilor administrativ-teritoriale[1]

I. Domeniul public al statului este alcătuit din următoarele bunuri:

1. bogăţiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ;

2. spaţiul aerian;

3. apele de suprafaţă, cu albiile lor minore, malurile şi cuvetele lacurilor, apele subterane, apele maritime interioare, faleza şi plaja mării, cu bogăţiile lor naturale şi cu potenţialul energetic valorificabil, marea teritorială şi fundul apelor maritime, căile navigabile interioare;

4. pădurile şi terenurile destinate împăduririi, cele care servesc nevoilor de cultură, de producţie ori de administraţie silvică, iazurile, albiile pâraielor, precum şi terenurile neproductive incluse în amenajamentele silvice, care fac parte din fondul forestier naţional şi nu sunt proprietate privată;

5. terenurile care au aparţinut domeniului public al statului înainte de 6 martie 1945; terenurile obţinute prin lucrări de îndiguiri, de desecări şi de combatere a eroziunii solului; terenurile institutelor şi staţiunilor de cercetări ştiinţifice şi ale unităţilor de învăţământ agricol şi silvic, destinate cercetării şi producerii de seminţe şi de material săditor din categoriile biologice şi de animale de rasă;

6. parcurile naţionale;

7. rezervaţiile naturale şi monumentele naturii;

8. patrimoniul natural al Rezervaţiei Biosferei „Delta Dunării";

9. resursele naturale ale zonei economice şi ale platoului continental, împreună cu platoul continental;

10. infrastructura căilor ferate, inclusiv tunelele şi lucrările de artă;

11. tunelele şi casetele de metrou, precum şi instalaţiile aferente acestuia;

12. drumurile naţionale – autostrăzi, drumuri expres, drumuri naţionale europene, principale, secundare;

13. canalele navigabile, cuvetele canalului, construcţiile hidrotehnice aferente canalului, ecluzele, apărările şi consolidările de maluri şi de taluzuri, zonele de siguranţă de pe malurile canalului, drumurile de acces şi teritoriile pe care sunt realizate acestea;

14. reţelele de transport al energiei electrice;

15. spectre de frecvenţă şi reţelele de transport şi de distribuţie de telecomunicaţii;

16. canalele magistrale şi reţelele de distribuţie pentru irigaţii, cu prizele aferente;

17. conductele de transport al ţiţeiului, al produselor petroliere şi al gazelor naturale;

---

[1] Enumerarea din prezenta anexă are un caracter exemplificativ.

18. lacurile de acumulare şi barajele acestora, în cazul în care activitatea de producere a energiei electrice este racordată la sistemul energetic naţional, sau cele cu tranşe pentru atenuarea undelor de viitură;

19. digurile de apărare împotriva inundaţiilor;

20. lucrările de regularizare a cursurilor de ape;

21. cantoanele hidrotehnice, staţiile hidrologice, meteorologice şi de calitate a apelor;

22. porturile maritime şi fluviale, civile şi militare – terenurile pe care sunt situate acestea, diguri, cheiuri, pereuri şi alte construcţii hidrotehnice pentru acostarea navelor şi pentru alte activităţi din navigaţia civilă, bazine, acvatorii şi şenale de acces, drumuri tehnologice în porturi, monumente istorice aflate în porturi, cheiuri şi pereuri situate pe malul căilor navigabile, în afara incintelor portuare destinate activităţilor de navigaţie;

23. terenurile destinate exclusiv instrucţiei militare;

24. pichetele de grăniceri şi fortificaţiile de apărare a ţării;

25. pistele de decolare, aterizare, căile de rulare şi platformele pentru îmbarcare-debarcare situate pe acestea şi terenurile pe care sunt amplasate;

26. statuile şi monumentele declarate de interes public naţional;

27. ansamblurile şi siturile istorice şi arheologice;

28. muzeele, colecţiile de artă declarate de interes public naţional;

29. terenurile şi clădirile în care îşi desfăşoară activitatea: Parlamentul, Preşedinţia, Guvernul, ministerele şi celelalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale şi instituţiile publice subordonate acestora; instanţele judecătoreşti şi parchetele de pe lângă acestea; unităţi ale Ministerului Apărării Naţionale şi ale Ministerului de Interne, ale serviciilor publice de informaţii, precum şi cele ale Direcţiei generale a penitenciarelor; serviciile publice descentralizate ale ministerelor şi ale celorlalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale, precum şi prefecturile, cu excepţia celor dobândite din venituri proprii extrabugetare, care constituie proprietatea privată a acestora.

II. Domeniul public judeţean este alcătuit din următoarele bunuri:

1. drumurile judeţene;

2. terenurile şi clădirile în care îşi desfăşoară activitatea consiliul judeţean şi aparatul propriu al acestuia, precum şi instituţiile publice de interes judeţean, cum sunt: biblioteci, muzee, spitale judeţene şi alte asemenea bunuri, dacă nu au fost declarate de uz sau interes public naţional sau local;

3. reţelele de alimentare cu apă realizate în sistem zonal sau microzonal, precum şi staţiile de tratare cu instalaţiile, construcţiile şi terenurile aferente acestora.

III. Domeniul public local al comunelor, oraşelor şi municipiilor este alcătuit din următoarele bunuri:

1. drumurile comunale, vicinale şi străzile;

2. pieţele publice, comerciale, târgurile, oboarele şi parcurile publice, precum şi zonele de agrement;

3. lacurile şi plajele care nu sunt declarate de interes public naţional sau judeţean;

4.[1] reţelele de alimentare cu apă, canalizare, termoficare, staţiile de tratare şi epurare a apelor uzate, cu instalaţiile, construcţiile şi terenurile aferente;

5. terenurile şi clădirile în care îşi desfăşoară activitatea consiliul local şi primăria, precum şi instituţiile publice de interes local, cum sunt: teatrele, bibliotecile, muzeele, spitalele, policlinicile şi altele asemenea;

6. locuinţele sociale;

7. statuile şi monumentele, dacă nu au fost declarate de interes public naţional;

8. bogăţiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ, dacă nu au fost declarate de interes public naţional;

9. terenurile cu destinaţie forestieră, dacă nu fac parte din domeniul privat al statului şi dacă nu sunt proprietatea persoanelor fizice ori a persoanelor juridice de drept privat;

10. cimitirele orăşeneşti şi comunale.

[1] Poziţia 4 a pct. III este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I din Legea nr. 241/2003.

5. Legea nr. 7/1996
a cadastrului şi a publicităţii imobiliare[1]

republicată în
M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015

- rectificată în **M. Of. nr. 825 din 5 noiembrie 2015**;

cu modificările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 57/2015** privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum şi unele măsuri fiscal-bugetare (M. Of. nr. 923 din 11 decembrie 2015).

Cuprins **Art.**

Titlul I. Regimul general al cadastrului şi publicităţii imobiliare _____ 1-20
Capitolul I. Dispoziţii generale _____ 1-3
Capitolul II. Organizarea activităţii de cadastru _____ 4-9
Capitolul III. Organizarea lucrărilor sistematice de cadastru în vederea înscrierii în cartea funciară _____ 10-20
Titlul II. Publicitatea imobiliară _____ 21-37
Capitolul I. Evidenţa cadastral-juridică _____ 21-27

[1] Republicată în temeiul prevederilor art. III din Legea nr. 150/2015 pentru modificarea şi completarea Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 459 din 25 iunie 2015, dându-se textelor o nouă numerotare.

Legea cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996 a mai fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 83 din 7 februarie 2013 şi, ulterior, a mai fost modificată şi completată prin:

– Legea nr. 127/2013 privind aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 121/2011 pentru modificarea şi completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 246 din 29 aprilie 2013;

– Legea nr. 214/2013 pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative conexe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 388 din 28 iunie 2013;

– Legea nr. 221/2013 privind aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 12/2013 pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale şi prorogarea unor termene şi de modificare şi completare a unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 434 din 17 iulie 2013 şi rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 456 din 24 iulie 2013;

– Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 8/2014 pentru modificarea şi completarea unor acte normative şi alte măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 151 din 28 februarie 2014, aprobată cu modificări prin Legea nr. 197/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 16 iulie 2015, cu modificările ulterioare;

– Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 11/2014 privind adoptarea unor măsuri de reorganizare la nivelul administraţiei publice centrale şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 21 martie 2014, aprobată prin Legea nr. 145/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 428 din 16 iunie 2015;

– Legea nr. 68/2014 pentru modificarea alin. (1) al art. 29 din Legea cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996 şi a Legii nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan şi de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăţilor comerciale ce deţin în administrare terenuri proprietate publică şi privată a statului cu destinaţie agricolă şi înfiinţarea Agenţiei Domeniilor Statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 13 mai 2014.

Capitolul II. Procedura de înscriere în cartea funciară 28-37
Titlul III. Dispoziții tranzitorii, sancțiuni și dispoziții finale 38-52
Capitolul I. Dispoziții tranzitorii 38-45
Capitolul II. Sancțiuni 46-47
Capitolul III. Dispoziții finale 48-52

Titlul I. Regimul general al cadastrului și publicității imobiliare

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. (1) Cadastrul și cartea funciară formează un sistem unitar și obligatoriu de evidență tehnică, economică și juridică, de importanță națională, a tuturor imobilelor de pe întregul teritoriu al țării. Scopul acestui sistem este:

a) determinarea informațiilor tehnice, economice și juridice referitoare la imobile;

b) asigurarea publicității drepturilor reale imobiliare, a drepturilor personale, a actelor și faptelor juridice, precum și a oricăror altor raporturi juridice, prin cartea funciară;

c) furnizarea de date instituțiilor publice ale statului, necesare sistemului de impozitare și pieței imobiliare;

d) contribuie la asigurarea securității tranzacțiilor imobiliare și la facilitarea creditului ipotecar.

(2) Cadastrul realizează identificarea, măsurarea, descrierea și înregistrarea imobilelor în documentele cadastrale și reprezentarea acestora pe hărți și planuri cadastrale.

(3) Cartea funciară cuprinde descrierea imobilelor și înscrierile referitoare la drepturile reale imobiliare, la drepturile personale, la actele, faptele sau la raporturile juridice care au legătură cu imobilele.

(4) Evidența imobilelor înscrise în planul cadastral și în cartea funciară se realizează și se actualizează din oficiu, la cererea persoanelor interesate sau la inițiativa autorităților publice. Autoritățile publice și titularii de drepturi asupra imobilelor au obligația de a sprijini crearea și actualizarea cadastrului prin punerea la dispoziție cu titlu gratuit a datelor și informațiilor deținute. Autoritățile administrației publice locale sunt obligate să acorde sprijin informațional, tehnic și de altă natură, în limitele competențelor, la crearea și actualizarea sistemului de cadastru și carte funciară.

(5) Prin *imobil*, în sensul prezentei legi, se înțelege terenul, cu sau fără construcții, de pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale, aparținând unuia sau mai multor proprietari, care se identifică printr-un număr cadastral unic.

(6) Imobilul definit la alin. (5) se înscrie într-o carte funciară.

(7) Entitățile de bază ale acestui sistem sunt imobilul și proprietarul.

Art. 2. (1) Cadastrul se realizează la nivelul unităților administrativ-teritoriale, pe sectoare cadastrale. *Sectorul cadastral* este unitatea de suprafață delimitată de elemente liniare stabile în timp – şosele, ape, canale, diguri, căi ferate etc.

(2) Prin sistemul integrat de cadastru şi carte funciară se realizează:

a) identificarea, descrierea şi înregistrarea în documentele cadastrale a imobilelor prin natura lor, măsurarea şi reprezentarea acestora pe hărți şi planuri cadastrale, precum şi stocarea datelor pe suporturi informatice;

b) identificarea şi înregistrarea proprietarilor, a altor deținători legali de imobile şi a posesorilor;

c) furnizarea datelor necesare sistemului de impozite şi taxe pentru stabilirea corectă a obligațiilor fiscale ale contribuabililor, solicitate de instituțiile abilitate;

d) publicitatea imobiliară, care asigură opozabilitatea drepturilor reale imobiliare, a drepturilor personale, a actelor şi faptelor juridice, precum şi a oricăror raporturi juridice supuse publicității, referitoare la imobile.

(3) Planul cadastral conține reprezentarea grafică a limitelor imobilelor dintr-o unitate administrativ-teritorială, care se înscriu în cartea funciară, precum şi numerele cadastrale ale acestora. Planul cadastral este actualizat de către inspectorii de cadastru din cadrul oficiilor de cadastru şi publicitate imobiliară.

(4) Rectificarea coordonatelor imobilelor înregistrate în planul cadastral se poate face la cererea persoanelor interesate sau din oficiu, de către oficiul de cadastru şi publicitate imobiliară.

(5) Extrasul de plan cadastral reprezintă secțiunea din planul cadastral, cu reprezentarea imobilului şi a celor învecinate, a dimensiunilor laturilor acestuia, precum şi a datei ultimei actualizări a bazei de date grafice gestionate de Agenția Națională de Cadastru şi Publicitate Imobiliară.

Art. 3. (1) Agenția Națională de Cadastru şi Publicitate Imobiliară, denumită în continuare *Agenția Națională*, se organizează ca instituție publică cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului şi în coordonarea Ministerului Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice.

(2) La nivelul fiecărui județ şi în municipiul Bucureşti se înființează oficiile de cadastru şi publicitate imobiliară, denumite în continuare *oficii teritoriale*, ca unități cu personalitate juridică în subordinea Agenției Naționale, prin reorganizarea actualelor oficii județene de cadastru, geodezie şi cartografie şi al municipiului Bucureşti şi a birourilor de carte funciară.

(3) Până la data de 31 decembrie 2016, la nivelul fiecărei circumscripții judecătoreşti se va constitui şi va funcționa cel puțin un birou de cadastru şi publicitate imobiliară, denumit în continuare *birou teritorial*, sau, după caz, un birou de relații cu publicul, ca unități fără personalitate juridică, în subordinea oficiilor teritoriale. Modul de organizare şi funcționare, numărul, precum şi arondarea acestora pe unități administrativ-teritoriale se stabilesc prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale.

(4) În vederea specializării relațiilor de colaborare dintre unitatea administrativ-teritorială, instanțele de judecată, notarii publici şi Agenția Națională sau, după caz, oficiul teritorial, primarul, preşedintele instanței sau al Consiliului Superior al Magistraturii şi preşedintele Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România sau

al Camerei Notarilor Publici stabilesc prin dispoziție persoanele din structura de specialitate a acestora care colaborează direct cu Agenția Națională sau, după caz, cu oficiul teritorial, în condițiile stabilite prin protocol de colaborare încheiat între Agenția Națională și instituțiile anterior menționate.

(5) În aplicarea prevederilor alin. (4), Agenția Națională stabilește întâlniri periodice de lucru cu colaboratorii, în vederea identificării modalității de îmbunătățire a serviciilor prestate de instituție.

(6) În îndeplinirea obligațiilor ce le revin, instituțiile publice, notarii publici, experții judiciari, persoanele autorizate să realizeze lucrări de cadastru, geodezie, cartografie și fotogrammetrie și executorii judecătorești vor avea acces direct, permanent, personal sau prin reprezentant ori on-line la conținutul cărților funciare în format electronic, în vederea consultării cărții funciare și obținerii pe cale electronică a extraselor de carte funciară și transmiterii actelor instrumentate în vederea înscrierii acestora în cartea funciară. Agenția Națională va asigura până la data de 31 decembrie 2016 punerea în aplicare a acestor dispoziții. Procedura comunicării actelor către birourile teritoriale se va stabili prin protocoale de colaborare aprobate prin hotărâre a Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, respectiv prin hotărâre a Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, și prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale, protocoale care se vor publica în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(7) Furnizarea on-line a serviciilor de cadastru și publicitate imobiliară poate fi pusă la dispoziția altor persoane fizice și juridice interesate, conform unor proceduri stabilite prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale.

(8) În subordinea Agenției Naționale funcționează Centrul Național de Cartografie, ca instituție cu personalitate juridică, care preia întreg patrimoniul și personalul Centrului Național de Geodezie, Cartografie, Fotogrammetrie și Teledetecție.

(9) Agenția Națională este condusă de un consiliu de administrație format din 9 membri, incluzând reprezentanți din sectorul public și privat, numiți exclusiv pe criterii de competență profesională, dintre care unul este directorul general al Agenției Naționale și președinte al consiliului de administrație.

(10) Membrii consiliului de administrație și directorul general sunt numiți și revocați din funcție prin decizie a prim-ministrului, la propunerea ministrului dezvoltării regionale și administrației publice.

(11) Organizarea, funcționarea, atribuțiile și competențele consiliului de administrație și ale directorului general se stabilesc prin regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale, care se aprobă prin hotărâre[1] a Guvernului.

(12) Membrii consiliului de administrație primesc o indemnizație de ședință, care se plătește din bugetul Agenției Naționale. Cuantumul indemnizației de ședință se aprobă prin ordin al directorului general, la propunerea consiliului de administrație, și este de 20% din salariul de bază al directorului general. Secretarul consiliului de administrație primește o indemnizație de ședință aprobată de consiliul de

[1] A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.288/2012 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 894 din 28 decembrie 2012, cu modificările ulterioare.

administrație, la propunerea directorului general; cuantumul acesteia este de 7% din salariul de bază al directorului general al Agenției Naționale.

(13) Directorul general este ordonator de credite și reprezintă Agenția Națională pe plan intern și internațional. În îndeplinirea atribuțiilor și responsabilităților, directorul general emite ordine cu caracter individual și normativ. Ordinele cu caracter normativ se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(14) Agenția Națională elaborează anual un raport de activitate detaliat și un raport financiar privind veniturile și cheltuielile din anul bugetar precedent, identificând modul în care activitățile și rezultatele financiare ale Agenției Naționale au respectat bugetul anual de venituri și cheltuieli aprobat, precum și prevederile Programului național de cadastru și carte funciară.

(15) Raportul de activitate și raportul financiar realizate potrivit alin. (14) sunt prezentate consiliului de administrație și aprobate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Aceste documente vor fi publicate anual pe pagina de internet a Agenției Naționale.

Notă. A se vedea și: ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 890/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare și a organigramei oficiilor de cadastru și publicitate imobiliară, precum și a Regulamentului de organizare și funcționare și a organigramei Centrului Național de Cartografie (M. Of. nr. 657 și nr. 657 bis din 31 august 2015); ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 890/2014 privind stabilirea modului de organizare, competenței teritoriale, numărului și arondării birourilor de cadastru și publicitate imobiliară (M. Of. nr. 632 și nr. 632 bis din 29 august 2014).

Capitolul II. Organizarea activității de cadastru

Art. 4. Agenția Națională are următoarele atribuții principale:

a) coordonează și controlează executarea lucrărilor de cadastru și asigură înscrierea imobilelor în registrul de publicitate imobiliară la nivelul întregii țări;

b) controlează executarea lucrărilor de cartografie, topografie, geodezie, fotogrammetrie și teledetecție la nivelul întregii țări;

c) elaborează regulamente și norme, promovează tehnici, procedee și metodologii de specialitate compatibile cu cele ale Uniunii Europene, conform progreselor științifice și tehnice în domeniul cadastrului, geodeziei, cartografiei și publicității imobiliare;

d) autorizează persoanele fizice și juridice care pot executa lucrări de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, pe teritoriul României, în condițiile legii speciale care reglementează înființarea uniunii profesionale a acestora;

e) organizează și administrează fondul național de geodezie și cartografie, precum și baza de date a sistemului integrat de cadastru și carte funciară;

f) asigură, în condițiile legii, executarea, completarea, modernizarea și menținerea în stare de utilizare a rețelei geodezice naționale;

g) asigură executarea și actualizarea hărților oficiale;

h) avizează conținutul topografic al hărților, planurilor, atlaselor, ghidurilor şi al altor documente cartografice destinate uzului public;

i) pune la dispoziția autorităților publice şi a altor instituții interesate, în condițiile legii, situații statistice de sinteză privind terenurile şi construcțiile;

j) îndeplineşte sarcinile ce rezultă din angajamentele internaționale în domeniul său de activitate;

k) participă la organizarea şi coordonarea măsurătorilor în vederea aplicării legilor funciare;

l) avizează tehnic expertizele efectuate de către experții judiciari în specialitatea topografie, geodezie şi cadastru cu privire la corectitudinea datelor topografice utilizate, la solicitarea instanțelor de judecată. Avizele menționate mai sus vor fi date de oficiul teritorial în baza unui regulament comun, elaborat de Agenția Națională şi Ministerul Justiției;

m) asigură înscrierea drepturilor reale ce se constituie, se transmit, se modifică sau se sting, la cererea notarului public sau a titularului dreptului ori a celorlalte persoane interesate;

n) asigură înscrierea căilor de atac împotriva înregistrărilor de carte funciară;

o) asigură înscrierea altor raporturi juridice, drepturi personale, interdicții, incapacități şi litigii judiciare în legătură cu bunul imobil;

p) asigură formarea profesională continuă şi pregătirea personalului prin intermediul Centrului de Pregătire Profesională al Agenției Naționale, instituție fără personalitate juridică, prin Institutul Notarial Român sau prin alte entități abilitate;

q) realizează, actualizează şi administrează registrul electronic național al nomenclaturilor stradale;

r) realizează şi întreține geoportalul INSPIRE al României şi asigură compatibilitatea acestuia cu geoportalul INSPIRE al Uniunii Europene, îndeplineşte alte atribuții care îi revin prin Ordonanța Guvernului nr. 4/2010 privind instituirea Infrastructurii naționale pentru informații spațiale în România, republicată;

s) îndeplineşte şi alte atribuții ce au legătură cu activitatea specifică.

Notă. A se vedea şi: ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 700/2014 privind aprobarea Regulamentului de avizare, recepție şi înscriere în evidențele de cadastru şi carte funciară (M. Of. nr. 571 şi nr. 571 bis din 31 iulie 2014); ► Ordinul ministrului justiției şi al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 1882/C/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind avizarea tehnică a expertizelor judiciare efectuate de experții judiciari în specializarea topografie, cadastru şi geodezie (M. Of. nr. 715 din 11 octombrie 2011); ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 107/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea sau recunoaşterea autorizării persoanelor fizice şi juridice române, ale unui alt stat membru al Uniunii Europene sau ale unui stat care aparține Spațiului Economic European în vederea realizării şi verificării lucrărilor de specialitate în domeniul cadastrului, al geodeziei şi al cartografiei pe teritoriul României (M. Of. nr. 231 din 13 aprilie 2010).

Art. 5. (1) Nomenclatura stradală se aprobă prin hotărâre a consiliului local, se organizează pe fiecare localitate şi reprezintă evidența primară unitară care serveşte la atribuirea denumirii străzii şi a numărului administrativ.

(2) Registrul electronic național al nomenclaturilor stradale reprezintă sistemul unic de referință la nivel național, în care sunt înscrise nomenclaturile stradale de la nivelul comunelor, orașelor și al municipiilor. Registrul este obligatoriu de utilizat de instituțiile și autoritățile administrației publice centrale și locale în activitatea specifică. Agenția Națională asigură instituțiilor și autorităților publice, precum și notarilor publici accesul liber și gratuit la registru.

(3) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a furniza și actualiza datele cu privire la nomenclatura stradală proprie din registrul electronic al nomenclaturilor stradale.

(4) Modificarea adresei administrative a imobilului se notează în cartea funciară. Prin excepție de la prevederile art. 31 alin. (1), încheierea prin care se dispune notarea modificării adresei administrative se comunică numai la cererea persoanei interesate.

Art. 6. (1) Atribuțiile și răspunderile oficiilor teritoriale, precum și ale Centrului Național de Cartografie se stabilesc prin regulamentele de organizare și funcționare ale acestora, aprobate prin ordin al directorului general al Agenției Naționale.

(2) Recepția lucrărilor, executate de persoanele fizice și juridice autorizate în condițiile art. 4 lit. d), se realizează de către Agenția Națională sau de oficiile teritoriale, după caz.

(3) Informațiile înregistrate în sistemul integrat de cadastru și carte funciară pot fi redate și arhivate sub formă de înregistrări, pe suporturi accesibile echipamentelor de prelucrare automată a datelor. Acestea au aceleași efecte juridice și forță probantă echivalentă cu cea a înscrisurilor în baza cărora au fost înregistrate.

(4) Administrarea bazei de date prevăzute la alin. (3) se realizează de către Agenția Națională și oficiile teritoriale. Consultarea situației cadastral-juridice a unui imobil înregistrat în baza de date se poate face de către orice persoană utilizând datele de identificare ale imobilului.

(5) Cererile de înscriere, precum și cele pentru obținerea de informații se vor putea face și în format electronic, fiind înregistrate și procesate cu efecte juridice echivalente. Comunicările încheierilor, extraselor, copiilor de pe acte sau planuri se pot face în format electronic sau pe suport hârtie, conform solicitării.

Notă. A se vedea și Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 890/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare și a organigramei oficiilor de cadastru și publicitate imobiliară, precum și a Regulamentului de organizare și funcționare și a organigramei Centrului Național de Cartografie (M. Of. nr. 657 și nr. 657 bis din 31 august 2015).

Art. 7. (1) Instituțiile din domeniul apărării, ordinii publice și al securității naționale pot executa, cu personal și mijloace proprii, în domeniul specific de activitate, lucrările de geodezie, gravimetrie, topografie, fotogrammetrie și cartografie necesare apărării, ordinii publice și securității naționale, conform normelor tehnice și standardelor proprii, aprobate prin ordine ale conducătorilor acestor instituții.

(2) Instituțiile din domeniul apărării, ordinii publice și al securității naționale pot executa, cu personal și mijloace proprii, în domeniul specific de activitate, lucrările de cadastru, conform normelor tehnice ale Agenției Naționale.

(3) Personalul propriu prevăzut la alin. (1) şi (2) este autorizat de către Agenţia Naţională, în condiţiile prezentei legi.

Art. 8. Datele geodezice şi cartografice interesând apărarea ţării, ordinea publică şi securitatea naţională se păstrează, după caz, de către instituţiile competente potrivit domeniului de activitate.

Art. 9. (1) Agenţia Naţională este finanţată din venituri proprii şi subvenţii acordate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice.

(2) Subvenţia de la bugetul de stat se acordă pentru finanţarea cheltuielilor de personal, altele decât cele aferente Programului naţional de cadastru şi carte funciară, pentru cheltuielile curente şi de capital ale Agenţiei Naţionale şi ale unităţilor subordonate, precum şi pentru cheltuielile aferente proiectelor finanţate din fonduri externe rambursabile şi nerambursabile în condiţiile legii.

(3) Veniturile proprii ale Agenţiei Naţionale şi ale unităţilor subordonate se constituie din:

a) tarife aferente serviciilor şi produselor furnizate;

b) închirieri de spaţii şi aparatură;

c) donaţii şi sponsorizări primite potrivit legii;

d) alte sume încasate în condiţiile legii şi se utilizează pentru finanţarea activităţilor cuprinse în Programul naţional de cadastru şi carte funciară, prevăzut la alin. (23), program ce se poate finanţa şi din fonduri externe nerambursabile, precum şi din alte surse financiare alocate din bugetul unităţilor administrativ-teritoriale.

(4) Veniturile prevăzute la alin. (3) sunt venituri proprii ale Agenţiei Naţionale şi pot fi încasate şi prin intermediul unităţilor subordonate. Agenţia Naţională repartizează unităţilor subordonate subvenţii şi sume aferente veniturilor proprii.

(5)[1] *Abrogat.*

(6) Tarifele şi încasările prevăzute la alin. (3) nu sunt purtătoare de TVA, în conformitate cu prevederile art. 127 alin. (4)-(6) din Legea nr. 571/2003[2] privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare. Aceste prevederi se aplică şi tuturor tarifelor, taxelor, precum şi onorariilor notariale percepute exclusiv în cadrul lucrărilor sistematice de cadastru efectuate în vederea înscrierii în cartea funciară.

(7) Plata onorariilor şi tarifelor în vederea eliberării, de către notarii publici, a certificatului pentru înscrierea în cartea funciară a posesorului ca proprietar şi a certificatelor de moştenitor, certificate întocmite cu privire la imobile ce au făcut obiectul înregistrării sistematice, se face de către Agenţia Naţională, din veniturile proprii în aplicarea Programului naţional de cadastru şi carte funciară, chiar şi

---

[1] Alin. (5) al art. 9 a fost abrogat prin art. 32 din O.U.G. nr. 57/2015.

[2] Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 din 10 septembrie 2015 intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2016, potrivit art. 501 al acesteia. La aceeaşi dată, se abrogă Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 23 decembrie 2003, cu modificările şi completările ulterioare, conform art. 502 alin. (1) din noul act normativ. Trimiterile făcute prin alte acte normative la Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare, se consideră a fi făcute la Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, potrivit art. 502 alin. (2) al acesteia.

ulterior finalizării înregistrării sistematice, sub condiția respectării termenelor maximale prevăzute la alin. (9) şi la art. 11 alin. (2) lit. s).

(8) Procedura de eliberare, termenul de plată a certificatelor prevăzute la alin. (7), precum şi cuantumul onorariilor şi tarifelor ce se percep se stabilesc prin protocol încheiat între Agenția Națională şi Uniunea Națională a Notarilor Publici din România. Protocolul se aprobă prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale şi hotărâre a Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(9) Plata certificatelor de moştenitor se face de către Agenția Națională conform procedurii prevăzute la alin. (8), cu excepția certificatelor de moştenitor eliberate ulterior împlinirii unui termen de 2 ani de la data finalizării înregistrării sistematice.

(10) În cadrul lucrărilor de înregistrare sistematică nu se datorează impozitul pe venitul din transferul proprietăților imobiliare, prin derogare de la dispozițiile art. 77[1] alin. (1) şi (3) din Legea nr. 571/2003[1], cu modificările şi completările ulterioare, şi niciun fel de alte taxe sau impozite directe sau indirecte către bugetul de stat sau bugetele locale. Prevederile art. 77[1] alin. (6) din Legea nr. 571/2003, cu modificările şi completările ulterioare, nu sunt aplicabile în cadrul procesului de înregistrare sistematică.

(11) Prin derogare de la dispozițiile art. 77[1] alin. (6)-(8) din Legea nr. 571/2003[2], cu modificările şi completările ulterioare, dispozițiile referitoare la calculul, încasarea şi virarea impozitului pe venitul din transferul proprietăților imobiliare nu sunt aplicabile actelor notariale prin care operează transferul dreptului de proprietate şi al dezmembrămintelor acestuia constatate prin certificat de moştenitor, certificat de moştenitor suplimentar sau certificat de legatar, eliberate la solicitarea oficiului teritorial sau a secretarului unității administrativ-teritoriale, în vederea realizării înregistrării sistematice. Dispozițiile art. 77[1] alin. (6)-(8) din Legea nr. 571/2003[3], cu modificările şi completările ulterioare, nu sunt aplicabile certificatelor de înscriere în cartea funciară a posesorului ca proprietar.

(12) Pentru înscrierea în cartea funciară a drepturilor reale în condițiile alin. (10) şi (11), registratorii de carte funciară nu solicită dovada îndeplinirii obligației de plată a acestui impozit.

(13) Tarifele pentru cererile având ca obiect furnizarea serviciilor prestate de Agenția Națională şi unitățile sale subordonate pot fi încasate de notarii publici în numele şi pe seama Agenției Naționale, pe chitanțiere puse la dispoziție de către Agenția Națională şi inscripționate cu datele sale de identificare, pe bonuri fiscale proprii, prin ordine de plată, ca urmare a viramentelor bancare efectuate în contul biroului notarial, prin mijloace electronice de plată sau orice alte modalități prevăzute de lege. Tarifele încasate de notarii publici în contul biroului notarial, în condițiile prezentei legi, prin oricare dintre mijloacele prevăzute anterior sunt virate, până la data de 25 a lunii următoare, în contul Agenției Naționale, deschis la Trezoreria Statului, conform evidențelor ținute de biroul notarial. Metodologia de încasare şi virare a tarifelor de publicitate imobiliară se stabileşte de Agenția

[1] A se vedea nota de subsol de la art. 9 alin. (6).

[2] A se vedea nota de subsol de la art. 9 alin. (6).

[3] A se vedea nota de subsol de la art. 9 alin. (6).

Națională şi Uniunea Națională a Notarilor Publici din România prin protocol, care se aprobă în condițiile alin. (8). Evidența tarifelor încasate de notarii publici în condițiile prezentei legi se ține separat de evidența financiar-contabilă a biroului notarial.

(14) Agenția Națională şi instituțiile subordonate nu emit facturi fiscale pentru tarifele încasate în vederea furnizării serviciilor prestate în domeniul specific de activitate, prevedere aplicabilă inclusiv situațiilor în care tarifele sunt încasate prin virament în contul biroului notarial potrivit alin. (13).

(15) În vederea efectuării viramentului în contul biroului notarial, notarul public eliberează beneficiarului un înscris din care rezultă valoarea tarifului aferent serviciului de cadastru şi publicitate imobiliară solicitat. Dovada încasării tarifelor prin ordine de plată ca urmare a viramentelor bancare efectuate în contul biroului notarial se face cu copia ordinului de plată în contul acestuia şi prin mențiunile corespunzătoare din încheierea de autentificare, încheierea finală emisă ca urmare a dezbaterii succesiunii sau încheierea de intabulare şi extrasul de carte funciară, după caz.

(16) Tarifele pentru servicii de publicitate imobiliară pot fi încasate şi de alte instituții sau persoane, în baza protocoalelor de colaborare încheiate cu Agenția Națională.

(17) Tarifele se stabilesc, se modifică şi se actualizează de consiliul de administrație şi se aprobă prin ordin cu caracter normativ al directorului general, cu avizul prealabil al Ministerului Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice.

(18) Veniturile încasate se virează în contul Agenției Naționale deschis la Trezoreria Statului.

(19) Sumele rămase neutilizate la sfârşitul anului din subvenția acordată de la bugetul de stat se restituie la acest buget. Subvenția nu se regularizează cu veniturile proprii, iar veniturile proprii rămase neutilizate la sfârşitul anului se reportează în anul următor.

(20) Agenția Națională poate colabora cu persoane fizice şi juridice române sau străine de specialitate, în condițiile legii, pentru realizarea unor obiective de interes comun, corespunzătoare domeniului său de activitate.

(21) Agenția Națională îşi asumă întreaga responsabilitate în implementarea Proiectului cadastrului şi publicității imobiliare, finanțat prin împrumut de la Banca Internațională pentru Reconstrucție şi Dezvoltare (BIRD), şi a celorlalte acorduri internaționale ce implică împrumuturi nerambursabile sau garanții de la stat, asumate anterior de Oficiul Național de Cadastru, Geodezie şi Cartografie, inclusiv pentru partea preluată de la Ministerul Justiției.

(22) Agenția Națională va face toate demersurile necesare amendării acordurilor de împrumut internaționale pentru a se realiza înlocuirea Oficiului Național de Cadastru, Geodezie şi Cartografie şi a Ministerului Justiției cu Agenția Națională.

(23) Se instituie Programul național de cadastru şi carte funciară în scopul înregistrării gratuite a imobilelor în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară, realizării planului cadastral al imobilelor şi deschiderii cărților funciare la nivelul tuturor unităților administrativ-teritoriale.

(24) Planul cadastral al imobilelor şi cărţile funciare deschise potrivit alin. (23) reflectă situaţia tehnică şi juridică actuală a imobilelor.

(25) În aplicarea prevederilor alin. (23) şi (24), ca urmare a sesizării camerei notarilor publici, potrivit dispoziţiilor art. 11 alin. (2) lit. g) şi ale art. 12 alin. (4), notarii publici eliberează certificatele de moştenitor pentru succesiunile nedezbătute, respectiv certificatele de înscriere a posesorului ca proprietar, la cererea persoanelor interesate.

(26) Programul naţional de cadastru şi carte funciară prevăzut la alin. (23) se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(27) Programul naţional de cadastru şi carte funciară include acţiunile necesare derulării, precum şi sumele aferente acestora şi constă în activităţi precum:

a) măsurători cadastrale;

b) activităţi de geodezie, cartografie, topografie şi fotogrammetrie;

c) activităţi de informare şi conştientizare a publicului;

d) dezvoltare şi mentenanţă a sistemelor informatice;

e) conversia cărţilor funciare şi a documentaţiilor cadastrale din format analogic în format digital;

f) tehnică de calcul şi de stocare;

g) alte activităţi ce decurg din derularea Programului naţional de cadastru şi carte funciară.

(28) În vederea realizării Programului naţional de cadastru şi carte funciară menţionat la alin. (23):

a) se organizează în cadrul Agenţiei Naţionale şi al structurilor subordonate compartimente funcţionale de înregistrare sistematică a proprietăţilor imobiliare, structuri fără personalitate juridică, ale căror atribuţii se stabilesc prin ordin al directorului general şi care urmăresc, în principal, coordonarea la nivel naţional a serviciilor de înregistrare sistematică;

b) Agenţia Naţională poate angaja personal cu contract de muncă pe perioadă determinată, cu finanţare din venituri proprii. Salarizarea personalului angajat cu contract de muncă pe perioadă determinată se face la nivelul de salarizare în plată pentru funcţiile similare din Agenţia Naţională sau unităţile subordonate, după caz.

(29) În cadrul Programului naţional de cadastru şi carte funciară se cofinanţează şi lucrările de înregistrare sistematică demarate de unităţile administrativ-teritoriale.

(30) Valoarea cofinanţării este în cuantum fix de 60 lei/carte funciară.

(31) În situaţia în care lucrările de cadastru sistematic contractate, în condiţiile alin. (29), de unităţile administrativ-teritoriale au o valoare inferioară celei stabilite la alin. (30), Agenţia Naţională va deconta o sumă fixă, care nu poate depăşi valoarea contractului.

(32) Plata destinată cofinanţării prevăzute la alin. (31) se face de către Agenţia Naţională, în limita bugetului aprobat, ulterior finalizării înregistrării sistematice la nivelul unităţii administrativ-teritoriale.

(33) Plata prevăzută la alin. (29)-(32) se aprobă de Consiliul de administraţie al Agenţiei Naţionale, la solicitarea expresă a unităţii administrativ-teritoriale, cu menţionarea sumei care se solicită a se deconta.

(34) Fondurile aferente acestor lucrări se virează în contul unităților administrativ-teritoriale ulterior înființării cărților funciare, iar suma ce urmează a fi virată se va calcula raportat la numărul total de cărți funciare, în aplicarea situațiilor particulare prevăzute la alin. (30) și (31).

(35) Lucrările de înregistrare sistematică demarate în cadrul Acordului de împrumut (Proiect privind completarea sprijinului financiar acordat de Uniunea Europeană pentru restructurarea agriculturii) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la București la 28 decembrie 2007 și ratificat prin Legea nr. 14/2009, cu modificările ulterioare, vor fi finanțate din veniturile proprii ale Agenției Naționale.

(36) Organele și autoritățile administrației publice centrale, unitățile administrativ-teritoriale, precum și alte persoane juridice interesate, care au resurse financiare pentru realizarea programului prevăzut la alin. (23), vor încheia protocoale de colaborare cu Agenția Națională cu privire la caietul de sarcini, modalitățile de avizare, de verificare, de recepție și de înscriere în cartea funciară, precum și cu privire la utilizarea acestor informații. Persoanele fizice și juridice interesate vor încheia un acord de finanțare în condițiile legii.

(37) Specificațiile tehnice conținute în documentațiile de atribuire a contractelor pentru lucrări de cadastru, geodezie, cartografie, fotogrammetrie, teledetecție și aerofotografiere, stabilite prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, sunt avizate pentru conformitate cu reglementările specifice de către Agenția Națională, înainte de inițierea procedurilor de achiziție publică, sub sancțiunea neacordării avizului de începere a lucrărilor, respectiv a respingerii cererii de recepție. Autoritățile contractante nu efectuează plăți pentru aceste lucrări întocmite fără respectarea celor menționate anterior.

Notă. A se vedea și: ► Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 39/2009 privind aprobarea tarifelor pentru serviciile furnizate de Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și unitățile sale subordonate și a taxei de autorizare pentru persoanele care realizează lucrări de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei (M. Of. nr. 253 din 16 aprilie 2009); ► Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale și ministrului administrației și internelor nr. 212/2006 privind aprobarea tarifului unic pentru activitățile specifice desfășurate de Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și de instituțiile sale subordonate, perceput pentru terenurile agricole (M. Of. nr. 388 din 5 mai 2006); ► Ordinul ministrului administrației publice și ministrului justiției nr. 58/2002 pentru aprobarea onorariilor minime și maxime corespunzătoare activităților de specialitate desfășurate de persoane fizice și juridice autorizate în scopul efectuării înscrierilor cu caracter nedefinitiv în cărțile funciare (M. Of. nr. 264 din 19 aprilie 2002); ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 309/2010 pentru aprobarea Protocolului de colaborare încheiat între Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și Uniunea Națională a Notarilor Publici din România privind modul de efectuare a operațiunilor de publicitate imobiliară, în aplicarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare (M. Of. nr. 475 din 9 iulie 2010); ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 1184/2011 privind aprobarea Protocolului-cadru de colaborare între Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și unitățile administrativ-teritoriale pentru realizarea înregistrării sistematice a imobilelor în cadastru și în cartea funciară (M. Of.

nr. 848 din 30 noiembrie 2011); ► Ordinul directorului general al Agenției de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 1009/2013 pentru aprobarea Protocolului privind Metodologia de încasare și virare a tarifelor de publicitate imobiliară (M. Of. nr. 645 din 21 octombrie 2013); ► Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 1/2014 privind aprobarea Specificațiilor tehnice pentru lucrări de înregistrare sistematică a imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară conținute în documentațiile de atribuire a contractelor pentru lucrări de cadastru (M. Of. nr. 45 și nr. 45 bis din 20 ianuarie 2014); ► H.G. nr. 294/2015 privind aprobarea Programului național de cadastru și carte funciară 2015-2023 (M. Of. nr. 309 din 6 mai 2015).

Capitolul III. Organizarea lucrărilor sistematice de cadastru în vederea înscrierii în cartea funciară

Art. 10. (1) Înregistrarea sistematică a proprietăților în sistemul integrat de cadastru și carte funciară se realizează pe baza măsurătorilor necesare realizării planului cadastral, în care sunt determinate poziția limitelor dintre imobilele învecinate, din oficiu, gratuit și în mod sistematic, pe baza realității din teren, identificată conform art. 11 alin. (2) lit. e) și f), indiferent de apartenența imobilului la domeniul public sau privat al statului ori al unității administrativ-teritoriale sau de calitatea de proprietar, posesor ori deținător legal sau detentor precar prevăzut la art. 918 din Codul civil. Lucrările de măsurători se execută prin orice metodă grafică, numerică, fotogrammetrică sau combinate, în îndeplinirea funcției tehnice a cadastrului.

(2) Documentațiile cadastrale determină suprafața terenurilor și construcțiilor, rezultată din măsurători.

(3) În cadrul funcției economice a cadastrului se evidențiază elementele tehnice necesare stabilirii valorilor impozabile ale imobilelor sau, după caz, a impozitelor sau taxelor pentru aceste imobile.

(4) Funcția juridică a cadastrului se realizează prin identificarea proprietarilor, respectiv a posesorilor imobilelor și prin înscrierea acestora în documentele tehnice cadastrale, în scopul înscrierii imobilelor în cartea funciară.

Art. 11. (1) Unitățile administrativ-teritoriale și/sau, după caz, sectoarele cadastrale în care se vor derula lucrări de înregistrare sistematică se aduc la cunoștința publică, prin ordin al directorului general al Agenției Naționale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, în scopul informării autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, precum și a persoanelor fizice și juridice care dețin drepturi referitoare la imobile, cu privire la obligația de a furniza date și informații privitoare la imobile, necesare derulării procesului de înregistrare sistematică, precum și la obligația tuturor deținătorilor de imobile de a verifica corectitudinea acestor informații.

(2) Specificațiile tehnice de realizare a lucrărilor sistematice de cadastru în vederea înscrierii imobilelor în cartea funciară se aprobă prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și cuprinde, în principal, următoarele etape:

a) înştiinţarea proprietarilor, respectiv a posesorilor şi a altor deţinători, prin intermediul campaniei de informare publică, organizată la nivel naţional şi local, cu privire la începerea lucrărilor de înregistrare sistematică, precum şi cu privire la procedura de realizare, beneficiile, drepturile şi obligaţiile ce le revin pe parcursul derulării lucrărilor de înregistrare sistematică a proprietăţilor;

b) identificarea limitelor unităţii administrativ-teritoriale;

c) stabilirea sectoarelor cadastrale;

d) integrarea de către persoana autorizată să execute lucrările de cadastru a tuturor informaţiilor tehnice şi juridice preluate de la oficiul teritorial, autorităţile şi instituţiile publice sau de la alte persoane fizice şi juridice;

e) identificarea amplasamentelor imobilelor în cadrul sectoarelor cadastrale;

f) identificarea titularilor drepturilor reale şi a posesorilor, precum şi preluarea, în cazul în care înscrisul nu există în arhiva oficiului teritorial sau a autorităţii administraţiei publice locale ori a emitentului acestora, de către persoana autorizată care efectuează lucrările de înregistrare sistematică, a actelor în original sau în copie legalizată;

g) sesizarea camerei notarilor publici de către oficiul teritorial, în cazul succesiunilor nedezbătute, în vederea repartizării cauzei succesorale notarului public competent;

h) actualizarea informaţiilor culese din teren cu cele din înregistrarea sporadică şi întocmirea documentelor tehnice cadastrale;

i) recepţia documentelor tehnice cadastrale de către personalul de specialitate numit în aplicarea dispoziţiilor art. 9 alin. (28);

j) publicarea, în scop de informare publică, cu cel puţin 5 zile înainte de afişare, a anunţului prealabil privind afişarea publică a documentelor tehnice ale cadastrului, într-un ziar de largă circulaţie, într-un ziar local, la sediul consiliului local, pe pagina de internet a administraţiei publice locale, precum şi pe cea aparţinând Agenţiei Naţionale;

k) publicarea şi afişarea, la nivel central, pe pagina de internet special creată de către Agenţia Naţională în acest scop, precum şi la nivel local, la sediul consiliului local sau într-un alt loc stabilit în acest scop de către primarul unităţii administrativ-teritoriale, pe pagina de internet a autorităţii administraţiei publice locale a documentelor tehnice cadastrale;

l) înregistrarea cererilor de rectificare a documentelor tehnice ale cadastrului, inclusiv în ceea ce priveşte contestarea calităţii de posesor, se poate face şi electronic, inclusiv pe pagina de internet special creată de către Agenţia Naţională în acest scop;

m) modificarea conţinutului documentelor tehnice cadastrale, în urma soluţionării cererilor de rectificare, şi actualizarea evidenţei conform lucrărilor de înregistrare în cadastru şi în cartea funciară realizate la cerere, în perioada de afişare;

n) închiderea lucrărilor sistematice de cadastru în vederea înscrierii în cartea funciară;

o) deschiderea noilor cărţi funciare;

p) închiderea vechilor evidenţe, prin ordin al directorului general al Agenţiei Naţionale, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I;

q) punerea la dispoziția persoanelor interesate conform înscrierilor din cartea funciară a extraselor de carte funciară pentru informare, emise fără a fi semnate de oficiul teritorial, acestea fiind generate automat de sistemul informatic integrat de cadastru şi carte funciară, precum şi a extrasului din noul plan cadastral, prin intermediul unității administrativ-teritoriale pentru documentele în format analog, sau prin accesarea serviciului destinat acestei operațiuni de pe pagina de internet special creată în acest sens a Agenției Naționale;

r) arhivarea documentelor care stau la baza lucrărilor de cadastru şi înscriere în cartea funciară;

s) eliberarea de către notarul public, la cererea posesorilor imobilelor care au făcut obiectul înregistrării sistematice, în termen de maximum 2 ani, dar nu mai devreme de 90 de zile de la data deschiderii cărților funciare, a certificatului pentru înscrierea în cartea funciară a posesorilor ca proprietari.

(3) Lucrările tehnice de cadastru se realizează utilizând limitele unităților administrativ-teritoriale şi limitele intravilanelor din sistemul integrat de cadastru şi carte funciară.

(4) Limitele unităților administrativ-teritoriale sunt identificate, marcate, rectificate ori actualizate de către comisia de delimitare, numită în acest scop prin ordin al prefectului.

(5) Limitele recunoscute reciproc de către reprezentanții unităților administrativ-teritoriale sunt descrise şi reprezentate în procesul-verbal de delimitare ce conține şi inventarul coordonatelor punctelor ce definesc aceste limite, determinate în sistem național de proiecție. După semnarea şi ştampilarea procesului-verbal de delimitare şi a tuturor anexelor de către membrii comisiei de delimitare şi aprobarea de către prefect, limitele devin oficiale şi sunt introduse în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară.

(6) Contestațiile unităților administrativ-teritoriale privind limitele administrative pot fi soluționate pe cale amiabilă, prin mediere de către instituția prefectului sau pe cale judecătorească.

(7) Medierea de către instituția prefectului se finalizează prin semnarea şi ştampilarea procesului-verbal de delimitare, precum şi a tuturor anexelor, de către membrii comisiei de delimitare.

(8) În situația în care limitele sunt contestate, până la soluționarea definitivă a litigiului, se utilizează cele din sistemul integrat de cadastru şi carte funciară, folosite de oficiile teritoriale în activitatea de recepție a documentațiilor cadastrale şi de înscriere în cartea funciară. Dacă există diferențe între limitele gestionate de oficiile teritoriale ale județelor învecinate, până la soluționarea litigiului, Agenția Națională decide asupra limitei care este utilizată.

(9) Ulterior stabilirii limitelor unităților administrativ-teritoriale, acestea pot fi rectificate, actualizate sau modificate, după caz.

(10) Actualizarea limitelor este operațiunea tehnică prin care limita dintre două unități administrativ-teritoriale se schimbă pe o porțiune limitată, pe baza acordului comisiei de delimitare.

(11) Actualizarea limitelor unităților administrativ-teritoriale din sistemul integrat de cadastru și carte funciară se efectuează exclusiv pe baza măsurătorilor în teren.

(12) În situația în care se actualizează limitele, comisia de delimitare, numită prin ordin al prefectului, întocmește un nou proces-verbal de delimitare similar celui prevăzut la alin. (5). Aceeași procedură se utilizează și în cazul în care actualizarea limitelor este necesară ca urmare a restabilirii acesteia, prin proces-verbal de delimitare semnat de comisia de delimitare, numită prin ordin al prefectului.

(13) Dacă unitățile administrativ-teritoriale sunt situate în județe diferite, procesul-verbal de delimitare este semnat și ștampilat de comisiile de delimitare numite prin ordin al prefecților celor două județe și aprobat de către aceștia.

(14) Rectificarea erorilor de identificare a limitelor este operațiunea tehnică prin care se realizează punerea în concordanță a coordonatelor limitelor existente în sistemul integrat de cadastru al Agenției Naționale cu limita legală și existentă în teren, stabilite inițial de comisia de delimitare pe bază de ortofotoplan.

(15) Operațiunea de rectificare prevăzută la alin. (14) se realizează exclusiv prin efectuarea de măsurători la teren de către oficiul teritorial pentru a se identifica și constata aceste erori de integrare a limitelor și doar în situația în care tronsoanele de limită sunt clar identificate în teren, în situația în care tronsoanele nu sunt clar identificate, se procedează la actualizarea limitelor, conform procedurii reglementate la alin. (11)-(13).

(16) Limitele unităților administrativ-teritoriale sunt afișate pe geoportalul INSPIRE al României și sunt utilizate în activitatea autorităților și instituțiilor publice centrale și locale.

(17) Modificarea limitelor teritoriale ale unităților administrativ-teritoriale privește înființarea, reînființarea sau reorganizarea, după caz, a unităților administrativ-teritoriale, care se organizează potrivit legii.

(18) Lucrările de specialitate stabilite prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale pot fi executate și de către persoanele autorizate în acest scop:

a) din aparatul de specialitate al primarului;

b) de la nivelul structurilor județene cu personalitate juridică ale structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, recunoscute ca fiind de utilitate publică;

c) din cadrul Centrului Național de Cartografie.

(19) În cadrul lucrărilor de înregistrare sistematică în cadastru și cartea funciară, situația tehnică și juridică a imobilelor înregistrate anterior în planul cadastral sau topografic și în cartea funciară se modifică conform situației tehnico-juridice actuale, identificată prin măsurătorile efectuate și actele juridice colectate.

(20) Cu ocazia realizării lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor pentru care au fost emise titluri de proprietate potrivit legilor de restituire a proprietăților funciare, dacă la nivelul unei tarlale se constată un deficit de suprafață, suprafața fiecărui imobil din respectiva tarla se diminuează proporțional cu suprafața din titlul de proprietate. Ulterior finalizării procedurilor de inventariere a terenurilor prevăzute de Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului

de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările şi completările ulterioare, se va proceda, la cererea proprietarului, la atribuirea diferenței de suprafață, în condițiile legii.

(21) Diferența de suprafață de teren prevăzută la alin. (20) se va acorda din terenurile care pot face obiectul restituirii în natură în limita disponibilului din unitatea administrativ-teritorială unde se efectuează înregistrarea sistematică, iar în cazul în care nu mai există disponibil, comisiile abilitate conform legilor de restituire a proprietății au posibilitatea să propună şi să stabilească acordarea de măsuri compensatorii, în condițiile legii.

(22) În situația imobilelor înregistrate anterior în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară, suprafața nu se va modifica în condițiile alin. (20), dacă aceasta nu depăşeşte suprafața înscrisă în titlul de proprietate. În situația în care la nivelul unității administrativ-teritoriale se constată un deficit de suprafață, suprafața imobilelor înscrise în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară se va diminua până la limita suprafeței din titlul de proprietate.

(23) La înscrierea în documentele tehnice cadastrale şi în cartea funciară este suficientă prezentarea ultimului act doveditor al drepturilor reale privitoare la imobilul în cauză.

(24) În cadrul lucrărilor de înregistrare sistematică în cartea funciară se înscriu suprafețele rezultate din măsurători.

Art. 12. (1) Documentele tehnice ale cadastrului se întocmesc pentru fiecare sector cadastral şi evidențiază situația de fapt constatată de persoana autorizată care efectuează lucrările de înregistrare sistematică şi constituie temeiul înregistrării din oficiu a imobilelor în evidențele de cadastru şi în cartea funciară.

Documentele tehnice sunt:

a) planul cadastral;

b) registrul cadastral al imobilelor;

c) opisul alfabetic al titularilor drepturilor reale de proprietate, al posesorilor şi al altor deținători.

(2) Autoritățile şi instituțiile publice centrale şi locale au obligația de a pune la dispoziția Agenției Naționale, gratuit, datele, informațiile şi copiile certificate ale documentelor referitoare la sistemele informaționale specifice domeniilor proprii de activitate, pentru lucrările sistematice de cadastru în vederea înscrierii în cartea funciară.

(3) Primarul unității administrativ-teritoriale în care se desfăşoară lucrările de cadastru are obligația să înştiințeze deținătorii imobilelor, prin afişare şi prin alte mijloace de publicitate, cu privire la obligația acestora, respectiv:

a) de a permite accesul specialiştilor să execute măsurătorile;

b) de a prezenta actele juridice referitoare la imobile;

c) de a identifica limitele imobilelor împreună cu echipele care realizează lucrările de specialitate;

d) de a verifica informațiile privitoare la imobilele pe care le dețin, în etapa de publicare a documentelor tehnice cadastrale.

(4) În vederea realizării lucrărilor de înregistrare sistematică de cadastru, secretarul unității administrativ-teritoriale va comunica, în termen de 30 de zile de la data decesului unei persoane, camerei notarilor publici în a cărei circumscripție teritorială defunctul şi-a avut ultimul domiciliu o sesizare pentru deschiderea procedurii succesorale, care va cuprinde:

a) numele, prenumele şi codul numeric personal ale defunctului;

b) data decesului, în format zi, lună, an;

c) data naşterii, în format zi, lună, an;

d) ultimul domiciliu al defunctului;

e) bunurile mobile sau imobile ale defunctului înregistrate în evidențele fiscale sau, după caz, în registrul agricol;

f) date despre eventualii succesibili, în format nume, prenume şi adresa la care se face citarea.

(5) Atribuția prevăzută la alin. (4) poate fi delegată de către secretarul primăriei unuia dintre ofițerii de stare civilă.

(6) Primarul va urmări îndeplinirea acestor atribuții de către secretarul primăriei sau, după caz, ofițerul de stare civilă delegat şi va aplica sancțiunile disciplinare corespunzătoare.

(7) Neîndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alin. (4) atrage sancționarea disciplinară şi contravențională a persoanei responsabile.

(8) Dacă proprietarii, posesorii sau alți deținători nu se prezintă, identificarea limitelor imobilelor se va face în lipsa acestora. Primarul unității administrativ-teritoriale, prin compartimentele de resort din cadrul aparatului de specialitate al acestuia, eliberează certificate şi furnizează gratuit echipelor de realizare a lucrărilor sistematice de cadastru date şi informații cuprinse în:

a) registrul agricol;

b) registrul de rol nominal unic;

c) nomenclatura stradală;

d) listele cuprinzând următoarele date: numele, prenumele, codul numeric personal sau, după caz, numărul de identificare fiscală, adresa domiciliului pentru persoanele fizice, respectiv denumirea, adresa sediului şi codul de înregistrare fiscală sau, după caz, codul unic de înregistrare, în cazul persoanelor juridice;

e) orice alte informații şi evidențe care ar putea fi necesare realizării lucrării sistematice de cadastru în vederea înscrierii în cartea funciară.

(9) Persoana autorizată care efectuează lucrările de înregistrare sistematică şi cel puțin un reprezentant al unității administrativ-teritoriale identifică proprietarii, posesorii sau alți deținători. Verificarea şi recepția lucrărilor de înregistrare sistematică şi a documentelor tehnice prevăzute la alin. (1), inclusiv a documentelor tehnice rectificate ca urmare a admiterii cererilor de rectificare, şi recepția lucrărilor de înregistrare se fac de către personalul de specialitate angajat potrivit dispozițiilor art. 9 alin. (28). Verificarea şi recepția se vor putea face şi în etape, pe sectoare cadastrale, înainte de terminarea lucrărilor cadastrale la nivelul unității administrativ-teritoriale. După verificare şi recepție, pentru a fi aduse la cunoştința publică, documentele tehnice prevăzute la alin. (1):

a) sunt transmise de către oficiul teritorial autorității administrației publice locale în vederea afișării publice, în condițiile art. 14 alin. (1), prin publicare pe pagina proprie de internet a acesteia, precum și la sediul consiliului local respectiv. Anunțul privind afișarea publică a documentelor tehnice se publică într-un ziar de largă circulație, precum și într-un ziar local prin grija oficiului teritorial;

b) se afișează pe pagina de internet special creată în acest scop de către Agenția Națională.

(10) Persoanele interesate au acces deplin pentru a consulta documentele tehnice afișate potrivit alin. (9).

(11) Persoana autorizată care efectuează lucrarea de cadastru, care constă în identificarea și măsurarea imobilelor, preia o copie legalizată a documentelor, prelucrează datele obținute și întocmește documentele tehnice pentru fiecare sector cadastral în parte. Copiile legalizate ale documentelor se vor prelua numai dacă acestea nu există în arhiva oficiului teritorial sau a autorității administrației publice locale ori a emitentului acestora. Aceste entități au obligația eliberării gratuite a documentelor sau a copiilor certificate de pe acestea în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării cererii persoanei autorizate.

(12) Reprezentanții autorităților și instituțiilor publice, ai regiilor autonome și ai societăților comerciale[1] cu capital parțial de stat, precum și ai altor entități care dețin terenuri în administrare, aflate în proprietatea statului român sau a unităților administrativ-teritoriale, au obligația de a participa la identificarea și măsurarea imobilelor în cauză.

(13) Primarul unității administrativ-teritoriale, prin compartimentele de resort din cadrul aparatului de specialitate al acestuia, identifică proprietarii, posesorii sau alți deținători ai imobilelor și pune la dispoziție informațiile și evidențele necesare deținute de primărie, prin eliberarea de certificate sau orice alte documente necesare lucrării sistematice de cadastru.

(14) Primarul va contrasemna documentele tehnice cadastrale, anterior verificării și recepției acestora de către personalul de specialitate, conform prevederilor alin. (9), în vederea certificării veridicității informațiilor privitoare la imobile și la proprietari, posesori, respectiv alți deținători, care au fost furnizate de către acesta. Contrasemnarea documentelor tehnice cadastrale are drept consecință însușirea tuturor datelor cu privire la terenuri și construcții, precum și eliminarea procedurilor administrative de emitere a unor certificate confirmative, cum ar fi: certificatul de atestare fiscală, certificatul de atestare a situației juridice și tehnice a construcțiilor, adeverința prevăzută la art. 13 alin. (1) lit. b) și altele asemenea.

(15) Contrasemnarea documentelor tehnice de către primar sau de persoana desemnată se poate efectua și prin emiterea unei adeverințe care să confirme

---

[1] Potrivit art. 77 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012): *„Ori de câte ori prin legi și prin alte acte normative se face trimitere la Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale ori la «societatea comercială/societățile comerciale», după caz, trimiterea se consideră a fi făcută la Legea societăților nr. 31/1990 ori, după caz, la «societatea/societățile reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare»*.

însuşirea de către reprezentantul autorităţii publice locale a informaţiilor cuprinse în documentele tehnice ale cadastrului.

(16) În situaţia în care documentele tehnice nu au fost contrasemnate, aplicându-se procedura aprobării tacite, construcţiile se vor înscrie în cartea funciară fie în baza actelor de proprietate, fie a situaţiei tehnico-juridice reflectate de documentele tehnice întocmite ca urmare a identificării realizate conform art. 11 alin. (2) lit. f) şi necontestate în perioada de afişare publică sau cu privire la care cererea de rectificare a fost respinsă. Situaţia reflectată de documentele tehnice se prezumă a fi în concordanţă cu situaţia tehnică şi juridică reală, până la proba contrară.

(17) Înscrierea construcţiilor în cartea funciară, în procesul de înregistrare sistematică potrivit prezentei legi, nu împiedică autorităţile competente să aplice sancţiunile prevăzute de lege în ceea ce priveşte disciplina în construcţii şi serveşte ca bază de stabilire şi calculare a taxelor şi impozitelor datorate conform legii.

(18) Eliberarea tuturor actelor necesare şi contrasemnarea documentelor tehnice cadastrale de către primar, prin compartimentele de resort din cadrul aparatului de specialitate, se fac în termen de 30 de zile de la înregistrarea solicitării.

(19) Inspectorul de cadastru verifică lucrările la teren executate de către persoanele autorizate.

(20) Pentru persoanele fizice, listele prevăzute la alin. (8) lit. d) se asigură de către serviciile publice comunitare locale de evidenţă a persoanelor, la solicitarea primarilor.

Art. 13. (1) În cazul imobilelor care fac obiectul înregistrării sistematice, în lipsa actelor doveditoare ale dreptului de proprietate, în documentele tehnice se va înscrie posesia de fapt asupra imobilului, în baza identificării efectuate de persoanele menţionate la art. 12 alin. (9), cu ocazia efectuării măsurătorilor şi sub condiţia prezentării următoarelor documente:

a) fişa de date a imobilului semnată de către posesorul imobilului şi de către persoana autorizată să efectueze lucrările de înregistrare sistematică;

b) adeverinţa eliberată de autorităţile administraţiei publice locale, care atestă faptul că:

(i) posesorul este cunoscut că deţine imobilul sub nume de proprietar;

(ii) imobilul nu face parte din domeniul public sau nu a fost înscris în evidenţe ca fiind în domeniul privat al statului sau al unităţilor administrativ-teritoriale.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile inclusiv imobilelor care au fost înregistrate în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară, din regiunile unde au fost aplicate prevederile Decretului-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiilor privitoare la cărţile funciare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, abrogat prin Legea cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, în situaţia în care proprietarii nu sunt identificaţi cu ocazia realizării interviurilor pe teren, însă sunt identificaţi posesori, imobilelor din zonele foste necooperativizate, precum şi imobilelor situate în intravilanul localităţilor care au făcut obiectul legilor de restituire a proprietăţilor funciare.

(3) Posesia de fapt înscrisă în documentele tehnice potrivit alineatelor anterioare se notează în cărțile funciare deschise ca urmare a finalizării înregistrării sistematice.

(4) În cazul imobilelor situate în extravilanul localităților din zonele care nu au făcut obiectul aplicării legilor fondului funciar, procedura de emitere a certificatului prevăzut la alin. (8) nu este aplicabilă.

(5) Posesia notată în cartea funciară şi efectele juridice ale acesteia pot fi dobândite în temeiul actelor juridice între vii, translative sau constitutive, încheiate în formă autentică, inclusiv prin măsuri de executare silită sau pentru cauză de moarte, care se notează în cartea funciară.

(6) Ultimul posesor notat în cartea funciară va beneficia de intabularea dreptului său de proprietate, din oficiu, la împlinirea termenului de 3 ani, în condițiile prevăzute la alin. (7), ca efect al joncțiunii posesiilor anterioare cu posesia sa.

(7) În toate cazurile în care s-a notat posesia în cartea funciară şi nu a fost eliberat certificatul prevăzut la alin. (8), dreptul de proprietate va putea fi intabulat ulterior, în următoarele condiții:

a) din oficiu, la împlinirea unui termen de 3 ani de la momentul notării în cartea funciară, dacă nu a fost notat niciun litigiu prin care se contestă înscrierile din cartea funciară. În acest caz, prin derogare de la reglementările referitoare la uzucapiune, dreptul de proprietate se consideră dobândit prin efectul legii şi de la data împlinirii acestui termen, fără nicio altă justificare sau procedură;

b) la cererea posesorului prevăzut la alin. (1) sau a succesorilor acestuia, în baza actului de proprietate, ca urmare a dobândirii dreptului de proprietate prin oricare dintre modalitățile prevăzute de lege.

(8) La împlinirea unui termen de 90 de zile de la data deschiderii din oficiu a cărților funciare, posesorii imobilelor situate în intravilanul localităților, înscrişi în cărțile funciare în condițiile alin. (3), pot solicita notarului public competent eliberarea certificatului de înscriere a posesorului ca proprietar.

Eliberarea certificatului de către notarul public se face pe baza următoarelor documente:

a) extras de carte funciară pentru informare;

b) declarația pe propria răspundere a posesorului, dată în formă autentică, prin care acesta declară că:

(i) posedă imobilul sub nume de proprietar;

(ii) este sau nu căsătorit; în cazul în care este căsătorit, va preciza şi regimul matrimonial;

(iii) nu a înstrăinat sau grevat imobilul;

(iv) imobilul nu a fost scos din circuitul juridic;

(v) imobilul nu face obiectul vreunui litigiu;

(vi) imobilul este deținut sau nu pe cote-părți; în cazul în care imobilul este deținut pe cote-părți, toți posesorii vor declara întinderea cotelor;

(vii) înscrisul doveditor al posesiei provine de la părțile semnatare ale acestuia; în cazul în care nu există înscris doveditor, va declara că nu deține şi nu are cunoştință de existența unui astfel de înscris;

c) înscrisul doveditor al posesiei, indiferent de forma în care este întocmit, atunci când acesta există;

d) copie de pe actele de identitate şi de stare civilă.

(9) În baza certificatului prevăzut la alin. (8) se dispune, la cererea părţii interesate, intabularea dreptului de proprietate în cartea funciară.

(10) În cazul în care a fost formulată cerere de rectificare a documentelor tehnice privind contestarea calităţii de posesor, notată în cartea funciară, precum şi în situaţia în care ulterior înfiinţării cărţii funciare a fost notată o acţiune civilă în contestarea acestei calităţi, procedura de emitere a certificatului prevăzut la alin. (8) nu este aplicabilă. În acest caz, până la soluţionarea definitivă a litigiilor, în cartea funciară rămâne notată posesia.

(11) Deţinătorii imobilelor care fac obiectul înregistrării sistematice, precum şi emitenţii înscrisurilor puse la dispoziţie în vederea întocmirii documentelor tehnice prevăzute la art. 12 alin. (1) răspund pentru legalitatea, autenticitatea şi exactitatea datelor cuprinse în acestea, în condiţiile legii.

(12) Angajaţii oficiului teritorial nu răspund în ceea ce priveşte prima înregistrare sistematică a imobilelor în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară.

(13) Dispoziţiile alin. (1), (4), (8), (10) şi (11) nu se aplică imobilelor din patrimoniul statului sau al unităţii administrativ-teritoriale, care se înscriu în baza actelor juridice prevăzute de lege.

(14) În cazul în care, cu prilejul efectuării măsurătorilor cadastrale cu privire la imobile situate în extravilan, care au făcut obiectul legilor fondului funciar, se constată că suprafaţa din măsurători este mai mare decât suprafaţa din actul de proprietate, diferenţa de teren rămâne la dispoziţia comisiei locale pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor, caz în care se va înscrie provizoriu dreptul de proprietate în favoarea unităţii administrativ-teritoriale.

(15) În cazul imobilelor ai căror proprietari, posesori sau alţi detentori precari, astfel cum sunt definiţi la art. 918 din Codul civil, nu pot fi identificaţi cu ocazia efectuării din oficiu a lucrărilor de înregistrare sistematică, precum şi în lipsa documentelor prevăzute la alin. (1) cu privire la calitatea de posesor, dreptul de proprietate se va înscrie provizoriu în favoarea unităţii administrativ-teritoriale. În acest caz, dreptul de proprietate va putea fi intabulat ulterior, la cererea titularului dreptului de proprietate asupra imobilului, în baza unei documentaţii care va cuprinde:

a) identificarea imobilului în planul cadastral, în scopul de a certifica faptul că imobilul din actul de proprietate corespunde cu cel din plan;

b) actul care atestă dreptul de proprietate;

c) certificatul prin care se atestă că imobilul este înregistrat în evidenţele fiscale sau, după caz, în registrul agricol, eliberat de primarul unităţii administrativ-teritoriale unde este amplasat acest imobil.

Art. 14. (1) Documentele tehnice pentru fiecare sector cadastral se afişează, prin grija oficiului teritorial, în condiţiile art. 11 alin. (2) lit. k). În regiunile de transcripţiuni şi inscripţiuni imobiliare, titularii sarcinilor înscrise în vechile registre de publicitate imobiliară vor solicita transcrierea acestora în cărţile funciare, în termen de 60 de zile de la afişare. Prin *sarcini* se înţelege ipotecile, privilegiile, somaţiile,

sechestrele, litigiile şi orice acte juridice înscrise în vechile registre de publicitate imobiliară.

(2) Cererile de rectificare a documentelor tehnice ale cadastrului se formulează, în termen de 60 de zile de la data afişării, şi sunt însoţite de documente doveditoare. Personalul de specialitate numit în aplicarea dispoziţiilor art. 9 alin. (28) soluţionează cererile de rectificare în termen de 60 de zile de la finalizarea perioadei de afişare, conform unei proceduri stabilite prin ordin al directorului general al Agenţiei Naţionale.

(3) În urma soluţionării cererilor de rectificare a documentelor tehnice ale cadastrului se emite un proces-verbal, care se va comunica în condiţiile Codului de procedură civilă.

(4) Procesul-verbal prevăzut la alin. (3) poate fi contestat cu plângere la judecătoria din raza teritorială de situare a imobilului, în termen de 15 zile de la comunicare. Dispoziţiile art. 31 alin. (3) şi (4), referitoare la procedura de depunere şi înregistrare a plângerii, se aplică în mod corespunzător.

(5) Înscrierea în cartea funciară se face din oficiu, după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare sector cadastral şi după expirarea termenului de soluţionare a cererilor de rectificare a documentelor tehnice ale cadastrului, conform unui regulament[1] aprobat prin ordin al directorului general al Agenţiei Naţionale. Directorul general al Agenţiei Naţionale poate emite instrucţiuni cu privire la modul de lucru în cadrul lucrărilor de cadastru.

(6) Înscrierea prevăzută la alin. (5) reprezintă prima înregistrare a imobilelor în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară, denumită în continuare *prima înregistrare sistematică*, rezultată ca urmare a finalizării procedurii de înregistrare sistematică, şi poate avea ca obiect imobile:

a) care nu au fost înregistrate anterior;

b) înscrise în evidenţele de carte funciară, indiferent dacă situaţia cadastral-juridică a fost actualizată sau nu.

(7) Modificarea primei înregistrări sistematice poate fi efectuată din oficiu, în baza unui referat, în cazul în care nu afectează drepturile părţilor.

(8) Efectul constitutiv de drepturi cu privire la un imobil ce a făcut obiectul înregistrării sistematice operează de la data efectuării primei înscrieri subsecvente ce are la bază acte juridice constitutive sau translative de drepturi reale încheiate ulterior deschiderii din oficiu a cărţilor funciare, pentru întreaga unitate administrativ-teritorială.

(9) În perioada de efectuare a înregistrării sistematice, în titlul cărţilor funciare ale imobilelor situate în unitatea administrativ-teritorială respectivă se va menţiona din oficiu faptul că acestea fac obiectul Programului naţional de cadastru şi carte funciară.

(10) Descrierea imobilelor din documentele tehnice ale cadastrului constituie o modalitate de punere în concordanţă a situaţiei tehnice a imobilului cu situaţia

---

[1] A se vedea Regulamentul privind înscrierea din oficiu în cartea funciară după finalizarea lucrărilor de cadastru, aprobat prin Ordinul directorului general al Agenţiei Naţionale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 844/2010, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 9 decembrie 2010.

juridică cuprinsă în actele juridice. În caz de discrepanță, prevalează situația tehnică identificată în urma măsurătorilor efectuate. De la data înființării din oficiu a cărților funciare orice evidențe cadastrale şi de publicitate imobiliară anterioare realizării înregistrării sistematice îşi pierd valabilitatea.

(11) Răspunderea pentru corectitudinea întocmirii documentelor tehnice ale cadastrului şi pentru corespondența acestora cu realitatea din teren, precum şi pentru identificarea limitelor imobilelor în concordanță cu actele juridice puse la dispoziție de deținători revine persoanei autorizate să execute lucrări de specialitate.

Art. 15. (1) De la data deschiderii cărților funciare din oficiu, registrele de transcripțiuni şi inscripțiuni, cărțile funciare şi orice alte evidențe de cadastru şi publicitate imobiliară se vor înlocui, pentru sectoarele cadastrale respective, cu planul cadastral şi noile cărți funciare. Vechile evidențe se păstrează în arhiva biroului teritorial şi pot fi consultate pentru istoric. Identificarea şi numerotarea imobilelor cuprinse în titlurile de proprietate emise în baza legilor fondului funciar sau alte acte de proprietate, planuri şi alte evidențe cadastrale şi de publicitate imobiliară anterioare realizării cadastrului şi deschiderii noilor cărți funciare îşi pierd valabilitatea.

(2) Sarcinile care sunt stinse prin împlinirea termenului sau din orice alt motiv nu vor mai fi înscrise în cărțile funciare, iar dacă s-au înscris, acestea vor fi radiate la cererea proprietarului imobilului, a oricărei persoane interesate sau din oficiu.

(3) În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară ca urmare a finalizării lucrărilor de înregistrare sistematică pe unitatea administrativ-teritorială respectivă, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciară. Dovada delimitării unui imobil față de alte imobile se face numai cu extrasul din planul cadastral.

Art. 16. Registrul cadastral al imobilelor şi planul cadastral stau la baza completării sau, după caz, a întocmirii din oficiu a cărților funciare, la finalizarea măsurătorilor cadastrale la nivelul sectoarelor cadastrale. Un exemplar din planurile şi registrele cadastrale se transmite cu titlu gratuit unităților administrativ-teritoriale.

Art. 17. Agenția Națională şi oficiile teritoriale din subordine au obligația de a furniza, la cerere, organelor abilitate evidențele necesare stabilirii valorii de impunere.

Art. 18. Completarea, modernizarea şi menținerea în stare de utilizare a rețelei geodezice naționale necesare întocmirii şi ținerii la zi a planurilor cadastrale şi hărților topografice se realizează sub coordonarea Agenției Naționale.

Art. 19. Oficiul teritorial controlează, avizează şi recepționează, după caz, lucrările de geodezie, topografie, cadastru şi cartografie.

Art. 20. Modul de avizare, verificare şi recepție a lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei, topografiei şi cartografiei se stabileşte prin regulament aprobat prin ordin al directorului general al Agenției Naționale, cu consultarea uniunii profesionale înființate prin lege specială.

Notă. A se vedea şi Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 700/2014 privind aprobarea Regulamentului de avizare, recepție şi înscriere în evidențele de cadastru şi carte funciară (M. Of. nr. 571 şi nr. 571 bis din 31 iulie 2014).

Titlul II. Publicitatea imobiliară

Capitolul I. Evidența cadastral-juridică

Art. 21. (1) Publicitatea imobiliară întemeiată pe sistemul de evidență a cadastrului are ca obiect înscrierea în cartea funciară a actelor şi faptelor juridice referitoare la imobilele din aceeaşi unitate administrativ-teritorială, în scopul transmiterii sau constituirii de drepturi reale imobiliare ori, după caz, al opozabilității față de terți a acestor înscrieri.

(2) Publicitatea imobiliară se efectuează de către birourile de cadastru şi publicitate imobiliară pentru imobilele situate în raza de activitate a acestora.

(3) Cărțile funciare întocmite şi numerotate pe teritoriul administrativ al fiecărei localități alcătuiesc, împreună, registrul cadastral de publicitate imobiliară al acestui teritoriu, ce se ține de către biroul teritorial din cadrul oficiului teritorial în a cărui rază teritorială de activitate este situat imobilul respectiv.

(4) Acest registru se întregeşte cu registrul de intrare, cu planul cadastral, cu registrul cadastral al imobilelor, indicând numărul cadastral al imobilelor şi numărul de ordine al cărților funciare în care sunt înscrise, cu un index alfabetic al proprietarilor şi cu o mapă în care se păstrează cererile de înscriere, împreună cu un exemplar al înscrisurilor constatatoare ale actelor sau faptelor juridice supuse înscrierii.

Art. 22. (1) Activitatea de publicitate imobiliară în cadrul oficiilor teritoriale este îndeplinită de registratori de carte funciară, denumiți în continuare *registratori*, numiți prin ordin al directorului general al Agenției Naționale, în urma unui concurs organizat de aceasta. Asistenții-registratori efectuează înscrierile în cartea funciară în baza dispozițiilor date de registratori, eliberează extrasele de carte funciară şi certificatele de sarcini şi îndeplinesc alte atribuții stabilite prin reglementări specifice.

(2) Numărul registratorilor pentru fiecare oficiu teritorial se stabileşte prin ordin al directorului general al Agenției Naționale.

(3) În cadrul oficiilor teritoriale, activitatea de publicitate imobiliară este în responsabilitatea unui registrator-şef, iar în cadrul birourilor teritoriale, în responsabilitatea unui registrator coordonator, numiți prin ordin al directorului general al Agenției Naționale, în urma unui concurs.

(4) Poate fi numită registrator persoana care îndeplineşte în mod cumulativ următoarele condiții:

a) are cetățenia română şi are capacitatea drepturilor civile;

b) este licențiat în drept;

c) nu are antecedente penale;

d) se bucură de o bună reputație;

e) cunoaşte limba română;

f) este apt din punct de vedere medical pentru ocuparea funcției;

g) a îndeplinit timp de 5 ani funcția de asistent-registrator sau a exercitat timp de 3 ani funcția de notar public, judecător, procuror, avocat, consilier juridic sau altă funcție de specialitate juridică.

(5) Vechimea în funcția de registrator de carte funciară, respectiv în funcția de asistent-registrator principal constituie vechime în specialitate juridică, cu condiția ca persoana în cauză să aibă studii superioare de specialitate juridică.

(6) Până la data organizării concursului, registratorii pot fi numiți din cadrul angajaților serviciilor de publicitate imobiliară care, deși nu îndeplinesc condițiile de studii, au cel puțin 5 ani de experiență în domeniul publicității imobiliare.

(7) Registratorul răspunde pentru activitatea sa, în condițiile legii, fiind subordonat profesional registratorului-şef.

(8) Angajaților Agenției Naționale şi ai unităților subordonate le este interzis să instrumenteze cauzele în care beneficiari sunt ei sau soțul/soția, rudele sau afinii până la gradul al treilea inclusiv, persoanele juridice la care ei ori una dintre persoanele menționate anterior dețin calitatea de acționari, asociați, directori sau administratori, precum şi cauzele care au ca obiect documentații întocmite de ei anterior dobândirii calității de salariat al instituției, de persoanele fizice autorizate care sunt soț/soție, rudă sau afin până la gradul al treilea inclusiv cu aceştia ori de persoanele juridice autorizate la care ei sau una dintre persoanele menționate anterior dețin calitatea de acționari, asociați, directori sau administratori.

(9) În cazul în care se află în una dintre situațiile prevăzute la alin. (8), angajatul este obligat să se abțină şi să înştiințeze de îndată, în scris, conducerea instituției, pentru repartizarea lucrării unei alte persoane.

(10) Angajaților Agenției Naționale şi ai unităților subordonate le este interzis să execute, în calitate de persoane fizice autorizate sau de experți judiciari, lucrări de specialitate de natura celor prevăzute la art. 4 lit. a) şi b).

(11) În cadrul Agenției Naționale funcționează Direcția de publicitate imobiliară, care organizează, coordonează şi controlează activitatea de publicitate imobiliară din cadrul oficiilor teritoriale, în vederea respectării legilor şi reglementărilor în materie.

(12) În exercitarea atribuțiilor de coordonare şi control, directorii Direcției de publicitate imobiliară şi Direcției de cadastru emit decizii cu caracter obligatoriu a căror nerespectare atrage pentru personalul de specialitate din Agenția Națională şi instituțiile subordonate, implicat în soluționarea cererilor de recepție şi înscriere, sancțiunile disciplinare prevăzute în regulamentele interne.

(13) În baza protocolului de colaborare privind modul de efectuare a operațiunilor de publicitate imobiliară, în vederea unificării procedurilor de lucru, Agenția Națională şi Uniunea Națională a Notarilor Publici din România organizează şedințe de lucru periodice ale căror soluții, consemnate în minutele de şedință, stau la baza emiterii deciziilor prevăzute la alin. (12).

Art. 23. Cartea funciară este alcătuită din titlu, indicând numărul ei şi numele localității în care este situat imobilul, precum şi din 3 părți:

A. partea I, referitoare la descrierea imobilelor, care va cuprinde:

a) numărul de ordine şi cel cadastral al imobilului;

b) suprafața imobilului, reieşită din măsurători cadastrale, destinația, categoriile de folosință şi, după caz, construcțiile. Scoaterea definitivă şi temporară din circuitul agricol a imobilelor situate în intravilanul aprobat potrivit legii se face prin autorizația de construire. Conținutul documentațiilor de scoatere definitivă/temporară din circuitul agricol, precum şi schimbarea categoriei de folosință a imobilelor situate în intravilan se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Scoaterea definitivă/temporară din circuitul agricol şi schimbarea categoriei de folosință a imobilelor situate în extravilan se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin comun al ministrului agriculturii şi dezvoltării rurale şi al directorului general al Agenției Naționale, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I;

c) planul imobilului cu descrierea imobilului constituie anexa la partea I a cărții funciare, întocmită conform regulamentului aprobat prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I;

B. partea a II-a, referitoare la înscrierile privind dreptul de proprietate şi alte drepturi reale, care cuprinde:

a) numele proprietarului;

b) actul sau faptul juridic care constituie titlul dreptului de proprietate, precum şi menționarea înscrisului pe care se întemeiază acest drept;

c) strămutările proprietății;

d) dreptul de administrare, dreptul de concesiune şi dreptul de folosință cu titlu gratuit, corespunzătoare proprietății publice;

e) servituțile constituite în folosul imobilului;

f) faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice, precum şi acțiunile privitoare la proprietate;

g) recepția propunerii de dezmembrare ori de comasare şi respingerea acesteia, respingerea cererii de recepție şi/sau de înscriere, în cazul imobilelor cu carte funciară deschisă;

h) obligații de a nu face; interdicțiile de înstrăinare, grevare, închiriere, dezmembrare, comasare, construire, demolare, restructurare şi amenajare;

i) clauza de inalienabilitate a imobilului, potrivit art. 628 alin. (2) din Codul civil şi clauza de insesizabilitate, potrivit art. 2.329 alin. (3) din Codul civil;

j) orice modificări, îndreptări sau însemnări ce s-ar face în titlu, în partea I sau a II-a a cărții funciare, cu privire la înscrierile făcute;

C. partea a III-a, referitoare la înscrierile privind dezmembrămintele dreptului de proprietate, drepturile reale de garanție şi sarcini, care va cuprinde:

a) dreptul de superficie, uzufruct, uz, abitație, servituțile în sarcina fondului aservit, ipoteca şi privilegiile imobiliare, precum şi locațiunea şi cesiunea de creanță;

b) faptele juridice, drepturile personale sau alte raporturi juridice, precum şi acțiunile privitoare la drepturile reale înscrise în această parte;

c) sechestrul, urmărirea imobilului sau a veniturilor sale;

d) orice modificări, îndreptări sau însemnări ce s-ar face cu privire la înscrierile făcute în această parte.

Art. 24. (1) Înscrierile în cartea funciară sunt: intabularea, înscrierea provizorie şi notarea.

(2) Cazurile, condiţiile şi regimul juridic al acestor înscrieri sunt stabilite de Codul civil, iar procedura de înscriere în cartea funciară, de prezenta lege şi de regulamentul aprobat prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenţiei Naţionale.

(3) Dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra unui imobil se vor înscrie în cartea funciară pe baza înscrisului autentic notarial sau a certificatului de moştenitor, încheiate de un notar public în funcţie în România, a hotărârii judecătoreşti rămase definitivă şi irevocabilă[1] sau pe baza unui act emis de autorităţile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta, prin care s-au constituit ori transmis în mod valabil.

(4) Drepturile reale imobiliare şi promisiunea de a încheia un contract având ca obiect dreptul de proprietate asupra imobilului sau un alt drept în legătură cu acesta, înscrise în baza unor acte juridice în care părţile au stipulat rezilierea sau rezoluţiunea în baza unor pacte comisorii, se radiază în baza unei:

a) declaraţii în formă autentică a părţilor;

b) încheieri de certificare fapte, prin care notarul public constată îndeplinirea pactului comisoriu, la solicitarea părţii interesate;

c) hotărâri judecătoreşti.

Notă. A se vedea şi Ordinul directorului general al Agenţiei Naţionale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 700/2014 privind aprobarea Regulamentului de avizare, recepţie şi înscriere în evidenţele de cadastru şi carte funciară (M. Of. nr. 571 şi nr. 571 bis din 31 iulie 2014).

Art. 25. (1) Proprietarii unor imobile învecinate, în vederea unei mai bune exploatări a acestora, pot să le alipească într-un imobil, în baza unei documentaţii cadastrale şi a actului autentic, întocmite în condiţiile legii.

(2) Actele de alipire şi dezlipire a imobilelor înscrise în cartea funciară se încheie în formă autentică.

Art. 26. (1) Dacă un imobil cu construcţie – condominiu –, din care unele părţi sunt comune indivize iar restul sunt individuale, se întocmeşte o carte funciară colectivă pentru întreaga construcţie, şi câte o carte funciară individuală pentru fiecare proprietate individuală care poate fi reprezentată din apartamente sau spaţii cu altă destinaţie decât cea de locuinţă; prin asimilare, poate fi definit condominiu şi un tronson cu una sau mai multe scări, din cadrul clădirii de locuit, în condiţiile în care se poate delimita proprietatea comună.

---

[1] Potrivit art. 8 din Legea nr. 76/2012, *„De la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă (15 februarie 2013 – n.r.), referirile din cuprinsul actelor normative la hotărârea judecătorească «definitivă şi irevocabilă» sau, după caz, «irevocabilă» se vor înţelege ca fiind făcute la hotărârea judecătorească «definitivă»"*. În tot cuprinsul Legii nr. 7/1996, acolo unde este cazul, trebuie avută în vedere această dispoziţie.

(2) Dreptul de proprietate comună forțată şi perpetuă pe părțile comune ale unui imobil se valorifică numai împreună cu dreptul de proprietate exclusivă care poartă asupra acestuia sau a unei părți determinate din acesta.

(3)[1] Prin excepție de la dispozițiile alin. (2) şi prin derogare de la prevederile art. 39 din Legea nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea şi funcționarea asociațiilor de proprietari, cu modificările şi completările ulterioare, încetarea destinației de folosință comună pentru părțile comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotărî motivat, cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(4) În cazul prevăzut la alin. (3), devin aplicabile dispozițiile privitoare la coproprietatea obişnuită şi temporară. Cu toate acestea, înstrăinarea sau ipotecarea se poate realiza dacă există o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (3) şi (4), coproprietarii care nu au votat ori, după caz, s-au opus la înstrăinare sau ipotecare au dreptul la o despăgubire justă, stabilită pe cale convențională ori, în caz de neînțelegere, pe cale judecătorească.

(6) Constatarea încetării destinației de folosință comună pentru aceste părți se face prin hotărâre a adunării generale a asociației de proprietari, adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(7) Imobilul, respectiv partea din imobil rezultat/ă din înstrăinare se va înscrie în cartea funciară urmând procedura cadastral-juridică reglementată la alin. (1).

(8) Operațiunea de împărțire a unei construcții – condominiu în mai multe unități individuale se numeşte apartamentare. Operațiunea de împărțire a unei unități individuale în mai multe unități individuale noi se numeşte subapartamentare. Aceste operațiuni se fac în baza unei documentații cadastrale şi a actului autentic, întocmite în condițiile legii.

Art. 27. (1) Imobilele ce aparțin domeniului public şi domeniului privat al statului sau, după caz, al unității administrativ-teritoriale se vor înscrie în cărți funciare speciale ale unității administrativ-teritoriale pe care sunt situate, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Cărțile funciare speciale se țin de către birourile teritoriale ale oficiului teritorial.

Capitolul II. Procedura de înscriere în cartea funciară

Art. 28. (1) Cererea de înscriere în cartea funciară se va depune la birourile teritoriale ale oficiului teritorial şi va fi însoțită de înscrisul original sau de copia legalizată de pe acesta, prin care se constată actul sau faptul juridic a cărui înscriere se cere; copia legalizată se va păstra în mapa biroului teritorial.

---

[1] Alin. (3)-(6) ale art. 45 (devenit prin renumerotare art. 26) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 1.514 din 15 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 45 alin. (3)-(6) din Legea cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 12 ianuarie 2012.

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://bibliotecahamangiu.ro/.

(2) În cazul hotărârii judecătoreşti, se va prezenta o copie legalizată, cu menţiunea că este definitivă şi irevocabilă.

(3) În cazul executărilor silite, în lipsa actelor originale, cererea de recepţie şi înscriere depusă în condiţiile Codului de procedură civilă poate fi însoţită de copia legalizată a actului de proprietate.

(4) Cererile de înscriere se vor înregistra de îndată în registrul de intrare, cu menţionarea datei şi a numărului care rezultă din ordinea cronologică a depunerii lor.

(5) Înscrierile în cartea funciară se efectuează la cererea părţilor interesate, cu excepţia cazurilor în care legea prevede înscrierea din oficiu; cererea de înscriere se va transmite la biroul teritorial în circumscripţia căruia este situat imobilul.

(6) Intabularea sau înscrierea provizorie poate fi cerută de orice persoană care, potrivit înscrisului original, hotărârii judecătoreşti sau hotărârii autorităţii administrative, urmează să strămute, să constituie, să modifice, să dobândească sau să stingă un drept tabular.

(7) Înscrierea unui drept sau radierea unei sarcini poate fi cerută:

a) de mandatarul general al celui îndrituit;

b) de oricare dintre titularii aceluiaşi drept.

(8) Creditorul a cărui creanţă certă şi exigibilă este dovedită printr-un înscris sau printr-o hotărâre judecătorească, ori în cazurile anume prevăzute de lege printr-o decizie a autorităţii administrative, va putea cere instanţei, în numele şi în folosul debitorului său, înscrierea unui drept tabular sau radierea unei sarcini.

(9) Debitorul care a plătit valabil creanţa ipotecară a unui cesionar neînscris în cartea funciară poate cere radierea ipotecii, dacă înfăţişează înscrisul original al cesiunii şi chitanţa doveditoare a plăţii.

Notă. Potrivit art. 80 din Legea nr. 71/2011, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 60/2012, *„Cererile de înscriere, precum şi acţiunile în justiţie întemeiate pe dispoziţiile Legii nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, indiferent de data introducerii lor, vor fi soluţionate potrivit normelor materiale în vigoare la data încheierii actului sau, după caz, la data săvârşirii ori producerii faptului juridic generator, modificator sau extinctiv al dreptului supus înscrierii ori rectificării, cu respectarea normelor procedurale în vigoare în momentul introducerii lor"*.

Art. 29. (1) În cazul în care registratorul admite cererea, dispune intabularea sau înscrierea provizorie prin încheiere, dacă înscrisul îndeplineşte următoarele condiţii limitative:

a) este încheiat cu respectarea condiţiilor de formă prevăzute de lege;

b) identifică corect numele sau denumirea părţilor şi menţionează codul numeric personal sau, după caz, numărul de identificare fiscală, dacă este atribuit, codul de înregistrare fiscală ori codul unic de înregistrare, după caz, atribuit acestora;

c) individualizează imobilul printr-un număr de carte funciară şi un număr cadastral sau topografic, după caz;

d) este însoțit de o traducere legalizată, dacă actul nu este întocmit în limba română. În cazul actului autentic notarial, acesta trebuie să fie încheiat de un notar public în funcție în România[1];

e) este însoțit, după caz, de o copie a extrasului de carte funciară pentru autentificare, a extrasului de carte funciară pentru informare sau a certificatului de sarcini ce a stat la baza întocmirii actului, cu excepția cazului în care se face mențiune despre acestea în cuprinsul actului;

f) este însoțit de dovada achitării tarifului de publicitate imobiliară, cu excepția scutirilor stabilite prin lege sau a situației în care dovada încasării tarifului se face conform procedurilor stabilite prin protocoale încheiate potrivit art. 9 alin. (13) şi (16);

g) îndeplinirea altor prevederi legale stabilite prin legi speciale, a căror verificare se află în competența registratorului.

(2) Directorul general al Agenției Naționale poate delega, prin ordin, asistenților-registratori principali atribuțiile registratorilor.

(3) Încheierea va cuprinde determinarea dreptului sau a faptului, indicarea numărului cadastral al imobilului şi al cărții funciare, precum şi a părții cărții funciare în care urmează a se face înscrierea. De asemenea, se vor indica pozițiile ce au fost radiate şi numele celui în favoarea sau împotriva căruia s-au făcut înscrierile, indiferent de felul lor.

(4) În cazul în care identificarea cadastrală a imobilului nu este posibilă, pe baza datelor existente, vor fi folosite documentații cadastrale întocmite şi recepționate conform prevederilor prezentei legi.

(5) Hotărârea judecătorească definitivă şi irevocabilă ce poartă mențiunea „conform cu originalul" se comunică de îndată, din oficiu, biroului teritorial de către instanța care s-a pronunțat ultima asupra fondului, în vederea efectuării înscrierilor dispuse privitoare la drepturile reale tabulare, actele şi faptele juridice, precum şi la oricare raporturi juridice supuse publicității, referitoare la imobilele înscrise în cartea funciară.

Art. 30. (1) Dacă registratorul constată că actele depuse în justificarea cererii de înscriere în cartea funciară, precum şi aceasta din urmă nu întrunesc condițiile de formă cerute de lege pentru validitatea acestora, cererea se respinge printr-o încheiere motivată.

(2) Registratorul va respinge cererea de înscriere a actului juridic a cărui nulitate absolută este prevăzută în mod expres de lege sau pentru neîndeplinirea unor condiții speciale prevăzute de reglementările în vigoare.

---

[1] A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 195/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (1) lit. d) teza a doua din Legea cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 5 iunie 2015: „[...] dispozițiile art. 29 alin. (1) lit. d) teza a doua din Legea cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996 sunt constituționale în măsura în care nu se aplică actelor notariale încheiate în țări care au aderat la Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961, şi în țări cu care România are încheiate convenții, tratate sau acorduri privind asistența juridică în materie civilă, care prevăd scutirea de orice legalizare".

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://bibliotecahamangiu.ro/.

(3) Despre respingerea cererii se face mențiune în registrul de intrare, în dreptul înregistrării acesteia, precum şi în cartea funciară.

Art. 31. (1) Încheierea se comunică celui care a cerut înscrierea sau radierea unui act sau fapt juridic, precum şi celorlalte persoane interesate potrivit mențiunilor din cartea funciară, cu privire la imobilul în cauză, în termen de 15 zile de la pronunțarea încheierii, dar nu mai târziu de 30 de zile de la data înregistrării cererii.

(2) Persoanele interesate sau notarul public pot formula cerere de reexaminare a încheierii de admitere sau de respingere, în termen de 15 zile de la comunicare, care se soluționează în termen de 20 de zile prin încheiere de către registratorul-şef din cadrul oficiului teritorial în raza căruia este situat imobilul. În vederea soluționării cererii de reexaminare, persoana interesată va putea completa dosarul cu documentele necesare, la solicitarea registratorului-şef.

(3) Împotriva încheierii registratorului-şef emise potrivit alin. (2) cei interesați sau notarul public pot formula plângère, în termen de 15 zile de la comunicare. Cererea de reexaminare şi plângerea împotriva încheierii se depun la biroul teritorial şi se înscriu din oficiu în cartea funciară. Oficiul teritorial este obligat să înainteze plângerea judecătoriei în a cărei rază de competență teritorială se află imobilul, însoțită de dosarul încheierii şi copia cărții funciare.

(4) Plângerea împotriva încheierii se poate depune de cei interesați sau notarul public şi direct la judecătoria în a cărei rază de competență teritorială se află imobilul, situație în care instanța va solicita din oficiu biroului teritorial comunicarea dosarului încheierii şi copia cărții funciare, precum şi notarea plângerii în cartea funciară.

(5) Hotărârea pronunțată de judecătorie poate fi atacată numai cu apel.

(6) Hotărârea judecătorească definitivă se comunică, din oficiu, biroului teritorial de către instanța care s-a pronunțat ultima asupra fondului.

(7) Înscrierea făcută în temeiul acestei hotărâri judecătoreşti îşi produce efectele de la înregistrarea cererii de înscriere la biroul teritorial.

(8) În cazul respingerii plângerii prin hotărâre judecătorească definitivă, notările făcute se radiază din oficiu.

Art. 32. Soluționarea plângerii împotriva încheierii de carte funciară, a acțiunii în justificare tabulară, în rectificare, precum şi prestație tabulară se face fără citarea oficiului teritorial.

Art. 33. (1) Înscrierile şi radierile efectuate în cărțile funciare nu pot fi rectificate decât pe baza hotărârii instanței judecătoreşti definitive şi irevocabile sau pe cale amiabilă, în baza unei declarații date în formă autentică, de titularul tabular, respectiv de titular, în baza unei documentații cadastrale.

(2) Prevederile art. 31 se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 34. (1) În cazul în care o carte funciară urmează a fi întocmită ori completată prin înscrierea unui imobil care nu a fost cuprins în nicio altă carte funciară, precum şi în cazul în care o carte funciară a fost distrusă, pierdută ori a devenit nefolosibilă, în tot sau în parte, din diferite cauze, întocmirea, completarea şi reconstituirea, după caz, se fac de către registratorul de la biroul teritorial, la

cerere sau din oficiu, cu acordul celor interesați, pe baza unei încheieri. În acest scop se folosesc toate înscrisurile şi documentațiile tehnice existente, privitoare la imobilele în cauză, precum şi situația dreptului de proprietate.

(2) Încheierea poate fi atacată, după caz, în condițiile art. 31 alin. (2).

Art. 35. (1) Notarul public care a întocmit un act prin care se transmite, se modifică, se constituie sau se stinge un drept real imobiliar este obligat să ceară, din oficiu, înscrierea în cartea funciară. În acest scop, va trimite cererea de înscriere a actului respectiv, în ziua întocmirii lui sau cel mai târziu în următoarea zi lucrătoare, la biroul teritorial în a cărui rază de activitate se află imobilul. Despre exercitarea acestei obligații se va face mențiune expresă în cuprinsul actului sau, după caz, al certificatului de moştenitor. Mențiunea se va face în cazul în care pentru bunurile din masa succesorală s-a deschis carte funciară sau există documentație cadastrală. La autentificarea actelor notariale prin care se transmite, se modifică sau se constituie un drept real imobiliar, notarul public va solicita un extras de carte funciară pentru autentificare, care este valabil timp de 10 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, sau, după caz, un certificat de sarcini. La autentificarea actelor notariale prin care se stinge un drept real imobiliar, precum şi în cadrul procedurii succesorale, pentru imobilele înscrise în cartea funciară se va solicita extras de carte funciară pentru informare.

(2) În baza extrasului de carte funciară pentru autentificare, notarul public poate efectua toate operațiunile notariale necesare întocmirii actului în vederea căruia acesta a fost solicitat.

(3) Pe perioada valabilității extrasului de carte funciară pentru autentificare, registratorul nu va efectua niciun fel de înscriere în cartea funciară, cu excepția aceleia pentru care a fost eliberat extrasul. Valabilitatea extrasului încetează, prin împlinirea termenului, la momentul înregistrării cererii de înscriere a actului notarial pentru care acesta a fost eliberat sau la cererea notarului public care a solicitat extrasul.

(4) În situația în care în perioada de valabilitate prevăzută de alin. (1) a extrasului de carte funciară pentru autentificare se înregistrează actul/actele autentice întocmite în baza acestuia, cererile de înscriere având ca înscris justificativ aceste acte se soluționează cu prioritate, celelalte cereri de înscriere înregistrate în această perioadă urmând a fi respinse. În situația în care valabilitatea extrasului de carte funciară pentru autentificare a încetat, iar cererea având ca înscris justificativ actul/actele autentice întocmite în baza acestuia nu a fost înregistrată în registrul general de intrare, cererile privitoare la imobilul în privința căruia a fost solicitat extrasul de carte funciară pentru autentificare mai sus menționat, înregistrate în această perioadă, se soluționează cu respectarea normelor în vigoare.

(5) Instanța judecătorească va transmite, în termen de 3 zile, hotărârea rămasă definitivă şi irevocabilă, constitutivă sau declarativă asupra unui drept real imobiliar, la biroul teritorial în a cărui rază de activitate se află imobilul.

(6) Instanța judecătorească nu va trece la dezbaterea în fond a acțiunii privind desființarea actului juridic supus înscrierii, dacă acesta nu a fost înscris, în prealabil, pentru informare, în cartea funciară.

Art. 36. (1) Actele notariale prin care se transmite, se modifică, se constituie sau se stinge un drept real imobiliar se încheie numai dacă bunurile imobile sunt înscrise în cartea funciară, cu excepția:

a) cazurilor prevăzute la art. 887 din Codul civil;

b) actelor şi faptelor juridice care continuă să fie transcrise ori, după caz, înscrise în vechile registre de transcripțiuni şi inscripțiuni imobiliare, potrivit art. 40 alin. (2);

c) actelor de partaj succesoral sau voluntar, cu excepția cazului în care imobilele din masa partajabilă se dezlipesc sau se alipesc;

d) altor cazuri prevăzute expres de reglementările în vigoare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică corespunzător şi celorlalte categorii de acte autentice prin care se transferă, se constituie, se modifică sau se sting drepturi reale care se înscriu în cartea funciară.

Art. 37. (1) Dreptul de proprietate asupra construcțiilor se înscrie în cartea funciară în baza unui certificat de atestare eliberat de autoritatea locală emitentă a autorizației de construire, care să confirme că edificarea construcțiilor s-a efectuat conform autorizației de construire şi că există proces-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, precum şi a celorlalte dispoziții legale în materie şi a unei documentații cadastrale.

(2) Construcțiile realizate înainte de 1 august 2001, care este data intrării în vigoare a Legii nr. 453/2001 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții şi unele măsuri pentru realizarea locuințelor, se intabulează, în lipsa autorizației de construire, în baza certificatului de atestare fiscală prin care se atestă achitarea tuturor obligațiilor fiscale de plată datorate autorității administrației publice locale în a cărei rază se află situată construcția, precum şi a documentației cadastrale.

(3) Dreptul de proprietate asupra construcțiilor se poate înscrie în cartea funciară şi pe stadii de execuție, în baza următoarelor documente:

a) certificatului de atestare a stadiului realizării construcției, eliberat de primarul unității administrativ-teritoriale;

b) procesului-verbal de constatare privind stadiul realizării construcției;

c) documentației cadastrale.

(4) Ipoteca se poate înscrie numai asupra unui imobil în întregul său sau asupra cotei-părți aparținând unui coproprietar. Dacă ipoteca s-a constituit asupra unei părți din construcție, ea va fi înscrisă atât asupra acesteia, cât şi asupra cotei corespunzătoare din părțile comune indivize.

(5) Ipoteca constituită asupra unui bun viitor se poate intabula în condițiile legii privind creditul ipotecar pentru investițiile imobiliare, dacă în prealabil a fost notată existența autorizației de construire şi notarea procesului-verbal de recepție parțială.

(6) În toate cazurile când prin lege se acordă un privilegiu imobiliar sau o ipotecă legală pentru garantarea vreunui drept sau creanțe, acestea se vor înscrie din oficiu în cartea funciară, cu excepția situației în care părțile renunță în mod expres la acest beneficiu; înscrierea privilegiului sau a ipotecii legale se face, de

regulă, în temeiul înscrisului din care rezultă creanța privilegiată sau care conferă dreptul de a lua o inscripție ipotecară.

(7) Persoana fizică ce a împrumutat, în baza unui contract încheiat în formă autentică, o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil are asupra imobilului astfel dobândit un drept de ipotecă pentru restituirea împrumutului.

(8) Privilegiile sau ipotecile legale se vor înscrie pentru suma prevăzută în înscris; dacă creanța nu este determinată, pentru suma maximă arătată în cerere, precum şi cuantumul dobânzii, în toate cazurile, privilegiile se înscriu şi capătă rang numai în condițiile determinate de legea care le-a instituit, iar în lipsa vreunei mențiuni în această lege, ele primesc rang potrivit dispozițiilor legale privitoare la înscrierea ipotecilor.

(9) Când în înscrisul doveditor al vânzării se învederează că prețul nu a fost plătit ori nu a fost plătit în întregime, privilegiul pentru garantarea prețului datorat se înscrie din oficiu, în folosul vânzătorului.

(10) Dacă vânzarea a fost desființată, privilegiul se va radia din oficiu.

(11) Dispozițiile alin. (6) se vor aplica în mod corespunzător în cazul schimbului sau împărțelii, pentru diferența de valoare datorată în bani.

(12) Promitentul achizitor al imobilului înscris în cartea funciară va putea cere, în temeiul înscrisului original al promisiunii de a contracta încheiate cu cel înscris în cartea funciară, înscrierea ipotecii legale asupra imobilului, pentru restituirea sumei plătite în contul acesteia. În acest caz, ipoteca se înscrie în termenul şi condițiile prevăzute de Codul civil pentru notarea promisiunii de a contracta şi se radiază, din oficiu, dacă imobilul este dobândit de către promitentul achizitor ori, în cadrul vânzării silite, de către un terț care nu este ținut să răspundă de obligațiile debitorului.

(13) Dreptul de ipotecă se radiază în condițiile art. 885 alin. (2) din Codul civil, cu excepția ipotecilor constituite în favoarea autorităților administrației publice centrale şi locale, care se pot radia în baza acordului titularului exprimat prin înscris oficial emis de instituția în cauză, care poartă semnătura conducătorului instituției sau a persoanei delegate de acesta, numărul şi data înregistrării.

(14) Privilegiul pentru garantarea prețului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului supus împărțelii se va înscrie în temeiul actului de adjudecare.

(15) Coproprietarul, în afară de cazurile prevăzute la alin. (11) şi (14), va putea cere, în temeiul înscrisului original de partaj şi al copiei legalizate a cererii de chemare în garanție, înscrierea ipotecii legale asupra imobilelor pe care ceilalți coproprietari le-au dobândit prin efectul partajului, pentru garantarea creanței rezultând din evicțiune.

(16) Arhitecții şi antreprenorii vor putea cere, în temeiul înscrisului original doveditor al contractului încheiat cu titularul înscris în cartea funciară, înscrierea unei ipoteci legale asupra imobilului care este obiectul lucrărilor ce s-au obligat să le facă, pentru garantarea prețului acestor lucrări.

(17) În cazurile prevăzute la alin. (15) şi (16), registratorul de carte funciară va încuviința înscrierea provizorie a ipotecii legale pentru suma arătată în înscrisul de partaj sau în contractul prevăzut la alin. (16), iar în lipsă, pentru o sumă maximă, arătată în cererea de înscriere. În acest din urmă caz, titularul înscris în cartea

funciară va putea solicita direct, prin plângere, instanței competente potrivit art. 31 alin. (4) reducerea sumei maxime. Justificarea înscrierii provizorii se va face potrivit art. 899 alin. (2) din Codul civil.

(18) În cazul prevăzut la alin. (16), se va putea cere radierea înscrierii provizorii, potrivit art. 899 alin. (3) din Codul civil, numai dacă au trecut 3 luni de la predarea lucrării.

(19) Cesionarul unei creanțe ipotecare garantate cu o ipotecă imobiliară va putea cere în favoarea sa înscrierea transferului ipotecii în cartea funciară, pe baza înscrisului de cesiune a creanței încheiat în formă autentică. În acest caz, debitorul cedat va putea cere, în termen de o lună de la comunicarea încheierii prin care s-a încuviințat înscrierea ipotecii imobiliare, notarea excepțiilor pe care le-ar fi putut opune cedentului pentru cauze anterioare notificării sau acceptării cesiunii creanței ipotecare şi pe care înțelege să le opună cesionarului. Registratorul va încuviința în întregime sau în parte radierea dreptului de ipotecă imobiliară ori notarea excepțiilor invocate de debitorul cedat, în temeiul hotărârii judecătoreşti definitive prin care instanța s-a pronunțat asupra temeiniciei excepțiilor invocate de debitorul cedat.

(20) Dacă creanța ipotecară garantată cu o ipotecă imobiliară a fost, la rândul ei, ipotecată cu o ipotecă mobiliară, dată în gaj ori dată în garanție în orice alt mod, debitorul va putea opune creditorului garantat excepțiile pe care le avea împotriva creditorului său, dacă sunt întemeiate pe cauze anterioare datei notificării sau acceptării cesiunii creanței ipotecare.

(21) Dacă înscrisul de ipotecă cuprinde clauza la ordin sau la purtător, se va face mențiune despre aceasta în înscriere. În acest caz, dreptul de ipotecă imobiliară sau dreptul de ipotecă mobiliară ori de gaj asupra creanței ipotecare se va dobândi şi va fi opozabil fără înscrierea în cartea funciară, prin însăşi constituirea ipotecii mobiliare, strămutarea, darea în gaj ori darea în garanție în orice alt mod a titlului la ordin sau la purtător.

(22) În cazul în care cesiunea creanței ipotecare nu fusese anterior notificată sau acceptată în condițiile Codului civil, comunicarea încheierii de încuviințare a înscrierii cesiunii ipotecii ori a încheierii de notare a garanției asupra creanței ipotecare va reprezenta şi notificarea creditorului cedat cu privire la cesiunea creanței ipotecare.

(23) Dacă ipoteca creanței novate a fost rezervată pentru garantarea noii creanțe, aceasta se va înscrie, în rangul vechii ipoteci sau vechiului privilegiu, în temeiul înscrisului care face dovada novațiunii.

(24) Cel subrogat în drepturile creditorului ipotecar sau privilegiat va putea cere notarea strămutării dreptului de ipotecă sau privilegiului în temeiul înscrisurilor ce dovedesc subrogarea.

(25) Cesiunea rangului ipotecii se va realiza în condițiile Codului civil.

Titlul III. Dispoziții tranzitorii, sancțiuni și dispoziții finale

Capitolul I. Dispoziții tranzitorii

Art. 38. (1) Înscrierile făcute în conformitate cu actele normative în vigoare în registrul de transcripțiuni și inscripțiuni, în cărțile funciare și în cărțile de publicitate funciară, înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi, își vor produce și după această dată efectele prevăzute, cu excepția cazurilor în care drepturile de proprietate și celelalte drepturi reale au fost afectate în orice mod prin efectul legii.

(2) Toate documentele de evidență și publicitate imobiliară se preiau și se conservă de către birourile teritoriale din cadrul oficiilor teritoriale în a căror rază de activitate se află imobilele.

Art. 39. Actul juridic privind constituirea sau transmiterea unui drept real imobiliar, valabil încheiat anterior intrării în vigoare a prezentei legi, netranscris în registrul de transcripțiuni și inscripțiuni ori, după caz, neînscris în cartea funciară, își produce efectele la data înscrierii în cartea funciară, potrivit prevederilor prezentei legi. Actul sub semnătură privată, valabil încheiat, va fi luat în considerare dacă are dată certă anterioară intrării în vigoare a Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 40. (1) În cazul în care reconstituirea dreptului de proprietate funciară se face pe baza planurilor parcelare care corespund vechilor hărți topografice, cu menționarea numerelor topografice ale parcelelor în regiunile de carte funciară supuse Decretului-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare și Decretului nr. 2.142/1930 pentru funcționarea cărților funduare centrale pentru căile ferate și canaluri, înscrierile privitoare la imobile, cuprinse în cărțile funciare, vor continua să fie făcute în aceste cărți, cu respectarea și în condițiile dispozițiilor prezentei legi, ale legilor speciale de reconstituire a dreptului de proprietate funciară și ale Codului civil, situație în care până la realizarea cadastrului se va înscrie doar dreptul de proprietate, fără reprezentarea grafică a acestuia. În cazul în care după verificările făcute de oficiul de cadastru având la bază planul de carte funciară și ortofotoplanul se constată diferențe, titlul de proprietate va fi înscris în cartea funciară în baza unei documentații cadastrale.

(2) Până la deschiderea noilor cărți funciare, în condițiile art. 41, în regiunile de transcripțiuni și inscripțiuni imobiliare, privilegiile și ipotecile legale, sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor și veniturilor sale, punerea în mișcare a acțiunii penale, acțiunile pentru apărarea drepturilor reale privitoare la imobilele neînscrise în cartea funciară, precum și actele și faptele juridice privitoare la drepturile personale sau la alte raporturi juridice în legătură cu aceste imobile vor continua să fie transcrise ori, după caz, înscrise în vechile registre de publicitate imobiliară, cu respectarea dispozițiilor Codului civil și ale prezentei legi.

(3) În cazul înscrierii unei construcții, al dezlipirii sau alipirii unor imobile înscrise în cărți funciare întocmite în baza Decretului-lege nr. 115/1938 și pentru înscrierea

imobilelor dobândite în temeiul legilor de restituire a proprietăților funciare, se va întocmi o documentație cadastrală în vederea deschiderii unei noi cărți funciare, potrivit prevederilor prezentei legi.

(4) Titlurile de proprietate emise în baza legilor de restituire a proprietăților funciare se vor înscrie din oficiu în cartea funciară pe baza planurilor parcelare validate de comisia județeană de aplicare a legilor de restituire a proprietăților funciare şi recepționate de către oficiul teritorial, potrivit regulamentului aprobat prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXI/2005 (M. Of. nr. 225 din 13 martie 2006), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție şi a stabilit:

„Acțiunile de carte funciară – în prestație tabulară şi în rectificare tabulară –, având ca obiect înscrierea în cartea funciară a unor drepturi reale imobiliare prevăzute în acte juridice valabil încheiate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 7/1996, sunt guvernate de dispozițiile legii vechi, respectiv de cele ale Decretului-lege nr. 115/1938".

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://bibliotecahamangiu.ro/.

Art. 41. (1) Prima înregistrare a imobilelor în sistemul integrat de cadastru şi carte funciară se poate realiza şi în baza certificatului de moştenitor sau a actului de partaj voluntar încheiat în formă autentică, a partajului judiciar şi a documentației cadastrale.

(2) Conținutul documentației cadastrale se stabileşte prin regulament[1] aprobat prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) În cazul lucrărilor de înregistrare în cadastru şi în cartea funciară realizate la cererea persoanelor interesate, dacă suprafața din măsurători este diferită de suprafața înscrisă într-o carte funciară pe baza unei documentații cadastrale recepționate de oficiul teritorial sau suprafața din documentația cadastrală, recepționată de oficiul teritorial, pentru care nu s-a deschis carte funciară ori suprafața din actele de proprietate, cererea de recepție şi înscriere în cartea funciară se soluționează astfel:

a) dacă suprafața din măsurători este mai mică, atunci această suprafață se înscrie în cartea funciară în baza documentației cadastrale şi a acordului proprietarului privind înregistrarea acestei suprafețe;

b) dacă suprafața din măsurători este mai mare în proporție de până la 10% inclusiv, în cazul terenurilor din intravilan, şi de până la 5% în cazul terenurilor din extravilan, atunci suprafața din măsurători se înscrie în cartea funciară în baza documentației cadastrale şi a declarației proprietarului;

---

[1] A se vedea Regulamentul de avizare, recepție şi înscriere în evidențele de cadastru şi carte funciară, aprobat prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 700/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 şi 571 bis din 31 iulie 2014, cu modificările ulterioare, şi rectificat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 835 din 17 noiembrie 2014.

c) dacă suprafața din măsurători este mai mare decât procentul stabilit la lit. b), la cerere, se va putea nota posesia asupra diferenței de teren, deținută fără act de proprietate, în baza procesului-verbal de vecinătate și a unei adeverințe eliberate de autoritățile administrației publice locale, prin care se atestă faptul că:

(i) posesorul este cunoscut că deține diferența de suprafață de teren sub nume de proprietar;

(ii) imobilul nu face parte din domeniul public sau nu a fost înscris în evidențe ca fiind în domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale;

d) ulterior notării posesiei în cartea funciară conform lit. c), posesorul poate solicita eliberarea certificatului de înscriere în cartea funciară a posesorului ca proprietar. Procedura de emitere a certificatului se va stabili prin protocol încheiat între Agenția Națională și Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Directorul general al Agenției Naționale va putea emite instrucțiuni în vederea stabilirii procedurii administrative de înscriere în cartea funciară a suprafeței măsurate.

(5) În cazul imobilelor proprietatea publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale, intabularea se realizează la cererea conducătorului instituției publice centrale sau locale, după caz, în baza actelor de proprietate, iar în lipsa acestora, a extraselor de pe inventarul centralizat al bunurilor respective atestat de Guvern în condițiile legii, certificate pentru conformitate.

(6) La încheierea contractelor de concesiune sau închiriere a imobilelor aflate în proprietatea publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale este obligatoriu să se atașeze extrasul de carte funciară pentru informare și extrasul de plan cadastral al imobilului ce face obiectul contractului.

(7) Pentru imobilele proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, în lipsa actelor de proprietate sau a extraselor de pe inventarul bunurilor respective, se poate dispune înscrierea provizorie în baza hotărârii emise în condițiile legii de consiliile județene, de Consiliul General al Municipiului București sau de consiliile locale.

(8) În cazul proprietății private, în lipsa actelor de proprietate asupra terenurilor, la cererea persoanelor interesate, se va putea nota posesia în baza documentelor prevăzute la art. 13 alin. (8) lit. c)-f)[1] și a unei documentații cadastrale.

---

[1] În urma republicării, alin. (3) al art. 13 devine alin. (8) al art. 13. Prin Legea nr. 150/2015 pentru modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 459 din 25 iunie 2015, alin. (3) al art. 13 s-a modificat, acesta cuprinzând lit. a)-d).

Până la modificarea adusă prin Legea nr. 150/2015, prevederile art. 13 alin. (3) ale Legii nr. 7/1996 au avut, conform formei republicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 83 din 7 februarie 2013, următorul cuprins:

„(3) În cazul în care în perioada de afișare s-a formulat contestație cu privire la calitatea de posesor, iar aceasta este însoțită de dovada sesizării instanței de judecată, cu privire la obiectul contestației, oficiul nu va mai solicita notarului public eliberarea certificatului prevăzut la alin. (2), registratorul procedând în condițiile alin. (4). Contestația se poate formula numai cu privire la calitatea de posesor, iar lipsa dovezii contestatarului că s-a adresat instanței de judecată atrage respingerea contestației de către oficiul teritorial și solicitarea de către acesta a eliberării certificatului. Eliberarea certificatului de către notarul public se face după expirarea termenului de soluționare a

(9) Drepturile reale care pot fi dobândite în temeiul uzucapiunii vor rămâne valabil dobândite, dacă titularul dreptului le-a posedat cu bună-credință, potrivit legii, timp de 5 ani de la înscrierea posesiei în cartea funciară.

Art. 42. (1) Modul de înscriere a imobilelor aflate în domeniul public sau privat al statului şi în administrarea instituțiilor din domeniul apărării, ordinii publice şi al securității naționale ori aflate în proprietatea privată a acestora se stabileşte de către aceste instituții, împreună cu Agenția Națională, după efectuarea recepției prevăzute de lege.

(2) În documentațiile cadastrale întocmite pentru imobilele menționate la alin. (1) se fac referiri exclusiv la terenurile aferente imobilelor, iar planurile de amplasament şi delimitare conțin doar limitele acestora.

Art. 43. (1) Dacă se constată unele diferențe între suprafețele înscrise în actele de proprietate şi situația reală din teren, rezultată din măsurătorile executate pentru întocmirea cadastrului, primarul va dispune înştiințarea proprietarilor interesați.

(2) Plusurile şi minusurile de teren de pe aceeaşi unitate administrativ-teritorială se compensează între proprietarii în cauză.

(3) Plusurile şi minusurile de teren se stabilesc de către persoanele autorizate care efectuează măsurătorile şi se comunică celor în cauză şi primarilor.

---

contestațiilor cu privire la posesor sau a cererilor de rectificare, la solicitarea oficiului teritorial şi pe baza următoarelor documente ataşate în copie certificată cererii:

a) adeverință din care să rezulte că:

(i) s-a îndeplinit procedura de afişare a documentelor tehnice ale cadastrului în care se înscriu informațiile cu privire la imobile şi posesorii acestora, precum şi faptul că posesorii nu au fost contestați;

(ii) nu s-au formulat contestații sau cereri de rectificare cu privire la posesie;

b) planul cadastral al sectorului cadastral în care este situat imobilul, întocmit de către persoana autorizată să execute lucrările de cadastru, verificat şi avizat de către oficiul teritorial;

c) certificatul eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul, din care să rezulte că:

(i) posesorul este cunoscut că deține imobilul sub nume de proprietar;

(ii) imobilul nu face parte din domeniul public sau nu a fost înscris în evidențe ca fiind în domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale;

d) declarația pe propria răspundere a posesorului, dată în formă autentică, prin care acesta declară că:

(i) posedă imobilul sub nume de proprietar;

(ii) este sau nu căsătorit; în cazul în care este căsătorit, va preciza şi regimul matrimonial;

(iii) nu a înstrăinat sau grevat imobilul;

(iv) imobilul nu a fost scos din circuitul juridic;

(v) imobilul nu face obiectul vreunui litigiu;

(vi) imobilul este deținut sau nu pe cote-părți; în cazul în care imobilul este deținut pe cote-părți, toți posesorii vor declara întinderea cotelor;

(vii) înscrisul doveditor al posesiei provine de la părțile semnatare ale acestuia; în cazul în care nu există înscris doveditor, va declara că nu deține şi nu are cunoştință de existența unui astfel de înscris;

e) înscrisul doveditor al posesiei, indiferent de forma în care este întocmit, atunci când acesta există;

f) copie de pe actele de identitate şi stare civilă".

Art. 44. Orice neînțelegeri cu privire la identificarea și măsurarea parcelelor de teren, precum și cu privire la proprietarii acestora, se vor soluționa de către instanțele judecătorești.

Art. 45. (1) Agenția Națională întocmește, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, regulamentul de organizare și funcționare a birourilor teritoriale din cadrul oficiilor teritoriale.

(2) Persoanele autorizate privind desfășurarea activității de realizare și de verificare a lucrărilor de specialitate din domeniul cadastrului, geodeziei și cartografiei de către persoanele fizice și juridice autorizate pe teritoriul României vor proceda, în baza legii speciale, la constituirea unei uniuni profesionale.

Notă. A se vedea și Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 700/2014 privind aprobarea Regulamentului de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară (M. Of. nr. 571 și nr. 571 bis din 31 iulie 2014).

Capitolul II. Sancțiuni

Art. 46. (1) Agenția Națională este împuternicită să controleze activitatea tuturor persoanelor fizice și juridice autorizate în condițiile prezentei legi, care desfășoară activități pe teritoriul României în domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, cu excepția instituțiilor din domeniul apărării, ordinii publice și al securității naționale, care exercită acest atribut prin structurile proprii.

(2) Constituie contravenții următoarele fapte:

a) folosirea în documente oficiale a datelor cu privire la proprietari, terenuri sau construcții, altele decât cele înscrise în documentele cadastrale realizate în condițiile prezentei legi;

b) refuzul proprietarilor de imobile de a permite accesul personalului de execuție pentru realizarea lucrărilor de cadastru, a celor geodezice, topografice și fotogrammetrice, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază și persoanelor juridice din sectorul de apărare;

c) refuzul de a pune la dispoziția Agenției Naționale sau instituțiilor subordonate documentațiile de specialitate utilizabile la lucrările de cadastru de către cei care le dețin, cu excepția Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază și persoanelor juridice din sectorul de apărare;

d) publicarea, difuzarea sau utilizarea cu bună știință a datelor, documentelor și informațiilor de specialitate elaborate sau aflate în administrarea Agenției Naționale ori unităților subordonate fără acordul acestora, după caz;

e) executarea lucrărilor de geodezie, cartografie, cadastru, fotogrammetrie și teledetecție fără avizele de execuție eliberate de Agenția Națională sau de oficiile teritoriale, după caz;

f) realizarea şi verificarea lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei, fără autorizaţie legală;

g) nerespectarea sau încălcarea regulamentelor, normelor, metodologiilor şi standardelor din domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei, precum şi din domeniul publicităţii imobiliare;

h) nerespectarea prevederilor legale cu privire la întocmirea, evidenţa, multiplicarea şi păstrarea datelor şi documentelor cu caracter secret;

i) întocmirea de acte translative de proprietate fără extras de carte funciară;

j) nerespectarea de către reprezentantul unităţii administrativ-teritoriale a obligaţiei de a furniza şi de a actualiza datele cu privire la nomenclatura stradală proprie, conform art. 5 alin. (3);

k) nerespectarea obligaţiei de către secretarul unităţii administrativ-teritoriale sau de către delegatul acestuia de a comunica Camerei Notarilor Publici competente sesizarea pentru deschiderea procedurii succesorale privind defuncţii cu ultimul domiciliu în unitatea administrativ-teritorială în cauză;

l) refuzul semnării sau eliberării de către reprezentantul unităţii administrativ-teritoriale a documentelor necesare realizării lucrărilor de cadastru sau pentru înscrierea în cartea funciară;

m) refuzul emiterii certificatului fiscal sau a certificatului prevăzut la art. 37 alin. (1), (2) şi (3);

n) refuzul avizării planului parcelar de către primar.

(3) Faptele prevăzute la alin. (2) lit. a) şi b) se sancţionează cu amendă de la 400 lei la 1.000 lei, iar cele prevăzute la alin. (2) lit. c)-n) cu amendă de la 2.000 lei la 4.000 lei şi/sau suspendarea ori retragerea autorizaţiei de a desfăşura lucrări de specialitate.

(4) Amenzile se aplică persoanelor fizice şi juridice, după caz, şi limitele acestora se vor actualiza, pe baza indicilor de inflaţie stabiliţi de Institutul Naţional de Statistică, prin ordin al directorului general al Agenţiei Naţionale, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 47. (1) Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor se realizează de către Agenţia Naţională, prin împuterniciţii săi.

(2) Constatarea contravenţiilor prevăzute de prezenta lege, săvârşite de către personalul propriu din cadrul instituţiilor din domeniul apărării, ordinii publice şi al securităţii naţionale, şi aplicarea sancţiunilor se realizează de către împuterniciţii acestor instituţii.

(3) Contravenţiilor prevăzute în prezenta lege le sunt aplicabile dispoziţiile Ordonanţei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare.

(4)[1] Modificarea materializărilor limitelor de proprietate, înfiinţarea sau mutarea semnelor de hotar şi a reperelor de marcare a limitelor de zonă a căii ferate, drumurilor, canalelor, aeroporturilor, porturilor, căilor navigabile, delimitărilor de

[1] Alin. (4) al art. 47 este reprodus astfel cum a fost rectificat în M. Of. nr. 825 din 5 noiembrie 2015.

hotare cadastrale, silvice, geologice şi miniere, fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracţiune mai gravă.

Notă. A se vedea şi Ordinul directorului general al Agenţiei Naţionale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 558/2006 privind stabilirea persoanelor împuternicite să constate contravenţiile şi faptele ce pot fi considerate infracţiuni şi să aplice sancţiunile pentru contravenţiile constatate (M. Of. nr. 795 din 21 septembrie 2006).

Capitolul III. Dispoziţii finale

Art. 48. Oficiile teritoriale şi birourile teritoriale realizează, păstrează şi asigură conservarea copiilor de siguranţă de pe documentele de cadastru, geodezie, cartografie şi publicitate imobiliară, inclusiv de pe microfilme sau suporturi informatice.

Art. 49. Sistemele informaţionale specifice domeniilor de activitate proprii ale ministerelor se realizează de către autorităţile publice centrale care răspund de domeniile respective. Autorităţile publice centrale colaborează cu Agenţia Naţională în cadrul programului prevăzut la art. 9 alin. (23).

Notă. A se vedea şi: ► H.G. nr. 695/2006 privind organizarea şi gestionarea sistemului informaţional pentru agricultură şi silvicultură (M. Of. nr. 486 din 5 iunie 2006); ► Normele metodologice privind executarea lucrărilor de cadastru de specialitate al căilor ferate, aprobate prin Ordinul comun al ministrului lucrărilor publice, transporturilor şi locuinţei şi ministrului administraţiei publice nr. 788/205/2002 (M. Of. nr. 912 din 14 decembrie 2002).

Art. 50. (1) Informaţiile referitoare la reţeaua geodezică naţională, hărţile oficiale, cadastrul şi publicitatea imobiliară sunt informaţii publice şi reprezintă bun proprietate publică a statului şi sunt în administrarea Agenţiei Naţionale prin unităţile subordonate. Aceste informaţii se pot consulta şi sunt accesibile oricăror persoane fizice sau juridice contra cost.

(2) Informaţiile menţionate mai sus pot fi consultate gratuit de către autorităţile publice centrale şi locale în vederea realizării proiectelor de interes naţional.

Art. 51. În îndeplinirea obligaţiilor legale referitoare la activitatea de cadastru şi publicitate imobiliară, măsurile care se au în vedere se stabilesc prin protocolul încheiat între Agenţia Naţională şi Uniunea Naţională a Notarilor Publici din România, protocol[1] aprobat prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenţiei Naţionale şi hotărâre a Consiliului Uniunii Naţionale a Notarilor Publici din România, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

---

[1] A se vedea Protocolul de colaborare încheiat între Agenţia Naţională de Cadastru şi Publicitate Imobiliară şi Uniunea Naţională a Notarilor Publici din România privind modul de efectuare a operaţiunilor de publicitate imobiliară, în aplicarea Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, aprobat prin Ordinul directorului general al Agenţiei Naţionale de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nr. 309/2010, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 475 din 9 iulie 2010, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 52. (1) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Până la data de 31 decembrie 2020, titularii sarcinilor înscrise în registrele de transcripțiuni-inscripțiuni vor solicita deschiderea cărților funciare pentru imobilele în cauză, în condițiile prezentei legi, şi transcrierea sarcinilor valabile, cu scutire de la plata tarifelor.

(3) Sarcinile care sunt stinse prin împlinirea termenului sau din orice altă cauză nu vor mai fi înscrise în cărțile funciare, iar dacă s-au înscris, acestea vor putea fi radiate la cererea persoanelor menționate în cuprinsul art. 15 alin. (2) sau din oficiu.

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

– art. 37-43 din Legea fondului funciar nr. 59 din 29 octombrie 1974, publicată în Buletinul Oficial nr. 138 din 5 noiembrie 1974, cu modificările ulterioare;

– anexa nr. 1 la Decretul nr. 146/1985 privind înființarea colectivelor de lucrări cadastrale;

– Decretul nr. 305 din 15 septembrie 1971 privind activitatea geodezică, topofotogrammetrică şi cartografică, precum şi procurarea, deținerea şi folosirea datelor şi documentelor rezultate din această activitate, publicat în Buletinul Oficial nr. 111 din 26 septembrie 1971;

– orice alte dispoziții contrare prezentei legi.

NOTĂ:

I. Reproducem mai jos dispozițiile art. II, III şi IV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2010 privind modificarea şi completarea Legii cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 133/2012, care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale actului modificator:

„**Art. II.** Până la data de 31 decembrie 2020, recepția documentațiilor cadastrale şi deschiderea cărților funciare se vor realiza potrivit prevederilor Legii nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, cu scutire de la plata tarifelor, din oficiu sau la cererea:

a) titularilor drepturilor reale înregistrate în vechile registre de publicitate imobiliară;

b) titularilor drepturilor reale înscrise în cărțile funciare deschise potrivit Decretului-lege nr. 115/1938;

c) titularilor drepturilor reale înscrise în cărțile funciare deschise în baza Legii nr. 242/1947 şi a Decretului nr. 2.142/1930.

Art. III. Structura, organizarea şi funcționarea registrului electronic național al nomenclaturilor stradale se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Art. IV. De la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, în cuprinsul actelor normative în vigoare, sintagma «cadastru general» se înlocuieşte cu sintagma «cadastru»".

II. Reproducem mai jos dispozițiile art. II din Legea nr. 150/2015 pentru modificarea şi completarea Legii cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale actului modificator:

„**Art. II.** La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 217/2007 pentru stabilirea criteriilor de bază a taxelor şi tarifelor aferente elaborării, analizei şi verificării documentațiilor cadastrale pentru înscrierea în cartea funciară a terenurilor agricole, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 5 iulie 2007, precum şi Ordonanța Guvernului nr. 10/2000 privind desfăşurarea activității de realizare şi de verificare a lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei şi cartografiei de către persoanele fizice şi juridice autorizate pe teritoriul României, publicată în Monitorul

Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 25 ianuarie 2000, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 795/2001. Onorariile percepute de persoanele fizice sau juridice autorizate constituie venituri din profesii libere, cu aplicarea normelor corespunzătoare în materie fiscală, cuantumul onorariilor fiind stabilit conform convenţiilor încheiate cu beneficiarii serviciilor, cu respectarea principiului proporţionalităţii".

6. Legea nr. 114/1996
a locuinței

republicată în
M. Of. nr. 393 din 31 decembrie 1997

cu modificările şi completările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 44/1998** pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996 (M. Of. nr. 460 din 30 noiembrie 1998), respinsă prin Legea nr. 603/2002 (M. Of. nr. 830 din 18 noiembrie 2002);
- **O.G. nr. 73/1999** privind impozitul pe venit (M. Of. nr. 419 din 31 august 1999), respinsă prin Legea nr. 206/2002 (M. Of. nr. 275 din 24 aprilie 2002);
- **Legea nr. 145/1999** pentru modificarea şi completarea Legii locuinței nr. 114/1996 (M. Of. nr. 439 din 9 septembrie 1999);
- **O.U.G. nr. 127/1999** privind instituirea unor măsuri cu caracter fiscal şi îmbunătățirea realizării şi colectării veniturilor statului (M. Of. nr. 455 din 20 septembrie 1999), aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 576/2001** (M. Of. nr. 679 din 26 octombrie 2001);
- **O.U.G. nr. 215/1999** privind modificarea şi completarea unor reglementări referitoare la taxa pe valoarea adăugată (M. Of. nr. 649 din 30 decembrie 1999), respinsă prin Legea nr. 285/2001 (M. Of. nr. 306 din 11 iunie 2001);
- **O.U.G. nr. 22/2000** pentru modificarea si completarea Legii locuinței nr. 114/1996 (M. Of. nr. 129 din 28 martie 2000), aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 250/2001** (M. Of. nr. 296 din 6 iunie 2001);
- **O.U.G. nr. 98/2000** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 85/1992 privind vânzarea de locuințe şi spații cu altă destinație construite din fondurile statului şi din fondurile unităților economice sau bugetare de stat, precum şi a Legii locuinței nr. 114/1996 (M. Of. nr. 302 din 3 iulie 2000), suspendată prin O.U.G. nr. 295/2000 pentru suspendarea aplicării sau abrogarea unor ordonanțe şi ordonanțe de urgență ale Guvernului (M. Of. nr. 707 din 30 decembrie 2000) şi ulterior respinsă prin Legea nr. 330/2001 (M. Of. nr. 358 din 4 iulie 2001);
- **O.G. nr. 76/2001** pentru modificarea şi completarea O.G. nr. 19/1994 privind stimularea investițiilor pentru realizarea unor lucrări publice şi construcții de locuințe (M. Of. nr. 540 din 1 septembrie 2001), aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 734/2001** (M. Of. nr. 807 din 17 decembrie 2001);
- **O.U.G. nr. 42/2005** privind instituirea unor măsuri de reorganizare a Casei de Economii şi Consemnațiuni C.E.C. – S.A. în vederea privatizării (M. Of. nr. 463 din 1 iunie 2005), aprobată prin Legea nr. 285/2005 (M. Of. nr. 917 din 13 octombrie 2005);
- **Legea nr. 62/2006** privind completarea Legii locuinței nr. 114/1996 (M. Of. nr. 268 din 24 martie 2006), abrogată prin **O.U.G. nr. 51/2006** pentru aprobarea Programului național privind sprijinirea construirii de locuințe proprietate personală (M. Of. nr. 566 din 30 iunie 2006);
- **Legea nr. 230/2007** privind înființarea, organizarea şi funcționarea asociațiilor de proprietari (M. Of. nr. 490 din 23 iulie 2007);
- **O.U.G. nr. 57/2008** pentru modificarea Legii locuinței nr. 114/1996 şi pentru modificarea şi completarea O.U.G. nr. 74/2007 privind asigurarea fondului de locuințe sociale destinate chiriaşilor evacuați sau care urmează a fi evacuați din locuințele retrocedate foştilor proprietari (M. Of. nr. 358 din 9 mai 2008), aprobată prin Legea nr. 233/2008 (M. Of. nr. 750 din 6 noiembrie 2008);
- **O.U.G. nr. 210/2008** pentru completarea Legii locuinței nr. 114/1996 (M. Of. nr. 835 din 11 decembrie 2008), aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 310/2009** (M. Of. nr. 680 din 9 octombrie 2009);

- **Legea nr. 170/2010** pentru completarea art. 45 din Legea cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996 şi pentru modificarea art. 10^1 din Legea locuinţei nr. 114/1996 (M. Of. nr. 507 din 21 iulie 2010);
- **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), în vigoare de la 1 octombrie 2011;
- **Legea nr. 227/2015** privind Codul fiscal (M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015).

Cuprins **Art.**

Capitolul I. Dispoziţii generale ____ 1-3
Capitolul II. Dezvoltarea construcţiei de locuinţe ____ 4-20
Capitolul III. Închirierea locuinţelor (*abrogat*) ____ 21-33
Capitolul IV. Administrarea clădirilor de locuit ____ 34-37
Capitolul V. Locuinţa socială ____ 38-50
Capitolul VI. Locuinţa de serviciu şi locuinţa de intervenţie ____ 51-54
Capitolul VII. Locuinţa de necesitate ____ 55-56
Capitolul VIII. Locuinţa de protocol ____ 57-60
Capitolul IX. Dispoziţii tranzitorii şi finale ____ 61-73
Anexa nr. 1

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1. Prezenta lege reglementează aspectele sociale, economice, tehnice şi juridice ale construcţiei şi folosinţei locuinţelor.

Art. 2. Termenii utilizaţi în cuprinsul prezentei legi au următorul înţeles:

a) *Locuinţă*

Construcţie alcătuită din una sau mai multe camere de locuit, cu dependinţele, dotările şi utilităţile necesare, care satisface cerinţele de locuit ale unei persoane sau familii.

b) *Locuinţă convenabilă*

Locuinţă care, prin gradul de satisfacere a raportului dintre cerinţa utilizatorului şi caracteristicile locuinţei, la un moment dat, acoperă necesităţile esenţiale de odihnă, preparare a hranei, educaţie şi igienă, asigurând exigenţele minimale prezentate în anexa nr. 1 la prezenta lege.

c) *Locuinţă socială*

Locuinţă care se atribuie cu chirie subvenţionată unor persoane sau familii, a căror situaţie economică nu le permite accesul la o locuinţă în proprietate sau închirierea unei locuinţe în condiţiile pieţei.

d) *Locuinţă de serviciu*

Locuinţă destinată funcţionarilor publici, angajaţilor unor instituţii sau agenţi economici, acordată în condiţiile contractului de muncă, potrivit prevederilor legale.

e) *Locuinţă de intervenţie*

Locuinţă destinată cazării personalului unităţilor economice sau bugetare, care, prin contractul de muncă, îndeplineşte activităţi sau funcţii ce necesită prezenţa permanentă sau în caz de urgenţă în cadrul unităţilor economice.

f) *Locuință de necesitate*

Locuință destinată cazării temporare a persoanelor și familiilor ale căror locuințe au devenit inutilizabile în urma unor catastrofe naturale sau accidente sau ale căror locuințe sunt supuse demolării în vederea realizării de lucrări de utilitate publică, precum și lucrărilor de reabilitare ce nu se pot efectua în clădiri ocupate de locatari.

g) *Locuință de protocol*

Locuință destinată utilizării de către persoanele care sunt alese sau numite în unele funcții ori demnități publice, exclusiv pe durata exercitării acestora.

h) *Casă de vacanță*

Locuință ocupată temporar, ca reședință secundară, destinată odihnei și recreerii.

i)[1] *Condominiu*

Imobilul format din teren cu una sau mai multe construcții, dintre care unele proprietăți sunt comune, iar restul sunt proprietăți individuale, pentru care se întocmesc o carte funciară colectivă și câte o carte funciară individuală pentru fiecare unitate individuală aflată în proprietate exclusivă, care poate fi reprezentată de locuințe și spații cu altă destinație, după caz. Constituie condominiu:

– un corp de clădire multietajat sau, în condițiile în care se poate delimita proprietatea comună, fiecare tronson cu una sau mai multe scări din cadrul acestuia;

– un ansamblu rezidențial format din locuințe și construcții cu altă destinație, individuale, amplasate izolat, înșiruit sau cuplat, în care proprietățile individuale sunt interdependente printr-o proprietate comună forțată și perpetuă.

j) *Unitate individuală*

Unitate funcțională, componentă a unui condominiu, formată din una sau mai multe camere de locuit și/sau spații cu altă destinație situate la același nivel al clădirii sau la niveluri diferite, cu dependințele, dotările și utilitățile necesare, având acces direct și intrare separată, și care a fost construită sau transformată în scopul de a fi folosită, de regulă, de o singură gospodărie. În cazul în care accesul la unitatea funcțională sau la condominiu nu se face direct dintr-un drum public, acesta trebuie să fie asigurat printr-o cale de acces sau servitute de trecere, menționate obligatoriu în actele juridice și înscrise în cartea funciară.

Art. 3. (1) Autorizarea executării construcțiilor de locuințe noi, indiferent de natura proprietății sau a amplasamentului, se face pe baza satisfacerii exigențelor minimale, prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta lege.

(2) Consiliile județene și locale, potrivit competențelor stabilite prin lege, pot autoriza executarea etapizată a construcțiilor de locuințe.

---

[1] Lit. i) și j) de la art. 2 au fost introduse prin art. unic pct. 1 din O.U.G. nr. 210/2008, punct modificat prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 310/2009.

Capitolul II. Dezvoltarea construcției de locuințe

Art. 4. Persoanele fizice sau juridice române pot realiza, cu respectarea prevederilor legale, construcții de locuințe pentru folosință proprie sau în scopul valorificării acestora.

Art. 5. (1)[1] *Abrogat.*

(2)[2] Locuințele care se realizează prin investiții din profit de către persoane juridice române, precum și în condițiile art. 7 și 20 din prezenta lege se pot amplasa pe terenurile aparținând persoanelor fizice beneficiare de locuințe, ale persoanelor juridice investitoare sau pe terenuri concesionate în acest scop de consiliile locale persoanelor juridice sau fizice, cu o reducere de până la 95% din taxa de concesiune.

(3)[3] Sunt scutite de T.V.A., cu drept de deducere a acesteia, construcția de locuințe, consolidarea și reabilitarea locuințelor existente, realizate în condițiile alin. (1) și (2) din prezentul articol, ale art. 6 și 7, art. 20, 50, 55, 62 și art. 63, precum și construcția reabilitarea, consolidarea și extinderea locuințelor, cu excepția caselor de vacanță a căror finanțare se realizează prin credite acordate de Agenția Națională pentru Locuințe, înființată în baza Legii nr. 152/1998.

(4)[4] Lucrările privind clădirile și terenurile necesare pentru construirea de locuințe prin Agenția Națională pentru Locuințe, cu excepția caselor de vacanță, sunt de utilitate publică.

(5)[5] Construcțiile de locuințe se pot amplasa, după caz, pe terenuri aparținând persoanelor fizice, persoanelor juridice, pe terenuri aparținând domeniului public sau privat al statului și/sau al unităților administrativ-teritoriale, identificate printr-un singur număr cadastral și număr de carte funciară, în condițiile legii.

(6) Beneficiarul/investitorul trebuie să dețină și să probeze un drept real asupra terenului destinat amplasării construcțiilor de locuințe, cu actele de proprietate și extrasul de carte funciară pentru informare.

Notă. Dispozițiile art. 5 alin. (3) au fost abrogate implicit în temeiul dispozițiilor art. 1 alin. (3) din Codul fiscal din 2003, care prevedea că, *„în materie fiscală, dispozițiile prezentului cod prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative, în caz de conflict între acestea aplicându-se dispozițiile Codului fiscal"*, coroborat cu art. 141 din același cod, care reglementa scutirile de taxă pe valoarea adăugată, printre acestea nemaigăsindu-se și operațiunile prevăzute de alin. (3) al art. 5 din Legea nr. 114/1996.

Art. 5[1].[6] *Abrogat.*

---

[1] Alin. (1) al art. 5 a fost abrogat prin art. IV din O.U.G. nr. 127/1999.

[2] Alin. (2) al art. 5 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 22/2000.

[3] Alin. (3) al art. 5 a fost introdus prin art. I pct. 1 din Legea nr. 145/1999.

[4] Alin. (4) al art. 5 a fost introdus prin art. I pct. 1 din Legea nr. 145/1999 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 22/2000.

[5] Alin. (5) și (6) ale art. 5 au fost introduse prin art. unic pct. 2 din O.U.G. nr. 210/2008.

[6] Art. 5[1] a fost introdus prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 62/2006 și a fost abrogat prin art. 3 din O.U.G. nr. 51/2006.

Art. 6.[1] *Abrogat.*

Art. 7. (1) Consiliile locale pot realiza din depozitele special constituite locuințe cu suprafețele construite prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta lege, exercitând controlul asupra prețului de vânzare, în vederea înlesnirii accesului la proprietate pentru unele categorii de persoane, în următoarea ordine de prioritate:

a) tinerii căsătoriți care, la data contractării locuinței, au, fiecare, vârsta de până la 35 de ani;

b) persoanele care beneficiază de facilități la cumpărarea sau construirea unei locuințe, potrivit prevederilor Legii nr. 42/1990[2], republicată;

c) persoanele calificate din agricultură, învățământ, sănătate, administrație publică şi culte, care îşi stabilesc domiciliul în mediul rural;

d) alte categorii de persoane stabilite de consiliile locale.

(2)[3] Persoanele din categoriile menționate la lit. a)-d) pot beneficia de o subvenție de la bugetul de stat, în limitele prevederilor bugetare anuale, în raport cu venitul mediu net lunar pe membru de familie, de până la 30% din valoarea locuinței calculată la valoarea finală a acesteia, precum şi de plata în rate lunare, pe termen de 20 de ani, a diferenței față de prețul final al locuinței, după ce s-au scăzut subvenția şi avansul minim obligatoriu de 10% achitat de contractant, din valoarea locuințelor calculată la data contractării.

(2^1)[4] Dobânda la suma avansată din depozitul special, care se restituie în rate, este de 5% anual.

(3)-(4)[5] *Abrogate.*

(5) În cazul nerestituirii la termenele stabilite a ratelor scadente, se va plăti o dobândă de 10% anual asupra acestor rate.

(6) Autoritățile publice locale, prin administratori delegați de acestea, vor încheia cu persoanele fizice prevăzute în prezentul articol contracte de împrumut pentru sumele avansate din depozitul special, potrivit normelor legale în vigoare.

Art. 8. (1) Persoanele fizice prevăzute la art. 7 se vor adresa consiliilor locale, care vor analiza şi vor aproba, după caz, cererile respective, stabilind, totodată, şi ordinea de prioritate.

(2) Cuantumul subvenției se stabileşte în raport cu venitul mediu net lunar pe membru de familie, potrivit normelor aprobate anual de Guvern.

Art. 9. Depozitele special constituite pe seama consiliilor locale se alimentează din următoarele surse:

---

[1] Art. 6 a fost abrogat prin art. IV din O.U.G. nr. 127/1999.

[2] Legea nr. 42/1990 pentru cinstirea eroilor-martiri şi acordarea unor drepturi urmaşilor acestora, răniților, precum şi luptătorilor pentru victoria Revoluției din decembrie 1989, republicată (M. Of. nr. 198 din 23 august 1996), a fost abrogată prin Legea nr. 341/2004 a recunoştinței față de eroii-martiri şi luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum şi față de persoanele care şi-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitoreşti anticomuniste de la Braşov din noiembrie 1987 (M. Of. nr. 654 din 20 iulie 2004).

[3] Alin. (2) al art. 7 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 145/1999.

[4] Alin. (2^1) al art. 7 a fost introdus prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 22/2000.

[5] Alin. (3) şi (4) ale art. 7 au fost abrogate prin art. I pct. 3 din Legea nr. 145/1999.

a) sumele aprobate anual în bugetele locale, destinate realizării locuințelor;

b) încasările realizate din vânzarea locuințelor și a spațiilor cu altă destinație din clădirile de locuit, cu excepția celor care se fac venituri la bugetele locale, potrivit prevederilor legale în vigoare, precum și sumele încasate potrivit prevederilor art. 7.

c) alocațiile din bugetul de stat, în limita prevederilor aprobate anual cu această destinație;

d) alte surse constituite potrivit legii.

Art. 10. (1) De prevederile art. 7 din prezenta lege beneficiază, o singură dată, persoanele fizice care, împreună cu familia, nu au deținut și nu au în proprietate o locuință, cu excepția persoanelor prevăzute la art. 7 lit. c), sau dacă locuința în care gospodăresc împreună nu satisface exigențele minimale de suprafață, prevăzute în anexa nr. 1, corespunzător numărului de persoane din familie.

(2)-(3)[1] *Abrogate.*

Art. 10¹.[2] Locuințele și unitățile individuale pot fi înstrăinate și dobândite prin acte juridice între vii, încheiate în formă autentică notarială, sub sancțiunea nulității absolute. Dovada dreptului de proprietate și a celorlalte drepturi reale asupra unei unități de locuit se face numai pe baza actelor de proprietate și a extrasului de carte funciară pentru informare.

Art. 11. Locuințele care se realizează în condițiile art. 7-9 din prezenta lege se vor amplasa, prin grija consiliilor locale, pe terenurile aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale sau pe terenurile aparținând persoanelor fizice beneficiare, în condițiile prevederilor Codului civil, cu respectarea documentațiilor de urbanism legal aprobate și cu asigurarea utilităților și dotărilor edilitare necesare condițiilor de locuit.

Art. 12. (1) Lucrările de viabilizare a terenurilor destinate construcțiilor de locuințe, care constau în: drumuri publice, rețele de alimentare cu apă și canalizare, rețele electrice și, după caz, rețele de gaze, telefonice și de termoficare se finanțează după cum urmează:

a) drumurile publice, rețelele de alimentare cu apă și canalizare și, după caz, rețelele de termoficare, din bugetele locale și din alte fonduri legal constituite cu această destinație;

b) rețelele electrice stradale, inclusiv posturile de transformare aferente și, după caz, de gaze și telefonice stradale, din bugetele de venituri și cheltuieli ale regiilor autonome de profil, din credite bancare contractate de acestea, precum și din alte fonduri constituite cu această destinație.

(2)[3] *Abrogat.*

---

[1] Alin. (2) și (3) ale art. 10 au fost abrogate prin art. 502 alin. (1) pct. 8 din Legea nr. 227/2015.

[2] Art. 10¹ a fost introdus prin art. unic pct. 3 din O.U.G. 210/2008 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 170/2010.

[3] Alin. (2) al art. 12 a fost abrogat prin art. IV din O.U.G. nr. 127/1999.

Art. 13. (1) Deschiderea finanțării şi începerea lucrărilor din fonduri publice se efectuează după contractarea cu viitorii beneficiari a cel puțin 70% din numărul locuințelor prevăzute a fi începute.

(2)[1] Locuințele nerepartizate sau necontractate până la finalizare pot fi vândute în condițiile prevederilor legale.

Art. 14. Folosirea sumelor existente în depozitele constituite la nivelul consiliilor locale este de competența şi în răspunderea acestora.

Art. 15. (1) Alocațiile de la bugetul de stat se fundamentează de către consiliile locale, cu ocazia elaborării bugetului de stat, distinct pentru terminarea locuințelor şi pentru realizarea de noi locuințe, şi se transmit consiliului județean şi, respectiv, Consiliului General al Municipiului Bucureşti, după caz.

(2) Propunerile de alocații din bugetul de stat ale consiliilor locale, centralizate pe fiecare județ şi municipiul Bucureşti, se transmit Ministerului Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului de către consiliile județene şi Consiliul General al Municipiului Bucureşti.

(3) Pentru alocațiile de la bugetul de stat privind sprijinul statului pentru finanțarea construcțiilor de locuințe potrivit prevederilor prezentei legi, Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului îndeplineşte atribuțiile ordonatorului principal de credite, prevăzute în Legea privind finanțele publice.

(4) În execuția bugetului de stat, alocațiile pentru construcții de locuințe se repartizează şi se acordă consiliilor locale beneficiare de către Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului, prin intermediul consiliilor județene şi al Consiliului General al Municipiului Bucureşti, potrivit normelor metodologice.

Art. 16. Lista cuprinzând numărul, structura pe numărul de camere şi amplasamentul locuințelor, precum şi lista persoanelor care vor beneficia de locuințe, în ordinea de prioritate stabilită conform art. 7 de către consiliile locale, se afişează la sediul acestora.

Art. 17. Prin *familie*, în sensul prezentei legi, se înțelege soțul, soția, copiii şi părinții soților, care locuiesc şi gospodăresc împreună.

Art. 18. Până la restituirea sumelor datorate de către beneficiarii locuințelor, se instituie ipoteca legală asupra locuinței.

Art. 19. Înstrăinarea, prin acte între vii, a locuințelor pentru realizarea cărora s-au acordat subvenții se poate face numai după restituirea integrală a sumelor actualizate datorate şi pe baza dovezii depunerii integrale a contravalorii sumelor actualizate, obținute ca subvenții de la bugetul de stat, potrivit prevederilor art. 7, în depozitul constituit pentru realizarea locuințelor, în condițiile prezentei legi.

Art. 20.[2] *Abrogat.*

---

[1] Alin. (2) al art. 13 a fost introdus prin art. I pct. 4 din Legea nr. 145/1999.

[2] Art. 20 a fost abrogat prin art. 8 lit. b) din O.U.G. nr. 42/2005, începând cu data intrării în vigoare a Statutului C.E.C. – S.A., aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 979/2005 (M. Of. nr. 635 din 19 iulie 2005).

Capitolul III. Închirierea locuințelor

Art. 21-33.[1] *Abrogate.*

Capitolul IV. Administrarea clădirilor de locuit

Notă. A se vedea şi Legea nr. 230/2007 privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea asociaţiilor de proprietari (M. Of. nr. 490 din 23 iulie 2007), precum şi H.G. nr. 1588/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea asociaţiilor de proprietari (M. Of. nr. 43 din 18 ianuarie 2008).

Art. 34. (1) Clădirile de locuit pot fi date de proprietar în administrarea unor persoane fizice sau juridice, asociaţii, servicii publice sau agenţi economici specializaţi, după caz.

(2) Obligaţiile celor care administrează sunt, în principal, următoarele:

a) gestionarea bunurilor şi a fondurilor băneşti;

b)[2] efectuarea formalităţilor necesare în angajarea contractelor cu furnizorii serviciilor pentru exploatarea şi întreţinerea clădirii, derularea şi urmărirea realizării acestor contracte;

c) asigurarea cunoaşterii şi respectării regulilor de locuit în comun;

d) reprezentarea intereselor proprietarului în raport cu autorităţile publice;

e) îndeplinirea oricăror alte obligaţii prevăzute de lege.

Art. 35. (1) În clădirile de locuit cu mai multe locuinţe, proprietarul răspunde de asigurarea condiţiilor de funcţionare normală a locuinţei aflate în proprietate exclusivă şi a spaţiilor aflate în proprietate indiviză.

(2)[3] În acest scop proprietarii se pot constitui în asociaţii cu personalitate juridică.

(3)[4] *Abrogat.*

Art. 35¹.[5] *Abrogat.*

Art. 36.[6] *Abrogat.*

Art. 37. (1) Chiriaşii clădirilor cu mai multe locuinţe se pot asocia, potrivit legii, în scopul reprezentării intereselor lor în raporturile cu proprietarii, precum şi cu alte persoane juridice sau persoane fizice.

---

[1] Art. 21-33 au fost abrogate prin art. 230 lit. s) din Legea nr. 71/2011.

[2] Lit. b) de la alin. (2) al art. 34 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 8 din Legea nr. 145/1999.

[3] Alin. (2) al art. 35 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 9 din Legea nr. 145/1999.

[4] Alin. (3) al art. 35 a fost abrogat prin art. 61 din Legea nr. 230/2007.

[5] Art. 35¹ a fost introdus prin art. unic pct. 4 din O.U.G. nr. 210/2008, punct abrogat prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 310/2009. Precizăm că, anterior O.U.G. nr. 210/2008, prin art. I pct. 10 din Legea nr. 145/1999 fusese introdus art. 35¹, care însă a fost abrogat prin art. 61 din Legea nr. 230/2007.

[6] Art. 36 a fost abrogat prin art. 61 din Legea nr. 230/2007.

(2) În acelaşi scop, în cazul neconstituirii asociaţiei, chiriaşii pot mandata un reprezentant.

Capitolul V. Locuinţa socială

Art. 38. (1) Construcţiile de locuinţe sociale se pot realiza, în orice localitate, pe amplasamentele prevăzute în documentaţiile de urbanism şi în condiţiile prezentei legi.

(2) Constituirea fondului de locuinţe sociale se face prin realizarea de construcţii noi şi prin reabilitarea unor construcţii existente.

(3) Consiliile locale controlează şi răspund de fondul de locuinţe sociale situate pe teritoriul unităţilor administrativ-teritoriale respective.

Art. 39. Locuinţele sociale aparţin domeniului public al unităţilor administrativ-teritoriale.

Art. 40. Locuinţele sociale se vor amplasa numai pe terenurile aparţinând unităţilor administrativ-teritoriale, potrivit prevederilor art. 11.

Art. 41. (1) Locuinţa socială se realizează cu respectarea suprafeţei utile şi a dotărilor stabilite în limita suprafeţei construite, potrivit anexei nr. 1 la prezenta lege.

(2) Pentru locuinţele care se realizează prin reabilitarea construcţiilor existente se consideră obligatorii numai prevederile legate de dotarea minimă.

Art. 42. (1)[1] Au acces la locuinţă socială, în vederea închirierii, familiile sau persoanele cu un venit mediu net lunar pe persoană, realizat în ultimele 12 luni, sub nivelul câştigului salarial mediu net lunar pe total economie, comunicat de Institutul Naţional de Statistică în ultimul Buletin statistic anterior lunii în care se analizează cererea, precum şi anterior lunii în care se repartizează locuinţa.

(2)[2] *Abrogat.*

(3) Venitul net lunar pe familie se stabileşte pe baza declaraţiei de venit şi a actelor doveditoare, potrivit prevederilor legale.

(4) Declaraţiile de venit, făcute cu nesinceritate, atrag răspunderea materială sau penală, după caz.

Art. 43.[3] Locuinţele sociale se repartizează de către autorităţile administraţiei publice locale care le au în administrare pe baza criteriilor stabilite anual de acestea, în condiţiile prevederilor prezentului capitol, şi de ele pot beneficia, în ordinea de prioritate stabilită potrivit legii, următoarele categorii de persoane: persoanele şi familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuinţele retrocedate foştilor proprietari, tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniţi din instituţii de ocrotire socială şi care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradul I şi II, persoanele cu handicap, pensionarii, veteranii şi văduvele de război, beneficiarii

[1] Alin. (1) al art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 57/2008.

[2] Alin. (2) al art. 42 a fost abrogat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 57/2008.

[3] Art. 43 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 57/2008.

prevederilor Legii recunoştinţei faţă de eroii-martiri şi luptătorii care au contribuit la victoria Revoluţiei române din decembrie 1989, precum şi faţă de persoanele care şi-au jertfit viaţa sau au avut de suferit în urma revoltei muncitoreşti anticomuniste de la Braşov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările şi completările ulterioare, şi ai prevederilor Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum şi celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările şi completările ulterioare, alte persoane sau familii îndreptăţite.

Art. 44. (1) Contractul de închiriere se încheie de către primar sau de către o persoană împuternicită de acesta cu beneficiarii stabiliţi de consiliul local, pe o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea de prelungire pe baza declaraţiei de venituri şi a actelor doveditoare necesare conform prevederilor legale.

(2) Nivelul chiriei nu va depăşi 10% din venitul net lunar, calculat pe ultimele 12 luni, pe familie. Diferenţa până la valoarea nominală a chiriei, calculată potrivit art. 31, va fi subvenţionată de la bugetul local al unităţii administrativ-teritoriale unde este situată locuinţa socială.

Art. 45. (1) Titularul contractului de închiriere este obligat să comunice primarului, în termen de 30 de zile, orice modificare produsă în venitul net lunar al familiei acestuia, sub sancţiunea rezilierii contractului de închiriere.

(2) În cazurile în care venitul net lunar pe familie s-a modificat, autoritatea administraţiei publice locale va opera modificarea chiriei şi a subvenţiei acordate, cuvenite proprietarului.

Art. 46. Contractul de închiriere se poate rezilia:

a) în condiţiile prevăzute la art. 24 din prezenta lege;

b) în cazul în care venitul mediu net lunar pe familie, realizat în 2 ani fiscali consecutivi, depăşeşte cu peste 20% nivelul minim prevăzut la art. 42 din prezenta lege, iar titularul contractului de închiriere nu a achitat valoarea nominală a chiriei în termen de 90 de zile de la comunicare.

Art. 47. Locuinţele sociale realizate potrivit prezentei legi nu pot fi vândute.

Art. 48. Nu pot beneficia de locuinţe sociale, potrivit prezentei legi, persoanele sau familiile care:

a) deţin în proprietate o locuinţă;

b) au înstrăinat o locuinţă după data de 1 ianuarie 1990;

c) au beneficiat de sprijinul statului în credite şi execuţie pentru realizarea unei locuinţe;

d)[1] deţin, în calitate de chiriaş, o altă locuinţă din fondul locativ de stat.

Art. 49. Beneficiarii locuinţelor sociale nu au dreptul să subînchirieze, să transmită dreptul de locuire sau să schimbe destinaţia spaţiului închiriat, sub sancţiu-

[1] Lit. d) de la art. 48 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 12 din Legea nr. 145/1999.

nea rezilierii contractului de închiriere şi a suportării eventualelor daune aduse locuinţei şi clădirii, după caz.

Art. 50. (1) Finanţarea locuinţelor sociale se asigură din bugetele locale, în limitele prevederilor bugetare aprobate anual, ale consiliilor locale, în care scop se instituie o subdiviziune de cheltuieli distinctă în aceste bugete.

(2) Statul sprijină construcţia de locuinţe sociale prin transferuri de la bugetul de stat, stabilite anual cu această destinaţie în bugetul Ministerului Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului, prin legea bugetului de stat.

(3) Persoanele fizice şi agenţii economici pot sprijini prin donaţii sau contribuţii construcţia de locuinţe sociale.

Capitolul VI. Locuinţa de serviciu şi locuinţa de intervenţie

Art. 51. (1) Fondul de locuinţe de serviciu se compune din:

a) locuinţe existente, care, potrivit prevederilor legale, rămân cu destinaţia de locuinţe de serviciu la data intrării în vigoare a prezentei legi;

b) locuinţe noi.

(2) Condiţiile şi durata de închiriere vor fi stipulate în contractul de închiriere încheiat între părţile contractante, accesoriu la contractul de muncă.

Art. 52. Locuinţele noi se finanţează, în condiţiile legii, din:

a) bugetul de stat şi bugetele locale, în limitele prevederilor bugetare aprobate anual cu această destinaţie;

b) bugetele agenţilor economici, pentru salariaţii acestora.

Art. 53. (1) Locuinţele de serviciu finanţate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale se realizează cu respectarea suprafeţei utile şi a dotărilor, în limita suprafeţei construite pe apartament, potrivit anexei nr. 1.

(2) Locuinţele de serviciu se vor amplasa după cum urmează:

a) pe terenurile aflate în proprietatea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale, pentru locuinţele finanţate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale, cu asigurarea viabilizării terenurilor, potrivit prevederilor art. 12;

b) pe terenurile aparţinând agenţilor economici, pentru locuinţele şi lucrările de viabilizare a terenurilor, finanţate din bugetele acestora.

(3) În situaţii deosebite, determinate de natura amplasamentului şi de caracterul zonei, cu aprobarea ordonatorilor de credite, locuinţele prevăzute la alin. (1) se pot construi cu suprafeţe majorate cu până la 20% faţă de cele prevăzute în anexa nr. 1, iar peste această limită, cu aprobarea Guvernului.

(4) Locuinţele de serviciu realizate în condiţiile prezentei legi, finanţate din bugetul de stat şi din bugetele locale, pot fi vândute în condiţiile legii, cu aprobarea Guvernului, în situaţia în care activitatea care a generat realizarea locuinţelor respective s-a restrâns sau a încetat.

Art. 54. (1) Locuinţa de intervenţie urmează regimul locuinţei de serviciu.

(2) Locuinţele de intervenţie se realizează odată cu obiectivul de investiţie şi se amplasează în incinta acestuia sau în imediata apropiere.

(3) Locuinţele de intervenţie nu pot fi vândute chiriaşilor.

Capitolul VII. Locuinţa de necesitate

Art. 55. (1) Locuinţa de necesitate se finanţează şi se realizează în condiţiile stabilite pentru locuinţa socială.

(2) Locuinţa de necesitate se închiriază temporar persoanelor şi familiilor ale căror locuinţe au devenit inutilizabile potrivit prevederilor art. 2 lit. f).

(3) Contractul de închiriere se încheie de către primarul localităţii sau de către o persoană împuternicită de acesta, pe baza hotărârii consiliului local, până la înlăturarea efectelor care au făcut inutilizabile locuinţele.

Art. 56. (1) Consiliile locale pot declara, în cazuri de extremă urgenţă, drept locuinţe de necesitate, locuinţele libere aflate în fondul de locuinţe sociale.

(2)[1] Locuinţele de necesitate libere se pot constitui temporar ca fond de locuinţe sociale.

Capitolul VIII. Locuinţa de protocol

Art. 57. (1) Locuinţele de protocol sunt proprietate publică a statului.

(2) Administrarea fondului locativ de protocol se face de către Regia Autonomă „Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat", care asigură evidenţa, întreţinerea, repararea şi conservarea acestuia, precum şi încasarea chiriei.

(3) Atribuirea, ocuparea şi folosirea locuinţelor de protocol se fac în condiţiile prezentei legi.

Art. 58. (1) Preşedintele României, preşedintele Senatului, preşedintele Camerei Deputaţilor şi primul-ministru beneficiază, în condiţiile prezentei legi, de câte o locuinţă de protocol, ca reşedinţă oficială.

(2)[2] Reşedinţele oficiale ale persoanelor prevăzute la alin. (1) se atribuie de către Guvern şi sunt puse la dispoziţia lor, împreună cu dotările aferente, pe perioada exercitării funcţiei, de către Regia Autonomă „Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat".

(3) Lista cuprinzând imobilele cu destinaţie de reşedinţă oficială, precum şi celelalte locuinţe de protocol şi condiţiile pe care acestea trebuie să le îndeplinească, inclusiv cele de dotare şi confort, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 59. (1) Pot beneficia de locuinţă de protocol, la cerere, cu plata chiriei prevăzute de lege, persoanele care îndeplinesc următoarele funcţii publice: vicepreşedinţi ai Senatului şi ai Camerei Deputaţilor, miniştri de stat, miniştrii şi asimilaţii acestora, precum şi preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie,

---

[1] Alin. (2) al art. 56 a fost introdus prin art. I.pct. 13 din Legea nr. 145/1999.

[2] Alin. (2) şi (3) ale art. 58 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 14 din Legea nr. 145/1999.

preşedintele Curţii Constituţionale, preşedintele Curţii de Conturi, preşedintele Consiliului Legislativ şi avocatul poporului, pe durata exercitării funcţiei sau a mandatului.

(2) Pentru persoanele prevăzute la alin. (1), atribuirea locuinţei de protocol se face prin decizie a primului-ministru şi se pune la dispoziţia lor de către Regia Autonomă „Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat".

(3) Atribuirea locuinţelor de protocol se poate face numai dacă persoanele prevăzute la alin. (1) nu deţin, în localitatea în care îşi desfăşoară activitatea, o altă locuinţă care să corespundă condiţiilor stabilite potrivit art. 58 alin. (3).

(4)[1] Locuinţele de protocol se amplasează numai în clădiri cu număr redus de apartamente destinate acestei folosinţe.

(5) Suprafeţele locuinţelor de protocol vor fi cu cel puţin 30% mai mari decât cele prevăzute în anexa nr. 1, care face parte integrantă din prezenta lege.

Art. 60. (1) Pentru reşedinţele oficiale, Regia Autonomă „Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat" va încheia contracte de închiriere cu serviciile de specialitate ale instituţiilor în care îşi desfăşoară activitatea persoanele beneficiare.

(2) Pentru locuinţele de protocol, contractele de închiriere se încheie de către Regia Autonomă „Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat" cu beneficiarii direcţi, care, pe această bază, vor putea ocupa locuinţa respectivă împreună cu membrii familiei.

(3) Contractul de închiriere a locuinţelor de protocol şi a celor cu destinaţie de reşedinţă oficială încetează de drept în termen de 60 de zile de la data eliberării din funcţie a beneficiarului.

(4) Atribuirea, în condiţiile prezentei legi, a unei reşedinţe oficiale, respectiv a unei locuinţe de protocol, nu afectează drepturile locative deţinute de persoanele prevăzute la art. 58 şi 59.

Capitolul IX. Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 61. Orice litigiu în legătură cu aplicarea prevederilor prezentei legi se soluţionează de către instanţele judecătoreşti.

Art. 61¹.[2] Prevederile art. 35 se aplică tuturor proprietarilor din cadrul condominiilor definite la art. 2 lit. i).

Art. 62. (1) Prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 19/1994 privind stimularea investiţiilor pentru realizarea unor lucrări publice şi construcţii de locuinţe, aprobată şi modificată prin Legea nr. 82/1995, se aplică în continuare până la terminarea locuinţelor începute.

(2)-(4)[3] *Abrogate.*

---

[1] Alin. (4) şi (5) ale art. 59 au fost introduse prin art. I pct. 15 din Legea nr. 145/1999.

[2] Art. 61¹ a fost introdus prin art. unic pct. 4¹ din O.U.G. nr. 210/2008, punct introdus prin art. unic pct. 3 din Legea nr. 310/2009.

[3] Alin. (2)-(4) ale art. 62 au fost abrogate prin art. II din O.G. nr. 76/2001. Precizăm că alin. (4) al art. 62 a fost introdus prin art. I pct. 16 din Legea nr. 145/1999.

Art. 63. (1) În termen de 60 de zile de la data introducerii sistemului de determinare şi impozitare a venitului global pentru persoane fizice, Guvernul va reglementa facilităţile prevăzute la cap. II din prezenta lege, de care să poată beneficia şi persoanele fizice care investesc în construcţia de locuinţe şi pentru punerea în siguranţă a locuinţelor avariate de seisme.

(2) Persoanele juridice române care investesc din profit pentru lucrările prevăzute la art. 5, 6 şi 12, separat sau cumulativ, beneficiază de scutirea de impozit pe profitul investit, conform prevederilor art. 5 din prezenta lege.

(3)[1] *Abrogat.*

Art. 64.[2] *Abrogat.*

Art. 65. Construirea caselor de vacanţă se autorizează, la cererea persoanelor fizice şi a agenţilor economici, numai pe terenurile aflate în proprietatea acestora sau concesionate în condiţiile legii, în zonele stabilite prin documentaţiile de urbanism şi amenajare a teritoriului, aprobate potrivit legii.

Art. 65¹.[3] Terenurile cu sau fără construcţii care fac obiectul prezentei legi se identifică prin număr cadastral şi număr de carte funciară, după caz.

Art. 66. Plata chiriei pentru reşedinţele oficiale se face din bugetele Preşedinţiei României, Senatului, Camerei Deputaţilor şi Secretariatului General al Guvernului, în limitele prevederilor bugetare aprobate anual.

Art. 67. (1) Guvernul răspunde de aplicarea unitară, pe întreg teritoriul ţării, a politicii de dezvoltare a construcţiei de locuinţe.

(2) Programul de dezvoltare a construcţiei de locuinţe se elaborează de Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului, pe baza fundamentării organelor administraţiei publice centrale interesate, a consiliilor judeţene şi locale, în acord cu documentaţiile de urbanism şi amenajare a teritoriului, aprobate conform legii.

Art. 68. Pentru aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor prezentei legi, Guvernul va adopta norme metodologice de aplicare.

Notă. A se vedea H.G. nr. 1275/2000 privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinţei nr. 114/1996 (M. Of. nr. 690 din 22 decembrie 2000).

Art. 69.[4] *Abrogat.*

Art. 70.[5] *Abrogat.*

Art. 71. Persoanele care beneficiază de drepturi mai favorabile decât cele prevăzute în prezenta lege, consacrate prin legi speciale, care se referă, printre

---

[1] Alin. (3) al art. 63 a fost introdus prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 62/2006 şi a fost abrogat prin art. 3 din O.U.G. nr. 51/2006.

[2] Art. 64 a fost abrogat prin art. 61 din Legea nr. 230/2007.

[3] Art. 65¹ a fost introdus prin art. unic pct. 5 din O.U.G. nr. 210/2008.

[4] Art. 69 a fost abrogat prin art. 61 din Legea nr. 230/2007.

[5] Art. 70 a fost abrogat prin art. I pct. 18 din Legea nr. 145/1999.

altele, la materia raporturilor juridice locative şi a celor conexe acestora, se bucură în continuare de aplicarea drepturilor mai favorabile.

Art. 72. Dispoziţiile prezentei legi privind închirierea locuinţelor se completează cu dispoziţiile Codului civil privind contractul de locaţiune.

Art. 73. La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

– Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ şi reglementarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi, cu excepţia cap. 4 şi a art. 63 cu referire la cap. 4 din aceeaşi lege, exclusiv dispoziţiile referitoare la suprafeţele locative proprietate personală;

– H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973, în ceea ce priveşte închirierea de locuinţe;

– Decretul Consiliului de Stat nr. 256/1984 privind îmbunătăţirea regimului de construire a locuinţelor şi modificarea unor reglementări referitoare la stabilirea preţurilor limită ale locuinţelor care se construiesc din fondurile statului, a preţurilor de contractare ale locuinţelor proprietate personală şi a preţurilor de vânzare ale locuinţelor din fondul locativ de stat, cu excepţia art. III şi a anexelor nr. 3 şi 4;

– Decretul Consiliului de Stat nr. 68/1975 privind îmbunătăţirea regimului de construire a locuinţelor din fondurile statului sau din fondurile populaţiei cu sprijinul statului în credite şi execuţie;

– art. 12 alin. (1) lit. a) şi alin. (2), art. 21-25 şi art. 35 alin. (2) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcţiilor şi unele măsuri pentru realizarea locuinţelor;

– orice alte dispoziţii contrare prevederilor prezentei legi.

Anexa nr. 1

EXIGENŢE MINIMALE pentru locuinţe

A. Cerinţe minimale:

– acces liber individual la spaţiul locuibil, fără tulburarea posesiei şi a folosinţei exclusive a spaţiului deţinut de către o altă persoană sau familie;

– spaţiu pentru odihnă;

– spaţiu pentru prepararea hranei;

– grup sanitar;

– acces la energia electrică şi apa potabilă, evacuarea controlată a apelor uzate şi a reziduurilor menajere;

–[1] *abrogată.*

[1] Ultima liniuţă de la lit. A de la anexa nr. 1 a fost introdusă prin art. unic pct. 6 din O.U.G. nr. 210/2008, punct abrogat prin art. unic pct. 4 din Legea nr. 310/2009.

B. Suprafeţe minimale

Persoane/ familie	Camere/ locuinţă	Cameră de zi	Dormitoare	Loc de luat masa	Bucătărie	Încăperi sanitare	Spaţii de depozitare	Suprafaţa utilă	Suprafaţa construită
nr.	nr.	m^2	m^2	m^2	m^2	m^2	m^2	m^2	m^2
1	1	18,00	-	2,50	5,00	4,50	2,00	37,00	58,00
2	2	18,00	12,00	3,00	5,00	4,50	2,00	52,00	81,00
3	3	18,00	22,00	3,00	5,50	6,50	2,50	66,00	102,00
4	3	19,00	24,00	3,50	5,50	6,50	3,50	74,00	115,00
5	4	20,00	34,00	3,50	6,00	7,50	4,00	87,00	135,00
6	4	21,00	36,00	4,50	6,00	7,50	4,50	93,00	144,00
7	5	22,00	46,00	5,00	6,50	9,00	5,00	107,00	166,00
8	5	22,00	48,00	6,00	6,50	9,00	5,50	110,00	171,00

NOTĂ:

– Suprafaţa camerei de zi de la locuinţa cu o cameră include spaţiul pentru dormit.

– Locul de luat masa poate fi înglobat în bucătărie sau în camera de zi.

– Înălţimea liberă minimă a camerelor de locuit va fi de 2,55 m, cu excepţia mansardelor, supantelor şi nişelor, la care se va asigura un volum minim de 15 m^3 de persoană.

– Suprafaţa locuibilă este suprafaţa desfăşurată a încăperilor de locuit. Ea cuprinde suprafaţa dormitoarelor şi a camerei de zi.

– Suprafaţa utilă este suprafaţa desfăşurată, mai puţin suprafaţa aferentă pereţilor.

– Suprafaţa utilă a locuinţei este suma tuturor suprafeţelor utile ale încăperilor. Ea cuprinde: cameră de zi, dormitoare, băi, WC, duş, bucătărie, spaţii de depozitare şi de circulaţie din interiorul locuinţei. Nu se cuprind: suprafaţa logiilor şi a balcoanelor, pragurile golurilor de uşi, ale trecerilor cu deschideri până la 1,00 m, nişele de radiatoare, precum şi suprafeţele ocupate de sobe şi cazane de baie (câte 0,50 m^2 pentru fiecare sobă şi cazan de baie), în cazul în care încălzirea se face cu sobe. În cazul locuinţelor duplex, rampa, mai puţin palierele, nu se cuprinde în suprafaţa utilă a locuinţei.

– Suprafaţa construită pe locuinţă, prevăzută în tabelul B, este suma suprafeţelor utile ale încăperilor, logiilor, balcoanelor, precum şi a cotei-părţi din suprafeţele părţilor comune ale clădirilor (spălătorii, uscătorii, casa scării, inclusiv anexele pentru colectarea, depozitarea şi evacuarea deşeurilor menajere, casa liftului etc.), la care se adaugă suprafaţa aferentă pereţilor interiori şi exteriori ai locuinţei; în cazul încălzirii cu combustibil solid, se adaugă suprafaţa aferentă sobelor şi cazanelor de baie. Nu sunt cuprinse suprafeţele aferente boxelor de la subsol şi ale garajelor care pot fi prevăzute distinct.

– Suprafaţa încăperii sanitare principale din locuinţă va permite accesul la cada de baie al persoanelor imobilizate în scaun cu rotile.

– Încăperea sanitară se include în locuinţă, în cazul în care pot fi asigurate alimentarea cu apă şi canalizarea.

– Lăţimea minimă de circulaţie a coridoarelor şi a vestibulului din interiorul locuinţei va fi de 120 cm.

– În funcţie de amplasamentul construcţiei, suprafeţele construite pot avea abateri în limitele de ±10%.

– Numărul de persoane pe locuinţă se utilizează la repartizarea locuinţelor sociale, de intervenţie, de serviciu şi de necesitate.

C. Încăperi sanitare

	1	2	3	4	5
Baie	1	1	1	1	2
Duş	-	-	-	1	-
WC	-	-	1	-	-

D. Dotarea minimă a încăperilor sanitare

		Baie	Duş	WC
Cadă de baie		1	-	-
Vas WC		1	1	1
Lavoar	mare	1	-	-
	mic	-	1	1
Cuvă pentru duş		-	1	-
Etajeră	mare	1	-	-
	mică	-	1	1
Oglindă	mare	1	-	-
	mică	-	1	1
Portprosop		1	1	1
Portsăpun		1	1	1
Porthârtie		1	1	1
Cuier		1	1	-
Sifon pardoseală		1	1	-

NOTĂ:
– În baie se va prevedea spaţiul pentru maşina de spălat rufe.
– Încăperile sanitare vor fi ventilate direct sau prin coş de ventilaţie.

E. Dotarea minimă a bucătăriei

Nr. de camere/locuinţă	1-2	3	4	5
Spălător cu cuvă şi picurător	1	1	1	1

NOTĂ:
– În bucătărie se vor prevedea: coş de ventilaţie, spaţiu pentru frigider şi pentru masa de lucru.

F. Dotarea minimă cu instalaţii electrice

	Dormitor	Cameră de zi	Bucătărie	Baie	Duş	WC
Loc de lampă	1	1	-	-	-	-
Aplică	-	-	1	1	1	1
Comutator	1	1	-	-	-	-
Întrerupător	-	-	1	1	1	1
Priză	2	3	1	-	-	-
Priză cu contact de protecţie	-	-	1	1	-	-

NOTĂ:

– Se vor prevedea întrerupătoare şi aplice pentru fiecare spaţiu de depozitare şi spaţiu de circulaţie.

– Priza cu contact de protecţie, instalată pentru baie, se montează în exteriorul încăperii.

– Fiecare locuinţă va fi prevăzută cu instalaţie de sonerie.

– În clădiri cu mai multe locuinţe se vor prevedea instalaţii şi prize pentru antena colectivă şi telefon.

– Pentru locuinţele situate în mediul rural, dotările minime privind încăperile sanitare şi bucătăria se vor putea realiza pe parcursul existenţei construcţiei, în corelare cu racordarea locuinţei la reţelele de utilitate publică sau la sistemul propriu de alimentare cu apă şi evacuare controlată a apelor uzate.

G. Spaţii şi instalaţii de folosinţă comună pentru clădiri cu mai multe locuinţe

– Instalaţii de prevenire şi stingere a incendiilor, precum şi ascensor conform normelor în vigoare.

– Spaţii pentru biciclete, cărucioare şi pentru uscarea rufelor.

– Spaţii destinate colectării, depozitării şi evacuării deşeurilor menajere.

– Spaţii pentru depozitarea combustibililor solizi sau lichizi, în situaţiile în care nu se pot asigura încălzirea centrală şi/sau gaze la bucătărie.

– Rampă de acces pentru persoanele imobilizate în scaun cu rotile.

Anexa nr. 2[1]. Abrogată

Notă. A se vedea H.G. nr. 1588/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea asociaţiilor de proprietari (M. Of. nr. 43 din 18 ianuarie 2008).

[1] Anexa nr. 2 a fost abrogată prin art. 61 din Legea nr. 230/2007.

7. Ordonanța de urgență nr. 40/1999
privind protecția chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe

publicată în
M. Of. nr. 148 din 8 aprilie 1999

- rectificată în **M. Of. nr. 282 din 18 iunie 1999**;
- aprobată, cu modificări şi completări, prin **Legea nr. 241/2001** (M. Of. nr. 265 din 23 mai 2001);

cu modificările şi completările aduse prin:

- **Legea nr. 493/2002** pentru aprobarea O.G. nr. 7/2001 privind impozitul pe venit (M. Of. nr. 543 din 25 iulie 2002);
- **O.U.G. nr. 8/2004** privind prelungirea duratei unor contracte de închiriere (M. Of. nr. 278 din 30 martie 2004), aprobată prin Legea nr. 219/2004 (M. Of. nr. 507 din 7 iunie 2004);
- **O.U.G. nr. 68/2006** privind măsuri pentru dezvoltarea activității în domeniul construcțiilor de locuințe prin programele la nivel național (M. Of. nr. 787 din 18 septembrie 2006), aprobată prin Legea nr. 515/2006 (M. Of. nr. 14 din 9 ianuarie 2007);
- **H.G. nr. 310/2007** pentru actualizarea tarifului lunar al chiriei (lei/m²) practicat pentru spațiile cu destinația de locuințe aparținând domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale ale acestuia, precum şi pentru locuințele de serviciu, locuințele de intervenție şi căminele pentru salariați ale societăților comerciale, companiilor naționale, societăților naționale şi regiilor autonome (M. Of. nr. 217 din 30 martie 2007);
- **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011), în vigoare de la 1 octombrie 2011. Potrivit art. 230 lit. v) teza finală din lege, „de la aceeaşi dată, dispozițiile art. 12 şi 14–25 nu se mai aplică nici contractelor de închiriere a locuinței în curs de executare".

Cuprins **Art.**

Capitolul I. Protecția chiriaşilor _____ 1-22
Secțiunea 1. Prelungirea şi încheierea anumitor contracte de închiriere _____ *1-13*
Secțiunea a 2-a. Reînnoirea contractului de închiriere (abrogată) _____ *14-22*
Capitolul II. Schimbul de locuință (*abrogat*) _____ 23-25
Capitolul III. Stabilirea şi plata chiriei _____ 26-41
Capitolul IV. Dispoziții finale _____ 42-46
Anexa nr. 1
Anexa nr. 2

Capitolul I. Protecţia chiriaşilor

Secţiunea 1. Prelungirea şi încheierea anumitor contracte de închiriere

Art. 1.[1] Contractele de închiriere privind suprafeţele locative cu destinaţia de locuinţe, precum şi cele folosite de aşezămintele social-culturale şi de învăţământ, de partide politice, de sindicate şi de alte organizaţii neguvernamentale, legal înregistrate, prelungite sau reînnoite conform Legii nr. 17/1994 şi aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă, se prelungesc de drept pentru o perioadă de 5 ani de la data intrării în vigoare a acesteia, în aceleaşi condiţii, cu excepţia nivelului chiriei.

Notă. 1. Potrivit art. unic alin. (1) din O.U.G. nr. 8/2004 privind prelungirea duratei unor contracte de închiriere (M. Of. nr. 278 din 30 martie 2004), *„Durata contractelor de închiriere privind suprafeţele locative cu destinaţia de locuinţe, din proprietatea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale, aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă, care expiră la data de 8 aprilie 2004, se prelungeşte de drept pentru o perioadă de 5 ani".*

2. Potrivit art. unic din O.U.G nr. 44/2009 privind durata unor contracte de închiriere pentru suprafeţe locative cu destinaţia de locuinţe (M. Of. nr. 330 din 19 mai 2009), *„Durata contractelor de închiriere privind suprafeţele locative cu destinaţia de locuinţe, din proprietatea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale, reglementate de Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 8/2004 privind prelungirea duratei unor contracte de închiriere, aprobată prin Legea nr. 219/2004, pentru care a operat tacita relocaţiune, în condiţiile prevăzute la art. 1.437 din Codul civil, este de 5 ani de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă".*

3. Potrivit art. unic din O.U.G. nr. 43/2014 privind durata unor contracte de închiriere pentru suprafeţe locative cu destinaţia de locuinţe (M. Of. nr. 474 din 27 iunie 2014), *„Durata contractelor de închiriere privind suprafeţele locative cu destinaţia de locuinţe din proprietatea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale, reglementată de Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 44/2009 privind durata unor contracte de închiriere pentru suprafeţe locative cu destinaţia de locuinţe, aprobată prin Legea nr. 309/2009, pentru care a operat tacita relocaţiune, în condiţiile prevăzute la art. 1.810 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, este de 5 ani de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă".*

Art. 2.[2] Contractele de închiriere prelungite sau reînnoite în temeiul Legii nr. 17/1994, pentru suprafeţele cu destinaţia de locuinţe, proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat, se prelungesc, la cererea chiriaşilor, pentru o perioadă de 5 ani de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă.

Art. 3. Durata contractelor de închiriere încheiate după prelungirea sau reînnoirea contractelor de închiriere în baza Legii nr. 17/1994, pentru suprafeţele locative folosite de unităţi de învăţământ sau de aşezăminte social-culturale, redobândite de foştii proprietari sau de moştenitorii acestora anterior intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă, se prelungeşte, la cererea chiriaşului,

[1] Art. 1 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 241/2001.

[2] Art. 2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 241/2001.

pentru o perioadă de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

Art. 4. Pentru imobilele – terenuri și construcții –, redobândite de foștii proprietari sau de moștenitorii acestora și folosite la data cererii de retrocedare de unități de învățământ, de așezăminte social-culturale sau de instituții publice, proprietarul va încheia, la cererea locatarului, un contract de închiriere pe o durată de 3 ani.

Art. 5. Pentru imobilele – terenuri și construcții –, precum și pentru suprafețele locative cu destinația de locuință, privatizate după 1 ianuarie 1990 odată cu societățile comerciale[1] care le dețineau în proprietate ca locuințe, locuințe de serviciu, cămine pentru salariați, așezăminte social-culturale sau unități de învățământ, proprietarul va încheia, la cererea chiriașului sau a fostului chiriaș care ocupă efectiv locuința, un contract de închiriere pe o durată de 5 ani.

Art. 6.[2] În cazul contractelor de vânzare-cumpărare încheiate cu încălcarea prevederilor Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, și desființate prin hotărâre judecătorească, proprietarul recunoscut de justiție va încheia cu persoanele care au cumpărat locuința în baza Legii nr. 112/1995 și care o ocupă efectiv, la cererea acestora, un contract de închiriere pentru o perioadă de 5 ani.

Art. 7. Prelungirea contractelor de închiriere, realizată în baza prevederilor art. 1, rămâne valabilă și în cazul redobândirii imobilelor respective de către foștii proprietari sau de moștenitorii acestora după intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

Art. 8. Durata contractelor de închiriere pentru garajele deținute de stat la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se prelungește, la cererea chiriașului, pentru o perioadă de 5 ani de la data intrării în vigoare a acesteia.

Notă. Potrivit art. unic alin. (2) din O.U.G. nr. 8/2004 privind prelungirea duratei unor contracte de închiriere (M. Of. nr. 278 din 30 martie 2004), *„Durata contractelor de închiriere privind garajele din proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, care expiră la data de 8 aprilie 2004, se prelungește, la cererea chiriașilor, pentru o perioadă de 3 ani"*.

Art. 9. (1) În cazurile prevăzute la art. 2-7, între proprietari și chiriași se va încheia un nou contract de închiriere numai la cererea chiriașului sau a fostului chiriaș, după caz.

---

[1] Potrivit art. 77 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012): *„Ori de câte ori prin legi și prin alte acte normative se face trimitere la Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale ori la «societatea comercială/societățile comerciale», după caz, trimiterea se consideră a fi făcută la Legea societăților nr. 31/1990 ori, după caz, la «societatea/societățile reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare"*. În tot cuprinsul O.U.G. nr. 40/1999, acolo unde este cazul, trebuie avută în vedere această dispoziție.

[2] Art. 6 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din Legea nr. 241/2001.

(2)[1] Proprietarii, persoane fizice sau juridice de drept privat, vor înregistra noul contract de închiriere la organul fiscal teritorial.

(3) Persoana juridică, care a deținut sau a administrat locuința, va comunica chiriașului titular al contractului de închiriere, în scris, cu confirmare de primire, în termen de 15 zile de la data procesului-verbal de restituire a locuinței, faptul că începând cu această dată poate să încheie un nou contract de închiriere cu proprietarul care a redobândit locuința. În același timp este obligată să pună la dispoziție proprietarului, fără plată, copii de pe contractul de închiriere și de pe anexele la acesta.

Art. 10. (1) În vederea încheierii noului contract de închiriere, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență sau de la deschiderea rolului fiscal, după caz, proprietarul îi va notifica chiriașului sau fostului chiriaș, prin executorul judecătoresc, data și locul întâlnirii. Notificarea va fi comunicată prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(2)[2] Chiriașul sau fostul chiriaș este obligat că comunice în scris proprietarului, cu confirmare de primire, cererea de a încheia un nou contract de închiriere, în termen de cel mult 30 de zile de la primirea notificării.

(3) În cazul în care chiriașul sau fostul chiriaș comunică proprietarului că nu cere să încheie un nou contract de închiriere, acesta este obligat să îi predea proprietarului locuința pe bază de proces-verbal, în termen de cel mult 60 de zile de la data notificării prevăzute la alin. (1). Nepredarea locuinței înăuntrul acestui termen îl îndreptățește pe proprietar să ceară în justiție evacuarea necondiționată a locatarilor, cu plata daunelor-interese, pe calea ordonanței președințiale.

Art. 11. (1) Nerespectarea de către proprietar a dispozițiilor art. 10 alin. (1) atrage prelungirea de drept a contractului de închiriere anterior până la încheierea unui nou contract de închiriere. Neplata chiriei până la încheierea noului contract de închiriere nu poate fi invocată de proprietar ca motiv de evacuare a chiriașului sau a fostului chiriaș.

(2) Lipsa unui răspuns scris sau refuzul nejustificat al chiriașului sau al fostului chiriaș de a încheia un nou contract de închiriere în termen de 60 de zile de la primirea notificării îl îndreptățește pe proprietar să ceară în justiție evacuarea necondiționată a locatarilor, cu plata daunelor-interese, pe calea ordonanței președințiale.

Art. 12.[3] *Abrogat.*

Art. 13.[4] Prelungirea contractelor de închiriere nu se aplică:

a) în cazul contractelor de închiriere încheiate de chiriași cu proprietari persoane fizice, altele decât cele prevăzute la art. 2-7;

---

[1] Alin. (2) al art. 9 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din Legea nr. 241/2001.

[2] Alin. (2) al art. 10 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 din Legea nr. 241/2001.

[3] Art. 12 a fost abrogat prin art. 230 lit. v) din Legea nr. 71/2011.

[4] Art. 13 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din Legea nr. 241/2001.

b) în cazul contractelor de închiriere pentru spațiile cu destinația de locuințe proprietate particulară, prevăzute la art. 1-7, ai căror titulari de contract sau membri de familie menționați în contract sunt proprietari ai unei locuințe corespunzătoare ori au înstrăinat o locuință corespunzătoare, după data de 1 ianuarie 1990, în aceeași localitate. Fac excepție contractele de închiriere ai căror titulari sau membri de familie menționați în contract au redobândit, ca foști proprietari sau moștenitori ai acestora, locuințe care sunt efectiv ocupate de chiriași persoane fizice, de una dintre persoanele juridice prevăzute la art. 1 sau de o instituție publică;

c) chiriașului care refuză să preia în folosință o altă locuință pusă la dispoziție, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, de fostul proprietar sau de moștenitorii acestuia ori de autoritățile publice locale;

d) în cazul litigiilor determinate de refuzul chiriașilor cărora li s-a notificat să încheie un nou contract de închiriere cu proprietarul, potrivit Legii nr. 17/1994, Legii nr. 112/1995 sau Legii nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

e) în cazul litigiilor dintre proprietar și chiriaș având ca obiect schimbul de locuințe;

f) în cazul chiriașilor care au subînchiriat locuința fără consimțământul scris al proprietarului;

g) în cazul chiriașilor care au schimbat total sau parțial destinația ori structura interioară a locuinței fără consimțământul scris al proprietarului și fără aprobările legale;

h) chiriașului care a pricinuit însemnate stricăciuni locuinței, clădirii în care este situată aceasta, instalațiilor sau bunurilor aferente acestora ori care a înstrăinat fără drept părți din acestea;

i) chiriașului care are un comportament ce face imposibilă conviețuirea sau împiedică folosirea normală a locuinței;

j) chiriașilor rezidenți în străinătate care, fără a fi detașați, nu au mai folosit locuința mai mult de un an fără întrerupere.

Art. 14-25.[1] *Abrogate.*

Capitolul III. Stabilirea și plata chiriei

Art. 26.[2] (1) Chiriile pentru locuințele care aparțin domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale ale acestuia, pentru locuințele de serviciu, locuințele de intervenție și căminele pentru salariați ai societăților comerciale, companiilor și societăților naționale și ai regiilor autonome se calculează pornindu-se de la un tarif de bază lunar.

(2) Chiriile pentru locuințele prevăzute la alin. (1) se diferențiază pe categorii de localități și pe zone, de către consiliile locale, conform criteriilor avute în vedere la stabilirea impozitelor și taxelor locale pentru terenuri, prin aplicarea unui coeficient la chiria de bază, după cum urmează:

---

[1] Art. 14-25 au fost abrogate prin art. 230 lit. v) din Legea nr. 71/2011.

[2] Art. 26 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 din Legea nr. 241/2001.

Zona în cadrul localității	Categoria localității		
	Municipii	Orașe	Comune
A	3,5	2,5	1
B	2,5	2	0,5
C	2	1,5	
D	1,5	1	

(3) Pentru locuințele sociale nivelul maxim al chiriei este de 10% din venitul net lunar, calculat pe ultimele 12 luni, pe familie.

(4) Comunicatele Institutului Național de Statistică și Studii Economice privind nivelul salariului mediu net pe economie vor fi publicate trimestrial în Monitorul Oficial al României.

Art. 27. (1)[1] Tariful de bază lunar al chiriei pe m^2 este cel prevăzut în tabelul de mai jos:

Categoria suprafețelor	Tariful de bază (lei/m^2)
Suprafața locuibilă	0,84
Suprafața antreului, tindei, verandei, culoarului, bucătăriei, chicinetei, oficiului, debaralei, cămării, camerei de baie	0,34
Suprafața teraselor, pivnițelor, boxelor, logiilor, spălătoriilor, uscătoriilor	0,19
Suprafața garajelor	1,27
Suprafața dotărilor speciale: piscină, saună, seră, cramă și altele asemenea	1,27
Suprafața anexelor gospodărești aferente locuințelor din mediul rural	0,02

(2) Tariful de bază lunar al chiriei (lei/m^2) se actualizează în funcție de rata anuală a inflației, prin hotărâre a Guvernului, până la data de 31 ianuarie a fiecărui an.

Notă. Potrivit art. 1 alin. (2) din H.G. nr. 310/2007, *„Tariful de bază lunar al chiriei (lei/m^2) se actualizează în funcție de rata anuală a inflației prin hotărâre a Guvernului, până la data de 31 ianuarie inclusiv a fiecărui an"*.

Art. 28. (1)[2] Suprafața locuibilă cuprinde suprafața dormitoarelor și a camerei de zi.

(2) *Dependințe*, în înțelesul prezentei ordonanțe de urgență, sunt încăperile care, prin funcțiunile lor, asigură folosirea corespunzătoare a locuinței, și anume: antreu, tindă, vestibul, hol, verandă, culoar, bucătărie, chicinetă, oficiu, debara, cămară, cameră de baie, WC, spălătorie, uscătorie, pivniță, boxă, logie terasă și magazie din zid.

(3) Suprafața utilă a locuinței este formată din suprafața locuibilă împreună cu suprafața dependințelor.

---

[1] Alin. (1) al art. 27 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 15 din Legea nr. 241/2001. Tarifele de bază (lei/m^2) din alin. (1) al art. 27 sunt reproduse astfel cum au fost actualizate prin art. 1 alin. (1) din H.G. nr. 310/2007.

[2] Alin. (1) și (2) ale art. 28 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 16 din Legea nr. 241/2001.

Art. 29. (1) Tariful de bază prevăzut la art. 27 se reduce, după caz, pentru întreaga suprafață locuibilă, după cum urmează:

– 15% pentru camerele situate la subsol, demisol sau în mansarde aflate direct sub acoperiş;

– 10% pentru locuințele lipsite de instalații de apă, canal, electricitate sau numai de unele dintre acestea;

– 10% pentru locuințele construite din materiale de construcții inferioare, cum este paianta.

(2) Reducerile se aplică cumulativ.

Art. 30. Tariful de bază lunar al chiriei pentru curțile şi grădinile aferente suprafețelor locative din comune este de 50 lei/m², din oraşe este de 75 lei/m², iar din municipii este de 100 lei/m². Chiriile pentru aceste terenuri se diferențiază pe categorii de localități şi pe zone prin aplicarea coeficienților prevăzuți la art. 26 alin. (2)[1].

Notă. A se vedea şi art. 2 din H.G. nr. 310/2007, care prevede că *„Tariful de bază lunar al chiriei pentru curțile şi grădinile aferente suprafețelor locative din comune este de 0,02 lei/m², din oraşe este de 0,03 lei/m², iar din municipii este de 0,04 lei/m². (2) Chiriile pentru aceste terenuri se diferențiază pe categorii de localități şi pe zone prin aplicarea coeficienților prevăzuți la art. 26 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/1999, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările şi completările ulterioare"*.

Art. 31. (1)[2] Nivelul maxim al chiriei pentru locuințele prevăzute la art. 26 şi terenul aferent acestora nu poate depăşi 15% din venitul net lunar pe familie în cazul în care venitul mediu net lunar pe membru de familie nu depăşeşte salariul mediu net lunar pe economie. În cazul în care venitul net lunar pe membru de familie se situează între venitul mediu net lunar pe economie şi dublul acestuia, nivelul maxim al chiriei lunare nu poate depăşi 25% din venitul net lunar pe familie.

(2) Chiriaşul este obligat să aducă la cunoştință proprietarului, în termen de 30 de zile, orice modificare a venitului net lunar pe familie, de natură să determine mărimea chiriei, sub sancțiunea rezilierii contractului.

Art. 32. (1) Pentru locuințele proprietate particulară a persoanelor fizice şi juridice prevăzute la art. 2-7, chiria se stabileşte prin negociere între proprietar şi chiriaş cu ocazia încheierii noului contract de închiriere.

(2)[3] *Abrogat.*

(3)[4] *Abrogat.*

Art. 32[1].[5] Prin *familie*, în înțelesul prezentei ordonanțe de urgență, se înțelege soțul, soția, copiii, părinții soților, precum şi ginerii, nurorile şi copiii acestora, dacă locuiesc şi gospodăresc împreună.

---

[1] Sumele sunt exprimate în monedă veche.

[2] Alin. (1) al art. 31 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din Legea nr. 241/2001.

[3] Alin. (2) al art. 32 a fost abrogat prin art. 230 lit. v) din Legea nr. 71/2011.

[4] Alin. (3) al art. 32 a fost abrogat prin art. I pct. 19 din Legea nr. 241/2001.

[5] Art. 32[1] a fost introdus prin art. I pct. 20 din Legea nr. 241/2001.

Art. 33.[1] *Abrogat.*

Art. 34.[2] *Proprietarii ale căror locuințe sunt ocupate de chiriașii prevăzuți la art. 32 alin. (1), care plătesc o chirie mai mică decât chiria calculată potrivit art. 26-30, sunt scutiți de impozitul pe clădire, teren și chirie pentru imobilul în cauză, pe durata contractului de închiriere respectiv.*

Notă. 1. Prevederile art. 34 referitoare la scutirea de impozit pe chirie au fost abrogate expres, începând cu 1 ianuarie 2003, prin art. I pct. 46 lit. r) din Legea nr. 493/2002 pentru aprobarea O.G. nr. 7/2001 privind impozitul pe venit (abrogată, la rândul ei, prin Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal).

2. De asemenea, prevederile art. 34 referitoare la scutirea de impozitul pe teren și clădire au fost abrogate indirect în temeiul art. 1 alin. (3) și art. 298 alin. (1) pct. 44 din Codul fiscal din 2003.

3. În prezent, pentru impozitul/taxa pe clădiri și scutirile de la acestea, a se vedea art. 455 și urm. din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015).

Art. 35. (1)[3] Pentru contractele de închiriere cu durată mai mare de un an, prevăzute la art. 26, proprietarul poate cere majorarea chiriei, dacă nu a renunțat la acest drept prin contractul de închiriere.

(2) Cererea de majorare a chiriei trebuie adresată în scris chiriașului și trebuie motivată de efectuarea unor lucrări de reparații sau de consolidări ale locuinței sau clădirii ori de creșterea venitului mediu net lunar pe membru de familie al chiriașului peste nivelul salariului mediu net lunar pe economie.

(3) Notificarea cererii de majorare a chiriei se va face de către proprietar cu respectarea procedurilor prevăzute la art. 10 alin. (1).

(4) Acordul scris și semnat de chiriaș și de proprietar pentru majorarea chiriei se va înregistra la organul fiscal teritorial ca parte integrantă a contractului de închiriere.

(5) În cazul în care chiriașul nu își dă acordul scris la cererea de majorare a chiriei în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de majorare, proprietarul poate intenta acțiune în justiție pentru majorarea chiriei. Este interzisă rezilierea contractului de închiriere sau evacuarea chiriașului pe motiv că acesta nu este de acord cu majorarea chiriei.

(6) Dacă chiriașul a fost obligat prin hotărâre judecătorească definitivă să plătească o chirie majorată, proprietarul poate cere rezilierea contractului de închiriere și evacuarea chiriașului, atunci când chiriașul, cu rea-credință, nu a achitat chiria cel puțin 3 luni consecutive, începând cu luna următoare rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.

Art. 36.[4] *Abrogat.*

Art. 37. La încheierea contractului de închiriere părțile pot conveni asupra constituirii unui depozit de garanție. Acest depozit se va depune în contul proprietarului, la banca indicată de acesta în contractul de închiriere.

---

[1] Art. 33 a fost abrogat prin art. I pct. 21 din Legea nr. 241/2001.

[2] Art. 34 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 241/2001.

[3] Alin. (1) al art. 35 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 195 din Legea nr. 71/2011.

[4] Art. 36 a fost abrogat prin art. I pct. 23 din Legea nr. 241/2001.

Art. 38. (1) Sumele stabilite în contractul de închiriere ca depozit de garanție pentru executarea obligațiilor locative ale chiriașului nu pot depăși chiria aferentă pentru o perioadă de 3 luni la nivelul anului respectiv.

(2) În cazul în care chiria este plătită în avans pentru o perioadă mai mare de 3 luni, nu se mai constituie depozitul de garanție.

Art. 39. (1) Depozitul de garanție se restituie într-un interval maxim de 3 luni, începând cu data restituirii cheilor de către chiriaş.

(2) Din acest depozit se pot reține, la restituire, sumele datorate proprietarului, sub rezerva justificării acestora.

(3) În cazul nerestituirii în termenul prevăzut, soldul depozitului de garanție produce dobânzile la vedere în favoarea chiriașului.

Art. 40. Sumele ce pot fi reținute de proprietar din depozitul de garanție sunt destinate acoperirii cheltuielilor pentru:

a)[1] reparația sau înlocuirea obiectelor sanitare, precum şi pentru lucrările de construcții care sunt în sarcina chiriașului;

b) întreținerea curentă şi reparațiile lunare la elementele de folosință comună care sunt în sarcina chiriașului;

c) alte servicii realizate în folosul chiriașului, de care acesta a beneficiat pe perioada existenței contractului de închiriere şi pe care nu le-a achitat.

Art. 41. Pentru toate sumele încasate proprietarul este obligat să emită chitanță. Orice decont va fi justificat chiriașului, precum şi modul de repartizare între chiriaşi a cheltuielilor comune.

Capitolul IV. Dispoziții finale

Art. 42. Orice litigiu între chiriaş şi proprietar cu privire la nivelul şi la plata chiriei se soluționează de către judecătoria în a cărei rază teritorială este situată locuința.

Art. 43-44.[2] *Abrogate.*

Art. 45.[3] Contractele de închiriere încheiate pentru spațiile ocupate de misiunile diplomatice, oficiile consulare, reprezentanțele organizațiilor internaționale interguvernamentale acreditate în România şi de personalul străin al acestora se prelungesc, la cererea chiriașului, pentru o perioadă de 5 ani, în aceleaşi condiții, indiferent de proprietar.

Art. 46. Cap. III „Stabilirea şi plata chiriei" intră în vigoare după 30 de zile de la data publicării prezentei ordonanțe de urgență în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pe aceeaşi dată se abrogă cap. IV şi art. 63 din Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ şi reglementarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi, precum şi orice alte dispoziții contrare.

---

[1] Lit. a) şi b) de la art. 40 sunt reproduse astfel cum au fost rectificate în M. Of. nr. 282 din 18 iunie 1999.

[2] Art. 43-44 au fost abrogate prin art. 230 lit. v) din Legea nr. 71/2011.

[3] Art. 45 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 24 din Legea nr. 241/2001.

Anexa nr. 1

CATEGORII DE PERSOANE CARE AU DREPTUL LA O CAMERĂ ÎN PLUS

1. Membrii Academiei Române, ai Academiei de Ştiinţe Medicale şi ai Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice
2. Laureaţi ai Premiului de Stat, artişti ai poporului, oameni de ştiinţă, litere, artă, cultură şi sport, precum şi alte persoane, distinse cu titlul de „emerit"
3.[1] Judecătorii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi ai Curţii Constituţionale, preşedintele şi membrii Curţii de Conturi numiţi de Parlament, avocatul poporului, preşedintele Consiliului Legislativ, precum şi procurorii de la Parchetul General de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie
4. Militarii cu gradul de general
5. Şefii cultelor religioase recunoscute
6. Profesorii din învăţământul superior
7. Directorii institutelor de cercetare
8. Directorul Bibliotecii Academiei Române, precum şi directorii muzeelor şi ai bibliotecilor naţionale
9. Directorii teatrelor, operelor, operetelor şi ai filarmonicilor de stat.

Anexa nr. 2

BOLILE, PRECUM ŞI PERSOANELE A CĂROR STARE FIZICĂ NECESITĂ ATRIBUIREA UNEI CAMERE ÎN PLUS

1. Tuberculoză:
– tuberculoză pulmonară şi extrapulmonară, în evidenţă activă la dispensarul antituberculos.
2. Supuraţii bronho-pleuro-pulmonare cronice:
– bronşite supurate;
– bronşectazii supurate;
– abcese pulmonare;
– emfizeme fistulizate;
– astmul bronşic alergic cu sensibilizare la alergeni habituali.
3. Insuficienţă respiratorie:
– insuficienţă respiratorie cronică manifestă, cu dispnee, cianoză, reducerea capacităţii vitale sau a VEMS sub 50%.
4. Afecţiuni cardiovasculare:
– cardiopatie ischemică cronică dureroasă (angină pectorală, sindrom intermediar, infarct miocardic), cu semne clinice sau/şi EKG;
– insuficienţă cardiacă cronică manifestă;
– sindrom de ischemie periferică cronică cu tulburări trofice.
5. Insuficienţă renală cronică cu retenţie azotată.
6. Ciroză hepatică cu encefalopatie cronică.

[1] Pct. 3 din Anexa nr. 1 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 din Legea nr. 241/2001.

7. Poliartrită cronică evolutivă şi spondilartrită anchilozantă cu invaliditate motorie accentuată.

8. Colagenoze majore (lupus eritematos diseminat, sclerodermie generalizată, dermatomiozită, poliarterită nodoasă) cu grad avansat de invaliditate.

9. Boli cutanate:

– bolile cronice ale pielii cu secreţii abundente: pemfigus, pemfigoide, boala Duhring;

– genodermatoze: xerodermapigmentosum, ichtioze grave, eritrocheratodermiiichtiziforme congenitale, epidermolize buloasepolidistrofice.

10. Boli neurologice:

– boli neurologice cu invalidităţi motorii mari sau cu tulburări sfincteriene; hemiplegii, paraplegii, tetraplegii, ataxie manifestă, manifestări distonice accentuate;

– epilepsie cu tulburări psihice interaccesuale sau cu crize frecvente;

– nevralgie trigeminală esenţială;

– coree cronică;

– encefalopatii cronice infantile.

11. Boli psihice:

– psihoze cronice, periodice sau procesuale (psihoză maniaco-depresivă, schizofrenie, deliruri cronice);

– psihoze involutive depresive, paranoide;

– demenţe organice: senilă, arterosclerotică, posttraumatică;

– nevroze grave şi prelungite fobice, obsesive sau isterice;

– psihopatii grave sau cu decompensări frecvente.

12. Boli canceroase:

– tumori maligne ulcerate cu secreţii abundente sau fetide;

– neoplazii maligne în stadii avansate;

– neoplazii maligne cu sechele postterapeutice invalidante;

– hemopatii maligne cu evoluţie îndelungată.

13. Boli complicate cu:

– incontinenţă cronică de fecale sau de urină;

– fistule (digestive, urinare, osoase, ganglionare) cu secreţii abundente şi fetide;

– anus contra naturii.

14. Boli infirmizante ale aparatului locomotor cu imobilizare la pat.

15. Marii mutilaţi.

16. Pensionarii de invaliditate gradul I.

NOTĂ:

Afecţiunea pentru care bolnavul respectiv are dreptul la o cameră separată se dovedeşte cu certificat medical eliberat de instituţia medicală competentă, semnat de medicul de specialitate şi de conducătorul acestei instituţii.

8. Ordonanța nr. 13/2011
privind dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare pentru obligații băneşti, precum şi pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar

publicată în
M. Of. nr. 607 din 29 august 2011

- rectificată în **M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011**;
- aprobată prin **Legea nr. 43/2012** (M. Of. nr. 183 din 21 martie 2012);

cu completările aduse prin:

- **Legea nr. 72/2013** privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesionişti şi între aceştia şi autorități contractante (M. Of. nr. 182 din 2 aprilie 2013).

– extras –

Capitolul I. Dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare pentru obligații băneşti

Art. 1. (1) Părțile sunt libere să stabilească, în convenții, rata dobânzii atât pentru restituirea unui împrumut al unei sume de bani, cât şi pentru întârzierea la plata unei obligații băneşti.

(2) Dobânda datorată de debitorul obligației de a da o sumă de bani la un anumit termen, calculată pentru perioada anterioară împlinirii termenului scadenței obligației, este denumită *dobândă remuneratorie*.

(3) Dobânda datorată de debitorul obligației băneşti pentru neîndeplinirea obligației respective la scadență este denumită *dobândă penalizatoare*.

(4) Dacă nu se precizează altfel, termenul *dobândă* din prezenta ordonanță priveşte atât dobânda remuneratorie, cât şi dobânda penalizatoare,

(5) Prin *dobândă* se înțelege nu numai sumele socotite în bani cu acest titlu, ci şi alte prestații, sub orice titlu sau denumire, la care debitorul se obligă drept echivalent al folosinței capitalului.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 14/2015 (M. Of. nr. 728 din 29 septembrie 2015), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursurile în interesul legii formulate de Avocatul Poporului şi de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție şi a stabilit:

„– în interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 3 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligațiile băneşti, a dispozițiilor art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare pentru obligațiile băneşti, precum şi pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, a dispozițiilor art. 120 alin. (7) şi art. 124 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările

şi completările ulterioare, dobânda care se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare şi taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătoreşti, este dobânda fiscală prevăzută de dispoziţiile art. 124 alin. (1) şi alin. (2) din Codul de procedură fiscală, coroborat cu dispoziţiile art. 120 alin. (7) din acelaşi act normativ;

– în interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 994 din Codul civil din anul 1864, ale art. 1.535 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, ale art. 124 alin. (1) şi art. 70 alin. (1) din Ordonanţa Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, momentul de la care curge dobânda fiscală pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare şi taxă pentru emisii poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătoreşti, este reprezentat de data plăţii acestor taxe".

Notă. O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală a fost abrogată prin Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, în vigoare de la 1 ianuarie 2016, care cuprinde dispoziţii similare celor avute în vedere de Înalta Curte în art. 77, art. 174 alin. (5) şi art. 182.

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Art. 2. În cazul în care, potrivit dispoziţiilor legale sau prevederilor contractuale, obligaţia este purtătoare de dobânzi remuneratorii şi/sau penalizatoare, după caz, şi în absenţa stipulaţiei exprese a nivelului acestora de către părţi, se va plăti dobânda legală aferentă fiecăreia dintre acestea.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 21/2015 (M. Of. nr. 743 din 5 octombrie 2015), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanţa, Secţia I civilă, şi a stabilit:

„În interpretarea şi aplicarea prevederilor art. 1079 alin. (2) pct. 3 din Codul civil de la 1864 şi art. 1523 alin. (2) lit. d) din Codul civil raportat la art. 166 alin. (1) şi (4) din Codul muncii, republicat, cu modificările şi completările ulterioare [art. 161 alin. (1) şi (4) din Codul muncii în forma anterioară republicării], şi art. 1088 din Codul civil de la 1864, art. 2 din Ordonanţa Guvernului nr. 9/2000, aprobată prin Legea nr. 356/2002, cu modificările şi completările ulterioare, art. 2 din Ordonanţa Guvernului nr. 13/2011, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu modificările şi completările ulterioare, şi art. 1535 din Codul civil, dobânzile penalizatoare datorate de stat pentru executarea cu întârziere a obligaţiilor de plată pot fi solicitate pentru termenul de 3 ani anterior datei introducerii acţiunii".

N.r. Motivarea integrală a deciziei poate fi consultată online la adresa http://biblioteca-hamangiu.ro/.

Art. 3. (1) Rata dobânzii legale remuneratorii se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României, care este rata dobânzii de politică monetară stabilită prin hotărâre a Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a României.

(2) Rata dobânzii legale penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă plus 4 puncte procentuale.

(2[1])[1] În raporturile dintre profesionişti şi între aceştia şi autorităţile contractante, dobânda legală penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă plus 8 puncte procentuale.

---

[1] Alin. (2[1]) al art. 3 a fost introdus prin art. 20 din Legea nr. 72/2013.

(3) În raporturile juridice care nu decurg din exploatarea unei întreprinderi cu scop lucrativ, în sensul art. 3 alin. (3) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, rata dobânzii legale se stabileşte potrivit prevederilor alin. (1), respectiv alin. (2), diminuat cu 20%.

(4) Nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin grija Băncii Naţionale a României, ori de câte ori nivelul ratei dobânzii de politică monetară se va modifica.

Notă. Potrivit art. 22 din Legea nr. 72/2013, „Termenul *profesionist* prevăzut la art. 3 alin. (2[1]) din Ordonanţa Guvernului nr. 13/2011, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările aduse prin prezenta lege, va avea sensul prevăzut la art. 2 pct. 2 din prezenta lege". Conform art. 2 pct. 2 din Legea nr. 72/2013, *profesionist* este „orice persoană fizică sau juridică care exploatează o întreprindere cu scop lucrativ".

Art. 4. În raporturile juridice cu element de extraneitate, atunci când legea română este aplicabilă şi când s-a stipulat plata în monedă străină, dobânda legală este de 6% pe an.

Art. 5. (1) În raporturile juridice care nu decurg din exploatarea unei întreprinderi cu scop lucrativ, în sensul art. 3 alin. (3) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, dobânda nu poate depăşi dobânda legală cu mai mult de 50% pe an.

(2) Orice clauză prin care se încalcă dispoziţiile alin. (1) este nulă de drept. În acest caz, creditorul este decăzut din dreptul de a pretinde dobânda legală.

(3) Valabilitatea nivelului dobânzii convenţionale se determină prin raportare la dobânda legală în vigoare la data stipulării.

Art. 6. Dobânda trebuie să fie stabilită prin act scris. În lipsa acestuia se datorează numai dobânda legală.

Art. 7. Plata anticipată a dobânzii remuneratorii se poate efectua pe cel mult 6 luni. Dobânda astfel încasată nu este supusă restituirii, indiferent de variaţiile ulterioare.

Art. 8. (1) Dobânda se va calcula numai asupra cuantumului sumei împrumutate.

(2) Cu toate acestea, dobânzile se pot capitaliza şi pot produce dobânzi în temeiul unei convenţii speciale încheiate în acest sens, după scadenţa lor, dar numai pentru dobânzi datorate pe cel puţin un an.

(3) Cu toate acestea, dobânzile remuneratorii se pot capitaliza şi pot produce dobânzi.

(4) Dispoziţiile alin. (1)-(3) nu se aplică contractului de cont curent nici atunci când prin lege s-ar dispune altfel.

Art. 9. Dobânzile percepute sau plătite de Banca Naţională a României, de instituţiile de credit, de instituţiile financiare nebancare şi de Ministerul Finanţelor Publice, precum şi modul de calcul al acestora se stabilesc prin reglementări specifice.

Art. 10. Dispozițiile art. 1.535 şi art. 1.538-1.543 din Legea nr. 287/2009, republicată, sunt aplicabile dobânzii penalizatoare.

Art. 11. Se abrogă Ordonanța Guvernului nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligații băneşti, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 25 ianuarie 2000, aprobată cu modificări prin Legea nr. 356/2002, cu modificările şi completările ulterioare.

[...]

Capitolul VI. Dispoziții tranzitorii şi intrarea în vigoare

Art. 18. (1) Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, dispozițiile art. 3 alin. (1) şi (2) se aplică pentru stabilirea dobânzii în materie comercială.

(2) Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009, republicată, sintagma „în raporturile juridice care nu decurg din exploatarea unei întreprinderi cu scop lucrativ, în sensul art. 3 alin. (3) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată" din art. 3 alin. (3) şi art. 5 alin. (1) se va citi „în raporturile civile".

(3) Dispozițiile art. 8 alin. (3) şi art. 10 intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

(4) Dispozițiile art. 8 alin. (2) se aplică numai până la data de 1 octombrie 2011.

Art. 19. Prezenta ordonanță intră în vigoare la 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția prevederilor art. 8 alin. (3) şi art. 10, care intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011, şi ale art. 15 pct. 1-29, care intră în vigoare la data de 31 decembrie 2011.

* Prezenta ordonanță asigură transpunerea următoarelor dispoziții cuprinse în directive ale Uniunii Europene:

– prevederile art. 2 pct. 6 din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 48 din data de 23 februarie 2011;

– la cap. II[1]: Directiva 2009/44/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 6 mai 2009 de modificare a Directivei 98/26/CE privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți şi de decontare a titlurilor de valoare şi a Directivei 2002/47/CE privind contractele de garanție financiară în ceea ce priveşte sistemele legate şi creanțele private, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 146 din 10 iunie 2009, pag. 37-43; art. 1 din Directiva 2010/78/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 24 noiembrie 2010 de modificare a Directivelor 98/26/CE, 2002/87/CE, 2003/6/CE, 2003/41/CE, 2003/71/CE, 2004/39/CE, 2004/109/CE, 2005/60/CE,

[1] Conform rectificării publicate în M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011.

2006/48/CE, 2006/49/CE şi 2009/65/CE cu privire la competenţele Autorităţii europene de supraveghere (Autoritatea bancară europeană), ale Autorităţii europene de supraveghere (Autoritatea europeană pentru asigurări şi pensii ocupaţionale) şi ale Autorităţii europene de supraveghere (Autoritatea europeană pentru valori mobiliare şi pieţe), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 331 din 15 decembrie 2010, pag. 120-161;

– la art. 15 pct. 1-29: dispoziţiile art. 9 pct. (1) (a), pct. (3), (4), (10), (11), (12), pct. (14) paragraful 1, pct. (15) (a), pct. (16), (17), (18), pct. (19) (a), pct. (31), pct. (32) (a), (b), (d) i)-iv), pct. (33), (34), pct. (35) (a) paragrafele 2-4, pct. (35) (b) ii), pct. (36), pct. (37), pct. (38) (a) ii), pct. (38) (b) şi ale art. 13 pct. (1) din Directiva 2010/78/UE a Parlamentului European şi a Consiliului;

– la art. 15 pct. 34: prevederile art. 20 pct. 1 din Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfăşurarea şi supravegherea prudenţială a activităţii instituţiilor emitente de monedă electronică, de modificare a Directivelor 2005/60/CE şi 2006/48/CE şi de abrogare a Directivei 2000/46/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 267 din 10 octombrie 2009.

9. Ordonanța nr. 89/2000
privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare

publicată în
M. Of. nr. 423 din 1 septembrie 2000

- aprobată prin **Legea nr. 298/2002** (M. Of. nr. 356 din 28 mai 2002);

cu modificările şi completările aduse prin:
- **O.G. nr. 12/2003** pentru modificarea şi completarea O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 59 din 1 februarie 2003), aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 266/2003** (M. Of. nr. 424 din 17 iunie 2003);
- **O.U.G. nr. 79/2011** pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 696 din 30 septembrie 2011), în vigoare de la 1 octombrie 2011, aprobată, cu modificări şi completări, prin **Legea nr. 60/2012** (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012);
- **Legea nr. 202/2015** pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015).

Art. 1.[1] (1) În sensul prezentei ordonanțe, termenii şi expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *regulament* – Regulamentul pentru organizarea şi funcționarea Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 802/1999, cu modificările şi completările ulterioare;

b) *operator* – persoana fizică sau juridică autorizată să efectueze înregistrarea avizelor de înscriere în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare;

c) *agent* – persoana fizică sau juridică împuternicită de operatori să efectueze direct înregistrarea avizelor de înscriere în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare;

d) *arhivă* – Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (*AEGRM*);

e) *aviz de înscriere*, după caz: avizul de înscriere a ipotecii şi a celorlalte operațiuni asimilate acesteia, denumit în continuare *aviz de ipotecă*; avizul de fiducie; avizul prin care se realizează publicitatea altor acte sau fapte juridice specifice a căror înscriere este prevăzută de lege, denumit în continuare *aviz specific*; avizul de înscriere a ipotecii conform Legii nr. 31/2006 privind securitizarea creanțelor: avizul de înscriere a ipotecii conform Legii nr. 32/2006 privind obligațiunile ipotecare[2].

---

[1] Art. 1 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 60/2012.

[2] Legea nr. 32/2006 se abrogă prin Legea nr. 304/2015 privind emisiunile de obligațiuni ipotecare (publicată în M. Of. nr. 902 din 4 decembrie 2015, în vigoare la 90 de zile de la publicare). În tot cuprinsul O.G. nr. 89/2000, trebuie avut în vedere acest aspect atunci când se fac trimiteri la Legea nr. 32/2006.

(2) *Avizul de ipotecă* reprezintă avizul de înscriere a ipotecii şi a celorlalte operaţiuni juridice prevăzute de Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, şi poate fi:

1. avizul de constituire a ipotecii şi de înscriere a celorlalte operaţiuni juridice supuse prevederilor Codului civil, în ceea ce priveşte ordinea de prioritate, publicitatea şi executarea, denumit în continuare *aviz de ipotecă iniţial*;

2. avizul modificator al avizului de ipotecă iniţial, vizând descrierea bunului ipotecat, numele/denumirea debitorului, respectiv a creditorului, rectificarea oricărei erori materiale survenite şi alte modificări reglementate de lege;

3. avizul de cesiune a creanţei ipotecare;

4. avizul de reducere a ipotecii la o parte din bunurile afectate acesteia prin avizul de ipotecă iniţial;

5. avizul de extindere a ipotecii asupra altor bunuri;

6. avizul de prelungire a avizului de ipotecă iniţial;

7. avizul de stingere a avizului de ipotecă iniţial datorită executării obligaţiei garantate ori renunţării creditorului la întreaga ipotecă;

8. avizul de nulitate pentru motivul anulării sau constatării nulităţii contractului de ipotecă;

9. avizul de înscriere a intenţiei de constituire a unei ipoteci;

10. avizul de transformare a avizului de înscriere a intenţiei de constituire a ipotecii în aviz de ipotecă iniţial;

11. avizul de menţinere a ipotecii;

12. avizul de actualizare a datelor;

13. avizul de executare a bunului ipotecat;

14. avizul de preluare în contul creanţei;

15. avizul de cesiune a ipotecii;

16. avizul de schimbare a rangului ipotecilor;

17. avizul de reactivare a avizului de ipotecă iniţial.

(3) *Avizul de fiducie* reprezintă avizul de menţionare în arhivă a fiduciei şi poate fi:

1. avizul de fiducie iniţial;

2. avizul de acceptare a fiduciei de către beneficiar;

3. avizul modificator al avizului de fiducie iniţial;

4. avizul de stingere a avizului de fiducie iniţial;

5. avizul de nulitate a avizului de fiducie iniţial;

6. avizul de reactivare a avizului de fiducie iniţial.

(4) *Avizul specific* este avizul prin care se realizează publicitatea altor acte sau fapte juridice specifice a căror înscriere este prevăzută de lege şi poate fi:

1. avizul specific iniţial;

2. avizul modificator al avizului specific iniţial;

3. avizul de prelungire a avizului specific iniţial;

4. avizul de stingere a avizului specific iniţial;

5. avizul de nulitate a avizului specific iniţial;

6. avizul de reactivare a avizului specific iniţial.

(5) *Avizul de ipotecă – creanțe securitizate* reprezintă avizul de înscriere a ipotecii conform Legii nr. 31/2006 şi poate fi:

1. avizul de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
2. avizul modificator al avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
3. avizul de reducere a ipotecii – creanțe securitizate;
4. avizul de extindere a ipotecii – creanțe securitizate;
5. avizul de prelungire a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
6. avizul de stingere a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
7. avizul de nulitate a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
8. avizul de reactivare a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate.

(6) *Avizul de ipotecă – obligațiuni ipotecare* reprezintă avizul de înscriere a ipotecii conform Legii nr. 32/2006 şi poate fi:

1. avizul de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
2. avizul modificator al avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
3. avizul de reducere a ipotecii – obligațiuni ipotecare;
4. avizul de extindere a ipotecii – obligațiuni ipotecare;
5. avizul de prelungire a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
6. avizul de stingere a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
7. avizul de nulitate a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
8. avizul de reactivare a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare.

Notă. A se vedea şi Ordinul ministrului justiției nr. 1808/C/2014 pentru aprobarea formularelor de avize de înscriere privind înregistrările efectuate în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare şi a instrucțiunilor de completare a acestor formulare (M. Of. nr. 428 din 11 iunie 2014).

Art. 1¹.[1] (1) Nu poate dobândi calitatea de operator/agent şi nu poate efectua înregistrarea formularelor de aviz de înscriere în AEGRM persoana care este parte în contractul/operațiunile asimilat(e) care stă/stau la baza înscrierii sau în avizul de înscriere, după cum urmează:

a) operatorul şi/sau agentul acestuia;

b) societatea la care operatorul şi/sau agentul acestuia deține(e) participații ori care este controlată, indirect, de operatorul şi/sau agentul acestuia;

c) asociația sau fundația constituită de operatorul/agentul acestuia.

(2) Înțelegerile dintre operatori sau agenți privind înregistrarea exclusivă şi reciprocă în AEGRM sunt considerate practici anticoncurențiale şi sunt interzise.

Art. 2.[2] (1) Înregistrarea operațiunilor privind ipotecile mobiliare, a operațiunilor asimilate acestora, a altor drepturi prevăzute de lege, precum şi publicitatea operațiunilor juridice prevăzute de lege se efectuează, dacă prin lege nu se prevede altfel, în AEGRM, care constituie un sistem de evidență a priorității ipotecilor mobiliare şi de publicitate, structurat pe persoane şi bunuri.

---

[1] Art. 1¹ a fost introdus prin art. unic din Legea nr. 202/2015.

[2] Art. 2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 79/2011.

(2)[1] Ipotecile mobiliare, gajul, precum şi orice alte operaţiuni asimilate acestora, pentru care legea prevede înscrierea în arhivă în vederea efectuării publicităţii, se înscriu în arhivă prin completarea, în mod corespunzător, a formularelor de aviz de ipotecă mobiliară.

(2¹)[2] Controlul asupra contului satisface cerinţa publicităţii ipotecii mobiliare numai prin înscrierea ipotecii mobiliare în arhivă.

(2²) În cazul ipotecilor mobiliare pentru care publicitatea se realizează prin control în condiţiile art. 2.410 alin. (2) din Codul civil, prioritatea menţionată de art. 2.426 din Codul civil este conferită numai acelei ipoteci mobiliare care a îndeplinit şi formalităţile de publicitate la arhivă.

(3) Înregistrarea în arhivă a avizelor de înscriere se efectuează de operatori şi de agenţii acestora, în condiţiile prevăzute în regulament şi în prezenta ordonanţă.

(4) Accesarea arhivei este permisă numai prin intermediul aplicaţiilor software puse la dispoziţie de Corpul operatorilor şi avizate de Autoritatea de Supraveghere.

Art. 3.[3] (1) Autoritatea de Supraveghere a arhivei este Ministerul Justiţiei.

(2) Ministerul Justiţiei, în calitatea sa de Autoritate de Supraveghere, exercită următoarele atribuţii:

a) autorizează operatorii, cu avizul consultativ al Corpului operatorilor, în vederea înregistrării în arhivă a avizelor de înscriere;

b) supraveghează activitatea de înregistrare a avizelor de înscriere de către operatori şi agenţii acestora;

c) administrează şi întreţine sistemul computerizat de siguranţă al arhivei amplasat la sediul Ministerului Justiţiei. Acesta constituie unul dintre nodurile sistemului de administrare a informaţiei arhivei, care este compus din două sau mai multe servere independente, situate în locuri diferite şi conectate între ele. În mod excepţional, Autoritatea de Supraveghere poate efectua înregistrări în arhivă ale avizelor de înscriere, însă doar în cazurile expres şi limitativ prevăzute de lege;

d) controlează activitatea operatorilor şi a agenţilor acestora, precum şi funcţionarea arhivei, în vederea asigurării respectării dispoziţiilor legale în vigoare. În acest scop Autoritatea de Supraveghere va emite decizii pentru punerea în aplicare a prevederilor legale, care vor avea caracter obligatoriu pentru operatori şi agenţii acestora;

e) examinează orice plângere primită referitoare la nerespectarea de către operatori, directorii de arhivă sau de agenţii împuterniciţi a dispoziţiilor legale şi dispune măsurile corespunzătoare pentru remedierea situaţiei, potrivit dispoziţiilor prezentei ordonanţe şi ale regulamentului;

f) constată săvârşirea abaterilor disciplinare prevăzute de prezenta ordonanţă şi aplică sancţiunile corespunzătoare;

---

[1] Alin. (2) al art. 2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 60/2012.

[2] Alin. (2¹) şi (2²) au fost introduse prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 60/2012.

[3] Art. 3 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011.

g)[1] supraveghează desfăşurarea activităţii operatorilor şi agenţilor acestora în conformitate cu regulile de concurenţă, sesizează Consiliul Concurenţei cu privire la încălcarea acestora şi poate suspenda sau revoca dreptul de a efectua operaţiuni de înregistrare în arhivă, atunci când există probe suficiente cu privire la practicile respective. Măsurile luate îşi vor produce efectele până la soluţionarea definitivă a cauzei, potrivit dispoziţiilor Legii concurenţei nr. 21/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare; după acest moment, Autoritatea de Supraveghere va dispune măsuri în concordanţă cu decizia Consiliului Concurenţei sau, după caz, a instanţei judecătoreşti;

h) suspendă sau revocă dreptul unui operator sau al unui agent de a efectua înscrieri în arhivă, în cazul în care constată că acesta a încălcat în mod repetat dispoziţiile legale şi deciziile sale, menţionate la lit. d);

i) cooperează cu operatorii şi agenţii acestora, respectiv cu Corpul operatorilor, în scopul îmbunătăţirii calităţilor şi performanţelor tehnice, a administrării şi funcţionării arhivei, precum şi a relaţiei dintre arhivă şi terminalele care o deservesc;

j) asigură, în condiţiile legii, accesul direct şi gratuit al publicului la citirea informaţiilor înscrise în arhivă numai prin intermediul aplicaţiei software a arhivei de pe site-urile oficiale ale Ministerului Justiţiei şi Corpului operatorilor;

k) poate lua, în mod temporar, măsurile care se impun în cazul în care modalităţile tehnice de a accesa arhiva, folosite de public, de operatori sau agenţii împuterniciţi ai acestora, ar conduce la perturbarea funcţionării arhivei şi la îngreunarea substanţială a realizării scopului pentru care aceasta a fost creată.

Art. 4.[2] În exercitarea atribuţiilor sale Autoritatea de Supraveghere adoptă acte administrative numite decizii, care pot fi atacate de partea interesată în condiţiile Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990, nefiind obligatorie procedura prealabilă.

Notă. Legea nr. 29/1990 a fost abrogată prin Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004). Potrivit art. 29 din această lege, *„Ori de câte ori într-o lege specială anterioară prezentei legi se face trimitere la Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990 sau generic la instanţa de contencios administrativ, trimiterea se va socoti făcută la dispoziţiile corespunzătoare din prezenta lege"*.

Art. 5. Poate dobândi calitatea de operator orice persoană fizică sau juridică care îndeplineşte condiţiile prevăzute de prezenta ordonanţă.

Art. 6. Numai operatorii autorizaţi şi agenţii împuterniciţi ai acestora au dreptul să efectueze înscrieri în arhivă.

Art. 7. (1) Persoanele juridice autorizate să opereze în arhivă vor desemna unul sau mai mulţi directori de arhivă care vor exercita drepturile şi vor îndeplini obligaţiile încredinţate de persoana juridică în legătură cu activitatea arhivei.

---

[1] Lit. g) de la alin. (2) al art. 3 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 4 din Legea nr. 60/2012.

[2] Art. 4 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 din Legea nr. 298/2002.

(2) Directorul/directorii de arhivă reprezintă persoana juridică în raporturile acesteia cu Autoritatea de Supraveghere şi cu terţii.

(3) Raporturile dintre persoana juridică şi directorul/directorii săi de arhivă sunt supuse, prin asemănare, regulilor mandatului, dacă nu s-a precizat altfel în actele constitutive sau în convenţia părţilor.

(4) Persoanele fizice autorizate să opereze în arhivă, române sau străine, vor putea desemna o altă persoană în calitate de director de arhivă, în cazul în care această atribuţie nu va fi îndeplinită de ele înseşi.

(5) Directorul de arhivă trebuie să aibă pe perioada îndeplinirii atribuţiilor sale domiciliul sau reşedinţa în România.

Art. 8. (1) Actele juridice efectuate de directorul de arhivă, în limitele puterilor ce i-au fost conferite, sunt actele operatorului însuşi.

(2) Faptele licite sau ilicite săvârşite de director obligă operatorul însuşi, dacă au fost îndeplinite cu prilejul exercitării atribuţiilor acestuia.

(3) Faptele ilicite cauzatoare de prejudicii terţilor, săvârşite de directorul de arhivă în exercitarea atribuţiilor care i-au fost conferite, atrag răspunderea solidară a directorului şi a operatorului faţă de terţi.

Art. 9. Operatorul poate ratifica actele încheiate în numele şi pe seama sa de director în absenţa sau cu depăşirea limitelor împuternicirii.

Art. 10.[1] Nu poate fi director de arhivă persoana care, potrivit legii, este incapabilă sau are antecedente penale ca urmare a săvârşirii de infracţiuni cu intenţie.

Art. 11. (1)[2] Persoanele juridice străine vor putea să înfiinţeze în România, în condiţiile legii, entităţi cu personalitate juridică având ca obiect de activitate înscrierea în arhivă a operaţiunilor prevăzute de lege.

(2) Persoanele juridice străine vor desemna un director de arhivă pentru reprezentanţele acestora din România.

Art. 12. (1) În termen de 30 de zile de la data autorizării primilor operatori, aceştia se vor constitui, în condiţiile Ordonanţei Guvernului nr. 26/2000 privind asociaţiile şi fundaţiile, într-o asociaţie profesională denumită Corpul operatorilor, care să le reprezinte interesele în raporturile cu Autoritatea de Supraveghere şi cu terţele persoane.

(2) Toţi operatorii autorizaţi de Autoritatea de Supraveghere fac parte din Corpul operatorilor de la data autorizării.

(3) Corpul operatorilor îşi va desfăşura activitatea potrivit următoarelor principii:

a) operatorii vor contribui la acoperirea cheltuielilor comune. Nivelul contribuţiei va fi stabilit de Corpul operatorilor, astfel încât să poată asigura acoperirea cheltuielilor;

b) orice venituri suplimentare ale Corpului operatorilor vor fi alocate pentru acoperirea cheltuielilor necesare pentru dezvoltarea arhivei;

c) fiecare operator va avea un vot în adoptarea deciziilor Corpului operatorilor;

---

[1] Art. 10 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 4 din Legea nr. 298/2002.

[2] Alin. (1) al art. 11 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 79/2011.

d) Corpul operatorilor va desemna, prin majoritate simplă, comitetul său director, precum şi preşedintele acestuia şi le va stabili atribuţiile;

e) în sarcina Corpului operatorilor vor intra şi suportarea cheltuielilor prilejuite de constituirea şi susţinerea reţelei informatice a arhivei, administrarea şi operarea arhivei, precum şi îndeplinirea oricăror acte necesare pentru realizarea acestor atribuţii;

f) adoptarea deciziilor se va realiza în prezenţa majorităţii simple a membrilor Corpului operatorilor.

(4) Statutul Corpului operatorilor, precum şi modificările acestuia nu vor putea aduce atingere principiilor enunţate mai sus.

(5)[1] Corpul operatorilor participă împreună cu Autoritatea de Supraveghere la elaborarea de reguli interne pentru administrarea şi operarea arhivei, precum şi la elaborarea regulamentului pentru organizarea şi funcţionarea AEGRM, cu respectarea dispoziţiilor Codului civil, a prezentei ordonanţe şi a regulamentului.

(5¹)[2] Actele prevăzute la alin. (5) se adoptă de către Autoritatea de Supraveghere[3].

(5²) Corpul operatorilor poate propune Autorităţii de Supraveghere luarea de măsuri disciplinare împotriva operatorilor şi agenţilor împuterniciţi ai acestora. Toate măsurile disciplinare luate de Autoritatea de Supraveghere vor fi comunicate Corpului operatorilor.

(6) Operatorii pot angaja discuţii cu privire la strategia de stabilire a nivelului contribuţiilor percepute de Corpul operatorilor pentru cheltuielile comune efectuate de acesta.

(7) Încetarea valabilităţii autorizaţiei de operator, din orice motiv, atrage automat pierderea calităţii de membru al Corpului operatorilor. Din acelaşi moment încetează şi obligaţia operatorului de a suporta cota-parte din contribuţia sa la cheltuielile comune.

Art. 13. Pentru obţinerea autorizaţiei de operator, persoanele interesate vor înainta Autorităţii de Supraveghere următoarele documente[4]:

a) persoana fizică:

1. cerere prin care îşi manifestă intenţia de a deveni operator al arhivei, care va cuprinde atributele sale de identificare, precum: numele, codul numeric personal, domiciliul, numărul de înmatriculare la registrul comerţului, locul principalului punct de desfăşurare a activităţii etc.;

2. certificatul de cazier judiciar emis de organele de poliţie;

3. atributele de identificare şi certificatul de cazier judiciar ale directorului de arhivă desemnat, în cazul în care această atribuţie nu va fi îndeplinită de însăşi persoana fizică solicitantă;

---

[1] Alin. (5) al art. 12 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 5 din Legea nr. 60/2012.

[2] Alin. (5¹) şi (5²) ale art. 12 au fost introduse prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 79/2011.

[3] Alin. (5¹) al art. 12 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 6 din Legea nr. 60/2012.

[4] Partea introductivă a art. 13 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 7 din Legea nr. 60/2012.

b) persoana juridică:

1. o cerere semnată de persoanele care au calitatea de a o reprezenta legal, potrivit actelor constitutive, prin care îşi manifestă intenţia de a deveni operator al arhivei, care va cuprinde atributele de identificare a directorilor de arhivă şi a persoanei juridice, precum: denumirea, sediul, naţionalitatea, firma, contul bancar, numărul de înmatriculare la registrul comerţului, codul fiscal etc.;

2.[1] o copie certificată de pe actul constitutiv de la registrul comerţului, registrul asociaţiilor şi fundaţiilor, respectiv copia actului administrativ care a autorizat constituirea şi funcţionarea pe teritoriul României a persoanei juridice;

3. certificatul de cazier judiciar pentru directorul de arhivă şi pentru orice altă persoană fizică împuternicită să reprezinte persoana juridică în mod legal.

Art. 14. Persoanele fizice sau cele juridice vor ataşa la cererea de autorizare aprobarea organului competent pentru desfăşurarea unei astfel de activităţi, dacă pentru exercitarea unei activităţi de asemenea natură există obligaţia obţinerii unei astfel de aprobări.

Art. 15.[2] (1) În termen de 45 de zile de la data depunerii documentaţiei complete pentru obţinerea autorizaţiei de operator, Autoritatea de Supraveghere va soluţiona cererea de acordare a autorizaţiei. În cadrul acestui termen Autoritatea de Supraveghere va solicita Corpului operatorilor să se pronunţe, motivat, asupra capacităţii solicitantului de a opera în arhivă, printr-un aviz consultativ. Documentaţia se depune în două exemplare, unul la Autoritatea de Supraveghere, unul la Corpul operatorilor. Exemplarul original se depune la Autoritatea de Supraveghere.

(2) Autorizarea se realizează prin ordin al ministrului justiţiei şi se acordă pe o durată de 3 ani, cu posibilitatea reînnoirii periodice.

(3) În vederea soluţionării cererii de autorizare, Autoritatea de Supraveghere va verifica îndeplinirea condiţiilor stabilite de lege, precum şi gradul de satisfacere a următoarelor criterii:

a) gradul de acoperire teritorială a solicitantului;

b) existenţa unor resurse financiare suficiente pentru exercitarea atribuţiei de operator;

c) numărul de birouri teritoriale care vor primi avize de înscriere, în vederea înregistrării în arhivă;

d) existenţa unei garanţii pentru răspunderea profesională, superioară nivelului minim stabilit la art. 20 alin. (1);

e) oferirea serviciilor de înscriere pentru publicul larg;

f) capacitatea de a crea facilităţi pentru accesul liber al publicului la informaţiile cuprinse în arhivă;

g) capacitatea de a asigura accesul la arhivă prin tehnologii noi.

(4) Prin instrucţiuni, Autoritatea de Supraveghere va stabili conţinutul şi punctajul corespunzător fiecărui criteriu şi va putea, în funcţie de condiţiile existente

---

[1] Pct. 2 al lit. b) de la art. 13 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 79/2011.

[2] Art. 15 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 din O.U.G. nr. 79/2011.

pe piața serviciilor operatorilor, să completeze sau să reducă numărul criteriilor prevăzute la alin. (3).

(5) Criteriile de autorizare stabilite de Autoritatea de Supraveghere trebuie îndeplinite de solicitanți și de agenții acestora la momentul solicitării autorizației de operator, pe toată durata funcționării și pentru orice birou teritorial înființat ulterior momentului autorizării.

(6) Agenții împuterniciți după autorizarea operatorului trebuie să îndeplinească criteriile aprobate prin instrucțiunile de autorizare în vigoare la momentul împuternicirii acestora.

(7)[1] Solicitantului care nu va completa documentația în termen de 45 de zile de la comunicarea adresei în acest sens de către Autoritatea de Supraveghere i se va respinge cererea de autorizare. De la completare curge un nou termen de 45 de zile pentru soluționarea cererii.

(8) Dispozițiile privind autorizarea se aplică în mod corespunzător și pentru reînnoirea autorizației. În vederea reautorizării, operatorul va depune cererea de reînnoire a autorizației la Autoritatea de Supraveghere cu cel puțin două luni înainte de expirarea autorizării anterioare.

(9) În cazul în care cererea de reînnoire a autorizației este respinsă, Autoritatea de Supraveghere va opri, în ultima zi de valabilitate a autorizării, accesul operatorului la AEGRM, începând cu ora la care se sfârșește programul de lucru al Autorității de Supraveghere. Dacă aceasta este o zi nelucrătoare, termenul se va proroga până la prima zi lucrătoare.

Notă. A se vedea și Instrucțiunile ministrului justiției nr. 3128/C/2003 privind criteriile de autorizare a operatorilor de arhivă (M. Of. nr. 780 din 6 noiembrie 2003).

Art. 16. (1)[2] Operatorii sunt abilitați să împuternicească agenți, care vor acționa în numele și pe seama acestora, să înregistreze direct în arhivă avizele de înscriere.

(2) Operatorul este răspunzător solidar pentru toate prejudiciile cauzate de agentul acestuia în exercitarea atribuțiilor încredințate.

(3) Agentul împuternicit este obligat să menționeze pe toate documentele emise de el calitatea de agent împuternicit, precum și numele/denumirea operatorului care l-a împuternicit.

(4) Raporturile dintre operatori și agenții acestora se stabilesc pe baze contractuale.

Art. 17. (1)[3] În vederea împuternicirii unui agent, operatorul va comunica Autorității de Supraveghere atributele de identificare a agentului, documente referitoare la înființarea, organizarea și funcționarea agentului împuternicit,

---

[1] Alin. (7) al art. 15 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 8 din Legea nr. 60/2012.

[2] Alin. (1) al art. 16 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 9 din O.U.G. nr. 79/2011.

[3] Alin. (1) al art. 17 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din O.U.G. nr. 79/2011.

precum şi toate documentele care fac dovada îndeplinirii criteriilor de autorizare în vigoare la data comunicării acestora.

(1¹)[1] Autoritatea de Supraveghere va solicita Corpului operatorilor să se pronunțe, motivat, asupra capacității agentului de a opera în arhivă, printr-un aviz consultativ. Agentul împuternicit va putea să efectueze înscrieri în arhivă numai după comunicarea acordului Autorității de Supraveghere.

(2) Operatorul va comunica Autorității de Supraveghere, de îndată ce ia cunoştință, orice modificări ale elementelor prevăzute la alin. (1), sub sancțiunea reparării prejudiciilor cauzate ca urmare a neîndeplinirii acestei obligații şi a revocării autorizației de funcționare.

(3) Orice corespondență a Autorității de Supraveghere cu agenții împuterniciți se va face la adresa acestora, astfel cum figurează în registrele Autorității de Supraveghere, sub sancțiunea nulității absolute.

(4)[2] În termen de 15 zile de la încetarea activității agentului împuternicit, operatorul este obligat să transmită Autorității de Supraveghere un raport detaliat al activității agentului, sub sancțiunea revocării autorizației de funcționare.

Art. 18. (1)[3] Decizia Autorității de Supraveghere de revocare a autorizației de funcționare va fi publicată pe pagina web a arhivei şi va produce efecte începând cu această dată.

(2)[4] Decizia Autorității de Supraveghere de suspendare a dreptului operatorului de a efectua înscrieri în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare produce efecte de la momentul publicării acestei decizii pe pagina de web a arhivei.

(3)[5] *Abrogat.*

Art. 19. (1)[6] Operatorii sunt obligați să garanteze profesional pentru eventualele prejudicii rezultând din înregistrarea necorespunzătoare a avizelor de înscriere.

(2) Garantarea profesională se realizează prin subscrierea unei polițe de asigurare la o societate de asigurare sau prin obținerea unei scrisori de garanție din partea unei instituții financiar-bancare de specialitate.

(3) În cazul în care operatorul însuşi este o societate de asigurare sau o instituție financiar-bancară, polița de asigurare, respectiv scrisoarea de garanție, trebuie să fie emisă de o altă societate de asigurare sau, după caz, instituție financiar-bancară, la care operatorul nu deține:

a) calitatea de membru în consiliul de administrație, comitetul de direcție sau comisia de cenzori;

---

[1] Alin. (1¹) şi (2) ale art. 17 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 5 din O.G. nr. 12/2003. Precizăm că alin. (1¹) a fost introdus prin art. unic pct. 5 din Legea nr. 298/2002.

[2] Alin. (4) al art. 17 a fost introdus prin art. I pct. 6 din O.G. nr. 12/2003.

[3] Alin. (1) al art. 18 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10¹ din O.U.G. nr. 79/2011, punct introdus prin art. I pct. 9 din Legea nr. 60/2012.

[4] Alin. (2) al art. 18 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 6 din Legea nr. 298/2002.

[5] Alin. (3) al art. 18 a fost abrogat prin art. I pct. 8 din O.G. nr. 12/2003.

[6] Alin. (1) al art. 19 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 11 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 10 din Legea nr. 60/2012.

b)[1] calitatea de acționar care, prin participarea la capitalul social sau în alt mod, deține cel puțin poziție de control în structura acționariatului entității respective, potrivit Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările şi completările ulterioare.

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică, în mod corespunzător, în cazul în care operatorul, persoană fizică, soțul sau rudele până la gradul al patrulea inclusiv dețin una dintre calitățile prevăzute la lit. a) sau b).

(5) Durata contractului de asigurare, respectiv a scrisorii de garanție, trebuie să acopere cel puțin perioada în care operatorului îi poate fi angajată răspunderea civilă.

Art. 20. (1) Indemnizația de asigurare, respectiv scrisoarea de garanție, va reprezenta cel puțin echivalentul în lei al sumei de 5.000 euro pentru fiecare tranşă de 50 de operațiuni de înscriere, efectuate de operatori şi agenții acestora.

(2) Dacă operatorul doreşte să efectueze înscrieri peste numărul de înscrieri pentru care există garanție, acesta trebuie să îşi constituie o garanție suplimentară corespunzătoare înainte de a proceda la efectuarea de noi înscrieri.

(3)[2] După efectuarea ultimei înscrieri acoperite de garanție accesul operatorului se va bloca dacă nu se va face dovada constituirii garanției suplimentare. Accesul se va debloca de îndată ce operatorul va înştiința Autoritatea de Supraveghere despre constituirea garanției suplimentare, făcând dovada corespunzătoare în acest sens.

(4) Autoritatea de Supraveghere va revoca autorizația dacă în termen de 3 luni de la data blocării accesului operatorului la arhivă acesta nu va face dovada corespunzătoare că a constituit garanția suplimentară.

(5)[3] Operatorii au obligația de a ține evidența înscrierilor acoperite de garanție şi de a constitui din timp o garanție suplimentară de răspundere profesională.

Art. 21. (1)[4] Prejudiciile cauzate prin activitatea de înscriere desfăşurată de operator potrivit dispozițiilor Codului civil, prezentei ordonanțe şi regulamentului vor fi acoperite cu prioritate prin sistemul de asigurare profesională sau cu scrisoarea de garanție.

(2) În cazul neacoperirii întregului prejudiciu vor fi aplicabile regulile dreptului comun referitoare la răspunderea civilă.

(3)[5] Diligența operatorilor vizând exercitarea atribuțiilor care privesc înregistrarea în arhivă a avizelor de înscriere, în modul prevăzut în regulament şi în prezenta ordonanță, se apreciază *in abstracto*, în condițiile stabilite de art. 1.480 alin. (2) din Codul civil.

---

[1] Lit. b) de la alin. (3) al art. 19 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 12 din O.U.G. nr. 79/2011.

[2] Alin. (3) al art. 20 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 9 din O.G. nr. 12/2003.

[3] Alin. (5) al art. 20 a fost introdus prin art. I pct. 10 din O.G. nr. 12/2003.

[4] Alin. (1) al art. 21 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 13 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 11 din Legea nr. 60/2012.

[5] Alin. (3) al art. 21 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 13 din O.U.G. nr. 79/2011.

Art. 22.[1] Termenul de prescripție extinctivă pentru introducerea acțiunii în răspundere civilă împotriva operatorului şi/sau agentului acestuia, pentru recuperarea pagubelor produse prin înscrierea necorespunzătoare culpabilă a avizelor de înscriere în raport cu formularele de avize de înscriere predate de solicitantul înscrierii, este de un an şi începe să curgă de la data la care persoana interesată a cunoscut prejudiciul, însă nu mai târziu de la împlinirea a două luni de la data efectuării înregistrării avizului de înscriere în arhivă.

Art. 23.[2] (1) Pentru obținerea autorizației şi pentru fiecare reautorizare operatorii vor plăti o taxă în cuantum de 200 lei.

(2) De asemenea, operatorii vor plăti o taxă în cuantum de 50 lei pentru fiecare birou teritorial sau agent împuternicit să efectueze înscrieri în arhivă.

Art. 24.[3] (1) Solicitanții serviciilor de înregistrare în arhivă a avizelor de înscriere vor plăti o taxă de 30 lei pentru fiecare aviz de ipotecă inițial.

(2) Pentru celelalte avize de ipotecă se vor plăti următoarele taxe:

a) 20 lei pentru avizul modificator al avizului de ipotecă inițial;

b) 10 lei pentru avizul de nulitate al avizului de ipotecă inițial;

c) 10 lei pentru avizul de stingere a avizului de ipotecă inițial;

d) 20 lei pentru avizul de cesiune a creanței ipotecare;

e) 20 lei pentru avizul de reducere a ipotecii la o parte din bunurile afectate acesteia prin avizul de ipotecă inițial sau de extindere a ipotecii asupra altor bunuri;

f) 20 lei pentru avizul de prelungire a avizului de ipotecă inițial;

g) 20 lei pentru avizul de menținere a ipotecii;

h) 20 lei pentru avizul de executare a bunului ipotecat;

i) 20 lei pentru avizul de preluare în contul creanței;

j) 40 lei pentru avizul de cesiune a ipotecii;

k) 40 lei pentru avizul de schimbare a rangului ipotecilor;

l) 30 lei pentru avizul de transformare;

m) 30 lei pentru avizul de reactivare a avizului de ipotecă inițial.

(3) Solicitanții serviciilor de înregistrare în arhivă a avizelor de înscriere vor plăti o taxă de 60 lei pentru fiecare aviz de fiducie inițial.

(4) Pentru celelalte avize de fiducie se vor plăti următoarele taxe:

a) 40 lei pentru avizul de acceptare a fiduciei de către beneficiar;

b) 40 lei pentru avizul modificator al avizului de fiducie inițial;

c) 40 lei pentru avizul de nulitate a avizului de fiducie inițial;

d) 40 lei pentru avizul de stingere a avizului de fiducie inițial;

e) 60 lei pentru avizul de reactivare a avizului de fiducie inițial.

(5) Solicitanții serviciilor de înregistrare în arhivă a avizelor de înscriere vor plăti o taxă de 40 lei pentru fiecare aviz specific inițial.

(6) Pentru celelalte avize specifice se vor plăti următoarele taxe:

---

[1] Art. 22 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 din O.U.G. nr. 79/2011.

[2] Art. 23 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14[1] din O.U.G. nr. 79/2011, punct introdus prin art. I pct. 12 din Legea nr. 60/2012.

[3] Art. 24 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 13 din Legea nr. 60/2012.

a) 30 lei pentru avizul modificator al avizului specific inițial;
b) 20 lei pentru avizul de prelungire al avizului specific inițial;
c) 20 lei pentru avizul de stingere a avizului specific inițial;
d) 20 lei pentru avizul de nulitate al avizului specific inițial;
e) 40 lei pentru avizul de reactivare a avizului specific inițial.

(7) Solicitanții serviciilor de înregistrare în arhivă a avizelor de înscriere vor plăti o taxă de 30 lei pentru fiecare aviz de ipotecă inițial – creanțe securitizate.

(8) Pentru celelalte avize de ipotecă – creanțe securitizate se vor plăti următoarele taxe:

a) 20 lei pentru avizul modificator al avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
b) 20 lei pentru avizul de reducere a ipotecii – creanțe securitizate;
c) 20 lei pentru avizul de extindere a ipotecii – creanțe securitizate;
d) 10 lei pentru avizul de prelungire a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
e) 10 lei pentru avizul de stingere a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
f) 10 lei pentru avizul de nulitate a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate;
g) 30 lei pentru avizul de reactivare a avizului de ipotecă inițial – creanțe securitizate.

(9) Solicitanții serviciilor de înregistrare în arhivă a avizelor de înscriere vor plăti o taxă de 30 lei pentru fiecare aviz de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare.

(10) Pentru celelalte avize de ipotecă – obligațiuni ipotecare se vor plăti următoarele taxe:

a) 20 lei pentru avizul modificator al avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
b) 20 lei pentru avizul de reducere a ipotecii – obligațiuni ipotecare;
c) 20 lei pentru avizul de extindere a ipotecii – obligațiuni ipotecare;
d) 10 lei pentru avizul de prelungire a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
e) 10 lei pentru avizul de stingere a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
f) 10 lei pentru avizul de nulitate a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare;
g) 30 lei pentru avizul de reactivare a avizului de ipotecă inițial – obligațiuni ipotecare.

(11) Solicitanții serviciilor de înregistrare în arhivă a avizelor de înscriere vor plăti o taxă de 30 lei pentru orice alte avize necesare înscrierii în arhivă a actelor şi faptelor juridice prevăzute de lege.

Art. 25.[1] (1) O cotă de 85% din sumele realizate din taxele stabilite la art. 23 şi 24 se constituie şi se utilizează ca venituri la bugetul de stat.

[1] Art. 25 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 14 din Legea nr. 60/2012.

(2) O cotă de 15% din sumele realizate din taxele stabilite la art. 23 şi 24 se constituie şi se utilizează, prin derogare de la alte dispoziţii legale, ca fond special la dispoziţia Ministerului Justiţiei, pentru organizarea şi funcţionarea AEGRM.

(3) Modul de utilizare de către Autoritatea de Supraveghere a sumelor constituite conform alin. (2), precum şi detalierea cheltuielilor se vor stabili prin ordin al ministrului justiţiei.

(4) Disponibilităţile rămase la finele anului în fondul special se vor reporta în anul următor pentru a fi cheltuite cu aceeaşi destinaţie.

(5) Evidenţa contabilă a sumelor prevăzute la alin. (2), precum şi verificarea respectării destinaţiei acestora revin compartimentului financiar-contabil din cadrul Ministerului Justiţiei.

(6) Cuantumul taxelor stabilite la art. 23 şi 24 va fi actualizat prin hotărâre a Guvernului, în funcţie de rata oficială a indicelui de inflaţie.

Art. 26. Modul de încasare şi de plată a sumelor prevăzute la art. 23 şi 24 se stabilesc prin instrucţiuni aprobate prin ordin comun al ministrului justiţiei şi ministrului finanţelor.

Notă. A se vedea şi Ordinul ministrului justiţiei şi ministrului finanţelor publice nr. 766/C/2002 pentru aprobarea Instrucţiunilor privind modul de încasare şi plată a taxelor prevăzute de O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare (M. Of. nr. 327 din 16 mai 2002).

Art. 26[1].[1] În cazul neîndeplinirii de către operatori a obligaţiilor stabilite în sarcina lor cu privire la încasarea şi plata taxelor de înscriere în arhivă, la expirarea termenelor stabilite pentru îndeplinirea acestor obligaţii, Autoritatea de Supraveghere va putea bloca operatorului accesul la arhivă, după înştiinţarea acestuia, fără vreo altă formalitate.

Art. 27. (1)[2] Nivelul tarifelor percepute de operatori pentru prestarea operaţiunilor de înregistrare în arhivă a avizelor de înscriere, pentru accesul la baza de date şi pentru celelalte servicii accesorii se stabileşte în mod liber, cu respectarea prevederilor Legii nr. 21/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Operatorii pot percepe tarife cu niveluri diferite pentru zone geografice diferite sau pentru serviciile prestate în regim de urgenţă, pentru înscrierile prin Internet sau on-line, potrivit propriilor strategii comerciale, cu respectarea dispoziţiilor legale.

(3) Sunt interzise operatorilor, agenţilor împuterniciţi şi Corpului operatorilor publicarea de tabele comparative privind nivelul tarifelor şi adoptarea oricăror măsuri al căror scop este să limiteze reclama privind nivelul tarifelor încasate de operatori şi agenţii împuterniciţi pentru serviciile de înregistrare sau pentru împuternicirea de către operatori a unor noi agenţi.

---

[1] Art. 26[1] a fost introdus prin art. I pct. 12 din O.G. nr. 12/2003.

[2] Alin. (1) al art. 27 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din O.U.G. nr. 79/2011.

(4)[1] În vederea asigurării unui cadru concurențial pe piață, ministrul justiției va putea stabili, prin ordin, un nivel minim al tarifelor percepute de operatorii de arhivă pentru înscrierile efectuate.

Art. 28. (1) Operatorii şi agenții acestora sunt supuşi prevederilor Legii concurenței nr. 21/1996 în ceea ce priveşte stabilirea tarifelor percepute pentru serviciile prestate, precum şi a actelor sau faptelor care au sau pot avea ca efect restrângerea concurenței pe piața serviciilor respective.

(2) Operatorii şi agenții acestora sunt, de asemenea, supuşi prevederilor Legii nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, cu modificările ulterioare.

Art. 28¹.[2] (1) Operatorii şi agenții autorizați pot presta contra cost servicii de căutare a informațiilor cuprinse în arhivă, în funcție de criteriile şi termenii indicați de solicitant.

(2) Operatorul sau agentul autorizat va întocmi un proces-verbal semnat de reprezentantul operatorului sau al agentului şi de solicitant, în care vor fi consemnate rezultatele căutării, precum şi criteriile şi termenii propuşi de solicitant şi cei utilizați de operator din proprie inițiativă, dacă este cazul, în funcție de care s-a realizat căutarea.

(3)[3] La solicitarea părții interesate operatorii vor certifica existența înregistrării în arhivă a unui aviz de înscriere, pe baza indicării numărului de identificare a avizului de înscriere.

Art. 28².[4] (1) Creditorul ipotecar sau reprezentantul său, împuternicit prin procură autentică ori prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, poate solicita înscrierea în arhivă a oricărui tip de aviz de ipotecă.

(2) Debitorul obligației garantate sau reprezentantul său, împuternicit prin procură autentică ori prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, poate solicita doar înscrierea în arhivă a avizului de ipotecă inițial.

(3) Constituitorul ipotecii sau reprezentantul său, împuternicit prin procură autentică ori prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, poate solicita doar înscrierea în arhivă a avizului de ipotecă inițial şi a avizului de extindere a ipotecii asupra altor bunuri.

(4) Avizul de cesiune a creanței ipotecare ori avizul modificator prin care se înlocuieşte creditorul menționat în avizul de ipotecă inițial cu un alt creditor poate fi introdus în arhivă, după caz, la solicitarea cedentului, a cesionarului, a fostului sau a actualului creditor ori a reprezentantului acestora, împuternicit prin procură autentică sau prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat.

(5) Avizul de cesiune a ipotecii poate fi depus la arhivă după caz, la solicitarea cedentului ipotecii sau a cesionarului ipotecii ori a reprezentantului acestora,

---

[1] Alin. (4) al art. 27 a fost introdus prin art. I pct. 13 din O.G. nr. 12/2003.

[2] Art. 28¹-28³ au fost introduse prin art. I pct. 14 din O.G. nr. 12/2003.

[3] Alin. (3) al art. 28¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 din O.U.G. nr. 79/2011.

[4] Art. 28² este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 19 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 15 din Legea nr. 60/2012.

~~procură autentică~~ ori prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat.

(6) Înscrierea în arhivă a avizelor de fiducie poate fi solicitată, după caz, fie de către constituitor, fie de către beneficiar, fie de către fiduciar sau administratorul provizoriu ori de către reprezentanții acestora, împuterniciți prin procură autentică sau prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, în condițiile stabilite de Autoritatea de Supraveghere prin ordinul ministrului justiției de aprobare a formularelor de avize de înscriere.

(7) Operatorul va păstra documentele de reprezentare aferente fiecărui aviz înscris și le va prezenta la cererea Autorității de Supraveghere.

(8) În cazul în care persoana interesată este persoană juridică, subscrierea avizelor de înscriere poate fi făcută și de către consilierul juridic al acesteia, prezentând împuternicirea dată de persoana juridică.

(9) Înscrierea în arhivă a avizelor specifice poate fi solicitată de oricare din părțile avizului ori de către reprezentanții acestora, împuterniciți prin procură autentică sau prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, în condițiile stabilite de Autoritatea de Supraveghere prin ordinul ministrului justiției de aprobare a formularelor de avize de înscriere.

(10) Înscrierea în arhivă a avizelor de ipotecă conform Legii nr. 31/2006 și Legii nr. 32/2006 poate fi solicitată de reprezentantul creditorului.

Art. 28³. (1)[1] Formularul de aviz de înscriere va fi prezentat operatorului sau agentului acestuia la sediul biroului de înscriere în arhivă de către persoana interesată, potrivit legii, ori de către reprezentantul său, împuternicit prin procură autentică sau prin împuternicire avocațială, atunci când reprezentantul este un avocat, ori va fi transmis, în condițiile stabilite de Autoritatea de Supraveghere, sub forma unui înscris în formă electronică, căruia i s-a încorporat, ataşat sau asociat o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat valabil.

(2)[2] Formularul de aviz de înscriere pe suport hârtie va fi completat în dublu exemplar și va fi semnat de către solicitant. Solicitantul va certifica prin semnătură orice modificare a datelor din formularul de aviz de înscriere.

(3)[3] Un exemplar al formularului va fi înapoiat solicitantului după efectuarea înscrierii în arhivă, pe suport hârtie, vizat de operator sau agent, ori, după caz, în formă electronică, semnat cu semnătura electronică extinsă a operatorului sau agentului, cu menționarea numărului și datei înregistrării formularului, precum și a numărului de identificare a înregistrării.

Notă. A se vedea și Ordinul ministrului justiției nr. 2409/C/2004 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind utilizarea semnăturii electronice în vederea înregistrării formularelor și căutării datelor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 829 din 8 septembrie 2004).

---

[1] Alin. (1) al art. 28³ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 16 din Legea nr. 60/2012.

[2] Alin. (2) al art. 28³ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 din O.U.G. nr. 79/2011.

[3] Alin. (3) al art. 28³ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 din O.G. nr. 12/2003, punct modificat prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 266/2003.

Art. 29. (1)[1] Situația financiară a corpului operatorilor privind cheltuielile efectuate în legătură cu operarea bazei de date, administrarea, întreținerea și dezvoltarea sistemului Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare va fi verificată financiar-contabil de persoane care au calitatea de auditor financiar, în conformitate cu dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar, aprobată și modificată prin Legea nr. 133/2002.

(2)[2] Autoritatea de Supraveghere va hotărî dacă fondurile prevăzute pentru funcționarea bazei de date sunt suficiente și are dreptul să dispună măsurile corespunzătoare pentru lărgirea concurenței.

Art. 30.[3] Corpul operatorilor are obligația de a furniza Autorității de Supraveghere, în termen de 30 de zile de la data primirii solicitării, informațiile sau rapoartele cerute de aceasta.

Art. 30¹.[4] Operatorii, birourile teritoriale proprii, precum și agenții împuterniciți ai acestora răspund în desfășurarea activității lor disciplinar, civil sau penal, după caz.

Art. 31.[5] *Abrogat.*

Art. 31¹.[6] (1) Constituie abateri disciplinare nerespectarea de către operatori sau de birourile teritoriale proprii ori de agenții împuterniciți ai acestora a următoarelor obligații:

a) înregistrarea în arhivă a avizelor de înscriere în condițiile prevăzute în regulament și în prezenta ordonanță;

b)[7] desfășurarea activității în conformitate cu regulile de concurență;

c) ținerea evidenței înscrierilor acoperite de garanția de răspundere profesională și constituirea din timp a unei garanții suplimentare;

d) achitarea taxelor aferente înregistrărilor efectuate în arhivă, la termenele stabilite pentru îndeplinirea acestei obligații, și a contribuțiilor la Corpul operatorilor;

e) respectarea deciziilor Autorității de Supraveghere;

f) furnizarea către Autoritatea de Supraveghere, în termen de 30 de zile de la data primirii solicitării, a informațiilor și documentelor cerute de aceasta;

g) menționarea de către agentul împuternicit, pe toate documentele emise de el, a calității de agent împuternicit, precum și a numelui/denumirii operatorului care l-a împuternicit;

---

[1] Alin. (1) al art. 29 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 8 din Legea nr. 298/2002.

[2] Alin. (2) al art. 29 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din O.G. nr. 12/2003.

[3] Art. 30 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 21 din O.U.G. nr. 79/2011.

[4] Art. 30¹ a fost introdus prin art. I pct. 22 din O.U.G. nr. 79/2011 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din Legea nr. 60/2012.

[5] Art. 31 a fost abrogat prin art. I pct. 23 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 18 din Legea nr. 60/2012.

[6] Art. 31¹ a fost introdus prin art. I pct. 24 din O.U.G. nr. 79/2011.

[7] Lit. b) de la alin. (1) al art. 31¹ este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 19 din Legea nr. 60/2012.

h) accesarea arhivei numai prin intermediul aplicației software puse la dispoziție de Corpul operatorilor și avizate de Autoritatea de Supraveghere, într-o manieră care să nu conducă la perturbarea funcționării arhivei sau la îngreunarea realizării scopului pentru care aceasta a fost creată;

i) construirea unei pagini web proprii de prezentare a activității de înscriere în AEGRM astfel încât să nu inducă în eroare publicul utilizator și să nu creeze confuzie cu pagina web a arhivei, prin aspectul general al paginii, prezentare, însemne oficiale folosite, denumiri, imagini, figuri sau alte caracteristici relevante;

î) comunicarea de către operator Autorității de Supraveghere, de îndată ce ia cunoștință, a oricăror modificări ale elementelor prevăzute la art. 17 alin. (1);

j) transmiterea de către operator a unui raport detaliat al activității agentului împuternicit, în termen de 15 zile de la încetarea activității acestuia;

k) păstrarea formularului de aviz de înscriere, a tuturor documentelor care însoțesc acest formular, a registrului general ținut corespunzător prevederilor art. 35 alin. (4) din regulament, precum și a corespondenței aferente desfășurării activității de operare în arhivă, în condițiile Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, cu modificările și completările ulterioare;

l) verificarea calității de persoană interesată a persoanei fizice solicitante care completează și semnează formularul de aviz de înscriere și care solicită înregistrarea acestuia în arhivă;

m) respectarea programului de funcționare a arhivei potrivit dispozițiilor art. 46 alin. (1) din regulament;

n) comunicarea de către operator Autorității de Supraveghere, în termenele prevăzute la art. 72 alin. (4) din regulament, a listei cu înregistrările preluate eronat în sistemul de administrare a informației din cauze tehnice;

o) refuzarea documentelor de transfer electronic de date (*TED*) care nu sunt semnate cu semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat valabil sau nu au conținutul acceptat de arhivă și, atunci când este posibil, înștiințarea solicitantului respectiv cu privire la documentele TED refuzate și explicarea refuzului.

(2) Autoritatea de Supraveghere poate aplica operatorilor sau birourilor teritoriale proprii ori agenților împuterniciți ai acestora, în raport cu gravitatea abaterii săvârșite, următoarele sancțiuni:

a) avertisment scris;

b) suspendarea dreptului de a efectua înscrieri în arhivă pe o durată de la 15 zile la un an;

c) revocarea dreptului de a efectua înscrieri în arhivă.

(3) Constatarea abaterilor disciplinare se efectuează de către personalul de specialitate al Autorității de Supraveghere, în urma unei cercetări prealabile. În cazul în care este necesar, personalul de specialitate al Autorității de Supraveghere, însoțit de reprezentantul Corpului operatorilor, se va deplasa la sediul operatorului sau al agentului împuternicit cercetat. În urma deplasării la sediul operatorului sau al agentului, se va întocmi un proces-verbal în care se vor consemna cele constatate și care va fi semnat de reprezentantul Autorității

de Supraveghere, de reprezentantul Corpului operatorilor şi de reprezentantul operatorului sau agentului.

(4) Sancţiunile disciplinare împotriva operatorului se aplică prin ordin al ministrului justiţiei.

(5) Sancţiunile disciplinare împotriva birourilor operatorului sau agenţilor împuterniciţi ai acestuia se aplică prin decizie a conducătorului compartimentului de specialitate al Autorităţii de Supraveghere.

(6) Împotriva sancţiunii disciplinare aplicate potrivit alin. (5) se poate face plângere în termen de 15 de zile de la comunicare.

(7) Plângerea prevăzută la alin. (6) se rezolvă în termen de 30 de zile de la data înregistrării de către ministrul justiţiei sau de un împuternicit anume desemnat de acesta. Hotărârea ministrului justiţiei poate fi atacată la instanţa de contencios administrativ competentă, potrivit legii.

Art. 32.[1] *Abrogat.*

Art. 33.[2] *Abrogat.*

Art. 34. La data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe se abrogă art. 45, 46, 47, 48, 51 şi 52 din titlul VI „Regimul juridic al garanţiilor reale mobiliare din Legea nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice", art. 3, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 38, 48, 49, 50, 90, 91, 92 şi 93 din Regulamentul pentru organizarea şi funcţionarea Arhivei Electronice de Garanţii Reale Mobiliare, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 802/1999, precum şi orice alte dispoziţii contrare.

Art. 35. Până la funcţionarea efectivă a arhivei operaţiunile de publicitate se efectuează în vechile registre de gajuri existente la judecătorii.

[1] Art. 32 a fost abrogat prin art. I pct. 25 din O.U.G. nr. 79/2011.

[2] Art. 33 a fost abrogat prin art. I pct. 26 din O.U.G. nr. 79/2011, punct modificat prin art. I pct. 20 din Legea nr. 60/2012.

Dispoziții tranzitorii cuprinse în actele de modificare a O.U.G. nr. 89/2000

O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

Art. V. Până la aprobarea noilor formulare şi până în momentul în care acestea vor deveni operaționale prin implementarea modificărilor de structură a bazei de date şi a aplicației software de introducere a datelor, în conformitate cu dispozițiile legale, înregistrarea în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare a operațiunilor noi prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 298/2002, cu modificările şi completările ulterioare, astfel cum a fost modificată prin prezenta ordonanță de urgență, şi de Codul civil se va efectua potrivit unei proceduri aprobate prin ordin al ministrului justiției în termen de 3 zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

Art. VI. După adoptarea şi operaționalizarea noilor formulare, avizele înregistrate în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare în perioada de după intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil se vor actualiza în mod corespunzător, fără plata unei taxe.

Influența CEDO asupra raporturilor juridice civile

Gina Ignat

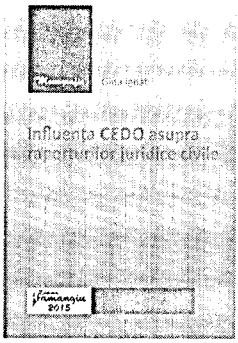

ISBN 978-606-27-0446-9
45 lei, 360 p.

Volumul de față este o introspecție a dreptului Convenției europene a drepturilor omului din perspectiva relevanței pentru dreptul civil a acestui tratat internațional atipic, care a ajuns să amprenteze în mod covârșitor dreptul material și cel procesual.

Căutând să deceleze particularitățile dreptului interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, autoarea urmărește și repercutarea acestora asupra dreptului nostru civil, identificând autoritățile chemate să asigure transpunerea exigențelor blocului de convenționalitate.

Lucrarea este compartimentată în trei părți, în care sunt analizate aplicarea verticală și orizontală a Convenției și, respectiv, dinamica compatibilizării dreptului civil intern cu aceasta. Bine documentată și riguros scrisă, cu un discurs elaborat, o abordare de o asemenea complexitate trebuie considerată un punct de reper pentru materia dreptului civil din perspectivă convențională, mai ales că o lucrare atât de amplă dedicată integral acestui subiect de actualitate lipsește în prezent din peisajul cercetării juridice românești.

Îmbinând analiza teoretică cu aspectele practice, derivate dintr-o evaluare selectivă a practicii relevante a instanței europene și a celor românești, lucrarea poate fi utilă atât doctrinarilor, doctoranzilor, studenților, cât și practicienilor sau celor interesați de mecanismul de implementare al principiului loialității convenționale.

Insolvența persoanei fizice

Tratamentul juridic al supraîndatorării consumatorului

Deteşan Daniela

ISBN 978-606-27-0436-0
40 lei, 296 p.

Lucrarea reprezintă prima abordare teoretică explicativă din literatura juridică română a fenomenului supraîndatorării persoanei fizice în calitate de consumator, prin analiza punctuală și sistematică a Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanei fizice prezentată în comparație cu legislația din alte state, documentată cu opinii din doctrina internațională și soluții jurisprudențiale europene.

Din poziția de practician – judecător la Tribunalul Caraș-Severin –, autoarea propune soluții în vederea interpretării acelor norme sau instituții cărora legea nu le oferă o reglementare suficientă sau clară.

Introducere în dreptul de moștenire Deschiderea moștenirii. Condiții generale. Moștenirea legală

Nicușor Crăciun

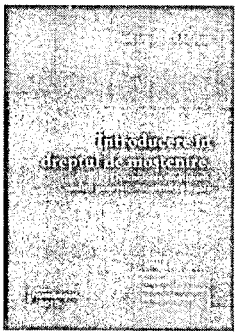

ISBN 978-606-27-0207-6
39 lei, 318 p.

Lucrarea tratează tematica Moștenirii, una dintre cele mai importante materii ale Dreptului civil, având o abordare didactică, o structură clară și o exprimare atât concisă, cât și accesibilă.

Autorul a urmat cursul noului Cod civil, marcând de asemenea noutățile față de vechea reglementare. Pe parcursul lucrării, se remarcă stilul logic în tratarea instituțiilor dreptului succesoral, precum și numeroasele trimiteri către doctrina reprezentativă.

Menită a fi în primul rând un instrument util studenților Facultății de Drept a Universității Transilvania, cartea face o introducere în dreptul de moștenire, tratând problematica deschiderii moștenirii, condițiile generale necesare pentru a moșteni, precum și moștenirea legală. Este însoțită de teste grilă, de o sinteză de acte normative necesare studiului și de un număr însemnat de modele de acte notariale.

Judecata în primă instanță – cu precădere verificarea și regularizarea cererii de chemare în judecată, dar și incidentele care pot apărea pe parcursul judecății –, generează, în contextul normativ impus de noul Cod de procedură civilă, unele soluții sau opinii diferite la nivelul instanțelor de judecată, dar și în plan doctrinar. În acest sens, lucrarea își propune analiza legislației în materie atât din punct de vedere teoretic, cât mai ales practic, în contextul în care, în noua reglementare, judecata în primă instanță a fost reconfigurată în scopul soluționării procesului într-un termen optim și previzibil, astfel cum impune art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Procesul civil. Judecata în primă instanță

Mădălina Dinu

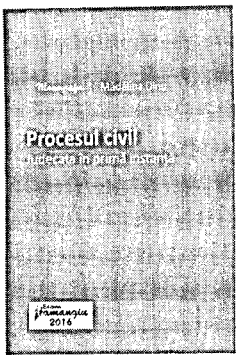

APARIȚIE: februarie 2016
ISBN 978-606-27-0476-6
~37 lei, ~250 p.

Dintre instituțiile specifice judecății în primă instanță, un interes aparte suscită verificarea și regularizarea cererii de chemare în judecată, care a împărțit lumea juridică în două: o parte care consideră benefică introducerea acestei regularizări, respectiv o parte care apreciază că noua procedură încalcă liberul acces la justiție al simplului justițiabil, care puțin probabil va trece de această etapă fără a apela la serviciile unei persoane calificate în domeniu. În acest sens, argumentele pro și contra acestei proceduri vor fi analizate și dezbătute pornind de la ideea că, în realitate, regularizarea este o componentă a derulării procesului civil într-un termen optim și previzibil, spre deosebire de vechea reglementare, în care „regularizarea cererii" se derula pe parcursul a două-trei termene de judecată.

Judecata în primă instanță este reconfigurată și prin introducerea unor instituții noi, cum ar fi estimarea duratei procesului, verificarea din oficiu de către instanță a competenței generale, materiale, teritoriale în soluționarea cauzei, reglementarea expresă a competenței funcționale, introducerea mijloacelor materiale de probă, a unor sancțiuni specifice în cazul invocării direct într-o cale de atac a unei excepții absolute cunoscute de parte încă din prima instanță etc. sau prin eliminarea

Noul Cod fiscal și noul Cod de procedură fiscală

ediția a 2-a_2016

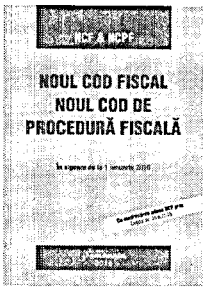

ISBN 978-606-27-0315-8
30 lei, 664 p.

Culegerea prezintă textele noilor coduri – fiscal și de procedură fiscală – care au intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2016, fiecare dintre acestea fiind însoțit de o tablă de materii și de un index întocmite în sprijinul familiarizării cititorilor cu noile reglementări.

Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (publicată în M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015) este redată în forma deja completată și modificată prin O.U.G. nr. 41/2015 (M. Of. nr. 733 din 30 septembrie 2015), O.U.G. nr. 50/2015 (M. Of. nr. 817 din 3 noiembrie 2015), aprobată cu modificări prin Legea nr. 358/2015 (M. Of. nr. 988 din 31 decembrie 2015) și O.U.G. nr. 57/2015 (M. Of. nr. 923 din 11 decembrie 2015) și este împărțită în 11 titluri cu o structură nu mult diferită de aceea a vechiului cod.

Printre cele mai semnificative modificări aduse în materia impozitului pe profit se numără **reducerea impozitului pe dividende de la 16% la 5%**, măsură aplicabilă începând cu anul 2016. Dintre măsurile de relaxare fiscală a căror aplicare a fost amânată până în 2017 sunt **eliminarea impozitului pe construcții („taxa pe stâlp") și a „supraaccizei" la carburanți** (nivelul accizelor poate fi consultat în anexele 1 și 2 ale titlului VIII din cod). Probabil cea mai importantă măsură de relaxare fiscală este **scăderea TVA în două etape, de la 24% la 20%, din 2016, apoi la 19%, din 2017**.

Printre noutățile din materia contribuțiilor sociale se găsesc măsuri precum **majorarea contribuției individuale la pensii**, prin mărirea bazei de calcul, contribuție plafonată însă la 5 salarii medii brute pe economie, pentru veniturile din activități independente, inclusiv pentru persoanele fizice salariate, sau aplicarea cotei de 5,5% pentru contribuțiile de asigurări sociale de sănătate pentru toate categoriile de venituri, inclusiv în cazul veniturilor obținute din dividende, dobânzi sau drepturi de autor de către persoanele salariate începând cu 1 ianuarie 2017. Totodată, este introdusă **obligația persoanelor fizice care nu realizează venituri și nu sunt incluse în categoriile exceptate de a plăti contribuții de asigurări sociale de sănătate**.

Noul Cod de procedură fiscală adoptat prin Legea nr. 207/2015 (M. Of. nr. 547 din 23 iulie 2015) și deja modificat prin O.U.G. nr. 50/2015 aduce modificări substanțiale în raport cu vechea legislație. Printre măsurile în favoarea contribuabililor se numără **scăderea nivelului dobânzii, al penalității și al majorării de întârziere, introducerea principiului *in dubio contra fiscum*, reducerea amenzilor pentru persoanele juridice altele decât contribuabilii mijlocii și mari, prevederea posibilității contribuabilului de a susține oral contestația administrativă**.

Alte noutăți sunt **introducerea de penalități pentru nedeclararea obligațiilor fiscale sau prevederea de termene de soluționare a cererilor contribuabililor de 2, 4, respectiv 6 luni**.

Biblioteca Hamangiu

Partenerul tău de drept

Cărțile **sunt interactive** în biblioteca online

căutați rapid
căutările se fac în textul integral

puteți copia text
textul se exportă cu note de subsol generate automat

adnotați și marcați
faceți propriile însemnări pe pagini și adăugați semne de pagină

creați proiecte
adăugați ce vă interesează în proiecte apoi exportați totul rapid

printați
toate abonamentele includ cote de print

Aveți acces online la

cărți peste 1.000 de titluri, până astăzi și actualizăm

practică peste 200.000 de spețe, până astăzi și actualizăm

video conferințe video cu transcript și actualizăm

Detalii pe www.bibliotecahamangiu.ro

reduceri de până la **30%** pentru comenzi on line

www.hamangiu.ro

Preț: 38 lei

ISBN 978-606-27-0458-2

9 786062 704582